

**T.C.
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI**

**İ.İNÖNÜ ZAFERİ'NDEN İZMİR'İN
KURTULUŞUNA KADAR AÇIKSÖZ
GAZETESİNDE BATI CEPHESİ HABERLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

İbrahim Halil TANIK

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Nuran KILAVUZ**

Erzincan 2012

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu çalışma, Tarih Anabilim Dalında jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Nuran KILAVUZ

Üye : Prof. Dr. Necati Fahri TAŞ

Üye : Doç. Dr. Salim GÖKÇEN

Yukarıdaki imzalar, adı geçen öğretim üyelerine aittir. 1./6./2012

Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK

Enstitü Müdürü

I.İNÖNÜ ZAFERİ'NDEN İZMİR'İN KURTULUŞUNA KADAR AÇIKSÖZ GAZETESİNDE BATI CEPHESİ HABERLERİ

İbrahim Halil TANIK

Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi, Mayıs 2012

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Nuran Kılavuz

ÖZET

Millî Mücadele dönemi basını olarak adlandırılan gazetelerin bu gün için, 1919-1922 yıllarını kapsayan Millî Mücadele tarihinin aydınlatılmasında ve o günkü cephede gelişen olayların halka aktarılmasında son derece önemli bir rolü vardır. Millî Mücadele döneminin anlaşılmasına katkıda bulunan en önemli gazetelerden birisi de çalışmamıza kaynak olan 15 Haziran 1919-14 Aralık 1931 tarihleri arasında Kastamonu'da neşredilen Açiksöz gazetesidir. Açiksöz gazetesi neşredildiği dönem içerisindeki hemen her konuda bilgi vermiştir. Bu çalışmada Millî Mücadele döneminde önemli bir yeri olan Batı Cephesi olayları içinde yer alan I. İnönü zaferi ile İzmir'in Yunanlılardan kurtuluşuna kadarki dönem ele alınmıştır. Bu döneme ait Açiksöz gazetesinde yer alan haberler günümüz Türkçesine çevrilmiştir.

Millî Mücadele hareketinin zaferle sonuçlanmasında ve kamuoyunun bu zafere yoğunlaşmasında Açiksöz gazetesi çok önemli bir rol üstlenmiştir. Gazetenin usta ve edip yazarları, kamuoyunun zafere olan inancını daha da artırmıştır. Gazetenin yayımlandığı yer olan Kastamonu'nun işgale uğramamış olmasına rağmen, işgale uğrayan vatan topraklarındaki halkın acısını yüreğinde hissetmiş ve bunu Açiksöz gazetesi yoluyla duyurmuştur. Gazetenin haber kaynaklarını; Anadolu Ajansı başta olmak üzere, gazeteye mahsus muhabirler, Millî Mücadele taraftarı Anadolu ve İstanbul gazeteleri ve yabancı basından yapılan alıntılar oluşturmuştur. Açiksöz gazetesi cephe haberlerinin Anadolu halkına ulaştırılmasında, çok büyük sorumluluk üstlenmiş ve bunu layıkıyla yerine getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Açiksöz Gazetesi Haberleri, Batı Cephesi, I. İnönü Zaferi, İzmir'in Kurtuluşu.

WEST FRONT LINE NEWS IN AÇIKSÖZ NEWSPAPER FROM THE VICTORY OF I. İNÖNÜ TO THE LIBERATION OF İZMİR

İbrahim Halil TANIK

Erzincan University, Institute of Social Sciences, Department of History

M.A. Thesis, May 2012

Thesis Supervisor: Assist. Prof. Dr. Nuran KILAVUZ

ABSTRACT

The newspapers called as National Struggle period press have an extremely important role in illuminating of the history of National Struggle that covering years 1919 to 1922 and publishing the events occurring in the front lines to the public. One of the most important newspapers contributing to the understanding of National Struggle period is Açıksöz Newspaper, which is published in Kastamonu between 15 July 1919 and 14 December 1931, is also used as one of the sources of this paper. Açıksöz Newspaper provides most of the information in almost every issue in the period it is published. In this paper it is discussed that the period from I.İnönü Victory to Liberation of Izmir from the Greek, which has an important place in west front line struggle. The news belongs to this period is translated to present Turkish.

Açıksöz Newspaper has played an important role in the victory of National Struggle movement and the concentration of the public on this victory. The veteran writers of the newspaper had increased the public's faith in victory. Although Kastamonu, where the newspaper was published, has not been occupied, it has felt the pain of the people in occupied homelands deep in heart and announced it through Açıksöz newspaper. The sources of the newspaper was constituted by its own reporters, other newspapers of Anatolia and Istanbul, which are the partisans of National Struggle, quotations published by foreign press and especially Anatolia News Agency. The Açıksöz Newspaper has undertaken great responsibility of delivering news to the public and has fulfilled it adequately.

Key Words: News of Açıksöz Newspaper, Western Front Line, Victory of I. İnönü, Liberation of İzmir.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖZET	II
ABSTRACT.....	III
İÇİNDEKİLER	IV
TABLolar VE EKLER	IX
KISALTMALAR CETVELİ	X
ÖNSÖZ	XI
GİRİŞ	1

I. BÖLÜM

TÜRK BASIN TARİHİ

I.1. TÜRK BASIN TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ.....	4
I.2. MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİNDE İSTANBUL BASINI	7
I.2.1. Millî Mücadele'ye Destek Olan İstanbul Basını	8
I.2.1.1. Akşam Gazetesi	8
I.2.1.2. Minber Gazetesi.....	8
I.2.1.3. İleri Gazetesi.....	9
I.2.1.4. Yeni Gün Gazetesi.....	10
I.2.1.5. Vakit Gazetesi	10
I.2.1.6. İkdam Gazetesi	11
I.2.1.7. Türk Dünyası Gazetesi	12
I.2.1.8. Tanin Gazetesi	12
I.2.1.9. Memleket Gazetesi	13
I.2.2. Millî Mücadele'ye Karşı Olan İstanbul Basını.....	13
I.2.2.1. Peyam-ı Sabah Gazetesi	13
I.2.2.2. Alemdar Gazetesi	14
I.2.2.3. Türkçe İstanbul Gazetesi	14

I.3. MİLLÎ MÜCADELE’DE ANADOLU BASINI	15
I.3.1. Millî Mücadele’ye Öncülük Eden Anadolu Basını	17
I.3.1.1. İrade-i Milliye Gazetesi	17
I.3.1.2. Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi	17
I.3.2. Millî Mücadele’ye Destek Olan Anadolu Basını	18
I.3.2.1. Millî Mücadele’ye Destek Olan Karadeniz Basını.....	18
I.3.2.1.1. Yeşil Ilgaz Gazetesi	19
I.3.2.1.2. Ahali Gazetesi	19
I.3.2.1.3. İstikbal Gazetesi	20
I.3.2.1.4. Güneş Gazetesi	20
I.3.2.1.5. Işık Gazetesi	21
I.3.2.1.6. Gedikkaya Gazetesi	21
I.3.2.1.7. Emel Gazetesi	21
I.3.2.2. Millî Mücadele’ye Destek Olan İç Anadolu Basını	22
I.3.2.2.1. Öğüd Gazetesi	22
I.3.2.2.2. Babalık Gazetesi	23
I.3.2.2.3. Seyyare-i Yeni Dünya Gazetesi.....	23
I.3.2.2.4. Sebilürreşad Gazetesi	24
I.3.2.2.5. Misak-ı Millî Gazetesi	25
I.3.2.3. Millî Mücadele’ye Destek Olan Batı Anadolu Basını.....	25
I.3.2.3.1. Ses Gazetesi	25
I.3.2.3.2. Doğru Söz Gazetesi	26
I.3.2.3.3. İzmir’e Doğru Gazetesi	26
I.3.2.3.4. Yoldaş Gazetesi	27
I.3.2.3.5. Millet Yolu Gazetesi.....	27
I.3.2.3.6. Ertuğrul Gazetesi	28
I.3.2.3.7. Kevkep Gazetesi	28
I.3.2.3.8. Hukuk-u Beşer Gazetesi	29
I.3.2.3.9. Anadolu ve Duygu Gazeteleri	29
I.3.2.3.10. Sada-yı Hak Gazetesi	30
I.3.2.4. Millî Mücadele’ye Destek Olan Akdeniz Basını.....	30

I.3.2.4.1. Yeni Adana Gazetesi	31
I.3.2.4.2. Amal-i Milliye (Millî Emeller) Gazetesi	31
I.3.2.5. Millî Mücadele'ye Destek Olan Doğu Anadolu Basını	31
I.3.2.5.1. Albayrak Gazetesi	32
I.3.2.5.2. Varlık Gazetesi	33
I.3.2.5.3. Satvet-i Milliye Gazetesi	33
I.3.3. Millî Mücadele'ye Karşı Olan Anadolu Basını	34
I.3.3.1. Selamet Gazetesi	34
I.3.3.2. İrşad Gazetesi	34
I.3.3.3. Ferda Gazetesi	34
I.3.3.4. Adana Postası Gazetesi	35
I.3.3.5. Islahat Gazetesi	35
I.3.3.6. Ahenk Gazetesi	35
I.3.3.7. Müsavat Gazetesi	36
I.3.3.8. Köylü Gazetesi	37
I.4. MİLLÎ MÜCADELE'DE ANADOLU BASINININ MADDÎ DURUMU	37
I.5. MİLLÎ MÜCADELE'DE ANADOLU BASINININ HABER KAYNAKLARI	38
I.5.1. Anadolu Ajansı	38
I.6. MİLLÎ MÜCADELE'DE POSTA VE HABERLEŞME	40
I.7. AÇIKSÖZ GAZETESİ	41

II. BÖLÜM

MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİ'NDE BATI CEPHESİ, MUDANYA MÜTÂREKESİ VE AÇIKSÖZ GAZETESİNDE OCAK 1921'DEN EYLÜL 1922'YE KADAR BATI CEPHESİ HABERLERİ

II.1. MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİ'NDE BATI CEPHESİ'NİN TEŞEKKÜLÜ	46
II.2. BATI CEPHESİ'NDE YAPILAN MUHAREBELER	50
II.2.1. I. İnönü Muharebesi	50
II.2.2. II. İnönü Muharebesi	52

II.2.3. Kütahya-Eskişehir Muharebeleri	54
II.2.4. Sakarya Meydan Muharebesi	56
II.2.5. Büyük Taarruz (Başkomutanlık Meydan Muharebesi)	59
II.3. MUDANYA MÜTÂREKESİ	65
II.4. AÇIKSÖZ GAZETESİNDE OCAK 1921'DEN EYLÜL 1922'YE KADAR BATI CEPHESİ HABERLERİ	67
II.4.1. 1337 (1921) Yılı Kânûn-ı Sâni (Ocak) Ayı Haberleri	67
II.4.2. 1337 (1921) Yılı Şubat Ayı Haberleri.....	70
II.4.3. 1337 (1921) Yılı Mart Ayı Haberleri	72
II.4.4. 1337 (1921) Yılı Nisan Ayı Haberleri	78
II.4.5. 1337 (1921) Yılı Mayıs Ayı Haberleri.....	117
II.4.6. 1337 (1921) Yılı Haziran Ayı Haberleri	136
II.4.7. 1337 (1921) Yılı Temmuz Ayı Haberleri.....	154
II.4.8. 1337 (1921) Yılı Ağustos Ayı Haberleri.....	183
II.4.9. 1337 (1921) Yılı Eylül Ayı Haberleri	211
II.4.10. 1337 (1921) Yılı Teşrin-i Evvel (Ekim) Ayı Haberleri	244
II.4.11. 1337 (1921) Yılı Teşrin-i Sâni (Kasım) Ayı Haberleri	255
II.4.12. 1337 (1921) Yılı Kânûn-ı Evvel (Aralık) Ayı Haberleri	264
II.4.13. 1338 (1922) Yılı Kânûn-ı Sâni (Ocak) Ayı Haberleri	272
II.4.14. 1338 (1922) Yılı Şubat Ayı Haberleri.....	288
II.4.15. 1338 (1922) Yılı Mart Ayı Haberleri	299
II.4.16. 1338 (1922) Yılı Nisan Ayı Haberleri	312
II.4.17. 1338 (1922) Yılı Mayıs Ayı Haberleri.....	323
II.4.18. 1338 (1922) Yılı Haziran Ayı Haberleri	331
II.4.19. 1338 (1922) Yılı Temmuz Ayı Haberleri.....	341
II.4.20. 1338 (1922) Yılı Ağustos Ayı Haberleri.....	351
II.4.21. 1338 (1922) Yılı Eylül Ayı Haberleri	362

III. BÖLÜM
İNCELENEN GAZETE HABERLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

III.1. GENEL DEĞERLENDİRME	379
SONUÇ	389
SÖZLÜK	390
KAYNAKÇA	402
TABLolar	420
EKLER	428

TABLolar

Tablo-1	Açıksöz Gazetesine Göre Şehit Olan Türk ve Müslümanlar
Tablo-2	Açıksöz Gazetesine Göre Yaralanan Türk ve Müslümanlar
Tablo-3	Açıksöz Gazetesine Göre Tevkif, Taciz, Hapis ve Tehcire Maruz Kalan Türk ve Müslümanlar
Tablo-4	Açıksöz Gazetesine Göre Gasp Edilen Paralar
Tablo-5	Açıksöz Gazetesine Göre Gasp Edilen Hayvanlar
Tablo-6	Açıksöz Gazetesine Göre Gasp Edilen Zahireler
Tablo-7	Açıksöz Gazetesine Göre Yakılan Bina vb Gayrimenkuller-1
Tablo-8	Açıksöz Gazetesine Göre Yakılan Bina vb Gayrimenkuller-2
Tablo-9	Açıksöz Gazetesine Göre Ölen Yunan Askerleri
Tablo-10	Açıksöz Gazetesine Göre Yaralanan Yunan Askerleri
Tablo-11	Açıksöz Gazetesine Göre Esir Düşen Yunan Askerleri
Tablo-12	Açıksöz Gazetesine Göre Yunan Ordusundan Alınan Ganimetler
Tablo-13	Açıksöz Gazetesinde Adı Geçen Yabancı Şahıslar
Tablo-14	Açıksöz Gazetesinde Adı Geçen Yabancı Basın İsimleri
Tablo-15	Açıksöz Gazetesinde Adı Geçen Yerler

EKLER

Ek-1	I. İnönü Muharebesi Mevzileri
Ek-2	II. İnönü Muharebesi Mevzileri
Ek-3	Kütahya-Eskişehir Muharebeleri Mevzileri
Ek-4	Sakarya Meydan Muharebesi Mevzileri
Ek-5	Başkomutanlık Meydan Muharebesi Mevzileri
Ek-6	Açıksöz Gazetesinin 382. Sayısında I. İnönü Zaferi'nin Zafer Yıldönümü Haberi
Ek-7	Açıksöz Gazetesinin 159. Sayısında II. İnönü Zaferi Haberi
Ek-8	Açıksöz Gazetesinin 158. Sayısında Kütahya-Eskişehir Muharebesi Haberi
Ek-9	Açıksöz Gazetesinin 282. Sayısında Sakarya Zaferi Haberi
Ek-10	Açıksöz Gazetesinin 578. Sayısında Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nin Zaferi ve İzmir'in Kurtuluşu Haberi

KISALTMALAR CETVELİ

AA.	: Anadolu Ajansı.
bkz.	: Bakınız.
C.	: Cilt.
GCZ.	: Gizli Celse Zabıtları.
Ks.	: Kısım.
S.	: Sayı.
s.	: Sayfa numarası.
TTK	: Türk Tarih Kurumu.
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
vd.	: Ve diğerleri.
Y.	: Yıl.
ZC.	: Zabıt Ceridesi.

ÖNSÖZ

Kastamonu, Millî Mücadele döneminde Anadolu işgal bölgesinin hemen yanında bulunması ve Batı Cephesi'nin ikmal merkezlerinden biri olması sebebiyle Millî Mücadele yıllarında önemli bir misyona sahip olmuştur. Millî Mücadele tarihi ile ilgili araştırmalarda, cephede yaşananların yanı sıra cephe gerisinde yaşananlar, cepheye sağlanan lojistik destek ve diğer katkılar, sarf edilen gayretlerin de ele alınması gerekmektedir. Bu tür faaliyetlerin en yoğun yaşandığı illerden biri olan Kastamonu'daki bu çalışmaların ortaya konması ve bölgenin Millî Mücadele'deki rolünün daha iyi anlaşılması için, Kastamonu'da neşredilen Açığsöz gazetesi, büyük önem taşımaktadır.

Basının önemini çok iyi idrak eden, Kastamonu'nun ileri gelen aydınları, Açığsöz adında bir gazete neşretmeye başlayarak, Millî Mücadele hareketine büyük destek sağlamışlardır.

Bu çalışmanın asıl kaynağı olan Açığsöz gazetesi, 15 Haziran 1919 tarihinde Kastamonu'da neşredilmeye başlanmıştır. Gazetenin sahibi Ahmet Hamdi (Çelen) Bey, sorumlu müdürü Hüsnü (Açığsöz) Bey'dir. Uzun soluklu bir yayın hayatı olan Açığsöz gazetesi, 14 Aralık 1931 tarihli 3691. sayısıyla yayınlarına son vermiştir. Daha sonraları, Açığsöz gazetesinin önde gelen ismi Hüsnü (Açığsöz) Bey, 25 Mayıs 1937 tarihinde Doğrusöz gazetesini neşretmeye başlamıştır. Doğrusöz gazetesi, günümüzde de neşredilmektedir.

Açığsöz gazetesi, neşredildiği dönemde, Kastamonu ve ilçeleri başta olmak üzere, Zonguldak, İnebolu, Sinop, Çankırı, Bolu ve gizli yollarla İstanbul'a sokularak halka ulaştırılmıştır. Ayrıca Açığsöz gazetesi, bölgesel nitelikte olmayıp, bütün vatanın gözü, kulağı, sesi olmaya çalışmıştır.

Açığsöz gazetesi güçlü bir yazar kadrosuna sahip olmuştur. "Nida" takma adıyla Mehmet Behçet Bey (Lise Müdürü) gazetede Millî Mücadele'yi destekleyen yazılar yazmıştır. Çankırı Mebusu Ahmet Talat (Onay) Bey, gazetede hem edebî hem de siyasî yazılar yazmıştır. Edebiyat öğretmeni İsmail Habib (Sevük) Bey, uzun müddet gazetenin başyazarı olmuştur. Kütüphaneler Müdürü Hasan Fehmi (Turgal) Bey, gazetenin bilgili yazarlarından birisidir, hemen her gün gazetede makaleleri neşredilmiştir. Tarih öğretmeni İsmail Hakkı (Uzunçarşılı) Bey, Kastamonu'da tarih

öğretmeni olarak bulunduğu dönemde, gazetenin çok değerli bir yazarı olmuştur. Avukat Abdulahat Nuri Bey, tarihî eleştiriler ve eski eserler üzerine yazıları gazetede neşredilmiştir. Bu zevâttan başka, Maarif Eski Vekili Mustafa Necati Bey, ve Trabzon Mebusu Hamdi Bey ve yerel şair ve ozanlar yazılarıyla Açıksöz gazetesine katkıda bulunmuşlardır.

Açıksöz gazetesi, çok zor ve önemli bir dönemde yayın hayatına başlamış, Millî Mücadele hareketine sonuna kadar hizmet etmiştir. Açıksöz gazetesinin neşredildiği dönemin bir işgal dönemi, bir baskı dönemi olduğu düşünüldüğünde, Açıksöz gazetesinin katkılarının değeri bir kat daha artmaktadır. Açıksöz gazetesi, cephelerdeki gelişmelerden sürekli haberler vererek toplumun dikkatini canlı tutmayı hedeflemiş, cephedeki Türk kayıplarını sivil, düşman kayıplarını asker olarak bildirip, hem Türk milleti hem de düşman üzerinde psikolojik bir etki oluşturmaya çalışmıştır. Gazete, Batı Cephesi'nde gelişen olaylardan haberler vererek, yöre halkının da işgal bölgesindeki halkın acısına ortak olmasını sağlamıştır. Açıksöz gazetesinin yazar kadrosunda dönemin aydınlarının bulunması da, cepheye yaşanan sıcak gelişmelerin halka aktarılmasında çok önemli bir rol oynamıştır.

Açıksöz gazetesindeki tefrikalara bakıldığında, gazetede sadece cephe haberleri verilmemiştir. Türkiye ile yabancı devletler arasındaki ilişkiler, memleket haricindeki ve dâhilindeki askerî ve siyasî gelişmelerden başka ekonomik ve sosyal gelişmeler ile ilgili haberler de gazetenin sütunlarında yerini bulmuştur. Bu özellikleriyle Açıksöz gazetesi, dönemin her türlü durumu hakkında bilgi vermiştir.

İşte tüm bu sebepler Açıksöz gazetesini araştırmaya değer kılmıştır.

Yapılan literatür taramasında, Açıksöz gazetesinin, pek çok araştırmacının dikkatini çektiği ve Açıksöz gazetesinden faydalanılarak eserler meydana getirildiği görülmüştür. Bu eserlerin başlıkları şu şekildedir: *Açıksöz Gazetesinin Millî Mücadele'ye Katkısı*, *Açıksöz Gazetesinin 1920-1921 Yıllarına Ait Konu Başlıklarının Fihristi*, *Açıksöz Gazetesine Göre Kastamonu İstiklâl Mahkemeleri, Kurtuluş Savaşı'nda Yunanlılar ve Anadolu Rumları Üzerine Makaleler (Açıksöz Gazetesini)*, *Hüsnü Açıksöz'ün Makaleleri*, *Kastamonu Basınında Millî Mücadele'nin Yankıları*, *İsmail Habib Sevük'ün Açıksöz'deki Yazıları 1921-1922*, *Mustafa Necati Bey'in Kastamonu'daki Çalışmaları*, *Millî Mücadele'de Mehmet Akif Kastamonu'da*,

Kazım Karabekir Paşa'nın Kastamonu'dan Geçişi, Mütareke Sonrasında Kastamonu'ya Gelen Önemli Kişiler, Kastamonu'da Yapılan İlk Kadın Mitingi, Mahallî Basın Işığında Milli Mücadelede Kastamonu ve Çevresi, Açıksöz Gazetesinde Sakarya Savaşı.

Yapılan literatür taraması neticesinde Açıksöz gazetesiyle ilgili birçok çalışma yapılmasına rağmen, I. İnönü Zaferi'nden İzmir'in kurtuluşuna kadar Açıksöz gazetesindeki Batı Cephesi haberlerinin toplu bir şekilde ele alınıp değerlendirilmediği saptanmıştır. Bu netice bizi Açıksöz gazetesini araştırmaya sevk etmiş ve çalışmamızda I. İnönü Zaferi'nden İzmir'in kurtuluşuna kadar Açıksöz gazetesindeki Batı Cephesi haberleri ele alınıp değerlendirilmiştir. Böylece, Açıksöz gazetesinin ilgili haberleriyle, dönemin şartlarının daha iyi anlaşılması, haberlerin günlük olarak takip edilmesi ve konuyla ilgili haberlerin aynen çevirisi yöntemi takip edilerek, gazetenin yazıldığı döneme tarihî bir yolculuk hissi uyandırmak ve bizden sonra bu konuyla ilgili yapılacak araştırmalara yardımcı olmak amaçlanmıştır. Yine de Açıksöz gazetesinin olaylara millî bir bakış açısıyla yaklaştığı, gazetelerin resmî bir belge olmadığı, bir basın organı, bir propaganda aracı olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

Açıksöz gazetesi, I. İnönü Zaferi'nden İzmir'in kurtuluşuna kadar 108. sayıdan 593. sayıya kadar, toplam 485 sayı yayımlanmıştır. Bu sürede toplam 472 sayı incelenmiş, 23 sayıya ulaşılammıştır.

Açıksöz gazetesinin günümüzdeki mevcut nüshalarının büyük oranda muhafaza edilmiş olması da, gazete üzerinde yapılacak araştırmayı netleştirmiştir. Ancak mevcut nüshaların bazılarında kısmî tahrip olmuştur. Gazetenin bu kısımlarında okunması mümkün olmayan kelimeler parantez içinde (okunamadı) olarak belirtilerek gazetenin aslına sadık kalınmaya çalışılmıştır. Çalışmamızda gazeteden yapılan çeviriler, rahat anlaşılabilir nitelikte ve bazı özel isimler okunduğu gibi yazılmıştır.

Çalışmamız, üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, Türk basın tarihi, Millî Mücadele döneminde neşredilen gazeteler ve çalışmamıza asıl kaynaklık eden Açıksöz gazetesini; ikinci bölüm, çalışmamızın ana eksenini oluşturan Batı Cephesi'nin oluşumunu, kapsadığı bölgeleri ve cephede yapılan muharebeleri ve

Açıksöz gazetesindeki I. İnönü Zaferi'nden İzmir'in kurtuluşuna kadar Batı Cephesi haberlerini; üçüncü bölüm ise, Açıksöz gazetesinden aktarılan haberlerin genel değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

Çalışmalarımnda her türlü bilgi ve deneyimiyle bana yol gösteren danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Nuran KILAVUZ'a teşekkür ederim.

Yetişmemde büyük desteğini gördüğüm değerli ailem ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Çalışmama kaynak temininde yardımlarını gördüğüm Kastamonu İl Halk Kütüphanesi Arşivi, TBMM Kütüphanesi ve Mikrofilm Arşivi, Millî Kütüphane, Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi, Şanlıurfa İl Halk Kütüphanesi çalışanlarına teşekkür ederim.

Çalışmamda tecrübelerinden yararlandığım hocalarım Prof. Dr. Necati Fahri TAŞ, Doç. Dr. Salim GÖKÇEN ve Doç. Dr. Erol KAYA'ya teşekkür ederim.

İbrahim Halil TANIK
Erzincan 2012

GİRİŞ

Basın; günlük ya da haftalık olarak güncel olaylara ilişkin haberleri ve görüşleri, makalelerle kamuoyunun ilgisini çekecek şekilde, görsel ve yazınsal olarak bilgiler içeren yayınların bütünüdür.¹ Basının önemi ise; belirli olay ve olgularla ilgili olarak haber ve bilgilerin sunulduğu vasıtalarıdır. Toplumsal yaşamın bir parçası olarak nitelendirilen basın organları, toplumsal yaşam üzerinde birçok etkide bulunmakta ve buna katkı sağlamaktadır. Basın organları, mekân kavramının sınırlarını zorlayarak gelişen olaylarla ilgili topluma bilgi sağlarken, kamuoyu oluşturma işlevlerini de yerine getirmektedir.

Millî Mücadele hareketinin olağanüstü durumundan dolayı vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığını sağlamak için gösterilen çabalar arasında cephedeki savaş kadar önemli olan bir mücadele de Millî Mücadele'nin kazanılacağına inanmış, sarsılmaz bir kamuoyunun oluşturulması yolundaki faâliyetler olmuştur. Bu kamuoyunu oluşturmak için türlü yöntemlerle halk Millî Mücadele hakkında bilgilendirilmiştir. Bu nedenle dönemin en etkili kitle iletişim aracı olan gazeteler ayrı bir önem taşımış ve Millî Mücadele dönemindeki basın faâliyetleriyle ilgili çalışmalar, dönemin tarihini aydınlatma noktasında yararlılık göstermiştir.

Millî Mücadele dönemi Anadolu basınının içerisinde, Millî Mücadele'yi destekleyenlerin yanı sıra bu mücadeleye muhalif olan gazeteler de neşredilmiştir. Bu gazeteler genelde, Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın ve işgal kuvvetlerinin desteklediği yayın organları olmuştur.

Millî Mücadele döneminde, Millî Mücadele yöneticilerinin basına sağladıkları destek Anadolu basını için son derece yararlı olmuştur. 1919-1922 yılları arasında toplam 145 süreli yayın basın hayatında yer almıştır. Gazeteler, sadece düşman ile mücadele konusunda değil, aynı zamanda siyaset, ekonomi, eğitim gibi konularda da toplumu aydınlatıp, ülkenin geleceğini tartışmıştır. Bu tartışmalar, Türkiye Cumhuriyeti'nin düşünsel temellerini ve harcını oluşturmuştur.²

1918 ve 1923 yılları arasında çıkarılan Anadolu gazeteleri farklı eğilimlerde olsalar da ortak bir yönleri vardır, o da Türk milletinin bağımsızlığıdır. Anadolu

¹ Hasan Refik Ertuğ, *Basın ve Yayın Hareketleri Tarihi*, C.1, İstanbul, 1970, s. 4.

² Dilşad Yırsutimur, *Zonguldak Basın Tarihi (1923-2007)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2008, s. 3.

basını, sınırlı imkânlarla rağmen bağımsızlığın kazanılmasında çok önemli katkılar sağlamıştır.

Millî Mücadele dönemi basını içerisinde en önemli gazetelerden birisi de hiç şüphesiz Açıksöz gazetesidir. Bu gazete, yayın hayatı boyunca tüm gücüyle Millî Mücadele hareketinin zaferle sonuçlanması için kamuoyunu bilinçlendirmeye çalışmış, bağımsızlık için emek veren herkesi desteklemiş ve en önemlisi esaretin hiçbir şekilde kabul edilemeyeceğini vurgulayarak bağımsızlığa olan inancını hiç kaybetmemiştir. Daha yayımlandığı ilk günlerden itibaren Mustafa Kemal Paşa'nın telgraflarını yayınlamaktan çekinmeyen Açıksöz gazetesi, cesur Türk ordusunun yürekli sesi olmuştur. Vatanın işgallere uğramaya başladığı bir dönemde 15 Haziran 1919'da yayın hayatına, İsmail Hakkı (Uzunçarlışı), Mehmet Akif (Ersoy), Mustafa Necati, İsmail Habib (Sevük) Beyler gibi güçlü bir yazar kadrosuyla başlayan Açıksöz gazetesi, dönemin şartlarını çok iyi idrak etmiş ve yayın çizgisini korumuştur. Böylece Açıksöz gazetesi, Millî Mücadele döneminde önemli bir yere sahip olmuş ve Millî Mücadele dönemi çalışmalarının temel eserleri arasında yer almıştır.

Ocak 1921'den Eylül 1922 arası dönem, Türk milletinin var olma veya yok olma mücadelesini verdiği en önemli zaman dilimlerinden birisi olmuştur.³ Bu zaman dilimi, I.ve II. İnönü Muharebeleri'ni, Eskişehir-Kütahya Muharebeleri'ni, Mustafa Kemal Paşa'nın Başkomutan⁴ olarak muharebe ettiği ve büyük bir zaferle sonuçlanan Sakarya Meydan Muharebesi'ni, Başkumandanlık Meydan Muharebesi'ni ve İzmir'in düşman işgalinden kurtuluşuna kadar olan süreci kapsamaktadır. Açıksöz gazetesinin Batı Cephesi haberleri bu süreç içerisinde değerlendirilmiştir. Bu süreçte Açıksöz gazetesi, Türk ordusunun başarılarını müjde ile halka duyurmuş, Türk ordusu ve değerli kumandanlarını yürekten desteklemiş, Mustafa Kemal Paşa'dan sürekli olumlu yönde bahsetmiştir. Açıksöz gazetesinin bu süreçte öne çıkan pek çok haberleri olmuştur. Mustafa Kemal Paşa'nın Başkumandanlık müddetinin uzatılması, Tekâlif-i Millîye Emirleri haberleri, halkın

³ Nuran Kılağız, *Türk Siyasî Hayatında 1965 Seçimleri*, Ankara, 2007, s. 66.

⁴ *Nutuk*, II, İstanbul, 1969, s. 610-611.

Millî Mücadele için teşkilatlanması, halkın zihnini canlı tutabilecek haberler Açıksöz gazetesinde neşredilmiştir.

Açıksöz gazetesi sadece günlük haberler veren sıradan bir gazete olmamış, millî beraberliği sağlama yolundaki üstün çabaları, halka yön gösterme titizliği ön plana çıkmıştır. Araştırılan dönemde Açıksöz gazetesinin, üstlendiği görevi en başarılı bir şekilde yerine getirme çabaları, cephedeki gelişmelerin mümkün mertebe günlük olarak halka ulaştırılması, halkın ve askerinin moralini yüksek tutma, buna karşılık düşmanın moralini olumsuz etkileme çabaları ortaya konulmuştur.

I. BÖLÜM

TÜRK BASIN TARİHİ

I.1. TÜRK BASIN TARİHİ'NE GENEL BİR BAKIŞ

İlk matbaa Çinliler tarafından kurulmuş, bunu biraz daha geliştiren Alman Johannes Gutenberg, 1455'te ilk kitap olarak İncil'i neşretmiştir.⁵ İlk Türk matbaası İbrahim Müteferrika'nın yönetimle uzun müzakereleri sonunda 1726'da aldığı fermanla 1727'de kurulmuştur. İbrahim Müteferrika, Arapça'dan Türkçe'ye çeviri kitabı olan "Kitab-ı Lügat-ı Vankulu" adlı ilk eserini 31 Ocak 1729'da neşretmiştir.⁶

Türk dünyasında basınla ilgili çalışmalar, Tanzimat Dönemi'nde başlayıp, II. Meşrutiyet Dönemi'nde artış göstermiştir. Bu süreç içerisinde, basında faaliyetlerinde bulunan kimseler Osmanlı Devleti'nin modernleşmesinde etkili olmuşlardır. Resmî gazetecilik tarzında başlayan basın, zamanla profesyonel sivil basın hüviyetine kavuşmuştur.⁷ Gerek Tanzimat ve gerekse Meşrutiyet dönemi basın faaliyetleri, Mondros Mütârekesi'nden sonraki basın faaliyetlerine oranla daha zayıf kalmıştır. Bunda Anadolu'nun içinde bulunduğu olağanüstü durum da etkili olmuştur. Mütâreke'den sonraki Anadolu basının faaliyetleri, genellikle emperyalistlere karşı mücadele vermek ve Anadolu'yu işgalden kurtarmak doğrultusunda gerçekleşmiştir. Bu anlamda, 1918 ile 1923 yılları arasında Anadolu basını, Türk Devrimi'nin ilk aşamasının gerçekleştirilmesinde büyük bir pay sahibi olmuştur.

Matbaanın gelişmesine paralel olarak ilk Türkçe gazete, İstanbul'da yayımlanan Takvim-i Vekâyî'dir. Takvim-i Vekâyî, 1 Kasım 1831'de yayına başlamış olup, devletin resmî gazetesidir.⁸ Takvim-i Vekâyî'nin Türkçesinden başka Le Moniteur Ottoman adıyla Fransızcası da neşredilmiştir.⁹ İlk özel gazete Ceride-i Havadis, Tanzimat Dönemi'nde 31 Temmuz 1840'de,¹⁰ ivme kazanan süreç içerisinde, 21 Ekim 1860'da Tercüman-ı Ahvâl, 28 Haziran 1862'de Tasvir-i Efkâr

⁵ Avram Galanti, *Türkler ve Yahudiler Tarihi*, İstanbul, 1947, s. 7.

⁶ Selim Nüzhet Gerçek, *Türk Matbaacılığı I*, İstanbul, 1939, s.9-10.

⁷ Server R. İskit, *Türkiye'de Neşriyat Hareketleri Tarihine Bir Bakış*, İstanbul, 1939, s. 87-90.

⁸ Bernard Lewis, *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, (Çeviren: Metin Kırıatlı), Ankara, 2000, s. 95.

⁹ Selim Nüzhet Gerçek, *Türk Matbuatı*, (Derleyen: Ali Birinci), Ankara, 2002, s. 110.

¹⁰ Hıfzı Topuz, *100 Soruda Türk Basın Tarihi*, İstanbul, 1973, s. 8.

gazeteleri Türk basın hayatında yer almıştır,¹¹ Bu tarihten sonra gazete sayılarında artış olduğu görülmüştür.¹² İstanbul dışında ise ilk gazeteler, yayın dili Türkçe ve Arapça olan Vakâyî-i Mısriyye adıyla 1828’de Mısır’da, yayın dili Türkçe ve Grekçe olan Vakâyî-i Giridiyye adıyla 1830’da Girit’te,¹³ Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa tarafından neşredilmiştir.¹⁴ Bunlardan başka Osmanlı azınlıklarının pek çok dilde gazete ve dergileri de yayımlanmıştır.¹⁵

Türk basın hayatının gelişmesinde önemli rol oynayan İbrahim Şinasi, Türk dilinin gelişmesinde büyük emek sarf etmiştir. Osmanlı Devleti Padişahlarından Sultan Abdülaziz döneminde, 1867’de Ali Süavi’nin Muhbir gazetesi¹⁶, 1869’da Basiretçi Ali Bey’in Basiret gazetesi, 1870’te Namık Kemal’in İbret gazetesi ve 1878’de Ahmet Mithat Efendi’nin Tercüman-ı Hakikat¹⁷ gazetesi gibi önemli gazeteler neşredilmiştir.¹⁸

Osmanlı Devleti’nde taşra gazeteciliği, 1864 Vilayet nizamnamesi ile başlamıştır.¹⁹ Bu nizamname ile “eyalet sistemi” kaldırılmış, “vilayet sistemine” geçilmiştir. Böylece pek çok vilayet kurulmuştur. Her vilayete, kendi gereksinimini karşılaması için bir basımevi açılmıştır.²⁰ Basımevleri, vali veya mektupçu denilen vali yardımcısının yönetiminde olmuştur. Taşrada yayımlanan gazeteler, İstanbul Hükümeti’nin kararlarını taşraya duyurmuştur.²¹ Bu gazetelerin makine ve kâğıt gibi ihtiyaçları resmî yollarla temin edilmiştir. Taşrada çıkarılan gazeteler neşredildikleri vilayetin adını almıştır. Kastamonu’daki vilayet gazetesinin adı Kastamonu Vilayet

¹¹ Necdet Hayta, *Tarih Araştırmalarına Kaynak Olarak Tasvir-i Efkâr Gazetesi (1278/1862-1286/1869)*, Ankara, 2002, s.10.

¹² M. Serhat Yılmaz, *II. Meşrutiyet Devri Kastamonu Basın Tarihi (1908–1918)*, Ankara, 2008, s. 12.

¹³ Hıfzı Topuz, *II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*, İstanbul, 2003, s.13–15.

¹⁴ Hasan Duman, *Osmanlı-Türk Süreli Yayınları ve Gazeteleri (1828-1928) I*, Ankara, 2000, s. 7.

¹⁵ Ali Arslan, *Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Rum Basını*, İstanbul, 2005, s. 28 vd.

¹⁶ Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, “XIX. Asırda Türkçe Matbuat ve Osmanlı”, *Yıldız Gazeteleri, Gazetecilik Enstitü Dergisi*, S. 2, (Kasım 1961), s. 119.

¹⁷ Bengi Kümbül, *Tecüman-ı Hakikat Gazetesine Göre Osmanlı Ermenileri*, Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2005, s. 4.

¹⁸ Metin Akız, *Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi (1920-1923)*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2006, s.3.

¹⁹ Yılmaz, *II. Meşrutiyet Devri Kastamonu Basın Tarihi (1908–1918)*, s. 12.

²⁰ Orhan Koloğlu, *Osmanlı’dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi*, İstanbul, 2006, s. 31-32.

²¹ Topuz, *II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*, s. 31.

gazetesi olmuştur.²² Ancak, bazı taşra gazeteleri farklı adlar almıştır. Erzurum'da 1867'de "Envâr-ı Şarkıyye" ve Kayseri'de 29 Ağustos 1910'da yayımlanmaya başlanan "Erciyes" gazeteleri²³ farklı adlarla neşredilmiştir.

Taşra gazeteleri, Türkçenin yanı sıra yayımlandığı bölgenin diliyle de neşredilmiştir. Bu yöntemle vilayet gazetelerinin, yayımlandığı bölgeye merkezi yönetimin etkisinin sağlıklı bir şekilde yansıtması sağlanmıştır.²⁴

Her ne kadar vilayet gazetelerinin çıkarılmasında devletin etkisi olsa da gazeteler, yerel ve sosyal konular hakkında haber yapmaktan geri kalmamıştır. Yemen gazetesinde kadın eğitimi konulu haber, Yanya gazetesinde lise diploma töreni, Envâr-ı Şarkıyye'de (Doğu Işıkları) Türk Milleti ile ilgili özeleştiriler neşredilmiştir.²⁵ Bütün bunlar bu dönem neşriyat faaliyetlerinin sadece resmî boyutta kalmayıp, sivilleşme yolunda mesafe katettiğini ortaya koymuştur.

II. Meşrutiyet'in ilanından sonra gazete sayısında hızlı bir artış olduğu görülmüştür. Gazetelerin artık hür olduğu, sansürün yasak olduğu ve gazete sansür etmenin ağır bir suç teşkil ettiği bu dönemin ilk bir buçuk ayı içerisinde, gazete imtiyazı alanların sayısı 200'ü geçmiştir.²⁶ Gazete çıkarmak için İzmir ve Aydın bölgesinde 110, Suriye ve Lübnan bölgesinde 85, Selanik'te 35 başvuru yapılmıştır. Neredeyse, bu dönemde gazete çıkmayan tek bir vilayet kalmamıştır. İlk kez Mekke ve Medine vilayetleri de gazetelerine kavuşmuştur. 1908'den itibaren Osmanlı Devleti'nde neşriyat faaliyetlerinin arttığını gören yabancı işadamları matbaalarını Anadolu'ya taşımışlardır. Bu matbaalar genelde; Türkçe, Rumca ve Ermenice yayınlar neşretmiştir.²⁷ Bütün bu gelişmeler, Anadolu'da kültürel hayatın geliştiğini göstermiştir.

²² Ayrıntılı bilgi için bkz. Adem Köprülüoğlu, *Kastamonu Vilayet Gazetesinde Milli Mücadelenin Yansımaları*, İstanbul Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.

²³ Esra Ayan, *H. 1330/M. 1912 Tarihli Erciyes Gazetesi'nin 30-42. Sayıları (Transkripsiyon ve Değerlendirmesi)*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2006, s. 13.

²⁴ *Kurtuluş Savaşı Öncesi Türk Basını*, Ankara, 1998, s. 11.

²⁵ Muammer Yaşar, *Anadolu'da İlk Türk Gazetesi (Envâr-ı Şarkıyye)*, Ankara, 1971, s. 29.

²⁶ M. Nuri İnuğur, *Basın ve Yayın Tarihi*, İstanbul, 2005, s. 306.

²⁷ Koloğlu, *Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi*, s. 87-88; İskit, *Türkiye'de Neşriyat Hareketleri Tarihine Bir Bakış*, s.146-148.

II. Meşrutiyet döneminde “firka gazeteciliği” ve “muhalifet gazeteciliği” gibi kavramlar ortaya çıkmıştır.²⁸ Bu farklılığın yansımaları Anadolu’da açıkça görülmüştür. Kastamonu’da, 17 Aralık 1908’de neşredilmeye başlanan Koroğlu gazetesi, İttihat ve Terakki Fırkası’nın yayın organı iken, 27 Aralık 1911’de neşredilmeye başlanan Zafer gazetesi, Hürriyet ve İtilaf Fırkası’nın sözcülüğünü yapmıştır.²⁹

II. Meşrutiyet’in ilanından 1918 yılı sonuna kadar, 918 gazete ve dergi neşredilmiştir. Balkan Savaşları sırasında yine yayınların sayısında bir azalma görülmüşse de 1913’te yeniden artışlar olmuştur. Yayınların en az olduğu dönem ise 1915-1917 yılları arası olmuştur.³⁰

Basında sansür ve 1909 Matbaalar ve Matbuat Kanunu³¹ ile başlayan kısıtlamalar, 1918 sonuna kadar artarak sürmüştür. Ancak, 1918 yılı sonlarına doğru İttihat ve Terakki Fırkası mensuplarının iktidardan ayrılması sonucu, basında sansürün uygulanmadığı görülmüştür.³² Bu nedenle, basın dünyasında bir canlanma olmuş, piyasada özellikle İttihatçılara muhalif birçok gazete yayımlanmıştır.

I.2. MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİNDE İSTANBUL BASINI

I.Dünya Savaşı’nın Osmanlı Devleti’nin mağlubiyetiyle neticelenmesinin belgesi olan Mondros Mütârekesi’nin imzalanmasıyla, Osmanlı topraklarında bir kargaşa dönemine girilmiştir. Kargaşa ortamının en yoğun hissedildiği yerlerden birisi de Osmanlı Devleti’nin pâyitahtı İstanbul olmuş ve bu durum İstanbul basınına da yansımıştır. İttihat ve Terakki Fırkası mensuplarının yönetimden düşerek ülkeyi terk etmeleri üzerine, hükümetin sözcülüğünü yapan birçok gazete yayın hayatına nasıl devam edecekleri hususunda belirsizliğe düşmüştür. Bu ortamda İttihatçı basının sesi kısılmış, buna karşılık muhaliflerin ve özellikle Hürriyet ve İtilafçı basının sesi yükselmiştir. Mütâreke döneminde İstanbul basını, İstanbul’un İtilaf Devletleri tarafından işgalinden önce İstanbul Hükümeti’nin, İstanbul’un işgalinden

²⁸ Topuz, *II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*, s. 84.

²⁹ Cemal Tepe, *Milli Mücadele Dönemi Anadolu Basını (1918–1923)*, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Seminer Çalışması, Erzincan, 2010, s. 10.

³⁰ Topuz, *II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*, s. 84.

³¹ *Meclis-i Mebusan Z C*, Devre: 1, C. 3, Ankara, 1982, s. 307-672.

³² Alpay Kabacalı, *Başlangıçtan Günümüze Türkiye’de Basın Sansürü*, İstanbul, 1990, s. 100.

itibaren de hem İstanbul Hükümeti'nin hem de işgalci devletlerin baskısı altında kalmış ve bağımsız olarak yayın yapamamıştır. Bu baskı sürecinde İstanbul gazetelerinden bazıları boş sayfalarla neşredilmiştir. Mütârekenin ardından İstanbul basını, ülkenin içinde bulunduğu felaketli durumdan çıkmak için öngördüğü çarelerin başında manda istekleri öne çıkmıştır.³³ İstanbul basını içinde şüphesiz Millî Mücadele hareketini destekleyenler gazeteler de neşredilmiştir. İstanbul basını, 1921 yılına kadar Millî Mücadele hareketine ya karşı çıkmış ya da kısık sesle bahsetmişse de bu tarihten itibaren, Millî Mücadele hareketinden daha fazla bahsetmeye başlamıştır. Bunun sebebi, Millî Mücadele'nin hem askerî hem de siyasî alanda başarılarının ortaya çıkmış olmasıdır.³⁴

I.2.1. Millî Mücadele'ye Destek Olan İstanbul Basını

I.2.1.1. Akşam Gazetesi (İstanbul)

Necmeddin (Sadak), Kazım Şinasi (Dersan), Ali Naci (Karacan) ve Falih Rıfkı /Atay) Beyler bir araya gelerek neşrettikleri Akşam gazetesinin ilk sayısı 20 Eylül 1918'de yayımlanmıştır.³⁵ Gazetenin önde gelen isimleri Falih Rıfkı (Atay) ve Necmeddin (Sadak) Beyler olmuşlardır.³⁶

Akşam gazetesi, ilk yıllarda özellikle de mütâreke yıllarında dengeli bir yayın politikası izlemiştir. Gazetede ne hükümet ne de yaşanan gelişmelere dair ağır eleştiriler yer almamıştır. Özellikle 1921'den sonra gazetenin yayın politikası değişmiş ve gazete açık bir şekilde Ankara Hükümeti'ni ve Mustafa Kemal Paşa'yı desteklemeye başlamıştır.³⁷

I.2.1.2. Minber Gazetesi (İstanbul)

Minber gazetesi, 1 Teşrin-i Sâni (Kasım) 1918-21 Kanûn-u Evvel (Aralık) 1918 tarihleri arasında toplam 51 sayı neşredilmiştir. Gazetenin imtiyaz sahibi

³³ Hülya Baykal, *Türk Basın Tarihi(1831-1923)*, İstanbul, 1994, s. 201-202.

³⁴ Yücel Özkaya, "Millî Mücadele Başlangıcında Basın ve Mustafa Kemal Paşa'nın Basınla İlişkileri" *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C.1, S. 3, Ankara, 1985, s.872.

³⁵ Nurhan Kavaklı, *Bir Gazetenin Tarihi Akşam*, İstanbul, 2005, s. 16.

³⁶ Falih Rıfkı Atay, *Çankaya*, İstanbul, 2004, s.140-143.

³⁷ Funda Selçuk Şirin, *Falih Rıfkı Atay (1893-1950)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara, 2009, s. 93.

Doktor Rasim Ferid (Talay) Bey'dir.³⁸ Gazetenin kurucuları Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşı Ali Fethi (Okyar) Bey'dir. Mustafa Kemal Paşa askerlik maaşından kalma birikimini de bu gazeteye yatırmıştır.³⁹ Mustafa Kemal Paşa, Mondros Mütârekesi'nin imzalanmasının akabinde İstanbul'da bulunduğu yaklaşık altı aylık sürede arkadaşları ile sürekli Şişli'deki evinde halkı bağımsızlık için bilinçlendirmenin bir yolunu aramıştır.⁴⁰ Mustafa Kemal Paşa bu sebeple Minber gazetesini hayata geçirmiş ve Hatip takma adıyla gazetede yazı yayınlamıştır. Mustafa Kemal Paşa, Minber gazetesinden önce *Zabit ve Kumandan ile Hasbihal* adlı eserini neşrederek, bir deneyim kazanmıştır.⁴¹ Ayrıca Mustafa Kemal Paşa, Minber gazetesi aracılığıyla kendini halka tanıtıp, kamuoyu oluşturmaya çalışmıştır.⁴² Minber gazetesinde, Enver ve Talat Paşalarla, İttihat ve Terakki Fırkası'nın iç ve dış politikasına karşı olduklarını açıkça sergileyen yazılar yazılmıştır.⁴³

Minber gazetesini çıkaranların hatıralarında gazetenin neden kapatıldığına dair kesin bir bilgi bulunmamıştır. Minber gazetesinin yayın hayatına son vermesi çok ani olmuştur. Ali Fethi (Okyar) Bey, Minber gazetesini bir ömür çıkarabilmeyi istediğini söylemiştir.⁴⁴

I.2.1.3. İleri Gazetesi (İstanbul)

İleri gazetesi, 1 Ocak 1918'den 1924 yılına kadar neşredilmiştir. Gazetenin yönetim müdürü Halil Lütü (Döndürücü) Bey, başyazarı Celal Nuri (İleri) Bey'dir. Günlük olarak neşredilen gazete 394. sayıya kadar Âtî adıyla yayımlanmıştır. Gazete Millî Mücadele hareketini desteklemiştir. Akşam, cephe haberlerini veren ilk gazete

³⁸ Erol Kaya, *Mustafa Kemal Atatürk'ün İlk Gazetesi Minber*, Ankara, 2007, s. 3.

³⁹ Atay, *Çankaya*, s. 170.

⁴⁰ Aytıntılı bilgi için bak. Alev Coşkun, *Samsun'dan Önce Bilinmeyen 6 Ay İşgal, Hüzün, Hazılık*, İstanbul, 2011; E. Semih Yalçın, "Mütareke Döneminde Mustafa Kemal Paşa'nın İstanbul'daki Faaliyetleri (30 Ekim 1918-16 Mayıs' 1919)" *Ankara Üniversitesi, Tarih Araştırmaları Dergisi*, C.17, S. 28, Y. 1992.

⁴¹ Kemal Arı, "Atatürk'ün Yazarlığı ve Gazeteciliği", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, S. 13, C. 5, Y. 2006, s. 11-12.

⁴² Andrew Mango, *Atatürk Modern Türkiye'nin Kurucusu*, İstanbul, 2007, s. 241.

⁴³ Fethi Tevetoğlu, "Atatürk'le Okyar'ın Çıkardıkları Gazete: Minber", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 5, S. 13, Y. 1988, s. 187.

⁴⁴ Makbule Gürel, *Mütareke Döneminde Minber Gazetesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2003, s. 5.

olmuştur. Ankara Hükümeti tarafından da desteklenen gazetenin yabancı kaynakları daha çok Fransız basınından oluşmuştur.⁴⁵

I.2.1.4. Yeni Gün Gazetesi (İstanbul)

Millî Mücadele hareketini destekleyen gazetelerden birisi olan Yeni Gün⁴⁶, 2 Eylül 1918'de Yunus Nadi (Abalıoğlu) Bey tarafından neşredilmeye başlanmıştır. Gazetede, İngilizler aleyhine makaleler yayınlanmıştır.⁴⁷ Gazete, İngilizler aleyhinde tutum sergileyince, 17 Mart 1920'de İngilizler gazeteye baskı uygulamışlardır. İstanbul'da yayın hayatına rahat devam edeceğine inanmayan Yunus Nadi Bey, İstanbul'dan 2 Nisan 1920'de ayrılarak Ankara'ya gelmiş ve gizlice gazeteyi Ankara'ya taşımıştır. 10 Ağustos 1920'de Yeni Gün, Ankara'da neşredilmeye başlanmıştır.⁴⁸

Gazetenin sorumlu yazı işleri müdürü Kemal Salih (Sel) Bey olmuştur. Yunus Nadi Bey, gazetenin başyazarlarını kendi yazmış, gazetenin yazar kadrosunu da Hamdi Nebizade, Ahmet Haşim, Selim Nüzhet (Gerçek), Şükrü (Kaya), Zekeriya (Sertel), Ziya (Gökalp), Kemal Ragıp, Enver Behnan (Şapolyo) ve Adil (Akbay) Beyler oluşturmuşlardır.⁴⁹ Yeni Gün, Millî Mücadele dönemi boyunca yayınlarını sürdürüp, Millî Mücadele hareketini savunanlardan olmuştur. Yunus Nadi Bey, Millî Mücadele dönemi boyunca gazetenin başlığına "Yunanistan Yıkılmalıdır" manşetini koymuş ve böylece Türk milletinin mücadele azminin daima canlı kalmasına yardım etmiştir. Gazete, 1924 yılından itibaren Cumhuriyet ismiyle çıkmış ve günümüze kadar yayın hayatını sürdürmektedir.⁵⁰

I.2.1.5. Vakit Gazetesi (İstanbul)

Vakit gazetesi 1875 yılında Diyarbakırlı Filip Efendi tarafından neşredilmeye başlanmıştır. Gazetenin başyazarı Mehmet Said Bey'dir. 26 Ekim 1917'den itibaren Hakkı Tarık (Us) ile Asım (Us) gazeteyi neşretmeye başlamışlardır. Kuvvetli bir

⁴⁵ İzzet Öztoprak, *Kurtuluş Savaşında Türk Basını*, Ankara, 1981, s. 15.

⁴⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. Nurettin Gülmez, *Kurtuluş Savaşı'nda Anadolu'da Yenigün*, Ankara, 1999.

⁴⁷ Baykal, *Türk Basın Tarihi(1831-1923)*, s. 214.

⁴⁸ Ömer Sami Coşar, *Milli Mücadele Basını*, İstanbul, 1964, s. 178.

⁴⁹ Enver Behnan Şapolyo, *Türk Gazeteciliği Tarihi Her Yönüyle Basın*, Ankara, 1971, s.198.

⁵⁰ İnuğur, *Basın ve Yayın Tarihi*, s. 340.

kadroya sahip olan Vakit'in başyazarlığını Ahmet Emin (Yalman) Bey yapmıştır. Gazetenin yazar kadrosunu, Ahmet Şükrü (Esmer), Ali Ekrem (Uşaklıgil), Eniz Tahsin (Til) ve Halil Lütü (Döndürücü) Beyler oluşturmuşlardır. Vakit gazetesi, birçok gazetecinin yetişmesine imkân sağlamıştır. Millî Mücadele hareketini destekleyen gazete, tirajı en yüksek gazetelerden birisi olmuştur.⁵¹

I.2.1.6. İkdam Gazetesi (İstanbul)

5 Temmuz 1894-31 Aralık 1928 tarihleri arasında neşredilen gazetenin başyazarı ve kurucusu Ahmet Cevdet (Oran) Bey'dir. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra İttihat ve Terakki Fırkası'na muhalefet ettiği için 31 Mart Vakası'ndan sonra Ahmet Cevdet Bey, İsviçre'ye kaçmıştır. Gazetenin başına bir ara Ali Kemal geçmiş; fakat 1913'te Peyam-ı Sabah gazetesini kurunca İkdam ile ilişkisi kesilmiştir. Mütâreke yıllarında gazeteyi yöneten Yakup Kadri (Karaosmanoğlu) Bey, Millî Mücadele hareketini öven yazıları yüzünden Divan-ı Harb'e sevk edilmiştir.⁵² Başlangıçta dört sayfa olarak yayımlanan gazete, sansür nedeniyle 6 Ekim 1919'da iki sayfa olarak yayımlanmak zorunda kalmıştır. Yakup Kadri Bey'den başka gazetenin yazar kadrosunda, Babanzade İsmail Hakkı, Ali Reşat, Ahmet Rasim, Ahmet Refik, Hüseyin Cahit, Hüseyin Rahmi Beyler yer almışlardır. O dönemde yazar kadrosu zengin ve kuvvetli gazete yok denecek kadar azdır. Ankara'ya ilk muhabir gönderen İstanbul gazetesi İkdam olmuştur.⁵³ Hint Müslümanları liderlerinden Ağa Han ve Emir Ali'nin Hilâfetin kaldırılmaması için İsmet (İnönü) Bey'e gönderdikleri mektubu yayınlaması sebebiyle İstanbul İstiklâl Mahkemesi'nde yargılanan Ahmet Cevdet Bey beraat etmiş ama İkdam bu süreçte etkinliğini yitirmiştir. Gazete, 1926'da Ali Naci (Karacan) Bey tarafından devralınmış ve 1928'de kapanmıştır.⁵⁴

⁵¹ Öztoprak, *Kurtuluş Savaşında Türk Basını*, s. 4-5.; Şapolyo, *Türk Gazeteciliği Tarihi Her Yönüyle Basın*, s. 222.

⁵² Firuzan Hüsrev Tökin, *Basın Ansiklopedisi*, İstanbul, 1973, s. 74.

⁵³ İzzet Öztoprak, *Türk ve Batı Kamuoyunda Milli Mücadele*, Ankara, 1989, s. 15.

⁵⁴ Hasan Türker, *Türk Devrimi ve Basını 1922-1925*, İzmir, 2000, s. 14.

I.2.1.7. Türk Dünyası Gazetesi (İstanbul)

Türk Dünyası gazetesi, Milli Mücadele döneminin başlarında, başyazarlarından Kâzım Nami (Duru) Bey'in çabalarıyla Türk Dünyası Şirketi tarafından neşredilmiştir. İlk sayısı 21 Ağustos 1919 tarihinde yayımlanan gazete, bazı kesintilere rağmen 5 Şubat 1920 tarihine kadar neşredilmiştir. Türk Dünyası gazetesinin son sayısı 24 Kânûn-ı Evvel (Aralık) 1919 tarihinde neşredilmiştir. Bu tarihten 35 gün sonra 29 Kânûn-ı Evvel 1920'de gazete "Haftalık Türk Dünyası" adıyla neşredilmiştir. Haftalık neşredilen gazetenin ilk sayısında uzun ara verilmesinin sebebi açıklanmıştır. Açıklamada günlük olarak kurulan ve azamî fedakârlıklarla yayımlanan Türk Dünyası'nın Anadolu'da giderek artan bir ilgi gördüğü halde, "maatteesüf İstanbul'da ümit olunduğu kadar -temettü değil fakat-masrafını çıkaracak bir rağbet görmediğinden" yayımına ara verildiği söylenmiştir. Zaten haftalık olarak çıkmaya başladığı ikinci sayısında gazetenin yayın hayatı son bulmuştur. Aralıklarla beş buçuk ay yayın hayatını sürdüren gazete, dönemin koşulları içinde yoğun sansür altında yaşamını sürdüren milliyetçi bir gazete olmuştur. Gazetenin başyazarını, kurucusu durumunda olan Kâzım Nami (Duru) Bey ile Nebizade Ahmet Hamdi (Ülkümen) Bey yazmışlardır. Gazete, Mehmet Emin (Yurdakul), Ahmet Rasim, Reşat Nuri (Güntekin) gibi isimleri de bünyesinde bulundurmıştır.⁵⁵

I.2.1.8. Tanin Gazetesi (İstanbul)

1908 yılında Hüseyin Cahit (Yalçın) ile (1875–1957) Tefik Fikret'in birlikte neşretmeye başladıkları Tanin gazetesi, ertesi yıl 31 Mart Vakası'nda saldırıya uğramış ve yok edilmiştir. Hüseyin Cahit, kısa bir süre sonra yeniden çıkarmaya başladığı Tanin gazetesini, 1913'te başkasına bırakmış ve İttihatçıların yanında önemli roller almıştır. Daha sonra Hüseyin Cahit, 1919'da İngilizler tarafından tutuklanıp Malta'ya sürgün edilmiştir. Hüseyin Cahit, 14 Temmuz 1922'de İstanbul'a dönmüş, önce Vakit gazetesinde sonra Renin gazetesinde yazılar yazmış,

⁵⁵ Nejdet Bilgi, "Millî Mücadele'nin Başlarında İstanbul'da Yayınlanan Türk Dünyası Gazetesi", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C. 10, İzmir, Y. 1995, s. 263-264.

20 Kasım 1922’de Tanin’i çıkarmıştır. Gazete, Anadolu’nun egemenliğini tanıdığını belirtmiştir.⁵⁶

I.2.1.9. Memleket Gazetesi (İstanbul)

10 Şubat 1919 tarihinde neşredilen Memleket gazetesinin hiç ara vermeden, 15 Ağustos 1919 tarihine kadar, altı aydan fazla süren bir yayın hayatı olmuştur. Gazetenin başyazar ve sorumlu müdürlüğünü İsmail Hami (Danişmend) yapmıştır. 10 Şubat 1919 tarihli ilk sayısında yer alan gazetenin kurucusu olan İsmail Hami (Danişmend) imzalı “Maksadımız” başlıklı başyazıda gazetenin millî menfaatlerin müdafaası amacıyla yayınlanacağı ifade edilmiştir. İçerik bakımından gazete dönemin diğer gazeteleri gibi, bir haber ve yorum gazetesi olma özeliği taşımıştır. Gazetede iç ve dış haberler, gazetede birbirlerine yakın oranlarda yer almıştır. İç haberlerde İstanbul ve çevresi ile ilgili haberlerin, dış haberlerde de ilgili haberlerin ağırlıkta olduğu gazetede, başyazarlar ise günün meseleleriyle ilgili olmuştur.⁵⁷

I.2.2. Millî Mücadele’ye Karşı Olan İstanbul Basını

I.2.2.1. Peyam-ı Sabah Gazetesi (İstanbul)

16 Kasım 1913’ten 7 Kasım 1922’ye kadar neşredilen Peyam-ı Sabah gazetesi, Mihran (Nakkaşoğlu)’ın çıkardığı Sabah ve Ali Kemal’in gazetesi Peyam’ın birleşmesiyle Peyam-ı Sabah adını almıştır. Peyam-ı Sabah, açık bir şekilde Millî Mücadele hareketine karşı çıkmış ve kurtuluş yolunu İngilizlere sığınmakta aramıştır. Millî Mücadele hareketinin başarıya ulaşmasının ardından Ali Kemal ve onun gazetesi ortadan kaldırılmıştır.⁵⁸

⁵⁶ Topuz, *II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*, s. 116-117.

⁵⁷ Nejdet Bilgi, “Mütareke Döneminde İsmail Hâmi (Danişmend) Tarafından Yayınlanan Memleket Gazetesi”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C. 8, İzmir, Y.1992, s.127-137.

⁵⁸ *Kurtuluş Savaşı Öncesi Türk Basını*, s. 31; Şapolyo, *Türk Gazeteciliği Tarihi Her Yönüyle Basın*, s.191.

I.2.2.2. Alemdar Gazetesi (İstanbul)

15 Aralık 1918’de neşredilmeye başlanan Alemdar gazetesi, Millî Mücadele hareketine karşı çıkmıştır. Günlük olarak çıkan gazete zaman zaman sıkıyönetim tarafından kapatılmıştır. Gazete, yayımı aksadığı dönemlerde Takvimli gazete, Tesrih gibi isimlerle de neşredilmiştir.⁵⁹ Gezenin sorumlu yazı işleri müdürü ve başyazarı Refi Cevad (Ulunay)’dır. Gazetenin yazar kadrosunda olan Refik Halit, Hafız İsmail, Aka Gündüz, Ahmet Kadri, Mustafa Sabri ve Doktor Selahattin Bey, kurtuluş yolunu İngilizlere sığınmakta aramışlardır.⁶⁰ Millî Mücadele hareketinin başarıya ulaşmasının ardından Alemdar gazetesi 1922’de kapatılmış, sahibi ve başyazarı Refi Cevad, daha Lozan görüşmeleri başlamadan, hesap veremeyeceğinin bilincinde olarak Kasım 1922’de İngilizlere sığınmış ve onların aracılığıyla Türkiye’den ayrılmıştır.⁶¹

I.2.2.3. Türkçe İstanbul Gazetesi (İstanbul)

9 Kasım 1918’de ilk olarak Yeni İstanbul adıyla neşredilen gazetenin başyazarı Süleyman (Radi)’dır. Gazetenin yönetiminde Abdullah Cevdet ve Sait Molla vardır. 8 Aralık 1918’de ise gazetenin adı Türkçe İstanbul olarak değişmiş ve Sait Molla gazetenin tek hâkimi olmuştur.⁶² Sait Molla, bütün gücüyle Millî Mücadele hareketine karşı durarak İngiliz hayranlığı sergilemiştir.⁶³ Sait Molla bu dönemde aynı zamanda Danıştay üyesi olarak bulunmuş ve Osmanlı Sulh ve Selamet Cemiyeti ve İngiliz Muhipleri Cemiyeti’nin kurucuları arasında yer almıştır.⁶⁴ Millî Mücadele hareketini baltalamak için Millî Mücadele’ye karşı tutumu Papaz Frew’den para istemeye kadar sürdürmüştür. Bunun üzerine 9 Kasım 1919’da gazete kapatılmıştır. Sait Molla bundan sonra Şubat 1920’de Peyam-ı Sabah ve Alemdar’da

⁵⁹ Öztoprak, *Türk ve Batı Kamuoyunda Millî Mücadele*, s. 17.

⁶⁰ Zekâi Güner, *Millî Mücadele Başlarken Kamuoyu (Basın, Siyasi Partiler, Cemiyetler)*, Ankara, 1999 s. 23.

⁶¹ Alper Ersaydı, *Alemdar Gazetesine Göre Mütareke Dönemi Başında İttihatçılar ve İttihatçılık*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007, s. 12.

⁶² Akız, *Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi (1920-1923)*, s. 15.

⁶³ *Nutuk*, III, İstanbul, 1969, s. 915.

⁶⁴ Cengiz Dönmez, *Millî Mücadeleye Karşı Bir Cemiyet: İngiliz Muhipler Cemiyeti*, Ankara, 1999, s. 59.

yazmaya başlamıştır. Büyük zaferden sonra Sait Molla 150'likler listesine alınmış ve vatandaşlıktan çıkartılmıştır.⁶⁵

I.3. MİLLÎ MÜCADELE'DE ANADOLU BASINI

II. Meşrutiyet Dönemi fikir hayatı, Millî Mücadele dönemi fikir hayatının temelini teşkil etmiştir. II. Meşrutiyet döneminde gelişme gösteren Anadolu basını, I.Dünya Savaşı esnasında sıkı bir kontrole tâbi tutulmuştur. Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'na girdiğinde 73 gazete ve dergi çıkarken 1915 yılında bu sayı 6, 1916'da 8, 1917'de 15 olmuştur.⁶⁶ Millî Mücadele döneminde ise basın, yükselişe geçmiştir. Anadolu basını, Anadolu halkının hem sözcülüğünü yapmış hem de Anadolu halkını bilinçlendirip, birlik ve beraberliği sağlamanın yanı sıra Anadolu halkının bağımsızlık yolunda kenetlenmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Millî Mücadele dönemi Anadolu basını içerisinde farklı görüşten gazeteler mevcuttur. Aslında, Millî Mücadele basını, dönemin fikir hayatının bir yansımasıdır. Anadolu'da tartışılan her fikrin bir basın temsilcisini bulmak zor değildir. Bu da demokratikleşme sürecinde olan bir ülke için oldukça ileri bir adımdır.

Millî Mücadele dönemi Anadolu basını içerisinde işgalciler ile işbirliği yapan veya Millî Mücadele'ye karşı olan gazeteler de neşredilmiştir.⁶⁷ Millî Mücadele döneminde, aleyhte yazı yazan gazeteciler, savaş sonrasında ya ülkeyi terketmişler ya da 150'likler listesine alınarak yurt dışına sürülmüşlerdir.⁶⁸

Mustafa Kemal Paşa, henüz Anadolu'ya geçmeden önce, Anadolu'da yabancı işgallere karşı sesini yükselten ve işgalleri reddeden gazeteler neşredilmiştir. Ancak, Mustafa Kemal Paşa'nın Anadolu'ya geçmesi ve Anadolu'da ulusalcıların örgütlenmesi ve güçlenmesi ile birlikte Millî Mücadele hareketine olan inancın artması üzerine Anadolu basınında bir canlanma ve özgüven kazanma noktasında bir ilerleme olduğu görülmüştür. Ayrıca, öncelerden beri Anadolu'da neşredilen bazı

⁶⁵ Akız, *Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi (1920-1923)*, s. 15-16; Şapolyo, *Türk Gazeteciliği Tarihi Her Yönüyle Basın*, s. 191.

⁶⁶ Öztoprak, *Türk ve Batı Kamuoyunda Milli Mücadele*, s. 7.

⁶⁷ Hamza Çakır, *Osmanlıda Basın İktidar İlişkileri (Azınlık Basını, Türkçe Basın, Dış Basın)*, Ankara, 2002, s. 11.

⁶⁸ Bünyamin Ayhan, *Milli Mücadele'de Basın (Olağanüstü Durumlarda Propaganda)*, Konya, 2007, s. 253-254.

gazetelerin de bağımsızlık çizgisinde yayın yapmaları kendiliğinden Millî Mücadele basınının oluşmasını sağlamıştır. Ortaya çıkan Millî Mücadele dönemi basınının amacı ortaktır o da “ya istiklal ya ölüm”.

Millî Mücadele döneminde Türk basının en güçlü sesi Anadolu’dan çıkmıştır. Bunda İstanbul basınına uygulanan baskının, Anadolu basınına etki etmemesi, hem Padişah’tan hem de İstanbul’dan uzak olması, İstanbul gibi işgal altında bulunmaması, olaylara daha yakın olması, çevresindeki yayınların büyük bir kısmının Millî Mücadele’yi desteklemesi etkili olmuştur. Millî Mücadele boyunca Anadolu basınının desteği karşısında, İstanbul basınının yaptıkları çok sınırlı olmuştur. Anadolu basını İstanbul basınına nazaran daha sınırlı imkânlarla, en basit baskı araçlarıyla, baskı makinelerinin ilden ile taşınmasıyla yayınlarına devam etmiştir. Tüm bu zorluklarla, bağımsızlık uğruna bir-iki sayfalık gazeteler neşredilmiş, Anadolu halkının birlik ve beraberliğini sağlama çabaları sürdürülmüştür.⁶⁹

1918-1923 yılları arasında Anadolu’da neşredilen neredeyse bütün gazeteler Millî Mücadele’yi desteklerken, bunların içinden çok az bir kısmı Millî Mücadele aleyhinde yayın yapmıştır. Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, karşıt yayın yapanların büyük bir kısmı işgal edilen bölgelerde yayımlanıyor olmasıdır. İşgal edilmeyen bölgelerde Millî Mücadele yerine İstanbul Hükümeti’ni destekleyen gazeteler de yok değildir. Trabzon’da Selamet ve Kastamonu’da Zafer gazeteleri İstanbul Hükümeti’ni desteklemiştir.⁷⁰

Millî Mücadele dönemi basını genellikle, İstanbul basını ve Anadolu basını olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Millî Mücadele dönemi Anadolu basını ise; Millî Mücadele’ye öncülük eden gazeteler, destek olan gazeteler ve karşıt olan gazeteler olmak üzere üç başlık altında incelenebilir.

⁶⁹ İnuğur, *Basın ve Yayın Tarihi*, 351.

⁷⁰ Atilla Girgin, *Cumhuriyet Döneminde Türkiye’deki Yerel Basının Gelişmesi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1997, s. 33.

I.3.1. Millî Mücadele'ye Öncülük Eden Anadolu Basını

I.3.1.1. İrade-i Milliye Gazetesi (Sivas)

14 Eylül 1919'da yayımlanmaya başlanan İrade-i Milliye gazetesinin imtiyaz sahibi ve sorumlu müdürü Demircioğlu Selahaddin Bey'dir.⁷¹ Gazetenin Yazı işleri müdürü ise Mazhar Müfit (Kansu) Bey'dir.⁷² Gazete, Mustafa Kemal Paşa tarafından Heyet-i Temsiliye adına yayın yapmak için kurulmuştur. Mustafa Kemal Paşa, basının önemini idrak etmiş, silahlı mücadele kadar etkili bir mücadele olan basını olabildiğince kullanmaya çalışmıştır. Mustafa Kemal Paşa, basın yoluyla Millî Mücadele hareketinin desteklenmesini istediği, bunu yaparken de yabancı basının aleyhimize yayın yapmasına sebep olacak yayınlardan kaçınılması gerektiğini Sivas Vilayeti'ne çektiği telgrafta belirtmiştir.⁷³

Her ne kadar gazetenin Sivas Kongresi öncesinde kurulması düşünülse de gazete kongreden sonra yayımlanmıştır. Gazetenin kuruluş amacı, ilk sayısında, Millî Mücadele hareketinin halka ve dünyaya duyurulması olarak açıklanmıştır. Ankara'da, Hâkimiyet-i Milliye gazetesinin çıkarılması ile İrade-i Milliye gazetesi işlevselliğini yitirmiş ve 1922 Mart'ının sonunda da kapanmıştır.⁷⁴

I.3.1.2. Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi (Ankara)

Hâkimiyet-i Milliye gazetesi 27 Aralık 1919'da kurulmuş, ilk yayımını 10 Ocak 1920'de yapmıştır. Hâkimiyet-i Milliye gazetesinin imtiyaz sahibi Recep Zühtü Bey'dir. Günlük olarak yayımlanan gazete Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin basın sözcülüğünü yapmıştır.⁷⁵ Ankara'da tam teşekküllü bir matbaa bulunmadığından Konya'da yayımlanan Öğüd gazetesinin matbaası Ankara'ya getirilmiş ve mecliste kurulmuştur. Matbaada meclisin yazışma işlemleri yapılırken

⁷¹ Zekai Güner-Orhan Kabataş, *Millî Mücadele Dönemi Basını ve Beyannameleri*, Ankara, 1990, s. 341.

⁷² Betül Arı, *Atatürk, Basın ve Minber Gazetesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008, s. 15.

⁷³ *Atatürk'ün Tamim, Telgraf ve Beyannameleri IV*, Ankara, 1991, s. 251-252.

⁷⁴ Fuat Süreyya Oral, *Cumhuriyet Basın Tarihi 1923-1973*, Ankara, 1973, s. 41.

⁷⁵ Şengül Altınal, *Basının Kamuoyu Oluşturma İşlevine Örnek Olarak: Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi (1920-1934)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1992, s. 35-37.

ayrıca Hâkimiyet-i Milliye gazetesi neşredilmiştir. Gazetenin ancak 6 Şubat 1921’de kendine ait bir matbaası kurulmuştur. Hâkimiyet-i Milliye, Anadolu Ajansı kurulana kadar diğer taşra gazeteleri için bir nevi haber kaynağı olmuştur.

Gazetenin yayımlandığı günlerde matbaa dışında yaşanan sıkıntılardan biri de mürettip sayısının yetersizliği olmuştur. Gazetede toplam altı mürettip vardır. Bunlardan üçü Türklerden, diğer üçü ise azınlıklardan oluşmuştur. Mürettip sıkıntısı nedeniyle Matbuat Müdürü Muhiddin Bey, Ankara’da bir mürettip okulu açmıştır.⁷⁶ Ayrıca İstanbul’da Mim Mim⁷⁷ grubu içerisinde çalışan mürettiplerden de faydalanılması düşünülmüştür.⁷⁸

Hâkimiyet-i Milliye gazetesinin ismi bağımsızlık için izlenecek yolu işaret etmiştir. İşaret edilen yol ise milletin hâkimiyetidir, milletin egemenliğidir. Başlığın altında ise “Mesleği Milletin İradesini Hâkim Kılmaktır” ifadesi yazılmıştır.⁷⁹

Millî Mücadele döneminde gazetenin başyazarlığını Hamdullah Suphi (Tanrıöver) Bey, Hüseyin Ragıp Bey ve Ahmet (Ağaoğlu) Bey yapmışlardır. Hâkimiyet-i Milliye gazetesi, 1920–1934 arası Hâkimiyet-i Milliye, 1934–1953 arası Ulus, 1953–1954 Yeni Ulus, 1954–1955 Halkçı, 1955’den sonra yeniden Ulus adıyla neşredilmiştir.⁸⁰

I.3.2. Millî Mücadele’ye Destek Olan Anadolu Basını

I.3.2.1. Millî Mücadele’ye Destek Olan Karadeniz Basını

Mondros Mütârekesi’nin getirdiği yasal güvence ile boğazlara yerleşmiş olan İtilaf Devletleri için Karadeniz’e ve Karadeniz kıyılarına ulaşmak kolaylaşmıştır. Karadeniz’e geçiş noktası ise İstanbul Boğazı olmuştur.

Karadeniz Bölgesi halkı için birinci tehdit; Karadeniz kıyılarına hâkim olmak düşüncesiyle bölgenin İtilaf Devletleri tarafından her an işgal edilebilmesi ihtimali

⁷⁶ Server İskit, *Türkiye’de Matbuat İdareleri ve Politikaları*, Ankara, 1943, s. 229-230.

⁷⁷ Ayrıntılı Bilgi İçin Bkz. Selahattin Salıx, *Kurtuluş Savaşı’nın Gizli Örgütü Mim Mim Grubu*, İstanbul, 1999.

⁷⁸ Şapolyo, *Türk Gazeteciliği Tarihi Her Yönüyle Basın*, s. 194.

⁷⁹ Mazhar Müfit Kansu, *Erzurum’dan Ölümüne Kadar Atatürk’le Beraber*, II, Ankara, 1997, s.503–504.

⁸⁰ Mustafa Müjdecı, *Hâkimiyet-İ Milliye Gazetesi’nde Cumhuriyet Fikri, Oluşumu Gelişimi, (1920-1924)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara, 2008, s. 121.

olmuştur. İkincisi ise; Sevr Muahedesi ile Trabzon ve çevresinin, Ermeniler'e bırakılması olmuştur. Ayrıca, her ne kadar İngiltere "şimdilerde sırası değil dese de "Pontusçuluk" da bölge için önemli bir diğer tehdit unsuru olmuştur.⁸¹

Batum'dan İstanbul'a kadar cereyan eden ve aslında özellikle Samsun ve çevresinde oldukça yoğunlaşan Pontusçuluk hareketinin baş mimarı Yunanistan olmuştur. Mondros'tan sonra bölgeye gemilerle hem Rumlar getirilmiş ve hem de korku ve tehdit savurmak için bölgede çeteler kurulmuştur.⁸² Bu dönemde, Kastamonu'da çıkarılan Açıksöz gazetesi Yunan gemileri ile göçmenlerin Karadeniz kıyılarına getirilmesini şiddetle eleştirmiştir. Bölgede Pontusçuluk faaliyetleri Büyük Taarruz'a kadar sürmüştür.⁸³ Millî Mücadele hareketi karşısında Yunanistan mağlup olunca çeteler de kendiliğinden bölgeden ayrılmışlardır.

Şüphesiz ki, İtilaf Devletleri'nin Karadeniz'deki işgal faaliyetleri bölge basınına yansıtacak ve bölge halkı basın yoluyla seslerini duyurup, kurtuluş yolu arayacaklardır.

I.3.2.1.1. Yeşil Ilgaz Gazetesi (Kastamonu)

Yeşil Ilgaz gazetesinin ilk sayısı 24 Kasım 1918'de Kastamonu Vilayet Matbaası'nda neşredilmiştir. Gazetenin üzerinde "Perşembe günleri yayınlanır Türk gazetesidir" ifadesi yazılmıştır. Yeşil Ilgaz gazetesi 20 Şubat 1919'da son sayısını yayımlamıştır. Gazetenin sorumlu müdürü İsmail Sedat Bey'dir. Gazetede İsmail Habib (Sevük) imzalı yazılardan başka bir imzaya rastlanılamamıştır. Bundandır ki gazetenin İsmail Habib (Sevük) Bey tarafından çıkarıldığı düşünülmektedir. Gazete toplam 13 sayı olarak neşredilmiştir.⁸⁴

I.3.2.1.2. Ahali Gazetesi (Samsun)

1919'da haftada bir yayımlanmaya başlayan Ahali gazetesinin sahibi İsmail Cenani (Oral) Bey'dir.⁸⁵ Ahali gazetesi, Karadeniz'de faaliyet gösteren Pontus

⁸¹ Sina Akşin, *Kısa Türkiye Tarihi*, İstanbul, 2009, s. 152-155.

⁸² Rahmi Doğanay, *Milli Mücadele'de Karadeniz (1919-1922)*, Ankara, 2001, s. 66.

⁸³ *Açıksöz*, 3 Haziran 1336, Numara: 51.

⁸⁴ Aziz Demircioğlu, *100 Yıllık Kastamonu Basını 1872-1972*, Kastamonu, 1973, s. 61-62.

⁸⁵ Topuz, *II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*, s. 134.

çetelerine karşı millî birlik ve beraberliği sağlamak ve Millî Mücadele hareketinin desteklenmesi konusunda yazılar yayımlayarak mücadele etmiştir. Bundan ötürü olsa gerek İngiliz işgal kuvvetleri kumandanlığı tarafından sıkça kapatılmıştır. Nihayet işgal kalkınca gazete, sesini daha da yükseltmiştir. Gazete, 1924 yılı sonlarına kadar yayın hayatını sürdürmüştür.⁸⁶

I.3.2.1.3. İstikbal Gazetesi (Trabzon)

İstikbal gazetesi,⁸⁷ 11 Aralık 1918’de 300 nüsha olarak “Siyasî İlmî Türk Gazetesidir” başlığı altında yayımlanmıştır. Gazetenin imtiyaz sahibi ve sorumlu müdürü Faik Ahmet (Barutçu) Bey’dir. Gazete, haftada iki defa yayımlanmıştır. Gazetenin yazar kadrosu içerisinde Mehmet Salih (Ongan), Kemal Ahmet ve Faik Ahmet Beyler bulunmuşlardır. Gazetenin neşredilme amacı, Trabzon ve çevresinde faâliyet gösteren Rum-Pontus çetelerinin faâliyetlerini engellemek ve Türk istiklalini ve birliğini sağlamak olmuştur. Ayrıca İstikbal, halkı kurtuluş için mücadeleye çağırın beyannameleriyle Millî Mücadele hareketinin benimsenmesine büyük katkılar sağlamıştır. Şehrin Pontusçuluk faâliyetleri merkezine dönüştürülmek istendiği dönemde, şehirde birkaç Rumca gazete daha neşredilmiştir. Bunlarla da mücadele ettiği anlaşılan İstikbal gazetesi, 1920’de kendi kurduğu matbaada neşredilmeye başlanmıştır.⁸⁸ Gazete, 27 Ocak 1921’den itibaren de günlük olarak yayımlanmıştır. Gazete, 17 Mart 1925’te 1426. sayısını yayımlayarak Türk basın tarihindeki yerini almıştır.⁸⁹ İstikbal gazetesini neşredenler, 12 Şubat 1919’da Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyetini de kurmuşlardır.⁹⁰

I.3.2.1.4. Güneş Gazetesi (Ordu)

15 Kasım 1919’da neşredilen Güneş gazetesi, “İlmî, İçtimaî, Terbiyevî Mecmua” başlığı altında yayımlanmıştır. Gazetenin sahibi ve müdürü Hafız İsmail

⁸⁶ Güner-Kabataş, *Millî Mücadele Dönemi Basını ve Beyannameleri*, s. 314.

⁸⁷ Ayrıntılı bilgi için bakınız: Hüseyin Bulut, *İstikbâl Gazetesi Dizini (1921-1923)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 1994.

⁸⁸ Mesut Çapa, “Millî Mücadele Döneminde İstikbal Gazetesi”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkulâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, C. 3, S. 10, Y. 1992, s. 135.

⁸⁹ Hüseyin Bulut, “Anadolu Basınında İstikbâl Gazetesi”, *Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 23, Erzurum, Y. 2004, s. 269.

⁹⁰ Salahı R. Sonyel, *Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika I*, Ankara, 1995, s. 39.

Hakkı Bey, idare ve tahrir heyeti müdürü Ahmet Fethi Bey'dir. Gazete, on beş günde bir yayımlanmıştır. Bir başka bilgide gazetenin 15 Nisan 1919'da çıkarıldığı ve bir dergi olduğu belirtilmiştir. Ancak, bu bilgide de Millî Mücadele hareketini bütün gücü ile desteklediği vurgulanmıştır.⁹¹

I.3.2.1.5. Işık Gazetesi (Giresun)

Işık gazetesinin imtiyaz sahibi, Cemşidzade Nuri Bey'dir. Gazete, 15 günde bir yayımlanmıştır. Gazete, Giresun'un Pontus Rum devleti sınırları içine alınacağı duyulması üzerine bu fikre karşı direnmek maksadıyla kurulmuştur. 1918'in en karanlık günlerinde Dizdarzade Eşref Bey, gazeteyi Işık Kitabevi sahibi ile beraber neşretmiştir. Bu kitabevinin zemin katında Giresun gençliğinin kurtarıcı güçleri fikir ve beden birliği içinde yer almıştır. Gazetenin sahibi Cemşidzade Nuri Bey gazeteyi neşretmeye başladığında 18 yaşında bir vatanperverdir. Gazete yayın hayatı boyunca boydan boya siyah çerçeve içerisinde olmuştur. İzmir işgalden kurtarıncaya kadar bu durum böyle sürmüştür.⁹²

I.3.2.1.6. Gedikkaya Gazetesi (Giresun)

Giresun Belediye Reisi Topal Osman Bey'in sorumluluğu altında yayınlanmaya başlayan Gedikkaya gazetesinin sorumlu müdürü Cemşidzade Nuri Bey olup, başyazarı ise Feridunzade Topal Osman Bey'dir. Haftalık yayımlanan gazete Giresun Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Reisi Topal Osman tarafından Damat Ferit Paşa Hükümeti'ne cevap vermek üzere neşredilmiştir. Gazete, 1919'dan Bursa'nın işgaline kadar yayımlarını sürdürmüştür. Balıkesir ve Bursa'nın peş peşe düşman eline geçmesi üzerine, cephede işleri yoğunlaşan Topal Osman Bey gazeteyi bırakmış ve gazete kapanmıştır.⁹³

I.3.2.1.7. Emel Gazetesi (Amasya)

Millî Mücadele hareketinin önemli destekçilerinden olan Emel gazetesinin, imtiyaz sahibi ve sorumlu müdürü Mehmet Sırrı Bey'dir. Haftada bir gün

⁹¹ Orhan Koloğlu, *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Basın*, İstanbul, 1994. s. 63.

⁹² Güner-Kabataş, *Millî Mücadele Dönemi Basını ve Beyannameleri*, s. 337.

⁹³ Güner-Kabataş, *Millî Mücadele Dönemi Basını ve Beyannameleri*, s. 331.

yayımlanan Emel gazetesi ilk kez 15 Nisan 1919'da neşredilmiştir. Emel gazetesi, 1920 Kasım ayından sonra yerini Hakikat gazetesine bırakmıştır. Hakikat gazetesi ise 24 Kasım 1921'de yeniden Emel adını almış ve bu adla yayımını harf inkılâbına kadar sürdürmüştür.⁹⁴

I.3.2.2. Millî Mücadele'ye Destek Olan İç Anadolu Basını

Gerek gizli antlaşmalarda, gerekse Mondros Mütârekesi'nde, İç Anadolu Bölgesi için yoğun bir tehdit söz konusu olmamıştır. Anadolu'nun diğer bölgelerine nazaran daha güvenli bölge oluşu, onun yayın politikasına da yansımıştır. İç Anadolu basını, diğer bölgelere göre daha rahat yayın ve yayım yapabilmıştır. Hatta Mustafa Kemal Paşa bundan dolayı Millî Mücadele'nin kalbi olarak Ankara'yı belirlemiş ve TBMM burada açılmıştır. Meclis açıldıktan sonra ise bölgede, Millî Mücadele hareketini destekleyenler için en önemli tehdit iç ayaklanmalar olmuştur. Ayaklanmalardan başka diğer en önemli tehdit ise Bursa'yı üs olarak kullanan Yunanların Ankara yönünde ilerlemeleri olmuştur.

I.3.2.2.1. Öğüd Gazetesi (Afyon, Konya, Ankara)

Millî Mücadele hareketini destekleyen gazeteler arasında yer alan Öğüd gazetesi, 1 Eylül 1917'de, Afyon'da neşredilmeye başlanmıştır. Ancak, İzmir'in Yunanlar tarafından işgal edilmesi üzerine gazete 1919 yılında Konya'ya taşınmış⁹⁵ ve 7 Temmuz 1921'den itibaren de Ankara'da yayın hayatına devam etmiştir. 27 Ocak 1920'den itibaren Öğüd, Nasihat adıyla yayımlanmıştır. Gazetenin sahibi Abdülgani Ahmet (Doyran) Bey olup, gazetenin yazı işleri müdürlüğünü Sadri Ertem Bey yapmıştır.⁹⁶ Gazetenin yazar kadrosunda Enver Behnan (Şapolyo), Münir Müeyyen (Bekman), Lütfü Arif, Raif Nezihi, Celal Davut Beyler yer almışlardır.

⁹⁴ Güner-Kabataş, *Millî Mücadele Dönemi Basını ve Beyannameleri*, s. 317-318; Oral, *Cumhuriyet Basın Tarihi 1923-1973*, s. 50.

⁹⁵ Ahmet Avanas, *Millî Mücadele'de Konya*, Ankara, 1998, s. 3-4.

⁹⁶ Mehmet Önder, *Millî Mücadelenin Yanında ve Safında Öğüd Gazetesi*, Ankara, 1986, s. 4-6.

Öğüd, Millî Mücadele hareketini desteklediği için İngilizler ve İtalyanlar tarafından baskıya maruz kalmıştır. Gazete, 9 Mayıs 1923’de kapanmıştır.⁹⁷

I.3.2.2.2. Babalık Gazetesi (Konya)

Babalık gazetesi, 29 Aralık 1910’dan 1951’in sonuna kadar neşredilmiştir. Önceleri haftada bir, sonraları da haftada iki kez çıkmış olan gazetenin sahibi Yusuf Mazhar Bey,⁹⁸ sorumlu müdürü Ahibabazade Yusuf Ziya Bey’dir. Gazete başlığının altında “çiftçi, işçi, esnaf kardeşlerin ilerlemesine çalışır, her şeyden yazar, köylü gazetesidir” ifadesi yazılmıştır. Gazete 5 Nisan 1921’den itibaren günlük olarak neşredilmiştir. Millî Mücadele ve Cumhuriyet dönemlerinde yazı işleri müdürlüğünü Samizade Süreyya ve Server (İskit) Beyler yürütmüşlerdir. Bu dönemlerde yazar kadrosunda bulunanlar arasında Ekrem Reşad, Yakup Kadri, Reşat Nuri, Naci Fikret, Namdar Rahmi, Feridun Nafiz Beyler bulunmuşlardır. Gazete, Millî Mücadele hareketini bütün gücüyle desteklemiştir.⁹⁹

I.3.2.2.3. Seyyare-i Yeni Dünya Gazetesi (Eskişehir)

Millî Mücadele’yi destekleyen gazetelerden birisi de Seyyare-i Yeni Dünya gazetesidir. Bu gazete, Çerkes Ethem tarafından Ağustos 1920’de kurulmuştur. Gazetenin yazı işleri müdürlüğünü Arif Oruç Bey yapmıştır. Çerkes Ethem kuvvetlerine “seyyare” denildiğinden gazetenin ismi de Seyyare-i Yeni Dünya olmuştur.¹⁰⁰

Gazete sosyalist bir eğilim göstermiştir. Çerkes Ethem anılarında; “*Gazetenin çizgisi sosyal demokratı. Vazifesi ihtilâl halinde ve istila tehlikesi içinde bulunan Türkiye’deki vatandaşları Kuva-yı Milliye ve Büyük Millet Meclisi etrafında toplamaya çalışmak, millî birliği temin etmek, hükümete de adalet ve hürriyet esasları dâhilinde hareket etme gereğini ihtar etmektir. Arif Oruç ve arkadaşları*

⁹⁷ Ömer Demir, *Öğüt (Tahlilî Fihrist – İnceleme – Metin)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2007, s. 23-25; Şapolyo, *Türk Gazeteciliği Tarihi Her Yönüyle Basın*, s. 200.

⁹⁸ Caner Arabacı, *Konya Basın Tarihi*, Konya, 2009, s. 107.

⁹⁹ Öztoprak, *Kurtuluş Savaşında Türk Basını*, s. 9.

¹⁰⁰ Ali Ergin Güran, *Kuva-yı Seyyareden Kuva-yı Milliye’ye Yeni Dünya (Seçmeler)*, İstanbul, 1976, s. 10-36.

ihtilâl zamanlarında kendilerine düşen görevleri başardılar. Kendisini (Arif Oruç'u) ara sıra cephelerde Kuva-yı Seyyare arasında tehlike ve zahmetler içinde görürdüm"¹⁰¹ diyerek gazetenin görev ve amaçlarını açıkça ortaya koymuştur. Gazete, önce "Türk Bolşevik" sonra da "İslam Bolşevik" olarak kendini tanıtmıştır. Çerkes Ethem'in konuşmaları da gazetede neşredilmiştir. Bir süre sonra gazete Ankara'ya taşınmıştır. Ankara'ya taşınmasının sebebi Çerkes Ethem'e göre komünist cemiyetinin sözcülüğünü yapacak olmasından kaynaklanmıştır.¹⁰² Gazetenin Ankara'ya taşınmasını bizzat, Mustafa Kemal Paşa, Çerkes Ethem'den bir mektupla istemiştir. "Muhterem Yoldaş" diyerek bitirdiği bu mektupta kısaca şunları yazar; "...Eskişehir'de çıkan Yeni Dünya gazetesinin bundan sonra Ankara'da çıkarılmasını biz arkadaşlar münasip görmekteyiz... III. Enternasyonale bağlı olarak Ankara'da bir genel merkez kuruldu. Bu merkeze sen, ben ve Refet Bey dahi içerisine alındık. Yeni Dünya gazetesi işte bu cemiyetin fikirlerini yayacaktır... Matbaanın hemen Ankara'ya nakline müsaade buyurunuz. Hacı Şükrü Bey matbaanın nakliyle ilgili olarak görevlendirilmiştir..." Mektubu alan Çerkes Ethem Bey, matbaanın Ankara'ya taşınmasını kabul etmiş ve durumu yazı işleri müdürü Arif Oruç Bey'e bildirmiştir.¹⁰³

I.3.2.2.4. Sebilürreşad Gazetesi (İstanbul, Ankara, Kayseri)

Millî Mücadele basınına oluşturan gazetelerden birisi de Sebilürreşad gazetesidir.¹⁰⁴ Millî Mücadele yıllarında yayınına sürdüren bu gazete esasen, 14 Ağustos 1908'de (Sırat-ı Müstakim) Doğru Yol adıyla Ebulula Mardin ve Eşref Edip Bey'ler tarafından dergi niteliğinde gazete olarak neşredilmiştir. Eşref Edip Bey, gazetede yazdığı bazı makalelerin ayaklanmayı kışkırtacak mahiyette olması gerekçesiyle İstiklal Mahkemesi'nde yargılanmıştır.¹⁰⁵ Gazete, yayınlarında İslam Birliği'ne ağırlık verirken genelde Millî Mücadele hareketini desteklemiştir. Mehmet

¹⁰¹ Çerkez Ethem'in Anıları, İstanbul, 2008, s. 95-96.

¹⁰² Zübeyir Uzun, Milli Mücadele'de Çerkez Ethem ve Kuva-yı Seyyare'nin Faaliyetleri (1919-1920), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2008, s. 103-104.

¹⁰³ Çerkez Ethem'in Anıları, s. 94.

¹⁰⁴ Şapolyo, Türk Gazeteciliği Tarihi Her Yönüyle Basın, s. 202.

¹⁰⁵ Ergün Aybars, İstiklal Mahkemeleri, İzmir, 2006, s. 219.

Akif (Ersoy) Bey, Yusuf (Akçura) Bey ve Ahmet (Ağaoğlu) Bey gazetesinin bilinen yazarları arasındadır. Sebilürreşad, önce İstanbul'da, sonra ise Ankara'da yayımlanmıştır. Gazete, 1921 Ağustos ayı sonlarında ise Yunan saldırısından dolayı Kayseri'ye taşınmıştır. Sakarya Meydan Muharebesi kazanılınca gazete yeniden Ankara'ya taşınmıştır. Büyük Millet Meclisi de maddî yardım yaparak Sebilürreşad'ı desteklemiştir.¹⁰⁶ Sebilürreşad, yayınlarını bazı aralıklarla Cumhuriyet döneminde de sürdürmüştür.¹⁰⁷

I.3.2.2.5. Misak-ı Millî (Kayseri)

Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin Kayseri temsilciliğini yapan Misak-ı Millî gazetesi, 1922 Ocak ayında neşredilmeye başlanmıştır. Gazetenin, imtiyaz sahibi Necmeddin (Feyzioğlu) Bey olup, yazı işleri müdürü ise Osman Nafiz Bey'dir. Günlük olarak çıkarılan gazete, bir süre sonra sadece "Misak" adıyla yayımlanmıştır. Sonraki yıllarda Halk fırkasının sözcülüğünü yapan Misak gazetesi 1925 yılında kapanmıştır.¹⁰⁸

I.3.2.3. Millî Mücadele'ye Destek Olan Batı Anadolu Basını

I. Dünya Savaşı sırasında Batı Anadolu toprakları, özellikle İzmir, 19 Nisan 1916'da Saint Jean Maurienne Antlaşması'yla İtalya'ya verilmiştir.¹⁰⁹ Ancak, İtilaf Devletleri, Paris Barış Konferansı'nda bu fikirlerini değiştirmişler ve İzmir ve çevresini Yunanlara bırakmışlardır.¹¹⁰ 15 Mayıs 1919'dan itibaren Yunanlar Batı Anadolu'yu işgale başlamışlardır. Bunun üzerine Batı Anadolu'da işgale karşı basın seferberliği de başlamıştır.

I.3.2.3.1. Ses Gazetesi (Balıkesir)

Ses gazetesi Hasan Basri (Çantay) Bey'in 17 Ekim 1918 ile 13 Mart 1919 tarihleri arasında yayımlayabildiği Millî Mücadele hareketini destekleyen haftalık bir

¹⁰⁶ *TBMM, Z C*, Devre:1, C. 8, Ankara, 1945, s. 533.

¹⁰⁷ Abdullah Ceylan, *Sırat-ı Müstakim ve Sebilürreşat Mecmuaları Fihristi*, Ankara, 1991, s. 7-10

¹⁰⁸ Güner-Kabataş, *Milli Mücadele Dönemi Basını ve Beyannameleri*, s. 352; Oral, *Cumhuriyet Basın Tarihi*, s. 38.

¹⁰⁹ Fahir Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi*, İstanbul, 2004, s. 224-225.

¹¹⁰ *Milli Mücadele Tarihi I*, Ankara, 2005, s. 159.

gazetedir. Bununla birlikte Hasan Basri (Çantay) Bey Doğru Söz, İzmir'e Doğru, Türk Dili, İslâm ve bilhassa da Sırat-ı Müstakim, Sebilürreşad'da yayınladığı birçok makalesi vardır.¹¹¹ Hasan Basri Bey, yazılarında Millî Mücadele'yi yüceltip işgalcileri eleştirince, İtilaf Devletleri temsilcileri İstanbul Hükümeti'ne baskı yapmışlardır. Bu baskılar neticesi Hasan Basri Bey, Divan-ı Harb'e sevk edilmiş ve Malta'ya sürgün edilmiştir.¹¹²

I.3.2.3.2. Doğru Söz Gazetesi (Balıkesir)

22 Mayıs 1919'da ilk sayısı yayımlanan Doğru Söz gazetesinin kurucusu Sındırgılızade A. Bakır Bey'dir. Gazetenin başyazarı ise Varnalızade İsmail Hakkı Bey'dir. Gazete, vilayet matbaasında neşredilmiş ve haftada sadece Perşembe günü yayımlanmıştır. Gazete, ilk sayısında Müslüman olduğunu vurgulamış ve gazetenin başlıca muhatabının köylüler olduğunu açıklamıştır. Muhatabının köylüler olması nedeniyle de gazetenin, köylü ruhunu ve köylü seviyesini göz önünde bulundurması gerekliliğini açıklamıştır. Doğru Söz şiddetle “Manda” tekliflerine karşı yayın yaparken “Ya İstiklal Ya Ölüm” parolasını kendisinin izleyeceği yol olarak belirlemiştir. Doğru Söz'ün ne zaman kapandığı belli olmamakla beraber yayımlarının kısa süreli sürdüğü düşünülmektedir.¹¹³

I.3.2.3.3. İzmir'e Doğru Gazetesi (Balıkesir)

İzmir'e Doğru gazetesi, Mondros Mütârekesi'nden sonraki felaketli devrede Anadolu'nun düşman ayaklarıyla çiğnendiği bir zamanda özellikle Yunan işgaline maruz kalan Batı Anadolu'da stratejik önem taşıyan Balıkesir'de Kuva-yı Milliye karargâhında Daire-i Mahsusa'da neşredilmiştir.¹¹⁴ 16 Kasım 1919-27 Haziran 1920 tarihleri arasında neşredilen gazete, Kuva-yı Milliye'nin sesi olmuş ve Millî

¹¹¹ Nesimi Yazıcı, “Hasan Basri (Çantay) ve Ses Gazetesi”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, C. 3, S. 12, Y. 1993, s. 436.

¹¹² Mücteba İlgürel, *Millî Mücadele'de Balıkesir Kongreleri*, Ankara, 1999, s. 10-11.

¹¹³ Fuat Süreyya Oral, *Türk Basın Tarihi 1919-1965*, Ankara, 1968, s. 32; İnuğur, *Basın ve Yayın Tarihi*, s. 354.

¹¹⁴ Erol Kaya, “Millî Mücadele'de İzmir'e Doğru Gazetesi”, *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 3/1, (Winter 2008), s. 299.

Mücadele hareketi için emek harcamıştır.¹¹⁵ Kendi deyimiyle "Hareket-i Milliye'nin hadîm ve mürevvicidir".¹¹⁶ Ayrıca klişesinin hemen altında "Amal-i Milliyeyi müdafaa edecek yazılar kabul edilir" ifadesi yazılmıştır. İzmir'e Doğru gazetesinin imtiyaz sahibi ve sorumlu müdürü Hüseyin Vasıf (Çınar) ve başyazarı Mustafa Necati Bey'dir.¹¹⁷ Gazetede başka yazarların yazıları da neşredilmiştir. Bunlar; Nefî (Demircioğlu), Sosyalist Fırkası'nı kuran Esat Adil (Müstecablıoğlu), Mansur (Tekin) ve İsmail Habib (Sevük) Beylerdir.¹¹⁸ İzmir'e Doğru, haftada iki gün yayımlanacağı ilk sayısında bildirmiştir.¹¹⁹

I.3.2.3.4. Yoldaş Gazetesi (Bursa)

15 Ekim 1919'da neşredilmeye başlanan Yoldaş gazetesi, sosyalist eğilimli bir gazetedir. Gazetenin sahibi öğretmen İbrahim Hilmi Efendi'dir.¹²⁰ I. Dünya Savaşı sırasında, Ruslara esir düşen İbrahim Hilmi Bey, Bolşeviklerle Kırım'da aynı yerde tutsak edilmiştir. İbrahim Hilmi Efendi, bu tutsaklık esnasında Bolşevikliği yakından tanımış ve yurda döndüğünde de çıkardığı gazetenin sosyalist yönde yayın yapmasını sağlamıştır. Millî Mücadele döneminde kurulan Bolşevik esaslı Yeşil Ordu yayınlarını 8 Temmuz 1920 tarihinde Bursa'nın Yunanlar tarafından işgaline kadar sürdürmüştür. Kurtuluştan sonra ise Yoldaş gazetesi güç durumlarla karşı karşıya kalmıştır. Öğretmen İbrahim Hilmi Efendi 1925 yılında tutuklanmış ve 7 yıl hapse mahkûm edilmiştir. 1926'da çıkarılan genel afı serbest bırakılmıştır.¹²¹

I.3.2.3.5. Millet Yolu Gazetesi (Bursa)

Millet Yolu gazetesinin ilk sayısı, 22 Şubat 1920'de yayımlanmıştır. Gazeteyi Muhittin Baha (Pars) Bey neşretmiştir. Millet Yolu, Millî Mücadele hareketini desteklemiştir. Gazeteyi çıkaran Muhittin Baha Bey, Yeşil Ordu Cemiyeti'nin yöneticileri arasında yer almıştır. Kendisi ayrıca daha önceleri de Bursa

¹¹⁵ Tülay Alim Baran, *Vasıf Çınar ve İzmir'e Doğru Gazetesi Yazıları*, İstanbul, 2001, s. 43.

¹¹⁶ Mustafa Eski, *Cumhuriyet Dönemi'nde Bir Devlet Adamı Mustafa Necati*, Ankara, 1999, s. 17.

¹¹⁷ Vahdet Keleşyılmaz, "Bir Kuva-yı Milliye Gazetesine Göre Türk Barışı ve İngiltere", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, C. 3, S. 12, Y. 1993, s. 249-250.

¹¹⁸ Coşar, *Millî Mücadele Basını*, s. 33.

¹¹⁹ İnuğur, *Basın ve Yayın Tarihi*, s. 354-355.

¹²⁰ Mümtaz Şükrü Eğilmez'in Hatıraları, *Millî Mücadele'de Bursa*, İstanbul, 1981, s. 9.

¹²¹ *Millî Mücadele'de Bursa*, s. 16; Oral, *Türk Basın Tarihi 1919-1965*, s. 35.

Mecmuası'nın sorumlu yöneticiliğini yapmış ve sonrasında kurduğu Millet Yolu gazetesinde içerik olarak İslam-Bolşevik eksenli yayın yapmıştır.¹²²

I.3.2.3.6.Ertuğrul Gazetesi (Bursa)

8 Temmuz 1920'de Bursa, Yunanlar tarafından işgal edilmiştir. İşgal altında bulunan Bursa'da, 6 Aralık 1920'de Kuva-yı Milliyeci olan Teğmen Mümtaz Şükrü (Eğilmez) ve Ahmet Refik Beyler Ertuğrul gazetesini neşretmişlerdir.¹²³ Gazete, Menafi-i Vatana Hadîm (Vatan menfaatlerine hizmetçi) siyasî, ilmî Türk gazetesidir ve haftalık olarak yayımlanmıştır.¹²⁴ Gazetenin sahibi Abdullah Bey'dir. Gazetenin çıkarılma amacı; Yunanlar tarafından salıverildikten sonra Mümtaz Şevket Bey'in şehirde kalması sonucu şehirden cepheye haber göndermek olmuştur. Ertuğrul gazetesi toplam 7 sayı yayımlanabilmiştir. 19 Aralık 1920'de Ahmet Refik Bey'in Yunanlar tarafından tutuklanması sonucu gazete kapanmıştır. Gazete, Bursa kurtarıldıktan sonra 12 Eylül 1922'de yayın hayatına yeniden başlamış ve yayınlarına 1926 yılına kadar devam etmiştir.¹²⁵

I.3.2.3.7. Kevkep Gazetesi (Bursa)

Ertuğrul gazetesinin kurucularından Teğmen Mümtaz Şükrü (Eğilmez) Bey, Yunanlar tarafından 19 Aralık 1920'de gazetesi basılarak tutuklanmış, duruşması yaklaşık bir ay kadar sürmüştü ve sonra mahkemece suçsuz bulunmuştur. 22 Ocak 1921 günü serbest kaldıktan birkaç gün sonra Kuva-yı Milliyeci olan Mümtaz Şükrü Bey, Kevkep adlı gazetenin imtiyazını alarak yayın hayatına yeniden başlamıştır. Kevkep gazetesi de işgal altında olan gazetelerin çektiği sıkıntıları çekmiş ve 10 Mart 1921 günkü sayısında 9 Mart Yunan Bildirgesini yayınlamak zorunda kalmıştır. Kevkep, Bursa'da çıkarılan sosyalist eğilimli bir gazete olan Yoldaş ile birleşmiş ve

¹²² Topuz, *II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*, s. 138.

¹²³ Özkaya, "Milli Mücadele Başlangıcında Basın ve Mustafa Kemal Paşa'nın Basınla İlişkileri", s. 9; Oral, *Cumhuriyet Basın Tarihi 1923-1973*, s. 34.

¹²⁴ Güner-Kabataş, *Milli Mücadele Dönemi Basını ve Beyannameleri*, s. 329.

¹²⁵ Turgay Akkuş, "Kurtulustan Sonra Bursa'da Yayımlanan İlk Gazete Ertuğrul", *Bursa Araştırmaları Kent Tarihi ve Kültürü Dergisi*, Bursav Yayınları, S. 1, (Mayıs 2003), s. 17.

böylece İntibah Yoldaş adı altında 21 Mayıs 1921'den itibaren yayın hayatını sürdürmüştür.¹²⁶

I.3.2.3.8. Hukuk-u Beşer Gazetesi (İzmir)

Hukuk-u Beşer gazetesi, Osmanlı Sulh ve Selamet Cemiyeti'nin sözcülüğünü yapmıştır. Gazetenin başyazarı Osman (Nevres) (Hasan Tahsin) Bey'dir.¹²⁷ Hukuk-u Beşer gazetesinin başyazarı Osman (Nevres) Bey, yazdığı yazılarda topyekûn direnişi savunmuştur. Hukuk-u Beşer'in ilk sayfasındaki tarih 15 Teşrîn-i Sâni (Kasım) 1918'dir. Gazete, 10 Kânûn-u Evvel (Aralık) 1918 günkü sayısında "hissiyatı İslamiyeyi rencide" etmesi gerekçesi ile kapatılmıştır. Gazetenin kapatıldığı Müsavat (Denklik, Beraberlik) gazetesinin 7 Şubat 1335 (1919) günkü sayısında yer almıştır. Hukuk-u Beşer gazetesi kapatıldıktan sonra Sulh ve Selameti Osmaniye Cemiyeti'nin sözcüsü olarak "Sulh ve Selamet Gazetesi" İzmir'de neşredilmeye başlanmıştır. Fakat kısa bir süre sonra 6 Şubat 1919'da Hukuk-u Beşer yeniden neşredilmeye başlanmıştır.¹²⁸

I.3.2.3.9. Anadolu ve Duygu Gazeteleri (İzmir)

Anadolu ve Duygu gazeteleri İzmir'in belli başlı temsilcileri olmuştur. Bu gazeteler, I. Dünya Savaşı'nın olumsuz koşullarına rağmen, yayınlarını sürdürmeyi başarabilmiştir.

Anadolu gazetesi, 1911'de kurulmuştur. İttihat ve Terakki Fırka'sının İzmir'deki yayın organı olmuştur. Anadolu ve Duygu gazetelerinin sahibi olan Haydar Rüştü Bey anılarında "...İzmir'e geldim ve Anadolu gazetesine muharrir olarak girdim... Gazetenin sahibi olan İttihat ve Terakki Cemiyeti İzmir vilayet merkezi hizmetlerimi takdir ederek gazeteyi tamamen bana devretti... İşgalden (İzmir'in işgali) birkaç gün evvel akşamları çıkardığım Duygu ve sabahları çıkan Anadolu, mütâreke komisyonları tarafından kapatıldı... Yarı işgal altında bulunan

¹²⁶ Milli Mücadele'de Bursa, s. 95-97.

¹²⁷ Şapolyo, Türk Gazeteciliği Tarihi Her Yönüyle Basın, s. 187.

¹²⁸ Zeki Arıkan, Mütareke ve İşgal Dönemi İzmir Basını (30 Ekim 1918- 8 Eylül 1922), Ankara, 1989, s. 8.

Antalya'ya giderek orada İzmir'in istirdâdına kadar Anadolu'yu çıkardım,"¹²⁹ diyerek Anadolu ve Duygu gazetelerinin kısa özgeçmişi hakkında bilgiler vermiştir.

Anadolu gazetesi, Mondros Mütârekesi'nden İzmir'in işgaline kadar geçen süreçte Batı Anadolu'da Millî Mücadele hareketini savunduklarından İzmir'de çıkarılan İtilaf ve Rum basınının saldırısına maruz kalmıştır. Mondros Mütârekesi'nin imzalandığı günlerde Anadolu ve Duygu gazetelerinin aleyhine sürekli dava açılmış ve bu gazeteler sıkça kapatılmıştır. Dönemin İstanbul basını içerisinde yer alan Alemdar gazetesi de bir haberinde Anadolu ve Duygu gazetelerinin tatil edildiğini müjde olarak yayımlamıştır. Alemdar gazetesinin müjdelediği kapatma gerekçesi ise iki gazetenin "Tahrik-amiz (karışıklık) neşriyatta" bulunmuş olmasıdır.¹³⁰

I.3.2.3.10. Sada-yı Hak Gazetesi (İzmir)

Sada-yı Hak gazetesi 24 Mayıs 1919'da Sakızlı Mehmet Sırrı Bey tarafından neşredilmeye başlanmıştır. Gazete işgallere karşı bir tutum sergilemiştir.¹³¹ Sada-yı Hak, her gün yayımlanmış ve başlığının altında "Fikrî müstakil, vicdanı hür Türk'e dost olanın dostu Türk gazetesidir" ifadesi yazılmıştır. Mehmet Sırrı Bey ayrıca, İzmir'de Fransızca yayınlanan Le Levant gazetesini de neşretmiştir.¹³²

I.3.2.4. Millî Mücadele'ye Destek Olan Akdeniz Basını

I. Dünya Savaşı içerisinde İtilaf Devletleri Anadolu topraklarının güney taraflarını Sykes-Picot Antlaşmasıyla paylaşmışlardır.¹³³ Bu bölgede en çok Fransız, İtalyan ve Ermeni faaliyetleri görülmüştür. Bu paylaşımın neticesi olarak işgaller başlayınca Anadolu'nun güneyinde sesini duyurma çabaları başlamıştır. Bölge halkı vatan savunmasında tarihe büyük emsal teşkil edecek kahramanlıklar sergilemiştir.

¹²⁹ Arıkan, *Mütareke ve İşgal Dönemi İzmir Basını (30 Ekim 1918- 8 Eylül 1922)*, s.134.

¹³⁰ Arıkan, *Mütareke ve İşgal Dönemi İzmir Basını (30 Ekim 1918- 8 Eylül 1922)*, s. 6.; Oral, *Cumhuriyet Basın Tarihi 1923-1973*, s. 31.

¹³¹ Oğuz Arı, *İzmir'de Kitle Haberleşmesi*, Ankara, 1972, s. 25.

¹³² Arıkan, *Mütareke ve İşgal Dönemi İzmir Basını (30 Ekim 1918- 8 Eylül 1922)*, s. 8.; Oral, *Cumhuriyet, Cumhuriyet Basın Tarihi 1923-1973*, s.31.

¹³³ Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi*, s. 205-208.

I.3.2.4.1. Yeni Adana Gazetesi (Adana)

25 Aralık 1918’de neşredilmeye başlanan Adana gazetesi ve onun devamı olan Yeni Adana gazetesi, öğretmen Ahmet Remzi (Yüreğir) ve Yozgatlı Avni tarafından yayınlamaya başlanmıştır. Gazetenin çıkarma amaçlarından birisi, o dönemde Adana’da bulunan ve işgali alkışlayıp Kuva-yı Milliye’ye karşı aleyhte yayınlar yapan Ferda gazetesine karşı yayın yapmak olmuştur. Yeni Adana Çukurova bölgesinde halkın sesi olup, işgallere şiddetle karşı çıkmıştır. Yeni Adana gazetesi günümüzde de yayın yapmaktadır.¹³⁴

I.3.2.4.2. Amal-i Millîye (Millî Emeller) Gazetesi (Kahramanmaraş)

Amal-i Millîye Millî Nücadele döneminde Kahramanmaraş’ta çıktığı bilinen tek gazetedir. İmtiyaz sahibi Hacı Nuri Bey’dir “Haftada İki Defa Maraş’ta İntişar Eyleyen Siyasî Millî Bir Gazetedir” şeklinde üst yazısı vardır. Bugün tek bir nüshası mevcuttur. Bu nüshada Kahramanmaraş’ın işgalinin ve Kahramanmaraşlıların kazandığı zaferin işlendiği uzun bir makale vardır. Makalede Millî Mücadele’yi gerçekleştirenler “Altın Ordu” olarak nitelendirilmiştir. Daha önceki Türk tarihiyle de olay bağdaştırılmıştır.¹³⁵

I.3.2.5. Millî Mücadele’ye Destek Olan Doğu Anadolu Basını

15 Aralık 1917 yılında Rusya ile Osmanlı Devleti arasında Brest Litovsk Antlaşması¹³⁶ imzalanmış ve Rusya, Doğu Anadolu bölgesinde işgal ettiği yerlerden çekilmiştir.¹³⁷ Bir başka deyişle bölge asayiş yönüyle rahatlamıştır.¹³⁸ Fakat Doğu Anadolu’da bir Ermeni devleti kurmak isteyen Ermeniler bölgede mezalim yapmışlardır. Daha sonraları Batı Anadolu’da Yunanların yaptıklarını, Doğu

¹³⁴ Oral, *Cumhuriyet Basın Tarihi 1923-1973*, s.36-37; Şapolyo, *Türk Gazeteciliği Tarihi Her Yönüyle Basın*, s. 208.

¹³⁵ Hatice Başkan, *Türk Basınının Fransız İşgali Altındaki Maraş’ı İşlemesi (15 Eylül 1919-11 Şubat 1920)*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş, 2006, s. 88.

¹³⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. Necati Fahri Taş, *Erzincan Mütarekesi ve Brest-Litovsk*, Ankara, 1995.

¹³⁷ Nebahat Oran Arslan, *Birinci Dünya Savaşında Türkiye’deki Rus Savaş Esirleri*, İstanbul, 2008, s. 275.

¹³⁸ Nurcan Yavuz, “Doğu Anadolu’daki Ermeni Mezaliminin Brest-Litovsk Barış Görüşmelerinde Protestosu”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, C. 4, S. 15, Y. 1995, s. 385.

Anadolu'da Ermeniler yapmış, hatta Yunan ordusuna Ermeniler gönüllü olarak yazılmışlardır. Doğu Anadolu'da bölge halkı Ermeni taşkınlıklarına karşı koymaya çalışmıştır. Yine bu süreçte Doğu Anadolu'da da basın hareketleri halkın sesi olmaya çalışmıştır.

I.3.2.5.1. Albayrak Gazetesi (Erzurum)

Albayrak gazetesi, ilk dönemde 14 Mart 1913-11 Nisan 1915 tarihleri arası 93 sayı olarak neşredilse de bunlara ulaşılamamaktadır. Millî Mücadele döneminde Albayrak gazetesi Temmuz 1919'da Erzurum Kongresi'nin toplandığı zamanlarda neşredilmiştir. Albayrak gazetesi, ikinci dönemde 5 Mart 1919 – 14 Şubat 1921 tarihleri arasında toplam 131 sayı neşredilmiştir. Gazetenin başında öğretmen Süleyman Necati (Güneri) Bey, kardeşi Mithat (Turanlı) Bey, öğretmen Sıtkı (Dursunoğlu) Bey, makinist İzmirli Arif ve Hamza (Demirel) Beyler bulunmuşlardır.¹³⁹ Gazetenin başyazarları Cevat, Ethem Nejat, İsmail Hakkı Beylerdir. Ayrıca, Doğu Cephesi Komutanı Kazım (Karabekir) Paşa, gazetenin en büyük destekçilerinden birisi olmuştur.¹⁴⁰ Albayrak gazetesi İstanbul Hükümeti'ne karşı tutum sergilemiş, Millî Mücadele'yi ve millî teşkilatlanmayı desteklemiştir.¹⁴¹

Albayrak'ta, Sovyetlerle ve komünist ilkelerle ilgili yazılar yazılmıştır. Bütün bunların yanı sıra Albayrak, kendisini "Türk Halk Gazetesi" olarak tanımlamıştır.¹⁴² Bu ifade, 123. sayı ile birlikte çıkmıştır. Aslında 123. sayıya kadar "Vilayat-i Şarkıyye Türk'ün Anavatanıdır" ifadesi yazılmıştı. Ancak 123. sayı ile beraber "Türk" kelimesinin yanına "Halkçı" kelimesi eklenmiştir.¹⁴³ Bu durum gazetede Bolşevikliğin etkilerini göstermiştir.

¹³⁹ Alaattin Uca, "Erzurum'da Milli Mücadele Döneminde Yayınlanan Albayrak Gazetesi'ndeki İlanlar", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 42, Erzurum, 2010, s. 259.

¹⁴⁰ Bünyamin Ayhan, *Atatürk ve Basın*, Konya, 2009, s. 113.

¹⁴¹ Selçuk Ural, "Ali Galip Olayı'nın Milli Mücadele Taraftarı Gazetelerdeki (İrade-i Milliye ve Albayrak) Yankıları", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S. 29-30, Y. 2002, s. 170.

¹⁴² Topuz, *100 Soruda Türk Basın Tarihi*, s. 133.

¹⁴³ Ayhan, *Milli Mücadele'de Basın (Olağanüstü Durumlarda Propaganda)*, s. 268.

150 sayı çıkarılan Albayrak gazetesi, millî ordu aleyhinde ve Bolşeviklik üzerine yayımlar yapmaya başladığı için Büyük Millet Meclisi'ndeki uzun tartışmalar sonrasında kapatılmıştır.¹⁴⁴

I.3.2.5.2. Varlık Gazetesi (Sarıkamış)

Varlık gazetesi, Kazım (Karabekir) Paşa'nın isteği üzerine, 25 Ağustos 1921'de neşredilmeye başlanmıştır. Gazetenin ismi ve başlık altında yazan "Varlık Ancak Birlikte Yaşar" ifadesi Kazım (Karabekir) Paşa tarafından belirlenmiştir.¹⁴⁵ Albayrak gazetesinin yerine çıkarılan Varlık, halkın Millî Mücadele hakkında bilinçlenmesine çalışmıştır. Gazetenin sorumlu müdürü Yusuf Bey'dir. Varlık, haftada iki defa yayımlanmıştır.¹⁴⁶

Gazetenin başyazarı olan Feyzi Sacit Bey, daha önce ise Yeni Dünya gazetesinde çalışmıştır. Varlık'ta, Ermeniler ve Gürcüler ile ilgili, doğu bölgesi ile ilgili tarihi bilgiler, İran ve Mezopotamya ile ilgili, İngilizler ile ilgili ve ekonomi ve eğitim ile ilgili haberler neşredilmiştir. Gazete Doğunun Türklüğünü yayınlarıyla her yere duyurmaya çalışmıştır.¹⁴⁷

Varlık gazetesinin çalışanlarının tamamına yakını askerdir. Yazarların çoğunun asker olması, birçok yazının neden imzasız olduğunu kolaylıkla açıklamıştır.¹⁴⁸

I.3.2.5.3. Satvet-i Milliye Gazetesi (Elazığ)

24 Şubat 1922'de yayımlanmaya başlanan Satvet-i Milliye gazetesinin imtiyaz sahibi M. Hulusi Bey, sorumlu müdürü ise Emin Hüseyin Bey'dir. Haftalık yayımlanan Satvet-i Milliye, Millî Mücadele yıllarında ilk defa karikatür kullanan bir gazete olmuştur. Karikatürler, Macarzade Hakkı Bey tarafından çizilmiştir. Gazete, Elazığ'da Millî Mücadele'yi destekleyen en önemli basın organı olmuştur.¹⁴⁹

¹⁴⁴ TBMM GCZ, Devre:1, C. 2, Ankara, 1985, s. 38-43.

¹⁴⁵ Ayhan, *Milli Mücadele'de Basın (Olağanüstü Durumlarda Propaganda)*, s. 271.

¹⁴⁶ Güner-Kabataş, *Milli Mücadele Dönemi Basını ve Beyannameleri*, s. 369.

¹⁴⁷ Ayhan, *Atatürk ve Basın*, s. 113.

¹⁴⁸ Ayhan, *Milli Mücadele'de Basın (Olağanüstü Durumlarda Propaganda)*, s. 272.

¹⁴⁹ Oral, *Türk Basın Tarihi 1919-1965*, s. 57.

I.3.3. Millî Mücadele'ye Karşı Olan Anadolu Basını

I.3.3.1. Selamet Gazetesi (Trabzon)

Selamet gazetesi, 1919 Eylül ayında, Ömer Feyzi Bey tarafından neşredilmeye başlanmıştır. Ömer Feyzi Bey, yazdığı yazılarla Erzurum ve Sivas Kongreleri'ni ve Mustafa Kemal Paşa'nın çalışmalarını eleştirmiştir. Gazete, direnmekten çok işgalcilerle uzlaşma yanlısı bir tutum sergilemiştir. Daha sonra, kendisinin yakalanacağını düşünen Ömer Feyzi Bey, Trabzon'dan Balıkesir'e kaçmıştır. Balıkesir'de de İrşad'ı yayımlamaya başlamıştır.¹⁵⁰

I.3.3.2. İrşad Gazetesi (Balıkesir)

İrşad gazetesi, Yunanların kontrol ve himayesi altında, Ağustos 1920'de neşredilmeye başlanmıştır. Gazetenin sahibi Kadızade Hulusi Bey olup, yazı işleri müdürü ve başyazarı Ömer Feyzi Bey'dir. Ömer Feyzi Bey, Mustafa Kemal Paşa ve Millî Mücadele aleyhine oldukça sert yazılar yazmıştır. Türk milletini, yazılarıyla umutsuzluğa düşüren, Millî Mücadele hareketini yıpratın İrşad, yayımlarını Balıkesir ilinin Yunan işgalinden kurtarılmasına kadar sürdürmüştür.¹⁵¹

I.3.3.3. Ferda Gazetesi (Adana)

Ferda gazetesi 5 Aralık 1918'de, Hürriyet ve İtilâf Fırkası genel sekreteri Zeynelabidin'in kardeşi Ali İlmî Efendi tarafından neşredilmeye başlanmıştır. Ali İlmî'nin kardeşi Mesud Fânî de işgalcilerle işbirliği yapmıştır. Gazete, Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın Adana sözcülüğünü yapmıştır. Ali İlmî Bey, Kuva-yı Milliye aleyhine yazılar yazarken, Adana'ya giren gönüllü Ermeni alayını, gazetede ki yazılarıyla alkışlamıştır. Gazetenin logosu Osmanlıca ve Fransızca yazılmıştır. Gazete yaklaşık üç yıl, haftada iki kez düzenli olarak yayımlanmıştır. Ali İlmî ve kardeşleri Adana'nın işgalden kurtuluşundan sonra 150'likler listesine alınmışlardır.¹⁵²

¹⁵⁰ İnuğur, *Basın ve Yayın Tarihi*, s. 362; Koloğlu, *Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi*, s.114.

¹⁵¹ İnuğur, *Basın ve Yayın Tarihi* s. 362.

¹⁵² İbrahim İslam, "Millî Mücadele'ye Muhalif Bir Gazete: "Ferdâ"", *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 12, Y. 2009, s. 161-162.

I.3.3.4. Adana Postası Gazetesi (Adana)

Adana Postası gazetesi, Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın Adana sözcülüğünü yapmıştır. Kuva-yı Millîyecileri soyguncu ve yağmacı olarak gösteren gazete 25 Aralık 1918'de neşredilmeye başlanmıştır. Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın Adana'da, iki tane kendine yandaş basın kuruluşu açması, Adana bölgesinde nüfuzlu olduğunu göstermiştir.¹⁵³

I.3.3.5. İslahat Gazetesi (İzmir)

İşgal kuvvetleri ile işbirliği içerisinde olan Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nı destekleyen, 10 Kasım 1918'de yayın hayatına başlayan İslahat gazetesinin başyazarı Sabitzade Emin Süreyya Bey'dir. Gazetenin alt başlığında, "Her Gün Neşrolunur, Müstakil'ül Efkâr Türk Gazetesidir" ifadesi yazılmıştır.¹⁵⁴ Gazetenin sahibi Sabitzade Emin Süreyya, Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın, İzmir idare heyeti içerisinde yer almıştır. Bu nedenle de İslahat gazetesi, açıkça Hürriyet ve İtilafçı bir gazete olmuş ve Millî Mücadele karşıtı olmaktan geri kalmamıştır.¹⁵⁵ Emin Süreyya, daha mütâreke döneminde bir başka deyişle daha İzmir işgal edilmeden önce, Yunanlar ile ilişki kurmaya çalışmış ve işgal boyunca Yunanlar ile ilişkilerini sürdürmüştür. İzmir'in kurtuluşundan sonra Emin Süreyya, Konak meydanında asılmıştır.¹⁵⁶

I.3.3.6. Ahenk Gazetesi (İzmir)

İzmir işgal edildikten sonra, Yunan komutanları, sansür uygulamaya başladıkları gibi kendi beyannamelerini de İzmir basınına kullanarak yayınlamışlardır. Yunan beyannamelerini yayınlayan gazetelerden birisi de Ahenk gazetesidir. Aslında, Ahenk gazetesi, 1895'den beri neşredilen çok eski bir gazetedir.¹⁵⁷ Gazetenin sahibi Ali Nazmi, aynı zamanda imtiyaz sahibi ve mesul müdürüdür. Ali Nazmi'nin ölümünden sonra Çevriye İsmail gazetesinin imtiyaz sahibi

¹⁵³ İslam, "Millî Mücadele'ye Muhalef Bir Gazete: "Ferdâ'", s. 161.

¹⁵⁴ Arıkan, *Mütareke ve İşgal Dönemi İzmir Basını (30 Ekim 1918- 8 Eylül 1922)*, s. 9.

¹⁵⁵ Engin Berber, "Kurtuluştan Sonra İzmir'de Yunan İşgal Dönemine Tepkiler", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 3, S. 8, (Mart 1987), s. 448.

¹⁵⁶ Arıkan, *Mütareke ve İşgal Dönemi İzmir Basını (30 Ekim 1918- 8 Eylül 1922)*, s. 9.

¹⁵⁷ Arıkan, *Mütareke ve İşgal Dönemi İzmir Basını (30 Ekim 1918- 8 Eylül 1922)*, s. 5; Özkaya, "Millî Mücadele Başlangıcında Basın ve Mustafa Kemal Paşa'nın Basınla İlişkileri", s. 8.

olmuştur. Gazetenin, mesul müdürlüğüne getirilen İbn-i Hazım Ferid daha sonra gazetenin başyazarı olmuştur. Cumhuriyet'in ilânından sonra yerini Süleyman Şevket'e bırakmış, başyazarlığa da Mehmed Şevki geçerek 1928'e kadar bu görevde kalmıştır. Ardından Orhan Rahmi (Gökçe) bu göreve gelmişse de 1929'da başmakaleler önce azalmış, bir müddet sonra tamamen kaldırılmıştır. Gazetenin idarî ve teknik kadrosunun hiç değişmemiştir. İzmir'in bu önemli ve köklü gazetesi 2 Ocak 1930 tarihinde ve 10.959 numaralı sayısı ile yayımına son vermiştir.¹⁵⁸

18 Haziran 1919 günkü Ahenk gazetesi, Denizli'deki Kozmos gazetesinden alıntı yaparak, Kuva-yı Millîye'nin yaptıklarını “zorbalık” olarak okuyucularına duyurmuştur. Gazetenin 19 Haziran 1919 günkü sayısında, Bergama'daki Kuva-yı Millîyeciler “haydut”, 25 Haziran 1919 günkü sayısında ise “çete” olarak nitelenmiştir.¹⁵⁹

İşgal altındaki bölgelerde basının hür olamayacağı, işgal bölgesi basının sansüre maruz kalacağını ve sansür olmasından, bazı haberleri vermek için Millî Mücadele'ye karşıt gibi görünmesine neden olabilecek bir yayın politikası sergilemek mecburiyetinde kalmıştır. Anlaşılan Ahenk gazetesi pek renk belli etmeyerek 1930'a kadar ayakta kalmaya çalışmıştır.¹⁶⁰

I.3.3.7. Müsavat Gazetesi (İzmir)

2 Teşrin-i Sâni (Kasım) 1918 tarihli Anadolu gazetesinde, Müsavat (Denklik) gazetesinin çıkarılacağı haber edilmiştir. İşgal kuvvetleri ile işbirliği yapan Müsavat, bu tarihten kısa bir süre sonra yayımlanmış olması gerekir.¹⁶¹

Gazetenin imtiyaz sahibi ve sorumlu müdürü Mehmet Sadık Bey'dir. Alt başlığında “Sabahları Neşrolunur Yevmî Siyasî Gazete” ifadesi yazılmıştır. Gazetenin imtiyazı bir süre sonra Mehmet Emin Bey'e geçmiştir. Köylü gazetesinin deyimiyle, “Hürriyet ve İtilafın kıymetli müttefiki” olan Müsavat¹⁶², bütün yayınlarını İttihatçılığa karşıt olarak yapmıştır. Gazetenin son elde edilen sayısı, 30

¹⁵⁸ Arıkan, *Mütareke ve İşgal Dönemi İzmir Basını (30 Ekim 1918- 8 Eylül 1922)*, s. 6.

¹⁵⁹ Özkaya, “Millî Mücadele Başlangıcında Basın ve Mustafa Kemal Paşa'nın Basınla İlişkileri”, s. 8.

¹⁶⁰ Şayan Ulusan Şahin, “Bazı Arşiv Belgelerinde ve Ahenk Gazetesi'nde Çin-Japon Savaşı (1894-1895)”, *Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 1, S. 2, Y. 2003, s. 89.

¹⁶¹ Topuz, *II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*, s. 119.

¹⁶² Berber, “Kurtuluşun Sonra İzmir'de Yunan İşgal Dönemine Tepkiler”, s. 450.

Temmuz 1919'a kadardır. Bu anlamda gazete, 30 Temmuz 1919'dan sonra kapanmış olabilir.¹⁶³

I.3.3.8. Köylü Gazetesi (İzmir)

II. Meşrutiyet'in ilanından sonra yayın hayatına başlayan Köylü gazetesinin sahibi ve sorumlu müdürü Mehmet Refet Bey'dir. Gazete, "Her Gün Sabahları Çıkar, Her Şeyden Yazar, Esnaf Köylü ve İşçi Kardeşlerin İyiliğine Çalışır Ahali Dostu Türk Gazetesidir" alt başlığını taşımıştır.¹⁶⁴

İzmir yerel basının temsilcisi olan Köylü gazetesinin yayınları, iki farklı dönem içerisinde incelenmelidir. Bunlardan ilki; İzmir'in işgaline kadar geçen süreç, ikincisi ise; İzmir'in işgalinden sonraki süre. Gazete, İzmir işgal edilene kadarki süreç içerisinde işgallere karşı yayınlar yaparken, İzmir'in işgalinden sonra bunun tam tersi yayınlar yapmıştır. Mondros Mütârekesi'nden sonra başlayan haksız işgallere karşı ülkenin çıkarlarını daha geniş ölçüde savunabilmek ve haksız işgalleri dünyaya anlatabilmek için gazete sahibi ve sorumlu müdürü Mehmet Refet Bey, gazetenin, İngilizce ve Fransızca çıkarılmasına karar vermiştir. Bu kararını "*Şu zor günlerde vatan borcumuzu bir kat daha genişletmek ve şimdiye kadar Türk adetlerine, Türk yüksekliklerine, Türk necabetine yabancı kalmış ahlakımıza düşman dilinden başka bir ağızdan tek bir söz işitmemiş Avrupa'ya kendimizi tanıtmak ve haklarımızı müdafaa etmek üzere, Journal Köylü adıyla Köylü'yü bir de Fransızca olarak çıkaracağımızı bildirmiştik. Bunun ilk nüshasını, Fransızca olarak dün çıkarılmıştır*" beyanı, Köylü gazetesinin 16 Teşrîn-i Sâni (Kasım) 1918 günkü sayısında neşredilmiştir.¹⁶⁵

I.4. MİLLÎ MÜCADELE'DE ANADOLU BASINININ MADDÎ DURUMU

Millî Mücadele döneminde basın, her türlü yoksulluk ve yoksunluk içinde gelişmiştir. Kâğıt, mürekkep ve matbaa harfleri temininde büyük sıkıntılar çekilmiştir. Gazete ve dergilerin, kimi zaman ambalaj kâğıtlarına basıldığı, kimi zaman da boyutunun küçültüldüğü ve yahut sayfa adetlerinin azaltıldığı gibi

¹⁶³ Arıkan, *Mütareke ve İşgal Dönemi İzmir Basını (30 Ekim 1918- 8 Eylül 1922)*, s. 8-9.

¹⁶⁴ Arıkan, *Mütareke ve İşgal Dönemi İzmir Basını (30 Ekim 1918- 8 Eylül 1922)*, s. 6.

¹⁶⁵ Arıkan, *Mütareke ve İşgal Dönemi İzmir Basını (30 Ekim 1918- 8 Eylül 1922)*, s. 6-7

durumlar, gazetelerin maddî imkânlarının sınırlı göstermiştir. Hatta bazı gazetelerin yoğun kış şartları ve kâğıt ve eleman eksikliği nedeniyle birkaç ay yayımlanamadığı görülmüştür. Bu nedenle gazeteler, bazı aralıklarla yayın hayatlarına devam etmiştir. TBMM’de 1921 yılı bütçe görüşmelerinde Açıksöz ve Albayrak gazeteleri yardım alamamışlardır.¹⁶⁶ Tüm bu zorluklara rağmen, Millî Mücadele hareketine destek vermek, halkın bilincini canlı tutmak için birçok vatanperver gazete yayın yapmıştır.

I.5. MİLLÎ MÜCADELE’DE ANADOLU BASINININ HABER KAYNAKLARI

Millî Mücadele döneminde Anadolu basının haber kaynaklarını, gazetelerin kendilerine mahsus muhabirleri, Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti tarafından İstanbul, Zonguldak, İnebolu, Antalya, İzmit, Adana, Kars, Trabzon ve Aydın’da kurulan istihbarat şubeleri ile buralarda görevli kimselerden alınan haberler, Avrupa telsiz istasyonlarının, askeri telsiz istasyonu aracılığı ile elde edilen dış haberlere ait yayınlar, yabancı gazete ve dergilerde çıkan haberler, yabancı ajanslardan alınan haberler, bazı gazetelerin Avrupa’da ve Amerika’da bulunan özel muhabirlerinin gönderdiği haberler, Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umûmiyyesi’nin Londra, Paris, Almanya, İsviçre ve Amerika’da bulunan dış ajansların bildirdikleri haberler, Türkiye’de çıkmakta olan Fransızca, İngilizce, Rumca, Ermenice gazete ve dergilerden yapılan çeviri haberleri oluşturmuştur.¹⁶⁷ Tüm bu kaynaklardan Anadolu Ajansı, ayrı bir öneme sahip olmuştur.

I.5.1. Anadolu Ajansı

Mustafa Kemal Paşa tarafından kurulan İrade-i Milliye ve Hâkimiyet-i Milliye gazeteleri Millî Mücadele hareketinin sözcüsü olup, Anadolu’da çıkarılan diğer gazetelere hem haber sağlamışlar hem de Anadolu gazetelerinden haber elde etmişlerdir. Ancak, Anadolu basınından alıntı haberler yeterli olmamıştır. Ayrıca, Millî Mücadele’ye dair haber ve bilgilerin dünya kamuoyuna duyurulması gerekmiştir. Gerek haber elde etmek gerekse var olan haberlerin yayımı için bir

¹⁶⁶ İskit, *Türkiye’de Matbuat İdareleri ve Politikaları*, s. 220-222; Öztoprak, *Kurtuluş Savaşında Türk Basını*, s. 31.

¹⁶⁷ Öztoprak, *Türk ve Batı Kamuoyunda Milli Mücadele*, s. 11.

ajansın kurulması zorunlu hale gelmiştir. Anadolu Ajansı'nın kurulmasında bu iki ana faktör etkili olmuştur.

Anadolu Ajansı kurulmadan önce dış dünya ile ilgili haberleşmeler daha çok İtalyan temsilciliği aracılığıyla sağlanmıştır. Örneğin, 16/17 Mart 1920'de Mustafa Kemal Paşa 20. Fırka Kumandanlığı'na çektiği telgrafta, dış ülkelere çekilecek telgrafların İtalyan temsilciliği aracılığı ile gönderilmesini istemiştir. Yine, 31 Mart 1920'de, Mustafa Kemal Paşa tarafından Refet Bey'e çekilen telgrafta, Ermenilerin Adana ve civarında yaptıkları zulümlerin uygar dünyaya duyurulması için tebliğlerin İtalyan aracılığı ile duyurulmasını istemiştir. İtalyan ajansları Anadolu Ajansı kurulana kadar neredeyse bir haber ajansı olarak kullanılmıştır.¹⁶⁸

Anadolu Ajansı'nın kuruluş fikri, Halide Edip Hanım ve Yunus Nadi Bey'den çıkmıştır. Sonra bu ikili, fikirlerini Mustafa Kemal Paşa'ya açmışlardır.¹⁶⁹ Mustafa Kemal Paşa, fikri yerinde bulmuş ve fikirle ilgili bazı kararlar alınmıştır. Bu kararlara göre, Mustafa Kemal Paşa, Anadolu Ajansı'nı memlekete tanıtmış ve Anadolu Ajansı'nın kuruluş gerekçesini duyurmuştur. Mustafa Kemal Paşa bunları yaparken, Yunus Nadi Bey ve Halide Edip Hanım ise o günlerin işine yarayacak resmî ve resmî olmayan yerli ve yabancı haberleri toplayacak ve telgrafhaneye vermişlerdir. Telgrafhane de bu haberleri günde en az iki defa servis yapmıştır. Alınan bu kararlardan sonra Mustafa Kemal Paşa'nın beyanatı ile 6 Nisan 1920'de Anadolu Ajansı kurulmuştur.¹⁷⁰ 8 Nisan 1920'de Anadolu Ajansı'nın resmen kurulduğunu Mustafa Kemal Paşa açıklamıştır. Ayrıca, Anadolu Ajansı haberlerinin her yere ulaşabilmesi için telgraf merkezlerine gerekli uyarıları da yapmıştır. Ancak, bu dönemde Anadolu Ajansı haberlerinin her yere ulaştığı söylenemez¹⁷¹ fakat her yere ulaştırılması için oldukça çaba sarf edilmiştir. Askerî Polis Teşkilâtı mensupları da Anadolu Ajansı bültenlerini ve milliyetçi gazeteleri halka dağıtmışlardır.¹⁷² Bu durum propagandacılık açısından oldukça önemlidir.

¹⁶⁸ Yücel Özkaya, *Milli Mücadele'de Atatürk ve Basın (1919–1921)*, Ankara, 2007 s. 49.

¹⁶⁹ Safa Tekeli, *Atatürk ve Anadolu Ajansı*, Ankara, 2005, s. 19.

¹⁷⁰ Tefik Işık, *Anadolu Ajansı ve Türk Medyasına Katkısı (Yazılı Basın 2005 Yılı Değerlendirmesi)*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2006, s. 19.

¹⁷¹ Özkaya, *Milli Mücadele'de Atatürk ve Basın (1919–1921)*, s. 50.

¹⁷² Hamit Pehlivanlı, *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Askerî Polis Teşkilâtı*, Ankara, 1992, s. 147.

Ajans kurulduktan sonra 6 Mayıs 1920’de Ankara Hükümeti, İstanbul basını ve haberleşmeye sansür koymasıyla Anadolu Ajansı’nın haberlerinin değeri oldukça artmıştır. Artık, Anadolu Ajansı Anadolu’da tek haber kaynağı olmuştur. Halide Edip Hanım ve Yunus Nadi Bey’in çalışmaları ve Mustafa Kemal Paşa’nın emriyle 6 Nisan 1920’de az sayıda personel ve bir teksir makinesi ile göreve başlayan Anadolu Ajansı, Millî Mücadele hareketi boyunca millî birliği tehlikeye düşürecek kışkırtmalar ve yalanlara karşı milleti uyanık tutmak ve ulusal bağımsızlığı sağlayacak karar ve hareketleri zamanında bildirmekle önemli hizmetler yapmıştır.¹⁷³ Matbuat ve İstihbarat Müdürlüğü’nün kuruluşuyla birlikte Anadolu Ajansı bu kuruma bağlanmıştır.¹⁷⁴

1.6. MİLLÎ MÜCADELE’DE POSTA VE HABERLEŞME

Posta ve Haberleşme Teşkilâtı sayesinde Millî Mücadele yıllarında önemli haberler elde edilmiş ve bu haberler Millî Mücadele’nin kazanılmasında büyük yarar sağlamıştır. Bu anlamda, Posta Teşkilâtı’nın katkısı önemli bir gerçektir. Mart 1920’den sonra, işgal altında bulunan İstanbul’da, işgal kuvvetleri telgraf haberleşmesi üzerinde sıkı ve denetim uygulamaya başlamışlardır. Büyük Postane’ye, işgal kuvvetlerinin yerleştiği bir müfreze, bütün telgrafları kontrol etmiştir. Bu durum üzerine, Millî Mücadeleci kimseler ancak çok ivedi olan haberleri Anadolu’ya göndermekle yetinmişlerdir.¹⁷⁵

Ankara Hükümeti, 1920 ortalarından başlayarak telgraf haberleşmesinde gelişme sağlanması için çalışmaya başlamıştır. 6 Mayıs 1920’de TBMM aldığı kararla İstanbul basınına engellemede bulunmuştur.¹⁷⁶ 1920 Haziran’ındaki kararname ile haberleşme önemine göre konulara ayrılmış ve aynı ay içerisinde lakapların olabildiğince kısaltılması talimatı verilmiştir. 22 Eylül 1920’de ise, bölgenin en büyük askerî veya mülkî amiri dışında kimsenin telgraf ve telefon hattını kullanamayacağını ve posta ve telgraf işlemleri için Ziraat Bankası’nın ücret

¹⁷³ Işık, *Anadolu Ajansı ve Türk Medyasına Katkısı (Yazılı Basın 2005 Yılı Değerlendirmesi)*, s. 24.

¹⁷⁴ TBMM, Z C, Devre:1, C. 2, Ankara, 1981, s. 125-137.

¹⁷⁵ *Geçmişten Günümüze Posta*, Ankara, 2007, s. 214-221.

¹⁷⁶ TBMM Z C, Devre: 1, C. 2, s. 220.

almayacağını bildirmişti.¹⁷⁷ Ankara Hükümeti, İtilaf Devletlerinin Anadolu ile ilgili haber almalarını ve Anadolu’da kendi yararlarına propaganda yapabilmelerini engellemek için sansür yönetmeliği çıkarmıştır.¹⁷⁸ Lozan Antlaşması’nın imzalanmasıyla İstanbul’a girilince TBMM 7 Ekim 1923’te aldığı kararla basında sansürü lağvetmiştir.¹⁷⁹

Millî Mücadele’de iletişim ve basın yönünden önemli sayılabilecek kurumlardan birisi olan postaneler Millî Mücadele hareketinde görevlerini başarıyla yapmıştır.¹⁸⁰ Postanelerin önemini kavrayan Millî Mücadeleciler, postanelerin kontrolünü elinde tutmak istemişlerdir. Bu amaçla, 12. Kolordu Komutanı Fahreddin Paşa 21 Mart 1920’de 41. Fırka Kumandanlığı’na bir telgraf çekerek postanelerin kontrolünün gerekliliğinin zorunluluğunu açıklamıştır.¹⁸¹ Önemli postanelerden birisi de Kastamonu Postanesi’dir. Kastamonu Postane’sinin önemi ise; merkezî bir konumda olmasıdır. Kastamonu Postanesi; Erzurum, Sivas, Trabzon, Samsun, Çorum, Kastamonu, Zonguldak, Bolu arasındaki haberleşmenin tümünü yüklenip, Kuzey Anadolu’nun merkezî postanesi olmuştur. Bu anlamda da, Sinop’ta bulunan telsiz ve telgraf cihazları Ekim 1920’de, Kastamonu’ya getirtilmiştir.¹⁸²

1.7. AÇIKSÖZ GAZETESİ

Millî Mücadele hareketinin kazanılmasında katkıda bulunan illerden birisi de Kastamonu’dur.¹⁸³ Kastamonu’nun katkılarından birisi olan Açiksöz gazetesini, 15 Haziran 1919’da¹⁸⁴ Kastamonu Lisesi müdürü Mehmet Behçet Bey, lise arkadaşları Hüsnü (Açiksöz)¹⁸⁵ Bey, Ahmet Hamdi Bey, Tahir (Karaoğuz) Bey ve lise

¹⁷⁷ TBMM Z C, Devre: 1, C. 4, Ankara, 1981, s.269-270.

¹⁷⁸ Kabacalı, *Başlangıçtan Günümüze Türkiye’de Basın Sansürü*, s. 107-108.

¹⁷⁹ TBMM Z C, Devre: 2, C. 2, 1961. s. 620.

¹⁸⁰ *Geçmişten Günümüze Posta*, 225.

¹⁸¹ Özkaya, *Millî Mücadele’de Atatürk ve Basın (1919–1921)*, s. 49.

¹⁸² *İstiklal Harbi’imize Ptt*, Ankara, 2009, s. 194.

¹⁸³ Osman Oğuzhan Arslanoğlu, *Nasrullah Kadı ve Kastamonu Kent Tarihindeki Yeri*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2011, s. 33.

¹⁸⁴ *Açiksöz*, 15 Haziran 1919, Numara: 1.

¹⁸⁵ Hüsnü Açiksöz, 1986 yılında, bugün sınırlarımız dışında kalan Bulgaristan’ın Kırcaali şehrinde doğmuştur. Mahkeme kâtibi olan babasının görevi gereği önce Çerkeş’e gelmiş, burada ilkokulu ve rüştiyeyi bitirmiştir. Daha sonra babasının Kastamonu’ya atanması üzerine Kastamonu Sultanî’sine kayıt olmuştur. Öğrenimi devam ederken askere alınmış ve 15 Eylül 1915-31 Ekim 1918 tarihleri arasında Kafkas Cephesi’nde ihtiyat zabıtlığı mülâzım-ı sânilîğinde bulunmuş, askerlikten sonra tekrar Kastamonu’ya dönmüş ve kalan öğrenimini 1919’da tamamlamıştır. Aynı yıl, İstanbul Üniversitesi

öğrencileri hep birlikte Kastamonu’da yayımlamaya başlamışlardır.¹⁸⁶ Daha sonra bu ekibe Tarih öğretmeni İsmail Hakkı (Uzunçarşılı) Bey, Edebiyat öğretmeni İsmail Habib (Sevük) Bey,¹⁸⁷ yazar Hasan Fehmi (Turgal) Bey, yazar Abdulahat Nuri Bey,¹⁸⁸ Dr. Fazıl Bey, Çankırı Milletvekili Talat Bey, Maarif Eski Vekili Mustafa Necati Bey¹⁸⁹ ve Nizameddin Nazif Bey de katılmışlardır. 19 Ekim 1920’de Mehmet Akif (Ersoy) Kastamonu’ya gelmiş, Açıksöz gazetesini ziyaret ederek, bu tarihten itibaren gazetede yazı yazmaya başlamıştır. Gazetenin 21 Şubat 1921 tarihli 123. sayısında, Mehmet Akif (Ersoy)’un muhteşem eseri İstiklâl Marşı neşredilmiştir¹⁹⁰ Böylece Açıksöz gazetesi çok güçlü bir yazar kadrosuna sahip olmuş ve daha yayımlandığı ilk günlerde bile çok fazla okura ulaşmıştır.

Açıksöz gazetesinin ilk 12 sayısı 38x41 ebadında 4 sütunlu iki sayfadır. Gazetenin başlığının altında “*Şimdilik İki Sahife Haftada Bir Neşrolunur Müstakil’ül Efkâr Gazetesidir*” ifadesi yazılmıştır. Gazetenin bir sayısı 2, altı aylık aboneliği 50, yıllık aboneliği 100 kuruştur. Açıksöz gazetesi, 21 Eylül 1919 tarihli 13. sayısından itibaren 4 sayfa çıkmaya başlamış; ancak 1920 yılının ilk aylarında soğuk hava şartlarından ve İstanbul’dan sipariş edilen kâğıtların gecikmesinden dolayı, 15 Şubat 1920 tarihli 34. sayısından itibaren tek yaprak olarak birinci hamur kâğıda basılmak zorunda kalmıştır. Gazete, hava şartlarının uygun olmasıyla ve İstanbul’un işgal edilmesi üzerine büyük fedakârlıkla 21 Mart 1920 tarihli 39. sayısından itibaren yine

Hukuk Mektebi’ne kayıt yaptırmış ancak ülkenin içinde bulunduğu durumdan dolayı İstanbul’dan tekrar Kastamonu’ya dönmüştür. Hüsnü Bey, 28 Eylül 1919’da Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti kurucuları arasında yer almıştır. 5 Kasım 1919-1 Nisan 1920 tarihleri arasında valilikte şifre ve sansür memurluğu yapmıştır. 1921 yılında Kızılay Derneği yönetim kurulu üyeliğine seçilmiş; 1922’de Çocuk Esirgeme Kurumu Kastamonu Şubesi kurulurken saymanlık görevi üstlenmiştir. 2 Ekim 1920-7 Mart 1924 tarihleri arasında Dârulhilafe Medresesi’nde, 8 Mayıs 1924-8 Aralık 1925 tarihleri arasında İmam-Hatip Mektebi’nde Türkçe öğretmenliği, daha sonra dört yıl da Sanat Mektebi’nde Türkçe ve Tarih öğretmenliği yapmıştır. İki dönem Umumi Meclis üyeliğine seçilmiştir. Cumhuriyet Halk Fırkası kurulurken yönetim kurulunda görev almıştır. 1939 yılı VI. dönem Kastamonu mebusluğuna seçilmiştir. Hüsnü Bey, aynı yıl İstanbul’da vefat etmiştir. Hüsnü Bey, Açıksöz gazetesinden başka gazetelerde de yazılar yazmıştır. Hüsnü Bey’in en kıymetli eseri *İstiklâl Harbi’nde Kastamonu* adlı kitabıdır. Bu eserde Kastamonu’da yaşadıklarını gördüklerini anlatmış; o zaman kurulan dernekler ve memleketine uğrayan önemli şahıslar hakkından önemli bilgiler vermiştir. Bu kitabından başka *Baş Efendi, Kim Kimi Yola Getirdi* adlı iki küçük piyes kitabı daha vardır. Mustafa Eski, *Hüsnü Açıksöz’ün Makaleleri*, Ankara, 2008, s. 1-7.

¹⁸⁶ Mustafa Eski, *Kastamonu Basınında Millî Mücadele’nin Yankıları*, Ankara, 1995, s. 15.

¹⁸⁷ Mustafa Eski, *İsmail Habib Sevük’ün Açıksöz’deki Yazıları 1921-1922*, Ankara, 1998, s. 12.

¹⁸⁸ Mustafa Eski, “Mütareke Sonrasında Kastamonu’ya Gelen Önemli Kişiler”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 15, S. 45, (Kasım 1999), s. 1041.

¹⁸⁹ Mustafa Eski, *Mustafa Necati Bey’in Kastamonu’daki Çalışmaları*, Ankara, 1990, s. 80.

¹⁹⁰ Mustafa Eski, *Millî Mücadele’de Mehmet Akif Kastamonu’da*, Ankara, 1983, s. 8.

4 sayfa olarak çıkmıştır.¹⁹¹ Açıksöz gazetesinin, 27 Mayıs 1920 tarihli 49. sayısından itibaren Pazartesi ve Perşembe günleri olmak üzere haftada iki defa neşrolunacağı duyurulmuştur. Gazete, 15 Haziran 1920’de neşredilmediği için, 14 Haziran 1920 tarihli 54. sayısı ile birinci yılını doldurmuştur. Bu sayıda kâğıt fiyatlarının artmasından dolayı, her sayının 2 kuruştan 5 kuruşa, altı aylık aboneliğin 50 kuruştan 125 kuruşa, yıllık aboneliğin 100 kuruştan 250 kuruşa çıkarıldığı duyurulmuştur. 30 Ağustos 1920 tarihli 74. sayıdan itibaren Açıksöz gazetesinin yönetim kadrosunda değişiklik olmuştur. Bu değişiklik ile Hüsnü Bey imtiyaz sahibi ve sorumlu müdür olmuştur.¹⁹² Gazete, 9 Mart 1921 tarihli 128. sayısından itibaren Cumartesi gününden başka her gün çıkarılmaya başlanmış, gazetenin ebadı aynı kalarak, sayfa adedi 4’ten 2’ye inmiş, sütun adedi ise 5’e çıkmıştır.¹⁹³ Abone bedeli ise yıllık 700, altı aylık 350, üç aylık 200 kuruş olmuştur. Gazetenin, 1 Nisan 1921 tarihli 148. sayısında ebadı 41x57’ye büyütülmüş ve sütun adedi 5 olarak kalmıştır. Gazetenin, 15 Haziran 1921 tarihli 209. sayısından itibaren her gün bir başmakale yayınlamaya başlanmış ve bu başmakaleler İsmail Habib (Sevük) tarafından yazılmıştır. 20 Ağustos 1921’den itibaren İsmail Habib (Sevük) Bey başyazar olmuş ve 13 Ekim 1922’ye kadar başyazarlığı devam etmiştir. 16 Aralık 1922 tarihli 688. sayıdan itibaren, Dr. Fazıl (Berki) başyazar olmuş¹⁹⁴ ve 12 Aralık 1924 tarihine kadar başyazarlık yapmıştır. Bu tarihten itibaren gazetede başmakaleler imzasız olarak yazılmıştır. 19 Eylül 1927 tarihli 2402. sayıdan itibaren Ahmet Hamdi (Çelen) Bey, Açıksöz gazetesini tamamen Hüsnü (Açıksöz) Bey’e devretmiş ve Hüsnü Bey, gazetenin tek sahibi olmuştur. Açıksöz gazetesi, Harf İnkılâbı’ndan sonra, 15 Haziran 1928 tarihinde Açıksöz gazetesi, yeni harflerle neşredilmeye başlanmış, 9 Eylül 1928 tarihli sayısında ilk defa yeni harflerle dizilmiş haberler okuyuculara sunulmuştur. Gazetede, 5 Aralık 1928 tarihinden itibaren tamamen yeni harflerle haber yapılmaya

¹⁹¹ *Açıksöz*, 21 Mart 1336, Numara: 39.

¹⁹² *Açıksöz*, 30 Ağustos 1336, Numara: 74.

¹⁹³ Gazetenin bu sayısında “Cumartesi gününden mâ-adâ her gün neşrolunur” açıklaması yazılmıştır. *Açıksöz*, 9 Mart 1337, Numara: 128.

¹⁹⁴ Mustafa Eski, “Kazım Karabekir Paşa’nın Kastamonu’dan Geçişi”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, S. 32, C. 11, (Temmuz 1995), s. 440.

başlanmıştır. Gazete, 2 Ocak 1930 tarihinden itibaren tekrar sadece Pazartesi ve Perşembe günleri neşredilmiştir.¹⁹⁵

Açıksöz gazetesinin, 14 Aralık 1931 tarihli 3691. sayısı ile neşriyatına son verilmiştir. Gazetecilik mesleğinden vazgeçemeyen Hüsnü Bey, 25 Mayıs 1937 tarihinde ise Doğrusöz adlı gazete ile mesleğine devam etmiştir. Doğrusöz gazetesi günümüzde de neşredilmektedir.¹⁹⁶ Açıksöz gazetesinin mevcut nüshaları Kastamonu İl Halk Kütüphanesi'nde ve TBMM Mikrofilm Arşivi'nde bulunmaktadır.

Açıksöz gazetesinin yayın politikası ise Kuva-yı Milliye'yi coşkuyla karşılamak ve TBMM'yi ve Mustafa Kemal Paşa'yı destekleyici bir eğilim sergilemek olmuştur.¹⁹⁷ Gazete, İngilizlere karşı topyekûn aleyhte yayın yaparken, İstanbul Hükümeti'ni şiddetle eleştirmiş ve Damat Ferit Paşa Hükümeti'ni İtilaf Devletleri tarafından kullanılan kukla olarak görmüş, yayın politikasını da bu doğrultuda yapmıştır. Açıksöz gazetesi, o günlerde Rusya'da güçlenen Bolşeviklik gelişmelerini yakından takip edip bunu sütunlarına yansıtmıştır.¹⁹⁸

Açıksöz gazetesi, Türk-Yunan savaşına yoğun bir şekilde değinmiş ve Başkumandan'ın İzmir'e girdiği tarihe kadar cepheden haberler vermiştir.¹⁹⁹ Bunun yanı sıra Ege Adaları'nın Türkiye'ye verilmesini istemiştir.²⁰⁰ Gazetede, barışa giden süreçte meydana gelen siyasî gelişmeler hakkında yazılar yayınlanmıştır.

Açıksöz gazetesi, Millî Mücadele hareketi konusunda halkı aydınlatmış ve Millî Mücadele hareketini desteklemiştir.²⁰¹ Gazete, Kastamonu ve çevresinde "Millî Mücadele'nin Sesi" olmuştur.²⁰²

Açıksöz gazetesi, Kastamonu İstiklal Mahkemeleri kararlarını halka duyurmada bir köprü vazifesi görmüştür.²⁰³

¹⁹⁵ Demircioğlu, *100 Yıllık Kastamonu Basını 1872-1972*, s. 70-75.

¹⁹⁶ Demircioğlu, *100 Yıllık Kastamonu Basını 1872-1972*, s. 79.

¹⁹⁷ Faruk Söylemez, "Millî Mücadele de Kastamonu Basını", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Dergisi Atatürk Yolu*, C. 3, S. 12, Ankara, 1993, s. 411-416.

¹⁹⁸ *Açıksöz*, 27 Eylül 1336, Numara: 81.

¹⁹⁹ Mücahit Özçelik, "Açıksöz Gazetesinde Sakarya Savaşı", *Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S. 6, Y. 2011, s. 198.

²⁰⁰ *Açıksöz*, 18 Eylül 1338, Numara: 583.

²⁰¹ Mustafa Eski, "Kastamonu'da Yapılan İlk Kadın Mitingi", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 9, S. 27, (Temmuz-Kasım 1993), s. 654.

²⁰² Sefer Bulğu, *Açıksöz Gazetesinin 1920-1921 Yıllarına Ait Konu Başlıklarının Fihristi*, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2001, s. 1.

²⁰³ Eyüp Akman, *Açıksöz Gazetesi'ne Göre Kastamonu İstiklâl Mahkemeleri*, Ankara, 2005, s. 12.

Açıksöz gazetesinin yayımlandığı yerler ise, Kastamonu ve çevresi ile birlikte İnebolu, Zonguldak, Sinop, Çankırı, Bolu²⁰⁴ ve Kuzey Anadolu'nun hem haberlerini yayınlamış hem de buralarda yayımlanmıştır.²⁰⁵ Açıksöz gazetesinin bir sayısını "Askeri Polis Müdürü" olarak Zonguldak'a atanan Akın Tahir (Karaoğuz) Bey'in çıkarmasıyla Zonguldak bölgesinde de Millî Mücadele basını başlamıştır.²⁰⁶ Açıksöz gazetesi, Zonguldak ve diğer yörelerde de satılarak halkın Millî Mücadele hareketi etrafında birleşmesine büyük katkıda bulunmuştur. Mali imkânsızlıklara rağmen gazete, Millî Mücadele hareketini duyurmak ve kamuoyu oluşturmak için bazen ücretsiz olarak ilçe ve köylere kadar gönderilmiştir. Açıksöz gazetesi, İstanbul gazetelerinin Anadolu'ya girmesinin yasaklanması üzerine zengin konu içeriği ve muhabirlerinden aldığı haberler ile neredeyse İstanbul basınına aratmamıştır. Ayrıca Açıksöz gazetesi gizli yollardan İstanbul'a bile sokularak satılmıştır.²⁰⁷

Açıksöz gazetesinin taşıdığı vasıflar ve döneminde yayınlanan gazeteler nazaran daha büyük öneme sahip olmuştur. Çünkü Açıksöz gazetesi, düzenli ve uzun soluklu bir yayın hayatına sahip olmuş, yayın çizgisinden bir sapma göstermemiştir. Ayrıca Açıksöz gazetesi, sahip olduğu şartları iyi değerlendirerek, Millî Mücadele dönemi tarihindeki önemli yerini almayı başarmıştır.²⁰⁸

²⁰⁴ Mustafa Eski, *Kurtuluş Savaşı'nda Yunanlılar ve Anadolu Rumları Üzerine Makaleler (Açıksöz Gazetesi)*, Ankara, 1999, s. 15.

²⁰⁵ Hüsnü Açıksözcü, *İstiklal Harbinde Kastamonu*, Kastamonu, 1933, s. 83.

²⁰⁶ Yırsutimur, *Zonguldak Basın Tarihi (1923–2007)*, s. 9.

²⁰⁷ Faruk Söylemez, *Açıksöz Gazetesinin Milli Mücadele'ye Katkısı*, Ankara Üniversitesi, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1987, s. 9.

²⁰⁸ Fazıl Çiftçi, *Mahallî Basın Işığında Milli Mücadelede Kastamonu ve Çevresi*, C. 1, Kastamonu, 2006, s. 353.

II. BÖLÜM

MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİNDE BATI CEPHESİ, MUDANYA MÜTÂREKESİ VE AÇIKSÖZ GAZETESİNDE OCAK 1921'DEN EYLÜL 1922'YE KADAR BATI CEPHESİ HABERLERİ

II.1. MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİNDE BATI CEPHESİ'NİN TEŞEKKÜLÜ

I.Dünya Savaşı, Osmanlı Devleti açısından mağlubiyetle neticelenmiştir. Bu neticenin belgesi de hiç şüphesiz 30 Ekim 1918 tarihli Mondros Mütârekesi olmuştur.²⁰⁹ Osmanlı Devleti ve Anadolu Türk'ü için çok ağır şartlar taşıyan bu mütâreke,²¹⁰ aslında Anadolu'nun işgaline zemin hazırlamaktan ibarettir.²¹¹ Mondros Mütârekesi'yle Anadolu halkı silahsız ve savunmasız bırakılmıştır. Mütâreke'nin özellikle 2,3,5,6,7,13 ve 20. maddeleri²¹² bu ortamı sağlamakta İtilaf Devletlerinin işgalini kolaylaştırmaya yöneliktir. İtilaf Devletleri, daha önceden Anadolu'da teşkilatlandırdığı azınlıkları –özellikle Rum ve Ermenileri- da kullanarak, Osmanlı Devleti'nin topraklarından pay almayı amaçlamışlardır.²¹³

İtilaf Devletlerinin Yunanlara Mondros Mütârekesi ile tanıdığı imtiyaz ile Yunanlar “Megalo İdea'larını (Büyük Ülkü)” gerçekleştirmek için²¹⁴ ve Rumların soykırıma maruz kaldıkları yaygaralarıyla,²¹⁵ Batı Anadolu'yu işgal etmeye başlamışlardır.²¹⁶ 15 Mayıs 1919'da İzmir'i işgal eden Yunanlar, 16 Mayıs'tan itibaren işgal alanlarını genişletmişlerdir. Anadolu'da yaşayan Rumlardan teşekkül eden Rum çeteleri, Yunan işgalini kolaylaştırmak için Anadolu'nun muhtelif

²⁰⁹ Enver Ziya Karal, *Birinci Cihan Harbi'nden Lozan Muahedesine Kadar Türkiye'nin Siyasi Olayları*, İstanbul, 1959, s. 41.

²¹⁰ Selahattin Tansel, *Mondros'tan Mudanya'ya Kadar I*, Ankara, 1973, s. 39.

²¹¹ E. Semih Yalçın, *Atatürk'ün Millî Dış Siyaseti*, Ankara, 2009, s. 20.

²¹² Ayrıntılı bilgi için bkz. Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi I, Mondros Mütarekesi ve Tatbikatı*, Ankara 1999; Hamza Eroğlu, *Türk İnkılâp Tarihi*, Ankara, 1982; Selçuk Ural, *Mondros Mütarekesi ve Doğu Vilayetleri*, İstanbul, 2008.

²¹³ Necati Fahri Taş, “Osmanlı Devleti'nde Azınlık Cemiyetlerinin Kurulması ve Bulgar İttihâd-ı Muallimîn Cemiyeti”, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, IV, S. I, s. 73.

²¹⁴ Selçuk Ural, “Millî Mücadele'de Yunanlılaştırma Hareketi'nin Siyasi Kolu: Yunan Fevkalade Komiserliği”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 18, Y. 2001, s. 313.

²¹⁵ Salim Gökçen, “Dogmatik Yunan Paranoyası "Anadolu'da Rum Soykırımı"”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* S. 31, Erzurum, 2006, s. 75.

²¹⁶ Nuri Köstüklü, *Millî Mücadele'de Denizli, Isparta ve Burdur Sancakları*, Ankara, 1999, s. 26.

bölgelerinde ayaklanmalar çıkarmış,²¹⁷ Türk köy ve şehirlerine karşı saldırmışlardır.²¹⁸ Yunanlar, işgal ordularını gündün güne takviye ederek, işgal sahalarını Aydın ve Manisa taraflarına doğru genişletmişlerdir. Özellikle İngiltere'nin desteğini sağlayan Yunanlar, bu sırada Batı Anadolu'daki işgal bölgelerinde başına buyruk hareket etmiş, Türklere karşı büyük çaplı bir sindirme harekâtı başlatmışlardır. Yunanların taarruzları kısa zamanda gelişmiş, millî kuvvetlerin büyük bir kısmı dağılmış ve Yunanlar Bursa-Uşak-Sarayköy hattını ele geçirmişlerdir. Batı Anadolu peyderpey işgal edilirken İstanbul Hükümeti bu işgale kayıtsız kalmıştır.²¹⁹ Anadolu direnişi bu şerait altında ruh bulmuştur. Düzenli birlikler kuruluncaya kadar, Misak-ı Millî çerçevesinde,²²⁰ Türk milletinin kadınıyla²²¹ erkeğiyle verilen mücadele, Kuva-yı Milliye namıyla kendini göstermiştir.²²² Kuva-yı Milliye teşkilâtları daha çok çetecilik kuralları içinde mücadele veren direniş kuvvetlerinden teşekkül etmiştir.²²³ Bu kuvvetler, Batı Anadolu'nun işgaline karşı önemli başarılar kaydetmiştir.²²⁴ Mustafa Kemal Paşa Kuva-yı Millîye kuvvetlerini düzenli bir hale getirmek için, Heyet-i Temsiliye namına 9 Eylül 1919'da Ankara'da bulunan 20. Kolordu Komutanı Ali Fuat Paşa'ya telgraf göndererek²²⁵ Ali Fuat Paşa'yı Batı Anadolu'daki Kuva-yı Milliye'nin umûm sorumlusu olarak tayin etmiş ve böylece Millî Mücadele dönemi Batı (Garp) Cephesi kurulmuştur.²²⁶

²¹⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Necati Fahri Taş, "Millî Mücadele Döneminde Rum Ayaklanması", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, S. 34, C. 12, (Mart 1996).

²¹⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. Salim Gökçen, *Türkiye'de Rum-Yunan Vahşet ve Terörü*, İstanbul 2010; Çetin Yetkin, *Türkiye'de Yunan Vahşeti*, Antalya, 2006.

²¹⁹ Sina Akşin, *İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadelede Mutlakiyete Dönüş (1918-1919)*, İstanbul, 1992, s. 594-597.

²²⁰ Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, *İlk Meclis ve Milli Mücadele'de Anadolu*, İstanbul, 1990, s. 9.

²²¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Zeki Sarıhan, *Kurtuluş Savaşı Kadınları*, İstanbul, 2007.

²²² Samet Ağaoğlu, *Kuva-yı Milliye Ruhu*, İstanbul, 1999, s.152.

²²³ Alev Coşkun, *Kuva-yı Milliye'nin Kuruluşu*, İstanbul, 2009, s. 71.

²²⁴ Ayvalık'ta bulunan 172. Türk Alayı komutanı Ali Çetinkaya 173. Alaydan sonra Yunanlılar karşısında ikinci organize direnişi gösteren bir komutandı. Ayrıntılı bilgi için bkz. M. Ali Çakmak, "Ali Çetinkaya", *Kurtuluş Savaşı'na Yön Verenler*, Ankara, 1994.

²²⁵ *Atatürk'ün Tamim, Telgraf ve Beyannameleri IV*, s. 66.

²²⁶ Rahmi Apak, *İstiklâl Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu*, Ankara, 1990, s. 36 vd.

Kuva-yı Milliye birliklerinin ihtiyaçları genellikle yerel halktan karşılanmıştır. Bu ihtiyaçların temininde zamanla sorun yaşanmıştır.²²⁷ Ayrıca TBMM, böyle yerel örgütlerle kesin neticeye ulaşmayı imkânsız görmüş,²²⁸ düzenli birliklerin kurulmasını ve Kuva-yı Milliye teşkilâtının da bu düzenli birliklerin emrine girmesini gerektiğini müzakere etmiştir. Bu emir komuta bağlamında Kuva-yı Milliye liderleri ile TBMM arasında bir itaatsizlik sorunu ortaya çıkmıştır.²²⁹ Genellikle çetecilik mantığıyla hareket eden bu birlikleri belirli bir disipline kavuşturmak kolay olmamıştır.²³⁰ Bu sebepler ve kesin zafer için düzenli birliklerin zorunluluğu, Kuva-yı Milliye birliklerinin düzenli birlikler haline dönüştürülmesi ile neticelenmiştir.²³¹ Bu durumun ortaya çıkmasında 24 Ekim 1920’de Gediz’de yaşanan mağlubiyet de etkili olmuştur.²³² Bu mağlubiyetin akabinde Ali Fuat Paşa Batı Cephesi kumandanlığından alınarak, Moskova elçiliğine atanmıştır.²³³

Ankara Hükümeti daha önceden verdiği düzenli ordu kurma kararını gerçekleştirmek amacı ile 8 Kasım 1920’de toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla Batı Cephesi; Garp (Batı) Cephesi ve Güney Cephesi olarak ikiye ayrılmıştır. Garp (Batı) Cephesi Komutanlığına Albay İsmet (İnönü) Bey, Güney Cephesi Komutanlığına da Albay Refet (Bele) Bey²³⁴ getirilmiştir.²³⁵ Bakanlar Kurulu; Batı Cephesi’ni;²³⁶ İzmit, Ertuğrul, Eskişehir, Kütahya, Bergama, Salihli, Soma, Aydın, Nazilli, sancaklarını kapsayacak şekilde,²³⁷ Güney Cephesi’ni de; Afyonkarahisar, Isparta, Burdur, Denizli, Aydın, Menteşe ve Antalya sancakları ile Konya ili, Silifke ve

²²⁷ Nuran Kılavuz, “Kahramanlıktan Vatan Hainliğine, Çerkez Ethem, Kuvve-i Seyyare’nin Teşkili ve Tasfiyesi”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 21, S. 1, Elazığ, 2011, s. 279.

²²⁸ İhsan Güneş, *Birinci TBMM’nin Düşünce Yapısı (1920-1923)*, İstanbul, 2007, s. 315-319.

²²⁹ *TBMM GCZ*, Devre: 1, C. 1, Ankara, 1985, s. 252-256.

²³⁰ Rahmi Apak, *Yetmişlik Bir Subayın Hatıraları*, Ankara, 1988, s. 213.

²³¹ Nurhan Aydın, “İstiklal Savaşında Atatürk’ün Stratejisi”, *İlk Adımdan Cumhuriyet’e Milli Mücadele Sempozyumu Bildirileri*, (Editör: Osman Köse), İstanbul, 2008, s. 301.

²³² Kazım Özalp, *Milli Mücadele 1919-1922*, Ankara, 1988, s. 151.

²³³ Ali Fuat Cebesoy, *Milli Mücadele Hatıraları*, İstanbul, 2000, s. 559-566.

²³⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. Halit Kaya, *Refet Bele’nin Askerî ve Siyasî Hayatı (1881-1963)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Basılmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008.

²³⁵ Rasim Süt, *İzmir’in İşgalinden Sakarya Meydan Muharebesi Sonuna Kadar (1919-1921) Batı Cephesi İkmal Sistemi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar, 2008, s. 39.

²³⁶ *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I*, Ankara, 2009, s. 266.

²³⁷ Suna Kili, *Türk Devrim Tarihi*, İstanbul, 2006, s. 91-93.

Niğde sancaklarını ve Adana merkez sancağını kapsayacak şekilde belirlemiştir. Bu iki cephe direkt Erkânı-ı Harbiye-i Umûmîyye Riyaseti'ne bağlanmıştır.²³⁸

10 Kasım 1920'de, Batı ve Güney Cepheleri'ne bağlı birlikler bu şekilde belirlenmiştir: Batı Cephesi Birlikleri: 24. Tümen, Ertuğrul Grubu, (11. ve 61. Tümenler) 1. Kuvve-i Seyyare Birliği; Güney Cephesi Birlikleri: 12. Kolordu, 23. Tümen ile 57. Tümenlerle Mürettep Tümen, 41. Tümen ve 7. Atlı Piyade Tümeni.²³⁹

Düzenli birliklere geçilmesi ile akıncı ve gönüllü Kuva-yı Milliye birlikleri Millî Mücadele hareketine hizmet etmeye devam etmiştir.²⁴⁰

Düzenli orduya geçişle, bir kahramanlıklar cephesi olan Batı Cephesi'nde askerî zaferler ardı ardına kazanılmaya başlanmıştır. Bu zaferler zincirinin ilk halkası I. İnönü Zaferi'dir.²⁴¹ Bunun akabinde II. İnönü Zaferi, bu cephenin başarılarından birisi olmuştur. Kütahya-Eskişehir Muharebeleri de düzenli ordu birliklerinin Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmesine neden olmuş ve Mustafa Kemal Paşa'nın Başkomutan olmasını tetiklemiştir.²⁴² Akabinde, Başkomutan'ın yönettiği Sakarya Meydan Muharebesi, Başkomutanlık Meydan Muharebesi ve İzmir'in kurtuluşuna kadarki sürece Batı Cephesi tanıklık etmiştir.

Tüm bu muharebeler dönemi, Türk milletinin var oluş ve bağımsızlık uğruna pek çok maddî ve manevî sıkıntılar çekmesine neden olmuş²⁴³ ve bu fedârlık emsali Türk milletini tarihin şanlı sayfalarına kaydetmeye yetmiştir.

Düzenli orduya geçişle güç kazanan Ankara Hükümeti, Yunan işgali döneminde birtakım iç isyanlarla da mücadele etmek zorunda kalmıştır. Yunanlar yeni kurulan Türk ordusunun güç kazanmasına fırsat vermemek ve iç isyanlarla uğraşıyor olmasından istifade etmek istemiş, Anadolu'da yeni bir harekât başlatmaya karar vermiş ve böylece I. İnönü Muharebesi'nin kıvılcımları çıkmaya başlamıştır.²⁴⁴

²³⁸ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk Tarihi İçinde Atatürk ve Cumhuriyet*, Ankara, 2001, s.70-71.

²³⁹ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklal Harbi, İdari Faaliyetler (15 Mayıs 1919– 2 Kasım 1923)*, VII, Ankara, 1975, s. 231-232.

²⁴⁰ Sıtkı Aydın, *Güneybatı Anadolu'da Kuva-yı Milliye Harekâtı*, Ankara, 2008, s. 81.

²⁴¹ *Nutuk*, II, s. 547.

²⁴² İsmet İnönü, *Hatıralar*, (Yayına Hazırlayan: Sabahattin Selek), Ankara, 2006, s. 259.

²⁴³ Ayrıntılı bilgi için bkz. Murat Köylü, *1919-1922 Döneminde Türk Ordusu İkmal Sistemi İle Yunan İkmal Sisteminin Karşılaştırılması*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Basılmamış Doktora Tezi, İzmir, 2006; Alptekin Müderrisoğlu, *Kurtuluş Savaşı Malî Kaynakları*, Ankara, 1974.

²⁴⁴ İsmet Görgülü, *On Yıllık Harbin Kadrosu 1912-1922*, Ankara, 1993, s. 259.

II.2. BATI CEPHESİ'NDE YAPILAN MUHAREBELER

II.2.1. I. İnönü Muharebesi

Batı Cephesi'nde Ankara Hükümeti'nin düzenli ordusunun Yunanlarla yaptığı ilk önemli muharebe olan I. İnönü Muharebesi, Eskişehir'in 40 kilometre kadar kuzeybatısında Gündüzbey-İnönü hattında 6–11 Ocak 1921 tarihleri arasında meydana gelmiştir. I. İnönü Muharebesi'ne katılan Türk Kuvvetleri: 2'si zayıf mevcutlu 3 Tümen ve zayıf 3 Alaydan oluşmuştur. Bu kuvvetlerin genel mevcudu ise: 8.500 asker, 5.500 tüfek, 47 ağır makineli tüfek ve 28 toptur. Yunan kuvvetleri ise: 7 Tümen ve 1 Süvâri Tugayından oluşmakta olup, bu kuvvetlerin genel mevcudu ise: 227 subay, 15.816 er, 12.500 tüfek, 120 ağır makineli tüfek ve 72 toptur.²⁴⁵

Yunan kuvvetleri 6 Ocak 1921 günü Batı ve Güney Cephelelerinden aynı anda taarruza geçmişlerdir. Yunan kuvvetleri Bursa bölgesindeki Türk kuvvetlerini geri atarak 9 Ocak 1921'de İnönü mevziilerinin önüne gelmişlerdir. 9-10 Ocak günleri İnönü mevziilerinde şiddetli muharebeler meydana gelmiş, Yunan kuvvetleri 11 Ocak'ta eski mevziilerine geri çekilmek zorunda kalmışlardır.²⁴⁶ Güney Cephesi'nde İslâmköy-Banaz yönünde ilerleyen Yunan kuvvetleri de 7 Ocak 1921'de geri çekilmek zorunda kalmışlardır. I. İnönü Muharebesi olarak bilinen bu muharebe yeni kurulmuş olan düzenli Türk ordusunun ilk sınavı olması ve karşısındaki Yunan kuvvetlerini geri püskürtmesi açısından önemlidir.²⁴⁷

12 Ocak 1920'de Yunanların geri çekilmesi ile yapılan takip harekâtında; Gökbayrak Taburu tarafından Yunan kuvvetlerinin yan ve gerilerine (Köprühisar'a) sabah erkenden yapılan baskın sonunda, Yunanlar mevziilerinden atılmış ve dağınık bir halde kaçmak zorunda bırakılmıştır. Yunan kuvvetlerinin, bu ricatı esnasında pek çok askerî malzeme ele geçirilmiştir.²⁴⁸

²⁴⁵ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi*, II, III. Ks., Ankara, 1966, s.145–148.

²⁴⁶ Şevket Süreyya Aydemir, *Tek Adam*, II, İstanbul, 2007, s. 430.

²⁴⁷ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi*, II, III. Ks., s. 147.

²⁴⁸ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi*, II, III. Ks., s. 221.

6 Ocak 1921'den 12 Ocak 1921'e kadar devam eden bu muharebedeki Türk ordusu; 4 subay, 117 er şehit,²⁴⁹ 12 subay, 85 er yaralı; 5 subay, 29 er esir, toplam 252 asker kayıp vermiştir. Yunan ordusu ise; 8 subay ve 49 er ölü; 9 subay ve 145 er yaralı olmak üzere 211 asker kayıp vermiştir.²⁵⁰

I. İnönü Muharebesi büyük çaplı bir muharebe olmamasına rağmen, muharebenin önemli sonuçları olmuştur. Bu zaferle düzenli ordu ilk sınavında başarılı olmuş, halkın TBMM'ye ve düzenli orduya olan güveni artmıştır. Bununla beraber Kuva-yı Millîye devri sona ermiş, TBMM'nin dış siyasette etkisi artırarak, İtilaf Devletlerinin Ankara Hükümeti hakkındaki düşüncelerini bu zafer değiştirmiştir. Ankara Hükümeti'nin Sevr Muahedesi'ne karşı tutumundan rahatsız olan İngiltere, gerekirse bu muahedeyi zorla kabul ettirmek için Yunan kuvvetlerini bir tehdit unsuru olarak Türklere karşı harekete geçirmiştir. Ancak bütün bu tehdit ve baskılara rağmen Ankara Hükümeti, Misak-ı Millî'den asla taviz vermemiştir. Nitekim I. İnönü Zaferi bunun göstergesi olmuştur. Türklerle yapılması gereken barışın çok geciktiğinin, bu nedenle de işlerinin oldukça zorlaştığını gören ve giderek de zorlaşacağından kaygılanan İngiliz Hükümeti, Türk kuvvetlerinin bu ilk başarılarından sonra, oldukça rahatsız olmuştur. İngilizlerin ortakları Fransa ve İtalya da, İngilizleri Türklerle diyalog konusunda devamlı ikna etmeye çalışmışlardır. Bu gelişmeler sonunda İtilaf Devletleri Londra'da bir konferans tertip etmeye karar vermişler, 21 Şubat 1921'ta başlayan konferansta İngiltere ve ortakları görüşlerini ortaya koyduktan sonra, Ankara Hükümeti'nin temsilcileri Türk milleti adına tek temsilci olduklarını söylemişlerdir. İtilaf Devletleri şimdiye kadar tanımak istemedikleri Ankara Hükümeti'yle direkt muhatap olma zorunda bırakılmıştır.²⁵¹

Bu zaferin kazanılmasıyla Batı Cephesi Komutanı Albay İsmet (İnönü) Bey'in rütbesi Paşa'lığa terfi ettirilmiştir.²⁵²

I. İnönü Zaferi'nin akabinde, Londra Konferansı'ndan başka, 1 Mart 1921'de Afganistan'la TBMM Hükümeti arasında dostluk antlaşması imzalanmıştır.²⁵³ 16

²⁴⁹ Sabahattin Selek'in Anadolu İhtilâli adlı eserinin I. cildinin 114 ve 115. sayfalarında ise I. İnönü Muharebesi'nde Türk kuvvetlerinin şu şekilde verilmiştir; 8 şehit, 19 yaralı, 9 esir subay; 95 şehit, 183 yaralı er.

²⁵⁰ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi*, II, III. Ks., s. 247.

²⁵¹ Fahir Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi*, s. 318-320.

²⁵² Atay, *Çankaya*, s. 116.

Mart 1921’de de TBMM Hükümeti ile Sovyet Rusya arasında Moskova Dostluk Antlaşması imzalanmıştır.²⁵⁴

II.2.2. II. İnönü Muharebesi

I. İnönü Muharebesi Yunanistan’ın mağlubiyetiyle neticelenmiştir. Yunanistan bu mağlubiyetin kötü izlenimini silmek ve iç ve dış imajlarını zedelememek için yeniden taarruz kararı almıştır. Yunanistan için yeni bir harekât ile kral idaresinin prestijini kurtarmak gerekmiştir. Yunan askerî kanadı bunu düşünmekle beraber bu taarruzu planının daha ağır basan başka sebepleri de olmuştur. Taarruz, siyasî mülâhazalarla Londra’da kararlaştırılmıştır. Dış görünüşü Türk-Yunan harbine son vermek ve Türk-Yunan barışını sağlamak maksadı ile toplanmış olan Londra Konferansı’nda, adeta Türklerin Yunan ordusu vasıtasıyla nasıl yenileceği ve barış şartlarının Ankara Hükümeti’ne nasıl kabul ettirilebileceğinin imkânlarını araştırılmıştır.²⁵⁵ İzmir’e yeniden asker çıkarması yapan ve Lloyd George tarafından kışkırtılan Yunanlar, kendilerine ve Türkiye’ye Londra Konferansı’nda yapılan tekliflerin kabul süresi daha sona ermeden, Moskova Antlaşması’nın imzalandığı esnada,²⁵⁶ 23 Mart 1921’de Bursa ve Uşak bölgelerindeki kuvvetlerini yeniden harekete geçmişlerdir.²⁵⁷

Türk ordusunun bu taarruzda konuşlanması; 3. Süvari Tümeni Yenişehir-İnegöl hattında, 1. Tümen Bilecik’te, 11., 24. ve 61. Tümenler İnönü mevziinde, Kütahya’da 4. Piyade ve 1. Suvâri Tümenleri şeklinde oluşmuştur. Kocaeli bölgesinde de Albay Halit Bey komutasında Kocaeli Grubu (Özel ve millî kuvvetlerle pekleştirilmiş bir tümen) bulunmuştur. Albay Fahreddin (Altay) Bey komutasındaki 12. Kolordu, 23. ve 57. Tümenler Dumlupınar mevzii ve gerisinde, 2. Süvari Tümeni Sandıklı-Çivril bölgesinde, 8. Tümen Afyon’da, 4. Tümen Pozanti’dan demiryolu ile Afyon’a taşınmıştır.²⁵⁸

²⁵³ İsmail Soysal, *Türkiye’nin Siyasal Antlaşmaları*, I, 1920-1945, Ankara, 2000, s. 24.

²⁵⁴ Sonyel, *Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika*, II, s. 37-58.

²⁵⁵ Sabahattin Selek, *Anadolu İhtilâli*, II, İstanbul, 1987, s.586.

²⁵⁶ Mubahat Erdoğan, *Millî Mücadele’de Kütahya ve Çevresindeki Savaşlar*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2006, s. 78.

²⁵⁷ Selahattin Tansel, *Mondros’tan Mudanya’ya Kadar*, IV, Ankara, 1973, s. 78.

²⁵⁸ Fahri Belen, *Türk Kurtuluş Savaşı, Askerî, Siyasî, Sosyal Yönleriyle*, Ankara, 1983, s. 308-309.

Yunan ordusunun konuşlanması ise; 2. Kolordu ile bağımsız Tümen ve Alaylar, 3. Kolordu, 3., 7. ve 10. Tümenler Bursa'da, 1. Kolordu, 1., 2. ve 13. Tümenler Uşak-Alaşehir bölgesinde, 11. Tümen İzmit'te, 1. Tümen Sarayköy'de ve Bunlardan başka 6 bağımsız Alayla, 2 hava taburu şeklinde oluşmuştur.²⁵⁹

Türk kuvvetleri, İnönü önlerindeki mevziilerinde Yunan kuvvetlerini 6 Mart'tan itibaren ikinci defa karşılamışlardır.²⁶⁰ Mart ayının sonuna kadar devam eden çarpışmalara katılmak üzere Meclis Muhafız Alayı da cepheye gitmiştir. Bu kuvvetlerin gelmesiyle 31 Mart'ta Türk kuvvetlerinin başlattığı karşı taarruz neticesinde büyük zayıf veren Yunan kuvvetleri, 1 Nisan'da İnönü mevziileri önünden ikinci defa çekilmek zorunda kalmışlardır.²⁶¹

II. İnönü Muharebesi'nde Türk kayıplarına baktığımızda; 44 şehit, 102 yaralı, 4 esir, 2 kayıp, 4 firar toplam 156 subay; 637 şehit, 1720 yaralı er, 2 esir, 1359 kayıp, 1076 firar eden erlerden oluşmuştur.²⁶² Yunan kayıpları ise; 54 ölü, 164 yaralı ve 9 kayıp subay; 701 ölü, 2609 yaralı ve 394 kayıp erlerden oluşmuştur.²⁶³

Yunan ordusunun bu ikincinci taarruzuna, Yunanistan'da ve İngiltere'de büyük ümitler bağlanmıştı. Netice hayal kırıklığı olmuş ve İngiliz Hükümeti'nin Yunanistan'a karşı beslediği güven derinden sarsılmıştır. Türk ordusunun gün geçtikçe kuvvetlendiği ve kolay kolay yenilemeyeceği anlaşılmıştır.²⁶⁴

II. İnönü Zaferi'nden sonra bazı siyasî ve askerî gelişmeler de görülmüştür. II. İnönü Zaferi'nin Türk tarafının galibiyetiyle neticelenmesi akabinde 28 Nisan 1921'de İngilizler, Malta'daki sürgün Türklerden 40 kişiyi serbest bırakmışlardır. 1 Haziran 1921'de İtalyanlar hiçbir baskı görmedikleri halde, Anadolu'dan çekilmeye başlamışlardır. 9 Haziran 1921'de, Fransız Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı ve Başbakan Briand'ın yakın arkadaşı Franklin Bouillon, siyasî görüşmelerde bulunmak üzere, gayr-i resmî olarak Ankara'ya gelmiştir. 13 Haziran 1921'de, İnebolu'ya gelen

²⁵⁹ Erdoğan, *Millî Mücadele'de Kütahya ve Çevresindeki Savaşlar*, s. 79.

²⁶⁰ İzzettin Çalışlar, *İstiklâl Savaşı Hatıraları, Gediz, Kütahya ve İkinci İnönü Muharebeleri'nde 61inci Tümen*, Ankara, 2006, s. 81.

²⁶¹ Özalp, *Millî Mücadele*, s. 174-176.

²⁶² Sabahattin Selek'in Anadolu İhtilâli adlı eserinin I. cildinin 114 ve 115. sayfalarında ise II. İnönü Muharebesi'nde Türk kuvvetlerinin şu şekilde verilmiştir: 91 şehit, 181 yaralı ve 54 esir subay; 1499 şehit, 2470 er.

²⁶³ Genelkurmay Başkanlığı *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi*, II, III. Ks., s. 509.

²⁶⁴ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi*, II, III. Ks., s.501.

iki İngiliz subayı General Harrington'un Mustafa Kemal Paşa ile görüşmek isteyen mesajını ulaştırmışlardır. 21 Haziran 1921'de, Fransızlar, Zonguldak'ı tahliye etmişlerdir.²⁶⁵

II.2.3. Kütahya-Eskişehir Muharebeleri

Yunanistan, II. İnönü Muharebesi'nde uğradığı mağlubiyetin etkisiyle iyice sarsılmıştır. Buna rağmen Yunanistan, yeni kurulan Türk ordusunu dağıtabileceğini düşünmüştür. Yunanistan bu ümitte, harbiye okullarından yeni mezun olan askerlerle takviye ettikleri Yunan ordusunu, tekrar bir harekâta hazırlamaya başlamıştır. Yaklaşık iki aylık bir hazırlıktan sonra Yunan ordusu, yeni ve gerçekten doğru bir taarruz stratejisiyle, Uşak ve Bursa gruplarını, kuşatıcı bir hareketle meydan muharebesi sahasında birleştirerek kesin bir netice elde etmek istemiştir. Bursa grubu, İnönü'ne doğru taarruza geçerken, Uşak grubunun Afyon-Kütahya üzerinden geniş bir kuşatma hareketiyle Eskişehir'in gerisine düşerek ve Ankara yolunu kesmesi planlanmıştır. Yunan ordusu bu kuşatma hareketiyle, Türk ordusunu ya toptan yok edilmesini ya da Türk ordusunun kendilerine teslim olmasını amaçlamıştır.²⁶⁶ Ayrıca Yunan ordusu, Eskişehir ve Afyon gibi iki demiryolu düğüm noktasının zaptıyla, Konya ve Ankara bölgelerinin birbirleriyle ve diğer bölgelerle olan bağını kesmeyi istemiştir. Bütün bu amaçlara ulaşılmasıyla, Ankara Hükümeti'nin her türlü barış şartlarını kabul etmek zorunda kalacağı düşünülmüştür. Bu hedefe ulaşmak için Yunan Hükümeti'nin askerî kanadı ve Yunan Kralı, taarruzu gerçekleştirmek için İzmir'e gelmiştir.²⁶⁷

Yunan ordusunun bu taarruz harekâtı karşısında Türk savunma planı ise şöyleydi; Türk ordusu, Doğu, Batı, Güney ve Merkez Orduları'ndan oluşmuştur. Doğu ordusu Kumandanı Kazım (Karabekir) Paşa, Merkez Ordusu Kumandanı Nureddin Paşa²⁶⁸ olmuştur. Güney Cephesi emrinde, Afyon'da 12. Kolordu Kumandanı Albay Fahreddin (Altay) Bey ve bir de Adana cephesinde yeni kurulmuş olan II. Kolordu Kumandanı Albay Selahattin (Adil) Bey'in birlikleri konuşlanmıştı.

²⁶⁵ Sabahattin Selek, *Anadolu İhtilâli*, II, s. 608.

²⁶⁶ Fahri Aykut, *İstiklâl Savaşı'nda Kütahya ve Eskişehir Muharebeleri*, Ankara, 2006, s. 15-20.

²⁶⁷ Selek, *Anadolu İhtilâli*, II, s. 632.

²⁶⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. Necati Fahri Taş, *Nureddin Paşa ve Tarihi Gerçekler*, İstanbul, 1997.

II. İnönü Muharebesi'nden sonra Batı Cephesi Ordusu yeniden organize edilmiştir. Yapılan en büyük değişiklik 3 Mayıs 1921'de Albay Refet (Bele) Bey, komutasındaki Güney Cephesi Komutanlığı'nın kaldırılması ve bütün kuvvetlerin Batı Cephesi Kumandanı İsmet (İnönü) Paşa'ya verilmesi olmuştur.²⁶⁹

Yunan ordusunun, kesin sonuç almak için başlattığı bu tarruza, 12 piyade Tümeni, 1 Sûvâri Tugayı ve 1 Sûvâri Alayı ile girişmişlerdir. Taarruz harekâtı Bursa ve Uşak bölgesinden 10 Temmuz 1921'de başlamıştır. 14, 15 ve 16 Temmuz günleri yapılan harekât, muharebenin sonucunu da belli etmiştir. Yunan kuvvetleri, hazırlanmış Türk mevziileriyle çarpışmaktan çekinerek, Seyitgazi yönünde Türk kuvvetlerinin sol kanadına karşı üstünlük sağlamışlardır. Yunan kuvvetleri Seyitgazi yoluna hâkim olmuş, karşısında bulunan 12. Guruba karşı elverişli duruma ulaşmışlardır. Yunan kuvvetlerinin büyük bir kısmı, Türk kuvvetlerinden daha önce Eskişehir'e varmışlardır. Batı Cephesi Kumandanı İsmet (İnönü) Paşa, bu durum karşısında muharebenin şiddetli olduğu yerleri takviye etmeye çalışmış ve 12. Gruba da mevziilerini savunma emri vermiştir. 16 Temmuz'da Kütahya bölgesinden itibaren sol kanada doğru bütün Türk cephesine, Yunan kuvvetleri şiddetle taarruza geçmişlerdir. Buradaki Türk savunması kırılınca, Türk kuvvetlerine ilk geri çekilme emri verilmiştir. 17, 18 ve 19 Temmuz'da Türk kuvvetlerinin geri çekilmesi devam etmiştir. Bunun üzerine Mustafa Kemal Paşa, Batı Cephesi karagâhına gelmiş ve 21 Temmuz'da, Türk kuvvetlerini Eskişehir'in Kuzey ve Güneyinde topladıktan sonra, Yunan kuvvetleriyle aralına mesafe koyarak, ordunun takviye edilmesine zaman kazanmak için ordunun Sakarya'nın doğusuna çekilmesi emrini vermiştir.²⁷⁰ Fakat bu geri çekilme hareketi, Mustafa Kemal Paşa'ya olan güvenin sarsılmasına,²⁷¹ bir kısım toprak kayıplarına ve TBMM ve düzenli ordunun imajının zedelenmesine neden olmuştur.

Cephe Kumandanı'nın, 23 Temmuz'da Batı Cephesi kuvvetlerine verdiği emirle Türk kuvvetleri 26 Temmuz'a kadar Sakarya'nın doğusuna çekilmişler ve cephe karargâhı 24 Temmuz'da Polatlı'ya taşınmıştır. Böylece muharebe Türk kuvvetlerinin geri çekilmesiyle neticelenmiştir. Muharebe'de kayıplar ise şu

²⁶⁹ Zeki Sarıhan, *Kurtuluş Savaşı Günlüğü*, III, Ankara, 1995, s. 518.

²⁷⁰ *Nutuk*, II, s. 608-609.

²⁷¹ Erol Mütercimler, *Bu Vatan Böyle Kurtuldu*, İstanbul, 2006, s. 358.

şekildeydi; Türk kuvvetlerinin kayıpları, 121 şehit, 267 yaralı ve 54 subay esir; 1.522 şehit, 4.714 yaralı ve 320 esir düşen erden; Yunan kuvvetlerinin kayıpları ise; 32 ölü, 139 yaralı subay; 1.052 ölü, 3.495 yaralı askerden oluşmuştur.²⁷²

15 gün süren Kütahya-Eskişehir Muharebeleri sona ermiş, Türk kuvvetlerinin geri çekilmesi, Yunanlar arasında yeni ümitleri doğmasına sebep olmuştur. Buna mukabil bu Türk kuvvetlerinin geri çekilmesi Türk milleti arasında büyük üzüntüye sebep olmuştur. TBMM'deki bazı mebuslar sorumlu aramış, sonuçta Mustafa Kemal Paşa'ya verilen Başkomutanlık yetkisiyle bu kriz atlatılmıştır. TBMM'deki bazı mebuslar TBMM'nin Ankara'dan daha güvenli bir bölge olan Kayseri'ye taşınmasını tartışmaya başlamışlardır. Fevzi (Çakmak) Paşa, Yunanların mutlak suretle hezimete uğrayacağını söyleyerek, gergin ortamı rahatlatmaya çalışmıştır.²⁷³

İlerleyen zamanlarda Türk kuvvetlerinin geri çekilmesi kararının isabetli olduğu Sakarya Zaferi ile anlaşılmıştır.

II.2.4. Sakarya Meydan Muharebesi

Yunan ordusu Kütahya-Eskişehir Muharebeleri'nde Batı Anadolu'da ilerlemeler kaydetmiştir. Türk ordusu ise muharebe meydanından daha doğuya doğru geri çekilmek zorunda kalmıştır. Muharebeye Sakarya Nehri'nin doğusunda devam ederek her türlü hazırlıklar için gereken zamanı kazanmak amacıyla Türk ordusu Afyon ve Eskişehir'i terk etmiş ve geri çekilme sürecini başarıyla tamamlamıştır.²⁷⁴

Başkomutan olarak ordunun başına geçen Mustafa Kemal Paşa, ordunun her türlü ihtiyacını karşılamak ve tüm vatanın tek vücut olmasını sağlamak üzere Tekâlif-i Millîye emirlerini yayımlamıştır. Bu emirlerle Türk milleti çok büyük fedâkarlıklarla, ordunun ihtiyaçlarını karşılamak ve istiklâlini kazanmak için mal varlığının yaklaşık %40'ını Türk ordusuna vermiştir.²⁷⁵

Türk ordusu Tekâlif-i Millîye emirlerinin katkılarıyla ve Kütahya-Eskişehir Muharebeleri sonucu geri çekilerek yeniden teçhiz edilmiştir. Türk ordusu, Sakarya

²⁷² Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi*, II, IV. Ks., Ankara, 1973, s. 537.

²⁷³ Salih Polatkan, *Askerî ve Siyasî Yönleriyle Mareşal Fevzi Çakmak*, Ankara, 1981, s. 89 vd.

²⁷⁴ Asım Bıyık, "Türk İstiklâl Harbi, Sakarya Meydan Muharebesi (23 Ağustos-13 Eylül 1921)", *Askerî Tarih Belgeleri Dergisi*, C. 42, S. 96, Ankara, 1993, s. 3.

²⁷⁵ Tekâlif-i Millîye emirleri ile Ayrıntılı bilgi için bkz. Serpil Sürmeli, *Millî Mücadele'de Tekâlif-i Millîye Emirleri*, Ankara, 1998.

Meydan Muharebesi'nde, 16 Piyade Tümeni, 4 Sûvâri Tümeni, 1 Sûvâri Tugayı ve bağımsız Piyade ve Sûvâri Alaylarından oluşmuştur. Yunan ordusu ise 11 Piyade Tümeni, 1 Sûvâri Tugayı ve bazı bağımsız Piyade Alaylarından oluşmuştur. Türk ordusunun genel mevcudu: 5.401 subay, 96.326 er; 54.572 tüfek, 825 makineli tüfek, 1.309 kılıç, 196 top ve 2 uçaktan; Yunan ordusunun genel mevcudu ise; 6.418 subay, 129.541 muharip olmak üzere 220.810 er, 2.768 makineli tüfek, 3.100 kılıç, 450 top ve 18 uçaktan oluşmuştur.²⁷⁶

Yunan Generali Papulas'ın planına göre Yunan ordusu üç ana doğrultuda saldırıya geçecekti: Cephenin orta kesiminde (Gediz bölgesi) bir gösteriş saldırısında bulunularak Türklerin yanılmaları sağlanacak; asıl saldırılar ise Kuzeyden (Bursa bölgesi) ve Güneyden (Uşak bölgesi) Türk savunma mevziilerinin yan ve gerilerine yöneltilecekti.²⁷⁷

23 Ağustos 1921 sabahı bütün gücüyle Türk kuvvetlerinin sol kanadına yüklenen Yunan kuvvetleri bir çevirme taktiği denemek istemişlerdir.²⁷⁸ Gelişmeler karşısında Batı Cephesi Komutanı, Erkân-ı Harbiye-i Umûmîyye Riyaseti'ne ordunun geri çekilmesini ve yeni bir savunma hattı kurulmasını teklif etmiştir. Fakat Erkân-ı Harbiye-i Umûmîyye Reisi Fevzi Paşa, İsmet Paşa'nın bu teklifini kabul etmemiş, grupların buldukları yerleri savunmalarının başarılı olacağını bildirmiştir. Bu sırada 100 km'lik savunma hattında yer yer parçalanmalar meydana gelmiştir. Türk kuvvetlerinin sol kanadı Ankara'nın 50 km güneyine çekilmiş ve muharip birliklerin yönünü batıda iken güneye dönmüştür. Bu şartlar altında Başkomutan Mustafa Kemal Paşa sürekli mücadeleyi emretmiştir. 30 Ağustos 1921'de savunma bakımından önemli olan Çal Dağı'nı da Yunanlar işgal etmiştir. Buna rağmen Türk kuvvetleri onurlu mücadelesinden vazgeçmemiştir. Taarruz halinde bulunan Yunan kuvvetlerinde zamanla yorgunluk belirtileri görülmeye başlanmıştır. 5 Eylül 1921'den itibaren Yunan saldırısının zayıflaması üzerine Mustafa Kemal Paşa, Türk kuvvetlerinin sağ kanadından hareketle taarruza geçilmesini emretmiştir. 10 Eylül 1921'de Türk taarruzunun gelişmesi üzerine

²⁷⁶ Erdoğan, *Millî Mücadele'de Kütahya ve Çevresindeki Savaşlar*, s. 129.

²⁷⁷ Yılmaz Akkılıç, *Kurtuluş Savaşı'nda Bursa*, Bursa, 1997, s. 399.

²⁷⁸ İzzettin Çalışlar, *İstiklâl Savaşı Hatıraları Sakarya Meydan Muharebesi'nde 1 inci Grup*, Ankara, 2006, s. 15.

Yunan kuvvetleri geri çekilmek zorunda kalmışlardır. Nihayet bu zamanlaması ve taktiği fevkalade isabetli olan taarruz sonunda Yunan kuvvetleri, 13 Eylül 1921 tarihi itibarıyla Sakarya'nın doğusundan tamamen atılmışlardır. Böylece 23 Ağustos 1921'den itibaren 22 gün 22 gece aralıksız süren bu çetin muharebede²⁷⁹ Türk kuvvetleri, kesin ve büyük bir zafer elde etmiştir.

Türk ordusu, Sakarya Meydan Muharebesi'nde şehit ve yaralı olmak üzere toplam 26.000 zayıat vermiştir.²⁸⁰ Öte yandan Yunan ordusu 16.000'i ölü olmak üzere toplam 46.000 zayıat vermiş ve böylece Yunan ordusunun üçte birlik kısmı imha edilmiştir.²⁸¹

Sakarya Meydan Muharebesi'nin kazanılmasıyla Türk milletinin yakında bütün Anadolu'nun Yunan işgalinden kurtarılacağına olan inancı artmıştır. Millet yeniden ordusuna güvenmeye başlamıştır. Bu zaferle İstanbul kaynaklı bozguncu propagandalar da artık kıymetini kaybetmiştir. Yunan tehditleri artık Türk milletini tedirgin etmemiştir. Ayrıca Türk ordusunda meydana gelen firar olayları da giderek azalmıştır.²⁸²

Sakarya Meydan Muharebesi'nin zaferle sonuçlanmasıyla, 1683'ten itibaren başlamış olan işgal dalgası, Sakarya'da kırılmıştır.²⁸³ Sakarya Meydan Muharebesi'nin zaferle sonuçlanması ile Ankara Hükümeti'nin iç ve dış nüfuzu artmıştır. TBMM, 19 Eylül 1921'de Başkomutan'a Gazi unvanı ile Mareşallik payesi vermiştir.²⁸⁴ Bu şanlı zaferle, TBMM siyasî alanda önemli başarılar elde etmiştir. Sovyet Rusya yönetimi ile Ankara Hükümeti arasında 13 Ekim 1921'de Kars Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Gürcistan, Ermenistan ve Azerbaycan'la Türkiye arasındaki sınırlar kesin şeklini almıştır.²⁸⁵

Sakarya zaferiyle Fransa, Türkiye üzerindeki emellerinden vazgeçip, Ankara Hükümeti'yle 20 Ekim 1921'de Ankara İtilafnamesi'ni imzalamıştır. Bu

²⁷⁹ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi*, II, V. Ks., 2. Kitap, Ankara, 1995, s. 271.

²⁸⁰ Sabahattin Selek'in Anadolu İhtilâli adlı eserinin I. cildinin 114 ve 115. sayfalarında ise Sakarya Meydan Muharebesi'nde Türk kuvvetlerinin kayıpları şu şekilde verilmiştir; 345 şehit, 1.217 yaralı ve 49 esir subay; 3.282 şehit, 13.618 er.

²⁸¹ Erdoğan, *Millî Mücadele'de Kütahya ve Çevresindeki Savaşlar*, s. 142.

²⁸² Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi*, II, VI. Ks., 2. Kitap, Ankara, 1995, s. 11.

²⁸³ Baki Vandemir, *Türk İstiklâl Savaşı'nda Sakarya'dan Mudanya'ya*, Ankara, 2006, s. 299-301.

²⁸⁴ TBMM ZC., Devre: 1, C. 12, Ankara, 1958, s. 263; *Nutuk*, II, s. 620.

²⁸⁵ Ergün Aybars, *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I*, İzmir, 1984, s. 276-278.

itilafnameyle Hatay hariç Suriye ile bugün hâlen geçerli olan Türkiye-Suriye sınırı belirlenmiştir. Ayrıca İngilizlerle de 23 Ekim 1921'de anlaşmaya varılarak Malta'daki Türklerle Anadolu'daki tutuklu İngilizlerin değişimi gerçekleştirilmiştir.²⁸⁶

Sakarya Zaferi'nden sonra Sovyetler ile yeniden temasa geçilerek 2 Ocak 1922'de Ukrayna ile antlaşma imzalanmıştır.²⁸⁷

Ankara Hükümeti Sakarya Zaferiyle yalnız Yunanistan'a üstünlük sağlamakla kalmamış, Türk milletinin haklı davasını bütün dünyaya anlatmak ve kabul ettirmek yolunda büyük bir mesafe katetmiştir.

II.2.5. Büyük Taarruz (Başkomutanlık Meydan Muharebesi)

Anadolu'daki Yunan işgalini kesin bir şekilde sonlandırmak isteyen Ankara Hükümeti, ordunun teçhizatını ve asker sayısını artırarak, Türk ordusunu güçlendirmeye önem vermiştir.²⁸⁸ Türk askerlerinin eğitimine, iaşesine ve subayların maaşlarının ödenmesine özen gösterilmiştir. Böylece moraller yüksek tutularak, harekâtın psikolojik yönüne olumlu katkı sağlanılmasına çalışılmıştır.²⁸⁹

Türk taarruz planı, büyük kuvvetleriyle Afyon bölgesinde bulunan Yunan ordusunun sağ kanadına taarruz edilerek, İzmir'le irtibatını kesmek, Yunan ordusu ya bu bölgede toptan imha etmek, ya da Kuzeye, Bursa yönüne atarak yok edilmesi şeklinde tasarlanmıştır. Büyük Taarruz'da Türk kuvvetleri, 186.900 asker, 98.596 ağır makineli tüfek, 839 hafif makineli tüfek, 2.025 tüfek, 323 top ve 5.286 kılıçtan; Yunan kuvvetleri ise, 195.000 asker, 130.000 ağır makineli tüfek, 1.002 hafif makineli tüfek, 4.152 tüfek, 344 top ve 3.000 kılıçtan oluşmuştur.²⁹⁰

Türk ordusu, taarruz planı gereği cephede I. ve II. Ordu şeklinde teşkilatlandırılarak, Türk ordularının kumandan kadrosu aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur:

²⁸⁶ *Nutuk*, II, s. 587-620.

²⁸⁷ Necati Fahri Taş, "Mondros Mütarekesi Sonrasında Anadolu'nun Görünümü", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, S. 39, C. 13, (Kasım 1997), s. 743.

²⁸⁸ Sabahattin Selek, *Milli Mücadele (Ulusal Kurtuluş Savaşı) II*, İstanbul, 1982, s. 1213.

²⁸⁹ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi*, II, VI. Ks., 2. Kitap, s. 10.

²⁹⁰ Selek, *Anadolu İhtilâli*, II, s. 718.

I.Ordu Kumandanlığı'na Nureddin Paşa 29 Haziran-1 Temmuz 1922 tarihlerinde tayin edilmiştir.²⁹¹ Nureddin Paşa ile görev yapacak olan üst seviyedeki subaylar ise, Kurmay Başkanı olarak Albay Emin Bey, I. Kolordu'yu Albay İzzeddin (Çalışlar) Bey,²⁹² II. Kolordu'yu Albay Ali Hikmed (Ayerdem) Bey²⁹³ ve V. Suvâri Kolordusu'nu da Kurmay Albay Fahreddin (Atlay) Bey komuta etmiştir. I. Ordu'nun ilk görevi, Yunan kuvvetlerini Afyon'nun güneybatısından kuzeye doğru atarak IV. Kolordu'yu ihtiyatta tutmak olmuştur.²⁹⁴

II. Ordu Kumandanlığı'na Yakup Şevki Paşa²⁹⁵ tayin edilmiştir.²⁹⁶ II. Ordu'nun Kurmay Başkanı ise Albay Hüseyin Hüsnü (Erkilet) Bey'dir. IV. Kolordu Kumandanlığı'na Albay Kemaleddin (Sami) Bey, VI. Kolordu Kumandanlığı'na da Kazım (İnanç) Paşa görevlendirilmiştir. Taarruzda kesin sonuç alınacak yerde (Afyon bölgesinde) Yunan kuvvetlerinin sağ kanadını çökertmek üzere Albay İzzeddin (Çalışlar) Bey ile Albay Kemaleddin (Sami) Bey'in kolorduları taarruz edecek, Albay Ali Hikmed (Ayerdem) Bey'in kolordusu bunların gerisinde ihtiyatta bulunacaktı. Albay Fahreddin (Altay) Bey'in kumanda ettiği Suvâri Kolordusu ise, Yunan kuvvetlerinin sağ kanadı açığından taarruz edecekti.²⁹⁷

TBMM, 14-15 Eylül 1921 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere seferberlik ilan etmiş, 1899, 1900, 1901 doğumlular askere alınarak, ordusunun er noksanı tamamlanmaya çalışmıştır. İstanbul'daki silah depolarından büyük fedakârlıklarla kaçırılan silahlar, İnebolu üzerinden Anadolu'ya nakledilmiştir. İtilaf Devletleri tarafından işe yaramaz hâle getirilen Türk askerî teçhizatı, ilkel yöntemlerle kullanılır duruma getirilmiştir. Bunlardan başka, Rusya'dan, Fransa'dan ve İtalya'dan silah alımı yapılmıştır.²⁹⁸

²⁹¹ Taş, *Nureddin Paşa ve Tarihi Gerçekler*, s. 148.

²⁹² İzzettin Çalışlar, *Sakarya'dan İzmir'e Kadar 1 inci Kolordu*, Ankara, 2007, s. 23.

²⁹³ Mümtaz Ulusoy, *İstiklâl Harbinde 2 nci Kolordu*, Ankara, 2006, s. 183.

²⁹⁴ Taş, *Nureddin Paşa ve Tarihi Gerçekler*, s. 150.

²⁹⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz. Selma Yel, *Yakup Şevki Paşa ve Askerî Faaliyetleri*, Ankara, 2002.

²⁹⁶ Selma Yel, "Yakup Şevki Paşa'nın Erzurum'dan Ayrılışının Sebepleri ve İstanbul İle Ankara Arasında İrtibat Tesis Etmeye Çalışması", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 3, Y. 1991, s.387.

²⁹⁷ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi*, II, VI. Ks., 2. Kitap, s. 16.

²⁹⁸ Tevfik Bıyıklıoğlu, *Trakya'da Millî Mücadele*, I, Ankara, 1955, s. 414.

6 Mayıs 1922’de Başkomutanlık süresi üçüncü defa uzatılan Mustafa Kemal Paşa, artık taarruza geçilmesine karar vermiştir.²⁹⁹ Başkomutan, bu kararını Haziran ayı ortalarında Erkân-ı Harbiye-i Umûmîyye Reisi Fevzi Paşa, Müdafaa-i Millîye Vekili Kâzım (Özalp) Bey ve Batı Cephesi Komutanı İsmet (İnönü) Paşa’ya bildirmiştir. Türk ordusunun harekât planı bir meydan savaşı şeklinde tasarlanmıştır. Bu planı gerçekleştirmek için ordunun hazırlıklarının 15 Ağustos’a kadar tamamlanması kararlaştırılmıştır.

Ankara Hükümeti bir taraftan bu hazırlıkları yürütürken bir taraftan da barışı engelleyen taraf durumuna düşmemek için diplomasi yolunu açık tutmaya çalışmıştır. Bu maksatla Dâhiliye Vekili Ali Fethi Bey, Avrupa’ya gönderilmiştir. Fakat İngiltere bu teşebbüsü Türklerin zaafi olarak değerlendirip, barış yolunu kapatmıştır. Bunun üzerine şimdiye kadar ertelenen taarruz kararının uygulanmaya konması kararlaştırılmıştır.³⁰⁰

Büyük Taarruz, 26 Ağustos sabahı bütün Türk topçu birliklerinin ateşleriyle başlamıştır.³⁰¹ Türk kuvvetlerinin ağırlıklı kısmı Afyon’un Güneyinden taarruza geçerek Yunan mevziilerini parçalaması planlanmıştır.³⁰² Birliklerin bir kısmı Güneye kaydırıldığından dolayı zayıf denilen II. Ordu Kuzeyde Yunan kuvvetlerini oyalarken, birlikleri takviye edilmiş olan I. Ordu kuvvetleri Yunan hatlarını yararak Yunan mevziilerini düşürüp, Yunan ordusunun büyük bir kısmını Dumlupınar’da sıkıştırmayı başarmıştır.³⁰³

Yunan kuvvetleri, 30 Ağustos’ta Türk kuvvetleri tarafından tamamen sarılmışlardır. Bu kuşatma hareketini kesin bir sonuçla tamamlamaya kararlı olan Mustafa Kemal Paşa, bizzat sevk ve idare ettiği meydan muharebesinde, Yunan kuvvetlerinin büyük bir kısmını imha ve esir etmeyi başarmıştır.³⁰⁴ Bu muharebede mağlup olan Yunan ordusundan pek çok askerî teçhizat elde edilmiştir.³⁰⁵

²⁹⁹ *Nutuk*, II, s. 653.

³⁰⁰ Gotthard Jaeschke, *Türk Kurtuluş Savaşı Kronolojisi*, Ankara, 1989, s. 188.

³⁰¹ Genelkurmay Başkanlığı, *İstiklâl Harbi*, II, VI. Ks., 2. Kitap, s. 95.

³⁰² Genelkurmay Başkanlığı, *İstiklâl Harbi*, II, VI. Ks., 2. Kitap, s. 122.

³⁰³ *Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri*, I, Ankara, 1997, s. 252.

³⁰⁴ Turhan Feyzioğlu, *Atatürk Yolu*, Ankara 1987, s. 13.

³⁰⁵ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi*, II, VI. Ks., 3. Kitap, Ankara, 1995, s. 5.

İmha olmaktan kurtulan Yunan askerleri süratle kaçmaya başlamışlardır. Başkomutan, hem kaçan Yunan askerilerini takip etmek hem de Eskişehir'deki Yunan kuvvetlerinin Kocaeli ve Trakya'daki kuvvetleriyle birleşip toparlanmalarına fırsat vermemek için I. ve II. Ordu birliklerine, 1 Eylül 1922 günü "Ordular, İlk Hedefiniz Akdeniz!" emrini vermiştir.³⁰⁶

Bu emirle birlikte İzmir istikametinde ilerleyen Türk kuvvetleri, 1 Eylül'de Uşak'ı, 2 Eylül'de Eskişehir'i, 3 Eylül'de Nazilli, Simav, Salihli, Alaşehir ve Gördes'i, 6 Eylül'de Balıkesir ve Bilecik'i, 7 Eylül'de Aydın'ı, 8 Eylül'de Manisa'yı Yunan işgalinden kurtarmışlardır. Yunanların çekildikleri bölgelerde yaptıkları tahribat göz önünde bulundurularak 7 Eylül'de I. Ordu'nun süratle İzmir'e yürüyüp, şehrin yakılmasına engel olması emredilmiştir.³⁰⁷

Türk ordusu, 9 Eylül sabahı İzmir'e girerek,  buçuk yıl Yunan işgalinde bulunan şehri kurtarmıştır. İzmir'in işgalden kurtulmasıyla I. Ordu Komutanı Nureddin Paşa, I. Kolordu Komutanı Albay İzzeddin (alışlar) Bey'i, İzmir Valiliği'ne tayin etmiştir. I. Ordu II. Takip Kolu'ndan, III. Kafkas Tümeni'nde bulunan Asteğmen Besim Bey, Kadife Kale'ye Türk Bayrağı'nı çekmiştir.³⁰⁸ 10 Eylül'de Mustafa Kemal Paşa da şehre gelmiştir.³⁰⁹ Büyük zafer başta İzmir olmak üzere Türkiye'nin her tarafında büyük bir sevinçle kutlanmıştır.

İzmir'in Yunan işgalinden kurtuluşu mbasebetiyle, şehirde bulunan müttefiklerin ve Amerika'nın konsolosları ve İzmir Metropolit Chrysostomos Nureddin Paşa'yı ziyaret ederek tebrik ettiler.³¹⁰ İzmir'in Yunanistan tarafından işgaline sevinen Chrysostomos bu kez Türk ordusunun komutanını tebrik etmek zorunda kalmıştır.³¹¹ Fakat zellikle İngilizler İzmir'in Türklerin eline geçmesinden son derece tedirgin olmuşlardır. Çünkü Türkler, Yunanları mağlup ettikten sonra Misak-ı Mill'yi gerçekleştirmek için müttefiklerle de karşı karşıya gelmeleri ihtimali yüksektir. İzmir'i kurtaran Türk kuvvetleri 16 Eylül'de eşme'ye ulaşmışlardır.

³⁰⁶ *Nutuk*, II, s. 676.

³⁰⁷ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstikll Harbi*, II, VI. Ks., 3. Kitap, s. 212.

³⁰⁸ Taş, *Nureddin Paşa ve Tarihi Gerçekler*, s. 165.

³⁰⁹ Taş, *Nureddin Paşa ve Tarihi Gerçekler*, s. 166.

³¹⁰ Taş, *Nureddin Paşa ve Tarihi Gerçekler*, s. 168-171.

³¹¹ Necati Fahri Taş, "İzmir'in Kurtuluşu Sonrasında Gelişen Hdiseler", *Askeri Tarih Bülteni Dergisi*, S. 41, Ankara, 1996, s. 59.

Eskişehir yöresindeki Türk kuvvetleri ise 11 Eylül'de Bursa'ya ulaşmayı başarmışlardır. 18 Eylül itibariyle Anadolu'da savaş esirleri hariç hiçbir Yunan askeri kalmamıştır.³¹² Yunan ordusu, uçaklardan attıkları beyannamelerle mağlubiyeti kabul ettiklerini Anadolu'daki askerlerine bildirmiştir.³¹³

Büyük Taarruz'da Türk ordusunun kaybı, 46 şehit, 12 subay ve 214 yaralı erden başka toplam 13.000 asker olmuştur.³¹⁴ Yunan ordusunun kaybı ise; 211 subay ve 6.900 er esirden başka 35.000'i esir toplam 70.000 asker olmuştur.³¹⁵

Bu kayıplardan başka çeşitli hastalıklardan hayatını kaybeden Türk askerlerinin sayısı muharebelerde hayatını kaybedenlerin sayısından fazla olmuştur. Muharebe meydanında 662 subay ve 8.505 er hayatını kaybetmiştir. Yaralanma sonucu 53 subay ve 1.665 er hayatını kaybetmiştir. Hastanelerde 147 subay ve 22.543 er hayatını kaybetmiştir. Asker alma mintikalarında 118 subay ve 2.838 er hayatını kaybetmiştir. Kıtalarda muhtelif yerlerde 688 Türk askeri hayatını kaybetmiştir. Toplamda 980 subay ve 36.239 er bu sebeplerle hayatını kaybetmiştir.³¹⁶

Batı Anadolu'nun Yunan işgalinden kurtarılmasından sonra sıra Trakya ve İstanbul'un kurtarılmasına gelmiştir. Bu amaçla Türk kuvvetlerinin kuzeybatıya (Çanakkale) doğru yönelmesi,³¹⁷ Ankara Hükümeti'yle İngiliz Hükümeti arasında bir bunalıma sebep olmuştur. İstanbul'daki İngiliz Yüksek Komiseri Sir Horace Rumbold'un daha 4 Eylül'de Londra'ya gönderdiği telgraf, Çanakkale bunalımının ilk işaretlerini taşımıştır. Anadolu'nun boşaltılmasının İngiltere için İstanbul'da ve Irak'ta tehlike olacağını, Doğu Trakya'nın Türklere devri halinde İngiltere'nin Boğazlar'daki durumunun kritikleşeceğini bildiren Rumbold, Fransızlardan da yardım alınamayacağına işaretle hükümetin dikkatini çekmiştir.³¹⁸ Nitekim İngiliz

³¹² Özden Özgen, *Kurtuluş Savaşı'nda İznik Cephesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2007, s. 128.

³¹³ Murat Bastem, *Büyük Taarruz'da Hava Muharebeleri*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar, 2010, s. 152.

³¹⁴ Sabahattin Selek'in Anadolu İhtilâli adlı eserinin I. cildinin 114 ve 115. sayfalarında ise Büyük Taarruz'da Türk ordusunun kaybı şu şekilde verilmiştir: Yalnız subay kabı; 122 şehit, 267 yaralı ve 7 esirdi, yalnız er baybı; 2545 şehit ve 9977 er.

³¹⁵ Özgen, *Kurtuluş Savaşı'nda İznik Cephesi*, s. 127-128.

³¹⁶ Selek, *Anadolu İhtilâli*, I, s. 114-115.

³¹⁷ Taş, *Nureddin Paşa ve Tarihi Gerçekler*, s. 178.

³¹⁸ Veysi Akın, *Trakya'nın Türklere Devir Teslimi*, Ankara, 1996, s. 21-24.

kabinesinin 7 Eylül'deki toplantısında, Boğazlar'a doğru geliyecek Türk taarruzu karşısında İngiliz kuvvetlerinin karşı koymasına kararı alınmıştır.³¹⁹ Gerçekten Çanakkale Boğazı'nı ve İstanbul'u gerekirse savaşarak savunma niyetinde olan İngilizler, buradaki birliklerini takviye etmişlerdi. Ayrıca İngiliz hükümeti müttefiklerden, Balkan Devletlerinden ve sömürgelerinden Türklere karşı yardım istemiştir. İngiltere'nin amacı I. Dünya Savaşı'ndan sonra kendi düzenine karşı koyan Türkleri de sindirmek suretiyle dünyadaki otoritesini sarsmamaktır. Ancak İngiltere, Yeni Zelanda'nın dışında ne sömürgelerden, ne de Balkan Devletlerinden ve ne de müttefiklerden umduğu desteği bulabilmişti. İngiltere de Türklere karşı tek başına yeni bir savaşa da cesaret edememiştir.³²⁰

Bu gelişmeler üzerinde müttefikler, Türk askerî harekâtını diplomatik yollarla durdurma çareleri aramaya başlamışlardı. İstanbul'daki Fransız Yüksek Komiseri General Pelle 18 Eylül'de Mustafa Kemal Paşa ile görüşerek, müttefikler tarafından 13 Eylül 1921'de tarafsız bölge ilan edilen Boğazlar Bölgesi'ne girilmemesini istemiştir. Bu görüşmede Mustafa Kemal Paşa; Türk Hükümeti'nin böyle bir bölge tanımadığını, Yunan işgalinden Trakya'yı kurtarmadan Türk askerî harekâtının durdurulmasının mümkün olmadığını söylemiştir. Bu arada Çanakkale Bölgesi'nde birbirine iyice yaklaşan Türk ve İngiliz kuvvetleri arasında her an bir çatışma çıkabilirdi. Fakat taraflar olabildiğince ihtiyatlı davranarak, yürütülen diplomatik girişimlerin olumlu sonuçlanmasına imkân ve zaman tanımaya çalışmışlardır.³²¹

Bu gelişmelerden sonra Mustafa Kemal Paşa, müttefiklerin 23 Eylül tarihli notasına 29 Eylül'de verdiği cevapta Trakya'nın Meriç Nehri'ne kadar Türklere verilmesi ön şartıyla Mudanya'da 3 Ekim'de toplanacak konferansa katılmayı kabul edeceğini bildirmiştir.³²²

³¹⁹ Ömer Kürkcüoğlu, *Türk-İngiliz İlişkileri (1919-1926)*, Ankara, 1978, s. 240.

³²⁰ Bilgen Bayın, *Millî Mücadele Döneminde Edirne (1918-1922)*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2005, s. 101-103.

³²¹ Necmi İnal, *Türkiye Cumhuriyeti Trakya Kara Sınırları*, Ankara Üniversitesi, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007, s. 114-116.

³²² *Nutuk*, II, s. 678-679.

III. MUDANYA MÜTÂREKESİ

Mudanya müzakereleri, 3 Ekim 1922'de Mudanya'da başlamıştır.³²³ Bu konferansa Ankara Hükümeti adına İsmet (İnönü) Paşa başkanlığında bir heyet katılmıştır. Müttefik Devletleri İstanbul'daki işgal kuvvetlerinin komutanları temsil etmişlerdir. Bunlar; İngiltere Hükümeti adına General Harrington, Fransız Hükümeti adına General Carrpy ve yardımcıları, İtalya Hükümeti adına ise General Monbelli'dir. Yunanistan'ın temsilcileri ise General Mazarakis ve Albay Soniyenis'dir.³²⁴

Görüşmelerde, Doğu Trakya'nın prensip olarak Türklere bırakılması kabul görmekle beraber, Boğazlarla İstanbul'un, barışın imzalanmasına kadar tâbi olacağı hükümlerin esaslarının belirlenmesi üzerine tartışmalar yoğunlaşmıştı. Hatta bu sebeple konferansa 5 Ekim'de ara verilmişti. Görüşmelerin yavaş yavaş bir buhran dönemine girdiğini gören Türk heyeti, Trakya'daki Yunan kuvvetlerini takip için İstanbul ve Çanakkale üzerinden bir askerî harekât düşünmeye başlamıştı.³²⁵ Bu sırada İngiliz hükümeti de General Harrington'a gerekirse silaha başvurulması talimatını vermişti. Bu gergin ortamda, Türkler ve İngilizler yeniden harbin eşğine gelmişlerdi. Ancak İngiliz temsilcisinin soğukkanlı davranışı ve Franklin Bouillon'un Mustafa Kemal Paşa nezdinde teşebbüsleri olası bir çatışmayı önlemiştir.³²⁶

7 Ekim'de tekrar başlayan görüşmeler sonunda Türk istekleri büyük ölçüde kabul edilmiş, 11 Ekim 1922'de Mudanya Mütârekesi imzalanmıştır. Türkiye ile Yunanistan arasında silahlı mücadeleyi sona erdiren ve 14-15 Ekim 1922'den itibaren yürürlüğe girecek olan mütârekenin³²⁷ başlıca hükümleri şunlardı;

-Mütârekenin yürürlüğe girmesinden sonra Türk-Yunan silahlı mücadelesi duracaktır.

³²³ Ayrıntılı bilgi için bkz. Ali Fuad Türkgeldi, *Mondros ve Mudanya Mütarekeleri*, Ankara, 1948; Hacı Kayabal, *Belgelerle Mudanya Mütarekesi'nin Bilinmeyen Yönleri*, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2011.

³²⁴ Seçil Akgün, "Mudanya Silah Bırakışmasında Yabancı Temsilciler", *70. Yılında Mudanya Mütarekesi ve Uluslararası Sonuçları, Bildiriler*, Bursa, 1993, s. 55.

³²⁵ *Kurtuluş Savaşımız*, T.C. Dışişleri Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1973, s. 247.

³²⁶ Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi*, II, VI. Ks., 4. Kitap, Ankara, 1969, s. 60-64.

³²⁷ Bilal N. Şimşir, *İngiliz Belgelerinde Atatürk (1919-1938)*, IV, Ankara, 1984, s. 426-427.

-Trakya'daki Yunan kuvvetleri, Meriç Nehri üzerinde Türk-Bulgar-Yunan sınırının kesiştiği noktada, Ege Denizi'ne döküldüğü noktaya kadarki alanda bu nehrin batısına çekilecektir.

-Barış tesis edilene kadar karışıklıkların önlenmesi için bölgedeki önemli noktalar İtilaf Devletlerince kontrol altında tutulacaktır.

-Yunanların Doğu Trakya'yı boşaltma işlemleri, mütâreke yürürlüğe girdikten 15 gün içinde tamamlanacaktır.

-Jandarma da dâhil olmak üzere tüm Yunan memurları en kısa sürede Trakya'yı boşaltacaktır. Onlardan boşalan yerleri teslim alan müttefik devletleri temsilcileri en geç 30 gün içinde bu bölgeleri Ankara Hükümeti memurlarına bırakacaklardır.

-Ankara Hükümeti orduları İstanbul ve İzmit bölgesinde sınırları belirtilen hatları barış konferansı başlayıncaya kadar ve konferans devam ettiği müddetçe geçmeyecektir.³²⁸

15 Ekim 1922'de yürürlüğe giren mütâreke kararlaştırılan Doğu Trakya'nın teslimi işine Türk tarafı adına Refet Paşa görevlendirilmiştir. Doğu Trakya valiliğine atanan Refet Paşa, barış tesis edilinceye kadar Ankara Hükümeti'nin bir temsilcisi olarak görevini sürdürmüştür.³²⁹

Netice itibariyle mütâreke, Millî Mücadele döneminin silahlı mücadele safhasında Türk tarafının kesin zaferinin yazılı belgesidir.³³⁰ Mütârekeyle birlikte Doğu Trakya bölgesi silahlı mücadeleye gerek kalmadan diplomasi yoluyla elde edilmiş, Türkler Avrupa'dan büyük gayretlere rağmen atılamamıştır. Bu durum Asya'nın Avrupa'ya karşı bir zaferi olarak yorumlanmıştır. Türk tarafının kesin zaferi, Lloyd George'un Yakındoğu politikasını iflas ettirip, siyasî hayatını sona erdirmiştir.³³¹ Yunanistan'da Anadolu macerasından sorumlu olan Kral Konstanstin ve onun yandaşları vatan haini ilan edilmiş ve Yunanistan Başkumandanı Georgios Hacıanestis, Yunanistan Başbakanı Dimitros Gunaris, Yunanistan ordusuna mensup

³²⁸ Türkgeldi, *Mondros ve Mudanya Mütarekelerinin Tarihi*, s. 60-63.

³²⁹ Veysi Akın, "Mudanya Mütarekesi ve Trakya'nın Kurtuluşu", *Türkler Ansiklopedisi*, C.16, Ankara, 2002, s. 225.

³³⁰ *TBMM, ZC. Devre:1, C. 24*, Ankara, 1960, s. 15-16.

³³¹ Ergün Aybars, "Mudanya Mütarekesi'nin İngiliz Basınında Etkisi", *70. Yılında Mudanya Mütarekesi ve Uluslararası Sonuçları, Bildiriler*, Bursa, 1993, s. 74-77.

askerlerden Nikolaos Stratos, Petros Protopapadakis, Georgias Baltacis ve Nikolaos Theotokis idam edilmiştir.³³²

II.4. AÇIKSÖZ GAZETESİNDE OCAK 1921'DEN EYLÜL 1922'YE KADAR BATI CEPHESİ HABERLERİ

II.4.1. 1337 (1921) Yılı Kânûn-ı Sâni (Ocak) Ayı Haberleri

3 Kânûn-ı Sâni 1337

Numara:108

Yunanların Bursa Havalisindeki Mezalimleri

Zonguldak: (2 Kânûn-ı Sâni)-Yunanlar işgal ettikleri yerlerde günden güne şiddetini artırıyor. Hele tevkifhaneye pek ziyade germî (kızgınlık) vermektedirler. Bu cümleden anlaşıldığı üzere Balıkesir gazetesi Yunanların yalnız Karacabey'de (27) kişiyi tevkifle sevk ettiği yazıyor.

İzmir Giderse

Zonguldak: (3 Kânûn-ı Sâni)-Tan gazetesi Yunan ahvâline (haller, durumlar) dair yazdığı bir bendde Venizelos diyor ki; Kostantin'in İzmir'e gidip kumandayı deruhde (üstlenme) etmesiyle (okunamadı) bilakis daha ziyade teşevvüşe (karışıklık) uğrar.

13 Kânûn-ı Sâni 1337

Numara:111

Son Yunan Taarruzu

Asi Edhem'in iltihakı Yunanlara cesaret verdi. Son bir tecrübe daha yapmak istediler. Yahut Kral Kostantin İtilaf Hükümetleri'ne yaranmak ve bu suretle her tarafta aleyhine uyanan cereyanı muvakkit (zaman tayini) bir zaman için olsun, görülmek için taarruz emri verdi. Sevr Muahedesi'nin tescili için itilaf efkârına ezcümle İstanbul Fransız efkârına husule gelen değişiklik İngilizlerce de mülâhaza (iyice düşünüp tetkik etmek) olunmaya başlanmıştı.

Garp Cephesi'nde Yunan Taarruzu

³³² Nilüfer Erdem, *Yunan Tarihçiliğinin Gözüyle Anadolu Harekâtı 1919-1923*, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Basılmış Doktora Tezi, İstanbul, 2009, s. 519.

Düşmanın yeni kuvvetler celp ile taarruzlarına devam eylemesi sebebiyle kuvvetlerimizi Söğüt, Bozüyük cenubundaki mevâzı-ı müstahzaraya (hazırlanmış mevziler) çektik. Yeni mevâzı'mızın (mevziler) sol cenahında hatt-ı müdafaamıza iki koldan ilerleyerek taarruz eden düşman kıtaatımızın dilirâne (yiğitçesine) mukavemeti karşısında şedîd (şiddetli) bir muharebeden sonra tevakkufa (duraklama) mecbur olmuştur. Mevâzı'nın sağ cenah-ı aksamında taarruz harekâtı icra etmektedir.

Edhem 9-1-37'de sonra 300 kadar a'vânesiyle (tarafar) Yunan safları arasında Gördes şarkındaki süvarilerimize taarruz etmiştir. Akşama kadar devam eden müsâdemede (çarpışma) münhezimen (yenilerek) ricata mecbur edilmiştir. Aynı zamanda kıtaatımız üzerinde dolaşan Yunan tayyaresi Edhem tarafından tanzim edilmiş beyannameler atmıştır.

Uşak mıntıkasında 2 düşman tayyaresi Dumlupınar ve civarında dolaşmıştır.

Yunan Ordusu Mağlup

Ayın dokuzuncu ve onuncu günleri İnönü civarında Yunan ordusuyla cereyan eden meydan muharebesinde düşman zayıat-ı azamiye (en fazla kayıp) dûcâr (maruz kalmak, yakalanmak) edilmiştir. Bugün (11 Kânûn-ı Sâni) düşman ordusu muharebeye devam edemeyerek geriye çekilmeye başlamıştır. Ordumuz düşmanı takip ediyor. Heyet-i Vekiliye.

17 Kânûn-ı Sâni 1337

Numara: 112

Tebliğ-i Resmî

1-Garp Cephesi: Düşman birçok eşya ve malzeme terk ederek Eskişehir, İnegöl istikametinde süratle ve perişan bir halde ricata devam etmektedir.

12-1-37 zevâline (güneşin batmaya doğru dönmesi anı) kadar Söğüt ve Pazarcık'ı tahliye eden düşman ricat esnasında birçok karyenin (köy) ahalisini katl ve kadınlara tasallut (musallat olmak) etmektedir.

Uşak mıntıkasında sükûnet vardır.

Malumat-ı Resmî

1-Yenişehir istikametinde düşman dümdârlarına (ordunun geriden gelen emniyet kuvvetleri) taarruz eden kıtaatımız Yenişehir'i istirdâd (geri almak) etmiştir.

2-Kütahya mıntıkasında inhizâma (yenilme) uğratılan âsi Edhem'e mensup kişiler perişan bir halde Gördes istikametinden firar etmektedirler. İngilizler Venizelos'tan sonra Kral Kostantin'i kendi emellerine alet etmek için olanca gayretleriyle çalışarak nihayet Yunan ordusunu bir defa daha aleyhimize tertibe muvaffak oldular. İngilizler Yunan ordusuna son taarruzu yaptırmaktan maksadı Kânûn-ı Sâni'nin 19'unda içtima-ı mukarrer (kararlaştırılmış toplantı) başvekilleri konferansında Sevr Muahedesi'nin ta'dilini (aslına zarar vermeden değiştirmek) elzem (daha gerekli) ederler. Anadolu ordusunun inhilâli (çözülme) bir emr-i vâki karşısında bulundurmamak idi. Hâlbuki cesur ve fedakâr askerlerimizin Yunan ordusuna ettirdiği kahr ile her şeyden evvel İngiltere'nin Türkiye aleyhindeki amâl (işler) ve sebât-ı canıyanesini (canilikte kararlılık) zîr ve zîr etmiş (altüst etmek) ve bütün cihana Anadolu'nun müdafaa-ı vatan uğrunda harikalar vücuda getireceğini ispat etmiştir.

Yenişehir'i dahi istirdâd eden kahraman kıtaatımız mağlup Yunanları Bursa istikametinde takibe devam ediyor. Ordumuzun harekât-ı takibiyesi (takip hareketleri) süratle inkişâf (meydana çıkma, açılma) etmektedir. İnönü Meydan Muharebesi'nde münhezim ve perişan olan düşman firar ederken dahi Müslüman köylerini ihrâk (yakmak) ahali-i İslamiye'ye ait eşya ve hayvanatı gasp ve yağma etmeyi unutmamış bilhassa çocuk ve kadınlara tasalluttan çekinmemiştir. Yunanların bu menfûr (nefret edilen) harekâtı şimdiye kadar Anadolu'da ika' (yapma) ve irtikâb (bir işe girişmek) eyledikleri mezalim-i vahşianeyi (vahşi zulüm) teşkil eder.

1-Garp Cephesi: Yenişehir civarında düşman dümdârına taarruz eden kıtaatımız Yenişehir'i ve süvarilerimiz İnegöl'ü istirdâd ederek Koyunhisar, Duma, Bab-ı Sultan hattına kadar ilerlemişlerdir. Düşmanın Köprühisar ve İnönü, İnegöl civarındaki muharebelerde 2.000'i mütecaviz yaralı ve maktulü vardır. Kütahya ile Gördes arasında süvarilerimiz firar etmekte olan Edhem çetelerine taarruz ile birçok esir almış bazı müfrezeler arz-ı dehâlet (aman dilemek) eylemiştir. Asilerin 100 arabalık erzakı ele geçirilmiştir. Muhtelif aksama parçalanan usât (asiler) şiddetle takip olunuyor.

Tebliğ-i Resmîler

Garp Cephesi: Bir düşman tayyaresi İnegöl'e tesirsiz bir bomba atmıştır. Kandıra civarında ehemmiyetsiz müsâdemeler devam etmektedir.

Kütahya mıntıkasında: Çamyurdu mıntıkasında asi Edhem'e mensup bazı serkerdeler (haydut) maiyetiyle beraber teslim olmuşlardır. Maneviyatı tamamen sarsılmış, başlıca kuvvetleri perişan ve esir edilmiş olan usâtı kuvvetlerimiz şiddetle takip etmektedirler.

1-Garp Cephesi: İzmit ve Bursa mıntıklarında sükûnet vardır.

Eskişehirîlilerin Hamiyeti

Eskişehir: 20 Kânun-ı Sâni İnönü muzafferiyeti üzerine şehit olan fedakâr askerlerimizin aileleri ile mecrûhlarımıza (yaralı) muavenet (yardım) için Eskişehir ahalisi müsabaka edercesine ibraz-ı hamiyet etmektedir. Bu maksatla teşekkül eden teberruât (bağışlar) komisyonuna Hancı Zakir Efendi tarafından 300 lira kıymettar bir kısrak ve Eskişehir mebusu Emin Bey tarafından 550 lira hediye edilmiştir.

II.4.2. 1337 (1921) Yılı Şubat Ayı Haberleri

7 Şubat 1337

Numara: 119

Hunhar (kan akıtan) ve sefil Yunanlar girdikleri yerlerde masum Türk ahaliye ne suretle eza ve cefa ettikleri ve bigünah halkı ne suretle caniyane katlettiklerine her gün tesadüf ediyoruz. Bu defa Sinop muhasebe-i hususiye müdürü Sabri Bey'in biraderi Mehmet Nuri Efendi'nin tüyleri ürpertecek bir surette şahadetini tasvir eden Hilâl-ı Ahmer üserâ (esirler) şubesi müdüriyetinin vesâik-i resmîyeye (resmî belgeler) müstenid (bir şeye dayanma, bir şeye delil) tahkiknamesini aynen derc (içine almak) ediyor:

Sinop Muhasebe-i Umûmîyeye Memuru Sabri Bey'e

26 Teşrinî Sâni 1336 tarihli kartınıza cevaptır:

Biraderiniz Mehmet Nuri Efendi hakkında Karamürsel İmdad-i Sıhhiye heyeti vasıtasıyla tahkikat icra ettirildi. Mûmâ-ileyhin (adı geçen) Karamürsel çuha

fabrikasında tasviyeci muavinliğinde müstahdem iken 336 senesi Teşrin-i Evvel'in yirmi altıncı günü Yunanlar tarafından Karamürsel çuha fabrikası civarında kurşun ile boynundan cerh (yaralama) edildikten sonra, kasatura ile baş ve elleri parçalanarak katledilmiş olduğu ve mezkûr (adı geçen yer) fabrikanın bekçisi olan İsmail Perende namında birisi de aynı suretle itlaf edildiği evde ve akrabası tarafından görülmüş olduğu ve her ikisinin de Bahçivan Mustafa namında birinin bostanında buldukları gerek Kuloğlu İbrahim Bey ve gerek sair mevsûk (inanılır) bazı zevâtın (şahıslar) ifade şahadetlerinden anlaşıldığı cevabı alınmıştır. Beyan-ı hal ve taziyet olunur efendim. Üserâ Şubesi Müdürü.

15 Şubat 1337

Numara: 121

Tan Gazetesinin Mülakatı

Zonguldak 12 Şubat: Tan gazetesi; son Yunan taarruzu ve mağlubiyetinden bahsederken Yunan taarruzu filvâki (hakikatte) Paris Konferansı'na tesir etti lakin taarruzun akamete (neticesizlik) uğraması, müncer (son bulma) olması üzerine vaziyetin çıkmaz yol olduğunu basiretkârane (önceden görme) ederek ve tasdik eden mü'telifler (alışık) Londra Konferansı'nı akdetmeyi kararlaştırdılar, diyor.

24 Şubat 1337

Numara: 124

Yunanların Fecâyi' (Musibetler)

Ankara-22 Şubat: Yunanların Uşak ve Akhisar mntıklarında ahali-i İslamiye'ye karşı ika' ve irtikâb ettikleri fecâyi' ve cinayet kesb-i şiddet (şiddetlenmiş) etmiştir. Yunan askerleri mezkûr kasabalarda cebren Müslüman evlerine girerek İslam kadınlarını oynatmakta ve bakirelerin ırzına tasallut eylemektedir. Yalnız bu kasabalardan bir hafta zarfında İzmir müftülüğüne birçok şikâyetnameler gelmiştir.

28 Şubat 1337

Numara: 125

Bursa'da Türk Eshâmı (Hisseler, Nasipler)

Zonguldak: 27 Şubat-26 Şubat tarihiyle Paris'ten bildiriliyor: Bursa'da bilhassa Türk eshâmının ahzu (okunamadı) faâliyetten Türk eshâmı fevkalade terfi etmektedir.

Asi Edhem ve A'vânesinin Tevkifi

Ankara-27 Şubat 37-İzmir'den bildirildiğine göre âsi Edhem'in üzerinden Ankara'ya dehâlet-i (sığınma) mu'tezimin (giden) affını müsterhim (niyaz eden) bir mektup zuhur etmesinden dolayı Yunanlar merkurum (adı geçen) ile biraderi Tevfik Reşid'i tevkif etmişlerdir.

II.4.3. 1337 (1921) Yılı Mart Ayı Haberleri

9 Mart 1337

Numara: 128

İzmir Palikaryaları Da Coştular

Zonguldak: 7 Mart-İzmir'de Yunanlı palikaryalar son havadis üzerine pek ziyade müteessir olmuş ve 50.000 kişilik bir miting akdederek yine eski yavelerini (yaygara) sayıklamışlardır.

14 Mart 1337

Numara: 132

İzmir ve Bursa'da Yunan Mezalimi

Ankara: 10 Mart-Yunanlar tarafından Trakya, İzmir ve Bursa havalisinde yapılan mezalim hakkında Büyük Millet Meclisi, Karesi, Bolu ve Bursa azası tarafından verilen birkaç tahrir Hariciye Vekâleti'nce Londra'daki heyet-i murahhasımıza (devlet adına yetkili heyet) gönderilmiştir.

15 Mart 1337

Numara: 133

Tebliğ-i Resmî:13 Mart Sene 337

Garp ve Elcezire cephelerinde sükûnet vardır.

Yunanları İzmir'den Atacağız

Bekir Sami Bey (okunamadı) gazetesi muhabirine beyanat-ı âtfide (aşağıdaki beyan) bulunmuştur: Yunanları bizzat İzmir'den atacağız. Devletler şark meselesinin

pek kısa zamanda hallini arzu edebiliyorlarsa Yunanistan'a aleni müzâheretten (yardım etme) vazgeçmelidirler.

İzmir Yerli Rumları Yunan'a Asker Vermeyecekler

Ankara: 13 Mart-(AA) İzmir'in yerli Rumları Yunan ordusuna asker vermeyecekleri hakkında bir beyanname yapmışlardır. Yunanlar bu münasebetle birkaç Rum'u tevkif etmişlerdir.

16 Mart 1337

Numara: 134

İzmir Hıristiyan Hükümeti Kabul Olunamaz

Yunanlar muhâsamata (düşmanlık) devam ederlerse mesuliyet kendilerine râci (ait).

Zonguldak 5 Mart 1337-Perşembe günü Yunan murahhaslarının kabul ettikleri müttefikeyn (müttefikler) teklifâtından; İzmir'in Türk Hükümeti'nde kalmayacak, Yunan Hükümeti tarafından idare olunması teklifini murahhaslarımız salâhiyettar olmadıklarından ret etmişlerdir. Müttefikeyn, Türk'ün müstakil yaşamak için lazım gelen sair menfaatlere bağışlamalarını bilumum (bütün) kabulünü dermiyân (ortaya koymak) etmişlerdir. Konferansta Yunanlara muhasımane (düşmanca) devam ettikleri takdirde mesuliyetin kendilerine ait olduğunu söylenmiştir.

17 Mart 1337

Numara: 135

Tebliğ-i Resmî

15 Mart sene 337- Garp ve Elcezire cephelerinde sükûnet vardır.

18 Mart 1337

Numara: 136

Tebliğ-i Resmî

Ankara: 16 Mart-Cephelerde keşif kolu faâliyeti olmuştur. Garp ve Elcezire cephelerinde sükûnet vardır.

21 Mart 1337

Numara: 138

Tebliğ-i Resmî

Garp ve Elcezire cephelerinde sükûnet vardır

22 Mart 1337

Numara: 139

Anadolu Ajansı

Tebliğ-i Resmî

19 Mart sene 37, 1-Garp Cephesi: Yenişehir mıntıkasında 18-3-37'de Fethiye sırtlarına ilerlemek isteyen bir düşman piyade bölüğü süvarilerimizin ateşiyle tard ve Marmaracık istikametinde ricata icbâr (zorlama) edilmiştir. Düşmanın Kabaçınar istikametine ilerlemek isteyen diğer bir bölüğü tard edilmiştir.

20 Mart 337 1-Garp ve Adana cephelerinde keşif faâliyeti olmuştur.

Yunanlar Gittikçe Azgınlıklarını Arttırıyorlar

İzmit'te tedrisat-i iptidaiye meclisi kâtib-i sabık (eski kâtibi) Hasan Faik Efendi dört beş arkadaşıyla bağdan avdet (dönme) ederlerken Yunan askerleri tarafından balta ile pek vahşiyane bir surette şehit edilmişlerdir.

Yunanlar Bursa valisi ile hükümet memurlarından bir kısmını tevkif ederek İstanbul'a sevk etmişlerdir. Süngülü Yunan askerleri Bursa ahz-ı asker (askerlik şubesi) dairesini işgal ve şube reisini tevkif etmişlerdir.

23 Mart 1337

Numara: 140

Anadolu Ajansı

Tebliğ-i Resmî

21 Mart sene 37 1-Garp Cephesi: 18-19/3/37 gecesi Bursa mıntıkasında bir kilometre cenub-ı şarkîyesinde (güneydoğusunda) kâin (mevcut) düşman karakoluna tarafımızdan yapılan baskın neticesinde 50 neferlik düşman müfrezesi kâmilen (tamamen) imha edilmiştir. Maktüleyn (ölüler) miyânında (arada, ortada) bir de zabıt bulunmaktadır. 19-3-37 akşamı bir müfrezemiz Borlu'yu işgal eylemiştir.

Ankara 21 Mart 37-Yunanlar Yalova ve Orhangazi'den çekilmeye başlamışlardır. Bu havalide bir kattâl (çok katleden) baş göstermiştir. Rum ve Ermeni çeteleri Cihanköy ahali-i İslamiyesini bir kişi kurtulmamak suretiyle katletmişler ve köyü tamamen yakmışlardır.

24 Mart 1337

Numara: 141

Anadolu Ajansı

Tebliğ-i Resmî

22 Mart 337 1-Garp Cephesi'nde keşif faâliyeti olmuştur.

Yunanlar İzmir'de Zulümlerini Her Gün Teşdîd (Şiddetlendirme) Ediyorlar

Ankara 22 Mart 337-Son günlerde Yunanlar İzmir'deki zulm ve i'tisâflarını (haksızlık) fevkalade teşdîd etmişlerdir. Kandil münasebetiyle Müslümanların bayrak-ı keşide (bayrak çekmek) etmelerini bahane-i ittihaz (bahane etme) ederek birçok Müslüman'ı tevkif etmişlerdir. Eşraftan ve hariçten müteaddit (birden fazla) zevât (şahıslar) tevkif edilenlerin miyânındadır. Mevkufların (tutuklular) kısm-ı külliyesi (çokluk) darp ve işkenceye maruz kalmışlardır. Mahpuslar için istirhamda bulunmağa giden Müftü Efendi kovulmuş ve tahkir olunmuştur. Yunan askerleri muhadderat-ı İslamiyenin (tesettürlü Müslüman kadın) ırzına tasallut etmek şenâatini (kötülükler) irtikâbdan çekinmemişlerdir. Son günlerde İzmir'de hapsedilen Müslümanların miktarı 200'ü tecavüz etmiştir.

Ankara 22 Mart-Yunanlar İzmir'de Türk-Müslüman ahaliye ait her nevi vesait-i nakliyenin (nakliye araçları) zapt ve müsaderesine başlamışlardır.

Yunan Askerleri İsyani Etti

Ankara 22 Mart-Anadolu'daki Yunan askerleri isyan etmişlerdir. Uşak ve Bursa cepheleri kumandanı Bendurulapulos istifaya mecbur olmuşlardır. İzmir'de bulunan Yunan başkumandanı Papulos isyan üzerine maiyetiyle beraber süratle Bursa'ya girmiştir.

25 Mart 1337

Numara: 142

Anadolu Ajansı

Tebliğ-i Resmî

Ankara: 1-Garp Cephesi: Menderes mintikasında Çubuklu dağında düşmanın bir müfrezesi baskın teşebbüsünde bulunmuş ise de tard edilmiştir.

27 Mart 1337

Numara: 143

Anadolu Ajansı

Tebliğ-i Resmî

25 Mart 1337 Cuma-Garp Cephesi: Bursa mıntıkasında düşman 24-3-37 sabahı Yenişehir-İnegöl hattından ileri harekâta devam eyleyen kıtaatımız, aldığı emre tevfikân (uyarak) Bilecik-Pazarcık şarkındaki mevâzı-ı müstahzaraya çekilmiştir.

Uşak mıntıkasındaki 24-37'de İslamköy şarkında Dumlupınar istikametinde ilerlemek isteyen düşman kuvvetleri muvaffakiyetle harp eden kıtaatımız tarafından lüzumu olan zaman kazanılincaya kadar tevkif edilmiş, bilhassa sağ cenahta düşmana ağır zayıat verdirilmiştir. Bil'âhire (sonradan) kıtaatımız mevzi-i müstahzara alınmıştır.

26 Mart 337 1-Garp Cephesi: Bursa mıntıkasında 25-3-37'de Bilecik'ten ilerlemek isteyen düşman, topçu ateşimizle geriye tard edilmiştir. Karaköy istikametinde hareket eden piyade, süvari ve topçudan mürekkebe (oluşan) bir düşman kuvveti müessir (etki eden) ateşimizle Pazarcık istikametinde ricat etmiştir.

Uşak mıntıkasında Sandıklı garb-ı şimalinde (kuzeybatı) kuvvetlerimiz o cihetteki yürüyüş kollarını tevkife muvaffak olmuşlardır.

28 Mart 1337

Numara: 144

Anadolu Ajansı

Tebliğ-i Resmî

27 Mart 337 1-Garp Cephesi: İzmit mıntıkasında düşmanın piyade topçusu ve Abaza süvarilerinden mürekkebe bir kuvveti Sakarya şarkında ilerlemek istemiş ise de kıtaatımızın mukabil (karşılık) taarruzuyla tard edilmiştir. Bursa mıntıkasında Karaköy istikametinde ilerlemek isteyen düşmana kıtaatımız tarafından pek çok zayıat verdirilmiş ve Gündüzbey istikametinde ilerlemek isteyen düşman 26/27-3-37 gecesini kıtaatımız tarafından yapılan taarruzla Gündüzbey'den geri atılmıştır.

Uşak mıntıkasında, mevâzı'mıza düşmanın yaptığı taarruz ve Uşak şimendifer hattı tarafından ilerlemek isteyen düşman kuvvetleri müessir ateşimizle tevkif edilmiştir.

30 Mart 1337

Numara: 146

Tebliğ-i Resmî

1-Garp Cephesi: Bütün cephelerde şiddetli muharebeler devam etmektedir.

Sağ cenahta Hayriye civarında mevzimizin bir kısmına girmeye muvaffak olan düşman mukabil taarruzumuzla tard ve siperlerimiz istirdâd edildi. Düşmandan bir miktar esir alınmıştır. Sol cenahta düşmanın mevâzı'mıza fâik (üstün) kuvvetler ile icra ettiği taarruzu, şedîd ve müessir ateşlerimizle tard edildi.

Afyonkarahisar garbındaki mevâzı'da düşmanın fâik kuvvetlerine karşı metânetle (kararlılık) mukâbele eden kıtaatımız külli (çokluk) zayıat verdirmiş ve gerekli zamanı kazandıktan sonra plana tevfikân Afyonkarahisar mıntıkasındaki mevâzı' alınmıştır.

Kocaeli mıntikasında düşmanın piyade, süvari ve topçusundan mürekkeb bir kuvveti Tavuklar Köprüsü'nden şarka geçmek istemiş ise de vukua gelen muharebe neticesinde düşman Sakarya garbına itilmiştir. Saat ikiden sonra da Geyve Boğazı istikametinde ilerleyen düşman muvaffakiyetle tard ve bir miktar tüfek ve otomatik tüfek iğtinam (ganimet alma) edilmiştir.

31 Mart 1337

Numara: 147

Anadolu Ajansı

Tebliğ-i Resmî

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntikasında Geyve Boğazı şimalinde kıtaatımızın mukabil taarruzu neticesinde düşman 100 maktul bırakarak firar eylemiştir.

Pazarcık cenubunda taarruz eden düşman ile şiddetli muharebeler devam etmektedir.

28/29-3-37 gecesi cephenin muhtelif aksamında keşif müsâdemâtı (çarşışmalar) olmuştur.

Afyonkarahisar mıntikasında vukua gelen muharebelerde kıtaatımız düşmanı tard ve Karahisar şarkındaki sırtları işgal eylemiştir.

Sarayköy mıntikasında piyade ve bomba müsâdemesi olmuştur.

II.4.4. 1337 (1921) Yılı Nisan Ayı Haberleri

1 Nisan 1337

Numara:148

Yunan Taarruzun Defi

Son gelen tebliğ-i resmîler Yunan taarruzunun tamamen mündefî (def olunmuş) olduğunu ve kahraman kıtaatımızın önünde Yunanın üç fırkasının (okunamadı) tutar yeri olmadığını ve ricattan başka çareleri olmadığını tebşîr (müjdeleme) ediyor. Allah'a bin şükür ve sena ki Yunanın son savlet-i mezbuhânesi (son çırpınma saldırısı) bu suretle def olundu. Bu neticeye erli geçli vasıl olacağımıza kâni (kanaat etmek) ve mütemmim (tamamlama) ettik. On gün evvel Kral Kostantin'in bütün prensleri, bütün erkân-ı harbiyeleri ile cepheye gideceğini ve birtakım hazırlıklar yapıldığını ederek İskender vari bir Anadolu seferine hazırlandığını biliyorduk. Bu taarruzdan kimsenin ümidi yoktu. Bütün orduya (okunamadı) Yunanların bu seferki taarruzunda bir netice çıkaramayacaklarını ve hatta farzımuhâl (olmayacak bir şeyi olacakmış gibi kabul etmek) olarak bir iki mevziide muvaffakiyet kazansalar bile bunun Anadolu meselesine Sevr Muahedesî'nin tatbikine hiçbir tesir olmayacağını yazıyorlardı. Allah'a çok şükür Yunanlar bu ufak tefek mevzi-i muvaffakiyete de nail olamadılar. Kahraman kıtaatımızın demirden gövdeleri önünde mezbuhâne savletleri (son çırpınış) para etmedi. Beyhude yere kırıldılar. Bu sekiz günlük harp bittabi istibâhât (mubah görme) edilecek bir harp değildir. Tarih-i harp bu tarzda geçen sekiz günde kahraman kıtaatımızın sahife-i zaferine ilave etmiştir. Düşman taarruzun her çeşidine başvurmuş fakat hiçbirine muvaffakiyet denecek bir hareket gösterememiştir. Kıymet-i harbiyece sefer olan Yunan ordusu alâyiş (gösteriş) ve zafer nümayişliğine (gösteriş) gelince birinciliği alır. Esasen palavracı ve yaygaracı unvanıyla Yunanlar kim bilir bu sekiz günlük taarruzlarında ne palikaryalıklar yaptılar. Allah göstermesin bir muvaffakiyet elde etmiş olsalardı, kim bilir dünyada ne yaygaralar koparacaklardı.

Kostantin sanki en büyük askerî kumandan imiş gibi kemâl-ı debdebe ve tantana ile İzmir'e geçti. Bin türlü gürültülerle cepheye geldi.

Muhiddin Paşa Hazretleri'nin bir hafta evvel buyurdıkları gibi Anadolu (Yenişehir)ine kadar geldi. Ve Rum ili (Yenişehir)inde başına yediği Türk darbesinin bir aynını da Anadolu (Yenişehir)inde yedi.

Şimdi ne olacak? Bittabi artık mesele tavzîh (açıklama) etmiş ve Yunan taarruzunun ne demek olduğu tamamıyla anlaşılmıştır. Sekiz gündür mevzini kıpırdamadan müdafaa eden kahraman ordumuz şimdiden (okunamadı) diyecek, bütün âleme karşı Sevr Muahedesini kabul ettireceğim diye meydana inen Yunan ordusuna, Yuna başkumandanı Kostantin'e kükreyerek (Dumka) önündeki Türkler olduğunu gösterecekti.

Yunanlar bu taarruzlarının da suya düştüğünü gördükten sonra kat'iyetle (kesin) mülahâza olunabilir ki pılını pırtını toplayıp adalarına çekilecek veyahut bir aylık için gelen Yunan askerleri arasında asıl bombası infilak edecektir. Son aldığımız malumat-ı mütemmimeye (tamamlayıcı bilgiler) nazaran Yunan ordusu Anadolu Ajansı'nın tahmini vecihle kirişi kırmış ve ricata başlamıştır. Şimdiye kadar vazife-i kudsiyelerini harikalar ibda'(emsalsiz bir şey yapma) ederek ifa eden ordumuz bundan sonraki vazifesini de muhakkak ifa edecek ve Yunan bel kemiğine müstahak olduğu darbeyi indirecektir.

2 Nisan 1337

Numara:149

Düşman Binlerce Maktulleriyle Doldurduğu Muharebe Meydanından Kaçıyor

Garp Cephesi Kumandanı İsmet Paşa Hazretleri'nden Erkan-ı Harbiye-i Umûmîyye Riyaseti'ne (Genelkurmay Başkanlığı) vârid (gelen) olan rapor İle Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri tarafından müşârün-ileyhe (adı geçen kişi) keşide (çekilen) buyrulan tebrik telgraf namesi ber-vech-i âfîdir (aşağıda olduğu gibi):

Erkan-ı Harbiye-i Umûmîyye Riyaseti'ne (okunamadı) sonra da Metris Tepe'den gördüğüm vaziyet Gündüzbey şimalinde sabahtan beri müdafaa eden dümdâr olması muhtemel olan düşman müfrezesi sağ cenah grubunun taarruzuyla gayr-ı muntazam çekiliyor. Yakından takip ediyorlar. Hamidiye istikametinde temas yok. Bozüyük yanıyor. Düşman binlerce maktulleriyle doldurduğu muharebe meydanını silahlarımıza terk etmiştir.

İnönü Meydan Harbinde Metris Tepe’de Garp Cephesi Kumandanı ve Erkan-ı Harbiye-ı Umûmîyye Reisi İsmet Paşa’ya:

Bütün tarih-i âlemde sizin İnönü Muharebeleri’nde deruhde ettiğiniz vazife kadar ağır vazife deruhde etmiş kumandanlar enderdir. Millet in istiklali ve haysiyeti dâhiyane idareniz altında şirken (ortaklaşa) vazifelerini gören kumandan ve silah arkadaşlarınızın kalb u muhabbetine ehemmiyetle istinâd (güvenme) ediyordu. Siz orada yalnız düşmanı değil, milletin makûs talihini de yendiniz. İstila altındaki bedbaht topraklarımızla beraber bütün vatan bugün zaferinizi kaydediyoruz. Düşmanın hırs-ı istilas (okunamadı) hamiyetinizin yalçın kayalarına başını çarparak hurde haş (param parça) oldu. Namınızı tarihin mefâhiline (iftihar edilecek) kaydeden ve bugün milleti ebedi minnet ve şükranına sevk eden büyük gaza ve zaferinizi tebrik ederken üstünde durduğunuz tepenin size binlerce düşman ölüleriyle meydan-ı şerefi seyrettiği kadar, milletimiz ve kendiniz için şaşaa-ı itla (başkasını geçme) ile dolu bir afâk-ı (ufuklar) istikbalde nazar ve hâkim olduğunu söylemek isterim. Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi: Mustafa Kemal

Dünkü Tebliğ-i Resmî: Münhezim Olan Yunanlar Tayyarelerimiz ve Süvarilerimizle Takip Olunmaktadır

1 Nisan 337-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında Sakarya hattında topçu ateşi olmuştur. Pazarcık istikametinde ricat etmekte olan düşmanı takip eden kıtaatımız ile düşman süvarileri arasında Bozüyük müdahilinde vukua gelen harpte esir alınmış, esliha (silahlar) ve hayvanat iğtinam olunmuştur. Söğüt, Bilecik ve Bözöyük, Pazarcık şoseleri (çakıl taşlı yol) üzerinde ricat eden düşman kolları üzerine tayyarelerimiz tarafından müessir bombalar atılmıştır. Afyonkarahisar şarkında vukuu bulan muharebede düşman kuvvetleri ricata icbar edildikten sonra kıtaatımız daha şarktaki mevâzı’na çekilmiştir.

4 Nisan 1337

Numara:150

Tebliğ-i Resmî: 3 Nisan 337

Düşman Münhezimen ve Karmakarışık Ricatta

Düşmanı şiddetle takip eden kıtaatımız Bilecik, Pazarcık hattında düşmanın hatt-ı ricatı kesilmek, orada süvarilerimiz Söğüt’e girdi. Muzaffer ordumuz düşmanın

binlerce maktulle beraber bıraktığı top, malzeme ve tayyareyi iğtinam ediyor. Murat Vadisi'nde hatt-ı firarları kesildi.

Anadolu Ajansı'nın dünkü tarihle neşrettiği tebliğ aynen zîrde (aşağıda) münderiçtir (yer alan). Bu tebliğ-i resmîye nazaran düşman İkinci İnönü Meydan Muharebesi'nde şiddetli darbe üzerine ricata başlamış ve kahraman ordumuzun şecâati (yiğitlik), Garp Cephesi Kumandanı'mızın tedâbiri (tedbirler) sayesinde bu ricat, munkalib (değişen) olmuştur. Mukabil taarruzumuz Elhamdülillah, günden güne Erkan-ı Harbiye-i Umûmîyye'mizin planına tevfikân inkişâf etmektedir.

Ankara: 3 Nisan 1-Garp Cephesi: Sakarya hattında İncili ve Adapazarı civarında topçu ateşi olmuştur. Bursa mıntıkasında gayr-ı muntazam bir surette ricat etmekte olan düşmanı şiddetle takip eden kıtaatımız 2 Mart 337 tarihinde Bilecik Pazarlık hattı civarına vâsıl (ulaşma) olmuştur. Düşman hatt-ı ricatı üzerine sevk olunan kıtaatımız Köprühisar ve Nazif Paşa-Kınık hattına taarruz etmektedir. Muharebe meydanında düşman binlerce maktul tek eylemiş, dün akşamdan süvarilerimizin Söğüt'e girmesi üzerine Bilecik istikametine atılan düşman meydan harbinde ve yollar üzerinde pek çok topçu ve piyade cephanesiyle, esliha ve makineli tüfek bırakmıştır. Karaköy boğazında tarafımızdan obüs topu otomobil ve tayyare iğtinam edilmiştir. Murat Vadisi'ne çekilen düşman kuvvetlerinin önü kesilerek perişan bir suretle şimal istikametine atılmıştır. Afyonkarahisar mıntıkasında Çobanlar istasyonunu işgal eden düşman şarka doğru yürümüştür. Çivril ve Sarayköy mıntıklarında müsâdemat vukuu bulmuştur. (Anadolu Ajansı)

5 Nisan 1337

Numara:151

Son Dakika Alınan Malumata Göre Ordumuz Yenişehir'e Girdi

Tebliğ-i Resmî: 4 Nisan 337

Bir müfrezemiz Bursa'nın cenub-ı garbîyesine (güneybatı) taarruz etti. Düşman her tarafta tard edildi-Üsera ve ganâim (ganimetler) günden güne artmakta-Afyonkarahisar'da yürüyen Yunan kuvveti artık ilerlemekten korktu. Çongara mevzine hücum.

1-Garp Cephesi: Adapazarı ve Sapanca mıntıkasında topçu ateşi olmuştur. Tavuklar Köprüsü'ne takarrüb (yanaşmak) isteyen düşman müfrezesi tard

(uzaklaştırma) edildi. Yenişehir şimalindeki (Yemencek) derbendine taarruz eden müfrezemiz düşmanı tard (uzaklaştırma) etmiş ve Köprühisar'da ricat eden düşman kuvvelerine taarruz eden diğer bir müfrezemiz de düşman kuvvetlerini ağır topçusuyla beraber mevzi almaya icbar eylemiştir. Pazarcık-İnegöl istikametinde ricat eden düşmanı takip eden kıtaatımız hayli esir almış ve tayyare ile külliyyetli (çokluk) miktarda sahra ve cebel mermisi ve bir miktar barut iğtinam olunmuştur. Bir müfrezemiz Bursa'nın bir saat kadar cenub-ı garbîyesindeki mevâzi'na taarruz ederek düşmana zayıat verdirmiştir. Afyonkarahisar şarkındaki düşmanın bir hareketi görülmüştür. Borlu'dan Salihli şimalindeki (Bezirgânlı) mevkiinde bulunan düşmana taarruz eden bir kıtaamız düşmana hayli telefata verdirmiştir. Sarayköy mıntıkasında düşmanın baskınları tard olunmuştur.

Er Meydanından Kaçan Düşman Masumlara Zulüm Yapıyor

Kocaeli mıntıkasında sıkışan alçak düşman köyleri yakıyor. (Demirci köyü) ahalisi diri diri yakılmıştır. Boğaz içinde mezalim ika' ediyorlar.

Ankara 3-Nisan-Kocaeli mıntıkasındaki düşman kuvvetlerinin sıkışması üzerine Çubuklu ve Beykoz'daki Yunan kuvvetleri Kandıra taraflarına sevk edilmiş ve bu esnada Kocaeli köylerinde Yunanlar birçok mezalim ika' etmişlerdir. (Tepeören) köyü yakılmış (Kuzuçayı) Demirci köyleri ahalisi bir eve doldurularak diri diri yakılmıştır. Yunan askerleri (Çubuklu) ahalisinden birinin kulaklarını kesmişler ve Beykoz'da birçok kimseleri tevkif etmişlerdir. (Anadolu Ajansı)

Müdafaa-i Milliye Vekilimizin Meclis'teki Beyanâtı

Müdafaa-i Milliye Vekili Fevzi Paşa Büyük Millet Meclisi'nde Harekât-ı

Harbiyemiz Hakkındaki İzahatı

Müdafaa-i Milliye Vekili Fevzi Paşa Hazretleri dün Büyük Millet Meclisi'nde vaziyet-i harbiye hakkında beyanât-ı atide bulunmuşlardır: Londra Konferansı'na davet edildiğimiz sırada Heyet-i Âlinize maruzatta bulunmuş ve düşmanlarımızın son defa olmak üzere bir kere daha askerlikçe muvaffakiyet elde etmek isteyeceklerini ve hazırlıkta bulduklarını arz etmiştim. Malum-ı Âliniz olduğu vecihle konferans Yunanların âdem-i muvaffakiyetiyle neticelendi. Yani askeri muvaffakiyetle telafi etmek istediler. Takriben on bir gün evvel Sakarya ağzından Menderes Vadisi'ne kadar dört yüz kilometrelik cephede 100.000 kişilik bir ordu ile taarruza geçtiler. Bu

ordunun altı piyade ve bir süvari fırkası Bursa ve İnönü cephesinden ve şimalinden üç piyade ve bir süvari fırkası Uşak-Karahisar hattı cenubundan taarruz ettiler. Bittabi buna karşı bizim yaptığımız tertibat düşmanın kısm-ı külliyesi karşı muharebe-i kat'îyeyi kabul edip diğer kısmına karşı işgal muharebesi yapmaktan ibaretti. Peyderpey neşrettiğimiz tebliğ-i resmîlerde görüldüğü üzere düşmanımız pek ümit var bir surette ilerlemeye başladı. Muharebeyi nerde kabul edeceğimizi bilmediği için harekâtında tereddüt görüyordu. Filhakika muharebe hattı gayet (okunamadı) idi. Birçok ileri mevâzı' ve birçok cenah taşkınlıklarıyla tutulan (okunamadı) cevval (hareketli) bir hatt-ı düşman tamamıyla şaşırtıyordu. Efendiler, düşmanlarımızın planı bizi dört beş gün içerisinde tamamıyla mağlup edip Anadolu'yu her türlü müdafaadan mahrum bıraktırma ve Sevr Muahedesi'ne ve belki de daha ağır bir muahedeyi cebren kabul ettirmektir. (Kahrolsun (okunamadı)) Bunların kirli ifadât-ı resmîleri (resmî ifadeler) gerek harekât-ı harbiyeleri tamamıyla birbirine (okunamadı). İfadâtında dört beş gün içinde Eskişehir'e geleceklerini ve bir aya kadar Ankara'ya gidip büsbütün Anadolu'yu istila edecekleri bildiriyorlardı. Bütün kurdukları plan bizim ordularımızın cenah-ı hariciyelere yani dış taraflarındaki cenahlarından büyük çevirme hareketleriyle, büyük tazyiklerle ve büyük bir kuvvetle Anadolu'nun asıl içinden ayırıp garba doğru atmak ve muharebeyi müteharrik (parçalanan) cephe ile kabul ettirip birkaç kat fâik kuvvetlerinde istifade ile muvaffakiyet elde edeceklerini ümit ettikleri muvaffakiyetlerini tam ve kâmil bir muvaffakiyet haline getirip ordumuzu tamamıyla mahvetmek, ondan sonra önlerinde müdafaasız kalacak olan Anadolu'yu sühuletle (kolayca) istila etmek planının takip ediyorlardı. Bunu gerek düşmanı harekâtından ve gerekse evvelce alınan malumattan anlayan kumandanlık lazım gelen tertibatı almıştı. Cenah-ı hariciyeleri daima kuvvetli bulunduruyordu. Ve çevirme harekâtına karşı büyük süvari kıtalarıyla harekâtı düşünüyordu.

Filhakika Dumlupınar mevziine yapılan ilk taarruzda cepheden bir fırka kuvvet gösterdiği halde iki piyade ve bir süvari fırkasıyla Afyonkarahisar arasına girmek istediği görüldü. Buna karşı orada bulunan süvarilerimiz çevirme cenahını muhafaza ettiler ve çevirme harekâtında düşman kıtaatı tevkif edilerek onlarına emel ettikleri kat'î neticeli bir muharebeye meydan vermediler ve bizim arzu ettiğimiz

vecihle daima işgal mahiyetinde hareket ettiler. Düşman hiçbir şey kazanamadı. Hatta bunu tebliğ-i resmîlerinde ihsâs (duyurmak) ediyorlardı. Orada diyordu ki; ordu kat'î muharebeyi kabul etmeyerek bizi yormak istiyor. Ama bir kendilerine lazım gelen dersi vereceğiz. Bu suretle düşmanlarımızın sevkulceyş (birliklerin sevk işini idare etme) planları adem-i muvaffakiyete uğradıktan sonra tabya sahasında yani kuvvet ve kudretinden ve kesretinden (çokluk) ve zabitlerinin manevra kabiliyetinden istifade ederken bizim ordumuzu mağlup ve perişan etmek fikrini ihtiyâr (seçmek) etti. Bu muharebe bizim de arzu ettiğimiz vecihle İnönü mevziinde vukuu buldu. Yunan tarihinde emsali namesbuk (benzeri görülmemiş) olan ve yedi gün ve yedi gece devam eden muharebelerde düşman mağlubiyet-i tam ile def edildi. (Alkışlar). Ve bugün Söğüt ve Bozüyük tamamıyla elimize geçmiş, düşman Pazarcık ve Bilecik'e doğru ricat etmekte bulunmuştur. Bu surette düşmanlarımızın mağlubiyetine sebep olan doğrudan doğruya askerlerimizin kudret-i cengaveraneleri, zabitan ve kumandanlarımızın manevra kabiliyetleridir. Malum-ı Âlinizdir ki düşman bu muharebeyi kat'î bir safhaya getirmekle ve mutlaka galebe etmek arzusuyla uğraşıyordu. Hatta başkumandanı Papulos Karaköy'e kadar gelmiş ve alayların arkasından hücum ettirmiş ve daima bizim cenahlarımızdan taşarak bir taraftan gerilerimize doğru düşmek planını takip ettiği halde bir taraftan da ihtiyat kuvvetleriyle merkezimizi iki fırka kuvvetiyle yarmak istemiştir. Başkumandanlarının gözü önünde muharebe eden Yunanlar türlü kabiliyetlerini sarf etmişlerdir. Lakin bunların gayretleri Türk safları önünde tamamıyla kırılmıştır. (Alkışlar)

6 Nisan 1337

Numara:152

Süvarileri Fırkalarımız Düşmanın 1 Piyade Fırkasıyla 2 Süvari Ve 1 Topçu Alayını Çiğneyerek İnegöl'e Girmiştir. Yunan Başkumandanı (Papulos) İle Prens (Andrea'nın) Telef Oldukları Haber Veriliyor

Tebliğ-i Resmî: 5 Nisan 337

Düşman Perişan Edildi. Afyonkarahisar'da Acele Ricatta

Kocaeli mıntıkasında baskınlar yapıyoruz. Köprühisar, Yenişehir alındı. Düşman perişan kaçıyor. Bir süvari bölüğümüzün hücumuyla bir tabur düşman

piyadesi mahvedilmiştir. Düşmanın bir piyade fırkası, iki süvari ve bir topçu alayından mürekkeb yürüyüş kolunu fırkalarımız çiğneyerek İnegöl'e girdi. Düşmanın bu kuvveti darmadağın olmuştur.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında Sapanca civarındaki düşman mevziine tarafımızdan baskın yapılarak bir hayli cephaneye iğtinam olundu. Bursa mıntıkasında Köprühisar Yenişehir şosesi üzerinde ricat etmekte olan düşman kollarına kıtaatımız taarruz ederek Köprühisar ve Yenişehir'i zapt ve 3 otomobille bir miktar hayvan iğtinam eylemiştir. Düşman perişan bir surette firara mecbur olmuştur. (Ziva) Dere'sinde bir süvari bölüğümüz bir düşman taburuna hücum ederek düşmana 100'ü mütecaviz maktul verdirmiş ve tabur kumandanları dâhil olmak üzere 145 esir almıştır.

Pazarcık İnegöl şosesi üzerinde Bursa istikametinde ricat etmekte bulunan bir piyade fırkası iki süvari ve bir topçu alayı ile müteaddid (birden fazla) araba ve otomobil kollarından mürekkeb bir düşman yürüyüş koluna taarruz eden süvari fırkalarımız zavallı düşmanla beraber İnegöl'e girmiş ve kıtaatımızın şiddetli hücumları ve sokak kavgalarıyla İnegöl'den çıkarılan düşman efradı cephaneye ve teçhizatlarını atarak perişan bir surette garp ve şimal istikametine dağılmıştır. İnegöl ovasında yakalanan düşman yürüyüş kolu insan, hayvan ve malzemece mühim zayıata uğramış, birçok hafif ve makineli tüfek ile külliyetli piyade ve topçu cephanesi, birçok teçhizat ve malzeme-i harbiye, bir otomobil iğtinam olunmuştur. Düşman şiddetle takip edilmektedir. Bu taarruz esnasında cesur kıtaatımızın gösterdiği savlet ve fedakârlık her türlü takdirin fevkindedir.

Afyonkarahisar mıntıkasında şimal ve şarktan ilerleyen kuvvetlerimizin tazyiki karşısında düşman Karahisar istikametine ricat eylemekte ve tarafımızdan takip olunmaktadır. Karahisar şimalinde bir miktar esir alınmıştır. Sarayköy mıntıkasında düşmanın baskınları tard edildi. Bursa ve Afyonkarahisar mıntıklarında münhezimen ricat etmekte olan düşman yağma ve ahaliyi katl ve kadınların ırzına tecavüz eylemiştir. Sakarya garbındaki ve Söğüt ile Bilecik arasındaki İslam köy ve camileri kâmilen yakılmış ve düşman Söğüt'ten çekilirken Ertuğrul Gazi Hazretlerinin türbesini bomba ile tahrip eylemiştir. Anadolu Ajansı

Yunanlar “İnönü’nden 18.000 Kişi Zayıat Verdik” Diyor

Acele kuva-yı imdadiye arıyorlarmış. Fransızlar Kasaba-Bandırma hattında sevkiyat-ı askeriye yaptırmakta ısrar ediyorlar.

Ankara 5 Nisan-Yunanlar kıtaatımızın manidâne (engelleyici) ve fedakarane taarruzlar icra ettiği (İnönü)nde, Yunan zayıatının (18.000) kişi olduğunu itiraf ediyorlar.

Ankara 5 Mah-(senenin on ikide biri, ayın yirmi sekiz, yirmi dokuz, otuz veya otuz bir günlük zamanı) İzmir'den bildirildiğine göre, Yunanlar kahraman kıtaatımızın bütün cephelerde fedakarane ve manidâne taarruzlar icra etmekte olduğunu itiraf etmekte ve zayıatları fevkalade vahimleşen mağlup Yunan kıtaatı için büyük bir telaş ve ehemmiyetle kuva-yı imdadiye talep eylemektedir.

İngilizlerin müdahalesine rağmen, Fransızlar Kasaba-Bandırma hatlarıyla Yunan askeri nakletmekte musırr (ısrar eden) oldukları için, Yunanlar İzmir körfezinde işleyen küçük vapurlarla denizden Bandırma ve İzmit'e sevkiyatta bulunmaya mecbur kalmışlardır.

Kahpe Düşman Kaçarken Envai Mezalim İrtikâb Ediyor

Bilecik'te 80 kadar kadına envai şenayi (kötülükler) irtikâb etmiştir. Beykoz civarında (500) haneli bir köy tamamen yakılmıştır. Buzhane ile Kılınclı arasındaki orman 27 Mart'tan beri yanıyor.

Ankara 5 Nisan-Kat'î ve mevsûk malumatımıza nazaran Yunanlar Bilecik'te kalan ahali-i Müslim'den 80 kadar kadını Bilecik şosesi üzerindeki gazhaneye toplayarak envai şenâati irtikâb ve tatbik eylemişlerdir. (Anadolu Ajansı)

Ankara 5 Nisan-Yunanlar taarruza başlar başlamaz İzmir'deki Türk gazeteleri muharrirlerinin (yazarlar) bazılarını ve birçok eşrafı tevkif eylemişlerdir.

Beykoz civarında kâin (mevcut) (500) haneli (Reşadiye) köyü Yunanlar tarafından tamamıyla yakılmıştır. Yunan askerleri Beykoz'un şimal-ı şarkîyesindeki (kuzeydoğu) (Buzhan) köyünde şiddetle zulüm ve tazyik yaparak eşraftan Mehmet Ağa'yı katl ve İbrahim Bey'in kulağını keserek külliyetli parasını gasp etmişlerdir. Buzhan ile Kılınclı arasındaki ormanı ateşe vermişlerdir. Bu orman 27 Mart'tan beri yanmaktadır. (Anadolu Ajansı)

Tebliğ-i Resmî: 6 Nisan 337

Şaşkın Düşman Süvarileri Süvarilerimiz Tarafından Toplanıyor

Afyonkarahisar mıntıkasında ricat eden düşman pek yakından takip ve tazyik edilmektedir-Düşmana birçok maktul bıraktırarak (Menteşe)ye girdik-Süvarilerimiz bir düşman fırkasının Bahçecik yoluyla garba çekilirken Kocaçay şimaline attı ve fırka darmadağın oldu.

1-Garp Cephesi: Sakarya mıntıkasında Geyve Boğazı şimalinde düşman sisten bilistifade mevâzı'mıza takarrüb (yanaşmak) etmek istemiş ise de ateşimiz ile tard edildi. Yenişehir'den ricat eden düşmanı Kabaçınar istikametinde takip eden kıtaatımız (Menteşe)ye girmiş, düşman birçok maktul terk ederek firar eylemiştir. (Ahudağ) şimalinde (Bahçecik) yoluyla garba çekilmekte olan düşmanın bir fırkasına süvarilerimiz taarruz ederek düşman-ı mağluba (mağlup düşman) Kocaçay şimalinde Koyunhisar istikametine atmıştır. Kıtalarında ayrılarak şaşkın bir surette Ahudağı'nda dağılmış bulunan düşman piyade ve süvari efradı süvarilerimiz tarafından takip olunmaktadır. Yunanlar kıtamızın tesir ve takibi haricinde geçtikleri yerlerle köyleri yakıp yağma etmekte ve genç ihtiyar ve bütün köylüleri feci bir surette şehit etmektedir.

Afyonkarahisar mıntıkasında düşmanı takip eden kıtaatımız Karahisar'ın hemen şarkında düşman dümdârlarına taarruz etmekte ve düşman Afyonkarahisar'a çekilmektedir.

Çivril mıntıkasında lehimize piyade muharebesi olmuştur.

8 Nisan 1337

Numara:154

Tebliğ-i Resmî: 7 Nisan 337

Müfrezelerimiz (Nazilli)nin Gerilerinde

Düşman Bursa'nın şarkındaki mevâzı'-ı asliyesine (asıl mevziler) kadar sürüldü. Şimdi de (Afyonkarahisar) ve (Menderes) mıntıklarından yükleniyoruz. Perişan Yunan kıtaatı peyderpey esir edilmektedir.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında Geyve Boğazı şimalinde topçu muharebesi olmuştur. Bursa mıntıkasında düşman mevâzı'-ı asliyesine kadar şiddetle takip olunmuştur. Ricat esnasında perişan bir surette dağılmış olan düşman efradı

takibe memur kıtaatımız tarafından peyderpey esir edilmektedir. Bu meyanda bir hayli hayvanat da iğtinam olunmuştur.

Afyonkarahisar mıntıkasında ricat eden düşmanı takip eden kıtaatımız Karahisar'ın hemen şarkındaki Mihail, Karaarlan karyelerini istirdâd eylemiştir.

Menderes mıntıkasında bir müfrezemiz (Alaşehir) ile (Salihli) arasındaki (Manumak) istasyonunu basarak düşmana telefata verdirmiş ve cenuptan Menderes'e geçen müfrezelerimiz düşmanı (Sultanhisar) firara icbar eylemişlerdir.

10 Nisan 1337

Numara:155

Tebliğ-i Resmî: 9 Nisan 337

Fırkalarımız Düşmanı (Uşak) İstikametinde Süratle Takipte

(İzmit)in cenubundaki düşman siperlerini işgal ettik-Bursa mıntıkasında sükûnet var-Çivril mıntıkasında düşmanı tazyik ediyoruz.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında İzmit civarında (Karaçalı) mevkiinde düşman siperleri tarafımızdan işgal edilmiş ve düşman bir miktar maktul terk ederek tard edilmiştir. Bursa mıntıkasında sükûnet vardır.

Afyonkarahisar mıntıkasında düşmanı tazyik eden fırkalarımız kasabada durmaksızın düşmanı takip etmektedirler. Çivril şarkındaki kıtaatımız düşmanı tazyik etmektedir.

Dünkü Tebliğ-i Resmî: 8 Nisan 337

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında çuha fabrikası civarında (Karatepe) ye taarruz eden düşman mukabil taarruzumuz üzerine 30 maktul terk ederek İzmit'e kadar ricat etmiştir. Adapazarı şimalinde Sakarya garbında (Beylik Kışlaya) gelen bir düşman keşif kolu ateşimizle maktul vererek tard edilmiştir.

Bursa mıntıkasında sükûnet vardır.

Afyonkarahisar mıntıkasında dün gece üç koldan düşman ordugâhlarına yaptığımız baskın neticesinde düşman bir hayli telefata vermiş, bugün öğleden sonra vukuu bulan müsâdeme ve tazyik üzerine düşman üç koldan ricata başlamıştır. Karahisar'dan mukabil taarruza geçen bir düşman alayı topçu ateşimizle ricata icbar edilmiş ve süvarilerimiz düşman dümdârlarını tard ederek grubu müteakip Karahisar'a dâhil olmuştur.

Menderes mıntıkasında (Kütük) civarında düşmanla müsâdeme edilmiş ve (Gördes)te yapılan müteaddid baskınlarda düşmanın 12 karakolu imha edilerek 274 mülâzım (teğmen) ve 80 kadar maktul ve bir o kadar da mecrûh (yaralı) verdirilmiştir. (Anadolu Ajansı)

Düşmanın Mezalimi

Bilecik Müftüsü İle 5 Genci Şehit Ettiler

Düşman Afyonkarahisar köylerini yağma etmiştir.

Ankara 9-Müstahberat-ı mahsusaya nazaran Yunanlar Afyonkarahisar'a doğru ricat ederlerken (Çay), (Bolvadin) civarındaki İslam köylerini bütün vesait-i nakliye ve mevâşîsini (küçük ve büyükbaş hayvanlar) de soyup götürmüşlerdir. Bu haldeki köylerde Müslüman evlerinin kapıları Yunan askerleri tarafından baltalanmış ve emvâl (mülkler) ve eşyası gasp edilmiştir. Hatta köylü kadınlarımızın parmaklarındaki yüzüklere varıncaya kadar her şeyi soyup aşırımlardır. Ricat yollarında Yunanların irtikâb ettikleri rezalet ve denâet (adilik) de bunları memleketimize musallat edenlerin yüzlerini kızartacak bir mahiyettedir.

Ankara 9-Geçtiği yerlerde canavarca vahşetler îka' eden Yunan askerleri (Bilecik) müftüsü ile dört beş Müslüman genci bilâsebep ve pek feci bir surette şehit etmişlerdir. (Anadolu Ajansı)

11 Nisan 1337

Numara:156

Tebliğ-i Resmî: 10 Nisan 337

(Dumlupınar)da İki Gündür Lehimize Şiddetli Muharebeler Oluyor

Kuvvetlerimiz İzmit cenubundaki köyleri istirdâd etmiştir. Düşman korkusundan Bursa mıntıkasında sabaha kadar tenvîr (aydınlatma) tabancaları kullanmıştır. Bir süvari bölüğümüz, Uşak'ta düşman gerilerinde faâliyyette.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında kuvvetlerimiz İzmit cenubunda (Yeniköy), (Döngel) ve (Buvehur) kasabalarındaki düşmanı tard ile (Bahçecik) karyesindeki Yunan müfrezesini muhasara etmişlerdir. Yeniköy'ün işgali esnasında düşman 20 maktul terk eylemiş ve bir bayrak iğtinam olunmuştur. İznik gölü garbında, Pazarköy şimalindeki (Çekili) ve (Ortaköy) karyelerinde ahali-i

İslamiye'ye İka'-yı mezalim (mezalim yapan) eden düşman çeteleri Gemlik cihetine tard edilmiştir.

Bursa mıntıkasında taarruzumuzdan endişnâk (endişeli) olan düşman sabaha kadar tenvîr tabancaları isti'mâl (kullanma) eylemiştir. Uşak mıntıkasında (Dumlupınar) mevkiinde iki günden beri lehimize şiddetli muharebat cereyan eylemektedir. Henüz tafsilât (etraflı olarak açıklamalar) alınmamıştır. Bir süvari bölüğümüz düşmanın gerilerine ilerleyerek düşmana bir miktar zayıat verdirmiş ve bir sürü koyun istirdâd ile 30 sandık piyade, 11 sandık topçu mermisi iğtinam eylemiştir.

Misli Görülmemiş Bir Düşmanlık

İngilizler İstanbul Hilal-ı Ahmer'inin Anadolu'ya heyet göndermesine mani oluyorlar. Hâlbuki diğer taraftan Yunan ordusunun geri hizmetlerini görüyorlar.

Ankara: 10 Nisan-İstanbul Hilal-ı Ahmer Cemiyeti tarafından Anadolu'ya bir imdat-ı sıhhiye heyeti gönderilmesine müsaade edilmesi için Hilal-ı Ahmer Merkez-i Umûmîyyesi'nin Düvel-i İtilâfiye (İtilaf Devletleri) nezdinde yaptığı teşebbüsâta cevap verilmemiştir. Yunan ordusunun gerisindeki hidemâtı (hizmetler) İngiliz efradına gördüren İngiltere, Türk'ün Türk'e yapmak istediği bu en insani ve en âli yardıma muvaffakiyet etmemek suretiyle Anadolu aleyhinde ne derin bir has husumetle müteharrik olduğunu göstermiştir. (Anadolu Ajansı)

Bir Taraftan Yunanlara Para Veriyorlar

Ankara 10 Nisan-Yunanlar Londra bankalarından istikrâz-ı (ödünç veya faizle para alma) akd etmişlerdir. (Anadolu Ajansı)

Atina Mecrûh Doldu

Zonguldak 10-(Hususi muhabirimizden) Atina mecrûhlarla dolmuştur. Bunların hemen hepsi ağır yaralıdır. Mecrûhları gördükçe halkın yası artmaktadır.

Bursa Büyük Bir Hastane Halini Almıştır

Ankara: 10-Vârid olan (gelen) mevsûk haberlere nazaran Bursa, büyük bir hastane halini almıştır. Şehirde büyük bir telaş hükümfermâdır (hüküm süren). Harekât-ı harbiyey-i ahaliden gizleyen Yunanlar bir taraftan mecrûhlarını kaçırmakta, diğer taraftan ahali-i İslamiye hakkında şiddetli takibat-ı tazyikat

yapmaktadır. İki kişinin bir araya gelip konuşması bile Yunan askerleri tarafından men edilmiştir.

12 Nisan 1337

Numara:157

Tebliğ-i Resmî: 10 Nisan 337

Dumlupınar'da düşmanın mühim mevziileri zapt olundu. Düşman, Uşak istikametinde kaçarken takip kıtaatımız tarafından yakalanarak harbe icbar edilmiştir. Muharebe lehimize devam ediyor. Bursa mıntıkasında sükûnet vardır.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında, İzmit cenubunda (Bahçecik)te Yunanlara zayıat verdirilmiştir. Bursa mıntıkasında sükûnet vardır.

Uşak mıntıkasında, Afyonkarahisar'ından Uşak istikametine çekilmekte olan düşman (Dumlupınar) şimalinde 8-4-37'den itibaren takip kıtaatımız tarafından yakalanarak muharebeye icbar edilmiştir. Üç günden beri geceli ve gündüzlü bu mıntıkada cereyan eden muharebatta düşman mevziinin mühim aksamı zapt edilmiş, düşmana pek çok zayıat verdirilmiştir. Muharebe lehimize devam etmektedir. (Kule) şimalinde (Karagöl) karakolu basılarak düşmana telefata verdirilmiştir.

Her Yunan Fırkasında Üç İngiliz Zabiti Var

Esir bir Yunan zabiti, İngiliz irtibat zabitlerinin Yunan erkân-ı harbiyesinde amel (çalışmak) olduklarını, ricat esnasında bunların Müslüman evlerini yaktırdıklarını itiraf ediyor.

Ankara 11 Nisan-İnegöl'de Nisan'ın beşinde tarafımızdan esir edilen yedinci Yunan fırkasının yirmi üçüncü alayı ikinci taburu beşinci bölüğü mülâzım-ı sânisinin (teğmen) ifadesine göre her Yunan fırkası erkân-ı harbiyesinde üç İngiliz zabiti bulunmaktadır. Bunlar muharebe esnasında evâmir (emirler) tebliğ etmek üzere alaylara kadar gelmekte ve ricat esnasında yanlarına Yunan makaracı efradı alarak Müslüman evlerini ihrâk (yakmak) ettirmektedirler.

Açıksöz: Harbi idare eden, ricat esnasında Müslüman emlakını ihrâk (yakmak) eyleyen kuvvetlere, yirminci medeniyet asrında demek (bitaraf kuvvetler) deniyormuş. Garip bir şey! Bak biz bunu bilmiyorduk.

13 Nisan 1337

Numara:158

Dumlupınar Meydan Muharebesi Düşmanın Kat'î İnhizâmıyla Neticelendi.

Düşman Kaçıyor, Ordumuz Mağlup Düşmanı Takip Etmektedir

Tebliğ-i Resmî: 12 Nisan 337

Dumlupınar'da Düşman Azami Zayıyla Tard Edilmiştir

Uşak istikametinde hareket eden ihâta (etrafi kuşatma) kollarımız düşmanın gerilerinde müessir olmaya başladı.

1-Garp Cephesi: Kocaeli ve Bursa mıntıklarında sükûnet vardır. Uşak mıntıkasında, Dumlupınar şark ve şimalinde 10 Nisan 37'de düşmanın müsta'celen celp ettiği takviye kıtaatıyla takip kollarımıza yaptığı umûmi mukabil taarruz cephenin bütün aksamında müessir ateşimizle tevkif ve düşmana azami zayıyla verdirek tard eylemiştir. 11 Nisan 37'de cephede mühim bir hadise olmamış, Uşak istikametinde hareket eden ihâta kollarımız düşmanın gerilerine müessir olmaya başlamıştır.

Bu Sabahki Resmî Tebliğ: 13 Nisan 337

Çarşamba: Sabah Saat Alaturka 3

(Dumlupınar) Meydan Muharebesi'nde De Düşman Münhezim Oldu

Muzaffer ordumuz, mağlup ve münhezim düşmanı takip ediyor.

1-Garp Cephesi: Kocaeli ve Bursa mıntıklarında sükûnet vardır. Uşak mıntıkasında beş günden beri kemâl-ı şiddetle devam eden (Dumlupınar) Meydan Muharebesi kahraman piyadelerimizin şiddetli savletleri ve süvari fırkalarımızın düşman hatt-ı ricatları üzerine yaptığı parlak akın harekâtı neticesinde bu havalideki Yunan ordusunun inhizâmıyla neticelenmiştir. Muzaffer ordumuz mağlup düşmanı takip etmektedir.

Madam (Kolis)

Meşhur Fransız muhabiresi Madam (Kolis) Yunan mezalimini yerinde tetkik için Anadolu'ya gelecektir. Muhabire, İstanbul'dan yola çıkmıştır. Madam Kolis mütârekeden sonra İstanbul'a gelmiş ve o zaman yazdığı mektuplarla, Fransa'ya avdetinde (dönen) yazdığı makalelerle Anadolu hareketinin milletin ruhundan olduğunu, bu hareketin tevkif imkânı bulunmadığını ispata çalışmıştı.

14 Nisan 1337

Numara:159

İkinci Meydan Muharebesi'nden Sonra Zafer Telgrafları

“Artık gözlerimiz ordumuzun düşmanı ana topraklarımızdan atacak meşiyet-i (dilemek) muzafferanesinin yollarındadır.”

Ankara: 13 Nisan-Kahraman ordumuz Dumlupınar'da da muzaffer oldu. Namert düşman İnyet-i Hakk'la mağlup oldu. Namert düşman yine kaçıyor. Karahisar civarında kahraman şecî (cesur) ordumuzun tazyiki üzerine Dumlupınar'da mevzii tutan düşman İnyet-i Hakk'la mağlup oldu. Dün gece Cenup Ordusu Kumandanı Refet Paşa Hazretleri'nden gelen telgraf Yunanların mağluben çekilmiş olduklarını tebşir etti. Mezkûr telgrafla Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri tarafından Refet Paşa'ya çekilen cevab-ı telgrafnameyi aynen zîre (aşağı) naklediyoruz:

“Beş gün devam eden Dumlupınar Meydan Muharebesi'nde düşmana son darbeyi vurmak şerefi ordumuza nasip oldu. Düşman dümdâr muharebesi yaparak çekiliyor. Ordumuz takip ediyor, arz ederim. Cenup Ordusu Kumandanı Refet

Cenup Ordusu Kumandanı Refet Paşa Hazretleri'ne;

“İnönü Muharebesi'nde silahlarımızın kazandığı parlak zaferi Dumlupınar Meydan Muharebesi'nde rüchân-ı irade (üstün irade) ve idarenizin temin ettiği ikinci ve parlak zaferi itmam (tamamlama) etti. Cinayet ve hıyanetinin ilk cezalarını çekmeye başlayan Yunanistan'a karşı Anadolu'nun eski gaza afakları üstünde a'kab-ı zaferimiz (zaferimizin arkası sıra) ateşten iki kanat açtı. Ecdat topraklarımızda iki uzun seneden beri mefsedet (fesatlık), mugfel-i (aldatılmış) mütâreke ile silahlarından tecrîd (ayırma) ve ölüme mahkûm edilmiş milletimiz aleyhine fasılasız bir yangın ve kattâl siyasetini takip eden, en mamur memleketlerimizi harabeye çeviren düşmanın başıboş bırakılmış haydut sürüleri yüzlerini döndürdüler. Ordumuz, gök gürültülerini andıran bir velvele (gürültü) ve heybetle sahife-i tarihe yeniden çıktı. Başkalarının zaferinden doğmuş ve başkalarının zaferi ile büyümüş tıfil düşmanı, ana topraklarımızdan büsbütün tard edecek meşiyet-i muzafferanesinizin yollarına gözlerim dikilmiş, size ve üstâdan (ustaca) sevk ve iradeniz altında ruh-u ecdadı mağrur eden bir kahramanlıkla çarpışan bütün kumandan ve silah arkadaşlarınıza mesut ve müftehir tebriklerimizi gönderiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal 12-13 Nisan 337

Düşman İnönü Muharebeleri'nde 18.000 Maktul Verdi

Cepheden avdet eden (dönen) Bursa Mebusu Operatör Emin Bey, Büyük Millet Meclisi'nde Yunanların 18.000 maktul, 10.000 mecrûh verdiklerini söylemiştir.

İnönü Muharebeleri'nde mecrûh düşen gazilerimizin yaralarını sarmak için cepheye giderek o havalideki muharebelerin sükûnet bulması üzerine Ankara'ya avdet eden Bursa Mebusu-ı muhteremi Operatör Emin Bey, Büyük Millet Meclisi'nin 7 Nisan celsesinde İnönü Muharebeleri esnasında mecrûhlarımıza muavenet hususunda Eskişehir ahalisi ile Darulmuallimin muallim ve talebesinin gösterdiği hamiyeti yâd ve tezkâr (hatırlatma) ettikten sonra iki tarafın zayıatı hakkında ber-vech-i âfî beyanatta bulunmuştur:

“Her hakikati açık söyleyeceğim. Bizim bu muharebede (2.600) mecrûhumuz vardır. İki bini hafiftir. Yakında iade-i afiyet ederler. Şehitlerimiz miktarı 700-800 ancak vardır.

Buna mukabil düşmanın en az (18.000) maktulu ve (10.000) mecrûhu vardır. Hücum eden düşmanın miktarı ise (60.000)dir. Düşmanın yediği darbe büyüktür.

Güya Diplomatik

Gunaris siyasî manevra çevireyim diyor.

Zonguldak 13 Nisan-(Hususi muhabirimizden) Fransız telsizinden alınmıştır: Atina'dan Paris'e bildiriliyor: Yunan Harbiye Nazırı Gunaris, güya Yunanların Türk-Yunan ihtilafının halli için İtalya'nın tevsit (arabuluculuk yapma) etmesini talep ettiğine dair olan şayiaları tekzip etmektedir.

Açıksöz: Gunaris'in bu tekzibi, gizlenmek isteyen bir hareketin meydana çıkmış olmasından ileri gelen bir tekzibe benziyor. Hatırlardadır ki, İtalya Hariciye Nazırı Esforça, geçen günlerde, Roma'da bulunan Gunaris ile uzun müddet mülakatta bulunduktan sonra heyet-i murahhasamız Reisi Bekir Sami Bey ile de görüşmüştü. Bu mülakatların, Kont Esforça'nın Türk-Yunan ihtilafına sulhla bir tesviye çaresi bulmak maksadıyla yapıldığı şayi' (duyulmuş) olmuş, hatta telgrafla gazetemize de bu babda malumat verilmiştir. Gunaris o zaman Roma'da idi. Anlaşılan Fransa ve İtalya'nın siyasî mahafillerinde bu mülakatların mevzuaynı, Gunaris'in Yunan ordusunun inhizamıyla Yunan halkının uğradığı sıra milletin

verdiği ihtilâcları (çapıntı), çırınmaları görüyor; tabi bu arada bu şayanın tesirini izale lazım geliyor. Onun için böyle bir tekzip havadisi yazdırıyor.

Fakat... Bize ne? İster tekzip etsin, ister etmesin, bize ne?

(200) Kişilik Düşman Bölükleri (25-35) Kişi Kalmıştır

Yeni Gün refikimizin mevsûk mahâfil (toplantı yeri) beyanatına atfen Kuşadası telgrafla bildirildiğine göre Yunanların İnönü Muharebeleri'ndeki zayıatı (30) bine baliğ olmaktadır. Yalnız Yunan maktullerinin miktarı (15.000)i geçmiştir. Taarruzdan evvel (180-200) mevcutlu olan Yunan bölüklerinde (25-35) mevcut kalmıştır.

15 Nisan 1337

Numara:160

Tebliğ-i Resmî: 14 Nisan 337

Uşak Mıntıkasından Düşman Mütemadiyen Tazyik ve Takip Olunuyor

Bursa cephesinde bir keşif taarruzu-Uşak mıntıkasında düşmanın dümdâr mevziileri zapt olundu-İslam köyüne bir baskın.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında Bahçecik'i ihâta eden kuvvetlerimiz, İzmit Körfezi'ne gelen Yunan sefâin-i harbiyyesi (harp gemileri) tarafından bombardıman edilmiş, Yeniköy'de Yunanlar tarafından yapılan mukabil taarruz zayıatla tard edilmiştir.

Bursa cephesinde tarafımızdan yapılan keşif taarruzu üzerine düşman sabaha kadar tenvîr fişengi kullanmıştır.

Uşak mıntıkasında 12-4-37'de kuvvetli topçu ile takviye edilmiş olan düşman dümdâr mevâzı', taarruzumuz neticesinde tarafımızdan işgal edilerek düşman garba kadar takip olunmuş ve bir miktar hafif makineli tüfenk, külliyetli telefon malzemesi, cephane vesaire malzeme-i harbiye iğtinam olunmuştur. 13-4-37'de bataryalarımız ikinci dümdâr mevâzı'nı müessir surette ateş altına almış ve makineli tüfek ateşlerine rağmen mütemâdiyen (devamlı surette) arazi kazanmışlardır. Sandıklı havalisindeki kuvvetlerimiz düşmanın İslam köyündeki kollarına yaptığı baskın neticesi düşman yüzlerce maktul ve ağırlıklarından bir kısmını terk ederek firar etmiş ve (Hasanköyü) istikametinde çekilmekte olan düşman kuvvetleri kıtaatımızın müessir ateşiyle dağılarak akis cihete kaçmışlardır.

İki Haftada İki Meydan Muharebesini Nasıl Kazandık?

Müdafaa-i Milliye Vekilimiz Fevzi Paşa Hazretleri'nin Büyük Millet Meclisi'ne verdiği izahat:

İnönü'nden ricata başlayan düşmanı nasıl aldattık?-Düşman Afyonkarahisar'dan sonra niçin ilerlemişti?-Hâlbuki sonra nasıl kaçtı?-Dumlupınar Meydan Muharebesi nasıl başladı?-Bu muharebeye düşmanın 4 fırkası iştirak etmişlerdir-5 haftada Ankara'ya geleceğini iddia eden düşman iki haftada perişan edildi-Bu muharebeleri kazanan milletin azm-i istiklalidir.

Büyük Millet Meclisi 13 Nisan sene 337 Çarşamba günü içtimanda Heyet-i Vekiliye Reisi ve Müdafaa-i Milliye Vekili Fevzi Paşa Hazretleri beyanât-ı âtîde bulunmuşlardır:

Efendiler, geçenki müzakerede İnönü Meydan Muharebesi'nin ordumuzun muzafferiyetiyle nihayet bulduğunu arz etmiş ve harekâtın ikinci safhasına geçildiğini bildirmiştim. Malum-u âliniz İnönü'nden çekilen düşman bidâyetde (başlangıçta) cepheden gayet zayıf kıtaatla takip olunuyordu. Düşman bunu bizim gayet yorgun olduğumuza ve takibe kadar nisâb (asıl, esas) olmadığımızı zâhib (zanna kapılmak) olarak tebliğ-i resmîleriyle âleme ilan etti. Hâlbuki maksat kendisini süratle kendisini ricata icbar etmeksizin hatt-ı ricatlarına sevk ettiğimiz kıtaatın vakit kazanarak tamamıyla gerilerine düşmelerini temin etmekten ibaretti. Düşman bu suretle cepheden taarruza maruz olmadığından ricatta batâet (yavaşlık) gösteriyordu. Nisan'ın birinci ve ikinci günlerinde irtikâb ettiği bu hatanın cezasını üçüncü gün çekti. Nisan'ın üçüncü günü şimalden Kocaeli kıtaatı (Koyunhisar) cephesine o sabahtan çekilmekte olan düşmanın bir fırkası üzerine taarruz ettiği gibi sol cenahımızda Nazif Paşa ve İnegöl hattına yan yürüyüş yapan düşmanın cenahına düşerek (okunamadı) muharebesiyle düşman pîşdârlarını (öncü) (İnegöl)de yakaladı. Vukuu bulan muharebede hiç beklemediği bir cenahtan tazyike uğrayan düşman perişan olarak ellerindeki makineli tüfekleri atarak şimale ve şarka doğru kaçmaya başladı. Ve bu düşman ancak bir iki gün evvel takviye kıtaatı alarak işgal etmiş olduğu Aksu mevziilerindeki ihtiyatlarının yardımıyla kurtulabildi. Aynı günde Köprühisar ve Yenişehir cephesine hücum eden şimal kıtaatımız da düşmanı o cihetten hezimete uğratmışlardır. Ertesi gün bunların ortasından çekilmekte olan ve

Kocaçay'ı geçmekte olan diğer bir düşman fırkası aynı vecihle yakalanarak Kocaçay istikametine ve Yenişehir ovasına atıldı. Ve süvarilerimizin ovada yaptıkları gayet seyl (şiddetle gelen) bir taarruz neticesinde burada tamamıyla münhezim ve perişan edilerek Bursa'ya itildi. Beşinci günü ancak pek perişan bir surette kalmış olan aksamı esir edilmekle beraber Kabaçınar ve Menteşe hattında tutunmak isteyen dümdârların yine müthiş bir kavga neticesinde tamamıyla Gemlik cihetine atmış, bu suretle İnönü Muharebesi'nin son zaferi de kazanılmıştır.

Düşman Cenuptan Niçin Ayrılmıştı?

Ayın altısında cenupta ilerlemiş olan düşmanın takibine başladık. Düşman bu suretle Konya havalisinden firar etmiş olan bazı eşkıyanın yardımıyla Antalya ve Alaiye (Alanya) havalisine çıkarmak istediği ufak tefek çetelerle iştirak etmekte ve bu havalide bir isyan çıkarmak ümidiyle Bolvadin'e doğru ilerledi.

Hâlbuki Sonra Nasıl Kaçtı?

Hâlbuki buna karşı tedâbir-i mahsusa (özel tedbirler) alınmakla beraber düşmanın gerilerine kuvvetler sevk olunuyordu. Düşman ileride bir muvaffakiyet ümidiyle ilerlemek iken yanından tecavüze maruz kalarak geri çekildi. 6-7 Nisan sene 37'de Afyonkarahisar şarkında vukua gelen müsâdemâtta (çarpişmalar) düşman Karahisar'ı tahribe meydan bulmaksızın garba atıldı. Hatta istasyona koyduğu dinamitleri ateşleyemedi. Ahz-ı asker dairesine döktüğü gazları yakamadan münhezimen kaçtı. Fakat kıtaatımız Afyonkarahisar'da durmaksızın arkalarından şiddetle takip etti.

Dumlupınar Meydan Muharebesi:

Şimalden gelen kıtaat da ayın sekizinde Dumlupınar ve cenubunda hazırlamış oldukları tahkimata sığınarak bütün ağırlıklarını kurtarmak istedi. Nisanın dokuzunda yapılan bir muharebede, bu siperlerin kısm-ı azamı zapt olundu. Ve gerilerine sevk olunan süvari kıtaatımız Yunanları gayet mehlek (helak) bir vaziyete düşürdü. Fakat düşman bu zayıatın kendisi için ağır olduğunu idrak ettiğinden daha evvelce Yunanistan'dan celp etmekte olduğu kıtaatı ve gerilerinde bulundurduğu bütün alaylarını şimendifer yardımıyla süratle cepheye yetiştiriyordu. Bu suretle aldığımız esirlerin ifadâtına (ifadeler) nazaran Dumlupınar Meydan Muharebesi'nden dört fırka kadar asker tahşid (yığma) etti. Ve bu kıtaat tahşid olunduktan sonra bizim

kıtaatımızı durdurmak üzere cepheye umûmi taarruza geçti. Sabahtan akşama kadar devam eden bu mukabil taarruz düşman için kanlı zayıf ile tard olundu. Ve aynı zamanda süvari fırkalarımız tamamıyla düşmanın (Yanazvidin) arasında bulunan hatt-ı ricatı arkasına düşmüş, düşman kollarını perişan etmiştir. Sandıklı'dan ilerleyen diğer kuvvetlerimiz de İslamköy'ünde bulunan düşman ağırlıklarını yakmışlar ve perişan etmişlerdir. Düşman bu cephe ilerisinden ve gerisinden ducâr olmuş olduğu bu şiddetli tazyik üzerine ricata başladı. Dün ricat harekâtını muntazam yapmak üzere kuvvetli bir dümdâr kuvveti mevzi ihzâr (hazırlamak) etmişti. Fakat bu dümdârlar gerek yandan gerek cepheden yapılan tazyik üzerine bunu bırakarak çekilmeye mecbur oldu. Bugün yine çekilmekte ve kıtaatımız tarafından takip olunmaktadır. Şimdiye kadar vukuu bulan muharebatta düşmanın her iki ordusu şimal ve cenup orduları mağlup edilmiş ve münhezim bir halde ancak gerilere kaçarak kurtulabilmiştir.

Beş hafta-İki hafta:

Malum-u âlinizdir ki, düşman harekâta başladığı sıralarda beş haftada Ankara'ya geleceğini ve muharebeye netice vereceğini bildirmişti. Fakat biz bu külliyyatı, iki haftada iki büyük meydan muharebesi tekzip ettik. (Elhamdülillah sesleri) Bu meydan muharebelerinin her biri birer hafta sürmüş, birisi düşman mevzi-i müstahkemesinde vukuu bulan taarruzlarımızla def ederek müdafaa kuvveti halinde inkişâf etmiş, diğeri ise kıtaatımızın düşmanı müstahkem mevziilerine vâki' (gerçekleşen) olan taarruzlardır ki bu da muvaffakiyetle neticelenmiştir. Bu suretle ordumuzun gerek müdafaa ve gerek taarruz kabiliyeti düşman ve bütün âlem nazarında ispat etmiştir.

Milletin Azm-i istiklali:

Efendiler, bu muvaffakiyetin iktisâbına (edinme) en büyük amil, milletin tamamıyla uyanmış olan azm-i istiklalidir. Bu azim bütün Anadolu'yu baştanbaşa sarmıştır. Düşmanın şimdiye kadar Yunanistan'dan getirmiş olduğu kuvvetlerle bunlara ilaveten yeni Yunanistan namı verdiği ve memâlik-i meşguleden (işgal olunmuş memleketler) aldığı kuvvetlerin maneviyatı tamamıyla sarsılmış bir halde bulunuyor, elimize düşen Yunan esirleri muharebeden şikâyet ediyorlar. Yunanlar

artık muharebenin muvaffakiyetle neticeleneceğinden ümitlerini tamamıyla kesmiş bulunuyorlar.

Efendiler, muharebe bitmiş değildir. Bundan sonra daha azimkârane ilerleyeceğiz. Sarsılmaz bir orduya ve sarsılmaz yekpare bir vatana ve sarsılmaz mütesânid (dayanan) bir meclise istinâd (güvenme) eden milletimiz bundan sonra garba karşı hakkını daha yüksek sesle müdafaa ve şarka da ümit ve iman sesleri saçacaktır. (Anadolu Ajansı)

17 Nisan 1337

Numara:161

Tebliğ-i Resmî: 15 Nisan 337

Uşak Mıntıkasında Mevzi-i Muharebeler Oluyor

İzmit'in kenarındaki düşman ileri mevziilerini zapt ettik-Bursa mıntıkasında muvaffakiyetli keşif taarruzları yapıyoruz-Uşak mıntıkasında (Ahadköy) civarında düşman süvarileri tard edildi.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında kuvvetlerimiz çuha fabrikası civarında (Şükranıye)de bulunan düşman ileri mevâzı'nı bir baskın ile işgal eylemiştir.

Bursa mıntıkasında, düşman sağ cenahına tarafımızdan yapılan bir keşif taarruzu muvaffakiyetle neticelenmiş, topçu muharebesi olmuştur. Babasultan istikametinde şoseye çıkmak isteyen iki bölük düşman süvarisi ateşimizle tevkif edilmiştir.

Uşak mıntıkasında, (Niyaz), (Derbend) civarında ve (İslamköy) şarkında düşman kıtaatıyla muharebât vukua gelmiştir. (Ahadköyü) civarında kuvvetlerimiz düşman süvarilerini tard eylemiştir. Çivril ve Denizli mıntıklarında keşif faâliyeti olmuştur. (Anadolu Ajansı)

Dün Akşamki Tebliğ-i Resmî: 16 Nisan 337

Uşak'ta 14-15 Gecesi İle Evvelki Gün Keşif Müsâdemeleri Olmuştur

Kocaeli'nde, Tavuklar Köprüsü'yle Geyve Boğazında topçu ateşi-Adapazarı'nda Yunan mezalimi-Bursa'da sükûnet-Uşak'ta keşif müsâdemeleri-Uşak'tan ilerleyen düşman süvarileri muhalif istikamete tard edildi.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında, Tavuklar Köprüsü ve Geyve Boğazı'ndan mütekâbilen (karşılıklı olarak) topçu ateşi ve hafif piyade ateşi

olmuştur. 13-4-37'de Yunanlar Adapazarı ahalisinden 10.000 lira toplamışlar ve cebren birçok haneleri soymakta ve Yunan zabıtları İslam kadınlarına tecavüz etmektedirler.

Bursa mıntıkasında sükûnet vardır.

Uşak mıntıkasında, 14-15 Nisan 37 gecesi ve 15 Nisan 37 günü keşif müsâdemeleri olmuştur. Uşak şimal-ı şarkîyesinde (Cumbur) istikametinde ilerleyen düşman süvarileri Niyaz istikametinde ricat eylemiştir. (Anadolu Ajansı)

18 Nisan 1337

Numara:162

Tebliğ-i Resmî: 15 Nisan 337

Akhisar Civarında Düşman Postası İmha Edildi

Kocaeli ve Bursa mıntıklarında sükûnet var-Uşak mıntıkasında düşmanın ilerleme teşebbüsü tard edildi.

1-Garp Cephesi: Kocaeli ve Bursa mıntıklarında sükûnet vardır. Uşak mıntıkasında düşmanın ilerleme teşebbüsü ateşimizle tard edildi. Akhisar'ın (Akçaolan ve Mermer) karyeleri civarına düşmanın bir postası imha edildi. (Anadolu Ajansı)

İzmir'de Askerlik Aleyhinde Kanlı Nümâyişler Yapılmıştır

Yunanların İnönü'nde 3.000 zabitle 10.000 nefer maktul verdikleri Paris'ten bildiriliyor.

Yunan meclis-i mebusanı içtimanı ta'lîke (askıya almak) lüzum görmüşlerdir.

Muzafferiyetlerimizin akisleri Avrupa'da azim tesirler icra etmiştir-Fransa mahfillerinde daima lehimize konuşuluyor-Harekât-ı askeriyemiz Paris'ten dikkatle takip olunuyor-İngiliz matbuatının tenkidâtı.

Ankara, 16 Nisan- 8 Nisan Cuma günü İzmir'de yerli Rumlar tarafından askerlik aleyhinde bir nümâyiş yapılmıştır. Yunan zabıtasının sahile dağıttığı bu nümâyişte atılan kurşunlardan bir Türk kızı, bir Musevi, bir papaz ve bir makinist telef olmuş ve bir Rum kızı yaralanmıştır. (Anadolu Ajansı)

İzmir Rumları Fransızlara Verdikleri Bir Muhtıra İle Yunanistan'a Asker Vermeyeceklerini Bildirmişlerdir

Ankara 17-İzmir Rumları Fransa'nın İzmir konsolosluğuna tevdi' (bırakmak) ettikleri bir muhtıradaki İzmir'in mukadderatı henüz tayin etmemiş olmasına binaen Yunanistan'a asker vermeyeceklerini bildirmişlerdir.

Ankara 16 Nisan-Paris'ten 6 Nisan tarihiyle bildirildiğine göre Yunan ordusu İnönü muharebâtında 3.000 zabıt ve 10.000 nefer maktul verdiği anlaşılıyor. İstanbul'da Düvel-i İtilafıye delegelerinden mürekkebi (oluşan) olan sansür heyeti bu telgrafın İstanbul gazetelerinde intişarına müsaade etmemiştir.

Bir Ta'lik Mecburiyeti

Ankara 16 Nisan-Bugünlerde içtimai mukarrer olan Yunan mebusanı içtimai 29 Nisan'a ta'lik edilmiştir. (Anadolu Ajansı)

Zaferimiz ve Avrupa

Zonguldak 16 Nisan-(Hususi muhabirimizden) Zaferimiz haftasında alınan tafsilât, Avrupa'da tesirat-ı azami icra etmiştir. (Anadolu Ajansı)

Fransa Mahfillerinde

Zonguldak 16 Nisan-(Hususi muhabirimizden) Fransa'da Türk dostluğu günden güne tevsif' (genişletme) etmekte ve umûmî bir mahiyet iktisâb etmektedir. Her mahfilde lehimize konuşuluyor. Açıkşöz: Demek akılları başlarına geliyor.

Harekât-ı Askeriyemiz

Zonguldak 16 Nisan-(Hususi muhabirimizden) Harekât-ı askeriyemiz Paris'te büyük bir alaka ile takip olunuyor.

İngiltere'de Tenkidât

Zonguldak 16 Nisan-(Hususi muhabirimizden) İngiliz matbuat, Yunanların nasihatlerini dinlemediklerinden dolayı müteessif (kederlenen) olduklarını yazıyorlar. (Deyli Telgraf) gazetesi, "Yunan Hezimetini" ser levhasıyla (başyazı) neşrettiği bir makalede Yunanları şiddetle tenkit etmekte.

Ordumuz Yalnız Türk Zekâsı ve Türk Kudretiyle Muzaffer Olmuştur

Ankara: 16 Nisan-Ordumuz nezdinde Türk elbisesiyle Fransız ve İtalyan zabıtlarının bulunduğu hakkında Yunanlar tarafından bazı yalanlar işâa (duyurma) edilmekte olduğu istihbar kılınmıştır. İkinci İnönü muzafferiyetimizi ve kahraman ordumuzun gösterdiği satvet (ezici kuvvet) ve savlet-i ecânib (ecnebler) ve harice

karşı düşkün göstermek maksadıyla düşmanlarımızın uydurmakta oldukları bu kabil yalanlar katiyen asıl ve esastan ayırdır. (Anadolu Ajansı)

İngilizler Para Veriyorlar

Ankara 17-Gunaris İngiltere'den mühimmat-ı harbiye alınmak üzere istikrâz akdine muvaffak olduklarını beyan etmiştir. (Anadolu Ajansı)

Biz Zaten Biliyorduk

Ankara 17-(Kozmos) gazetesi Londra matbuatının tekzibine rağmen Yunan taarruzlarının İngiltere tarafından tavsiye edildiğini yazmaktadır.

İzmir-Söke Trenleri

Ankara 17-Yunanlar Söke hattında nakliyat-ı ticariyeyi men etmiştir. İzmir-Söke treninin lağvı me'sûredir (rivayet edilme).

Ricat Yollarındaki Yunan Hunharlığı Tahammülsüz Bir Dereceyi Buldu

Uşak'ta Deveçayı hattında münhezimen firar eden Yunanları, en gaddarane bir surette önlerine gelen kardeşlerimizi şehit etmiştir.

Müslümanları, camilere doldurup diri diri yakıyor, bıçkı ile kesiyorlar. Adapazarı civarında Rum ve Ermeni çeteleri pek feci vahşetler irtikâb etmiştir. Namertler kaçarlarken, yakmadık köy, kıymadık can koymamışlar.

Ankara 17 Nisan-Uşak cephesinde (Kızılcaköy), (Çalışlar), (Deveçayı) hattında münhezimen (yenilerek) firar eden Yunanlar esna-i firarlarında gerek asker gerek köylü, elli kadar esiri bıçak ile kesmek ve süngülemek suretiyle şehit etmişlerdir. Bu şehitlerin cesedi (Çavuşlar) karyesi garbında bir arada bulunmuştur. Yunanlar ayrıca (Çalışlar) karyesi muhtarı olan Paşa İmam'ı ile mezkûr karye hatibi Ramazan ve Ayşe isimli kadının kollarını kesmek ve parçalamak suretiyle bu masum ve silahsız zavallıları şehit etmişlerdir. Ricat yollarındaki Yunan hunharlığı pek feci ve tahammülsüz bir dereceyi bulmuştur. (Anadolu Ajansı)

Ankara 17 Nisan-Yunanlar ricatları esnasında (Söğüt) kasabasında 700 Müslüman hanesini tamamen yakmışlardır. Yıkılan ebniye (binalar) miyanında (arasında) üç camiî şerif ile bir tekke de vardır. Müslümanlar cami-i kebare doldurularak ateşe verilmiş ise de cami kârgır (taşla yapılan) olduğundan yanmamıştır. Yalnız yakıp yıkmak çalıp soymakla ihtirasat-ı vahşiyanelerini tatmin

eden Yunanlar, ayrıca ihtiyar üç kadını diri diri yakmışlardır. Yunan zulmünden kurtulabilen ahali-i masume sefil ve meskensiz kalmıştır. (Anadolu Ajansı)

Ankara 17- Adapazarı civarında bazı köyler Yunanlar tarafından yıkılmış ve bilhassa Rum ve Ermeni çeteleri Müslüman ahaliye karşı pek feci vahşetler irtikâb (girişmek) etmişlerdir. Birkaç hanesi müstesna olmak üzere (Bozüyük) kasabasıyla (Alibey) ve (Düzsaraycık) karyeleri Yunanlar Tarafından tamamen ihrâk edilmiştir. Bozüyük devâir-i resmîyesi (resmî daireler) ihrâktan masûn (zarardan korunan) kalmıştır. Ahaliye ait bütün evler alt üst edilmek suretiyle tamamen ihrâk ve tahrip olunmuştur. Evleri yağma eden, içindeki eşyaları gasp ve sakinleri tedhiş eyleyen düşman çekildiği yerlerde feci bir sefalet ve harabe bırakmıştır. (Anadolu Ajansı)

Ankara 17-Yunan askeri İzmir-Söke hattı üzerinde Torbalı istasyonu civarındaki camiî şerifi geceleyin yakmışlardır. Londra Konferansı'nın itikadından beri menatik-ı meşgulede zulm ve tazyikini teşdîd eden Yunan Hükümeti Trakya'dan ahaliye mevcut eslihayı toplamak bahanesiyle yeniden birçok facia irtikâbına başlamışlardır. (Anadolu Ajansı)

19 Nisan 1337

Numara:163

Tebliğ-i Resmî: 18 Nisan 337

Topçumuz Uşak'ta Düşman Tahkimatını Men Etmiştir

Sakarya boyunda Yunanların keşif süvarileri tard edildi. Çivril mintikasında düşman müfrezeleri kuvvetlerimizin tazyikiyle aksi istikamete çekilmekte, tarafımızdan takip olunmaktadır.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mintikasında, Sakarya boyunda keşif ve tarassud (gözetleme) ile meşgul olan düşman süvarileri zayıyla tard edildi. İznik Gölü garbındaki Pazarköy ve sair İslam köyleri düşman tarafından kâmilten yakılmaktadır.

Bursa mintikasında, (Apollon) gölü sahilindeki İslam köylerine tecavüz etmekte bulunan bir düşman çetesi bir hayli maktul verdirerek tard edilmiştir.

Çivril cenub-ı garbîyesinde bazı düşman müfrezeleri kuvvetlerimizin tazyikiyle Guben istikametinden çekilmekte ve takip olunmaktadır. Uşak mintikasında cephenin muhtelif aksamında lehimize keşif kuvvetleri müsâdemâtı olmuş ve tahkimatla meşgul düşman, topçu ateşimizle men ve taciz olunmuştur.

Denizli mıntıkasında ehemmiyetsiz keşif müsâdemeleri olmuştur.

Bursa Rumları Türk Bayrakları Hazırlamışlar

Ordumuzun Bursa'ya dayanması üzerine Bursa Rumları Türk bayraklarını asmışlar, ekseri ticarethanelerde Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin resimlerini mevki-i ihtirama koymuşlardır.

İstanbul'dan gelen bir zat ifade ediyor, Anadolu ordusunun Bursa kapılarına dayanması üzerine Rumlar pencerelerine Türk bayraklarını asmışlar, ekseri Rum ticarethaneleri ise Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin resimlerini mevki-i ihtirama koymuşlardır. Bursa'da tahliye hazırlıkları devam ettiği müddetçe Rumlar İslam ahaliye karşı hürmetkâr bir vaziyet takınmışlardır. Elyevm (hâlâ) bayraklarımız Rum evelerinde pencerelere yakın ve hazır bulunuyor.

Asker Yüklü (2.000) Tonluk Bir Yunan Vapuru Adriyatik'te Battı

İstanbul'dan malumat-ı mevsûkaya nazaran asker yüklü 2000 tonluk bir Yunan nakliye gemisi Nisan'ın 12. günü Adriyatik denizinde şiddetli bir fırtınaya tutularak batmış, askerler boğulmuştur. O sırada heyet-i murahasımıza hamil olan (Odaça) namındaki İtalyan torpidosu civardan geçiyordu. Yunan gemisi torpidodan imdat talep etmiş ise de fırtınanın şiddeti muavenete imkân vermemiştir.

Loyd Corc, (Lloyd George) "Londra Konferansı'nda Maksat Türkiye ile Yunanistan'ı Hareketlerinde Serbest Bırakmaktı" Diyor

Ankara 18-Loyd Corc (Lloyd George), Anadolu mesâili (meseleler) hakkında yeniden beyanatta bulunmuş ve esasen son Londra Konferansı'nın Türkiye ve Yunanistan'ın hareketlerinde serbest bırakmak mülahazasını takip etmiş olduğunu beyan ediyor.

Müttefiklerin Hazırlığı

Ankara 17-Atina'da Peruiya gazetesinde yazıldığına nazaran, İngiliz gazetelerinden bazıları Anadolu'daki harekât-ı askeriyenin neticesine müttefikleri hazırlanmış olduklarını yazmaktadır. (Anadolu Ajansı)

75 Milyon Vermişler

Ankara 18 Nisan-(Kalayaropulos) riyasetindeki Yunan kabinesi istifa etmiştir. Yunan parlamentosunda müstakil fırka son hezimet hakkında hükümetten izahat talep etmiştir. (Anadolu Ajansı)

20 Nisan 1337

Numara:164

Tebliğ-i Resmî: 17 Nisan 337

Cephelerde Sükûnet

Geyve Boğazı şimalindeki düşman keşif kolları maktullerini bırakarak kaçmışlardır.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında, Geyve Boğazı şimalinde 17-18 Nisan gecesi tarafeyn (tarafklar) arasında vukua gelen müsâdemede düşman maktullerini terk ile firar eylemiştir. Bursa mıntıkasında sükûnet vardır. Uşak mıntıkasında, düşman (Bahadır) ve (Çamyurdu) havalisindeki köyleri yakmaktadır.

Bu Vahşi Düşmana Aman Verilir Mi?

Irzları pâymâl (çiğnenme) edilen Türk kadınlarını, memelerini kesip duvara yapıştırdıktan sonra şehit ediyorlar.

Vahşi düşman, İnönü'nde münhezim olunca intikamını masum halktan almıştır. Namert Yunan askeri Bilecik, İnegöl, Yenişehir havalisinde 2.780 bina, 35 cami, 10 mektep yakmış, erkek, kadın, ihtiyar, çocuk birçok Müslüman'ın canına kıymıştır.

Ankara: 19 Nisan-Yunanlar Bilecik kasabasıyla ricat sahasındaki mahallerde ihrâk ettiği mebânî (binalar) ile ahali-i masume hakkında irtikâb eylediği mezalim ve faciaya dair alınan malumat-ı resmîye ber-vech-i âtîdir:

1-Bilecik kasabasında 1.800 hane, 320 dükkân, 18 hane, 20 tekke, 1 mescit ile 8 camii şerif ile 20 ipek fabrikası, 9 fırın, 2 medrese müteharrik (yakılan) olmuştur. Zükûr (Erkekler) ve inâs (kadınlar) olmak üzere 22 nüfus müteharriken (yakılarak) ve 8 nüfus mahnukan (boğularak), 5 nüfus mecrûhen (yaralı) şehit, 21 izale-i bîkr, 52 faâl-ı şeniî ve 18 iskat-ı (sükût ettirme) cenin vardır.

2-Bilecik'in (Peylerzu) karyesinde 31 hane, 12 samanlık, 1 cami, 2 mektep, (Çakırpınar)da 11 hane, (Cuma) karyesinde 8 samanlık, (Kiverler) karyesinde 1 hane, 6 samanlık, (Mahan)da 37, (Selüz)de 2 hane yakılmıştır. (Huzurveren) karyesinde 1 kişi şehit edilmiştir.

3-(Küplü)nün (Aşağı) karyesinde 1 cami, 1 mektep, 50 hane İslam mahallesi ve Yeniköy'de tamamen 1 mektep ve 1 cami ve 130 hane, (Beytimur) karyesinde 2

hane yakılmış, (Küplü) kasabasındaki Veliddin Paşa camiî şerifi minberi tahrip edilmiş ve camilerin içindeki bütün eşya ve levhalar ayaklar altına alınıp ezilmiştir. Abbaslık karyesinden 4 şehit, 1 mecrûh, (Şükraniye) ahalisinden 2 esir, (Kurt) köyünden 2 şehit, (Nur)dan 4, (Yeniköy)den 3 şehit vardır.

4-Pazarcık'ın (Gümüşdere) karyesinde 150, Karaköy'de 12 hane yıkılmıştır. Pazarcık kasabasında Oymak Mahallesi muhtarıyla ahaliden üç kişi şehit edilmiştir.

5-Bilecik'in (Yarhisar) nahiyesinde 8, (İlyasbey)de 32 hane, 22 samanlık, 3 fırın, Orkuca karyesinde 1 hane, bir samanlık, (Ganik) karyesinde 1, (Orkuca)da 5, (Kuduzbey)de 1 hane, (Hasandere) karyesinde 1 hane yakılmıştır.

İlyasbey'de 3, (Ganik)de 1, (Orkuca)da 25 faâl-ı seniî ve bu köyde 12 izale-i bîkr vardır.

6-Yenişehir kasabasında 40 dükkân ve kahvehane ile 1 mescit, 4 mektep, 8 hane ihrâk ve 10 hane ile 1 cami, 1 fırın havan mermisi ile tahrip edilmiştir. (Menteşe), (Kabapınar), (Orhan), (Dereköy), (Aliesma), (Pınarboğazı), (Cellatlık) ve (Koyunhisar) karyeleri ve Ümraniye çiftliği kâmilten ihrâk edilmiştir. Akçapınar'da kadın erkek 10 kişi şehit edilmiştir.

7-İnegöl kazasının (Reşadiye) ve (Mamure) nahiyeleri köyleri yakılmıştır. Irzları pâymâl (çiğnenme) edildikten sonra memeleri kesilip duvara yapıştırmak suretiyle 15 kadın kesilmiş, yetmiş seksen yaşlarında 11 ihtiyar şehit edilmiş, 9 masum çocuk doğranmıştır. Erkek, kadın, çocuk olmak üzere 25 yaralı taht-ı tedavide bulunmaktadır.

8-Ahaliden şehit edilenlerin miktar-ı hakikilerinin tayini zamana mütevakkıf (bekleyen) olup yukarıda zikredilenler, ancak ahaliye malum olan ve kasaba veya köy civarında şehit edilenlerden ibarettir. Yunan vahşilerinin beraberlerinde sürükleyip götürdükleri insanların hayat ve mematları henüz meçhuldür.

Antalya Ahalisi Düşmanın Dindaşlarımıza Yaptığı Zulümleri Protesto Ediyor

Antalya 17 Nisan-Dün bütün Antalya tüccar ve esnafı dükkânları kapatmışlar ve hükümet meydanında büyük bir içtima akd ederek Yunanların arazi-i meşgulede (işgal altındaki arazi) dindaşlarımıza yaptıkları mezalimi protesto etmişlerdir. (Anadolu Ajansı)

(Nazilli)de Yunan Vahşeti

Ankara 18-Yunanlar Nazilli kasabasında pek feci bir devre-i mezalim açmışlardır. 25 Mart 37 tarihine müsâdif (rastlayan) Cuma gününden itibaren belediye reisiyle eşraf-ı mahalleden başlayan tevkifât Müslüman erkeklerine teşmîl (içine almak, kapsamak) edilmiştir. Gerek bu badireden tahlîs-i hayata (hayatını kurtarma) muvaffak olanlar gerek aynı akıbetin kendilerine de ihzar edilmekte olduğundan haberdar olan (Datça) karyesi ahalisi, kâmilen dağlara ve ormanlara dağılmıştır.

20.000 Sivil Esir Yanya'da Yol Yapmakta Kullanılıyor

İstanbul'dan bildiriliyor: İtalya'dan alınan malumat-ı kat'îyeye göre Yunanların Balıkesir, Edremit, Akhisar, Manisa ve sair meşgul memleketlerimizden götürdüğü (20.000) kadar Türk Yanya'da yol ameleliğinde istihdam ediliyor. Bu zavallılara işkencelerin envai çektirilmektedir.

Beslediğimiz Kargalar!

Birinci İnönü Muharebesi'nden sonra Yunanlar ricat ederken (Söğüt)lü 250 Rum'la beraber gitmişlerdir. Bunlardan 82'si bu defa taarruz eden düşmana kılavuzluk ettikleri tahkikat-ı resmîye ile sabit olduğunu Ankara gazeteleri yazıyor.

21 Nisan 1337

Numara:165

Halâs (Kurtuluş) Gününü Bekleyen İllerimizde Kan Gövdeyi Götürüyor

Ordusunu her tarafta perişan ettiğimiz alçak Yunan, güzel yurdumuzda aziz dindaşlarımıza havsala (anlayış) sığmayan şenâatlerle zulmediyor. Cenk meydanında yüz çeviren düşman, İzmir'de minarelerimize, İslam mahallelerinde çoluğa çocuğa, kıza kadına yaylım ateşi açıyor, İzmir'in içinde muhadderâtmızı (tesettürlü Müslüman kadınları) dövüyor. Köylerde din kardeşlerimizi kılıçtan geçiriyorlar. Sultan Osman'ın ilk hutbeyi okuduğu güzel kasabamızı kül ettiler. Kırılması alçaklar, sürülüp giderlerken kıymadık can, yıkmadık hân mân (ev bark) ve geçmedik ırz bırakmıyorlar.

Ankara 19 Nisan-Malumet-ı mevsûka ve mahsusamıza nazaran, geçen hafta İzmir'den cepheye sevk edilmek üzere Basmahane istasyonundan trene irkâb (bindirme) edilen Yunan askerleri trenin hareketinden evvel istasyon garbındaki (Çorakkapı) camiî şerifinin minaresini tahrip için minareni alemine ateş açmışlar ve

binlerce kurşuna maruz kalan alemler yıkmışlardır. Müteakiben caminin pencere camlarına ateş ederek camiî şerifin dâhilini de tahrip etmişlerdir. Müftü Efendi tarafından Düvel-i İtilafiye mümessillerine müracaat edilmesi üzerine mümessilleri bizzat gelmişler ve tahribatı aynen görmüşlerdir. İngiliz mümessili “vaktiyle Türkler Hıristiyanlara böyle yaptılar, şimdi de Yunanlar size yapıyorlar” cevabını vermiştir. Aynı askerler İzmir’den (Menemen) havalisine kadar Karşıyaka’dan itibaren yol boyunca tarlalarında çalışan köylüleri kurşunla şehit etmişlerdir.

Ankara 20 Nisan-İzmir’deki Yunan neferleri 17 Nisan’da (Topyatağı) mevkiinden İslam mahallelerine yayılım ateşi açmışlardır. Bu ateşten Binnaz binti Hasan ve Mustafa bin Halil namında bir kadın ve bir erkek şehit olmuştur.

Aydın taraflarında tarlalarında çalışan ahali-i masume Yunan askerleri tarafından şehit edilmektedir. (Balatcık) ile (Germencik) arasında Eyüp oğlu Ahmet, Muhacir Osman, Ali Hoca oğlu Veli, Tıkbanoğlu Ali isminde 4 Türk şehit edilenlerin miyânındadır. (Anadolu Ajansı)

Cadde Ortasında Muhadderâtımız Dövülüyor

Ankara 19 Nisan-İzmir’de Frenk mahallesinden geçen bir Yunan kıtası Fransız tebaasında (Şivarsman) mağazası önünden geçerken 3 Müslüman kadını ile 2 çocuğa taarruz ederek kadınların peçe ve çarşaflarını, çocukların feslerini yırtmışlardır. Şivarsman’ın kuvvâsı (kuvvet) mütecaviz Yunan efradını insafa davet ettiğinden dipçiklerle dövülmüş ve ancak birkaç saat sonra kendine gelebilmiştir. Zavallı kadınlar ağır tahkirâta maruz kalmış ve dayak yemişlerdir.

Yoluna Giden Bir Biçare İhtiyarı Karakol Önünde Şehit Ediyorlar

Ankara 19 Nisan-Kukar Yalı’dan kömür yüklü hayvanıyla İzmir’e gelen Mehmet Ağa isimli bir ihtiyar karakola pek yakın bir mesafede kurşunla şehit edilmiştir. Katil bir mutad (alışılmış) taharrî (araştırma) edilmemiştir.

İzmir’in İçinde

Ankara 20 Nisan-Yunanlar İzmir’de Kukar Yalı’da Müslüman kadın ve kızlara hakaret etmekte ve ölümle tehdidatta bulunmakta devam ediyorlar. Karataş’tan Kamer Hanım’la Nazmi Bey’in haneleri Yunan efradının taarruzuna uğramıştır. Caddelerde bilâsebep Müslümanları darp etmekte olan Yunanlar,

Karşıyaka'da 17 Nisan Pazar günü bir İslam hanımını cebren kaçırmışlardır. (Anadolu Ajansı)

Manisa Civarında

Ankara 20 Nisan-Manisa civarında envai cinayet irtikâb edilmektedir. 11 Nisan'da Değirmendere'de 6 erkek ve 1 kadını sopalarla dövmüştür. (Âşıklar)da Arpacı Mehmet Ali oğlu Ahmet ve Mustafa Cemal kurşunla vurulmuştur. Aşıklar'da galebe (galip gelmek) bir surette gezen Yunanlar Müslümanları ölümle tehdit etmektedir. (Anadolu Ajansı)

Namertler İlk Pâyitahtımız Güzel (Söğüt)ü Kül Ettiler

Ankara 20-Yunanların (Söğüt) kasabasında icra etmiş oldukları mezalim ve fecâyi' hakkında vârid olan (gelen) malumat-ı resmîye ber-vech-i âfîdir:

Söğüt kasabasında 631 hane, 606 dükkân, 18 han, 5 camiî şerif, 1 tekke, 2 medrese, 1 fetvahane ihrâk edilmiştir. (Düzdağı)nda 4 hane, 2 samanlık, 2 dam, 1 arsa, 2 ambar, 1 fırın; (Zive)de 2 hane eşyalarıyla beraber yakılmıştır.

Yunan Ordusu Müthiş Bir Anarşi İçindedir

Ankara 19-Son hezimetlerinden sonra Yunan ordusunda itaat-ı askeriye katiyen kalmamıştır. Ordu müthiş bir anarşi içindedir. Efrada alenen zabıtana hakaret ediyorlar. Buna mukabil efradı itaate davet için vukuu bulan teşebbüsât semeredâr (verimli) olmuyor. Yunan zabitanı ve memurin zabıtası efrada karşı âcizane ve müsamahakârane bir vaziyet almıştır. (Anadolu Ajansı)

22 Nisan 1337

Numara:166

Resmî Tebliğ: 21 Nisan 337

Ankara 21-Cephelerde sükûnet vardır. (Anadolu Ajansı)

Yunanların Müthiş İmha Siyaseti

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti bu babda vesâik (vesikalar) elde etmiştir. Yunanları bu son hezimetini acısını işgalleri altında bulunan arazini masum halkından çıkarıyorlar.

Ankara: 21 Nisan-Elde edilen vesaikten anlaşıldığına göre Yunanlar işgal altındaki mahallerde Müslümanlara karşı müthiş bir imha siyaseti takip etmektedir. Harp Yunanların galebesiyle neticelendiği takdirde bu siyaset daha fazla teşdîd

olunacaktır. Mağlubiyyet halinde ise çeteler vasıtasıyla bütün köyler yağma ve imha olunacaktır. Yunanlar Şile ve Kandıra havalisini tahliye ederken yerli Rum ahalden birçoğunu teslîh (silahlandırma) ederek beraberlerinde götürmüşlerdir. Bu havaliden İzmir'e çekilen Yunanlar ahali-i müsellahayı (silahlı ahali) imha için ayrıca 300 kişilik çeteler teşkil etmişlerdir. İzmir'de son bir hafta zarfında Yunanlar yüzlerce Müslüman'ı darp ve tahkir etmişlerdir. Eskihisar'da 200 tevkif edilmiş ve dövülmüştür. (Anadolu Ajansı)

Cephede Değil Şehirlerde

Ankara 19-İzmir'de sağa sola kurşunlar yağdırarak geçen bir Yunan otomobili Araphanı önünden geçerken atılan kurşunlardan lokantacı Salamun yaralanmış ve hastaneye götürülmüşse de ölmüştür. (Anadolu Ajansı)

Soyup Götürüyorlar

Ankara 20-Yunanlar Balıkesir ve havalisinden topladıkları vesait-i nakliyelerle (nakliye vasıtaları) Bursa ve sair mahallerden gasp eyledikleri külliyetli ev eşyasını Balıkesir'e götürmektedirler. (Anadolu Ajansı)

İzmir'deki Türk Enîni (Acıdan İleme)

Ankara 19-İzmir'deki Türk ve Müslüman ahali mal ve canlarından katiiyen emin değillerdir. Şehirde herkes sabahleyin geç vakit dükkânlarını açmakta ve akşamleyin erkence kapayıp evlerine çekilmektedirler. İzmir'de bulunan Düvel-i İtilafiye mümessilleri Türk ahalinin ıstırabından tamamen haberdar buldukları halde teşebbüsât-ı men'iyeye (engelleme girişimleri) lüzum görmemektedirler.

İzmir, Alaşehir, Foça ve Urla'daki Çete Teşkilâtı

Ankara 21-Yunanlar İzmir Alaşehir hattıyla Foça ve Urla'da çete teşkilâtı yapmaktadırlar.

24 Nisan 1337

Numara:167

Evvelki Günkü Tebliğ-i Resmî: 22 Nisan 337

Ankara 22-Cephelerde sükûnet vardır.

Dünkü Tebliğ-i Resmî: 23 Nisan 337

Ankara 23-Cephelerde sükûnet vardır.

Meyus Yunanların Şenâatleri

İnhizâmdan sonra meyusan isyan eden Yunan askerine hükümet, İslamlara işkence etmekle teselli vermek istiyor. “Türkiye’de isyan çıkacaktır” diye birçok Müslümanlar hapsediliyor.

8 Nisan’da İzmir’den Uşak’a kadar tren boyunca 20 dindaşımız şehit edilmiştir.

Yunan zabitleri yerli Rumlarla Beykoz ve civarında şekavet (haydutluk) yapıyorlar.

Ankara: 22 Nisan-Yunan hezimetinin İzmir’deki tesirine dair istihsâl (elde etmek) ettiğimiz şayan-ı dikkat malumata nazaran kandil münasebetiyle İzmir Müslümanlarının bayraklarla fenerler astığı bir sırada cepheden dönen bazı efradın Yunan inhizâmını haber vermesi, Yunan askerleri arasında pek fena tesir yapmıştır. Zaten harpten bihaber olan Yunan efradı “Bir taraftan bize kan döktürüyor, diğer taraftan Türklerin bayram yapmasına müsaade ediyorlar. Avrupa İzmir’i Türklere veriyor.” nakaratıyla isyan alemi göstermişler ve terhislerini talep eylemişlerdir. Askerinin mutâlebâtını (istekler) bahane ittihaz eden Yunan Hükümeti Müslümanlardan bayrak asmış olanları geceleyin evlerinden zorla çıkartarak karakollara celb ve birçok dayak ve işkenceden sonra kelepçeler elinde tevkifhanelere sevk eylemişlerdir. Mevkufların bir kısmı vapurlara irkâb ederek bir saat meçhule sevk edilmiştir.

24 Nisan 1337

Numara:168

Resmî Tebliğ: 24 Nisan 337

Müfrezelerimiz (Balıkesir) Kıyılarında

(Sındırgı) ile (Bigadiç) arasındaki düşmana taarruz eden bir müfrezemiz (Bigadiç)i işgal eylemiştir. Bir diğer müfrezemiz de Uşak ile Alaşehir arasında düşmanın mühimmat yüklü bit trenini ber-hevâ (kaybolma) eylemiştir.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasındaki iki köye taarruz eden düşman zayıflatla tard (uzaklaştırma) edildi. Bursa mıntıkasında sükûnet vardır.

Uşak mıntıkasında, müfrezelerimizden biri (Sındırgı) ile (Bigadiç) arasında bir düşman müfrezesine taarruzla telefata verdirerek fırara icbar eylemiştir. Bir miktar tüfek, bomba, kılıç ve eşya-yı askeriye iğtinam edilmiştir.

İzmit'te Tevkifat

Ankara: 24: İzmit müftüsü Adil Efendi, Yunan kuvvetlerini arkadan vurmak üzere teşebbüsatta bulunmak ve Kuva-yı Milliye'ye iltihâk (katılmak) etmiş olmak töhmetiyle Yunanlar tarafından tevkif edilmiştir. (Enos) gazetesi, güya taht-el arz (yeraltı) telefon vasıtasıyla Kuva-yı Milliye ile muhaberede bulunmakla maznun (zannedilen) daha birçok zevâtın (şahıslar) tevkif edildiğini yazmaktadır. Anadolu Ajansı

26 Nisan 1337

Numara:169

Resmî Tebliğ: 25 Nisan 337

Bursa'da ateş baskını-Denizli'de keşif müsâdemeleri.

Adapazarı civarında süvarilerimizin taarruzuna uğrayan düşman süvarileri maktul ve mecrûh vererek tard edilmiştir.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında, Adapazarı civarında süvarilerimizin taarruzluya düşman süvarileri bir miktar maktul ve mecrûh vererek tard edilmiştir.

Bursa mıntıkasında, düşman mevâzı'na tarafımızdan muvaffakiyetli ateş baskını yapılmıştır. Düşman Gemlik mıntıkasındaki köyler ile (Burçin) karyesini ihrâk etmekte olduğu anlaşılmıştır.

Uşak mıntıkasında sükûnet vardır. Denizli mıntıkasında keşif kolu müsâdemesi olmuştur. Anadolu Ajansı

Papulos Denize Atılmak Tehlikesine Maruzdur

Yalnız bir fırkamızın cephesinde 1.100 Yunan naaşı gömdüğümüz halde Yunan tebliğ-i resmîsi, zayıtı 600 diye ilan ediyor.

Ankara 24 Nisan-Muzafferiyetimizden bahseden (Nevlogos) gazetesi diyor ki; Anadolu'daki Yunan hezimetini ihtiyatkâr Türk tebliğlerinin ifade ettiğiinden daha vahimdir. Havanın fenalığını bahane eden Papulos, denize atılmak tehlikesinde.

En Fena Çamurdan Yaratılmış Millet

Müslüman evlerine girerek eşyayı, köylüleri soyarak üstlerindeki para ve saatleri aşırın hırsızlar, paraları olmadığı için 3 Müslüman'ı şehit etmişlerdir.

Afyonkarahisarı'da Sokaktaki Tavukları Bile Çalıp Kaçmışlar

Ankara 25-Yunanlar, Afyonkarahisar'ı ve civarından çekilirken, birçok mezalimi irtikâb etmişler. Karahisar merkez livasının bir kısmı ile (Sancaklı) nahiyesinden ve Bolvadin kazası ile (Çal) nahiyesine merbût (bağlı) köylerin bazılarından binlerce mevâşî gasp eylemişlerdir. Köylülerin eşyasını yağma eden Yunanlar, sokakta tesadüf ettikleri adamların ceplerinden paralarını, boyunlarından saatlerini, hatta sokaktaki tavuklara varıncaya kadar ellerine geçirdikleri her şeyi gasp ve sirkat (çalma) etmişlerdir. Anadolu Ajansı

Hilâl-ı Ahmer Eşyasını Gasp Eylemişlerdir

Ankara 25-On üçüncü Yunan fırkası etbâkı (rütbe) Binbaşı (Hırstohulos) Yunanların Karahisar'ı işgallerinde, Anadolu'dan Hilâl-ı Ahmer namına gelen 59 sandık ecza-yı tıbbiyeyi de müsadere ederek Uşak'a sevk ettiklerini esna-i işgalde Karahisar'dan gelen zevât-ı ma'rûfeye (bilinen) beyan ve itiraf etmiştir.

27 Nisan 1337

Numara:170

Resmî Tebliğ: 26 Nisan 337

(Denizli)de Bir Baskın-(Çivril)de Keşif Müsâdemeleri

Kocaeli mıntıkasında ilerlemek isteyen bir düşman kolu aksi istikamete tard edildi. İzmit Körfezi'nde Değirmendere'ye yaklaşmak isteyen bir düşman torpidosu ile iki motoru ricata mecbur oldu.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında, (Ballıkaya) istikametinde ilerlemek isteyen bir düşman kuvveti kıtaatımız tarafından yapılan ateşle (Sapanca) istikametine tard edilmiştir.

İzmit Körfezi'nde (Değirmendere) sahiline yanaşmak isteyen bir düşman torpidosu ile iki motoru ateşimizle ricata icbar edilmiştir.

Bursa ve Uşak mıntıklarında sükûnet vardır.

Denizli mıntıkasında (Tosunlar) şarkındaki düşman karakoluna tarafımızdan yapılan bir baskın neticesinde mezkûr karakol efradı bomba ile kâmilen imha edilmiştir.

Çivril mıntıkasında keşif kolu müsâdemeleri olmuştur. Anadolu Ajansı

Metropolitler Yunan Askerlerini Müslümanlara Karşı Vahşet İkasına Teşvik Ediyorlar

Ankara 26-İzmit ve civarında ahali-i İslamiye'ye yapılan Yunan mezalim ve fecâyi' derece-i gayeye vâsıl (ulaşan) olmuştur. İzmit'te çoluk çocuk ve kadınlardan ibaret bir kabile bir haneye doldurularak kâmilen diri diri ihrâk edilmiş ve daha bunun gibi birçok mazlumun burun ve kulakları kesilmek suretiyle irtikâb-ı vahşet ve şenâat edilmiştir. Bu fecâyi' (Kerc) namında Rus vapuru süvarisi tarafından bizzat müşahede olunmuştur. Anadolu Ajansı

Dünyadaki Hiçbir Milletin Yapamayacağı Şenâati Yunanlar Daima Yapıyorlar

Ankara 26-(Baltacık) Yunan komutanı bir iki Yunan neferinde hastalık zuhur ettiğinden bahisle köylerde bilumum muhadderâtı camilere doldurarak cebren, muayene ve bazılarına taarruz etmiştir. Aynı zamanda kiliselere toplanan erkekler darp ve birkaçı sopalar altında şehit edilmişlerdir. Bir Yunan zabiti (Germencik) eşrafından Sarı Hasan'ın 14 yaşındaki kızı cebren İzmir'e götürülerek âdat-ı Hıristiyaniyeye (Hıristiyan adetleri) tevkifen tenkîh (nikâhlama) etmiş ve kızın pederini katl ve imha ettirmiştir. (Anadolu Ajansı)

Uşak'ta (59) Türk'ü Atina'ya Göndermişler

Ankara 26-Yunanlar son günlerde Uşak eşrafından (59) zatı tevkif ederek Atina'ya sevk eylemişlerdir. Yunan efradı silah tahrîsi (hırslandırma) bahanesiyle zulm ve tazyikatlarını günden güne artırmaktadır. (Anadolu Ajansı)

28 Nisan 1337

Numara:171

Resmî Tebliğ: 27 Nisan 337

Ankara 1-Cephelerde sükûnet vardır.

Dumlupınar'da Yaralanan Yunanların Sevkiyatı Hâlâ Devam Ediyor

Ankara 27-Dumlupınar Muharebesi'nde mecrûh olan Yunan neferlerinden üç 300 İzmir'e götürülmüştür. (Anadolu Ajansı)

Yunan Yalanları

Anadolu Ajansı'nın bir tekzibi daha.

Ankara 27-(Nevlogos) gazetesi ordumuzun son muharebelerdeki zayıtı hakkında bazı yalanlar uydurmaktadır. Atina telsizi de 24 Nisan tarihinde neşrettiği bir haberde Türk mecrûhlarının pansumansız kaldıklarını işâa eylemektedir. Anadolu'yu istila maksadıyla hareket-i taarruza girişen düşmanı iki haftada yere

seren kahraman ordumuzun müteaddid meydan muharebelerinde arazi, vaziyet-i harbiye ve bilhassa efradın malum olması hasebiyle verdiği zayıtlar Yunan ordusu zayıtıyla nispet kabul edilemeyecek derecede az olduğu ve milletimizin şefkat-ı hamiyetkâranesi sayesinde sinelerini düşman tecavüzüne siper yapan mecrûh gazilerimizin büyük bir dikkat ve ihtimam ile tedavi edilmekte oldukları herkesin malumudur. Anadolu Ajansı, Yunan ordusunun uğramış olduğu hezimetin Yunan efkâr-ı umûmîyesinde icra ettiği tesirâtı izale maksadıyla işâa oluna ircaf (yalan haber yaymak) kemâl-ı kat'îyetle tekzibe mezundur. (Anadolu Ajansı)

29 Nisan 1337

Numara:172

Resmî Tebliğ: 28 Nisan 337

Bursa'da bir düşman müfrezesi Akçalar köyüne kadar takip edildi.

Kocaeli mıntıkasında düşman çetelerinin firarı-Sakarya boyunda keşif müsâdemeleri.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında Sapanca Gölü garbında bir müfrezemiz ile düşman çeteleri arasında vukua gelen müsâdemede düşman bir miktar eşya ve maktullerini bırakarak firar eylemiştir.

Sakarya boyunda Trabzonlu ve Değirmendere mıntıkasında fasıllı topçu ateşi ve keşif kolları müsâdemâtı olmuştur. Bursa mıntıkasında: Apollon Gölü şarkında Kalemiye ile Önçukur şimalindeki tepede kıtaatımızın taarruzuyla bir düşman müfrezesi zaiyatla Başköy istikametinde ricata mecbur edilmiş ve düşman Akçalar köyüne kadar takip olunmuştur. Uşak mıntıkasında sükûnet vardır.

Söğüt ve Civarında Yunan Vahşet ve Şenâatleri Hakkında Resmî Tafsilât

Söğüt mıntika mıntika ateşte-Müslümanlar yanarken raks ediyorlar-Yalnız Söğüt'te yanan mebâninin kıymeti 555.767 lira-Götürülen eşya asgari 126.000 lira-Söğüt mülhakatındaki bütün köyler soyuluyor- Mevâşî Yunanistan'a sevk ediliyor-Yine izale-i bikrler.

Ankara 28 Nisan-Yunanların esna-i ricatlarında Söğüt kazası ile civarında nasıl irtikâb-ı vahşet (vahşet girişimleri) ve şenâat ettikleri hakkında vârid olan tafsilât-ı mütemmîme (tamamlayan açıklamalar) ve resmîye ber-vech-i âtîdir:

Yunanlar Söğüt'te İslam mahallelerini mıntikalara taksim ile her mıntika dâhilindeki evlerin eşyasını yağma ettikten ve kıymettar olanlarını otomobil, araba ve hayvanlarla arkaya ve kısm-ı mütebâkîsini (arta kalan) yerli Rumların hanelerine nakil eyledikten sonra o mıntıkayı ateşe vermek suretiyle İslam mahallelerini hemen kâmilen ihrâk etmişler ve evlerinde kalan iki ihtiyar kadının dilhırâş (yürek parçalayan) feryatlarla müteharrik olmasını raks ve musiki ile temâşâ (hoşlanarak bakma) eylemişlerdir. Müteakiben halka istihzâ' (alay etmek) edercesine iki Yunan zabiti ile Söğüt Rum papazı Leonidas ve sabık mal müdürü muavini Burdanid'den mürekkeb olarak teşkil eyledikleri tahkik heyeti vasıtasıyla güya evleri ateşe verenleri kimler olduğunu tahkik ve taharrî kıyam etmişler ve irtikâb olunan bu vahşeti ahali-i İslamiyeye tahmîle (birisine bir suç yüklemek) çalışarak birtakım biçareleri celb ve isticvâb (sorguya çekmek) ve Rumca yazdıkları bazı evrakı bunlara imza ettirmiş ve Mustafa namında birisiyle altmış yaşlarında Saraylı Şayiste Hanım mücrim (suçlu) olduklarının tahkik ettiği ve cezalarının verildiğini işâa etmişlerdir. Elyevm Mustafa ve Şayiste Hanım'ın nerede buldukları malum değildir. Söğüt kasabasında yakılan ve ahali-i Müslim'e ait bulunan mebanin kıymeti 557.767 liradır. Yakılan evlerden alınıp götürülen eşyanın kıymeti ise asgari 126.000 lira tahmin olunmaktadır. Söğüt'e yarım saat mesafede Serhoca karyesinde 57 hane ve 1 mektep ile 1 cami ihrâk edilmiştir. Eşyasıyla beraber yakılan bu evlerin kıymeti 23.000 bin lira raddesindedir (derece). Bu köyde yanmaktan kurtulan evlerle, diğer köylerin ekserisinin eşyası tamamıyla soyulmuştur. Söğüt kasabasıyla yedi köyden toplu olarak 2610 kilo buğday, 1145 kilo arpa, 2110 koyun ve keçi, 177 öküz, 120 inek, 78 merkep, 47 beygir, 346 sığır, 16 manda, 31 katır, 699 lira altın para ahz ve gasp eylemişlerdir.

Köylerde yapılan çapulculukla alınan ve tayin miktarına imkân olmayan zahâir (zahireler), mevâşî bu hesaba dâhil değildir. Toplu olarak alınan zahâir ve mevâşî kıymeti 75.000 bin lira raddesindedir. Evvelce yazılanlardan mâ'ada (başka) 2 kızın bıkır-i izale, 4 kadının namusu kirlenmiş, biri kadın olmak üzere yedi nüfus daha şehit edilmiştir. Bütün Söğüt ve havalisi harabe halindedir.

II.4.5. 1337 (1921) Yılı Mayıs Ayı Haberleri

1 Mayıs 1337

Numara:173

Tebliğ-i Resmî: 29 Nisan 337

1-Cephelerde sükûnet vardır. (Anadolu Ajansı)

Tebliğ-i Resmî: 30 Nisan 337

1-Cephelerde sükûnet vardır. (Anadolu Ajansı)

Hâlâ Yerleşmeye Çalışıyorlar

Yunanlar, Anadolu'da işgal edebildikleri yerlerde ekseriyeti temin edebilmek için kuvvetle çalışıyorlar. Bir taraftan Müslüman ve Türk ahaliyi tarihin kaydetmediği vicdansız bir suretle katl ve imha ederken bir taraftan da Anadolu'dan Kafkasya'dan ve asıl Yunanistan'dan getirdikleri Rumları yerleştirmeye çalışıyorlar. İnşallah kahraman ordumuz bu güne dek düşmanın bütün tasavvurlarını (tasarlama) pek yakında zîr ve zîr edecektir. Anadolu Ajansı bu hususta tebliğ ettiği telgraf şudur ki;

Anakara 29 Nisan-(Patris) gazetesine nazaran Yunan Hükümeti tarafından Anadolu'ya Rum muhacirleri yerleştirilmesi için 5 milyon dirhemi tahsis etmiştir.

2 Mayıs 1337

Numara:174

Tebliğ-i Resmî: 1 Mayıs 337

Bursa'da düşman ordugâhına baskın-Uşak'ta hafif topçu ateşi.

1-Garp Cephesi: Bursa mıntıkasında Kolgal istikametinde keşif kolu müsademesi olmuştur. Bursa mülhakatında Çekirge garbında Beşevler'deki düşman ordugâhına tarafımızdan yapılan baskından düşmana birkaç maktul verdirilmiştir.

Uşak mıntıkasında: Hafif topçu ateşi olmuştur.

Yunan Canileri Tehcire De Başladı

Orhangazi kasabasının kâffesini (bütün) tehcir eden Yunanlar kardeşlerimizi 23 Nisan'dan beri aç bi ilaç ölüme mahkûm bıraktılar.

Ankara 1 Mayıs-Müstehbarât-ı mevsukamıza (inanılınır haberler) nazaran Yunanlar Orhangazi kasabası ahalisini kâffesini kaza erkân-ı hükümeti ile beraber Gemlik'e tehcir etmişlerdir. Esna-yı tehcirde (tehcir esnasında) beraberlerinde eşya

götürmelerine müsaade edilmemiş, bilcümle (hepsi) eşya ve malları gasp olunarak yollarda enva-yı mezalim icra olunmuştur. Orhangazi ahali-i Müslimesi cumartesi 23 Nisan gününden beri aç ve bi ilaç ölüme mahkûm bir halde Gemlik'te bulunmakta ve İstanbul'a azimetlerine bile müsaade olunmamaktır. Şimdiye kadar namütenahi (sonsuz) nevilerini gördüğümüz Yunan canavarlığının tehcir şeklinde tezahürü Türk ve Müslümanları imhadan başka hiçbir maksada müstenid değildir.

Yunan Soyguncularının Bilecik'teki Habâsetleri (Kötülük)

Bilecik'teki Yunanlar 279.935 liralık vesait-i nakliye, mevâşî ve zahâir 1.945 lira nakden gasp etmişler ve 219.351 lira kıymetinde mebâniyi (binalar) yakmışlardır.

Ankara 30-Şimdiye kadar tespit edilebilen rakamlara nazaran Yunanlar ricat ederken yalnızca İnegöl ve Pazarcık nahiyesinden 279.935 liralık vesait-i nakliye mevâşî, tavuk, yumurta, bal, zahâir ve tütün ile ahalden nakden 10.845 lira gasp etmişlerdir ve 219.351 lira kıymetinde hane, dükkân, değirmen ihrâk ve tahrip ve eşyasını yağma etmişlerdir. Aynı sahada 20 erkek ile 3 kadın şehit ve 23 erkekle 4 kadın mecrûh kaydedilmiştir. Ahaliden alınıp götürülen ve hayat ve mematları meçhul bulunanlar 390 kişidir. Yakılan mebâni miyanında 9 camiî şerif vardır. (Anadolu Ajans)

Mazlum Kardeşlerimizin İstimdâdı (İmdat)

Yunan vahşetinden dağlara çekilen Aydın Tire köylüleri istimdâd (imdat) ediyorlar.

Ankara 30-Yunan zulmünden dağlara çekilen Aydın ve Tire köylüleri namına birçok kadın ve erkek imzalarıyla alınan istimdâdnamede Germencik ahalesinin bilaistisna çıplak bir hale getirilerek sopalarla işkence edildiği ve Elekli heyet-i ihtiyariyesinden dört kişinin ve Karaağaç dağından iki kişinin şehit olduğu, Umurbeyli, Erikli, Tahtacı köylerinin muhasara edilerek namuslarına tecavüz edilmedik kadın ve kız bırakılmayacağını bildiriyorlar. (Anadolu Ajansı)

3 Mayıs 1337

Numara:175

Tebliğ-i Resmî: 2 Mayıs 337

1-Garp Cephesi: Sakarya cephesinde hafif topçu ateşi olmuştur. Bursa mıntıkasında Fethiye’de tarafeyn keşif kolları arasında vukua gelen müsâdeme neticesinde düşman Gölcük ve Burçin istikametinde tard edilmiştir. Uşak mıntıkasında sükûnet vardır.

Yunanlar Taarruz Edecek Halde Değil

(Deba) gazetesi, Yunan kıtaatının mağlup ve kuvve-i maneviyesinin fena olduğunu yazıyor.

19 Nisan tarihli (Journal Dudeba) gazetesinden;

Mevsûk membadan ahz edilen (alınan) malumata göre Yunan orduları üç guruba ayrılmıştır. Birinci gurup, (Uşak) havalisinde mütehassıs (ayrılmış) olup hemen hemen tam mevcutlu üç firkadan müteşekkildir. Bu gurup ahiren iç mahsus hezimete maruz kalmıştır. İkinci kısım asıl hareketleri Bursa olup mühim zayiata uğradıktan sonra 6000 kişilik kuvvetle takviye edilen üç firkadan ibarettir. İzmit havalisinde ise zayıf bir fırka mevcuttur.

(Atina)dan vârid olunan nim resmî telgraflara rağmen, Yunan kuvvetlerinin taarruza hazır oldukları zannedilmektedir. Filvaki sevk edilen kuvvetlerin hemen kâffesi tamamıyla tedâfü’ (defetme) maksatla İzmir’e i’zâm (göndermek) edilmektedir.

Kıtaatın kuvve-i maneviyesi fenadır. Esasen Yunanlar müteaddid mağlubiyetlere maruz kalmışlardır. Bundan başka guruplar arasında giren akın müfrezeleri erzak ve mühimmat celbini imkânsız bırakmak suretiyle Yunan kıtaatı iz’ac (rahatsız etmek) edilmektedir.

Bu şerait dâhilinde Yunanistan’ın yeni evrak-ı nakdiye ihracından nasıl vazgeçeceği meçhuldür. Beynelmüttefikeyn murâkabe-i maliye (mali denetleme) komisyonu ortak nakdiye ihrâcını kabul etmeyecektir. Geçen gün ecelce olduğu gibi Yunan kabinesi İtilaf Hükümeti’nin mukarreratında hareket etmek mecburiyetinde kalacaktır.

4 Mayıs 1337

Numara:176

Tebliğ-i Resmî: 3 Mayıs 337

Değirmendere'de keşif kollarımızın taarruzu-Beyşehir, İnegöl ve Orhaneli mıntıklarında ilerlemek isteyen düşman kafilelerini zayıtla püskürttük-Uşak mıntıkasında keşif müsâdematı.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında, Geyve Boğazı'nda tarafeyn arasında piyade ve makineli tüfek ateşi olmuştur. Değirmendere mıntıkasında keşif kollarımız bir düşman kafilesine taarruz ederek insan ve hayvan zayıtı verdirmiştir.

Bursa cephesinde Beyşehir mıntıkasında Çerkesköy ve Kabaçınar istikametinde ilerlemek isteyen bir düşman kolu süvarilerimizin tazyikiyle ile ricata icbar edilmiştir.

İnegöl mıntıkasında Babasultan ve Dövmeköy istikametinde ilerlemek isteyen diğeri bir düşman kuvveti geri çekilmeye icbar edilmiştir. Orhaneli mıntıkasında Çilakçe ile Kamçı bugün arasında bir alay piyade ve makineli tüfekten mürekkebi bir düşman kuvveti ile kıtaatımız arasında vukua gelen müsâdemede düşman tard edilmiştir.

Uşak mıntıkasında keşif kolu müsâdemeleri ve hafif topçu ateşi olmuştur.

İzmir Rumları Yunanlardan Şikâyet Ediyor

Sadarete verdikleri arz ile sıyânetlerini (korunma) istirham ediyorlar.

Zonguldak 2-(Muhabir-i mahsusamızın telgrafıdır) İzmir Rumları sadarete bin kasvere (yaşça büyük) imzalı bir arz takdim ederek Yunanlardan şikâyet ve sıyânetlerini (korunma) istirham etmektedir.

5 Mayıs 1337

Numara:177

Tebliğ-i Resmî: 4 Mayıs 337

(Kandıra) civarında bir müsâdeme.

Bursa ve Uşak mıntıkları ile Adana ve Elcezire cephelerinde sükûnet var.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında Kandıra civarında müfrezelerimize bir düşman kuvveti arasında vukua gelen müsâdeme neticesi düşman ahali-i İslamiyeden gasb ettiği mevâşîyi terk ile firar eylemiştir.

Yunanlar Esirlerimizi Açlıktan Öldürüyorlar

Yeis alçak düşmanı şaşirtmiş her tarafta Müslümanlar tevkif edilerek Yunanistan zindanlarına hapsediliyor.

Ankara 4-İstihbarat-ı mahsusamıza göre harekât-ı harbiye esnasında Yunanların eline düşen bazı esirlerimize pek fena muamele yapılmaktadır. Esirlerimiz bir taraftan aç bırakılmakta diğer taraftan başkalarının muavenetine müsaade edilmemektedir. Esirlerden birçoğu yapılan işkencelere tahammül edemeyerek terk-i hayat etmiştir.

İzmit'den (Palamidi) Zindanına Sevk Olunan Biçareler

Ankara 4 Mayıs-Son hafta zarfında İzmit'e mülteci oldukları bahanesiyle birçok zevât tevkif edilmiştir. Bunlardan bazıları Palamidi zindanına götürülmüştür. Şimdiye kadar bu zavallılara Yunan zabitanı ceza vermekte idiler. (Anadolu Ajansı)

İşgal Mıntıkasında Son Günlerini Yaşayan Düşman Zulmünü

Artırmıştır

Ankara 4 Mayıs-İstihbarat-ı mahsusamuza nazaran, Yunanlar İzmir ve havalisindeki zulüm ve tazyiklerini yeniden şiddetlendirmişlerdir. Sokaklarda ve çarşılarda kadınların peçeleri çarşafı yırtılmakta ve namusuna da tecavüzatta bulunmaktadır. İşgal mıntıkasında eşrafın yeniden tevkifine ve İzmir'den Yunanistan'a sevk ve teb'idine (sürgün) başlanmıştır. Uşak, Salihli, Aydın, Bandırma, Bursa havalisinde tevkif ve Yunanistan'a teb'id edilen Müslümanların adedi 800'ü geçmiştir. Bu meyanda Afyonkarahisar'dan sürüklenip götürülmüş zevât da vardır. Mevkufların birçoğu 17 Nisan'da (Polifos) vapuruna irkâb olunarak Atina'ya gönderilmiştir. (Kule)de 14, (Salihli)de 22 Türk daha tevkif edilmiştir. Yunanlar bu mevzuların güya işgal havalisinde gürültü çıkarma ihtimali olan Kuva-yı Milliye taraftarı bulunan kimselerden ibaret olduğu söylenmektedir.

6 Mayıs 1337

Numara:178

Tebliğ-i Resmî: 5 Mayıs 337

Bir düşman tayyaresi sukut (düşürme), râkibleri (vasıtaya binen) esir edildi. Soma civarında Kırkağaç köprüsünün tahribi.

Geyve'de müsâdemâtı-Bursa mıntıkasında topçu ateşi-Menderes boyunda düşman süvarileri tard edildi-Bir miktar hayvan aldık.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında Geyve Boğazı'nda piyade ve makineli tüfek ateşi olmuştur. Sapanca havalisinde Ballıkaya civarında keşif kollarımız

düşman kollarını bilmüsâdeme (çarpışarak) tard etmişlerdir. Bursa mintikasında cephemizin bazı aksamında topçu ateşi olmuştur. İnegöl şarkında müfrezelerimize bir düşman kuvveti arasında hafif müsâdemât ve düşmanın Taşlımahalle, Kalemiye, Mamuret-ül Hamid köşklerini yakmakta olduğu görüşmüştür.

Uşak mintikasında Soma civarında Kırkağaç şimendifer köprüsü müfrezelerimiz tarafından tahrip edilmiştir. Kuşadası sahilinde Kadıkalesi mevkiinde sukut eden bir düşman tayyaresinin râkibleri tarafımızdan esir edilmişti. Menderes boyunda düşman süvarileri karakollarımızın ateşiyle tard ve takip edilmiş ve bir miktar hayvan iğtinam edilmiştir. Yunanlar Eşikler civarında tarlalarda çalışan Türklerden 2 kişinin gözlerini oymak ve bunların yanındaki kadınları süngülemek ve bacaklarını ayırmak suretiyle şehit etmişlerdir.

Dini Düşman Her Tarafta Fecâyi'ne Devam Ediyor

Nazilli köşklerinde İslam ahaliyi katl ve ifna' (yok etmek)-11 Müslüman'ın kafalarını kesmek suretiyle şahadeti-Her tarafta katl ve ifna' (yok etmek).

Ankara 5-Yunanlar Aydın, Nazilli köylerindeki ahali-i İslamiyeyi katl ve ifna' etmekte bulunuyorlar. Bilhassa İnceköy'de silah aramak bahanesiyle bütün erkekler toplandırılmış emvâl-ı nakit vesair ziy kıymet eşyayı yağma edildikten sonra köyün imamı da dâhil olduğu halde İslamları mazbût (zabt olunmuş) 11 kişi kasaba haricinde kafaları kesilmek ve süngülenmek suretiyle öldürülmüştür. Bunlardan birisi kendisini ölü gibi göstererek vesair yerlerinden yaralanmış olduğu halde kaçarak akıllılığından bilistifade Yenipazar civarından Menderes kenarına kadar gelebilmiştir. Bu facia ve tazyike tahammül edemeyen Çivril Belediye Reisi Dinar havalisine iltica etmişlerdir. 22-23 Nisan gecesini Akhisar'ın İpekçi karyesini basan 50 kişilik bir düşman müfrezesi karyeden 430 altın aldıktan sonra savuşmuştur. (Anadolu Ajansı)

8 Mayıs 1337

Numara:179

Tebliğ-i Resmî: 6 Mayıs 337

1-Bütün cephelerde mühim bir hadise olmamıştır. (Anadolu Ajansı)

Tebliğ-i Resmî: 7 Mayıs 337

Uşak mintikasında ilerlemek isteyen bir düşman kuvveti tard edildi.

1-Garp Cephesi: Bursa mıntıkasında keşif kolu müsâdemesi olmuştur. Uşak mıntıkasında Halaçlar'dan ilerlemek teşebbüsünde bulunan bir düşman kuvveti ile kıtaatımız arasında vukua gelen müsâdeme neticesinde düşman tard edildi.

Yunanlar Bursa'da, İzmir'de Caniyane Hareketlerine Gün Geçtikçe Tezyîd (Artırma) Ediyorlar. Bursa Balık Pazarında Fesli Bir İnsan Geçemiyor

Ankara 6-Yunanlar son zamanlarda Bursa'da şiddetli tazyikata başlamıştır. Vakit vakit silah tahrîsi bahanesiyle evlere girilmekte ve ahali-i Müslime tazyik edilmektedir. Ezcümle Balık Pazarı'ndan fesli bir adamın geçmesine imkân kalmamıştır. Hasbelzarure (zaruri olarak) buradan geçip gidenlerin fesleri yırtılıp çiğnendikten sonra, darp ve tahkir edilmektedir.

Bursa Köylerini De Yağma Etiler

Ankara 6-Yunanlar Bursa civarındaki köyler ahalisini tehcir ve emvâl (mülkler) ve eşyasını yağma etmişlerdir.

İzmir Mülhakatında (Bir merkeze bağlı olan yerler) Katliam Umûmî Bir Şekil Ahyor

Ankara 6-Yunanlar işgal ettikleri muhitleri Türk ve Müslümanların imhasını istihdâf eden hainane ve caniyane siyasetlerini bilhassa İzmir mülhakatında teşdîd etmişlerdir. Bir taraftan Müslümanlara ait hayvanat para ve emvâl ve eşya cebren toplandırılmakta, diğer taraftan darb-ı nefy (sürgün etmek) ve ekseriye umûmî bir mahiyet intisâb (mensup olmak) eden kuvvetlerle nüfus-ı Müslüman'ın mahvına çalışılmaktadır. Yeniden dün Uşak etrafında 50, Salihli'de 20 zat Yunanistan'a nefy (sürgün etmek) edilmiştir. Her gün muhtelif mahallerden, beşer onar yirmişer kişilik nefyi kafileleri İzmir'e götürülmekte ve oradan adalara ve Yunanistan'a teb'id edilmektedir.

9 Mayıs 1337

Numara:180

Tebliğ-i Resmî: 8 Mayıs 337

1-Cephelerde sükûnet vardır. (Anadolu Ajansı)

Gunaris Atina'ya Döndü

Ankara 8-İzmir'e azîmet (gitme) etmiş olan Yunan Başvekili Gunaris, Atina'ya döndü. (Anadolu Ajansı)

10 Mayıs 1337

Numara:181

Tebliğ-i Resmî: 9 Mayıs 337

Bütün Cephelerde Keşif Faâliyeti

Ballıkaya'da düşman keşif kolları mevziilerini terk ile ricat ettiler. Çivril mıntıkasında ilerlemek isteyen düşman kuvveti tard edildi. Kırkağaç civarında büyük (Harta) köprüsü müfrezemiz tarafından berhevâ edildi.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında Geyve Boğazı'nda mütekâbilen (karşılıklı olarak) piyade ve topçu ateşi olmuştur. Balıklaya şimalinde keşif kolları arasında vukua gelen müsâdemede düşman müfrezelerini terk ederek Sapanca istikametine çekilmiş ve düşmanın takviye kıtaatı ateşimizle tevkif olunmuştur.

Bursa mıntıkasında hafif topçu ateşi olmuştur. Gediz cenubunda Kızıldağ şimalinde keşif kolu müsâdemâtı olmuş ve düşman keşif kolları tard edilmiştir.

Yunanlar Harekât-ı İmhakârânelerine Devam Ediyorlar

Tevkif edilenler Atina'ya gönderiliyor. Sultanhisar taraflarında toplanan binlerce Müslüman'ın hayat ve mematlarından haber yoktur.

Ankara 9-Yunanlar Salihli'de alıp götürdükleri memurini Uşak'tan nefy ettikleri zevat ile birlikte Atina'ya göndermişlerdir. Sultanhisar ve Köşk taraflarındaki ahali-i Müslüman fevkalade tazyikât ve i'tisafât (haksızlıklar) maruz bırakılmaktadır. Buralardan toplanan erkeklerin hayat ve mematlarına dair malumat yoktur. Yeniden 23 kişi tevkif edilmiş ve mevkuflardan 2'si dayakla öldürülmüştür. Onlardan birisi İzmirli eşrafından Ahmet oğlu Emin Efendi'dir. (Anadolu Ajansı)

12 Mayıs 1337

Numara:183

Tebliğ-i Resmî: 11 Mayıs 337

1-Garp Cephesi: Bursa ve Uşak mıntıkasında mühim bir hadise olmamıştır.

Çivril mıntıkasında Işıklı şimalinde bir müfrezemizle düşman süvarileri arasında vukua gelen müsâdemede düşman bir miktar maktul ve mecrûh vermiştir.

Yunan Fecâyi' Artıkça Artıyor

Yunanlar en şeni' (kötü) bir suretle kardeşlerimizi imha ediyor. Yalnız "protesto" ile kalacak mıyız?

Ankara 11-Mevsûkan haber aldığımızı göre Yunanlar Bigadiç havalisinde ahali-i Müslim'den yüzlerce kadın ve erkeği mahvetmişler ve Sındırgı eşrafından birçoklarını elleri kelepçeli olarak Balıkesir'e sevk eylemişlerdir. Alaşehir'le Uşak arasındaki köprülerin tahribini ahaliye atfeden düşman, bu havalide pek feci mezalim yapmakta ve Müslüman kadınların namusuna tecavüz etmektedir. 25 kişilik düşman müfrezesi Nisan'ın 28'inde Sındırgı'nın Osmanlı karyesini başmış ve civar köyler heyet-i ihtiyariyelerini de celb ederek "Türlere vergi vermeyeceksiniz, verdiğiniz takdirde hepinizi öldüreceğiz ve köylerinizi yakacağız" diye tehditte bulunmuşlardır. Alelumum menâlık-ı meşgulede (işgal bölgelerinde) Yunanlar Müslüman kızlarını cebren Hıristiyan ayini ile tezvîc (evlendirme) etmekte ve fecâyî' irtikâbından geri durmamaktadır. (Anadolu Ajansı)

12 Mayıs 1337

Numara:184

Tebliğ-i Resmî: 12 Mayıs 337

Bursa mıntıkasında bir düşman kuvvetinin ricatı-Diğer cephelerde keşif faâliyeti.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında Değirmendere civarında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Bursa mıntıkasında Koç köyünde düşmanın piyade, süvari ve makineli tüfekten mürekkebi bir kuvveti ile kıtaatımız arasında vukua gelen müsâdeme neticesinde düşman maktullerini terk ederek çekilmiştir.

Uşak mıntıkasında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

Yunan Fecâyî' Devam Ediyor

Ankara 12-Yunanlar Gemlik şarkında Kadılık karyesinden 25 erkekle ailesini suret-i vahşiyane de şehit etmişlerdir. (Anadolu Ajansı)

Esirlerimizi Kurşuna Dizdiler

Ankara 12-Yunalılar eline esir düşen Zeki isminde bir mülâzım ile efradımız kurşuna dizilmek suretiyle şehit edilmiştir. (Anadolu Ajansı)

15 Mayıs 1337

Numara:185

Tebliğ-i Resmî: 14 Mayıs 337

Bursa cephesinde keşif taarruzları başladı. Düşman tarlada çalışan kadınlarımızı topa tutuyor.

Garp Cephesi: 1-Kocaeli mintikasında (Sakarya) şarkında tarlada çalışan köylü kadınlara düşman topçusu tarafından ateş edilmiştir. (Bahçecik) civarında keşif müsâdemeleri, Semin iskelesinde topçu ateşi olmuştur. Bursa mintikasında (Burçin) istikametinde tarafımızdan muvaffakiyetli keşif taarruzları yapıldı. Düşmanın keşiştiği müfrezemize doğru ilerlemek isteyen bir düşman bölüğü ateşimizle tard edildi.

Uşak mintikasında keşif faâliyeti olmuştur.

16 Mayıs 1337

Numara:186

Tebliğ-i Resmî: 14 Mayıs 337

Bütün Cephelerde Faâliyet

Sakarya garbında müfrezelerimizin muvaffakiyetli baskınları-Uşak'ta keşif taarruzu-Uşak ve Salihli arasında Dereköy Köprüsü'nü bir müfrezemiz tahrip etti-Akhisar'la Karaağaç arasında düşman karakolları ve köprüleri tahrip edildi.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mintikasında Sakarya garbına geçen düşman ileri karakollarına muvaffakiyetli bir baskın icra eden kuvvetlerimiz düşmana 15 maktul verdirmiştir. Bursa mintikasında lehimize keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Uşak mintikasında Uşak'ın bir buçuk saat garb-ı şimalindeki düşmana muvaffakiyetli bir keşif taarruzu icra edilmiştir. Borlu istikametinde bir akıncı müfrezemiz Uşak-Salihli arasında Dereköy civarında bulunan düşman karakoluna icra ettiği baskında karakol efradını kaçıarak, Dereköy şimendifer köprüsünü tahrip eylemiştir. Düşmen iki bölüğe avdet eden müfrezelerimizi takibe teşebbüs etmiş ise de müfrezemiz bu düşmana da taarruz ederek ricata mecbur etmiş ve vukua gelen müsâdemede biri zabıt olmak üzere bir miktar maktul verdirilmiş ve silahı iğtinam edilmiştir. Akhisar-Karaağaç arasında diğer bir müfrezemiz Süleymanlı ve Çobanhasan civarındaki düşman karakollarına baskın icra ederek karakollarını tard ile karakollarını ve yandaki köprüleri tahrip etmiş ve düşmana bir miktar maktul verdirerek, esliha iğtinam edilmiştir. Çivril mintikasında ileri karakollarımız düşman keşif kolunu zayıflatma üzere bir miktar maktul verdirilmiş ve silahı iğtinam edilmiştir. Diğer cephelerde mühim bir harekât olmamıştır.

17 Mayıs 1337

Numara:187

Tebliğ-i Resmî: 16 Mayıs 337

Bursa'da ilerlemek isteyen bir düşman kuvveti tard edildi-Bir tayyaremiz Bursa cephesinde düşman mevâzı'nı ve ordugâhlarını müessir bombalar atmıştır.

Garp Cephesi: Kocaeli mintikasında Sakarya garbında Süleymanbey ve Keşişler karyelerinin düşman tarafından ihrâk edildiği görülmüştür. İzmit'in şimal suretlerinde bulunan müfrezelerimize bir düşman torpidosu tesirsiz birkaç mermi isabet ettirmiştir. Bursa mintikasında 15-5-37 öğleden sonra düşmanın piyade ve süvariden mürekkeb bir kuvveti Koçköy istikametinde ilerlemek teşebbüsünde bulunmuşsa da kıtaatımız tarafından tard edilmiştir. Bir tayyaremiz Bursa cephesinde düşman mevâzı'nı ve ordugâhları üzerine müessir bombalar atmıştır. Uşak mintikasında mühim bir hadise olmamıştır. (Anadolu Ajansı)

18 Mayıs 1337

Numara:188

Tebliğ-i Resmî: 17 Mayıs 337

Bursa'da ilerlemek isteyen bir düşman kuvveti müessir ateşimizle tevkif edildi.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mintikasında hafif topçu ateşi olmuştur.

Bursa mintikasında piyade ve süvariden mürekkeb bir düşman kuvveti Koçköy ve Çavuşköy istikametinde ilerlemek teşebbüsünde bulunmuşsa da kıtaatımızın müessir ateşi ile tevkif olunmuştur.

Uşak mintikasında mühim bir hadise olmamıştır.

19 Mayıs 1337

Numara:189

Tebliğ-i Resmî: 18 Mayıs 337

Kıtaatımız Geyve Boğazı'nda yaptığı bir baskında düşman siperlerine girerek bir miktar şarjör iğtinam etmiştir.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mintikasında Geyve Boğazı şimalinde 16/17-5-37 gecesı kıtaatımız tarafından düşmanın sol cenahına yapılan baskın neticesinde tel

örgüleri kısmen tahrip ederek siperlere girilmiş ve düşmana zayıat verdirilerek bir miktar otomatik tüfek iğtinam edilmiştir.

Bursa mıntıkasında Keşiş'in cenup eteklerinde 15-5-37'de sınıf-1 muhteliften (çeşitli sınıftan) mürekkebe bir müfrezesiyle kuvvetlerimiz arasında hafif müsâdemât olmuştur. Uşak mıntıkasında mühim bir hadise olmamıştır.

Yunanlar Seri Bir Ekseriyet Temini İçin Türkleri Muttasıl (Arahksız) İmha Ediyorlar

Ankara 18-Yunanlar Makedonya ve Trakya'da dâhil olduğu halde şimdiye kadar işgal ettikleri menâtıkta (bölgeler) bir Rum ekseriyeti vücuda getirmek fikriyle Müslümanları imha veya hicrete icbar için türlü suikastlar tertip etmekte ve bu yüzden Müslüman-ı müniranı nefy ve teb'id etmektedir. (Anadolu Ajansı)

20 Mayıs 1337

Numara:190

Tebliğ-i Resmî: 19 Mayıs 337

1-Kocaeli mıntıkasında Sinanoğlu Geçidi'nde kıtaatımızla düşman kuvvetleri arasındaki müsâdemede düşmana telefât-ı külliye (çok kayıp) verdirilmiştir. Düşmanın Sakarya garbında Sebatlar karyesini ihrâk ettiği görülmüştür.

Uşak mıntıkasında mühim bir hadise olmamıştır. (Anadolu Ajansı)

Yunan Vahşeti Her Gün Mütezâyid (Artan) Suretle Devam Ediyor-Bursa'da Tevkifat

Ankara: Bursa'dan bildirildiğine göre Yunan memurin-i askeriyesi Bursa ve mülhakatında yeniden birçok Türkleri tevkif eylemiştir. Yunanlar silah aramak bahanesiyle evlerde taharrîyât (aramalar) ve tazyikât yapmaktadırlar. (Anadolu Ajansı)

Köylerimizi Muttasıl Yakıyorlar

Ankara 19-Yunanlar Apollon gölü civarındaki İbn-i Gazi Hasan köyü ve diğer altı İslam köyünü ihrâk ve ahalisini tehcir ile bir kısmını Mudanya tarikiyle Yunanistan'a sevk etmişlerdir. Esna-yı tehcirde irtikâb edilen şenâatler tarif edilemeyecek bir derecededir. (Anadolu Ajansı)

22 Mayıs 1337

Numara:191

Tebliğ-i Resmî: 21 Mayıs 337

Yenice istikametinde ilerlemek isteyen düşman zayıyla tard edildi-Bir miktar cephane, süngü ve flinta iğtinam ettik-Sandıklı mıntıkasında süvarilerimizin faâliyeti.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında (İznik) şimalinde Kırkpınar civarında bir müfrezemiz tesadüf ettiği düşman kuvvetlerini birkaç maktul verdirerek tard eylemiştir. Orhaneli mıntıkasında kuvvetli bir düşman müfrezesi Yenice istikametine ilerlemek teşebbüsünde bulunmuşsa da kıtaatımız tarafından zayıla verdirilerek tard edilmiş ve bir miktar süngü ve cephane iğtinam olunmuştur. Sandıklı mıntıkasında Eşverhisar civarında süvarilerimizle düşman kuvvetleri arasında hafif müsâdemât olmuştur.

Mezalim Günden Güne Şiddetleniyor

Kandıra, Adapazarı civarındaki hain düşmanın yaptığı mezalim, vicdanları titretecek derecededir-Patrikhanede Rum çeteleri teşkil ile Müslümanları imha için köylere salıyorlar-Acaba yalnız protestolarımız kifayet ediyor mu?-Düşmanları bu mezalimden feragat ettirmek için şedîd bir karar ittihaz olunmayacak mı?

Ankara 20-Yunanların Kandıra civarında yaptıkları mezalime dair malumat-ı mütemmîme-i resmîye ber-vech-i âfîdir:

1-Yunanlar Pişkin Hacı İsmail karyesinde polislikten mütekaid (emekli) Cemal Efendi'yi kasatura ve kama ile öldürmüşler ve Çavuş namında birisini feci bir surette parçalamışlardır. Bu köyün eşyası kâmilen yağma edilmiştir.

2-Adapazarı taraflarında bir Yunan kuvveti Karadere karyesine girerek beş altı kişiyi katl ve bütün muhaddenin namuslarını hetk (rezil etme) etmiştir. İnaklar karyesinde İnaci namında bir Müslüman bıçakla öldürülmüş, birtakım kadınlar yerilip para ve ziynet altınları gasp edildikten sonra kâmilen ırzlarına tecavüz olunmuş ve cerh edilmiştir.

3-Şakirler karyesinde 11 genç kızın birkini aralara atmışlar ve çıplak bir halde ayaklarından baş aşağı asarak omuzlarından bıçaklarla cerh ve parça koparmak için bin türlü şeni' irtikâb etmişlerdir. Büyükhasablar karyesinde Halil ve Kadran karyesinde diğerk bir İslam bilâsebeb şehit edilmişlerdir.

4-Karadere karyesinden 4 erkek ile yedi sekiz yaşlarında 3 çocuk bıçaklarla katledilmiştir.

5-Elde edilen Yunan esirlerinin ifadelerinde müstahberat-ı sairemizden bilhassa patrikhanenin teşvik ve teçhiz ettiği Yeniköy, Paşaköy Rumlarından mürekkebe canilerin İzmit ve Kocaeli şube-i cezaresinde icra-yı şenâat etmek üzere salıverilecekleri anlaşılmaktadır. İzmit'e mevkuf kör ve asil gibi çete-i rüesânın (reisler) birkaç günden beri Şile civarında görülmeleri ve bu emsali heyet verilerek Yunanlar tarafından icra-yı şenâate sevk edildiklerini teyit etmektedirler. (Anadolu Ajansı)

23 Mayıs 1337

Numara:192

Tebliğ-i Resmî: 22 Mayıs 337

Bir düşman müfrezesi Yenice istikametine ilerledi.

Garp Cephesi: Orhaneli mıntıkasında kuvvetli bir düşman müfrezesi Bursa cenubunda Adranos Çayı'nı geçerek Yenice istikametine ilerlemiştir. Kıtaatımız hâlâ temastadır. (Anadolu Ajansı)

Kardeşlerimiz İhrak Ediliyor

Yalova'da kardeşlerimizin üzerine gaz dökülmek suretiyle ihrâk ediliyor.

Ankara 22 Mayıs-Yalova'daki mezalim tahammülsüz bir dereceye gelmiştir. Ahali-i Müslime çocuklarıyla istisna edilmeksizin üzerlerine gaz dökülerek diri diri ihrâk edilmektedir.

Yunan Şekaveti (Haydutluk)

Ankara 22 Mayıs-Kılınclı'da Aşir Ağa'nın oğlu dağa kaldırılarak 300 lira fidye-i necat (kurtuluş fidyesi) istenmiştir. Kamil Ağa'nın mandirasına hücum eden şakîler (haydutluk yapanlar) kendilerine 1500 lira gönderilmediği takdirde mandıra sahibini dağa kaldıracaklarını bildirmişlerdir.

24 Mayıs 1337

Numara:193

Tebliğ-i Resmî: 23 Mayıs 337

Yenice'de düşmanın başka bir harekâtı görülmedi-Düşman Gördes'i yakıyor.

Garp Cephesi: Bursa mıntıkasında keşif kolları faâliyeti oldu. Düşman keşif taarruzları tard edildi. Yenice mıntıkasında Gördes civarında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Gördes 'in düşman tarafından ihrâk edildiği görülmüştür.

Bursa'mız Ferâiz-i Diniye (Farz İbadetler) Men Olunuyor

Zavallı kardeşlerimiz mübarek Ramazan'da namaz kılmaktan men-Kadınlarımız da tevkif ediliyor.

Zonguldak 23-(Muhabir-i mahsusamızdan) Bursa'da Yunan tazyiki pek ziyade artmıştır. Müslümanların içtima etmesinden kuşkulanan Yunan kumandanlığı camilerde cemaatle namaz kılmayı men etmiştir. Tevkifat da mütemadiyen (devamlı surette) devam olunuyor. Son zamanlarda tevkif edilenler miyanında birçok kadınlar da vardır.

Gemlik Havalisinde Bir Tek Müslüman Kalmadı

Bütün Türk ve Müslümanlar ya tehcir veyahut katlediliyor.

Zonguldak 23-(Muhabir-i mahsusamızdan) Gemlik ve havalisinde icra-yı şenâat eden Yunan çeteleri oralarda müthiş bir katliama başlamıştır. Katliamdan kurtulabilen Müslümanlar İstanbul'a iltica ediyorlar. Mülteciler Gemlik ve havalisinde bir tek Türk ve Müslüman bırakılmadığını söylemektedirler.

İstanbul Rumlarının Yunan Ordusuna Yardımı

Kendi paramızla alınan kurşunlar kendimize atılıyor.

Ankara 23-İstanbul'da Etnik-i Eterya Cemiyeti ile patrikhane Yunan ihtiyacat-ı askeriyesini temin için Rumlardan topladıkları 280 bin lira ile İngilizlerin İstanbul'daki karargâhlarından güya çürük ve yorgun diye sattıkları katır, süvari ve topçu hayvanlarından külli miktarda memba ederek Galata rıhtımından Mudanya'ya sevk eylemişlerdir. (Anadolu Ajansı)

Kimden Kime Şikâyet

İstanbul Hükümetinin Yunan şenâati hakkında verdiği notaya İngilizler "tahkik ederse Yunan kumandanlığına bildiririz" cevabını veriyor.

Ankara 23-Yunanların Kandıra ve Gemlik civarında Müslümanlara yapmış oldukları fecâyî'den bir mesul olarak,7 yaşında masumları katletmek ve 1 yaşında birkaç çocuğu torbalara koyarak yakmak veya denize atmak suretiyle itlaf ettiklerini ve muhadderat-ı İslamiyenin namuslarına tecavüz ettikten sonra öldürdüklerini musavver (tasvir edilmiş) fotoğraflarla birçok vesaike raporlara müstesnaen Bab-ı Âli'den İngiliz mümessilliğine verilen nota, bu babda yapılacağı ve tahakkuk

edileceği miktarda meselenin Yunan kumandanlığına bildirileceği cevabını vermişlerdir.

25 Mayıs 1337

Numara:194

Tebliğ-i Resmî: 24 Mayıs 337

Müfrezelerimiz Yenice ve Gördes'i işgal etti-Düşman (Çilakçe) ve (Sındırgı) istikametinde takip olunuyor.

1-Garp Cephesi: Kocaeli ve Bursa mıntıklarında sükûnet vardır.

Orhaneli mıntıkasında kıtaatımız 23-5-37'de Yenice'yi işgal ve düşmanı Çilakçe'ye kadar takip etmiştir.

Uşak mıntıkasında müfrezelerimiz Gördes'i işgal ve düşmanı Sındırgı istikametinde takibe başlamıştır. Düşman kasabada kadınlara tecavüz etmiş ve 15 hane ile jandarma dairesinden mâ-adâ (-den başka) bütün kasabayı yakmıştır. Cephede on ceset görülmüştür.

Etnik-i Eterya Cemiyeti'nin Merkez-i Umûmîsi İstanbul'a Geldi

Bu mefsetet (fesatlık yapanlar) ocağı İstanbul'un her tarafında çeteleri teslîh ederek kardeşlerimizi boğazlamaya gönderiyor. İstanbul Hükümeti İtalyan ve Fransız polisiyle beraber bazı depoları basarak yüklerle silah elde etti. İngilizler bu şenâat yuvasını himaye ediyor.

26 Mayıs 1337

Numara:195

Tebliğ-i Resmî: 25 Mayıs 337

Çilakçe'den ricat eden düşmana kıtaatımız taarruz etti-Düşman ricat ederken önüne gelen köyleri yakıyor ve akla gelmedik fecâyî' irtikâb ediyor.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında bir keşif kolumuz Bahçecik'in şarkındaki düşman tahkimatına yaklaşarak ateş açmış ve düşmana birkaç maktul verdirmiştir. Değirmendere mıntıkasında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Orhaneli mıntıkasında Çilakçe'den Bursa istikametine ricat etmekte olan düşmanın dümdâr kıtaatına Nilüfer Çayı'nı geçmekte iken kıtaatımız tarafından edilmiştir. Düşman Yenice'den çekilirken civar köylerin bütün eşya ve hayvanatını beraber götürmüş,

kızların ırzlarına tecavüz etmiş, ahaliye işkence yapmış ve Çilakçe’de 40 hane ihrâk eylemiştir.

Uşak mıntıkasında Gördes’ten ricat eden düşman Kayacık’ı ihrâk etmiş, ahaliye birçok mezalim yapmıştır. Çal ve Sarayköy cenubunda Çubuklu dağında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

27 Mayıs 1337

Numara:196

Tebliğ-i Resmî: 25 Mayıs 337

Sındırgı’ya ricat eden düşmana taarruz edilerek bir hayli maktul ve mecrûh verdirildi-Levazımat-ı askeriye iğtinam olundu-Çubuklu Dağ’daki mevziilerimize taarruz eden düşman tard edildi-Zara mülhakatındaki hadisat-ı şekâvetkârane tamamiyle itfâ (bastırma) edildi.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında Sapanca’dan Feyziye istikametine gelmekte olan bir düşman kuvveti topçu ateşleriyle dağılmıştır. Geyve Boğazı’nda Akçay civarında keşif kolu müsâdemesi olmuştur.

Uşak mıntıkasında Gördes’ten Sındırgı’ya ricat eden düşmanı takip eden müfrezelerimiz düşmanın yan ve gerilerine taarruz ederek 30 maktul ve 50’yi mütecaviz mecrûh verdirmiştir. Maktuleyn miyanında 2 zabıt ve birkaç küçük zabıt vardır. Düşmandan bir miktar cephaneye ile müteaddit otomatik şarjörü, bomba, birçok eşya-yı askeriye, erzak ve hayvan iğtinam olunmuştur.

Menderes mıntıkasında Sarayköy civarında Köprü ve Çubuklu Dağı’nda mevziilerimize taarruz eden düşman kuvvetleri tard edildi.

2-Harici düşmanlarımızın memleketteki hiddet ve tesânüdü (dayanışma) kırmak maksad-ı hainanesiyle elde ettikleri birkaç vatan haininin asri fesadı neticesi Zara’nın Ümraniye nahiyesinde bir müddet ikdam-ı zuhur eden hadise-i şekâvetkârane ittihaz olunan askeriye sayesinde tamamen itfâ ve düşmandan birçoğu derdest olunarak netice-i kanuna tevdi edilmiştir. (Anadolu Ajansı)

Zavallı Kardeşlerimiz

Gemlik ve havalisinde toplanan birçok Müslüman kardeşlerimiz dört vapurla İstanbul’a getiriliyor.

Ankara 26-İnebolu vapuru Yunanın, Gemlik ve havalisine tehcir ettikleri ahali-i Müslimden 600 kişiyi Gemlik'ten İstanbul'a nakletmiştir. Yaralı ve muhtac-ı muhacireynden iki bin beş yüz kişinin Gemlik kasabasında toplandığı haber alınması üzerine bunları almak üzere İnebolu, Gelibolu, Gayret ve Galata vapurları Gemlik'e gönderilmiştir. Büyük bir sefalet içinde bulunan muhacirler İstanbul Mühacirin Müdüriyeti'nce iskân olunmakta ve Hilal-ı Ahmer tarafından tedavi ve iâşe edilmektedir.

Yunan Taarruzu On Gün Sonra

Zonguldak 26-(Muhabir-i mahsusamızdan) Her gün taarruz edeceklerinden dem vuran Yunan gazeteleri bugünlerde ekseriyesi taarruzdan bahsetmekte bazıları da umûmî taarruz edildikten sonra başlayacağını yazmaktadır.

29 Mayıs 1337

Numara:197

Tebliğ-i Resmî: 27 Mayıs 337

1-Cephelerde sükûnet vardır.

Resmî Tebliğ: 28 Mayıs 337

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntikasında Geyve Boğazı'nda hafif piyade ateşi ve Değirmendere civarında keşif kolu müsâdemesi olmuştur. (Anadolu Ajansı)

Yunan Zulmü Had-ı Gayeye Vasıl Oluyor

Fecâyi'den kurtulabilen kardeşlerimiz her taraftan akın akın İstanbul'a hicret ediyorlar-Armutlu'daki kardeşlerimizin hayatları tehlikede.

Ankara: 28-Yunan fecâyi'nden kurtularak kendilerini Yalova ve Armutlu taraflarında sahile atabilen muhacirlerin İstanbul'a nakli için İngilizler tarafından müşkülât ihdas edildiği cihetle bu zavallılar bin bir sefalet içinde kalmışlardır. Davutpaşa kışlasına yerleştirilen 220 muhacir Amerika muavenet-i heyetiyesi tarafından ziyaret edilmişlerdir. Heyet azası bu felaketzedelerin maruz kaldıkları fecâyi' kendilerinden dinledikten sonra tesirle ayrılmışlardır. Yunan memurin-i askeriyesi bunların İstanbul'a nakline mani olmak istemişler de Hilal-ı Ahmer ve tahkik heyetinin ısrarı üzerine ancak eli silah tutmaya muktedir olmayan kadın, çocuk ve ihtiyarların nakli mümkün olunabilmiştir. İstanbul'a azimetine müsaade edilmeyenler çocuklarının feryatları arasında ve tahkik heyeti muvacehesinde

(huzurunda olmak) süngülü askerle muhat (etrafi çevrilmiş) olarak meçhul semtlere gönderilmişlerdir. Armutlu'daki muhacirler hâlâ oradadırlar. Bunların hayatlarının tehlikede bulunduğunu Hilal-ı Ahmer heyeti tarafından İstanbul'a bildirilmişti.

30 Mayıs 1337

Numara:198

Tebliğ-i Resmî: 29 Mayıs 337

1-Cephelerde sükûnet vardır.

Kardeşlerimizi Diri Diri Yakıyorlar

Yunanlar birçok Türkleri evlere doldurarak yakıyorlar, ellerini ayaklarını kesmek suretiyle şehit ediyorlar. Hükümetimiz artık bu fecâyî'nin hemen durdurulması için lazım gelen muameleyi tatbikte tereddüt etmemeli.

Ankara 29-Yunanların Menderes şimalinde yeniden pek feci vahşetler irtikâb etmekte oldukları atideki malumat ile teyit etmektedir.

1-Tire ve Aydın köylerinden Arpadereköy, Büyükeli ve Yeditoprak'ta ahali-i Müslim'den 45 kişi evlere doldurarak diri diri yakılmıştır.

2-Köşk civarındaki Karaköy'den Gaffar oğlu Halil İbrahim Harzum Ahmet İmam'ın, Şeyhmehmedgüne karyesinden Şakir oğlu Ahmet biraderi Mehmet, Salavatlı'dan İbrahim Bey, Şeyh köyünden Karagöz oğlu Mehmet ve 4 arkadaşı, Sıklıca'dan Muhtar ve yeğeni süngülerle şehit edilmiş ve çetecilik bahanesiyle de Mihran'dan Mustafa Onbaşı'nın iki ayağıyla bir eli kesilmiştir.

3-Yunanlar bu havalide tesadüf ettikleri havaceleri (hocalar) şehit etmişlerdir. Şimdiye kadar şehit edilen havacelerin (hocalar) miktarı 22'ye balığ olmuştur.

31 Mayıs 1337

Numara:199

Tebliğ-i Resmî: 30 Mayıs 337

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntikasında Geyve Boğazı'nda mütekâbil piyade ateşi olmuştur.

Menderes Şimalindeki Mezalim

Yunanlar bersâbık (eskiden olduğu gibi) diri diri Türkleri yakıyorlar-Akla gelmeyen fecâyî' irtikâbında devam ediyorlar.

Ankara 30-Yunanlar Menderes şimalinde Tire ve Aydın havalisinde irtikâb ettikleri mezalim ve cinayete dair vârid olan malumat-ı mütemmimime ber-vech-i âfîdir:

1-Yunanlar Damderesi karyesinde 17 ve Karakese'den 12 kişiyi diri diri ateşte yakmak ve Damderesi değirmencisi Hüseyin'i de asmak suretiyle bilâsebep şehit etmişlerdir.

2-Bayındır civarında mezalim şiddetle devam etmektedir. 15'i mütecaviz Müslüman köyünün yakılıp yıkıldığı ve halen temâdî (devam) etmekte olduğu bildirilmiştir.

3-Yunanlar ihrâk ettikleri mahallelerle Arpadere köyünden 4.000 keçi ve 100'i mütecaviz sığır, beygir ve merkeple ve 10.000 liralık eşya ve ziynet altını alıp götürmüşlerdir. Yakılan ve tahrip edilen bu 25 köyün darp vaziyeti asgari 1.500.000 lirayı mütecavizdir. Mesken ve mevâddan (varlıklar) mahrum kalan bu köyler ahalişi dağlarda sefalet içinde yaşamaktadır. Yunanlar bütün mukaddesat-ı İslamiyeye tecavüz etmek vahşetini irtikâb etmişlerdir. Ve Cuma-yı şerifte mevcudu mahfuz Kur'an-ı Kerim ile emanat-ı mübarekeye tecavüz etmişlerdir. Muhadderât-ı İslamiye dahi maruz-ı mezalim olmakta ve birçok kadınların karnını yarmak ve gelinlerin memelerini kesilmek ve saçlarından asılarak fecâyi'-i vahşetler irtikâb olunmaktadır.

II.4.6. 1337 (1921) Yılı Haziran Ayı Haberleri

1 Haziran 1337

Numara:200

İngilizlerin Bir Denâeti Daha

İngilizler şimdi de memleketimize komünistlik maskesi altında propagandaya başlayacaklar.

Ankara: 31-Bizi silahlarımızdan tehcir ettikten sonra Yunanları üzerimize saldırtmakla maksatlarına vâsıl (ulaşma) olmayacaklarını anlayan İngilizlerin bu defa da memleketimizde güya komünistliği temin etmek şeklinde vilayet-i şarkîyemizde mevzii ve umûmî isyanlar çıkarmaya çalışacaklarını ve bunun için Anadolu'ya bazı adamlar göndermek üzere buldukları ve suret-i Hakk'tan görünerek Enver Paşa ve

bazı tanınmış eşhâs (şahıslar) namına hareket edecek olan bölge, adamlarla propaganda yapmak suretiyle halkı iğfâl (yanıltma) etmek isteyecekleri haber alınmıştır. İngilizler bu tarikle (yol) dahi maksatlarını istihsâl edemeyeceklerini ve halkımızın bu kabil propagandalara aldanmayacaklarını er geç anlayacaklar. (Anadolu Ajansı)

2 Haziran 1337

Numara:201

Resmî Tebliğ: 1 Haziran 1337

1-Garp Cephesi: Geyve Boğazı'nda hafif piyade ateşi, Değirmendere'de kuvvetli müsâdemat olmuştur.

Köyleri Yakmakta Devam Ediyorlar

Ankara 1 Haziran-Yunanlar Uşak'ın Ceberdamları karyesini yağlı paçavra ile yakmışlar ve köy ahali 14 kişiyi müstesna olmak üzere kâmilen şehit etmişler.

Bursa'da Türk Polislerine Yol Veriyorlar

Ankara 1 Haziran-Atina'dan Birvedes'e yazılıyor: Yunanlar Bursa'daki silahsız Türk polis ve jandarmalarına yol vermişler Yunan jandarma ve polislerini ikâmet etmişlerdir.

Bursa'da Tevkifat

Ankara 1 Haziran-Bosfor gazetesinin verdiği malumata göre, Bursa'daki Yunan memurları taşındıkları bahanesiyle birçok Müslümanları tevkif etmişlerdir.

3 Haziran 1337

Numara:202

Tebliğ-i Resmî: 2 Haziran 337

Geyve Boğazı ve Bursa cephelerinde keşif faâliyeti.

Resmî tebliğ: 1- Garp Cephesi: Geyve Boğazı ve Değirmendere civarında keşif kolu müsâdemâtı olmuş ve düşmandan telefon malzemesi iğtinam olunmuştur. Bursa mıntıkasında Kabaçınar ve Mermercik civarında düşman keşif kollarıyla fasıllı müsâdemeler olmuş ve düşman çekilmeye icbar edilmiştir.

Yunanlar Katl ve İmhaya Devam Ediyorlar

Yunanlar cephelerin arkasında bütün köylerimizi ihrâk ahalisini enva-yı şânâtle katl ve imha ettikleri tebyîn (açığa vurma) ediyor.

Ankara 2-(AA) Yunanların bir müddetten beri Gemlik Körfezi'yle diğer ihraç iskelelerine Türk bayrağını hâmil (sahip olma, taşıma) ne bir vapur ne de bir geminin yanaşmasına katiyen müsaade etmemelerindeki maksatları sarîh (açık, belli) bir surette anlaşılmıştır. Yunanlar Şile'den itibaren Bandırma ve Biga'ya, Karadeniz ve Marmara-yı sevâhil (Marmara sahilleri) ve iskeleleriyle arkasında kalan bütün nahiye ve köyleri tarihte misaline ender tesadüf olunan bir şenâat ve haşiyene ile mahv ve ihrâk ve ahali-i Müslimeye kâmilten katliam eylemişlerdir. Mahallelerinde tahkikat icrasına umur-ı heyetlerin azîmetinden (gitme) sonra vapurların gidip gelmesine müsaade olduğundan 19 Mayıs'ta Gemlik'ten İstanbul'a avdet eden İnebolu vapuru evvelce giden Hinin dağlardan toplanarak vapura irtikâb ettiği kısım-ı azami kadın ve çocuktan ibaret felaketzedeleri İstanbul'a götürmüştür. Bu biçarelerin anlattıkları fecâyî' pek tahammülsüzdür.

Silahsız Türklere Canavar Gibi Saldırıyorlar

Ankara 2-Haziran (AA) Gemlik ve Yalova havalisinde Yunan mezalimini tahkikata memur heyetle beraber bu havaliye giden Osmanlı zabiti ile Tefvik ve Reşit Beyler Orhangazi'den avdet ederken yolda Rumlar ve Ermeniler tarafından otomobillerine hücum edilmiştir. Bu üç Türk'ü parçalamak isteyen eşkıyalar, İtalyan generali Rolatonin Rovlor'la yaptığı tehdidât üzerine dağılmıştır. Heyet-i tahkik (tahkik heyeti) mezalim sahasının birçok fotoğraflarını aldırılmış, ahalinin ifadelerini zabtetmiş ve ecsâd (cesetler) ile Türk köylerinin ve zayıat-ı fecâyî'sini (facia kayıpları) rey'-el-ayn (kendi gözüyle görerek) görmüştür.

Antalya'nın Tahliyesi

Antakya'daki İtalyan kumandanı Antalya'nın tahliyesi için resmen emir aldığını tebliğ ediyor.

Ankara 2-(AA) Bugün Antalya'dan vârid olan telgrafnameye nazaran Antalya'daki İtalyan kumandanı ve mümessili mutasarrıfı ziyaretle İtalyan kıtaatının Antalya'yı tahliye etmesi için hükümet matbaasından emir aldığını resmen tebliğ etmiştir.

5 Haziran 1337

Numara:203

Resmî Tebliğ: 4 Haziran 337

Bir Müfrezemiz Bursa'nın Garbında İslam Köylerini Yakan Rumları Derdest Etti

Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında Geyve Boğazı'nda tahkimatla meşgul düşman topçu ateşimizle dağılmıştır. Orhaneli mıntıkasında bir müfrezemiz Bursa'nın 15 kilometre garbında Yaylacık köyüne baskın yaparak şimdiye kadar Yunanlar ile müttehiden (birleşik) İslam köylerini ihrâk eden Rumları derdest etmiştir. Dinar mıntıkasında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

Dünkü Resmî Tebliğ: 3 Haziran 337

İnegöl mıntıkasında bir düşman kuvvetinin tardı-Ereğli önünde bir Yunan torpidosu.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında keşif kolu faâliyeti olmuştur. İnegöl mıntıkasında Damaköy'ü suretlerinde şarka ilerlemek isteyen piyade ve süvariden mürekkeb bir düşman kuvveti keşif kollarımızla müsâdemeyi müteakip geri çekilmeye mecbur olmuştur.

3-6-337'de bir Yunan torpidosu Ereğli limanına gelerek kasabaya birkaç mermi endâht (atma) etmiş ise de bilmukabele ateşimiz üzerine Zonguldak istikametinde çekilmiştir.

Vahşiler Bütün Köylerimizi Yakıyorlar, Kardeşlerimizi Şehit Ediyorlar

Yunan canavarları Tire, Ödemiş, Akhisar, Kırkağaç, Soma, Gördes kasabalarında 161 köy ve Kayacık nahiyesini kâmilen yaktılar.

Ankara 4-(AA) Yunanlar işgal-ı menâtıkta (işgal bölgeleri) umûmî bir mahiyette irtikâb-ı şenâat (kötülöklere girişmek) başlamışlardır. Tire kazasında 18, Ödemiş kazasında 60, Akhisar, Kırkağaç, Soma, Gördes kazalarında 83 İslam köyünü ve 800 haneli Kayacık nahiyesini kâmilen yakmışlardır. Binlerce halk mesken ve mevâddan mahrum kalmıştır. Bu fecâyî'den tahlîs-i nefis (hayatını kurtarma) edenler dağlara iltica etmiştir.

6 Haziran 1337

Numara:204

Resmî Tebliğ: 5 Haziran 337

Bir müfrezemiz Giralan'ı istirdâd etti. Menderes'i geçmek isteyen bir düşman keşif kolu maktullerini bırakarak kaçtı.

Garp Cephesi: Çivril mıntıkasında bir müfrezemiz taarruzla Giralan'ı istirdâd eylemiştir. Aydın mıntıkasında Nazilli'nin 15 kilometre cenub-ı garbîsinden Menderes'i geçmek isteyen bir keşif kolu maktullerini terk ederek firara mecbur olmuştur.

Dünya Kurulalı İşitilmeyen Vahşet Devam Ediyor

Yunanlar İzmir sancağında Rum kesreti vücuda getirmek için Türk köylerinde katliama devam ediyorlar.

Ankara 5 Haziran-(AA) İzmir sancağında kesreti vücuda getirmek ve bu suretle maksatlarına vâsıl olmak isteyen Yunanlar Mayıs'ın 14'üncü ve 15'inci günlerinde Tire civarında bulunan Dumlupınar, Uskura, Gelisa Mehmed, Arpaderesi, Museviler, Mişeköy, Çarıklar, İspatlar, Aşağıyüzköy, Hamidler, Arıcılar, Erikyokter, Yüzköy karyelerini ihrâk ve ahalisini katliam etmişlerdir. Türk unsurunun asr-ı huzur müddetinde değil kurûn (yüzyıllar) evveli de tatbik edilmeyen ve işitilmeyen bir tarz-ı vahşette imhasına devam edilmekte olduğu vârid olan malumat-ı mevsûkadan anlaşılmaktadır.

Gizli Komiteye Ermeniler De İştirak Ediyor

Ankara 5-(AA) Müstehbarat-ı mahsusamıza nazaran mukaddime: İstanbul'dan İzmir'e gelen 500 kadar Ermeni Yunanlar tarafından kısmen cephelere sevk edilmiş kısmen de her kasaba ve karyeye tesis olunan Denizli komite teşkilâtı efradı miyanına dağıtılmıştır. Gizli komiteye İzmir metropoliti tarafından riyaset edilmekte olup, komitenin maksat-ı tesisi Türk-ü nuran ve erbab-ı servetini imha ve emlak-ı İslamiyeyi tahrip ve emvâl ve nakdi gasp ve yağma ve bakire İslam kızlarının namusuna tecavüz ve mümkün mertebe tassur (güçleştirme) etmektir. Bu komitenin Müslümanlardan gasp ettiği nakit metropolithaneye tevdi' ve teslim olunmuştur.

7 Haziran 1337

Numara:205

Resmî Tebliğ: 6 Haziran 337

Dinar mıntıkasında kıtaatımızın baskınıyla düşman Kuruçay'ın şimaline tard edildi-Sakarya mıntıkasında düşman keşif kollarının firarı-İzmit garbında bir zabıt esir aldık.

1-Garp Cephesi: Sakarya mntikasında Poyrazlılar civarında tarafeyn keşif kolları arasında vukua gelen müsâdeme neticesi düşman maktul terk ederek firar eylemiştir. İzmit'in garbında tütün çiftliğinde bir düşman zabiti esir alınmıştır. Dinar mntikasında 5-6-37 sabahı tarafımızdan yapılan baskın ile Cakköyü'ndeki düşman Kuruçay'ın şimaline tard edilmiştir.

12 Haziran 1337

Numara:206

Resmî Tebliğ: 11 Haziran 337

1-Garp Cephesi: Kocaeli mntikasında Geyve Boğazı'nda piyade ateşi teati edilmiştir. Bir Yunan torpidosu (okunamadı) 15 kilometre Hasır İskeleye'ne 24 mermi endâht etmiştir. Sarayköy mntikasında Menderes'e sevk olunan bir müfrezemiz düşman karakolunu basarak 6 Yunan neferini itlaf eylemiştir. Düşman bu livanın 10 kilometre şarkında Dereyolu karyesini yaktığı görülmüş ve Denizli mntikasında 10-9/6/37 gecesi Çubukdağ civarında ilerlemek isteyen bir düşman müfrezesi tard edilmiştir.

13 Haziran 1337

Numara:207

Tebliğ-i Resmî: 6 Haziran 337

1-Garp Cephesi: Geyve Boğazı'nda mukabil piyade ateşi olmuştur. Bahçecik (okunamadı) iskeleye civarında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

14 Haziran 1337

Numara:208

Tebliğ-i Resmî: 13 Haziran 337

Bursa cephesinde ilerleyen bir düşman kuvveti mevzi-i asliyesine ricat ettirildi-Sındırgı şimalinde bir baskınımız neticesi düşmana maktul ve mecrûh verdirerek, hayvan ve erzak iğtinam ettik-Çivril mntikasında keşif faâliyeti.

1-Garp Cephesi: Bahçecik mntikasında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Düşmanın piyade, süvari ve topçudan mürekkeb bir kuvveti Bursa şarkındaki mevziinden Akhisar istikametinde ilerlemiş ve keşif kollarımızla müsâdemeden sonra mevzi-i asliyesine çekilmiştir.

Bir müfrezemiz Sındırgı şimalinde Karaağaç şarkındaki Yunan karakoluna baskın yapmış, gelen imdat kuvvetlerini de tard ederek düşmana zayıat verdirmiş ve bir miktar hayvan ile birçok erzak iğtinam edilmiştir.

16 Haziran 1337

Numara:209

Tebliğ-i Resmî: 15 Haziran 337

Bir düşman tayyaresini ateşimizle iskât (düşürme) ettik.

1-Ankara-(AA) Garp Cephesi: (okunamadı) üzerinde dolaşarak avdet etmekte olan bir düşman tayyaresi ateşimizle Bozderesi'ne iskât edilmiştir.

17 Haziran 1337

Numara:210

Tebliğ-i Resmî: 16 Haziran 337

Bütün cephelerde faâliyet.

Geyve Boğazı'nda kıtaatımızın baskınları-Seymen İskeleye'ne çıkarılan düşman torpidoları firara mecbur edildi-Uşak'ta ilerlemek isteyen düşman tard edildi-Borlu deresine iskât edilen tayyare iğtinam ve râkibleri esir edildi.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında 14-15/6/37 gecesi kıtaatımız tarafından Geyve Boğazı'nda ve Bahçecik (okunamadı) düşman siperlerine muvaffakiyetli baskınlar yapılmıştır. 14/6/37'de bir Yunan torpidosu Seymen İskeleye'ne bir takviye kıtaatı mezkûr iskeleye gitmiş ise de kuvvetlerimiz tarafından yapılan taarruz neticesinde iskeleye çıkan efrad torpidoya, takviye kolu da Bahçecik'e çekilmeye mecbur olmuştur. Uşak'ın şimal-i garbîyesindeki (okunamadı) istikametinde ilerlemek isteyen bir düşman piyade kuvveti ateşimizle tard edilmiştir.

19 Haziran 1337

Numara:212

Tebliğ-i Resmî: 17 Haziran 337

Bir düşman gemisi İhsaniye köyüne top attı-Uşak cephesinde ilerlemek isteyen bir düşman kuvveti geri çekilmeye mecbur oldu.

1-Garp Cephesi: Geyve Boğazı'nda piyade ve makineli tüfek ateşi olmuştur. Topla teçhiz edilmiş bir düşman nakliye gemisi Kazıklı İskeleye ile Tatar İhsaniye köyüne ateş etmek, 1 kız çocuğu ile 1 kadın mecrûh olmuştur.

Uşak mintikasında Dumlupınar şarkında Kızılcaköy'e ilerlemek isteyen düşmanın bir piyade kuvveti süvarilerimizle müsâdemeyi müteakip geri çekilmişlerdir. Sarayköy mintikasında Işıklı dağında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

Tebliğ-i Resmî: 18 Haziran 337

Bursa ve Uşak cephelerinde keşif kolları.

1-Garp Cephesi: Bahçecik mintikasında fasılalı piyade ve topçu ateşi olmuştur. Bursa'nın bir saat cenub-ı şarkîyesindeki Kadı Yaylası'nda bir müfrezemizle düşman kuvvetleri arasında vukua gelen müsâdemede düşmandan birkaç hayvan iğtinam edilmiştir.

Uşak mintikasında Aslıhanlar'a gelen bir düşman kuvveti ateşimiz karşısında geri çekilmeye mecbur olmuştur. Çivril mintikasında Sivaslı'nın şimalinde tarafeyn keşif kolları arasında vukua gelen müsâdeme neticesinde düşman Sivaslı'ya çekilmiştir.

20 Haziran 1337

Numara:213

Tebliğ-i Resmî: 19 Haziran 337

Bursa sahilinde kıtaatımızın baskını neticesi düşman çekildi-Diğer cephelerde keşif faâliyeti.

1-Garp Cephesi: Geyve Boğazı'nda mukabil piyade ateşi olmuştur. Bursa mintikasında bir müfrezemiz Fethiye şimalindeki tepede bulunan düşman karakoluna baskın yaparak düşmanı çekilmeye icbar eylemiştir. Gördes ve Çal mintikasında keşif kolu müsâdâtı olmuştur. Nazilli cenubunda, Yenipazar civarında Menderes nehrini geçmek isteyen bir düşman keşif kolu birkaç maktul vererek çekilmeye mecbur olmuştur.

Yunan Canavarlığını Fransız Gazeteleri Yazıyor

Enformasyon gazetesi General Franklin'in raporundan bahisle Yunanların katl, yağma, ihrâk-ı fezâhi (yakma rezaletleri) daima icra etmekte olduğunu beyan etmektedir.

Ankara 19-(AA) Enformasyon gazetesi Gemlik ve Yalova havalisindeki Yunan katliamlarının tahkik heyetleri tarafından mahallinde yapılan tahkikat ile

tamamen teyit ettiğini istihbar ediyor. Yunan canavarlığının Fransızca gazeteler tarafından edilmesi bu vahşetin setr (gizleme) ve ihfâ'sı (saklamak) mümkün olmayacak bir surette olduğunu gösterdi. Enformasyon'un bu husustaki neşriyatını aynen nakl ile iktifâ' (yetinme) ediyoruz. Gemlik-Yalova cihetlerindeki Yunanlar tarafından vukua getirildiği iddia olunan mezalim hakkında, icra-yı tahkikata memur olan General Franklin'in riyasetindeki heyet raporunu neşr etmiştir. Heyetin bu raporu Müslüman ahalinin Yunan idaresi altında dehşetli surette mezalime dûcâr olduğunu ve Yunanların katliam yağma köy, kasabaları ihrâk-ı cürumlarını (yakma suçları) irtikâb ettiklerini teyit etmektedir. Bu havalideki Türklerin büyük bir kısmı hayatlarını kurtarmak için bütün mal ve mülklerini terk ile İstanbul'a hicret etmeye mecbur kalmıştır.

21 Haziran 1337

Numara:214

Tebliğ-i Resmî: 20 Haziran 337

Tayyarelerimiz düşman ordugâhını bombardıman etti.

Bahçecik'te torpidolarına güvenerek ilerlemek isteyen bir düşman geldiği yere def edildi-Bursa'nın bir saat garbında yaptığımız bir baskında düşman Bursa'ya firar etti-Uşak cephesinde yaptığımız baskında düşmana 14 maktul verdirerek, esliha ve cephaneye iğtinam ettik.

1-Garp Cephesi: Bahçecik mıntıkasında asker ve çetelerden mürekkeb bir düşman kuvveti torpido ateşi himayesinde, Tatar, İhsaniye istikametinde ilerlemek istemiş ise de 20 maktul verdirilerek tard edilmiştir. Bir düşman torpidosu Yalova şarkında topçu ve Çatalburnu iskelelerini bombardıman etmiştir. Bursa mıntıkasında tayyarelerimiz tarafından düşmanın ordugâh ve tayyare hangariyesine müessir bombalar atılmıştır. Bursa'nın bir saat garbında Muradlı Köprüsü'ndeki düşman karakoluna tarafımızdan yapılan baskında düşman efradı Bursa'ya firar eylemiş ve bir miktar erzak iğtinam olmuştur. Uşak mıntıkasında Işıklı Bağ'ında 18-19/6/37 gecesi kıtaatımız tarafından yapılan baskın muvaffakiyetle neticelenerek düşman siperlerinde 1'i zabıt olmak üzere 14 maktul bulunmuş, bir miktar esliha ve cephaneye iğtinam olunmuştur. Bu mıntıkada düşmanın 2 köyü yakmakta olduğu görülmüştür.

Adapazarı ve Sapanca'nın İşgali

Sakarya mıntıkasında 20/21-6-37'de üç noktadan saldırılarla Sakarya garbına geçen kuvvetlerimiz dūřmanla řiddetli mūsâdemeden sonra saat dört evvelde Adapazarı'nı iřgal etmiřlerdir.

Geyve mıntıkasında; Karagl hattına taarruz eden kuvvetlerimiz dūřman siperlerine girmiş ve Sapanca'yı işgal eylemiştir. Akıncı kuvvetlerimiz dūřmanın hatt-ı ricatı üzerine ilerlemektedir.

22 Haziran 1337

Numara:215

Tebliğ-i Resmî: 21 Haziran 337

Adapazarı mıntıkasında kuvvetlerimizin muvaffakiyetli harekâtı.

Kuvvetlerimiz Adapazarı'na doęru ilerliyor-Seymen iskelesi civarındaki dūřman kuvvetleri tazyikimiz neticesinde geriye kaçtılar.

1-Garp Cephesi: Adapazarı řimalindeki dūřman kuvvetleri Kuruzlu ve Damalık karyelerini yakarak cenuba doęru çekilmeye bařlamıř, dūřmanı takip eden mūfrezelerimiz Sętlkebir karyesini iřgal ederek Karamankoca istikametinde ilerlemiřtir. Bir mūfrezemiz baskını üzerine Tepetarla karyesine ilerleyerek dūřman siperlerini iřgal eylemiřtir. Bahçecik mıntıkasında Seymen İskelesi ile Ilıca arasındaki dūřman kuvvetleri bir mūfrezemiz tarafından maktullerini terk ederek bir ara icbar edilmiřtir. Bir miktar esliha iętinam olunmuřtur.

23 Haziran 1337

Numara:216

Tebliğ-i Resmî: 22 Haziran 337

(Adapazarı) ve (Sapanca)nın işgali.

İzmit istikametinde ricat eden dūřman takip olunuyor-Dinar mıntıkasında (Yova) ve (Yeniköy) yakan dūřman, 1 kadınla 3 çocuęu da yakmıřtır.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında 20-21/6/37 gecesi Sakarya Nehri'ni muhtelif noktasından geçen kuvvetlerimiz dūřmanla řiddetle mūsâdemeyi müteakip Adapazarı'nı iřgal ve Sapanca Gölü řimalinde Serdivan suretlerindeki dūřman dmdârlarını tard etmiřtir. İzmit istikametinde ricat etmekte olan dūřman, kıtaatımız tarafından takip olunmuřtur. Geyve mıntıkasında Hacımercan, Karagl hattına taarruz eden kuvvetlerimiz dūřman siperlerine girmiř ve Sapanca'yı iřgal eylemiřtir.

Serdivan, Büyükderbend ve İzmit cenubundaki 2 köyün yanmakta olduğu görülmüştür. Düşman Sapanca'dan ricat ederken ahaliden 80 Müslüman'ı beraber götürmüştür. Bursa ve Uşak mıntıklarında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Dinar mıntıkasında (Yova) ve (Yeniköy)ü yakan düşman, 1 kadınla 3 çocuğu yakmış ve 2 kadını cerh eylemişlerdir.

24 Haziran 1337

Numara:217

Tebliğ-i Resmî: 23 Haziran 337

Müfrezelerimiz İzmit'in şimalinde (Kalapak) köyüne kadar ilerlediler-Cenupta taarruz eden kuvvetlerimiz İzmit'in cenubunda (Tepetarla) ve çuha fabrikası istikametinde düşmanı takip ediyor-Keşiş Dağı eteklerinde keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında müfrezelerimiz İzmit'in şimal-i şarkîyesinde Kalapak karyesine kadar ilerlemişlerdir. Sapanca cenubunda taarruz eden kuvvetlerimiz Küçükderbend suretlerini ve Acısu'yu işgal etmişler ve bazı müfrezelerimiz İzmit'in cenub-u şarkîyesinde Tepetarla çuha fabrikası istikametinde düşmanı takip etmektedir. Bursa mıntıkasında Keşiş dağı eteklerinde keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

26 Haziran 1337

Numara:218

Tebliğ-i Resmî: 24 Haziran 337

Kıtaatımız (İzmit)in bir buçuk saat yakınında-İzmit'e bir buçuk saat mesafede (Arslanbey) ve (Çuha fabrikası) kıtaatımız tarafından zapt olunmuştur-Düşman Bahçecik'deki mahsur kuvvetlerini kurtarmak için uğraşılıyor.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında, kıtaatımız düşmanı İzmit istikametinde takibe devam etmektedir. İzmit'in bir buçuk saat cenub-u şarkîyesindeki Arslanbey ve çuha fabrikası kuvvetlerimiz tarafından işgal edilmiş ve düşmana pek çok zayıat verdirilmiştir. Düşman Bahçecik'teki mahsur kuvvetlerini kurtarmak için denizden ateş etmektedir. Bursa mıntıkası ile İnegöl mıntıkasında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

Tebliğ-i Resmî: 25 Haziran 337

(İzmit) cenubunda muharebat-Bir müfrezemiz Bursa ile Mudanya arasında bir düşman otomobilini ihrâk ve râkiblerini esir etti.

1-Garp Cephesi: Kocaeli mıntıkasında İzmit'in şark ve cenubunda muharebat vukuu bulmuştur. Bahçecik civarındaki müsâdemâta düşman sefâini topçu ateşiyle iştirak eylemiştir. Bursa mıntıkasında bir düşman otomobilini ihrâk ve şoförleri ile bir Yunan neferi esir etmiştir.

27 Haziran 1337

Numara:219

Tebliğ-i Resmî: 26 Haziran 337

Bahçecik'te şedîd muharebat-Borlu ve Aydın mıntıkasında keşif faâliyeti.

1-Garp Cephesi: İzmit mıntıkasında mütekâbil piyade ve topçu ateşi olmuştur. Bahçecik mıntıkasında Yeniköy ve Tatar, İhsaniye civarında düşman pek çok telefât vermiştir. Uşak mıntıkasında Borlu civarında ve Aydın mıntıkasında keşif kolu müsâdemâtı olmuş, düşman tard edilmiştir.

28 Haziran 1337

Numara:220

Tebliğ-i Resmî: 27 Haziran 337

İzmit'te keşif kolu müsâdemâtı-Bursa'da bir keşif kolu müsâdemesinde düşmana maktul verdirerek, esliha ve cephe iğtinam ettik.

1-Garp Cephesi: İzmit mıntıkasında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Bursa mıntıkasında, Apollon Gölü şarkında bir müfrezemizle düşman keşif kolu arasında vukua gelen müsâdemede düşman maktul terk ederek çekilmiş, tarafımızdan silah ve cephe iğtinam olunmuştur.

Yunan Mezalimi Bütün Şiddetiyle Devam Ediyor

Yunanlar her gün elleri bağlı olarak elli altmış Müslüman'ı İzmir'e getiriyorlar, yine evler yakılıyor bilamerhamet katliama devam ediliyor.

Ankara: 27: (AA) İzmir havalisinde Yunan mezalimi bütün şiddetiyle devam etmektedir. Ahali-yi İslamiye'den tarlalarına ve işlerine gidenler yolda yakalanarak katl veya tehcir ediliyor. Her gün elleri bağlı olarak elli altmış Müslüman'ı İzmir'e götürülmektedir. Bir hafta evvel bu livanın Tirebolu karyesinde Kuva-yı Milliye ile münasebetdar olduğu bahanesiyle eşraftan Emin oğlu Mustafa Efendi şehit edilmiş,

müteakiben seksenine dâhil olduğu halde bütün köy top ateşi altında mahv u tahrip olunmuştur. Kaçmaya muvaffak olabilen ahalinin bazıları abluka hıfzında yakalanarak öldürülmüş veya darp ve tahkir edildikten sonra geri çevrilmiştir.

On İkincisi

Semâyı inleyen tekbir sedâları içinde gürleyen toplar ve açılan surlar arasından, kır atının üstünde Fatih İstanbul'a girerken herkes Ayasofya'ya doğru kaçıyor, bozulan askerler silahlarını atarak saklanıyordu. Fakat yalnız bir kimse sapa bir yerde, başından kasketi düşmüş, ye'sten gözleri kızarmış, elinde bir kılıç, "Aman beni öldürün!" diye yalvarır gibi, rast geldiğine saldırıyordu. Bir yeniçeri, üzerine hücum eden bu Bizanslının bir darbede başını uçurdu: Bu, göçen tahtının enkazı altında artık yaşamak istemeyen Onbirinci Konstantin'di!

Aradan 500 sene geçti. Ne Konstantin'in kemikleri, ne Bizans'ın istekleri kaldı. Fakat meğer bizim haberimiz yokken Bizans Hükümeti devam ediyormuş. Meğer İstanbul'un fethi ki tarihi ikiye bölmüştü, bir masalmış. Meğer çürümüş Bizans'ın yerine, sayısız kubbeleri ve nârin minareleriyle İstanbul kurulduğunun aslı yokmuş. Çünkü bir gün Atina'da tahta, uzun bacaklı ve yelpaze kulaklı bir hükümdar çıktı ve adına Onikinci Konstantin dediler!..

İyi ama Onbirinci Konstantin hiç olmazsa tahtını muhafaza edemeyince ölmesini bildi, hâlbuki Onikinci Konstantin tahtını yaşatmak için Yunanistan'ı öldürüyor!

Bizde "Perşembenin gelişi Çarşambadan belli olur" derler. Anlaşılan Yunan lisanında böyle bir darb-ı mesel (atasözleri) yok. Eğer olsaydı Ethem Paşa'nın önünden avcıya rast gelmiş bir tavşan gibi kaçan Konstantin'i, Rumlar olimpiyat kahramanı gibi tahta çıkarmazlardı!

Vâkıâ o, Yunanlı değildir, dedesi Danimarka'dan geldi ve kendisi Cermen'dir. Ne Yunan'ın Bizans'la bir münasebeti, ne şimdiki ırkların kadim Yunanla bir rabitası, ne de Konstantin'in şimdiki Yunanlılıkla bir alakası var. Fakat cedbecece bir Yunanlı değilse de kendisi o kavim için ezelden biçilmiş bir kaftan çıktı.

Yunan kavmi şımarık mıdır, o, hoppa bir hükümdar oldu. Yunan kavminin ruhunda megaloculuk mu var, o kendini bir İskender sandı. Yunanlıların eli uzun

olmakla mı meşhurdur, o, biraderinden tahtı ve Venizelos'tan hükümeti kapmakta emsalsiz bir maharet gösterdi!

Ah Yunan şımarıklığı, o kavmin ruhu kaynar cezve suyu gibi geze ve bulaşık, müvellid'ül-mâli (hidrojen gazı) çocuk balonları gibi havaî ve hoppadır:

Londra Konferansı'ndan sonra, Paris'te Başvekil Briand, Yunan murahhasına dedi ki:

-Fransızlar Antep ve Adana'da Türklerin ne kadar kuvvetli olduklarını anladılar. Siz de beyhude harpten vazgeçiniz.

Sırf Yunanları 5 gün sonraki İkinci İnönü hezimetinden siyânet için söylenen o söze karşı, Yunan murahhasının verdiği cevap bakın ne kadar nâzik ve kibardır!:

-Fakat bu sefer Türklerin karşısında Fransızlar değil, Yunanlar var!

Krallarının ruhu da tıpkı böyle, gazoz köpüğü gibi taşkın olmalı ki Balkan Harbi'nden sonra, Fransa'da Venizelos'la beraber seyahat ederken ve bütün Fransız matbuatı o zaman Balkanlıların zaferini Fransız toplarının Krup fabrikasına bir galebesi gibi gösterip övünürken ve Yunanistan o sırada Fransa'dan büyük bir menfaat istihsâli için uğraşıp dururken Kral Konstantin beyanatından birinde “ben bütün terbiye-i askerîyemi: Almanya'ya medyunum!” mübâhâtını savurdu. Bütün Fransızların “terbiyesizlik”le tavsîf ettiği bu potu tamir etmek için Venizelos bile “kralımız çocuk gibidir, kusura bakmayınız” demişti!

Hele Yunan megaloculuğu, Yunan hayalciliği: Koskoca Harb-i Umûmî'yi kim kazanmış biliyor musunuz? Yunanistan! Hem de ne kadar kuvvetle biliyor musunuz? İki taburla!

Yok gülmeyiniz rica ederim, Umûmî Harp Balkanlar'da hitâm bulmadı mı ve Bulgar cephesini yaran Yunan'ın iki taburluk bir alayı değil midir? Yunan gazetelerinin uzun ve müteaddid makalelerle ispat ettikleri bu kıymetli mantıktan sonra ben de iyice anladım ki General Foch beyhude öğünüyor, asıl şeref o iki tabutluk alay kumandanına aittir!

Kral Konstantin'i daha az hayalî sanmayınız:

İsviçre'den Atina'ya döndüğü vakit pâyitahta öyle bir giriş girdi ki, eğer İskender-i Kebir cihan seferinden dönüp de arkasından 70 esir hükümdar sürükleyerek Atina'dan geçseydi yine o haşmet ve debdebeyi gösteremezdi!

Peki Konstantin pâyitahtına bu kadar muzafferane girmek için ne yaptı mı diyeceksiniz? Daha ne yapsın: Bütün Almanya'ya ve Düvel-i Merkeziye'ye galebe çalan Düvel-i Müttefika'yı o tek başına mğlup etti!

Öyle değil mi? Bütün Düvel-i Müttefika, ona kral olamazsın dedikleri halde, o kral olurum dedi ve oldu. Artık Almanya her halde mütesellidir: Mademki Krupları, jeplinleri ordularıyla elde edemediği zaferi bir Cermen kralı yalnız başına temin etti!

Yunan'ın el çabukluğundaki maharetine gelince: Bunun için bilmem ki misal getirmeye hacet var mı?

Bütün Avrupa'da ve ecnebi lisanlarında "Grek" kelimesi hırsız manasına gelir, hakikaten haritaya bile bakınız. Yunan'ın ülkesi bir el şeklindedir, solucan parmaklı bir el ki, insana haritada bile sağdan, soldan bir şey çalacakmış hissi verir! Bir el ki aşağıya uzandı, Girit'i kapdı; yukarı uzandı, Selanik'i çaldı; sağa uzandı, Epir'i aşırđı. Nihayet bir gün Anadolu'ya da uzandı, solucan parmaklı el oradan İzmir'i aşırayım derken tuzağa düşmüş bir tilki gibi pençesini bir demir kapana kaptırdı!

Hani biri "bir hırsız yakaladım" demiş. "Getir gel" demişler. "Gelmiyor" demiş. "Peki sen gel!" demişler, "bırakmıyor" demiş!

Konstantin de şimdi İzmir'e çıktı: Ordusuna "ileri" emrini vermek istedi. "Gitmiyor" dediler. "Geri gelsin" diyecek, o zaman belki de "gelemiyor" diyecekler!

Onu, Yunan milleti sulh yapmak için Atina'ya çağırmişti, o harp yapmak için İzmir'e çıktı. Son telgraflardan anlıyoruz ki, şimdi de harbi yapamayınca sulha çalışıyormuş.

Zavallının şaşırılmakta cidden hakkı var. Harp yapsa ordu gitmiyor, sulh yapsa tahtı gidecek!

Eski Ermeni krallarından Mihirdad, tahtını kaybettikten sonra, başındaki tacın elmas çivileriyle intihar etmeye çalıştığı halde muvaffak olamayınca: Menhus tac, bu işe de mi yaramıyorsun? Demiş.

Bari Konstantin de, armudî kafası üstünde artık büsbütün ağırlaşan o tacı yere atarak haykırınsın:

-Uğursuz taç: ne sulha yarıyorsun, ne harbel!

29 Haziran 1337

Numara:221

Tebliğ-i Resmî: 28 Haziran 337

İzmit'te keşif kolu müsâdemâtı-Ahmedli civarındaki müsâdemede düşmana zayıat verdirdik-Düşman o mıntıkada geri çevrildi.

1-Garp Cephesi: İzmit mıntıkasında Kumlu Çiftliği şarkında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Sarayköy mıntıkasında Ahmedli mıntıkasında vukua gelen keşif kolu müsâdemesinde düşman birkaç maktul vererek geri çekilmiştir.

Kıtaatımız (İzmit)i İşgal Etti

Memba-ı mevsûkadan aldığımız habere göre (İzmit) şehri şedîd muharebata müteakip kahraman kıtaatımız tarafından işgal edilmiştir. İşgali müteakip İzmit önünde bulunan Yunan (Kılkış) zırhlısı uzaklaşmaya mecbur edilmiştir.

Büyük Lokma

Napolyon Mısır'a çıktığı vakit, askerlerine ehramları göstererek:

-40 asker size bakıyor! Demiş.

Konstantin de İzmir'e çıktığı vakit, ordusunu kımıldatabilmek için neşrettiği beyannamede:

-2000 sene sizi bekliyor! Dedi.

Konstantin deyip de geçmemeli: Perikles'in tacı onda, İskender'in tahtı onda, Şarkî Roma'nı saltanatı yine ondadır!

Bugünkü Yunan'ı siz yalnız olduğu gibi mi sanıyorsunuz: Düşününüz ki o, kadîm Yunanistan'ın varisi, İskender-i Kenir hükümetinin mirasçısı, Şarkî Roma'nın halefidir: Batlamyüs Mısır'da bir hükümet kurduğu için bütün Nil Vadisi onun; Bizans, Suriye'de hüküm sürdüğü için bütün Şam ve Halep onun, hatta bir aralık Şarkî Roma, Garbî Roma'yı da fethettiği için bugünkü İtalya bile onundur!

Eski Yunan, hurafeyi zengin bir tarih yapmıştı: Şimdilik Yunanlar ise, tarihi asılsız bir hurafe yapıyor!

Paris nasıl Londra değilse, bugünkü Yunanlar da eski Yunanlar değildi. Napolyon nasıl Alman değilse, İskender de Rum değildir. İstanbul nasıl bir Bizans değilse, Bizans da bir Atina değildir.

Artık ayıp, bu tarih namına da, ilim namına da, hakikat namına da gülünç oluyor:

Anladık kadîm bir Yunanistan varmış, orada çok yüksek bir medeniyet parlamış, lâyemût (ölmez) eserler, lâyemût simalar yetişmiş. Fakat şunu da anladık ki Romalılar geldi, orayı zapt ettiler; Vizigoltar, Ostrogotlar geldi, orayı çorbaya çevirdiler. Irklar birbirine, tarihler yekdiğerine karıştı. Hicretler birbirini veli, hâkimiyetler yekdiğerini takip etti:

O kadar ki bugün bunu bütün salâhiyettar müverrihler tasdik ediyorlar, kadîm Yunanistan'dan beşeriyete nümunelik bir ferd bile miras kalmadı.

Bugünkü Yunanlılarla eski Yunanların münasebeti yalnız şundan ibaret: onlar da o topraklar da gezinmişler, o derelerden su içmişler; bunlar da aynı topraklardı yaşıyorlar ve aynı dereden su içiyorlar, işte o kadar!

Makedonyalı bir Filip çıkmış, iki yumrukta Yunanistan'ı çiğnemiş, sonra onun bir oğlu çıkmış, arkasına seksen çeşit halktan bir ordu takarak cihanı fethetmiş, adına Büyük İskender demişler, şimdi Rumlara sorunuz, o da bizimdir derler. İskender ki Yunanlı bile değildi, öyle iken yine Rumların malı oluyor: Dünyada bu kadar eli uzun kavim bulamazsınız.

Türkler “aslını kurcalama çapanoğlu çıkar” derler. Rumların en çok güvendikleri Bizansçılığı bile kurcalasanız çapanoğlu bulursunuz!

Bir gün Roma hükümdarlarından biri şark tarafında, iki denizin birleştiği, yedi tepenin süslediği bir yerde, yeni bir şehir yaptırdı. Şehre kendi ismini ve hükümetine kedi hükümetinin adını verdi: Konstantin'e, Şark ve Roma İmparatorluğu!

Kan; Roma'nın kanı, lisan; Roma'nın lisanı, âdet; Roma'nın âdetiydi. Bir gün hükümdar Hıristiyanlığı kabul etti. Din değişti, lisan değişti, âdet değişti. Karışık bir kan, karışık bir hükümet, karışık bir mezhep: işte bu yeni kaşıklığa “Bizans” dediler!

Eğer tarihî menşeleri kurcalamak insana bir hak verecekse, Bizansçılığın hakkı bile görülüyor ki Atina'daki Akropol'e değil, Roma'daki Kolize'ye aittir.

Millet kendi tarihlerini bile diriltmezken, Yunanistan kendine ait olmayan tarihleri ayağa kaldırmak istedi!

100 sene evvel Homeros'un "İlyada"sını okumuş "Biron" gibi şairlerin vecdi ile vücuda getirilen Yunanistan'ı, binlerce sene evvelki saltanatları diriltmeye memur ettiler.

Bir sene evvel Edirne boyuna kement atarak kansız düşürülmüş bir âhû gibi sükût ederken, Rumca gazeteler; "Yunan-ı kadîm ba's-ü ba'd-el mevtinin mukaddimesini bağışlıyor!" diye sevinmişlerdi. Demek ki İzmir'e giriş, Şarkî Trakya'yı alış bile bir intihâ' (sona erme) değil, bir iptida imiş, demek İstanbul'dan Trabzon'a, Bursa'dan Suriye'ye doğru uzanan bie sene evvelki bir saltanat geniş tabutunu yırtarak hortlayacak imiş. Venizelos İzmir'den, Edirne'den sonra daha yeni ufuklar açılıyor diye sevinçle: Loyd Corc (Lloyd George), şarkta eski bir imparatorluğu diriltiyoruz diye öğünmekte idi.

Fakat onlar Anadolu toprağının altındaki bin senelik çürümüş bir saltanatı diriltmeye çalışırken, o toprağın üstünde bin senelik dipdiri bir milleti unuttular!

O millet gök gürlmesini andıran bir sadâ ile ben buradayım dedi ve o millet yatakta değil ayakta idi!

İzmir'e giriş, Trakya'yı alış Yunan ba's-ü ba'd-el mevtinin bir mukaddimesi imiş, öyle mi? Evet onlar bir mukaddime oldu:

Fakat eski Yunanistan'ın dirilmesine değil, yeni Yunanistan'ın göçmesine!

Ne yapalım, yutulan lokmalar yutan mideden daha büyük olursa, mide lokmaları değil, lokmalar mideyi hazmeder!

Yunan'ın İzmir ve Edirne'yi değil, İzmir ve Edirne'nin Yunan'ı eriteceğini herkes anladı.

Konstantin İzmir'e çıkınca hastalanmış, zaten Yunanistan da İzmir'e çıktığından beri mide sancısından kıvranıp duruyor. İzmir ve Edirne'yi bıraksınlar: Senet veririm ki ne kralda hastalık, ne de Yunan milletinde sancı kalacaktır.

İsmail Habib

30 Haziran 1337

Numara:222

Tebliğ-i Resmî: 29 Haziran 337

Kahraman kıtaatımız (İzmit)i işgal etti-Birçok cepbane, erzak iğtinam ettik-Düşman çekilirken 300 Müslüman'ı şehit ve bazı dükkânları ihrâk etmiştir-Çungur

mevkiinde bir düşman süvari müfrezesini tard ettik-Hain düşman Çungur ve Keramiyet köylerini yaktı.

1-Garp Cephesi: 28/6/37 sabahı İzmit kıtaatımız tarafından işgal edilmiş ve birçok cephane, erzak ve hayvanat iğtinam olunmuştur. Düşmanın mevâki'-i muhtelifeden (muhtelif mevkiler) topladığı ahaliye ait mevâşînin büyük bir kısmı istirdâd eyledik. Sahiplerine iade edilmektedir. Düşman İzmit'ten çekilmezden evvel 300 Müslüman'ı şehit etmiş Sultan Cami etrafındaki dükkânları yakmıştır. Düşmanın bir süvari kuvveti İznik gölü şimalinde Çungurlu mevki istikametinde ilerlemek teşebbüsünde bulunmuşsa da kıtaatımızın müessir ateşi ile tard edilmiştir. Düşmanın Çungur, Keramiyet köylerini yaktığı görülmüştür. Sındırgı cenubundaki Kömürcü köyüne gelen bir düşman müfrezesine kıtaatımız tarafından bir baskın yapılarak bir miktar maktul verdirilmiş ve düşman tard edilmiştir.

II.4.7. 1337 (1921) Yılı Temmuz Ayı Haberleri

2 Temmuz 1337

Numara:223

Tebliğ-i Resmî: 30 Haziran 337

İzmit mıntikasında ricat eden düşmanı şiddetle takip ediyoruz-Altuntaş üzerinde tayran (uçma) eden düşman tayyarelerine harp tayyarelerimiz muvaffakiyetli hücumlarda bulundular.

1-Garp Cephesi: İzmit mıntikasında Bahçecik ve Seymen istikametinde kısmen vapurla ve kısmen karadan garba ricat eden düşman kuvvetleri kıtaatımız tarafından şiddetle takip edilmektedir. Boyalıca karyesi düşman tarafından ihrâk olunmuştur. Uşak mıntikasında Ağaçköy ve Çal civarında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Eskişehir üzerinde tayran eden düşman tayyaresi tesirsiz birkaç bomba atmış ve Altuntaş üzerinde harp tayyarelerimiz düşman tayyarelerine muvaffakiyetli hücumlarda bulunmuşlardır.

Tebliğ-i Resmî: 1 Temmuz 337

(Günay) İstasyonu'nun işgali.

Ricat eden düşmanla Değirmendere'de müsâdemât-Kıtaatımız Uşak'la Alaşehir arasında (Günay) İstasyonu'nu işgal ile Yunanları kaçırmış telgraf, telefon makineleriyle makas ve rayları tahrip etmişlerdir.

Garp Cephesi: İzmit mıntıkasında garba ricat eden düşmanla kıtaatımız arasında Değirmendere civarında vukuu olan muharebede düşmana zayıt verdirilmiştir. Uşak mıntıkasında akıncı müfrezelerimiz Uşak ile Alaşehir arasındaki Günay İstasyonu'nu işgal ile istasyondaki Yunan efradına maktul verdirerek kaçırmış telgraf telefon makineleri şimendifer makas ve raylarını tahrip etmişlerdir.

3 Temmuz 1337

Numara:224

Tebliğ-i Resmî: 2 Temmuz 337

İzmit ve Uşak mıntıkasında keşif kolu müsâdemâtı.

1-Garp Cephesi: İzmit mıntıkasında İzmit Gölü şimalinde Gura köyü civarında ileri müfrezelerimizle bir düşman müfrezesi arasında vukuu bulan müsâdemede düşman ricata icbar edilmiştir. Uşak mıntıkasında Gördes cephesinde Akhisar şarkında keşif kollarımız düşman müfrezesiyle müsâdeme etmiş ve düşman bu mıntıkada Dağdere'nin Oya köylerini ihrâk ettiği görülmüştür. Kütahya ve Afyonkarahisar istikametinde düşman tayyare faâliyeti olmuştur.

İzmit'te Marmara Adalarında Katliam

Kıtaatımızın İzmit'e taarruzu üzerine Yunanlar İzmit'te yüzlerle Müslüman'ı katlettiler. Marmara adalarında müthiş bir katliam başlamış ve İstanbul Hükümetinin müracaatı üzerine adalara bir heyet-i tahkikiye gönderilmiştir.

İzmit'ten Kaçan Rumlar 50.000 Kişiyi Baliğ Oluyor

Ankara 2-(AA) İzmit'in muzaffer kıtaatımızın zabtından evvel havali-i mezkûreda firara hazırlanan Rumlarla Ermenileri nakil için İstanbul limanında bilumum mevcut Yunan vapurlarına vaziyid (yerleştirme) edilmiştir. İlk hamlede 20 vapur Rum nakledilmiştir. Bunlardan bir kısmının Trakya sahillerine ezcümle Tekfur Dağı'na sevklerine çalışılmaktadır. Pronya gazetesi İzmit havalisinde firar eden Rumların 50.000 kişiyi baliğ olduğunu yazıyor.

4 Temmuz 1337

Numara:225

Resmî Tebliğ: 3 Temmuz 337

1-Garp Cephesi: İzmit mıntıkasında Karapınar, Merdegöl, Boyalıca hattında düşmanla keşif kollarımız temas ve müsâdeme ettiler.

İtalyanlar Yarın Antalya'yı Terk Ediyor

Ankara 3-(AA) İtalyanların Temmuz'un 5. Salı günü Antalya'dan mufarakat (ayrılmak) edecekleri şehir-i mezkûreden bildiriliyor. Tahliye hazırlıkları hemen tamamıyla ikmal edilmiş gibidir.

Yunan Kendi Hesabına Harp Edecekmış

Ankara 3-(AA) İzmir'den bildirildiğine nazaran Yunan matbuatı Yunanistan'ın harekâtında serbest bulunduğu ve müttetikler namına değil kendi namına harp edeceğini yazmaktadır.

5 Temmuz 1337

Numara:226

Anadolu Sevinç İçinde

İzmit'in kahraman ordumuz tarafından işgali üzerine Zile, Isparta gibi yerlerde tezahürat yapılmıştır.

Ankara 4-(AA) Zile, Isparta ve sair merkezden mevrûd telgraf namelerde İzmit'in istirdâdı münasebetiyle büyük tezahürat yapıldığı bildirilmektedir.

6 Temmuz 1337

Numara:227

Resmî Tebliğ: 5 Temmuz 337

Bir akıncı müfrezemiz Bursa'nın garbında.

Bir akıncı müfrezemiz Bursa'nın garbında Tahtalı civarında düşmanla müsâdeme ederek düşmana zayıat verdirmiştir.

Diğer cephelerde sükûnet vardır.

Yunan Canavarlığı Gittikçe Artıyor

Karamürsel'i kâmilen yaktılar-Ahali bugün köylere çekilmiş ve bazı biçareler yakılmıştır-Yunan neferleri Fransız heyet-i tahkikiye reisine zabitlerinin verdikleri emir mucibince Çanakkale'ye kadar bütün yakacaklarını söylüyorlar-Yalova, Armutlu havalisindeki yaktıktan sonra cepheye gidecekler.

Ankara: 5-(AA) Yunanlar Karamürsel'i kâmilten yakmışlardır. Gülnihal Hilal-ı Ahmer vapuru kaptanı ahaliye muavenet (yardım) etmek üzere Karamürsel'e gitmiş olan heyet-ı sıhhiye, kasabada 2 ihtiyar kadının uryân (çıplak) bir halde sokak ortasında yandıklarına ve diğerleri dayak tesiriyle kaburga kemiklerinin kırılmış olduğuna şahit olmuşlar ve bunlar gibi daha birçoklarının bulunduğu ve ahalinin dağlara çıkmış olduğunu görmüşlerdir. İhtiyar kadınların yanında hasta yatan Yunan neferi oraya giden Fransız heyet-i tahkikiye reisine bütün köyleri yaktıklarını ve zabıtlarının verdikleri emre binaen Çanakkale'ye kadar bütün Müslüman köylerini yakacaklarını söylemiştir. Hilal-i Ahmer memurini Yunanların Yalova'ya giderek o havalideki bütün Müslüman köylerini yaktıktan sonra Bursa cephesine gideceklerini Yunan efrad-ı askeriyesinden işitmişlerdir.

Samsun'daki Rum Muhacirleri Memleketlerine İade Olunuyor

Ankara 5-(AA) Harb-ı Umûmî'de ve harbi takip eden günlerde Pontus hayallerinin tahkikine çalışan Samsun Rum muhacireyn komisyonu tarafından sahilde bir Rum ekseriyeti vücuda getirmek emeliyle Rusya'dan ve memleket-i Osmaniye dâhilindeki Samsun'a celb etmiş olan Rumlar müreffeh memleketlerine iade edilmiştir.

Adapazarı ve Civarı Hainleri

Dokuz kapalı zarf-Adapazarı kaymakamı Mustafa ve refikaları-Divan-ı harp huzurunda-Müslüman eşyasını nasıl yağma ettiler.

Aylardan beri Müslüman ahalinin bin türlü şenâatlerle emvâl eşyasını gasp ve geçtikleri yerleri tahrip ve ihrâk ederek halkın nefret ve lanetini halkı celb eden zalim ve hunhar Abaza Mustafa ve diğer üç refikinin derdest edilerek polis müdüriyeti tarafından divan-ı harbe tevdi' olunduklarını yazmıştık.

Kuvva-yı Milliye'nin Adapazarı'nı istirdâdı üzerine firara mecbur olarak şehrimize gelmek yüzsüzlüğünde bulunan çeteci Mustafa ve refikası polis müdüriyetince tevkif edilerek doğruca tevkifhane-i askeriyeye teslim olunmuştur.

Bunlar memurin-i zabıtlara tarafından tevkif edildikleri esnada bile kendilerine has olan zorla zabıtaya karşı gelmek cüretinde bulunmuşlardır.

Fakat merkumlar bir müddet sonra zabitanın ve süngülü efradın arasında kendilerini askeri tevkifhanede bulunca yola gelmeye başlamışlardır. Adi bir hırsız

çetesinden başka bir mahiyetleri olmayan bu kişilerin beraberlerinde getirdikleri eşyanın kıymeti 30.000 liraya baliğ bulunmuşlardır.

Hurşid Paşa divan-ı harp tarafından eşyaların tetkik ve tahrîsine başlamıştır. Abaza Mustafa ve refikası dün heyetin huzurunda eşyalar hakkında sorulan kemâl-i lakayd ile izahat vermekte idiler. Yunanların Adapazarı kaymakamı nasb ve tayin eyledikleri bu adam iki metre tulunda (boy) geniş omuzlara sahip cesim-ül cüsse bir heriftir. Merkumun her türlü cinayeti icra-yı vâki' edebileceğine kanaat hâsil olmaktadır. Mustafa'nın yanında müteaddid olunan saatler, altın liralara, beşi birlik Osmanlı altınları, Müslüman hanımlarına mahsus çarşaf, halılar, elektrik fenerleri, ipekli mendillerden mâ-adâ (-den başka) daha birçok zikîmet-ı eşya mevcuttur. Mustafa'nın eşyası miyanında 1570 lira-yı Osmanî ve 3500 dirhemi, mühim miktarda ortak nakdiye ve altın para bulunmuştur.

7 Temmuz 1337

Numara:228

Resmî Tebliğ: 6 Temmuz 337

Bursa'nın şark ve garbında akıncılarımızın baskını.

Bir akıncı müfrezemiz Bursa şarkında Cumalıkızık civarında düşman kıtaatıyla müsâdeme etmiş ve zayıat verdirmiştir. Bir akıncı müfrezemiz de Bursa'nın garbında Tahtalı'dan Bursa'ya giden bir düşman bölüğüne ateş baskını yaparak mezkûr bölüğü dağıtmıştır.

Antalya'nın Tahliyesi

İtalyanlar tek mil kuvvetlerini vapurlara bindirip şehri selamlayarak hareket ettiler.

Antalya: 5 Temmuz (AA) Şehrimizdeki İtalyanlar bu sabah tek mil kuvvetlerini vapurlara irkâb etmişlerdir. Akşama doğru hareketleri mukarrerdir.

Yunan Vahşeti

Yunan vahşeti gittikçe artıyor. Muntazam bir program tahtında İslamları imha kararı tatbik olunuyor. Her gün mutlak ve mutlak beş on köy yakılıyor, beş altı yüz kardeşimiz boğazlanıyor. Vahşi canavar sürüsünü getiren Yunan ordusu her geçtiği yerde taş taş üstüne bırakmıyor. Artık kendileri de itiraf ediyorlar. Yunan zabitleri Bursa cephesine giden efrada köyleri yakarak Müslümanları katl ve imha ederek

gitmelerini emir veriyorlar ve bu emirler icra ediliyor. Fransız heyet-i tahkikası reisine de kendileri itiraf ediyorlar ki evlere köylere kasabalara Yunan kumandanlarının emirleriyle yakıyorlar. Ve biçare kardeşlerimizi sırf oralarda Müslüman bırakmamak için kesiyorlar.

Filhakika esasen zapt u rabttan ârî (ayrı, hür) olan Yunan ordusunun bu fecâyi'lerin bazılarını ölsün irtikâbda Yunan Hükümeti'nin iddia edebileceği deliller artık suya düşmüştür. Resmen itiraf ettiler ki mahsus yapıyorlar.

Âlem-i medeniyetin gözü önünde tarihin kaydetmediği bir canavarlıkla kardeşlerimizi katl ve mal ve mülkleri gasp ve bin türlü fecâyi' ve şenâati irtikâb eden bu Yunan hunharlarının acaba yaptıkları yanlarına kar mı kalacak? Yunan işgalinden beri ezcümle İnönü Harpleri'nden sonra her gün bağıyoruz ve haykırıyoruz geriye bu fecâyi'ye bir nihayet verilsin.

Her gün güneş doğarken en aşağı dört beş yüz kardeşimizin enva-yı mezalimle katl edildiğini hiç olmazsa iki üç yüz hân mânımızın söndürüldüğünü işittik ve hâlâ işitiyoruz...

9 Temmuz 1337

Numara:229

Resmî Tebliğ: 7 Temmuz 337

(Pazarköy)ü işgal ettik-Bursa yakınında bir köprüye baskın-Düşman Bursa ve Uşak cepheleri gerilerindeki köyleri yakıyor.

1-İznik gölü garbında Pazarköy'ü kıtaatımız tarafından işgal edilmiş ve düşman Gemlik'e çekilmiştir. Bursa karînde (yakın) Mehrini Köprüsü civarında akın yapan bir müfrezemiz düşmandan 5 hayvan iğtinam etmiştir. Uşak cephesinde keşif faâliyeti olmuştur.

2-Bursa ve Uşak cephe gerilerinde düşmanın bazı köyleri yakmakta olduğu görülmüştür.

Resmî Tebliğ: 7 Temmuz 337

Bütün cephelerde keşif faâliyeti.

Garp Cephesi: Pazarköy civarında keşif müfrezelerimiz düşmanla müsâdeme etmiştir. Bursa ve Uşak mıntıklarında keşif müsâdemâtı ve tayyare faâliyeti olmuştur.

Yunanlar Gördes'i Tamamıyla Yaktılar

1.500 evden 27 ev kurtulabildi-10 cami 1 medrese yandı-Evlerin eşyası tamamıyla soyuldu-Kardeşlerimizin namuslarına tecavüz ve hayatları ifna' olunuyor. Melunları denâeti alenen devam ediyor.

Ankara 7-(AA) Yunanlar Gördes'te yaptıkları mezalime dair gelen malumata nazaran kasaba kâmilten ihrâk edilmiş, 1500 evden ancak 27 ev kurtulabilmiştir. 10 cami ile 1 medrese yakılmış, evlerin eşyası kâmilten soyulup götürülmüştür. Gördes'te ve Akça nahiyesinde 42 kadın ve kızın namusuna tecavüz eden Yunanlar kadın ve erkek esirleri mahfuz bulunan 23 kişiyi şehit, 3 kişiyi cerh eylemiştir.

Yunan Ordusu İhlal Arifesinde

İki Yunan ordusu tamamıyla ihlal etti.

Ankara 7-(AA) İkdâm gazetesinin istihbaratına nazaran Yunan'ın Bursa'daki üçüncü kolordusunda ihlal emareleri görülmeye başlamıştır. İki Yunan fırkasının kıtalarından infilak ettikleri bildirilmektedir.

10 Temmuz 1337

Numara:230

Resmî Tebliğ: 9 Temmuz 337

Bursa cephesinde bir düşman müfrezesinin taarruzu-Uşak cephesinde bir akıncı müfrezemiz Günay istikameti civarında şimendiferi tahrip etti.

1-Bursa cephesinde düşmanın sunuf-ı muhtelifeden mürekkeb kuvvetli bir müfrezesi Çilakçe ve Şeytan Budaklı istikametinde ilerleyerek ileri müfrezemize taarruz etmiştir.

2-Uşak cephesinde keşif kolu müsâdemâtı olmuş ve bir akıncı müfrezemiz Günay İstasyonu civarında şimendiferi tahrip ve avdet etmiştir.

Millet Hükümetinde Gaye

-Mebus Mahmud Esad Bey'e-

Dün söylemiştim: Biz tarihimizin iptidasından İzmir'in işgaline kadar hükümet milleti idik, o işgal ile millî hareketin başlamasından itibaren de millet hükümeti olduk. İstanbul'un fethi cihan tarihini ikiye bölmüştü, millî hareketin mebdei' (başlangıç) kendi tarihimizi ikiye ayırdı.

O zamana kadar zannediyorduk ki, hükümet kuvvetlenirse millet de kuvvetlenir, hükümet zayıflarsa millet de zayıflar: Hâlbuki hükümet göçtü; fakat millet ayağa kalktı!...

Ah, teşbihte çok aldatıcı bir belâgat vardır. Eskiden beri Anadolu'yu gövdeye, İstanbul'u başa benzetmez miydik? Bu sözü söyleye söyleye ona biz de inandık, İstanbul da inandı. İngilizler bile bu teşbihin doğruluğuna iyice inanmış olacaklar ki, İstanbul'un işgaliyle Türkiye'yi dimağsız bir beden gibi felce uğratacaklarına kânî idiler. Nihayet Anadolu'nun kıyamı İngilizlere de öğretti ki her teşbih doğru değilmiş!...

Peki Anadolu yalnız bu teşbihin doğru olmadığını ispat için mi kıyâm etti? Şüphesiz hayır. Yalnız kendini göz göre göre mezara ve esarete çağırın hükümetinin arkasından gitmemek için mi? Yine hayır. Hatta Anadolu kıyâmı yalnız hakkında bir idam fetvası olan bir muahedeyi yırtmak için mi vakıa buldu? Yine hayır, yine hayır!

Evet millî hareket Anadolu'nun, nüfûz mntıkaları nâmı altında taksim edilemeyeceğini gösterdi, fakat gaye yalnız bu değildir. Evet Anadolu Yunan'ın bir şey alamayacağını ve ona bir karış yer verilmeyeceğini ispat etti, fakat gaye yalnız Yunan'ı atmaktan da ibaret değildir!

Evet bütün gayemiz hür ve müstakil yaşamak, bütün gayemiz bir nevi, ecnebi tahakkümünden âzâde bir millet olmaktır diyoruz, fakat en büyük gayemiz bu da değildir!

Öyle ise Yunan'ı atmaktan da, "Sevr" Muahedesi'nin yırtmaktan da, hatta hür ve müstakil yaşamaktan da büyük olan bu gaye nedir? Bu, milletin kendi kendisini idare etmesidir? Bu öyle bir gayedir ki, diğer bütün gayelerin vücuda gelmesi demektir. Diğer bütün gayelerimiz... Onların bir kısmını elde ettik ve Allah'ın izniyle diğerlerini de elde edeceğiz. Fakat biz şimdilik hepsini tahakkuk etmiş farz edelim: Ülkemizden Yunan, İstanbul'dan İtilâfçılar çekildi. Kars'tan Edirne'ye Samsun'dan Suriye'ye kadar hür ve müstakil bir vatan var. Ne kapitülasyonlardan bir eser, ne ecnebi tahakkümünden bir şemme (çok az şey) kalmış, adliyemize karışan, bütçemizi karıştıran yok. Ne hudutlarda uğraşılacak bir düşman, ne dâhilde bastırılacak bir gâile görülüyor.

Liman gibi sakin, cennet gibi mesut bir ülkeye malikiz!

Düşününüz ki eğer o zaman da millet kendine kendi sahip olmazsa, eğer o zaman da millet her gelen hükümete “peki”, her giden hükümete “selamet ola” diyecekse, eğer o zaman da millet, hükümetlerini kendine değil, kendini hükümetlere tâbi kılacaksa, bir cümle söyleyeyim, eğer o zaman da millet kendi kendini idare edemeyecekse, beni kim temin edebilir ki bir gün yine milletin başına felaket bir hükümet gelmeyecek ve o fena hükümet, milletin başını yine bin derde sokmayacaktır?

Milletin kendi hükümeti ki, bir eline İngilizlerin şilinlerini (eski İngiliz lirasının yirmide biri olan para birimi), diğer eline Yunan’ın süngüsünü alarak bu milletin hayatına kast etmişti, bu millet ki bir yandan Yunan’ın savleti, diğer yandan İngiliz’in entrikalarıyla uğraşırken, arkadan da kendi hükümetinin hücumunu görmüştü.

Bir millet başına bu kadar hain bir hükümetin geçebilmesindeki sebebi nedir? Milletin, en büyük kuvveti, mermer sütunlu ve altın yaldızlı bir binada görmesi değil mi? Öyle ise millet en büyük kuvvetin kendi ve kendinin en büyük kuvvet olduğunu bilsin: Bir daha ebediyen böyle bir hükümet onun başına geçemez!...

Millet kendi kendini idare edebileceğinin ilk ve en büyük delilini ordusunda gösterdi: Bir ordu ki Anadolu’da mavi ve beyaz bayrağın kirli ve kanlı gölgeler serpererek dalgalandığı gün doğmuştu. Bir ordu ki doğuşunu sarayların idaresinden değil milletin kuvvetinden aldı. Bir ordu ki Anadolu, onu doğrudan doğruya kendi ruhunda, kendi kanında ve kendi azminden yarattı.

Halifelerin fermanlı orduları kadar kalabalık değil; fakat onlardan daha canlı ve daha imanlı ordu, Almanların ve Avusturyalıların yardımıyla teçhiz edilen ordular kadar zengin değil, fakat onlardan daha muntazam ve daha kudretli bir ordu; bir ordu ki padişahsız ve müttefiksiz kaldı, fakat sırtındaki elbise seferberliğin padişahlı ve müttefikli ordusundan daha sağlam, midesine giren gıda o zamanki ordulardan daha bol ve sıcaktır!

Peki bana hâlâ “millet hükümetinde gaye nedir” diye mi soruyorsunuz? Oh, önümde canlı bir misal olduğu için artık kolayca cevap verebilirim: Orduda yaptığımızı diğer şubelerde de yapmak!

İsmail Habib

11 Temmuz 1337

Numara:231

Resmî Tebliğ: 10 Temmuz 337

Taarruz başladı. Yunan dört fırka ile Bursa cephesine taarruza başladı.

1-Garp Cephesi: Gemlik şarkında Pazarköy'de keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Bursa cenubunda düşman Çilakçe köyünü yakmıştır. Uşak cephesinde düşman tayyare faâliyeti olmuştur.

Ankara 10-(AA) Yunanlar bu sabah Bursa cephesinde dört fırka ile taarruza başlamıştır.

12 Temmuz 1337

Numara:232

Resmî Tebliğ: 11 Temmuz 337

Bursa cephesinde ilerleyen düşman kolları Yenişehir-Hasan Paşa hattında Gördes istikametinde ilerleyen düşman kolu Vakıf köyünde tevakkuf (duraklama) etti. Nazilli-Aydın arasında yetmiş metrelik şimendifer köprüsü ile üç muhtelif cesâmette (irilik) köprü, akıncı müfrezelerimiz tarafından berhevâ edildi.

1-Garp Cephesi: Bursa mıntıkasında 10/7/37 sabahı ilerlemeye başlayan düşman kolları Yenişehir Hasan Paşa hattına varmıştır. Beyce üzerinden yürüyen bir kol Ağaçhisar istikametine tevcih etmiştir. Uşak mıntıkasında Gördes istikametinde ilerleyen bir düşman kolu Vakıf köyünde tevakkuf eylemiştir. İleri kıtaatımız düşmanla müsâdeme ve teması muhafaza etmektedir. Menderes mıntıkasında Nazilli Aydın arasında 70 metrelik bir şimendifer köprüsü ile muhtelif cesâmette diğer üç şimendifer köprüsü akıncılarımız tarafından berhevâ edilmiştir.

13 Temmuz 1337

Numara:233

Resmî Tebliğ: 12 Temmuz 337

Bursa mıntıkasında düşman İncirli Kurşunlu hattında-Beyce'deki düşman Orhansağır'a ilerlerdi-Uşak cephesinde düşman Sinan Paşa civarında-Daylık-Saltık hattı bir düşman tayyaresi iskât ve râsıdlarını esir ettik.

1-Garp Cephesi: Bursa mıntıkasında düşman kolları İncirli Kurşunlu hattını daha şarka çekememişlerdir. Düşmanın Şabalı, Hasan Paşa, Hamallı köylerini yaktığı

görülmüştür. Adranos vadisinde Beyce civarındaki düşman kolu Orhansagir'e ilerlemiştir. Uşak mıntıkasında Umur dağı üzerinden şarka ilerleyen bir düşman kolu Sinan Paşa civarında vâsıl olmuştur. Sandıklı mıntıkasında bir düşman kuvveti Daylık-Saltık hattındadır. Denizli mıntıkasında bir düşman tayyaresi iskât ve râsıdları esir edilmiştir.

Melun Düşman Canavarlığı

Araplar halkının katliamı-Değirmendere ve Marmara Ereğlisi yerle yeksan oldu-Karamürsel'in yerinde şimdi dümdüz bir harabe bulunuyor.

Ankara 12-(AA) Biga civarında Araplar karyesi ahali-i Müslimesi yerli Rum çeteleri tarafından katliam edilmiştir. Rumlar yakılmayan Müslüman cesetlerini geceleyin gizlice kaçırmışlardır.

Ankara 12-(AA) Yunan fecâyi' hakkında alınan malumat-ı mevsûkaya nazaran Değirmendere ve Marmara Ereğlisi tamamıyla tahrip edilmiş. Buralarda bir tek ferdin barınmasına imkân yoktur. Karamürsel'e gelince: Yunan tahripkârlığı bu mamur kasabacıkta sağlam bir ev bile bırakılmamıştır. Elyevm Karamürsel'in yerinde dümdüz bir harabe bulunmaktadır.

İzmit'te Yunan Zayıatı

İzmit'te Yunan zayıatı bin kişi-İzmit fecâyi' tahkike gelen heyetler.

Ankara 12-(AA) Efl telsizi: İzmit ve Karamürsel yanında denize kadar püskürtülen Yunanların mecrûh ve maktul olarak 1.000 kişi zayıat verdiklerini söylemektedir.

Son Koz

Nihayet Konstantin taarruza kalktı. Tavassut tekliflerinden aylarca süren tereddütler, müzakerelerden sonra nihayet taarruza kalktı. Henüz ikişer, üçer ay fasıla ile yediği iki darbeyi, en müsait şerait ile yaptığı iki harpte bile mağlubiyetlerini unutarak taarruza kalktı. Fakat biz Konstantin'in arkasındaki orduyu biliyoruz: O ordu ki harp yaparken unuttuğu şey kahramanlık, köy yakarken yaptığı şey kaplanlıktır. O ordu ki kaçması "mağdurâne bir ricat" hücumu mağrurâne ricatın mukaddimesidir!

Biz, o ordunun arkasındaki milleti de biliyoruz. O milletler ki sulh için Konstantin'i tahta çağırmişti, onun tahtı için harbe götürüldü. O millet ki daha

mağlubiyyete uğramadan bile harpten yorulmuştu. İnönü hezimetlerinden sonra ise harbi takdis edecek değildir. Biz Konstantin’i de biliyoruz: Onu yalnız biz değil Tesalya’nın ovaları ve Dömeke’nin bayırları da biliyor. O ki Ethem Paşa’nın önünden kaçarken iki ayaklı bir tavşan, Tahsin Paşa’nın hiyanetiyle kurşun atmadan Selanik’e girerken taslak bir İskender’di! O ki Venizelos’un sandalyesini kolay devirdi, kendi tahtı da Türk’ün süngüsü karşısında kolay devrileceği gibi.

Biz yalnız Yunan milletini, biz yalnız Yunan ordusunu, yalnız Yunan kralını değil, bu taarruzun da neye yapıldığını biliyoruz. Biliyoruz o taarruz yapıldı, çünkü yapılacak başka bir şey yoktu. Bir taarruz ki “elbette” ye değil “belki” ye istinâd ediyor! “Mutlaka kazanacağım” değil, “acaba kazanır mıyım?” diyen bir taarruz; kat’i bir itmînâna değil, çaresiz bir ümide bağlanan bir taarruz! Bunu biz, yalnız biz söylemiyoruz. Daha üç gün evvel bir Yunan nazırı da itiraf etti ki: Harpte uğrayacakları en fena ihtimal bile harp yapmamakta uğrayacakları kat’i ihtimaller kadar fena değildir! Onlar bu taarruzu, harbi yapmak iyi olduğu için değil, sulhu yapmak daha fena olduğu için yapıyorlar.

Fakat biz bu harbi, ne harp için ne sulh için yapıyoruz, biz bu harbi sadece ülkelerimizi istiladan, hayatımızı cellâttan, tarihimizi indirâstan (kökten yıkılma) kurtarmak için yapıyoruz.

Üzerimize saldıran ordu, gasbettiğini muhafaza için kanını döküyor, biz kanımızı gasbedilene tahlîs için akıtıyoruz. Onun hedefi hayat değil şeref, bizim gayemiz şeref değil hayattır. O, bir kralın tahtı için; biz yedi asırlık bir tarihi siyanet için çarpışıyoruz. Onda gizlice bir eve giden aç gözlü bir hırsızın hırsı ve halecânı, bizde ocağını ve ailesini müdafaa eden bir ev sahibinin temiz ve celâdetli feverânı var.

Karşımızdaki ordu cesaretini katlden, hakkını gasptan, kuvvetini başkasından alıyor; biz kudreti imanımızdan, hakkı tarihimizden, ulviyeti dinimizden alıyoruz.

Başlarından kral olduğu için onlar bu sefer çok şiddetli harp edeceklermiş.

Bizim de başımızda Hakk’ın güneşi, alnımızda imanın nuru ve kalbimizde alınacak intikamların hesabı var.

Onlar ilan ediyorlar ki, bu yaptıkları harp son harpmiş.

Biz çoktan ilan ettik ki; bizim son harbimiz son Yunan neferinin tepelenmesinden ibarettir.

Şimdi harp yapılan o topraklar ki, yedi asırlık bir tarihe beşik olmuştu, şimdi orada harp yapan düşman ki, yedi asırlık bir tarihi kapamak istiyor.

Fakat biz, Allah'tan gelen bir imanla biliyoruz ki, tarihime beşik olan o yer, kahpe ve katil bir orduya da mezar olacak!

İsmail Habib

14 Temmuz 1337

Numara:234

Resmî Tebliğ: 13 Temmuz 337

Namert düşman Gülovasında bütün köyleri yakıyor.

Bursa mıntıkasında düşman pelîdavuzu (pis, murdar)-Nazif Paşa hattında-Uşak mıntıkasında Düşman Kayacık yolu gediği Karaağaç Genişler hattına kadar ilerledi-Afyonkarahisar mıntıkasında setr kıtaatımızın müdafaâtı.

1-Bursa mıntıkasında düşman ileri pelîdavuzu Nazi Paşa hattındadır. İnegöl ovasındaki bütün köylerin yanmakta olduğu görülmektedir. Beyce üzerinden gelen düşman kuvveti Nusretler ve Harmanlık istikametlerine tevcih etmiştir. Uşak mıntıkasında Gördes Altun istikametlerinde yürüyen düşman kolları Kayacık yolu gediği Karaağaç Genişler hattına kadar ilerlemiştir. Afyonkarahisar mıntıkasında ve Seylbasegerli Kışlacık hattında bulunan setr kıtaatımız düşmanı akşama kadar tevkif etmiştir.

Ordu'ya Hitap

Konstantin İzmir'e çıkınca ilk işi, "salîb"i öpmek olmuş. Bu demek istiyor ki yapılan bu harp, bir hilâl ve salîb mücadelesidir. Bunu ilana hâcet yoktu, değil mi? Türk ve İslam ordusu, sen ki bu topraklarda bin senedir yalnız yurdunu değil, dinini de müdafaa için çarpıştın. Bin senedir üzerine saldıranlar yalnız toprağını almak değil, dinini de söndürmek istiyorlardı. Sen zaten bin senedir Kur'an'la hilâli, dinle bayrağı, ezanla vatanı birbirinden ayırmadın. Biliyordun ki hilâlin parlamadığı yerde Kur'an'ın da kapanıyor, bayrağının dalgalanmadığı yerde dinin de çiğneniyor, biliyordun ki vatanını kaybettiğin yerde minarelerin de susuyor! Bin sene evvel "Pierlermeyt"ın (Pierre L'Ermite) çoşturduğu ilk ehl-i salîb ordusu, kara bir bulut

gibi, sayısız bir çekirge sürüsü gibi, taassubdan yapılmış bir tufan gibi harekete geldiği vakit, onun karşısında ilk defa granit bir kaya gibi Türk'ün göğsü dikilmiştir; yine bu topraklarda, yine şimdi harp yapılan yerlerde, o taassub ve cehalet mahşerine karşı Kılıç Arslan'ın kumandasındaki ordu yerinden kımıldamamış bir ecel gibi karşı çıkmıştı. İşte o zaman başlayan bu harbe, sen Türk ve İslam ordusu, tam bin sene devam ettin: Bazen bir yıldırım, bazen bir kaya oldun, bazen yıkılmaz bir duvar, bazen de önünde durulmaz bir merdane gibiydin, bazen hücumla geçtin, bazen müdafaada kaldın. Bazen şanlı zaferlerin şâhikasına çıktığın, bazen elim mağlubiyetlerin içine düştüğün oldu.

Bin senedir bu topraklarda dinin hem kılıcı, hem kalkanı olan Türk ve İslam ordusu, bin senedir her çeşit harp, her çeşit ordu gördün. Fakat bu seferki harp gibi mühim bir savaş, bu seferki düşman gibi alçak bir hısım, bu seferki ordu gibi vahşi bir sürü görmedin. Bu sefer ki düşman bin senedir senin topraklarına ve senin dinine saldıran salîb ordularının sonucusudur, senin son yurduna kastediyor. Bu seferki düşman ki, yüz seneden beri her girdiği yerde ne dininden bir eser, ne ırkıdan bir nişane bıraktı. Tesalya ovaları ki, müminler ve camilerle doluydu. Allah'ın mihrabında ibadet, yüz binlerce Müslüman kasabalarının sinesinde, nurdan yapılmış dallar gibi yükselen sayısız minareler vardı: bütün o Müslümanlardan bir ferd, bütün o minarelerden bir nümune kalmadı.

Yüz seneden beri onun her girdiği yer, dindaşlarına bir maktel, her hâkimiyetine geçen mahal dinine bir ölüm, her attığı adım Kur'an'ına bir hıçkırık oldu.

Şimdi de bak Türk ve İslam ordusu, Orhan'ın hutbe okuduğu, Süleyman Paşa'nın sal yaptığı, ilk kahramanların gezindiği yerlere bak: Yanan köylerin dumanından gündüzler geceye, yakılan kasabaların ateşinden geceler gündüze döndü. Bak oralarda ismeti yırtılan bâkireler, çocuğu boğazlanan valideler, deniz suyuyla vücutları şişmiş dindaşlar var. Ocakları târumâr, aileler viran, her yer ve her taraf perişan oldu. Bütün o yırtılan ismetler intikamlarını senden, o öksüz kalmış minareler ezana kavuşmayı senden, boynu bükük padişah türbeleri halâslarını hep senden bekliyor. Bak Türk ve İslam ordusu, arkanda bin senelik şanlı bir mâzi, başının üstünde sönmeyen parlak bir hilâl ve önünde kurtarılacak milyonlarca esir ve

bedbaht dindaşlar var: O mâzi bütün acılarının nisyânını (unutma) senin zaferinden, o hilâl yerdeki hemşiresinin tebessümünü senin galebenden, o milyonlarca halk halâslarını senin savletinden bekliyor.

Öyle ise aziz ordu, atacağın güllerde bin senenin ağırlığı, ateşlediğin barutlarda bütün o intizarların yakıcı şiddeti, saplayacağın süngülerde milyonlarca aile telkinlerinin kahredici kudreti bulunsun. Sebatını mağrur kayalardan, savletini çılgın yıldırımlardan, dehşetini coşmuş nehirlerden al. Türk ve İslam ordusu, sen evvelce Kılıç Arslan'ın elinde harekete geçmiş bir ecel, Fatih'in elinde yerden oynamış bir zelzele, Selim'in elinde de hiddetinden kükremiş bir arslan gibi, giderdin. Şimdi de git, Türk ve İslam ordusu, ecelden bir kasırğa gibi, intikamdan bir zelzele gibi, Selim'den kalmış bir arslan gibi git!

İsmail Habib

15 Temmuz 1337

Numara:235

Resmî Tebliğ: 14 Temmuz 337

Düşman Bursa cephesinde Bilecik, Pazarcık, Uşak cephesinde Ahi köprüsü Bologla gediği hattında-Cin Dağı'nda düşman büyük zayiata uğradı-Altuntaş mıntıkasında Nasfeliye kadar harp-Afyonkarahisar şarkına alınan setr kıtaatımızla düşman kuvvetleri arasında müsâdemât.

1-Bursa mıntıkasında Yenişehir İnegöl yollarından ilerleyen düşman Bilecik hattına varmıştır. Adranos vadisindeki düşman kuvveti Tavşanlı istikametine yürümüştür. Uşak mıntıkasında düşman Gördes şimalinde Ahi köprüsü Bologla gediği hattındadır. Cin Dağı'ndaki ileri kıtaatımıza fâik kuvvetlerle taarruz eden düşman büyük zayiata uğramıştır. Altuntaş mıntıkasında Oyuktepe, Peteroğlan, Köroğlu Kalesi hattında setr kıtaatımıza taarruz eden düşmanla Nasfeliye kadar muvaffakiyetli muharebat devam etmiştir. Afyonkarahisar şarkına alınan setr kıtaatımızla düşman kuvvetleri arasında fasılalı müsâdeme olmuştur.

Taarruz İnkışâf Ediyor

Resmî Tebliğ: 15 Temmuz 337

Yeniköy Pazarcık hattında topçu ateşi-Düşman gerilerine muvaffakiyetli akınlar-Adranos Uşak'ta düşman Başova-Şahmelik, Çaycıköy-Göynükviran

hattındadır-Altuntaş'ta topçu ateşimizle düşman tevkif edildi-Peteroğlan-Köroğlu Kalesi hattında düşmana ağır zayıat verdirdik-Afyonkarahisar'da düşmanı taarruzla ricata icbar ettik, esir aldık.

1-Bursa mıntıkasında sol cenah koluyla Yeniköy'e kadar ilerleyen ve Yeniköy Pazarcık hattında tevkif eden düşmanla ileri kıtaatımız arasında topçu ateşi teati edilmiştir. Köprühisar Yenişehir arasında düşman köylerine sarkan akıncı müfrezelerimiz muhtelif nokatta (noktalar) düşman kıtaatına muvaffakiyetli baskınlar yapmışlardır. Adranos mıntıkasında düşman kuvvetleri Başova –Şahmelik hattına ilerlemişlerdir. Uşak mıntıkasında Gördes istikametinde yürüyen düşman kuvveti topçu ateşiyle tevkif edilmiştir. Peteroğlan Köroğlu kalesi hattındaki ileri mevâzi'mıza taarruz eden düşmanla ileri kıtaatımız arasında devamlı muharebeler cereyan etmiş, düşmana ağır zayıat verdiren müfrezelerimiz mevziilerine alınmışlardır. Afyonkarahisar şarkında düşmana taarruz eden kuvvetlerimiz birçok yerlerde düşmanı ricata icbar etmiş ve esir almıştır.

İzmir'de İğtişâşlar (Karışıklık)

İzmir'de bir Yunan alayının serkeşleriyle başlayan iğtişâş ahalinin ve askerinin iki parti olarak müsâdeme yapmalarını intac (netice verme) etmiştir.

Ankara 14-(AA) Akşam gazetesinin istihbaratına nazaran İzmir'deki Yunan askerleri arasında yeni iğtişâşlar vukua gelmiştir. Bir Yunan alayının serkeşleri ile başlayan bu harekete diğer askerlerin de iltihâk (katılma) ettiği, bilahare ahalinin iki parti olarak yekdiğeriyle çarpıştığı ve bu vaka sebebiyle asker ve ahaliden birçok kimselerin Yunan divan-ı harbi tarafından taht-ı tevkife alındığı bildirilmiştir.

Ne İçin Eminiz

İki üç gündür resmî tebliğlerimiz hep düşmanın ilerlediğinden bahsediyor. Bundan evvelki ilk iki taarruzda da düşman yine ilerlemişti. O zaman düşman tebliğleri her gün beş altı kilometre ilerleyişlerini büyük bir zafer gibi ilan ettiler. Bir köy alsalar bir şehir fethetmiş, bir kasaba alsala bir kıta zapt etmiş gibi böbürleniyorlardı.

Hele İkinci İnönü seferinde, Afyonkarahisar'ına düşman hemen harp etmeksizin girdiği vakit, bütün Atina ve İstanbul'un bütün Rum mahâfili çılgın şenlikler ve coşkun nümâyişler yaptılar. Fakat her iki taarruz da bu neşe ve sürûr çok

sürmedi. Beş, altı gün geçmeden Yunanlar, ayaklarından yediği kurşunla kuyruklarını kısıtırıp uluyarak kaçan çakallar gibi hep gerisin geriye döndüler!

Artık o iki tecrübeden sonra, en kayıtsız köylüler ve en cahil çocuklar bile öğrendiler ki şimdiki harplerde önce biraz gerilemek, bilâhîre iyice tepelemek için bir zarurettir.

Herkes Acem'in: (Yek dü hatve bâz reften per dihed ves sâbra) yani “ bir iki adım gerilemek sıçrayana kanat verir” manasındaki mısırâyı bilmeseydi bile, herkes bu sözün ne kadar doğru olduğunu pek güzel öğrendi! Anlaşıldı ki şimdiki harplerde ordular, yerlerine çivilenmiş gibi çarpışmıyorlar. Düşmanı istediğin yere çekmek, düşmana istediğin yerde istediğin darbeyi vurabilmek için, bazen düşmanın bile ümit etmeyeceği fedakârlıklara katlanmış gibi bir vaziyet alıyorsun: Almanlar kaç defa Lehistan seferlerinde birkaç günlük, birkaç yüz kilometrelik ricatlar yaptılar. Bizde de iki defa düşman Eskişehir'in önüne gelmiş, iki defa düşman ordusu Eskişehir'in beyaz renkli minarelerini, kırmızı kiremitli evlerini görmüştü, görmüş fakat tepelenmişti! Şimdi de düşman birkaç kilometre ilerliyor, yine beş, on köy; üç, beş kasaba aldı. Kim bilir yine Yunan tebliğleri bunları nasıl mübalağalar ve tantanalarla ilan ediyor. Kim bilir yine Atina ve İstanbul'un Rum mahâfili dereyi görmeden paçalarını sıvayan hayalperestler gibi nasıl seviniyorlar, kim bilir “Kılıkış” zırlısının telsizi yatsıya kadar bile yanmayan yalancının mumu gibi, kim bilir yine ne yalanlar savuruyor. O Kılıkış ki Venizelos'un kazandığını tebşîr ettiği vakit, bütün Beyoğlu Rumları o gece şişeleri hazırlamışlar, ziyafetleri kurmuşlar, sokaklarda naralar atmışlardı. Fakat ertesi gün yalan meydana çıkınca hazırlanan şişeler kırılmış, kurulan ziyafetler dağılmış, bağırان hançereler tıkanmıştı! O Kılıkış ki İkinci İnönü'nde Eskişehir'in sukutunu tebşîr etmiş, yine İstanbul'un bütün Rum mahâfili birden patlatılan şampanya şişeleri gibi köpürüp taşmışlar, rüzgârda ipe serilmiş çamaşır bezleri gibi havalanıp açılmışlar, fakat ertesi gün, hakikati öğrendikleri vakit hepsinin çehresi masanın dibine atılmış boş şişeler gibi durgun, çıkarken buruşturulup köşeye fırlatılan ıslak hamam peştamalları gibi porsuk bir hal almıştı! Onlar iki defa sevinçten sonra elemi, neşeden sonra acıyı, hayalden sonra hakikati tattıkları halde şüphesiz yine seviniyorlardı. Şimdi yine beş adım atmalarını bir

muvaffakiyet, bir kasaba almalarını bir zafer, bir tepeyi aşmalarını bir bayram diye ilan ediyorlardı.

Fakat biz ki o ilk iki taarruzda bile bir an için ümidimizi kesmemiştik. O ilk iki taarruzda çiğnenen her tarla için yüreklerimiz yanar, alınan her kasaba için kalplerimiz parçalanırken yine neticeden bir an itimadımız sarsılmamıştı. O ilk iki taarruz ki ordumuz daha yeni teşekkül ediyor, teçhizatımız daha yeni hazırlanıyor, kadrolarımız daha yeni dolduruluyordu. Biz ki o zaman bile Allah'ın nusretinden, ordumuzun kudretinden, düşmanın hüsrانından mutmaindik (içi rahat olmak), her iki taarruzun neticesinde de lehülhamd Allah'ın nusreti, ordumuzun kudretini ve düşmanın hüsrانını gördük.

Şimdiki taarruzdaki kılıçlarımız daha ziyade keskin, süngülerimiz daha ziyade sivri, güllerimiz daha ziyade kesretlidir. Allah'ın nusretine şimdi daha çok itimadımız ve daha çok imanımız var. Allah ki iki defa bizi kendi aziz dini için, günde beş kere kendi vahdetini ilan edildiği minareleri yıkmak isteyen kahpe bir düşman kahretmek için, iki defa nasıl kahramanlıkla çarpıştığımızı, iki defa nasıl semahatla kanımızı akıttığımızı gördü; elbette bu sefer de bizi terk etmeyecektir.

Evet, hepimiz eminiz, şimdiye kadar bizimle beraber olan Allah'ın, bundan sonra da bizden ayrılmayacağından eminiz. Yunan'ı noksan teçhizat ile defa mağlup ettikten, maddî kuvvetlerimizden ziyade, sırf göğsümüzdeki imanla onu iki defa geriye attıktan sonra, şimdi de galebe çalışacağımıza eminiz. Düşmanın çok maneviyat ile evvelce yapamadığını, şimdi maneviyat kırıldıktan sonra hiç yapamayacağını bizim en fena şerait içinde yaptığımızı şimdi daha müsait şerait içinde daha fazla yapacağımıza hep eminiz. Fakat en ziyade şunun için eminiz ki düşmanı tepelemekten başka bir çare, bir işte sonuna kadar muvaffak olmaya çalışmaktan başka bir ihtimal olmadığını biliyoruz.

Dikkat ediniz, en son kararı verenlerin kalplerinde kat'i bir huzur vardır. Acaba şöyle mi olur, acaba böyle mi olur diyenlerdir ki endişenin ateşiyle yanarlar. Biz şimdi düşman ilerliyor mu, geriliyor mu, düşmanın kuvveti fazla mı, değil mi, düşman cesur mu, korkak mı, buralarını hiç düşünmüyoruz bile.

Yalnız bir düşüncemiz ve yalnız bir gayemiz var: Mutlaka muvaffak olmak!

İşte asıl ümidimiz bundan doğuyor: Son kararını verip başka hiçbir ihtimali düşünmemekten doğan bir emniyet.

İsmail Habib

17 Temmuz 1337

Numara:236

Bursa Mıntıkasında Mühim Bir Muvaffakiyet

Resmî Tebliğ: 16 Temmuz 337

Bursa mıntıkasında düşmanın yan ve gerilerine taarruz eden kıtaatımız Bilecik ve Köprühisar işgal, erzak ve cephaneye ve 13 otomobil iğtinam eyledi-Adranos mıntıkasında topçu müsâdemâtı-Altuntaş mıntıkasında geceli gündüzlü şedîd muharebat devam ediyor-Afyonkarahisar'ında mukabil taarruz eden kıtaatımız Afyon'un şarkında hâkim tepeleri elde etti.

Bursa mıntıkasında Yenişehir Bilecik yoluna şarka ilerleyen düşman kuvvetlerini yan ve gerilerine taarruz eden kıtaatımız tarafından Bilecik ve Köprühisar işgal edildi. Köprühisar'daki düşman Yenişehir'e doğru firar etti. Erzak ve cephaneye yüklü 13 yük 1 binek otomobili iğtinam edildi. Ve biri zabıt olmak üzere bir miktar esir aldık. Adranos mıntıkasında Kepez Yakaca hattına kadar ilerleyen düşman kuvvetleriyle kıtaatımız arasında topçu ateşi teati edildi. Uşak mıntıkasında Gördes istikametinde Köyünviran'a kadar ilerleyen düşman kuvveti daha ileriye geçemedi. Altuntaş mıntıkasında Posanesmeç Nasuhçalı hattındaki kıtaatımıza taarruz eden düşmanla gündüz ve gece şiddetli ve sürekli muharebat devam etmektedir. Afyınkarahisar mıntıkasında kıtaatımız mukabil taarruzla düşmanı ricata icbar ve Afyon'un şarkında hâkim tepeleri elde etmiştir.

Yenişehir'in İşgali

Bilecik Köprühisar'ını işgal ile ileri harekâta devam eden kıtaatımız muzafferden Yenişehir'e girdiğini son saatte mevsûk bir membadan istihbar ettik. Bu cephede ordumuzun takibatı devam etmektedir.

18 Temmuz 1337

Numara:237

Resmî Tebliğ: 17 Temmuz 337

Bilecik civarında taarruzumuz-Yenişehir işgal edildi ve bir miktar ganâim elde ettik-Pazarcık cephesindeki muharebeler, Adranos ve Gördes istikametinde

ilerleyen düşman tard edildi-Altuntaş mıntıkasında iki gündür devam eden muharebede düşman azami zayıata uğradı-Afyonkarahisar'ında tebdilat yoktur.

Bursa mıntıkasında Bilecik civarında düşman gerilerine taarruz devam ediyor. Yenişehir hafif müsâdemeden (çarpışma) sonra kıtaatımız tarafından işgal edilmiş ve bir miktar erzak ve cephanе iğtinam (ganimet alma) olunmuştur. Pazarcık cephesinde lehimize muharebeler olmuştur. Adranos mıntıkasında mevâzı'mıza taarruz eden düşmanla iki günden beri devam eden muharebe neticesinde düşman ağır zayıata uğratan kıtaatımız şimaldeki mevziilerine alınmıştır. Afyonkarahisar mıntıkasından mühim tebdil olmamıştır.

20 Temmuz 1337

Numara:238

Düşman Tevkif Edildi

Resmî Tebliğ: 19 Temmuz 337

Yenişehir'de düşmanın büyük bir erzak deposu iğtinam edildi-Kütahya ile Eskişehir arasında tevkif olundu-Altuntaş'tan Eskişehir ilerlemek isteyen düşman mukabil taarruzla tard edilerek 60 esir ve 400 maktul verdirildi-Karahisar mıntıkasında sükûnet.

Bursa mıntıkasında Yenişehir'deki kıtaatımız düşmanın büyük bir erzak deposunu iğtinam etmişlerdir. Cenup cephesinde Kütahya'dan ilerleyen düşman kuvvetleri Kütahya ile Eskişehir arasında tevkif olunmuştur. Altuntaş mıntıkasında Eskişehir'e ilerlemek isteyen düşman kuvvetleri mukabil taarruzla tard edilerek biri zabıt olmak üzere 60 esir alınmış ve birçok malzeme hayvan esliha ve cephanе iğtinam olunmuştur. Düşman çekilirken meydanda 400 maktul terk etmiştir.

Düşman Kaçmaya Başladı

Bu sabah mevsûk ve salâhiyettar bir makamdan öğrenildi ki düşman taarruzu tamamen tevkif etmiş ve Altuntaş mıntıkasında taarruza geçen ordumuz karşısında düşman müthiş ganâim ve levazım terk ederek firara başlamıştır. Aynı makamın teminine göre resmî tebliğ ve daha mühim tebşirat (müjdeler) inşallah bu akşam alınacaktır.

21 Temmuz 1337

Numara:239

Resmî Tebliğ: 19 Temmuz 337

Kıtaatımız Yalova ve Pazarköy'ü istirdâd etti-Eskişehir garbındaki kıtaatımız daha şarkı aldı-Hazarderesi'nde düşmana ağır zayıat verdirdik ve esir aldık-Afyonkarahisar'ında bir keşif kolumuzun baskını-Düşman Gazalıköy şarkındaki köyleri yakıp ahalisine katliam yapıyor.

Bursa mıntıkasında İzmit körfezi cenubunda icra-yı harekât eden kıtaatımız bilmüsâdeme Yalova'yı ve Pazarköy'ü istirdâd ile Gemlik'e doğru faâliyetlerini temdîd etmiştir. Eskişehir garbında düşmanı akşama kadar tevki ve işgal eden setr kıtaatımız şarktaki mevziilerine alınmışlardır. Hazarderesi mıntıkasında düşman ağır zayıata maruz kalmış ve burada bir miktar esir elde edilmiştir. Afyonkarahisar mıntıkasında bir keşif kolumuz istasyon civarında düşmanın karakoluna muvaffakiyetli bir baskın icra etmiştir. Düşman bu mıntıkada Gazigöl şarkındaki köyleri yakmış ve Sin karyesi halkına katliam ve diğer köylerde birçok mezalim yapmıştır.

22 Temmuz 1337

Numara:240

Düşman Mukabil Taarruzla Tard Oldu

Resmî Tebliğ: 23 Temmuz 337

Eskişehir mıntıkasında mukabil taarruzla tard edildi-Cenuptan ilerleyen düşman Seyitgazi civarında tevkif edildi.

1-Bursa mıntıkasında İznik Gölü cenubunda Pamuk derbendinde bir müfrezemiz baskın yapmak teşebbüsünde bulunan düşman 8 maktul terk ederek firara icbar edilmiştir. Eskişehir mıntıkasında ileri kıtaatımıza taarruz eden düşman müteaddid mukabil taarruzumuzla tard olunmuş ve cenuptan taarruz eden düşman kuvvetleri Seyitgazi civarında tevkif olunmuştur.

2-Afyonkarahisar mıntıkasında sükûnet vardır.

Resmî Tebliğ: 21 Temmuz 337

Süvarilerimiz Nazif Paşa-İnegöl caddesinde-Eskişehir mıntıkasında düşman ileri kıtaatımızla temas etti-Seyitgazi mıntıkasında düşman taarruzları mukabil taarruzlarımızla tard ettik-Afyonkarahisar'ında topçumuz düşman mevâzi'nı müessir surette ateş altına aldı.

Bursa mıntıkasında Bilecik civarındaki kıtaatımızın düşman gerilerindeki faâliyeti muvaffakiyetle devam ediyor. Süvarilerimiz Nazif Paşa İnegöl caddesine kadar ilerlemiştir. Eskişehir mıntıkasında düşman kuvvetleri ileri kıtaatımıza temas etmiştir. Seyitgazi cenubunda düşman kıtaatı taarruzlarımızla tard edilmiş ve düşmanın mukabil taarruzu tevkif olunmuştur.

Afyonkarahisar mıntıkasında düşman mevâzi'nı topçumuz tarafından müessir bir surette ateş altına alınmıştır.

Menderes mıntıkasında fasılalı piyade ve makineli tüfek ateşi olmuştur.

Vilayet-i Harbiye

Eskişehir mıntıkasında düşmanın gece ve gündüz yapış olduğu taarruzlar azami zayıatla kâmilen tard edildi-Seyitgazi mıntıkasında muharebe devam ediyor.

Ankara 21-(AA) Vilayat-i harbiye hakkında istihsâl malumat ber-vech-i zîrdir: Bursa cephesinde düşman İznik Gölü'nün cenubunda Pamuk derbendi garbında bir müfrezemize baskın yapmak teşebbüsünde bulunmuş ise de 8 maktul terk ederek firar etmiştir. Bu cephede başka bir tebdil olmamıştır.

Eskişehir mıntıkasında düşmanın gece ve gündüz yapmış olduğu taarruzlar zayıat-ı azami ile kâmilen tard edildi. Seyitgazi mıntıkasında muharebe devam etmektedir.

24 Temmuz 1337

Numara:241

Resmî Tebliğ: 23 Temmuz 337

Bilecik sırtlarında müsâdemeler-Eskişehir ve Seyitgazi'de muharebeler-Afyonkarahisar mıntıkasında düşman taarruzu, muharebe devam ediyor-Dinar mıntıkasında kahraman kıtaatımızın taarruzu.

Bursa mıntıkasında Bilecik cenup sırtlarında düşmanlar müsâdemeler olmuştur. Eskişehir ve Seyitgazi mıntıklarında ileri müfrezelerimizi takip eden düşman kıtaatı ile mevzi-i muharebat devam etmiştir. Afyonkarahisar mıntıkasında düşman mevziilerinden Çatma istikametine doğru taarruza geçmiştir. Muharebe devam etmektedir. Dinar mıntıkasında Çal ve Aşıklı istikametinden düşman mevâzi'na taarruz eden kıtaatımız düşmanı şimale sürmüştür ve esir almıştır.

İngilizler Bitaraf Fakat Yunanlara Cephane Veriyorlar

Ankara 23-(AA) Temmuzun 17'nci gecesini İstanbul'da bir İngiliz torpidosu tarafından Yunan gemilerine cephaneye verildiği görülmüştür.

İki Tarafın Gayesi

Yunan ne için harp ediyor, biz ne için harp ediyoruz? Bu suallerin cevabını iyice verecek olursak o zaman kendiliğinden anlaşılır: Yunan nereye kadar harp edebilir, biz nereye kadar harp edebiliriz?

Sebepler gayeleri gösterir ve gayelerin ne olacağı sebeplerin ne olduğundan çıkar. Yunan'ın ne için, neden harp ettiğini bilince; onun nereye ve hangi ana kadar harp edebileceğini de bilmiş oluruz. Bizim ne için ve neden harp ettiğimizi anlayınca, nereye ve hangi ana kadar harp edebileceğimiz de kendiliğinden anlaşılabilir olur. Onun için her iki tarafın bu harpteki sebepleriyle gayelerini, her iki tarafın bu harbe ne için girdiğiyle bu harpte nereye kadar gidebileceğini açıkça düşünelim:

Konstantin defne dalları içinde bir olimpiyat kahramanı gibi süzüle süzüle Atina'ya girdiği vakit, Avrupa'nın büyük ve muzaffer devletleri hep kaşlarını çattılar, kimse onun krallığını tanımadı, devletler Yunan'a karşı derhal malî yardımları kestiler, hatta Yunanistan ablukayı aldı. Venizelos iktidar mevkiinde iken müttefik mahiyetinde olan devletler, Konstantin kazanınca eski "hâmilik" sıfatını tahattur (unutma) ettiler. Dün Yunan'ın yüzüne gülen ağabeyler bir gün sonra haşin simalı birer vasî olmuşlardı. Bu neden böyle oldu, neden müttefik devletler matbuatı velveleli hücumlara başladılar? Bilhassa İngiltere Konstantin geldiği vakit büsbütün küplere bindi. Şüphesiz bu, Venizelos'a âşık oldukları için değildi, bu şüphesiz kral evvelce Umûmî Harp'e girmek istemediği, o, Vilhelm'in (Wilhelm) akrabası olduğu için de değildi. Devletlerin siyasetinde hissin yeri yoktur. Öyle iken neden devletler resmen kralı tanımamaktan başka bütün Yunanistan'a aleyhtar bir vaziyet aldılar. Bunun sebebini o zaman Rus Sovyet Hükümeti'nin Avrupa Devletleri'ne gönderdiği şiddetli bir notadan pek güzel anlayabiliriz: Müttefik Devletlere gönderilen bu notada, Sovyet Hükümeti şiddetle Konstantin'i müdafaa ediyor ve şiddetle Avrupa Devletlerine hücum ediyordu.

Her şeyden krallıkları yıkmak isteyen bir idarenin, bir kralı müdafaa etmesi, buna siz de şaşıracaksınız değil mi? Sovyet Hükümeti de notasında bu noktayı izah

ediyor: imparatorlukların, krallıkların en büyük düşmanı olduğu, çünkü onların hep emperyalist siyaset takip ettiklerini bildirdikten sonra, Avrupa Devletlerine Konstantin'e dokunmayınız diyor. Neden? Çünkü Yunanistan Konstantin'i emperyalist siyasetine veda etmek için çağırırdı.

İşte bütün nokta buradadır. Konstantin şöyle olduğu, böyle olduğu için değil, Konstantin'in gelişi Venizelos siyasetinin tebdili olduğu içindir ki devletler ona hücum ettiler ve Sovyet Hükümeti bunun içindir ki Konstantin taraftarı oldu. İstanbul ve İzmir Rumlarının yaygaraları, patrikhanenin Yunanistan'la darılması hep bundandı. Herkes Konstantin'e değil, asıl harp etmek istemeyen Yunanistan milletine kızılıyordu. Venizelos'a bile ne için düştüğü sorulduğu vakit açıkça cevap vermişti: Yunan milleti harpten bıktığı için!

Konstantin harp istemeyen milletin iradesiyle, harp isteyen yaygara ve tazyiklerin arasında bir an mütereddid kaldı. Bir tarafta artık kanını akıtmamak için Venizelos'un siyasetine de, Venizelos'un kendisine de veda eden bir milletin arzusu, diğer tarafta kurulan huylaların yıkılmaması için haricî Rumların şamatasıyla İngiliz yumruğunun tazyiki: bir tarafta "ben, seni tahtına sulh için çağırdım" diye bir sadâ, diğer tarafta "harp tahtın elinden gider" diye bir tehdit!

Konstantin her iki tarafı da te'lif (uzlaştırma) ve temin edecek bir düstur buldu: "ben, Venizelos'a harp yaptığı için değil, harbi uzattığı için kızılıyorum!" dedi. Bu söz iki tarafı da tatmin etti. Çünkü hem sulhu, hem harbi vaad ediyordu. Bu sözden millet kısa bir harpten sonra yakın bir sulha kavuşacağını, patrikhane ile İngiltere de Konstantin'in harp yapacağını anladılar. İşte ilk İnönü baskını bu sözün sıdkını, bir anda hem harbi, hem sulhu vaadeden o düsturun doğruluğunu ispat için yapıldı. Fakat Yunan milleti kısa bir sulha bedel acı bir inhizâm, haricî Rumlukla patrikhane kolay bir zafere mukabil uzun sürecek bir harp, İngiltere de Venizelos'a bedel Konstantin'i harbe devam ettirebilmek emelinin tahakkukunu gördü!

İkinci İnönü taarruzundan sonra ise Yunan milleti anladı ki, kralları sulhu da yapamadı, harbi de. Konstantin de anladı ki hem dâhile yalancı çıktı, hem harice. Artık başındaki taç ağırlaşmış, artık altındaki taht kaymaya başlamıştı. Artık ne olursa olsun kısa bir harple milleti sulha kavuşturmaya ihtiyaç vardı. Bütün

hanedanını arkasına, bütün kuvvetini önüne takan Konstantin, dâhile ve harice ilan etti: Harp bir ay devam edecek!

İşte düşmanın ne için harbe girdiğini anladık: Onun bütün maksadı, harbi bir an evvel bitirip sulha bir an evvel kavuşmaktır. Artık Konstantin biliyor ki en şanlı bir zafer kazanacak olsa bile harp uzarsa tahtı yine tehlikede, sulh yapmazsa milleti yine aleyhindedir. Yunan milleti biliyor ki şehirler ve kasabalar değil, kıtalar olsa bile harp uzarsa ne devam etmeye takati, sulh yapılmazsa ne alınan yerlerden bir istifadesi vardır. Onun içindir ki düşman bütün kuvvetiyle ve bütün süratiyle ordumuzu ihâta ve yakalamaya çalıştı, onun içindir ki mühim yerlerin zaptı bile Yunan tebliğlerine fazla bir gurur ve coşkunluk vermiyor. Çünkü onun gayesi ilerlemek değil, yer almak değil, hatta zafer kazanmak değil: harbi bitirmektir.

Artık bu sefer son kuvvetini ve son cehdini sarf eden Yunan, harbi bitiremezse mağlup olmasa da mağluptur, muzaffer olsa mağlup!

“Tan” gazetesi de bu nükteyi bütün gayesi ve maksadını anlattıktan sonra, onun nereye kadar harp yapabileceğini anlamak kolaydır.

-Düşman hangi raddeye kadar harbe devam edebilir?

Bu suale müsterih ve kât’î cevap verebiliriz:

-Harbin uzayacağına kani olduğu güne kadar.

İsmail Habib

25 Temmuz 1337

Numara:242

Resmî Tebliğ: 24 Temmuz 337

Bilecik’te topçu ve piyade ateşi-Düşman gerilerine akın yapan bir müfrezemizin iğtinamâtı-Karahisar cephesinde düşman tevkif edildi.

Bursa mıntıkasında Bilecik civarında kıtaatımızla düşman arasında topçu ve piyade ateşi teati edilmiştir. Eskişehir mıntıkasında Kırgız Dağı şarkında düşman gerilerine taarruz eden müfrezemiz düşmana telefata verdirerek biri küçük zabıt olmak üzere 8 nefer esir almış ve 1.500 kadar sığır ve koyun ile gaz maskesi ve bazı malzeme iğtinam etmiştir. Afyonkarahisar mıntıkasında dün taarruza teşebbüs eden düşman Büyükçobanlar istasyonu Sürmeli hattında tevkif edilmiştir.

Ne Yaptık Ne Yapacağız

Dün düşmanın ne için harbe girdiğini, nasıl bir gaye ile bu taarruza kalktığını ve hangi dereceye kadar harp edebileceğini mevzubahs ettik. Bugün de bizim ne için ve nasıl gayelerle silaha sarıldığımızı, nereye ve hangi dereceye kadar harbe mecbur olduğumuzu açıkça, soğukkanlılıkla konuşmak istiyorum:

Mütâreke yaptığımız vakit elimizde, Rumeli'de Meriç'e kadarki hududumuzla yalnız Anadolu'muz kalmıştı. Bütün Arabistan'ı, Suriye'yi. Irak'ı feda etmiştik. Zannediyorduk ki artık bu son anavatanda yaralarımızı sararak, çiftimizi sürerek huzur ve sükûn ile kendi kendimize yaşayacağız. Heyhat (yazık), çok geçmeden anlaşıldı. Düşmanlarımız bizi tamamen mahvetmek, vatanımızı tamamen parçalamak, tarihimizi tamamen gömmek istiyorlar. Ne Rumeli'den bir eser, ne İstanbul'da hâkimiyetimiz, ne Anadolu'da mevcudiyetimiz kalıyordu. Halife bir gölge, istiklâlimiz bir mevhûme, Anadolu yamalı bir bohça oluyordu. O sıralarda şarkî vilayetlerimiz Ermenistan'a, Karadeniz kıyıları Pontus Hükümetine. Adalar Denizi sahilleri Yunanistan'a veriliyor, İnebolu'dan Şile'ye, Adana'dan bilmem nereye kadar Fransa'ya, Elcezire yukarisından istediği kadar yer İngiltere'ye bahşedilirken, İtalya Meclisi-i Mebusanı'nda evvelce nazırlık yapmış bir mebus itiraz ediyordu: Herkes en iyi yerleri aldığı halde bize Konya çöllerini bıraktılar! Peki bize ne için o son yurdumuzu, bu anavatanımızı, bu zavallı Anadolu'muzu da çok gördüler, ne için bizi büsbütün haritadan silmek, bizim istiklalimizi büsbütün ortadan kaldırmak istediler? Bunun sebebini o zaman "Loyd Corc (Lloyd George) ile Klamansu'nun (Clemenceau)" ağzından yalnız biz değil, bütün dünya öğrendi:

Biz Umûmî Harb'in bir kaç sene uzamasına sebep olmuşuz bizim yüzümüzden, bizim Çanakkale'deki müdafaamız yüzünden Rusya Çarlığı göçmüş. İtilaf Devletlerinin galebesi iki, üç sene tehir etmiş; bu iki üç senede onlar milyonlarca telefata, milyonlarca zayiata uğramışlar, öyle ise... Öyle ise bu kadar korkunç bir milleti tamamen ortadan kaldırmak lazımdır! İşgal edilen yalnız bir İzmir, elden giden yalnız bir Edirne değil, parçalanan bütün bir Anadolu, mahvedilen bütün bir millettir.

Loyd Corc (Lloyd George), Klamansu bu caniyane kararlarını tatbik etmeye hiç evfak (daha uygun) bir mânia (engel) görmüyorlardı. Mütârekeden sonra ne ortada

bir ordu, ne orduda bir silah, ne kalplerimizde bir ümit kalmıştı. Kuvvetimiz yok, topumuz yok, paramız yok, fakat bunlara mukabil İzmir’de Yunan, İstanbul’da zırhlılar, Antalya’da İtalyanlar, Adana’da Fransızlar vardı. Bütün o yokluklara mukabil korkmuş bir saray, her zilleti ve her hayatı göze almış bir hükümet, her yerden ve her taraftan tehdit edilen yorgun, yaralı bir millet vardı.

Fakat bir millet ki tarihten daha yaşlı bir asalete mâlikti, bir millet ki tarihten daha yaşlı bir mâzisinde bir an esir ve köle olmamıştı, zaferler görmüş, mağlubiyetler uğramış, fakat mâzinin karanlıklarından gelen tarihinde bir an istiklâlsiz yaşamamıştı. İşte son yurdu da parçalanmak, arz üzerindeki son müstakil Türklük de mahvedilmek istenirken bir an istiklâlsiz yaşamayan o millet ayağa kalktı: “Ben de varım ve ben de hür ve müstakil yaşayacağım” dedi. Biliyorduk ki ölüm hürriyetsiz ve istiklâlsiz yaşamaktan daha fena değildir. Anlamıştık ki harp etmek sinsi sinsi ölmekten daha kötü değildir ve iyice öğrenmiştik ki bu dünyada ölümü göze alan milletlerin nasibi yaşamaktır.

İşte bunun için silaha sarıldık. Yalnız İzmir için, Edirne için değil, bütün bir vatan ve bütün bir istiklâl için silaha saldırdık, yalnız vatanımızı parçalanmaktan, yalnız istiklâlimizi mahvolmaktan esirgemek için değil hayatımızı ölümden ve ölümü tarihimizden kurtarmak için silaha sarıldık, yalnız hayatımız ve yalnız tarihimiz için değil camiyi nâkustan (Hıristiyanlarda ibadet vaktini bildirmek üzere çalınan çan) ve mihrabı puttan siyânet için silaha sarıldık.

Evet silaha saldırdık, fakat derhal hayatımıza kasteden düşmanlar hayatımızı müdafaa eden birer müttefik oldu, boynumuza kement atmak için hazırlana kollar derhal sırtımızı okşayan birer ele döndüğünü gördük. Antalya ile Konya ovasını az gören İtalya, Adana ile Zonguldak havzasını kâfi görmeyen Fransa yalnız aradan çekilmek değil, aradan çekilmeyenleri de çekmek için ortaya atıldılar.

Evet silaha saldırdık, fakat derhal Pontus doğmadan ölen bir hayal, büyük Ermenistan şişmeden parçalanan bir fesâne (asılsız şeyler söyleyen), Sevr muahedesi kurumadan yırtılan bir vesika oldu. İki senelik bir mücâhededen sonra her mâniayı devirdik, her suikastı boğduk, her müşkülü yendik. İstanbul’da Ferit Paşa’ya bedel İzzet Paşa’yı Paris’te Klamansu’ya bedel Briand’ı, şarkta Ermenistan’ın duvarı yerine, bütün Rusya’nın müzaheretini kazandık. Artık dünya hakkımızı tasdik etti.

Devletler yaşayacağımızı anladı, hatta İngiltere bile Londra’da elimizi sıkmaya mecbur oldu! Artık iki senelik mücâhededen sonra bütün setler devrilmiş, bütün engeller bertaraf olmuştu. Yalnız son bir mâzi, yalnız bir engel kaldı. Bir mânia ki iki defa “İnönü”nün sivri kayasına çarpmış, iki defa kımıldamak istedikçe çatlamış ve sendelemişti. Bu son mânia ve son engel 15 gün evvel harekete geçti, fakat ne yapmak istiyor, bizi mahvetmek mi? Oh, bu kadar yokluklar içinde bu kadar varlık gösteren bir millet, bu kadar varlık gösterdikten sonra yok olamaz ve olmayacaktır.

Konstantin’in ordusu 15 gündür taarruz ediyor, 15 gündür şehirler, beldeler aldı. Karahisar’ı, Eskişehir’i aldı fakat elimizden orduyu ve ruhumuzdan azim ve iman alamadı. Hep biliyoruz ki Venizelos’un ordusu arka arkaya Balıkesir’i, Bursa’yı düşünürken vaziyet bin kat daha kötü, bin kat daha tehlikeliydi. O zaman Yunan ordusu kollarını sallayarak ilerlerken Ferit Paşa’nın kuvvetleri de İzmit’ten yükleniyor, Adana’daki Fransız kuvvetleri de Kilikya’dan hücum ediyordu. Şarkımız kapalı, dâhilimiz karışık, her tarafımız sarılmıştı.

Ne Rusya’dan bir yardıma imkân, ne hariçten siyasete bir müzâherete ihtimal vardı. Pâyitaht düşman, sağımız düşman, sol düşman, cenup düşman, kara düşman, su düşmandı. Öyle iken bizi Allah yine bırakmadı, öyle iken biz yine azmimize halel, cehdimize nâkisa (eksik) vermedik. Şimdi ki Fransa ve İtalya gibi devletlerin siyasî müzâheretlerini kazandık. Şimdi ki şark yolumuz açık ve istediğimiz hazırdır, şimdi ki ağır da olsa emin, çabuk da olmasa kıta kıta kuvvetlerimiz geliyor, şimdi ki önümüzde hâlâ bir zerre cesaretini, bir zerre azmini kaybetmemiş ordu, arkamızda bütün İslam Âleminin yardımı ve yollarda harekete gelmiş kuvvetler var, şimdi hiç korkmuyoruz.

Biz ki bir sene evvel her tarafı kaplayan geceleri yırtarak fecrleri yarattık, emin ol aziz vatandaş, Allah’ın inayetiyle önümüzdeki bu kara bulut da yakında parçalanacaktır.

İsmail Habib

26 Temmuz 1337

Numara:243

Resmî Tebliğ: 25 Temmuz 337

1-Cephelerde sükûnet vardır.

27 Temmuz 1337

Numara:244

Resmî Tebliğ: 26 Temmuz 337

1-Cephelerde sükûnet vardır.

28 Temmuz 1337

Numara:245

Resmî Tebliğ: 27 Temmuz 337

1-Cephelerde sükûnet vardır.

Tekzip

Yunanlar 40 top ve mitralyöz aldıklarına ve ordumuzu takip ettiklerine dair verdikleri tebliğ esassızdır.

22 Temmuz sene 37 tarihli Yunan tebliğ-i resmîsinde 22 Temmuz sene 37 Eskişehir muharebesinde ordumuzun bütün kuvvetiyle yaptığı taarruzun adem-i muvaffakiyetle neticelenerek Yunanların 40 ve mitralyöz iğtinam ve ordumuzu 45 kilometre mesafede şarka doğru takip eylediklerinden bahsedilmektedir. Anadolu Ajansı bu hususta aldığı mezuniyet ve salahiyyete istinaden Yunan tebliğinin hakikat hâlâ asla tevafuk etmediğini beyan ile ber-vech-i âtî tekzip ve teviz-i keyfiyete lüzum görür. Ordumuz mezkûr muharebede düşmana top ve malzeme terk ettiği gibi Yunanların mukabil taarruzunda şedîd mukâvemeti Eskişehir'in hemen şarkındaki mıntıkada tevkife muvaffak olmuştur. Yunanlar bu muharebede telefat-ı azamiden dolayı 21 Temmuz sene 37 den beri ilerlemeye muvaffak olamayarak alan buldukları yerleri tahkimle meşgul olmaktadır.

30 Temmuz 1337

Numara:246

Resmî Tebliğ: 29 Temmuz 337

1-Cephelerde sükûnet vardır.

31 Temmuz 1337

Numara:247

Resmî Tebliğ: 30 Temmuz 337

1-Cephelerde sükûnet vardır.

Heyet-i Mebusa'nın Telgrafı

Milletin selam ve şükürlerini irsal için cepheye azîmet eden heyet-i mebusa ordumuzun kumandanından neferine kadar düşmana kat'î darbeyi indirmek hususundaki sarsılmaz imanında bir devam olduğunu bildiriyor.

Bu sabah cephe karargâhına geldik, mecrûh ve hasta gazilerimizi ziyaret ettik. Buradaki ilk kanaatimiz fedakâr ordumuzun kumandanından neferine kadar kat'î darbeyi indirmek hususundaki sarsılmaz imanında berdevam olduğu merkezindedir. Sükûnet ve emniyet içinde çalışmaktadırlar. Geri mıntikalarda vatanın her tarafında aynı itimat ve sükûnetin ve aynı maksada matuf-ı mesainin daha faâline bir surette daha çakır olmasının teminini bilhassa heyet-i celileden istirham eyleriz. Kıtaatı ettikçe arz-ı malumat edeceğiz.

II.4.8. 1337 (1921) Yılı Ağustos Ayı Haberleri

1 Ağustos 1337

Numara: 248

Fevzi Paşa Hazretlerinin Beyanâtı

Ordumuz muharebeden evvelki cengaveranede sebatkâr-Düşmanlarımız bize arzu ettikleri yerlerde muharebeyi kabul ettirmek istiyorlardı-Ordumuz mahirane harekât-ı askeriye ile düşmanın bu harekâtını tamamıyla boşa çıkarmıştır-Ordumuz düşmanın arzu ettiği mahalde dâhil bizim arzu ettiğimiz yerlerde bizim arzu ettiğimiz yerde düşmanla kat'î muharebeye girecek ve darbe-i kat'îyeyi vuracaktır, buna eminiz.

Ankara 31- (AA) Büyük Millet Meclisi'nde dünkü içtimasında ahiren cephe-yi harbi ziyaretle avdet etmiş olan heyet-i vekiliye reisi ve Müdafaa-i Milliye vekili Fevzi Paşa Hazretleri beyanât-ı âtîde bulunmuşlardır: Ordumuzun Eskişehir, Seyitgazi şarkında işgal ettiği yeni mevziileri dolaştık. Ordumuz muharebeden evvelki cengaveranede sebatkâr gördük. Düşmanlarımız bize arzu ettikleri yerlerde muharebeyi kabul ettirmek istiyorlardı. Ordumuz mahirane harekât-ı askeriye ile düşmanın bu harekâtını tamamıyla boşa çıkarmıştır. Ve ordumuz düşmanın arzu ettiği mahalde değil bizim arzu ettiğimiz yerde düşmanla kat'î muharebeye girecek ve darbe-i kat'îyeyi vuracaktır. Buna eminiz.

Fevzi Paşa'nın beyanâtı aza tarafından şiddetle alkışlanmıştır.

Hainlerin Cezası

Yunan ordusuna ilhak eden 28 Rum'un idamı.

Ankara 31-(AA) Tebaa-i Devlet-i Âliyye'den oldukları halde Yunan ordusuna iltihâk ile hükümet matbaasına karşı silah isti'mâl eden ve Seyitgazi civarında Yunan ordusuyla birlikte icra ettikleri muharebede esir edilen İzmir, Bursa ve Edirneli 28 Rum İstiklal Mahkemesi'nce idama mahkûm edilmişlerdir. Ve bugün idam olunmuşlardır.

Ordumuzun Manevîyatı İki Kahramanlık Menkıbesi

Cepheden gelen bir eczacı bey ilr görüşme fırsatına nail olduk. Bu hamşyetli vatansaşın ordumuz hakkında verdiği malumat ve izahat-ı iftiharından göğüslerimizi kabarttı. Cephe hakkında malumat veren çok gayretli muhatabımız bir aralık gülerək:

-Cepheden geliyorum, ordu her ferdi ile ve bütün heyetiyle bir demir kale gibidir. Cepheye nispetle Ankara'yı biraz zayıf buldum dersem bunan inanınız. Diye bize bir ta'riz (dokunaklı söz söylemek) taşı bile yuvarladı. Birçok haberleri kandi gözleriyle temaşa edecek kadar cephe içerisinde çalışmış olan eczacı beyin anlattığı harikalardan iki tanesini kaydedeceğiz: Tirebolulu Süleyman isminde bir neferimiz bir buçuk saatlik yerden üç Yunan neferini süngüsünün önüne katarak (Seyitgazi'ye) getirmiştir. Eczacı bey diyor ki:

-Yunan esirlerini göreyim diye hastaneden aşağı indim. Gördüm ki süngüsünün önüne bu üç esiri katarak bir buçuk saatlik mesafeye getiren kahraman Süleyman biraz sallanıyor gibi, neyin var dedim, bir iki ufak yaram var da ondan dedi. Yukarıya çıkarak kendisini elbisesinden tecrit ettiğim zaman gördüm ki dokuz süngü ve iki kurşun yarasına hamildir! Derhal tedavisine başladık.

Diğer hikâye de yine eczacı beyin kendi gözleriyle gördülerindendir dedi ki:

Hafif yaralılar aşağıda sarılarak geriye sevk olsunlar dedim. Ben yukarıda daha ağırca olanlarının pansumanlarını yapıyordum. Kapı önünde hâlâ içeriye girmek isteyen birinin gürültü yapmakta olduğunu işiterek kapıyı açtım. Kolundan kan akan bir nefer:

-Oğlum, senin yaran hafif olmalı. Aşağıda temizlesinler de geriye göndersinler dedim, cevap verdi:

Efendim beni geriye yollamak istiyorlar da onun için sizin yanınıza geldim. Şu kolumdaki yarayı sarın da ben geriye değil cepheye gideyim!

Ve eczacı bey ilave etti:

-Kolunda pazusunu delip geçen kurşunun yarasını sardım. Biz sardıkça iyice sık doktor bey diyordu ve sardıktan sonra dışarı çıktı. Pencereden kendisini takip ettim. Koşa koşa cephe kıtasına gitti. (Yeni Gün)

2 Ağustos 1337

Numara: 249

Resmî Tebliğ: 1 Ağustos 337

Eskişehir ve Karahisar'da keşif faâliyeti-Dinar mıntıkasında bir müfrezemize taarruz eden düşman tard edildi.

Eskişehir şarkında kıtaatımızla düşman arasında keşif kolu müsâdemâtı ve süvari faâliyeti olmuştur. Afyonkarahisar mıntıkasında ileri müfrezelerimiz Süleymanlı, Çobanlar, Karaarslan, Aşıklar civarında düşmanla temastadırlar. Dinar mıntıkasında bir müfrezemize taarruz etmek isteyen düşman, ateşimizle tard edilmiştir.

Akıncı Müfrezelerimizin Faâliyeti

Akıncı müfrezelerimiz düşman gerilerini tehdit etmekte-Muhabere müfrezesine baskın-Düşman otomobil kolu ateş altında-2 zabıt 29 nefer esir-Telgraf ve telefon hattında tahribat.

Son dakikada salâhiyettar makamdan aldığımız malumata göre akıncı müfrezelerimiz "Altuntaş" mıntıkası gerilerinde düşmana pek mühim bir akın yapmışlar "Beşkemp"ye ilerleyen süvari kıtaatımız düşmanın bir muhabere müfrezesini bastığı gibi harekâtına devam ile Durağlı ve Sinan Paşa arasında bir otomobil kolunu ateş altına almışlar ve 2 zabıt, 29 nefer esir ve bir miktar esliha ve elbise ve muhabere malzemesi iğtinam ile düşmanın telgraf ve telefon hattını tahrip eyledikten sonra Sandıklı'ya vâsıl olmuşlardır.

Yunan Mecerûhları

Vapurlar dolusu mecerûhlar Atina'ya nakil olunuyor.

Ankara 1-(AA) Atina'dan İstanbul'a çekilen telgrafnamelere nazaran külliyetli miktarda Yunan mecerûhu vapurlarla İzmir'den Atina'ya nakil edilmektedir.

4 Ağustos 1337

Numara: 250

Resmî Tebliğ: 3 Ağustos 337

Süvarilerimiz düşman gerilerinde-Döger istasyonuna büyük bir baskın-Düşmanın idhâr (hakir görme) ettiği erzak kâmilen ihrâk ve telefon hattı tahrip edildi-Akıncılarımız ahaliden cebren alınan mevâşîyi yine sahiplerine iade etmiştir-Afyonkarahisarı mintikasında düşman keşif kolu tard edildi.

Cephede keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Düşman gerilerine akın yapan süvari kıtaatımız Altuntaş şark-ı şimalinde Döger İstasyonu'na baskın yaparak düşman idhâr ettiği erzak ve malzemeyi kâmilen ihrâk ve telefon hatlarını tahrip etmiştir. Bu mintıkada düşmanın ahaliden cebren topladığı mevâşî istirdâd olunarak sahiplerine iade olunmuştur. Afyonkarahisarı mintikasında Süleymanlı'ya takarrüb etmek isteyen bir düşman keşif kolu tard edilmiştir.

6 Ağustos 1337

Numara: 252

Resmî Tebliğ: 4 Ağustos 337

Garp cephesinde keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

Diğer Resmî Tebliğ: 5 Ağustos 337

Kocaeli mintikasında ilerlemek isteyen bir keşif kolu azami telefata dûçâr edildi-Söğüt ve Bozüyük istikametlerinde akınlarımız- Süvarilerimiz düşman otomobillerini ateşe tuttu ve şoförlerini kâmilen itlaf etti-Eskişehir mintikasında keşif faâliyeti oldu.

Kocaeli mintikasında İznik şarkında Körsinanotan istikametlerinde ilerlemek isteyen sınıf-ı selaseden mürekkeb bir düşman kuvveti müfrezelerimiz tarafından külliyetli telefata dûçâr edilmiştir. Söğüt ve Bozüyük istikametlerinde akın yapan süvarilerimiz düşmanın hudut muhaberesini tahrip, otomobillerini ateşe tutarak şoförlerini itlaf etmiş ve telaşa dûçâr olan düşman kuvveti süvari, topçu ve piyade kıtaatı sevkine mecbur eylemiştir.

Eskişehir mintikasında keşif faâliyeti olmuştur.

30.000 Mecrûh (Yaralı)

Hastahaneler, müesseseler Yunan yaralılarıyla dolu-Vapurlar mütemadiyen yaralı taşıyor.

Ankara 4-(AA) İzmir'den aldığımız malumat-ı mevsûkaya nazaran Yunan zayıtı pek müthiştir. Trenlerin mütemadiyen yaralı taşımaya rağmen Yunanlar hâlâ mecrûh naklinin arkasını alamamışlardır. Temmuz nihayetine kadar İzmir'e gönderilen mecrûhların miktarı 30.000'i mütecevizdir. Bütün hastaneler, müessesat-ı hususiye ve birçok evler dolduğu adalara, Selanik'e ve Yunanistan'a mecrûh taşımaktadırlar. Hat güzergâhındaki binalar, kasabalar, köyler hastaneler doludur. Uşak'taki binaların yaralıları istîâba (içine sığma) kâfi gelmediğinden mecrûhları istasyon civarında ve açıkta kalmışlardır.

7 Ağustos 1337

Numara: 253

Resmî Tebliğ: 6 Ağustos 337

Cephelerde sükûnet vardır.

**Garp Cephesi Kumandanı İsmet Paşa Hazretleri'ne Büyük Millet Meclisi
Şükran ve Muhabbetini İblâğ (Ulaştırma) Ediyor**

Ankara 6-(AA) Büyük Millet Meclisi'nin dünkü içtimasında vazifesini büyük bir gayret ve dirayetle ifa etmekte bulunan Garp Cephesi Kumandanı İsmet Paşa Hazretleri'ne Meclis'in beslediği şükran ve muhabbeti iblâğı hakkında azadan biri tarafından dermiyân bulunan teklif alkışlarla kabul edilmiştir.

8 Ağustos 1337

Numara: 254

Resmî Tebliğ: 7 Ağustos 337

Cephelerde sükûnet vardır.

Denizlerde De Soygunculuk

Hırsız Yunanlar Karadeniz'deki harp kaçağı eşya diye tüccarın kahvelerini müsadere ediyor.

Ankara 6-(AA) Rumca Nahyedrumas gazetesi Karadeniz'deki Yunan sefain-i harbiyyesi tarafından derdest edilen ve güya askeri hamil bulunan Türk vapurundan Rus ve Osmanlı altını ile harp kaçağı eşya müsadere edileceğini yazıyor. Hâlbuki bir Yunan torpidosu tarafından taharrî edilerek Midye'ye sevk edilen ve bil'âhire Yunan

bayrağı altında İstanbul'a götürülen Karim vapurunda asker namına ancak 8 neferden ibaret olan tebdil-i hevâ giden tayfa bulunuyordu. Yunanlar harp kaçağı dedikleri eşya ve eşhâsa ait 200 çuval kahve ayarındadır. Yunanlar bu kahveleri İstanbul piyasasında satmışlar ve bunu satmak için vapuru müsadere etmişlerdi.

9 Ağustos 1337

Numara: 255

Resmî Tebliğ: 8 Ağustos 337

Cephelerde keşif müsâdemâtı.

Yunanlar köylerimizde soygunculuğa, zulme devam ediyor.

Cephede keşif müsâdemâtı olmuştur. Düşmanın piyade ve süvariden mürekkeb bir kuvveti Söğüt şimal-ı şarkîyesindeki Samri karyesine gelmiş ve ahaliye işkence yaptıktan sonra cebren mevâşîyi toplayarak avdet etmiştir. Keza düşmanın bir süvari müfrezesi Seyitgazi'nin 25 kilometre cenubundaki Yaz, Yalıkaya karyesine girerek envai mezalim yaptıktan sonra eşraftan 6 kişiyi beraber alıp bir semt-i meçhule götürmüştür.

Denizli mintikasında piyade ve makineli tüfek ateşi teati olunmuştur.

Yunanların İzmit'ten Beraber Götürdükleri Bigünah Ahali Tahlîs Edildi

Ankara 7-(AA) İzmit'in tahliyesi esnasında Yunanların beraberlerine alarak adalara ve Tekfur Dağı'na gönderdikleri Türk ve Müslüman muhacirleri Hilal-ı Ahmer tarafından yapılan tespitler üzerine Gülnihal vapuruyla avdet etmişlerdir. Bunlar pek sefil ve perişan bil haldedir.

Rum Çeteleri Yağmaya Soygunculuğa Devam Ediyor

Ankara 8-(AA) Rum çeteleri Gökyüze havalisinde Hakkilise, Mürekkebli, Aydınli karyelerini basarak halkın parasının ve hayvanlarını kâmilen gasp etmişlerdir.

Ankara 8-(AA) Kayış Dağı civarında Sultan Çiftliği'ne baskın yaparak halktan istediği 5.000 lirayı elde edemedi Rum çeteleri köy ahalisini birer birer soymuşlardır.

10 Ağustos 1337

Numara: 256

Başkumandanlık Karargâhında Hummalı Faâliyet

Başkumandanımız gece yarılardan sonra hususat-ı mühime ile meşgul-Ordumuzun tevsî'en ihzarı için muhtelif müdirane evâmir (emirler) veriliyor-Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin bütün sevinçlerle karşılıyor.

Ankara 9-(AA) Başkumandanlık karargâhında pek büyük bir faâliyet meşhud (görülen) olunmaktadır. Bu karargâh Erkan-ı Harbiye-i Umûmîyye Riyaseti'yle, Müdafaa-i Milliye Vekâleti'nin heyet-i camiasından teşkil etmektedir. Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretleri dün gece yarısından sonraya kadar birçok hususat ile meşgul olmuşlar ve muhtelif müdirane davetle evâmir ve talimat i'ta (bahşetmek) eylemişlerdir. Bu evâmirin en ehemmiyetlileri bilhassa ordumuzun tevsî'en ihzarına taalluk (bağlılık) ediyor. Bütün ordu ve fırka kumandanlıklarından Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin başkumandanlığı deruhde buyurmaları hasebiyle emr-i zabitan ve efrad arasında büyük bit memnuniyet hâsıl olduğuna dair telgraflar gelmektedir.

Garp Cephesi Kumandanı

İsmet Paşa Hazretleri Büyük Millet Meclisi'nin izhar ettiği muhabbet ve itimatnameye arz-ı şükran ediyor.

Ankara 9-(AA) Garp Cephesi Kumandanı İsmet Paşa Hazretleri Büyük Millet Meclisi'nin muhabbet ve itimadına dair olan telgrafnameye âtîdeki cevabını göndermiştir. Büyük Millet Meclisi'nin tebliği buyrulan muhabbet ve itimatnameye arz ve şükran eder, Büyük Millet Meclisi ordularının ehemmiyetini hak-ı medar olduklarını ve vazifelerini ifa edeceklerini teyit ve temin eylerim. Garp Cephesi Kumandanı İsmet.

Büyük Millet Meclisi muhabbet ve itimatnameye arz ve şükran eden ve Kostantin sürülerini bir bir helak eden Garp Cephesi'nin kahraman Kumandanı İsmet Paşa Hazretleri.

Tekâlif-i Milliye Emri Numara (1)

Madde-1 5-6-37 Tarih 928 numaralı Heyet-i Vekiliye kararının 2. maddesinde bazı beyanat için en büyük mülkiye memurunun riyaseti altında maliye ve askeriye memurlarıyla meclis idare ve belediye ticaret odasından mevcut olan yerlerde ikişer azadan mürekkep bir komisyon teşkili emri buyuruluyordu. Bu komisyonlar derhal her kaza merkezide teşekkül edecek ilaveten kazalar Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Merkeziye ve aralarından 2 aza mezkür

komisyona aza sıfatıyla dâhil olacaklardır. Bu komisyonların ismi Tekâlif-i Milliye Komisyonları'dır. Komisyonlar 11-8-37 tarihinden itibaren daima hâl-i in'ikadda bulunacak ve komisyon azaları hiçbir icazet almayacaktır. Her komisyon (okunamadı) hizmet-i askeriye (okunamadı) tecil edilmeyenlere ikişer memur istihdam edeceklerdir.

2-Tekâlif-i Milliye (okunamadı) emrin alınmasını müteakib (okunamadı)

3-(Okunamadı) Konya vilayeti, Silifke sancağıyla bu sancak mıntikasının garbında kalan aksam-ı arazideki komisyonlar hâsıla mesaisi Garp Cephesi ve Elcezire ve Şark ordusu mıntıklarındaki komisyonlar hâsıla mesaisi mezkûr ordulara ismi geçmeyen menâtıktan başka olarak mezkûr Anadolu'da kalan bilumum komisyonlar hâsılatı müdafa-i milliyeye aittir. Mezkûr ordusu Adana ve Ayıntab cepheleri ihtiyacını müdafa-i milliyeye mahsus yerlerde tefrik olunacaktır.

4-Bilâistisna memleket dâhilindeki her komisyon bu vazifenin ifasına devam edecek ve 10 Eylül sene 337 tarihine kadar 15, 20, 25, 30 Ağustos 337, 5 Eylül, 10 Eylül sene 337 tarihinde Müdafa-i Milliye Levâzımât-ı Umûmîyye Dairesi'ne ambar mecutları hakkında telgrafla rapor vereceklerdir. Aynı zamanda cepheler mıntıklarda bulunan komisyonlardan Garp Cephesi Komisyonları'ndan Aksaray, Konya, Karahisar livalarıyla bunun cenubunda bulunan mıntika komisyonları yakınlığına göre Konya Menzil Müfettişliği'ne ve bu muhitin şimalinde bulunan komisyonlar Ankara Menzil Müfettişliği'ne ve Kocaeli mıntikasındakiler Kocaeli Mıntikası Levâzım Riyaseti'ne ve Elcezire ve Şark ordusu mıntikasındaki komisyonlar mezkûr cephe Levâzım Riyaseti'ne raporlarının bir suretlerini vereceklerdir.

5-Komisyonlar azaları en ufak tekâsül (gevşeklik) ve suistimali görülenler hiyanet-i vataniye cürmü ile tecziye (cezalandırma) edilecektir.

6-1 numaralı olan bu emir tekmil kazalara Anadolu ve Rumeli Müdafa-i Hukuk Heyet Merkezleri'ne tebliğ edilme üzere vilayet ve müstakil livalara ve İstiklal Mahkemeleri'ne tekmil ahz-ı azker şubelerine tebliğ edilmek üzere her ahz-ı asker kalem riyasetine ve cepheler kumandanlıklarına bilumum vekâletlere ve Ankara ve Konya Menzil Müfettişlikleri'ne tebliğ edilmiştir. Emrin vusula (ulaşma) tarih ve saatini ve anlaşıldığını, alan memleket telgrafla haber vereceklerdir.

7-Bu emir ve bunu müteakib verilecek Tekâlif-i Milliye Evâmir-i Esasiye'si her tarafta en büyük mülkiye memuru tarafından vesait-i muhtelifle ile neşr ve ilan edilecektir. 7 Ağustos 337

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal

11 Ağustos 1337

Numara: 257

Resmî Tebliğ: 10 Ağustos 337

Garp Cephesi'nde keşif müsâdemâtı-Sandıklı şimalinde kaçırılan düşman mevrûâtı (ekili yerler) yakıyor-Sarayköy'de düşmanın bir keşif kolu tard edildi.

Garp Cephesi'nde keşif kolu faâliyeti olmuştur. Dinar mıntukasında Sandıklı şimalinde ricata icbar edilen bir düşman müfrezesi Başağaç civarındaki mevrûâtı yakmıştır. Sarayköy cephesinde demir yoluna takarrüb etmek isteyen bir düşman keşif kolu ateşimizle tard edilmiştir.

Müdafaa-i Milliye Vekili Refet Paşa Hazretlerinin Tamimi

1-Garp Cephesi Kumandanı İsmet Paşa Hazretleri'nin bugünlerde kesb-i ehemmiyet eden cephelere ait umûr (işler) ile daha serbest iştigal edebilmeleri için Erkân-ı Harbiye-i Umûmîyye Riyaseti'nden istifaları üzerine Meclis-i Milliyece işbu riyasete Fevzi Paşa Hazretleri ve Müdafaa-i Milliye Vekâleti'ne de ben intihâb eyledim. Dâhiliye Vekâleti umûru (işler) ile de vekâleten iştigale devam edeceğim. Mutlaka muvaffak olmak için ittihaz edilen yeni pek mühim mukadderat hakkında ayrıca iş'ârât (tebliğler) da bulunacağım. Fakat şimdiden beyan ederim ki bu andan itibaren Dâhiliye ve Müdafaa-i Milliye Vekâleti'nin yegâne vazifesi ordularımızı kat'î zafere eriştirmek için çalışmaktan ibaret olacaktır. Yüklendiğim işin mesuliyeti müdrikim (anlayan). Benim üzerimdeki bu muazzam yük aynı zamanda mütekâmil arkadaşlarımın da üzerlerine yüklenmiştir. Tekmil arkadaşlarım bunu aynı kuvvetle idrak ederek tevhit-i mesai etmelerini rica ederim. Bu nokta-i nazardan en ufak ihmal müsamaha etmeye imkân bulamayacağı hakkında teknil-i alakadarının kat'î bir lisanla nazar-ı dikkatlerini celbini de ayrıca rica ederim. Muzaffer olmak için her şeyi feda etmek bu andan itibaren mukaddes gördüğüm yegâne destur olacaktır. Ve elyevm mutasarrıflıklara ordu, kolordulara arz edilmiştir.

Mecrûhlarını Taşımakla Bitiremiyorlar

Mütemadiyen nakliye rağmen Yunan yaralılarının arkası alınamadı.

Ankara 10-(AA) 28 Temmuz tarihli Londra'da münteşir Tayms gazetesine çekilen bir telgrafnamede İzmir'e azami miktarda Yunan mecrûhları gelmekte olduğu ve naklinin arkası kesildiği bildirilmektedir.

Esliha ve Cephane Hakkında Tekâlif-i Milliye Emri

1-Cins, mezheb, sınıf ve meslek tefrik edilmeksizin bilâistisna herkes zîrde-Üçüncü maddede cinsi ve nevi muharrer esliha ile alât-ı cerhâyı (yaralama aletleri) her mahalde işbu emrin tarih-i neşrinden itibaren üç gün zarfında mahalli Tekâlif-i Milliye Komisyonu'na makbuz mukabilinde teslim etmek suretiyle hükümete terk ü teberru edecektir. Harbin hitamında işbu esliha bir hatıra olmak üzere aynen ashâba (sabip olanlar) iade olunacaktır.

2-Dördüncü günü sabahtan itibaren zikrolunan silah ve cephaneyi sakladığı ve hile-i isti'mal ederek teslim etmediği tahakkuk edenler ve esliha derc ce cemi' harisinde (bir şeye fazla düşkünlük) bulunanlar idam olunur.

3-Teslim eyleyecek esliha ve cephanе şunlardır:

1-Cephane her nevi mükerrer ateşli tüfek, kasatura veya süngü ve cephaneler ve flintaları yani her nevi Osmanlı mavzerleri küçük ve büyük çaplı her nevi Alman, Belçika tüfekleri, her nevi Avusturya tüfeği, Avusturya ve Bulgar manliherleri (tabanca) her nevi İngiliz tüfeği, her nevi Rus tüfekleri, her nevi Fransız, Romanya, Sırp, Japon, Yunan, martin büyük ve küçük çaplı tüfekleri (ev tüfekleri, tabancalar ve bunlara mahsus cephaneler müstesnadır) her nevi kılıç ve palalar bunlarda bir kıymet-i mahsusaya haiz olanlar komisyonların mesuliyeti altında ve vesika mukabilinde ashâbına ter olunacaktır.

4-Tarih-i ilanın dördüncü gününden itibaren hükümet-i mülkiye-i askeriye üçüncü mahda mukarrer esliha ve cephaneyi bülmak için lüzum gördüğü haneleri vesair mahalleri usul-u kanunisi dâhilinde taharri edecektir.

5-Tekâlif-i Milliye Komisyonları işbu emrin ahalice tamamen tebliğini temin edecek ve silahını teslim edeceklerin bulunduğu yerlerle komisyonların mûna'kid olduğu mahal arasındaki mesafeye ait müddet-i mühlet olarak verilen üç gün zamm (ekleme, artırma) edeceklerdir.

6-Tekâlif-i Milliye Komisyonları topladıkları esliha ve cephanе cins ve miktarlarını Müdafa-i Milliye-i Marbiye Dairesi'ne bildireceklerdir.

7-İşbu emr-i evvel emirde Kastamonu, Çorum, Yozgat, Kayseri, Niğde, Konya ve Silifke vilayet mutasarrıflıklarına bu devâirin garbındaki vilayet ve elviyede tatbik edilmek üzere makamât-ı aidiyesine tebliğ edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Mustafa Kemal

13 Ağustos 1337

Numara: 258

Resmî Tebliğ: 12 Ağustos 337

İleri arazide keşif harekâtı-Kahraman kıtaatımızın muvaffakiyetli akınları-Altuntaş'ı işgal eden akıncı süvarilerimiz düşmanın kuvvetli bir koluna taarruzla 30'dan fazla maktul verdirdi-Düşmandan külliyetli iğtinamat-Sandıklı civarında müsâdeme.

Garp Cephesi'nde keşif faâliyeti olmuş ve ileri arazide düşman kuvvetlerinin bazı hareketleri görülmüştür. Düşman gerilerine akın yapan bir süvari kıtaatımız Altuntaş'ı işgal ve bu civarda bir süvari ve piyade bölüğü taht-ı muhafazasındaki bir düşman nakliye koluna taarruzla düşman 30'u mütecaviz maktul verdirerek dağıtmış, birçok teçhizat ve erzak iğtinam etmiştir. Sandıklı civarında bir müfrezemiz düşmanla müsâdeme etmiştir.

Dünkü Anadolu Ajansı Tebliğ-i Resmî: 11 Ağustos 1337

Kocaeli mıntıkasında bir müfrezemiz Kızıllhisar civarında bir düşman taburuna baskın yaparak külli telefât verdirmişlerdir. Garp Cephesi'nde tarafeyn arasında keşif faâliyeti olmuş ve düşmanın bazı münferit kıtaatının ileri hatlarımıza takarrüb ettikleri görülmüştür.

Afyonkahisarı mıntıkasında Ayazın civarında Afyonkarahisarı istikametine yürüyen kuvvetli düşman yürüyüş kolunun yan ve gerilerine taarruz eden süvarilerimiz düşmana birçok maktul ve mecrûh verdirmiş ve esir almıştır. Sarayköy mıntıkasında topçu ateşi olmuştur.

Ankara 11-(AA) Ordu efradına elbise mübayaa (satın alma) edilmek üzere Havza eşrafından Bayram Efendi 500, Beşikzade Hafız Efendi müşterekleri 500 ve diğer bir tüccar 250 lira teberru eylemişlerdir. Bu maksat için Köprü heyet-i hamiyetedâti tarafından 1.200 lira irsali taahhüt edilmek suretiyle ibraz-ı hamiyet olunmuştur.

Ankara 11-(AA) Amasya Beyzade nahiyesi ahalisi ordu hayvanatı için meralarından ot biçtirilmesine muvaffakiyet ve yardım ettikleri gibi 100 arabalık ot ihdâsını taahhüt etmişlerdir.

Ankara 11-(AA) Tesalya'da vukua haber verilen kıyam günden güne tevsi' etmektedir. Atina Hükümeti köylüler üzerine kuvve-i askeriye sevkine karar vermiş ise de jandarmalar halkın galeyânı karşısında dağılıp firar etmişlerdir. Bu hadise üzerine Yunan Ziraat Nazırı Petrlis istifaya mecbur olmuştur. Yerine Buşevn'in tayin edileceği söyleniyor.

Ankara 11-(AA) Dünkü Hâkimiyet-i Milliye gazetesi Yunanistan'da zuhur eden kıyam ve isyanlardan bahisle birçok velveleler vaatlerle başlayan Yunan taarruzunun asıl aldığı neticelerden birisi de bu isyan olduğunu söylüyor ve diyor ki bütün gürültülere mukabil ne millî ordu dağıldı ve ne de Türk azmi zaafa uğradı. Bilakis birkaç şehrin zabta mukabil Yunan askeri 20.000'i mütecaviz zayıat verdi. Yunan maliyesinin sıkıntısını çoğalttı. Taarruz iptidasında 170 kuruşa çıkan derâhimi (dirhemler) taarruz iflasından sonra 143 kuruşa indi. Yunan Ziraat Nazırı'nı istifaya mecbur eden isyanlar Yunan halkının muharebe aleyhindeki galeyânını gösteriyor. Yunan Anadolu'da kaldıkça biz sulhu değil harbi düşüneceğiz. Bakalım Yunan milletinin harp aleyhindeki isyanı karşısında Kostantin ne yapacak?

Canavarlık Teşkilâtı

Bitaraf İngilizlere dünyada utanmak nasip olmayacaktır.

Medeniyet vahşileri İngilizlerin müzakeratıyla yani haydut teşkilâtı-Bu canavarların gayeleri masum ve silahsız Müslümanları işkence ile imha, evlerini, köylerini ihrâk etmektir.

Ankara 12-(AA) İngilizlerin müzakeratıyla İstanbul, Rum, Müdafaa-i Milliye Cemiyeti tarafından teşkil ve idare edilen Rum çeteleri Kabaklı, Armutlu, Koyundere çiftliği, Arnavutköyü, Fatarlı taraflarına tahrik edilmiştir. Bu haydutların vazifesi İslam köylerini basmak, yakıp yıkmak ve Müslüman ahaliyi hatır-ı hayale gelmeyen feci işkencelerle ifa ve imha etmektir. Aynı maksatla 180 kişilik diğer bir Rum çetesinin Gökyüze ile Pendik havalisine gönderildiği ve buralarda icra-yı vahşet ve şenâate memur ettiği haber alınmıştır.

Son Yunan Harekâtı Neye Mal Oldu? 35.000 Yaralı

İzmir'e günde iki üç defa olmak üzere vagonlarla Yunan mecrûhları taşınıyor, hastahaneler müessesat-ı sairenin kâffesi dolu, ekseri yaralılar meydanlara yatırılıyor. Posta vapurlarının kâffesi hastane vapuru oldu.

Ankara 12-(AA) Mevsûk müstehberatımıza nazaran iğtişâş ilk haftası nihayetine kadar Yunanların İzmir'den taşıdıkları yaralıların miktarı 35.000'e balığ olmuştur. İzmir'e günde iki üç defa ellişer yüzer vagonluk yaralı kafileleri götürülmekte berdevamdır. İzmir hastahaneleri, müessesat ve hastane olmaya elverişli binalar kâmilen dolmuş, birçok mecrûhlar araba ve askeri hastaneleri civarındaki meydanlıklarda açıkta yatırılmıştır. 8 Ağustosta 12 büyük nakliye gemisi Fonto ve Karata'dan Selanik ve Pire'ye götürmek üzere külliyetli Yunan mecrûhu almıştır. İzmir'den Atina gazetelerine bildirildiğine göre Yunan mecrûhlarının nakli için hastahane gemileri kifayet etmediğinden Yunan Hükümeti birçok posta vapurlarını hastane haline ifrâğ (şekillendirme) etmiştir.

14 Ağustos 1337

Numara: 259

Resmî Tebliğ: 13 Ağustos 337

Cephelerde keşif faâliyeti.

Garp Cephesi'nde keşif faâliyeti olmuştur. Ve ileri arazide müteferrik bazı düşman harekâtı müşahede olunmuştur.

Sefil Ruhlu Mahlûklar Hakaretlerini Ne Kadar Artırdılar

Elvanlı ve Eşme ahalisinin tahammülsüz hakaretle Alaşehir'e sevki-Yolda tesirden vefat eden bir Müslüman Türk.

Ankara 12-(AA) Akıncılarımızın Elvanlı İstasyonuna taarruz etmesi üzerine Yunanlar Eşme ve Elvanlı ahalisini başta kaymakam Şevki Bey olduğu halde yaya olarak Alaşehir'e sevk etmişlerdir. Kaymakam yolda görmüş olduğu hakaretlerden müteessiren vefat etmiştir. Sındırgı kadısı Kasım Efendi de Yunanlar tarafından tevkif olunarak İzmir üserâ karargâhına sevk edilmiştir.

15 Ağustos 1337

Numara: 260

Hâkimiyet-i Milliye'nin Bir Makalesi

Müslüman feryadı, Müslüman ahı çoğaldıkça Anadolu kahramanları daha ziyade kükreyecektir.

Ankara 14-(AA) Hâkimiyet-i Milliye gazetesi bir baş makalesinde diyor ki, Yunanlar ordumuz çekildikçe dâhile hücum eden hamiyetli Müslüman kitlesinin ordumuzda Yunanlılık lehinde bir tazyik teşkil edeceğini zannediyorlardı. Bu zanlarıyla gafil Yunanlar Türk'ün haysiyet ve namusunu mal ve mülke tercih etmediğini bilmiyorlarmış gibi davranıyorlar. Bugün ordumuzla beraber çekilen Müslümanlar bir saat bile olsa Yuna gibi alçak bir milletin idaresine girmek istemeyen ve sağlam Türk kalbi taşıyan ihtiyarlar, kadınlar ve hatta çocuklardır. Bunlar harp eden ve harbi inayet-i Hakk'la düşmanın son ferdi ve son zulmü Anadolu'dan çıkıncaya kadar imdat ettirmek isteyen milletimiz için bir sulh tazyiki olamaz. Belki Yunanları günden güne ürküten bir intikam amili teşkil eder. Müslüman feryadı çoğaldıkça, Müslüman ahı yükseldikçe Anadolu kahramanları daha ziyade kükreyecektir.

20 Ağustos 1337

Numara: 261

Resmî Tebliğ: 19 Ağustos 337

Sağ cenahımıza düşman temas etti.

Garp Cephesi'nde düşman kıtaatı sağ cenahımıza temas etmişlerdir. Afyon mıntikasında şayan-ı kayd bir şey yoktur. Karadeniz'de düşman bombardıman etmiş ve 1 kadınla 3 çocuk şehit olmuştur.

Şimdi De Sulhtan Bahsediyorlar

Yunan gazeteleri isyanların tevsî'inden endişelenerek pazarlığa girişmek istiyorlar.

Bizim için yalnız tek bir sulh yolu vardır: Anadolu'dan Yunanların tard ve defi.

Ankara 19-(AA) Tarhale ve Tesalya isyanlarının tevsî'ini endişe ile takip eden Atina gazeteleri Anadolu ile sulh ihtimalinden bahsetmeye başlamışlardır. Yunan gazeteleri bu vâride beyan-ı mütalaa ederken sulhun tesisi mümkün olduğunu ancak Anadolu'da Yunan medâyanından (gaye) vazgeçilemeyeceğini ileri sürüyorlar. İtalyan ajansının Atina'dan verdiği bir habere göre Ankara ve İstanbul Hükümetleri

azasından bazıları Avrupa'ya hareketi ile de sulh makalatının (bahisler, söyleyişler) başlayacağına delil telakki edilmektedir. Salih Paşa'nın Avrupa'ya ne için gittiği malumumuz değildir. Ancak kabul malumumuz olan bir şey varsa o da Ankara'dan Avrupa'ya üç aydan beri hiçbir rical-i hükümetin gitmediğidir. Yunan gazetelerinin hayli istediği sulhun temini için bugün olduğu gibi yarın için de tek bir yolu vardır. Yunanistan'ın Anadolu'dan tard ve defî. Bu esas haricinde Anadolu sulhuna dair intişâr (yayılmak) eden rivayetler tamamen kendinden ibarettir.

Çıkmazda Çırpınış

25 gündür kımıldanamayan, 25 gündür yaralı ve bitâb, olduğu yerde solumaya mecbur kalan düşman üç, dört gün evvel yine harekete geldi. Fakat ruhlarımızda bir zerre endişe yok. Artık hepimiz düşmanın ne yapamayacağını ve bizim ne yapacağımızı iyice anladık. Hepimiz artık anladık ki Anadolu düşman için bir çıkmaz ve düşmanın hareketi o çıkmazda bir çırpınıştır.

Bunu Yunan milleti de anlamıştı: Venizelos'u devirmesi o çıkmazdan kurtulmak içindi, o halk Anadolu seferinin uzamasından bıkmış ve uzayacağından ürkmüştü. Konstantin'e kavuşan halk, aynı zamanda sulha da kavuşacağını zannediordu. Konstantin Atina'ya geldiği vakit baktı ki bir tarafta sulh için reyini veren bir millet, diğer tarafta harp için her yaygarayı yapan haricî bir Rumluk var.

O her iki tarafı tatmin edecek bir çare buldu: "Venizelos'un harbi yaptığına değil, harbi uzattığına kızıyorum!" dedi. Kendisi bu suretle, kısa bir harpten kat'i bir sulha varacağını ilan ediyordu. Bundan hem sulh isteyen Yunan halkı, hem harp isteyen haricî Rumluk memnun oldu. Biri sırtındaki ağır yükün atılacağına, diğeri Venizelos siyasetinin devam edeceğine seviniyordu. Kısa bir harpten sonra kat'i bir sulh: İşte Birinci İnönü baskını bunun için yapıldı. İkinci İnönü taarruzuna bunun için kalkıldı. Fakat Konstantin milletine vaad ettiği kısa harp bilakis daha ziyade uzuyor ve milletin yakın zannettiği sulh bilakis daha ziyade uzaklaşıyordu. Nihayet Konstantin'in üç, dört ayda toplayabileceği her şeyi topladıktan ve alabileceği her şeyi aldıktan sonra şiddetli bir taarruza kalktı. Milletine bu sefer ilan etmişti: Harp bir ay sürecek ve bir ay sonra Yunan milleti sulha kavuşacak!

Konstantin biliyordu ki bu sefer de işi bitiremezse işi bitiktir. Biliyordu ki bu sefer de kat'i bir harp kazanamazsa tahtı kaybolmuştur, biliyordu ki bu sefer de harp

uzayacak ve Türkler sulha yanaşmayacak olursa kendi milleti buna devam edecek değildir. Bunu bildiği için ne yapıp yapıp harbi bitirmek, ne yapıp yapıp kat'î bir zafer kazanmak istedi. O tehlikeli ve telefatsız ihâta hareketini bunun için yaptı. Kafası buharlı Yunan sürüleri kesif saflar halinde hücumla bunun için kadrıldı. Her geçilen dereyi Yunan leşleriyle ve her aşılacak tepeyi Yunan cesetleriyle dolduran o müthiş zayıflık hep bunun için göze alındı: Hep ordumuzu tamamen çevirmek ve harbi tamamen bitirmek için.

12 günlük bir ihâta hareketi ve 12 günlük bir yürüyüşten sonra, bir an geldi ki düşman emeline muvaffak oluyorum zannetti ve bütün milletine, Türk ordusunun çevrildiğini ilan etti. Fakat bir de baktı ki ortada çevrilen bir ordu değil, devrilen 40.000 kişilik Yunan askeri var.

Düşman ajansları o dakikada neler uydurmadılar. 40-50.000 esir alınmış, İsmet Paşa yaralanmış, Kazım Karabekir Paşa esir edilmiş, bir Yunan tayyaresi Mustafa Kemal Paşa'yı şimendiferden kapıp götürmüş! Atina caddelerinde ve Beyoğlu sokaklarında bu haberlerle şampanyalar patlatıldı, hançereler açıldı, mavili-beyazlı bayraklar dalgalandı. Atina ve Beyoğlu sokaklarında sabaha kadar salyalı nârâlar, coşkun neşeler, mezheb-i huylular dolaştı. Fakat beklenen 40.000 Türk esiri yerine, 40.000 Yunan yaralı geldiği anlaşılınca açılan şişeler atıldı, bağırarak hançereler tıkanıp, dalgalanan bayraklar büküldü. Türk ordusunun endamıyla esir olduğu haberi yerine bütün mühimmatı ve bütün levazımıyla harika engîz (koparan) bir manevra ricatı yaptığı öğrenilince Yunanların dudaklarındaki handeler birer homurtu, alkış için hazırlanan avuçlar ye'sden bükülmüş birer yumruk: neşeli şarkılarla inleyen Tesalya ve Girit ovaları birer isyan sahası oldu.

Hakikat acıdır derler. Yalandan sonra hakikat ise, sürûrdan sonra mâtem gibi daha şiddetli oluyor. Yunanlar sevindi. Yunanlar neşeli bir rüya gördü. Yunanlar bütün Türk ordusunu ihâta ettik diye çılgın şenlikler yaptılar. Fakat sonra da yanlışlıkla cennete girerek hakikat anlaşılınca dışarı atılan bir mücrîme döndüler!

Konstantin'in ordusu bir şey yapamayınca Papulos'un tebliğleri, Türk ahvâl-i dâhiliyesi hakkında kendi halkına teselli vermeye kalktı.

Yunan ajansları, Yunan ve Rum gazeteleri artık tüm ümitlerini Anadolu'nun göçmesine bağlamışlardı. O gazeteler millî hareketi mukavvadan bir bina mı

zannediyorlardı. Bilmem, fakat onlar bu hayal ile avunurken, Anadolu'dan giden bir haber onların beyninde bir bomba gibi patladı. Anadolu dört sınıf askerini ve eşyasının yüzde kırkını orduya vermesi haberi! Bu haberle düşman anladı ki, Anadolu'nun niyeti artık yalnız mağlup olmamak değil, düşmanın behemehâl mağlup etmektir.

Konstantin milletine bir ayda nasıl bitireceğini vaad ettiği harbi bitiremedi, ordumuzu ihâta etmek hakkındaki emelini tahakkuk ettiremedi. Fakat bunlara mukabil memleketinde artık homurdanmaya ve yer yer isyanlara başlayan bir halk; karşısında artık bütün menâbi'ni (kaynaklar) ve gittikçe taşıp kabaran bir ordu var. Bu vaziyet karşısında ne yapsın; çekilse mümkün değil, dursa darbeyi yiyecek, ilerlese sonu yok. Konstantin de şimdi şüphesiz Anadolu'nun bir çıkmaz ve yapacağı her hareketin o çıkmazda bir çırpınış olduğunu çok iyi anladı! Biz de artık ordumuzun yapacağı şeyi pekiyi biliyoruz: Düşmanı durdurmak icap ediyorsa o, korkulu bir kapan; düşmanı ezmek lazım geliyorsa o, önüne geçilmez bir merdane olacak. 3, 4 gündür başlayan düşman hareketi karşısında Başkumandanımız, elindeki orduya acaba bu üç vazifeden hangisini gördürecek? Biz şimdi artık burasını düşünmüyoruz bile: O ordu ister bir kapan, ister bir duvar, ister bir merdane olsun; yalnız şunu biliyoruz ki düşmanın artık bu seferki son çırpınış ve bu seferki çırpınışı son hareketidir.

İsmail Habib

21 Ağustos 1337

Numara: 262

Resmî Tebliğ: 20 Ağustos 337

Sol cenahta düşmanla temas vukua geldi-Afyon'da düşmanın mukabil taarruzu düşman-Düşman Rize'yi bombardıman etti.

Garp Cephesi'nde bugün mevziimizin sol cenahında düşmanla temas vukua gelmiştir. Afyon mıntıkasında Çobanlar ve Işıklar istikametinde ilerleyen düşman Hamidiye, Kamereli hattında tevkif edilmiştir. Bir düşman tayyaresi Akşehir ve Çıkot kasabasına birkaç bomba atmış ve ahaliden 2 şehit ve birçok mecrûh ölmüştür. Karadeniz'de düşman Rize'yi bombardıman etmiş ve 1 kadınla 2 çocuğu şehit etmiştir.

Tosyalı Kız

Dün fırkaya bir istid'â' (dilekçe) geldi:

“Tosya'nın İlyas Bey mahallesinden Kara Mehmet oğlu Mehmet Kerimesi Nazife” imzasını taşıyan bu istid'â'da, Nazife Hanım gönüllü ve fedai olarak cepheye hareketine müsaade edilmesini istirham ediyor.

“Anavatanımıza bütün mevcudiyetiyle ve istiklâl-i millîmizi mahvetmek hulyasıyla hücum eden erzel (rezil) Yunan palikaryalarının namussuz ve pek kirli ayaklarını mukaddes topraklarımız üzerinde görmesini hiçbir zaman arzu etmeyen cariyeler, istihlâs-ı vatan uğrunda cephelerde gazanferâne çarpışan erkek kardeşlerimle beraber bu mukaddes vazife-i diniyyede benim de bulunmaklığım hususunda fedai olarak cepheye harekete âmâde bulunduğumdan lütf-ı müsaade-i âlilerine...”

İşte istid'â' bundan ibaret ve şüphesiz bu istid'â' yüksek bir edebiyat lisanıyla yazılmıştır. Lakin o istidanın çetrefil lisanından en yüksek edebiyatlar doğabilir.

Nazife Hanım belki okumak, yazmak da bilmiyor. Belki onu acemi bir kâtime yazdırdı. Fakat ruhların asil ve coşkun feverânları (galeyan etme) karşısında yazının ve kelimenin ne ehemmiyeti var. Bir Türk kızı gönüllü olarak harbe koşacak kadar ruhunda ilahi bir hamle duruyor. Bir Türk kızının ruhunda kirli ayaklarıyla vatanın topraklarını çiğneyen Yunan'a karşı, kızgınlığı ve hayatını unutacak kadar girdaplı bir gayz (öfke) ve kin dalgalanıyor, bir Türk kızının hançeresinden en mert erkekleri utandıracak kadar cesur ve engin bir sadâ çıkıyor, bana kâfi!

Ahbulhak Hamid'in Nazife'si İspanya Ferdinand'ına karşı şahsî namusunu korumak için hayatını feda ediyor. Şimdi Anadolu'nun Nazife'si de ülkesinin namusunu çiğnetmemek için Kral Konstantin'in karşısına atılıyor. Hamid'in Nazife'si belki o hayalden ebedî bir şâhika (zirve) yarattı, Tosya'daki Nazife ise bizzat kendisi yüksek bir şâhikadır.

Yok o şâhikada anlatılmaz bir sulbîyyet (sertlik), o ruhta mefkûreleri döndüren bir derinlik ve Tosyalı kızın bu hareketinde yazıya ve kelimeye geçmeyecek bir büyüklük var.

Başka milletlerde olsaydı bir kızın cepheye gidişi bu kadar ve bu iş o kadar hayretle görülmezdi. Onlarda zaten kadın daima erkeğin içindedir. Hâlbuki bizde kadın cepheye gitmek değil, daha erkek içine girmedi. Bizdeki haremle selâmlık kalın bir duvarla ayrılmıştır. Bizdeki kadın bir saksı çiçeği gibi yetişir. Ve kadın bizde gölgeler ve kafesler içinde yaşayan mahcup bir mahlûktur. İşte Tosyalı Nazife böyle bir hayattan öyle bir cepheye atılıyor. Vâkıâ o, bu hareketinde yalnız değildir, dün Halide Edip Hanım da cepheye gitti, geçen İnönü'nde Halice Çavuş da ininden yavrusu alınan dişi bir arslan gibi, elinde mavzer, sarp tepelerde Yunanlarla çarpışmıştı. İhtimal bunlar da münferid hâdiseler gibi görülebilir, şurada burada iki, üç Türk kadınının bu hareketi ihtimal fevkalâde bir, iki ruhun şahsî feverânları gibi telâkki edilebilir; fakat Türk ve İslâm kadınının bizdeki hayatını düşününüz. Türk ve İslâm kadınının ne kadar gönüllü ve derin itiyatlarla ne kadar başka bir âlemde ve ne kadar kapalı bir hayatta yaşadığını gözünüzün önüne getiriniz, o zaman anlarsınız ki, Hatice Çavuş'un veya Nazife Hanım'ın hareketleri münferid birer hâdimi değil, bütün Türk kadınlığının ruhundaki derûnî feverânın haricî birer nişanesidir.

Hani bazı toprakların altında coşkun ve gürbüz sular vardır. Gürültüleri derinliklerde boğulan o seylâbeler (sel suyu) akacak yer bulamazlar, yalnız şurada burada nasılsa bir ferce bulmuş, nasılsa müsait bir menfez yakalamış birkaç kaynak görülür, nârin birer fiskiye gibi fırlayan o kaynaklar vâkıâ münferid birer fevvâre (fiskiye), fakat o ince münferid fevvârelerden anlaşılır ki o kalın toprağın altında girdaplı seylâbeler ve coşkun sular var.

İşte Türk kadını da şimdi Yunan'ın tecavüzü karşısında böyle gürültülü seylâbeler gibi uğultuludur. Üstünde o kalın toprak olmasa, kim bili ne kadar binlerce Türk kadını da Haticeler ve Nazifeler gibi ulvi birer fevvâre halinde kükreyip meydana çıkacaklar.

Vâkıâ İslâmiyetin ilk devrelerinde İslâm kadın, böyle değildi. O zaman İslâm mücâhidleri en uygun seferlere erkeklerle beraber giderler, en korkulu harplerde ürkererek kaçmak isteyen erkekler, o mücâhideler gözlerinin hiddetli kıvılcımlarıyla sebata mecbur ederlerdi. Hatta kanlı burçlar üzerinde ilâhî birer zühre yıldızı gibi parlayan, İslâm kızları görülürdü.

Lâkin İslâmiyet'in hakiki ruhundan uzaklaştığımız, İslâmiyeti yalnız zâhirî amellere riayet etmek zannettiğimiz iniş devrelerinde İslâm kadını da bilgiye ve hayata olduğu gibi, ulviyete ve mücâhedeye de uzak kaldı. Artık ilim bahçesi, İslâm kadını için girilmesi memnu' bir saha, artık aile ocağı, İslâm kadını için çıkılması memnu' bir mahbes olmuştu. Artık İslâm kadını kalın bir perde arkasında başka bir âlemde ve başka bir hayatta yaşıyordu. Yunan taarruzu karşısında Türk ve İslâm kadınının duyduğu gayz ve kinin azameti işte o kalın perdeyi bile titretti. Artık Hatice Çavuşlar ve Tosyalı Nazifeler anladı ki, Türk kadını İslâmiyetin ilk devirlerindeki hemşireleri gibi ulvî birer kahramandır.

Ah, kanlı tahtını ve lekeli tâcını kurtarmak ve yedi asırlık tarihimi devirmek için Yunan sürülerini gözü bağlı, kör ve bedmest (çok sarhoş) karanlığa ve ölüme sevk eden Konstantin bilse ki karşısındaki millet, kadınlarına kadar pürfevân ve karşısındaki milletin kadınları bile kendisiyle çarpışmak için berkarârdır, o zaman önünde bekleyen ölümün ne kadar kati ve önünde açılan mezarın ne kadar derin olduğunu daha iyi anlar ve daha iyi görürdü...

İsmail Habib

23 Ağustos 1337

Numara: 264

Resmî Tebliğ: 22 Ağustos 337

Garp Cephesi'nde sağ cenah ve merkezde mühim bir şey yoktur. Sol cenahta düşmanın keşif kıtaatı ateşimizle tard olunmuştur.

Mudanya'daki Rum ve Ermeniler

Ankara 22-(AA) İstanbul'da çıkan Ermenice gazeteler şu sırada Mudanya'da yirmi 8.000 Rum ve Ermeni muhacir toplanmış olduğunu ve bunların 2 aylık iaşesini temin için 1.500.000 dirhem talep edildiğini yazıyorlar.

24 Ağustos 1337

Numara: 265

Resmî Tebliğ: 23 Ağustos 337

Garp Cephesi'nde keşif kolu faâliyeti olmuş ve düşmandan muhtelif muhallerde esirler alınmıştır.

Anadolu'da Tezahürat Vatanperverane

Yeni Yunan taarruzu üzerine vatanın her tarafında büyük ve heyecanlı tezahürat icra ediliyor.

Ankara 22-(AA) Yeni Yunan taarruzu Anadolu'nun her tarafından vatanperverane tezahürata sebep vermiştir. Her gün muhtelif merkezlerden birçok telgraflar alıyoruz. Anadolu'nun düşmanı denize dökmek hususundaki azm-i kat'îyesini gösteren bu telgrafnamelerden bazılarını âtîde naklediyoruz ki görün. 20 Ağustos sene 37 dünkü gün belediye dairesi önünde içtima eden 5.000 kişilik heyet ordumuzun muzafferiyeti için bir dua baliğ irâd (getirmek, söylemek) edildikten sonra gayet heyecanlı tezahüratta bulunmuştur. Anadolu'nun şanlı eski İzmir'imizi çiğneyerek harîm (kutsal olan şeyler, harem) vatanımıza giren Yunan sürüleri üçüncü taarruzlarını da yaptılar. Fakat zafer Yunanlar için değil onlara şeni' tecavüzlerinin kahr ve tedbir dersini binlerce leşleriyle meydan darp ve şehâmet (yiğitlik) gösteren büyük ve kahraman ordumuzundur.

25 Ağustos 1337

Numara: 266

Resmî Tebliğ: 24 Ağustos 337

Kuvvetimiz Düşman Gerilerinde Aziziye'de

Sol cenahımızda düşman harekât-ı taarruziyesi inkişâf ediyor. Garp Cephesi'nde sol cenahımızda düşmanın harekât-ı taarruziyesi inkişâf etmektedir. İki tabur muhafazasında bulunan bir düşman kafilesine icra eylediği baskınla düşmana 7'si zabıt olmak üzere 100'ü mütecaviz maktul verdirmiş ve cephe ve erzak iğtinam edilmiştir.

İkinci Tebliğ-i Resmî: 24/25 Ağustos 337

Düşman Taarruzu Durdu

24/25 Ağustos sen 337 Garp Cephesi'nde dün sol cenahımızda ile müsâdemâtı olmuş ve bugün düşman taarruzuna devam etmemiştir.

Büyük Bir Hamiyet

Ayancık Müdafaa-i Hukuk Reisi Mithat Bey sevk olunan ve sevk olunacak olan bütün efrada yarımşar lira veriyor.

Sinop 20-(AA) Ayancık'tan sevk edilen efrad-ı askeriyeye mahalli Müdafaa-i Milliye Reisi Şükrüzade Mithat Bey yarımşar lira hediye etmiş ve yeni çağırılan ve

sevk edilecek bilumum efrada aynı surette teberruat taahhüt eylemiştir. Mûmâ-ileyh işbu hamiyeti Sinop mutasarrıfından tebrik ve teşekkürlerle bildirilmektedir.

İşgal Mıntıkasında Zulm ve Ta'di (Darlık Vermek)

Er meydanında kahraman ordumuzla boy ölçüşemeyen Yunanlar gerilerde müdafaasız silahsız biçare ahalden hincını alıyor.

Ankara 23-(AA) Yunanlar işgal mıntıkasında zulm ve ta'dilerinde devam ediyorlar. Afyonkarahisar'la Dumlupınar arasında akıncılarımızın baskınına uğrayan bir Yunan karakoluna mukabil mezkûr karakol civarında birkaç Türk ve Müslüman köyü Yunanlar tarafından kâmilen yakılmış ve ahali katledilmiştir. Bu fecâyi'-i vahşetten kurtulabilen bir kadınla bir erkek İzmir'e gitmişlerdir. Cephe arkasındaki bütün köyler bilhassa Tire ve Ödemiş köyleri ve Akhisar havalisi büyük bir sefalet ve perişaniyet içindedir. Bütün bu yerlere icra-yı mezalim eden Yunan çeteleri ahali elinde ne olursa alıyor ve muntazam bir plan dairesinde Türk ve Müslümanları imhaya çalışıyorlar.

27 Ağustos 1337

Numara:267

Tebliğ-i Resmî: 27 Ağustos 337

Düşman taarruzunu tecdîd (yenileme) etti-Bu umûmî taarruzu kanlı zayıatla püskürtüldü-Muharebe devam ediyor.

Düşman bugün (dün) öğleden sonra bütün cephede taarruzunu tecdîd etmiştir. Düşmanın bu umûmî taarruzu cephenin birçok yerlerinde kanlı zayıatla püskürtülmüştür. Muharebe devam etmektedir.

Dünkü Resmî Tebliğler

Garp Cephesi'nde düşman bugün bütün cephede taarruza geceden bilistifade mevâzi'mıza taarruza başlamış ve mukabil taarruzlar devam etmiş, bilafasıla 20 saat devam eden muharebe neticesinde bütün mevâzi' elimizde olduğu halde bu düşman taarruzu fazla zayıatla her noktada tard edilmiştir. Düşman gerisine akın yapan kollarımız (Canbaklı) havalisinde düşmanın bir otomobili ve bir düve koluna rast gelerek bir miktar esir alınmış ve 2 otomobil ile 200'ü mütecaviz düve iğtinam etmiştir.

Ankara: 26 Ağustos-Evvelki gün başlayan taarruz kemâl-ı şiddetle devame etmektedir. Dün gece geç vakit âfideki malumat vârid olmuştur.

Düşmanın sol cenahımıza vâki' olan mütemadi ve uzun taarruzları tamamıyla def edilmiştir. Düşman buraya üç fırkalık bir kuvvetle hücum ettiği halde bir netice istihsâl edememiş ve yarma teşebbüsleri akîm kalmıştır. Düşmanın taarruzlarına karşı mukabil taarruzlarımız muvaffakiyetle icra edilmektedir. Kıtaatımız mertçesine ve büyük bit şecâatle harp ediyorlar. Yaralı gazilerimizin yaralarını sardıktan sonra tekrar harbe iştirak etmektedir.

28 Ağustos 1337

Numara:268

Tebliğ-i Resmî: 27 Ağustos 337

Düşmanın bu taarruzu da kâmilin tard edildi.

Akıncılarımızın düşman gerilerinde faâliyeti.

Düşmanın 27 Ağustos'ta cephenin bütün imtidâdınca (uzama, uzayıp gitme) icra edilen taarruzda kâmilin tard edildi.

Usât Valisi ve Refikasının İdamı

Konya isyanı amillerinden usât valisi Mustafa Remzi ile refikası cinayetten biraderi Kadızade Hilmi, Mazlumzade Hacı Osman, Kalfazade Sait Mustafa, Paşazade Mustafa'nın bil muhakeme idamlarına karar verilerek infaz edildiği Konya mıntıkası İstiklal Mahkemesi'nden bildirilmektedir.

Yunanlar lehine casusluk eden Denizli'nin Kazlıköy nahiyesi belediye reisi Mehmet Efendi ile ahaliden Salih ve Tahir Hoca'nın bilmuhakeme idamlarına karar verilerek hükmü idamın infaz edildiği Konya İstiklal Mahkemeleri'nden bildirilmiştir.

29 Ağustos 1337

Numara:269

Tebliğ-i Resmî: 28 Ağustos 337

Düşmanın dünkü taarruzları da zayıat-ı azami ile tard edildi.

Düşman bugün de bütün cepheye taarruzuna devam etmiştir. Geceli gündüzlü devam eden hünzirâne (kanlı) muharebe neticesinde düşmanın taarruzları zayıat-ı

azami verdirilerek tard edilmiş ve bazı nokatta alan-ı muharebe devam etmekte bulunulmuştur.

Loyd Corc'un (Lloyd George) Dedikleri

Türklere tazyik mümkün olmadığından muharebeleri serbest bırakmaya mecbur kaldık.

Ankara 28-(AA) Loyd Corc Türk Yunan ihtilafına dair avam kamarasında irâd ettiği noktada demiştir ki harbe nihayet vermek için yanlı tarafı birden sıkıştırmak veyahut aralarındaki ihtilafı kendilerine hal etmeleri için tarafeyni serbest bırakmak lazım geliyordu. Harbe nihayet vermek için Yunanları şehirleri topa tutmak tehdidiyle tazyik edebilirsek de Türkleri tazyik için Anadolu dağlarında tazyikatta bulunmaya imkân yoktur. Bu sebeple Meclis-i Âli ikinci şıkkı kabule karar verdi. Filhakika her iki taraf medâyatında (nihayet) şiddetle musırr (ısrar eden) olduğundan meselenin en tabii çaresi silahtır. Loyd Corc bundan sonra Yunanistan'ın samimi bir dostu sıfatıyla birtakım tavsiyelerde bulunmuştur.

Yunan Melunlukları

Yunanlar dil-âverlerimizi (yiğit) aldatmak için Allah Allah diye bağıyorlar.

Ankara 28-(AA) Ankara'ya gelen ilk yaralı askerlerimizden bize ve düşmana dair birçok şayan-ı dikkat haberler alıyoruz. Bize dair olan haberler umûmîyetle pek ziyade şayan-ı memnuniyettir. Askerlerimizdeki kuvve-i maneviye ve kudret-i cengaveranenin bu dereceye yükseldiği müşahede edilmiştir. Düşmana dair olan haberler ise ekseriyetle ya acayip ve gülünç veyahut sadece şayan-ı hayret ve istihkardır (hakir görmek). Yaralılarımızın ifadelerine nazaran Yunan askerleri bizim kuvvetlerimizin kendilerine takarrüb ettikleri esnada hep bir ağızdan Allah Allah diye haykırıyorlarmış. Bizim askerlerimiz bu tarz hareketleri ahmakça, hileyi anlamayacak kadar saf zannedenleri pek nâ-kabil (olamayacak) tamir bir hataya düşüyorlar. Biz Türkler hassen iki yıldan beri be için ve kim için harp ettiğimiz ve hak ile imanın ne tarafta olduğunu en küçük ferdimizden en büyük kumandanımıza kadar kemâl-ı vâzih (açık, belli) ve kat'îyetle bu idrakin birtakım şeytani desiselerle (hile) sarsılmayacağını bir kere daha düşmanlarımıza ihtar etmek isteriz. Yalnız silah kuvvetiyle işin içinden çıkamayacağını tekrar ve endişe ile müşahede eden Yunan

askerlerinin Allah'ın ismini fesada vasıta olarak kullanmaya cüret edişleri tarih-i beşeriyetin en kafirane ve melunane hadiselerinden biri terakki edecektir.

30 Ağustos 1337

Numara:270

Tebliğ-i Resmî: 29 Ağustos 337

Düşman dün de taarruza devam etti.

Düşman bugün de cephenin hemen bütün imtidâdınca taarruza devam etmiş ve bazı yerlerde birçok zayıat mukabilinde mevzii bazı muvaffakiyetler kazanmış ise de vaziyet-i umûmîyemizde bir tebdil olmamıştır. Muharebat devam ediyor.

Düşmanın Zayıatı Pek Müthiş

Bir haftadır çelikten hiç farkı olmayan cephemize çarpan düşman ordusu vadilerde yığın yığın leş bırakıyor.

Ankara 29-(AA) Bir haftadır geceli gündüzlü devam eden muharebeler esnasında düşman bazı taraflarda ölülerini bile defnetmeye vakit bulamıyor. İlk taarruz gününden beri insafsızca ileriye doğru sürdüğü askerleri ateşimizin hâkim olduğu vadilere yığın yığın terk edip çekiliyor. Son Anadolu muharebelerinin hiç birinde düşman inadının kendine bu derece dehşetle pahalıya mal olduğu görülmemiştir. Tacını kurtarmak ve tarhını muhafaza etmek endişesinden başka bir şey ile mütehassıs olan ecnebi kral kısm-ı azami Trakyalı Rumlardan mürekkebin ordusunu bir haftadan beri kim bilir kaçınıcı defa olarak sıra sıra çelikten hiç farkı olmayan cephemize çarpıyor ve her çarpışında ortada binlerce insan leşinden müteşekkil bir enkaz yığını bırakıyor. Hasseten iki günden beri devriyelerini (gezici karakol) karşılarındaki vadilere doğru çeviren kumandanlarımızın seyr ü temaşa ettiği şeyler ekseriye gözleri ürpertici yığınlardır.

Yunan Zulmü

Muradlı ahali nakliyat yapmak için dağlara kaçıyor.

Ankara 29-(AA) Yunanlar Muradlı ve civarında ahalinin araba ve hayvanatını mühimmat-ı harbiye nakliyesinde kullanmak istemişler. Halk dağlara kaçmak suretiyle bu nakliyatı icradan imtina' (yapmama, geri durma) etmiştir.

Refet Paşa Hazretleri'nin Teşekkürleri

Müdafaa-i Milliye Vekili Refet Paşa Hazretleri orduya iltihaka koşan esnân-ı (yaşlar) erbabına, ordunun takviyesi için çalışan tekmil-i efrad-ı millete, heyet-i ihtiyarlara, jandarma ve polise, müdafaa-i hukuk cemiyetlerine, memurin-i mülkiye ve askeriyeye ve Tekâlif-i Milliye Komisyonları'na teşekkür ediyor.

Kral Hasta Olmuş

İstanbul gazetelerinden bildirilen telgraf hulâsalarına göre, Kral Kosti hastalanmış ve tedavi için İzmir'e gidecekti: Yunan ordusunun Sakarya seddinde ve Haymana çölünde kötürümlemesi üzerine Yunan kralı da hastalanıyor. Anladık ki kral, ordusunun vaziyeti iyi olduğu vakit sıhhatte, ordusu fena bir vaziyete girdiği vakit de yataktadır!

Kral, İzmir'e geldiği zaman da hastalanmıştı, bu hastalık muvaffak olmamak korkusundandı. Bu hastalık iki İnönü darbesinin endişesindendi. Bu hastalık mideden ve uzviyetten değil, ruhtan ve maneviyattan geliyordu.

Çelebi Sultan Mehmet de böyle bir hastalığa tutulmuştu. Zamanın bütün doktorları çalışmışlar, onu tedavi edememişlerdi. Padişahın bir iştahsızlık, padişahın gündün güne vücuttan düşen bir zaafiyet vardı. Nihayet zamanın hem en iyi doktoru, hem de büyük şairi olan "Şeyhî" padişahın marazını keşfetmiş, tedavinin uzviyette değil, ruhta aranmasını söylemiş, kazanacağı herhangi bir zaferle padişahın iyi olacağını temin etmişti. Nitekim Karamanoğlu'na karşı kazanılan bir zafer padişahı derhal iyi etti.

Hükümdârlarda bu gibi manevî hastalıklar her vakit görülür ve her vakit bu gibi manevî hastalıklarda zafer bir deva, mağlubiyet bir ihtizârdır (can çekişme). Kral Kosti'nin hastalığı da böyle bir devaya muhtaçtı. O zaman onun ordusu ilerledi, ordusu Kütahya ve Eskişehir'e girdi, nasıl şerait ve avâmille (sebepler) olduğunu şimdi daha iyi anladığımız bu zahiri harita muvaffakiyetinden sonra kralın sıhhati fevkalade mükemmeldi.

Eskişehir'e atının üstünde haşmetli bir alayla ve esâfirî (uydurma hikâyeler) bir debdebe ile dâhil olurken vücudu şüphesiz dimdik, çehresi belli ki çok beşûş (güler yüzlü), tebessümleri şüphe yok ki çok mezbûldü (zayıf)! Lakin o sıhhat kâzib (yalancı) bir fecir, o beşâşet uçucu bir rüya, o tebessümler fâni birer şebnemmiş.

Haymana ovası kralın bütün sıhhatini alt üst, bütün o beşâşetini târumâr, bütün o şebnemli tebessümlerini mâtemli birer gözyaşı yaptı!

7 gündür Yunan ordusu Haymana ovasında, hırçın ve asabî çırpınıyor, 7 gündür Yunan sürüleri başlarını granitten bir cepheye çarptılar, 7 gündür geceli gündüzlü Türk süngüsü ve Türk kurşunu dereleri, tepeleri Yunan lâşeleriyle doldurdu. Neye inat ediyorlar, 7 gündür yaramadıkları bir cepheyi bundan sonra da hiç yaramayacakları, 7 gündür başaramadıkları bir şeyi bundan sonra da hiç yaramayacakları halde neye inat ediyorlar? Ne yapsınlar, çekilsinler mi? Fakat o zaman karşısındaki ordu bırakmayacak, o zaman yeni kurulan bir taht zîrûzeber (alt üst) bu kadar hulya hurdahâş ve o kadar emekler berbat ve perişan olacak, ne yapsınlar, hücumdan vazgeçip oldukları yerde dursunlar mı? Lâkin karşısındaki düşman gittikçe heybetleşip, gittikçe çoğalıyor. Bulunduğun yerde ne bir ağaç, ne bir gölge var, bulunduğu yerin semâsında yakıcı bir güneş, ayaklarının altında kavurucu bir çöl var. Hüzüm etmeyip bekleyip beklemek; lâkin bu ölümü ve inhizâmı beklemektir. Peki çekilmek mümkün değil, durmak mümkün değil ne yapsınlar, ilerlesinler mi? İşte 7 gündür onlar da buna çalışıyorlar, 7 gündür gerilemek imkânsız, durmak gayri kabil olduğu için ilerlemeye uğraşıyorlar, ilerlemek; fakat o zaman da ölümün tırpanı var. Yunan ordusu için gerilemek bir inhizâm, durmak bir mağlubiyet, ilerlemek bir doğranmak oldu! Çekilse hüsrân, dursa esaret, ilerlese ölüm bekliyor.

Mektepteyken coğrafya kitaplarında okurduk. Haymana ovası ağaçsız ve gölgesizmiş, köyleri pek seyrek, suları pek nadirmiş, oranın sıcaklığı hatt-ı istivâ (kaplama, örtme) gibi şiddetli ve oranın soğuğu buzlu Sibiryâ iklimleri gibi bîamanmış. Kim derdi ki o çöl bir gün Yunan ordusu için bir adem çölü olacak.

Yok, Kral Konstantin'in hastalığına hak vermeli, bütün ümidi o ordunun bu çölden ilerlemesine bağlıydı, bütün tahtı ancak o ordunun ilerlemesiyle ayakta durabilecekti. Ordusu durunca kralın sıhhati de durdu, ordusu ilerlemeyince kralın hastalığı ilerledi. Lâkin 7 gündür ordusunun gördüğü şey ancak muvaffakiyetsizliktir. Kral, ordusunun muvaffakiyetsizliğiyle hasta olmak, yarın o ordunun münhezim ve perişan olduğunu gördüğü vakit ne olacak? Yunan kralı ordusuz kalsın da Yunan milleti isterse krallı kalsın, bana ne!

31 Ağustos 1337

Numara:271

Tebliğ-i Resmî: 30 Ağustos 337

Son taarruzları dün dahi devam etmiş ve tard edilmiştir. Cephede düşmanın bugünkü taarruzu geç vakte kadar devam eylemiştir.

Eskişehir’de Şura-yı Harp

Yunanlar ümidi kesti- Muhâsamatın (düşmanlık) tatilini düşünüyorlar.

Ankara 30-(AA) Bir Yunan gazetesinin verdiği malumata göre son taarruzun müthiş telefât ile muvaffakiyetsizlikten başka bir şey elde edemeyen Yunanlar (okunamadı) riyaseti altında Eskişehir’de bir şura-yı harp akdetmiştir. Paris (okunamadı) şura-yı harbin mesul-u askeriyeyi münakaşa ettikten sonra Türk-Yunan muhâsamatının tatili imkânını müzakere eylediğini yazıyor.

Yunan Zabıt Zayıtı

Ankara 30-(AA) Son muharebelerde Yunan ordusunun zabıt zayıtı yükselmiştir. Birçok kıtalar zabıtsiz kalmıştır. Harbiye nezareti (okunamadı) ikinci ve üçüncü sınıf talebelerini zabıt sıfatıyla cepheye göndermektedir.

Eskişehir’de Yangın

Bu yangın çekilmek hazırlığının mukaddimesi mi?

Ankara 30-(AA) Atina’dan Britanya gazetesine bildirildiğine göre Eskişehir’de bir yangın zuhur ederek şehrin mühim bir kısmı müteharrik olmuştur. Yangın esbâbı (sebepler) zuhuru mevzubahis olmaktadır. Bazı köylerden alınan malumata göre yangın Yunanlar tarafından çıkarılmıştır.

Karargâh-ı Umûmîye’imizde Faâliyet

Ankara 30-(AA) Havas Ajansı tebliğ ediyor. Karargâh-ı Umûmîyemizde müstesna ve fevkalade bir faâliyet hüküm sürmektedir. Mustafa Kemal Paşa geç vakitlere kadar uyumayarak harekât ile meşgul olmakta ve kumandanlarıyla müzakerat etmektedir.

Yaralı Gazilerimiz

Yaralı gazilerimiz hastahaneden cepheye kaçıyorlar.

Ankara 30-(AA) Geçen gün şehrimizdeki hastahanelerden 40 tane yaralı askerin kaybı nazar-ı dikkat celbetmiş ve yapılan tahkikat neticesinde bunların cepheye asker taşıyan trenlerden birine atlayarak elleri ve başları henüz sarılı olduğu halde tekrar cephede buldukları anlaşılmıştır.

II.4.9. 1337 (1921) Yılı Eylül Ayı Haberleri

1 Eylül 1337

Numara: 272

Tebliğ-i Resmî: 31 Ağustos 1337

Düşmanın dünkü taarruzu da tard olundu.

Düşmanın zayıtı zami-Alınan ganaim ve üserâ-Düşman ordugâhları süvarilerimizin topçu ateşi altında.

Bugün geç vakte kadar devam eden düşman taarruzları mukabil taarruzlarımızla tard olunmuş ve 1'i zabit olmak üzere bir miktar esir ve birkaç makineli tüfek iğtinam olunmuştur. Düşman zayıtı azamidir. Düşman gerilerinde icra-yı faâliyet eden süvarilerimiz düşmanın Güzelcekale civarındaki ordugâhlarını topçu ateşi altına alarak zayıt verdirmiştir.

Yunanlar Tebliğ Neşr Edemiyorlar

Ankara 31-(AA) İzmir'de münteşir Telgraf Gazetesinin cephemiz muhabiri yazıyor: Sakarya civarında muhabere şiddetle devam etmektedir. Erkan-ı Harbiye her ne fikre mebnî (bir şeye dayanan) henüz tebligat çıkarmamıştır.

3 Eylül 1337

Numara: 273

Tebliğ-i Resmî: 2 Eylül 1337

Garp Cephesi'nde sağ cenahta düşman taarruzları kâmilten tard edilmiştir. Merkez mıntikasında düşman bir miktar arazi kazanmıştır. Sol cenahta sükûnet vardır.

Anadolu Ajansının Harp İcmâli (Özetleme)

Ankara 3-(AA) Cepheden aldığımız malumata nazaran dokuz günlük vukuat-ı harbiye ber-vech-i icmâl olunur:

1-Dokuz günden beri düşmanın ordumuz cephesine ukrane (netice alamama) savleti el hamd her tarafta kendisine pek çok zayıat verdirilerek tevkif edilmiş, mühim muvaffakiyet bekleyen düşman bilakis kendisi için müthiş felaketler zuhurundan endişe etmeye başlamıştır. Düşman kıtaatındaki zayıat bilhassa zabıt zayıatı mühimdir. Düşman efradı bir türlü tazyiklerle hatlarımızın önüne sürülmekte ve buradan müessir ateşlerimizle süngülerimizle erimektedir. Bin tereddüt ve bezginlikle her gün bazı noktada düşmanın yaptığı taarruzlar ise kıtaatımızın dilirâne savletleri neticesinde sühûletle def edilmektedir. Efrat ve zabitanımızın harp fedakârlıkları her türlü fevkindedir. Mecruh-u efrad ve zabitanadan birçoğu hatt-ı harbi terk etmemişlerdir. Zayıat-ı umûmîyemiz düşmana nispetle pek azdır.

2-Düşman gerilerindeki taciz ettiğimiz akıncı kıtaatımızın yılmaz baskınlarıyla her gün muvaffakiyetlerle teveccüh etmektedir. Düşmanın otomobil ve makara kolları toplu olarak ve bir kısım efrat müntesir (dağılan, saçılan) fırsat bulan akıncı kıtaatımızın taarruzlarından kurtulamıyorlar. Bu suretle 28-8-37'de baskınımıza uğrayan 150 otomobilden mürekkeb bir düşman nakliye kolundan 16 otomobil tahrip ve muhafızları imha, diğerleri geriye firara icbar edildi. Düşman efradına dörtte bir ekmek verilmektedir. Pis suları içen düşman efradında hastalık ziyadeleşmiştir.

3-Peyderpey vürud (gelme, geliş) eden esir ifna' (mahvetmek) bir haldedir. Bunlar düşmanın Müslüman ahaliye reva gördüğü fecâyi'yi gizlememektedir. Kendilerine ekmek vermeyen hayvan, mevâşî veya kadınlarını gizleyen köylülerimiz derhal idam edilmekte ve kimse tarafından sorulmamaktadır. Bazı genç kızlarımızın düşman ağırlıklarıyla beraber ağırlıklarıyla beraber taşındığı istihbar edilmiştir. Askerin güzergâhındaki birçok köyler yakılmaktadır.

Ezcümle Aziziye civarındaki Soğuk, Koyuhorandere köyü ve Ağılkan, Olcak, Suvermez, Akorak köyleri ve mezruatı kâmilen düşman tarafından yakılmıştır. Ve İznik civarında şarka Güristan, Kibarca, Bereket, Akçapınar karyeleri de yakılmıştır.

4-Evvelce Yunan hizmetinde çalışan bazı bedmayeler (soyu bozuk, ahlaksız) düşmanın Müslüman ahaliye yaptığı mezalim ve işkenceleri gördükten sonra dehalet fırsatını taharri etmektedir. Ezcümle Delibaş Mehmet'in kafasını kesen Murat bu suretle dehalet etmiştir.

İkinci Siyah Kitap

İstanbul Muhacirin Müdüriyet-i Umûmîyesi Yunanların yaptığı tüyler ürpertici mezalimi musavver ikinci siyah kitabı neşretti.

Ankara 2-(AA) İstanbul Muhacirin Müdüriyet-i Umûmîye Yunan fecâyi'ne dair ikinci siyah kitabı neşretmiştir. Bu kitap birincisine nispeten daha ziyade tüyler ürpertici vaka ile doludur. Bu vakayı son defa Marmara sahillerime gelen İngiliz, İtalyan ve Amerikan murahhaslarla Osmanlı Hilal-ı Ahmer heyetinin müşahadet ve tahkikatıyla meydana çıkmış ve birçok resimler vesikalarla kayd ü tespit edilmiştir. Bu kitabın mukaddimesinde deniliyor ki bu ilkbaharda Yunan ordusu Marmara sahillerinde müşahede olunan kadın, çoluk çocuk ve beşikteki yavrulara kadar umûmî bir katliama girmiştir. Bu katliamlar yalnızca Marmara sahillerinde merkeze aks etti. İçerlerinden bir türlü haber alınamadı. İlk neşrettiğimiz Siyah Kitap'tan sonra bu katliamın duracağını zannediyordu. Bu ikinci ciltte görüleceği gibi birincisinden daha siyahtır. Yunan askerleri bütün suretiyle bin seneden beri Marmara havzasının kenarlarında yerleşmiş Türk köylü ailelerine hücum etti. Erkeklerin karılarının önünde parçaladıktan sonra Yunan zabıt ve neferleri Müslüman kadın ve kızlarının taarruzlarla ırzlarını kirletti. Köylerden dağlara, civar ormanlara kaçırtdılar. Sonra barındıkları bu dağlar ve ormanlarda rast gelen müfrezelere katl ettirdiler. Evvelce çocukların yalnızca kolunu kesiyorlardı. Daha sonra çocuklarda katliama koyuldular. Siyah kitapta munderiç müşahedata nazaran son Yunan fecâyi'ne saha olan yerler Beykoz, Şile, Kandıra, Ezine, Bayramiç, Biga, Kale-i Sultaniye, Bandırma, Erdek, Çatalca, Gelibolu, Bostancı havalisi teşkil ediyor. Yalnız Elmalık mevkiinde 1.100 ve papası Burköylüsü namında Yunanistan'ın iki memuru tarafından idare olunmaktadır. 1.100 Müslüman şehit edilmiştir. Gayet usul dâhilinde miyan programa tevfiikan yapılan katliamlar Yüzbaşı Dimitri Papagir yakıyordur.

4 Eylül 1337

Numara: 274

Tebliğ-i Resmî: 3 Eylül 1337

Yalnız topçu ve piyade ateşi teati edildi.

3 Eylül 337 tarihli resmî tebliğdir: Akşama kadar tarafeyn arasında bazı nokatta topçu ve piyade ateşi teati edilmiştir.

Merkezde De Düşman Tard Edildi

Mukabil taarruzumuz üzerine düşman faâliyet-i tekmili cephede durdu.

Ankara 3-(AA) Cepheden alınan malumata nazaran dün gece ve bugün öğlene kadar devam eden şedîd mukabil taarruz ile düşmanın merkezimize karşı olan taarruzları tard ve tevkif olunmuştur. Askerimizin şevki cengaveranesi fevkaladedir. Düşmanın gördüğü bu mukabil taarruz üzerine faâliyet-i tekmil cephede dûcâr-ı tevkif olmuştur. Bugün yalnız topçu ateşi teati edilmiştir.

Yunan Şenâati

İslamları cebren istihdam ediyorlar.

Ankara 3-(AA) Yunanların vahşet ve şenâatleri gittikçe insani hudutları aşmaktadır-İşgal ettiği saha dâhilindeki Müslümanları bütün vesait-i naklieleriyle kendi cephe askeri, erzak, mühimmat-ı nakliyede cebr ve şiddetle kullanmak, bu caniyane işi görmekten imtiyaz eden biçare köylüleri evlerini barklarını yıkmak ve esirlerimizi envai işkencelere mahkûm etmek bu vahşetlerin en hakikilerini teşkil eder.

5 Eylül 1337

Numara: 275

Vaziyet-i Harbiye

Evvelki gün düşman hiç hareket göstermemiştir. Ve tüm cephelerde yalnız topçu ateşi teati edilmiştir. Gece gelen ajansın harp telgrafı düşmandaki (okunamadı) dün öğleye kadar devam ettiğini bildiriyor. Ve ajans düşmanın son (okunamadı) bulunmakta olduğunu bugünle beraber düşmanın dinlendikten sonra (okunamadı) daha taharriye etmiş muhtemel sandığını ilave ediyor. Fakat bugün öğlene kadar yeni vaziyeti bildiren yukarıdaki tebliğ-i resmî düşmanın dün öğleden sonra taarruza kalktığı ve geç vakte kadar devam eden bu taarruzunda düşmana büyük zayıat verdirerek tard edildiğini bildiriliyor.

Eskişehir Yangını Yunan Mühimmat Deposundan Çıkmış

Geçen gün Eskişehir'de zuhur eden bir yangın neticesinde bu güzel ve tarihi beldemizin büyük kısmının kül olduğunu büyük bir tesirle yazılmıştı. Dünkü posta

ile gelen Atina gazeteleri bu hususta pek az malumat vermektedir. Yalnız Gunaris'in nim resmî vasıta-i neşr efkârı olan Politiye gazetesi, hükümete çekilen telgrafnamelere atfen geçen Pazar günü Eskişehir'de büyük bir yangın çıktığını ve şehrin büyük bir kısmının kül olduğunu yazıyor. Bu hususta alınan malumata göre Yangın Eskişehir'deki mühimmat deposundan çıkmış, vukua gelen infilaklar üzerine şehrin mahsulât-ı sairesine sirayet etmiştir. Yunan matbuatı, en güzel ve tarihi bir beldemizi mebdel-i (başlangıç) ramad (kül) eylemek suretiyle kendilerine tertib-i mesuliyet-i maneviye tahfif (hafifletme) etmek için şehri mezkûrda bulunan Kral Kostantin'in bizzat yangının itfasına nezaret ettiğini ve şehirdeki bütün Yunan kuvve-i muhafazasının ateşi söndürmeye çalıştıklarını iddia edip duruyor. Hatta bir rivayete göre kralın hastalığı yangının itfası esnasında uğradığı yorgunlu neticesi imiş. Herhalde şurası manidardır ki Eskişehir'in en büyük kısmı yandığından beri bir hafta geçtiği halde Yunan menbaı bu hususta büyük bir ketumiyet muhafaza eylemekte, hangi mahallelerin yandığı şehirdeki hasarın miktarı ne olduğu, nüfusça zayıf olup olmadığı hakkında hiçbir tafsilat verilmemektedir.

6 Eylül 1337

Numara: 276

Ajansın Harp Tebliği: 5 Eylül 1337 Akşam Alınmıştır

Yakında Mühim Tebşirat Alacağız

Düşmanın taarruzu tamamıyla kırılmıştır. Vaziyet-i askeriye lehimize olarak netice bulmak üzeredir. Anadolu Ajansı yakında karinlerine tebşiratta nulunacağını ümit eder.

Tebliğ-i Resmî: 5 Eylül 1337 Sabah Alınmıştır

Dün öğleden sonra düşman yine taarruz etmiş ve yine akîm bırakılmıştır. Merkez mıntıkasında düşmanın bugün dahi yaptığı taarruzla akîm bırakılmış, bütün cephede fasılalı topçu ve piyade ateşleri teati olunmuştur.

Yunan Askerleri Firar İçinde

Ankara 5-(AA) Yunan Harbiye Nazırı Totakis, asker kaçaklarının muayyen cezayı kanundan mâ-adâ itham müddetlerinden bilitibar cebren altı ay daha istihdam edeceklerini ilan eylemiştir.

97, 98, 99 Tevellüdlülere (Doğma, Doğum)

Celp ve ne kadar faâliyet gösterilirse muvaffakiyet de o nispette seri olacaktır.

1-Maksat-ı mukaddesemizin istihsali, düşmanın onünden ziyade büyük kuvvetlerle vakurane savletlerini def eden ordumuzun takviyesi için 297, 298, 299 tevellüdü efrattan müsta'celen silâhına davet olunacaktır. Bu arada işleri tesviye için 9 Eylül 337 tarihine kadar müsaade edilmiştir. Tarih-i mezkûra müsâlif (biriyle birlikte seyreden) Cuma günü davet olunan her şahıs şubesi merkezinde ispat-ı vücut edecektir.

2-Celp ve sevkte ne kadar faâliyet gösteriliyor ise muvaffakiyet de o nispette seri olacaktır. Cihet-i askeriye, cihet-i mülkiye ile her zamanki gibi teşrik-i mesai ederek ve geceli gündüzlü bir aile efradı gibi çalışarak ahaliye aliüldevam müessir takibat icra ve har türlü vesait-i nakliyeden istifade ederek hareketlerini teşriî (kanun ile yapma) edecektir.

3-İş bu davette dahi her gün devamlılar çalışarak camilerde ihtiramat-ı fevkalade ile sancak ve alemler altında toplanarak keyfiyet-i celp ilan olunacak ve karyelerden efrat toplanarak merasim-i mahsusa ile şube merkezine getirilerek istikbal teşriî edilecektir. Bilumum memurin Devlet-i Âli ve şeref-i memleket tekâmîli (tamamlama) efrad, millet sevkıyatı daima vazife telakki etmeli canıyla ve başıyla çalışmalıdır.

4-Vatan-ı vazifeyi mukadder etmeyenler ve katında davete icabet etmeyenler İstiklal Mahkemeleri'ne teslim edilecektir.

5-Silahlı ve silahsız Müslüman efrat muntazam ve mazbut (korunmuş) kabileler halinde Ankara efradı sevk komisyonuna gönderilecektir.

6-Mezkûr tevellüdü Hıristiyan efrat dahi aynı zamanda celp edilerek 300,304 tevellüdü Hıristiyanların celp emrinde gösterilen tarihte sevk olunacaktır. Bunlardan bedel-i nakdi ve verilenler bittabi serbest bırakılacaktır.

7-İş bu emrin verildiği tarih ordu dairesine bildirilecektir.

8-İş bu emir 4. ve 5. Kolordu ahz-ı asker heyetleri vasıtalarla Ankara, Bolu, Kastamonu, Konya vilayetlerine, Çorum, Sinop, Niğde mutasarrıflıklarına verilmek ve bir ay malumat ve takip Kastamonu, Konya havalisi (okunamadı), Anadolu, Menzil müfettişliğine (okunamadı) müfettişliğine tebliğ ve Başkumandanlığa ve

Erkan-ı Harbiye-i Umûmîyye Riyaseti'ne ve Dâhiliye Vekâleti, Merkez ordusu Garp Cephesi Kumandanlıkları'na arz olunur.

7 Eylül 1337

Numara: 277

Ajansın Harp Tebliği: 6 Eylül 337 Akşam Alınmıştır

Düşman Çekiliyor mu?

Cepheden alınan malumata nazaran düşman kollarının geriye doğru gittikleri edilen istikşâfat neticesinde anlaşılmıştır.

Tebliğ-i Resmî: 6 Eylül 337

Düşman kıtaatı geri gidiyor.

Garp Cephesi'nin bazı aksamında üç günden beri devam eden düşman taarruzları tamamen kırılmış ve bu akşam bazı düşman kıtaatının geri gittikleri görülmüştür.

8 Eylül 1337

Numara: 278

Ankara 8-(AA) Müsta'celdir. Cepheden bugün aldığımız malumata nazaran vaziyet-i harbiye ber-vech-i zîrdir:

1-Sağ cenahta kahraman kıtaatımızın icra ettiği mukabil taarruzu neticesinde düşmanın iki alayı pek perişan surette ricata mecbur olmuştur. Düşmandan esir, esliha ve mühimmat alınmıştır. Bu noktada düşmanın ilk zayıtı olarak 500 kadar maktul sayılmıştır.

2-Sol cenahta taarruz eden kahraman kıtaatımız devamlı ve şiddetli muharebelerden sonra düşman siperlerine girmiştir. Düşmanın bu siperleri üç hattan ibaret olup İngiliz bombaları ile dolu olduğu görülmüştür. Burada 200 kadar düşman maktulu sayılmıştır. Düşmandan hafif ve ağır makineli tüfenkten mâ-adâ miktarı henüz malum olmayan bomba ve silah iğtinam edildi. Taarruzumuz bu mıntıkların diğer aksamında da devam etmektedir. Bugün icra edilen tayyare keşifine nazaran düşmanın sınıf-ı muhtelifeden mürekkeb bir kolunun karmakarışık bir surette garba doğru geriye gitmekte olduğu anlaşılmıştır.

Tebliğ-i Resmî: 7 Eylül 337

Düşman Mevâzı'na Taarruzlarımız.

Taarruz sırası bize geldi-İlk iğtinamat-Düşman gerilerine akınlar.

Cephenin muhtelif nokatında düşman mevâzı'na icra edilen taarruz ve baskınlarla bazı mühim noktalar düşmandan zapt ve istirdad edilmiş, bir miktar esir alınmış ve makineli tüfek iğtinam edilmiştir. Her iki cenahtan düşman gerilerine akın yapan süvarilerimiz düşmanın otomobil kollarına taarruz ederek bir hayli zayıt verdirmiştir.

İngilizler De Anladı

Ankara 7-(AA) İstanbul'dan alınan hususi ve nim resmî haberlere nazaran ordudaki İngiliz mahfil-i askeriyesinin son Yunan Sakarya Muharebeleri'ne dair mütalaatı tamamıyla bizim lehimizdedir. Ezcümle İstanbul hayat-ı işgaliyesi miyanında mühim bir makam sahibi olan bir İngiliz generali bu muharebenin bizim muvaffakiyetimizle neticeleneceğine kani' (inanmış) olduğunu beyan etmiştir.

10 Eylül 1337

Numara: 279

Tebliğ-i Resmî: 9 Eylül 337

Merkezde Taarruzlarımız Devam Ediyor

Aldığımız esirlerin cebinde buğday ve arpa var.

Merkez mıntıkasında taarruz devam ediyor. Kıtaatımız düşman mevâzı'nın bazı aksamını zapt ile bir miktar tüfek ve malzeme iğtinam etmiş ve esir almıştır. Elde edilen bilumum üserânın ceplerinde buğday ve arpa taneleri var.

11 Eylül 1337

Numara: 280

Tebliğ-i Resmî: 10 Eylül 337

Beylikköprü Mıntıkasında Düşman Mevâzı'nı İşgal Ettik

Müteaddid topçu ve pek çok tüfenk ve malzeme-i harbiye iğtinam ettik.

Beylikköprü mıntıkasında tarafımızdan icra edilen taarruz neticesinde düşman mevziinin mühim aksamı zapt ve düşmandan müteaddid topçu ve pek çok makineli tüfenk ve malzeme-i harbiye iğtinam edilmiş ve biri zabıt olmak üzere birçok esir alınmıştır.

Düşman Umûm Cepheye Kaçıyor

İsmet Paşa Hazretleri'nin Telgrafı:

1-Düşmanın suret-i umûmîyetle ricata mecbur olduğu anlaşılması üzerine ricatını takip için bugün cephenin muhtelif aksamında taarruza geçilmiş ve düşman birçok noktada zayıat-ı azami ile tard edilmiştir.

2-Beylikköprü, Bakırköy garbında taarruz eden kıtaatımız düşmanı Beylikköprü istikametinde tard ederek, Duanya, Çekirdeksiz, İzniyeli ve Üçpınar işgal etmiş ve düşmandan top, makineli tüfenk ve silah iğtinam edilmiş ve zabıt ve nefer esir alınmıştır. Bu mıntıkada taarruza devam edilmektedir.

3-Dikilitaş istikametinde taarruz eden kıtaatımız muvaffakiyetle ilerlemiş ve bir kısım düşman mevâzı'nı zapt ve işgal eylemiştir.

4-Afyon ve Sandıklı mıntikasında sükûnet vardır.

Garp Cephesi Kumandanı İsmet.

Zafer Yolu

Sakarya'ya ilerleyen kuvvetle, Sakarya'ya kadar çekilen kuvvet 15 gün kanlı, bîaman bir harbe tutuştu. Sakarya'ya kadar ilerleyen kuvvet 15 gün mütemâdî hücumlarda ve gece gündür taarruzlarda bulundu.

Sakarya'ya kadar çekilen kuvvet de 15 gün bu mütemâdî hücumlara ve bu geceli gündüzlü taarruzlara göğsünü gerdi. Neticede ilerleyen kuvvet çekilmeye, çekilen kuvvet ilerlemeye başladı. Vâkıâ bu gün düşman daha dörtnala kaçmıyor ve onun çekilişi henüz kahkarî bir ricat halini almadı, fakat biliyoruz ki artık ilerlemek imkânı yoktur ve düşmanın yüzü artık gideceği yere değil geriye, şarkı değil garbı, muzaffer olmayı değil az mağlup olmayı düşünüyor. Lâkin düşman bir defa sırtını zafere ve yüzünü ricata çevirdikten sonra biliyoruz ki onun talihi de ve tarihi de çevrilmiştir.

Bu gün ağır kaçıyor biliyoruz ki yarın çabuk kaçacak, bu gün dümdâr harpler ile kuvve-i külliyesini kurtarmak istiyorsa biliyoruz ki yarın herhangi bir cenah darbesiyle buna da muvaffak olamayacaktır. Düşman zaferi kaybetti, hiç olmazsa orduyu kazanmak istiyor. Fakat zaferi kaybeden o ordu birkaç gün içinde göreceğiz ki kendisi de kaybedecek.

Bu öyle bir harp ki düşmanın muvaffak olmaması bizim zaferimiz, bizim düşmanı ilerletmemekliğimiz düşmanın mağlubiyeti demektir. Hâlbuki düşman yalnız muvaffak olmamak değil, münhezim de oluyor. Biz yalnız düşmanı

ilerletmemek değil, düşmanın arkasından da ilerliyoruz. Yunan harbiye nazırı İngiliz ateşemiliterini 10 Eylül’de resmen Ankara’da ziyafete davet etmişti. Düşman ordusu ise 10 Eylül’de Sakarya’nın şarkından garbına geçti, işte bütün nükte burada. Artık düşman bundan sonra çok hızlı mı kaçacak, çok yavaş mı? Dağınık mı ricat edecek, toplu mu? Sağdan mı savuşacak, soldan mı? Artık buralarının o kadar ehemmiyeti kalmadı. Artık düşman yavaş da kaçsa münhezimdir, hızlı da. Toplu da çekilse davayı kaybetmiştir, dağınık da. Sağdan da savuşsa işi bitmiştir, soldan da! O artık yeniden seferberlik yapacak değildir, çünkü 23 sınıfını zaten silâh altına almıştı. O artık bir kış harbine de katlanacak değildir. Çünkü düşman Sakarya’da müspet veya menfi son kozunu ve son oyununu oynuyordu. Düşman artık bundan sonra neyi bekleyecek? Kendisinin kuvvetlenmesini mi? Fakat o kuvvetinin kemâline varmıştı. Bizim zafiyetimizi mi? Fakat şimdiden sonra kuvvetlenmeye başlıyoruz.

Düşman ki Umûmî Harp’te hırpalanmamıştı, düşman ki kendisine bütün denizler açık ve bütün yollar ve yardımlar açıldı, düşman ki istediği kadar kuvvetle İzmir’e çıkmıştı. Bizim, ki o zaman ne ordumuz vardı ne dermanımız. İzmir’den ilerleyen Yunan ordularının karşısında çıkardığımız kuvvetler bağ bekçilerinden daha fazla müsellâh değildi. Millî teşkilat henüz seyyâl (akıcı) bir duman, henüz ufak bir rüzgârla dağılıverecek zannedilen hafif bir buhar gibiydi. Düşman ki o zaman sert bir kitleydi. O duman gibi dağınık kuvvet taazzuv (peyda olma, şekillenme) ede ede nihayet Sakarya’da granitlerden daha sert bir kaya oldu. Bu sert kayayı daha pelte (donmuş) halindeyken dağıtamayan düşman ordusu, toplayabileceği bütün kuvveti o granit kayanın çelikten cephesine çarpıp dağıldıktan sonra mı bir şey yapacak?

Düşmanın iki buçuk sene evvel ayak bastığı yer ile iki buçuk sene sonra geldiği yer arasında 400-500 kilometrelik bir mesafe var. İzmir’le Ankara arasındaki bu 400-500 kilometrelik mesafe düşman için uzun bir yokuş ve merhaleli bir itilâ’ oldu. İzmir’le Ankara sanki 400-500 kilometre irtifâ’ında bir tepeydi. Düşman iki buçuk sene hep o tepeyi tırmandı: bu zaten eziyetli, bazen de şevkli bir çıkıştı. Aydın ilk defa o tepeyi çıkarken elini kanatan sivri bir taş, Bargama daha dağın eteklerindeyken ayağını yaralayan keskin bir diken oldu. Tepenin ortalarında “İnönü”nün kayaları cinli, tılsımlı yerler gibi iki defa düşmanı çarptı, işte düşman terleyerek, elleri ayakları kanayarak soluya soluya nihayet bu tepenin zirvesine

yaklaştı. Ankara ta zirvedeydi, bir adım yalnız bir adım, düşman oraya varacak ve iki büyük senelik bir yokuştan, 400-500 kilometrelik bir çıkıştan sonra oradan çok geniş ufuklar ve çok haşmetli manzaralar seyredecekti.

Bir adım daha atsa oradan bütün Bizans'ın hudutları ve oradan Bizans zamanında çan çalan Ayasofya kubbesi görülecekti. Bir adım daha, artık iki buçuk senelik emeklerin bütün mükâfatı oradaydı, bir adım daha, artık o zaman kendilerine bir zafer ve saadet cenneti açılacaktı. Bir adım daha... Fakat düşman bu tek adımı atmak için 15 gün çalıştı, çırpındı, 15 gün didindi, terledi ve nihayet o adımı attı. Fakat ileri değil geriye doğru, o adım atıldı. Zafere değil mağlubiyete doğru; düşman tepeye iki buçuk senede çıkmıştı, fakat inerken iki buçuk hafta bile sürmeyecek, çünkü yokuşlar ağır olsa da inişler süratlidir ve hele bu iniş bir de yuvarlanış şeklinde olursa...

İsmail Habib

12 Eylül 1337

Numara: 281

Tebliğ-i Resmî: 11 Eylül 337

Bütün Cepheye Teşmîl Edilen Taarruzumuz Neticesi Düşman Sol Cenahımızda Ricat Ediyor

Düşmanın merkez ve sol cenahımızda yaptığı mukabil taarruz tard edildi-Takip kollarımız düşmanın yan ve gerilerinde-Düşman bütün köylerimizi yakıyor.

Birkaç günden beri merkez mıntıkasında başlayan ve 10 Eylül 337'de bütün cepheye teşmîl edilen mukabil taarruzlarımız neticesinde düşman bilhassa sol cenahımız karşısındaki bütün mevâzi'yı terk ile ricata başlamış ve bugüm (11 Eylül 337) de bu ricatı setr için merkez ve sol cenahımız aleyhine tevcih ettiği taarruzlar zayıat-ı azami ile tard edilmiştir. Takip kollarımız çekilen düşmanın yan ve gerilerine müessir olmaya başlamıştır. Düşman çekildiği istikametteki köylerimizi yakmaktadır.

Bir Yunan Askerinin Söyledikleri

Ankara 10-(AA) Londra'da münteşir Deyli Telgraf gazetesi son Yunan taarruzuna iştirak eden bir Yunan askeri tarafından Eskişehir'deki muhabirine vukuu bulan beyanatı neşr ediyor. Yunan askeri muhabire demiştir ki: 21 ve 22 Ağustos muharebelerine iştirak ettim. Fırkamız mühim zayıata dûçâr oldu. İki gün sonra

tekrar ileri harekât için emir aldık. Geçtiğimiz yerlerde su bulamıyorduk. Bazılarımız senelerden beri askeriz: “ne olacaksa olsun, harbin nihayetini görmek istiyoruz” diyordu. Türkler son derece sebat ve azimle harp ediyorlar ve muhafaza için emir aldıkları bir siperi katiyen terk etmiyorlar.

Yunan Mezalimi

Ankara 10-(AA) Yunanlar Aydın’ın ova köylerinden 14 karyeyi topla tahrip etmişler ve camilere iltica eden kadın, erkek bütün ahali-yi masumeyi mitralyöz ateşle mahv u ifa etmişlerdir. Bu vahşetlerine sebep olarak güya bu köyler ahalisinin köyleri ve gelen çeteleri gelip haber vermemelerini ileri sürmüşlerdir. İşgal havalisinde misli görülmemiş mezalim ika’ olunmaktadır.

Caniler Cinayetlerine Devam Ediyor

Havali-i meşguledeki kardeşlerimiz günbegün fecâyi’ye giriftâr (tutulmuş, yakalanmış) ediliyor.

Ankara 10-(AA) Müstehbarat-ı mevsûka ve mahsusamıza nazaran Yunan canilerinin işgal sahasında ve ezcümle Aydın ve civarı vahşet ve şenâatler irtikâb etmekte olduğunu tebliğ ediyor. 9 Eylül’de Aydın ve havali-i meşgulede ekserisi kadın ve çocuk olmak üzere 130 kişilik bir kıta-i mazlumeyn Foçalı nahiyesine iltica etmiştir. Yunanlar Tire havalisini yakıp yıkmakta ve dağlara iltica eden 300’e yakın erkek ve çocuğun pek feci akıbete maruz kaldıkları anlaşılmaktadır.

13 Eylül 1337

Numara: 282

Tebliğ-i Resmî: 12 Eylül 337

Ordumuzun Kat’î Muzafferiyeti

12-9-37 tarihli tebliğ-i resmîdir: Birkaç günden beri devam eden mukabil taarruzlarımızla Sakarya mıntıkasındaki düşman ordusuna binlerce maktul verdirilerek tamamıyla mağlup edilmiş ve tayyarelerimizin de iştirakiyle her taraftan icra edilen bir taarruz neticesinde muharebe meydanında ve ricat yolları üzerinde birçok esliha, eşya ve malzeme-i harbiye ve otomobiller terk ederek ve hatta yaralılarını taşımaya bulamayarak perişan bir surette çekilmeye başlamıştır. Yalnız bu ricatı himaye için Beylikköprü şarkında terk ettiği takriben iki fırkalık bir kuvveti bugün dahi mevâzı’nı muhafaza etmek istemiş ise de kıtaatımızın şedîd taarruzuyla

düşman kuvvetlerinde tıbbiyeten pek kuvvetli olan mevâzı'ndan tard edilmiş ve bu suretle 23 Ağustos 37'den beri bilfasıla 21 gün devam eden Sakarya Meydan Muharebesi ordumuzun tam bir zaferiyle nihayet bulmuştur.

Büyük ve İlahi Zafer

Nihayet düşman tamamen mağlup ve tamamen münhezim oldu. 15 gün mütemadiyen kuduz köpekler gibi saldırmış, 15 gün mütemadiyen taarruz etmiş, fakat Mehmetçiklerin demirden göğüsleri düşmanın düşmanın bu 10 günlük taarruzlarını 40-50.000 derecesinde zayıf verdirerek döndürmüş ve püskürtmüştür. 15 gün akıllara durgunluk veren bir cellâtle gece gündüz harp eden ordumuz 15 gün sonra yer yer taarruzlara başlamış ve 3 gün evvel taarruzlarımız bütün cepheye sirayet etmişti. 10 günlük hunîn (kanlı) ve biiman bir harpten sonra ordumuzun taarruza geçmesi çok yüksek inanılmaz bir harikadır. Fakat ordu 15 günlük yorgunluğa, 15 gündür gece gündüz uğraşmaya bakmadı, bütün cepheden düşmana taarruz etti. Çünkü düşman kaçmak, muntazaman çekilmek istiyordu, ordumuz buna meydan vermedi. Düşmanın pek ziyade içeriye ilerlemiş olan sağ cenahını bozdu. Düşman artık muntazaman çekilmek imkânını kaybediyordu, sol cenahtan taarruz etti, sökmedi, merkezden tekrar yükleneyim dedi para etmedi. Ordumuz merkezden de düşmanın sağ cenahından da taarruzlarını ilerletmiş ve düşmanı pek müşkül ve pek korkutucu bir vaziyete sokmuştu. Düşman bunun üzerine Beylikköprü şarkında sarp dağlardaki tahkim-i mevâzı' iki fırkasını terk etti, bu fırkaları ordunun ricatını temin için feda ediyordu. Bu iki fırkanın vazifesi mevkillerinin sarplığından istifade ederek düşman sağ cenahını çekinceye kadar sebat etmekte. Bizim Kütahya Harbi'nde yaptığımız gibi düşman şimdi sol cenahını fedakârlığa ve sebata davet ederek sağ cenahını cerh hareketiyle çekmeye çalışıyordu. Biz Kütahya'da bu hareketi muvaffakiyetle yaptık. Çünkü düşmanı elinden geldiği kadar durdurmakla mükellef olan misli bir fırkamız karşısındaki altı yedi misli kişilik kuvvetleri istendiği zamandan daha fazla tevkif etti. Biz o zaman o işi yaptık. Şimdi de düşman ordusunu ihâttadan ve kahkar-ı (katı, sert) ricattan, endamıyla esir ve münhezim olmaktan kurtarmak için aynı şeyi yapmak istedi, istedi fakat muvaffak olamadı. Sarp mevkillerdeki iki fırkanın üzerine kahramanlarımız arslanlar gibi atladı. Bu suretle düşman tutunmaya çalıştığı bu son nokta-i istinadı da kaybedince her taraftan

perişan ve muzmahil (perişan olmuş) kaçmaya başladı. İnönü Harpleri'nden sonra olduğu gibi düşman muntazaman çekilemedi. Artık düşman askerî bir ricat bile yapamıyor. Sakarya'ya kadar gelen düşman hiç çekilmese ilerlemekten sonra yine mağlup, muntazaman çekilse yine mahkur (kahredilmiş) demektir. Hâlbuki düşman hem ilerleyemedi, hem de ricat yapamadı. Artık düşman çekilişi bir ricat bir inhizam oldu. Yollarda silahlarını, eşyalarını, levazım-ı harbiyesini bırakan düşman otomobillerini bile götürüyor. Yaralıları bile taşıyamıyor, işte onun içindir ki tebliğ-i resmînin dediği gibi "21 gün bilafasla devam eden Sakarya Meydan Muharebesi ordumuzun tam bir zaferiyle nihayet bulmuştur."

Tam bir zafer, düşmanı 15 gün durdurmak, düşmanı 15 gün mütemadiyen kırdırmak ondan sonra da düşmanı kaçırtmayarak onu her taraftan tepeleyerek, düşmanı ensesinden vura vura kovalayarak kazanılan tam bir zafer.

Artık düşman kaçıyor, harp ederek değil, bacakları ensesine değerek kaçıyor. "Ankara, Ankara" diye gelen düşman "Panayı, Panayı" diye bağırarak kaçıyor. Fakat kaçamayacak. Göğüslerimiz düşmanı ilerletmemek için ne kadar kuvvetliyse bacaklarımız da düşmanı kaçırtmak için ondan daha kuvvetlidir. Düşman çürümüş ve bir zelzeleye uğrayıp da birdenbire çökmüş bir bina gibi göçtü: Artık bundan sonra yapacağımız iş yalnız o binanın enkazını toplamaktır!

Bize bu büyük günü gösterdiği için Cenab-ı Hakk'a şükranlar, bize bu büyük zaferi kazandırdıkları için kahraman gazilerimize minnetler ve düşmanı bu hale getirmek için mübarek kanlarıyla vatan topraklarını sulayan aziz şehitlerimize rahmetler olsun.

İftihar (okunamadı) fedakâr necib milletim. İşte bütün (okunamadı) mükâfatı gördüler. Artık (okunamadı) itibaren önünde yeni bir tarih ve yeni bir fecr açıldı.

16.000 Maktul 30.000 Mecerûh

İzmit 9 Eylül (Muhabir-i mahsusamızın tegrâfidir)

İstanbul muhâfil-i ecnebiyesinde Yunan zayıyatının 16.000 maktul ve 30.000 mecerûha balığ olduğunu kat'î bir esasla beyan edilmektedir. Yunanlar bu zayıyatın dehşeti karşısında büyük bir yas içindedir.

14 Eylül 1337

Numara: 283

Tebliğ-i Resmî: 12 Eylül 337

Beylikköprüsü'nde İki Düşman Fırkası Perişan Edilerek Düşman Sakarya Garbına Atıldı

Düşman gerisinde icra-yı hareket eden fırkalarımızdan bir firka düşmandan 3 tayyare ve 4 otomobil ve birçok malzeme iğtinam etti.

12 Eylül'de Beylerköprü mıntıkasındaki düşman aleyhine tevcih edilen mukabil taarruzlarımız 13 Eylül sabahına kadar bütün gece süngü bomba muharebesi halinde devam etmiş ve mücavir kıtanın ricatını himaye için tutunmak isteyen iki düşman fırkası yüzlerce maktul vererek perişan bir surette Sakarya'ya atılmıştır. Bu anda kâmilen Sakarya garbına tard edilmiş olan düşman ordusu kıtaatımız tarafından takip edilmektedir. Düşmanın gerilerine daha birkaç gün evvelden tevcih olunan süvari ve piyade fırkalarımızdan biri Sivrihisar cenubu yakınlarında düşmanın bir iki taburluk kuvvetini dağıtarak 3 tayyare ve 4 otomobil ve malzeme-i saire iğtinam eylemiştir.

Bütün Düşman Ordusu Mağluben Sakarya Garbına Atıldı Düşmanı Bilfasıla Takip Ediyoruz

13 Eylül sene 337 vaziyetine dair Garp Ordusu kumandanlığının raporu berv-ech-i âfî aynen tamim olunur.

Başkumandan Mustafa Kemal 13-9-37

23 Ağustos 337'den beri devam eden Sakarya Meydan Muharebesi Türkiye Büyük Millet Meclisi ordusunun muzafferiyet-i kat'îyesiyle neticelenmiştir. Üç gündün beri devam eden umûmî mukabil taarruzlarımızın tesiriyle bugün 13 Eylül sene 337 öğleden evvel bütün düşman ordusu mağluben ve kâmilen nehir garbına atılmış bulunuyor. Düşmanı bilfasıla takip ediyoruz. 13 Eylül sene 337 Garp Cephesi Kumandanı İsmet.

15 Eylül 1337

Numara: 284

Ruhun Kuvveti

Hiçbir ordu dünyada Yunan ordusu kadar müsait şerait içinde harbe girmiş değildi ve dünyada yine hiçbir ordu, bizim kadar en fena şerait içinde harbi kabul etmemişti. Muvaffakiyet için ne kadar esbâb ve avâmil varsa o tarafta, hüsrân ve mağlubiyeti hazırlayan ne kadar şerait vesâil (vesileler) varsa bizim taraftaydı.

Yunan ordusu Umûmî Harp'ten en zinde ve en hırpalanmamış çıkan ordu idi. Umûmî Harbi'n sonlarında bir, 1000-2000 zayıyla, bütün kuvvetini muhafaza ederek ayakta kalmıştı. Hâlbuki bizim ordu 5 senelik Umûmî Harbi'n en ağır yüklerini taşımış 5 şenelik Umûmî Harp'te en ziyade kan akıtan, en ziyade telefata veren bir ordu idi.

Sonra harpten zinde ve sarsılmamış çıkan Yunan ordusu, Mütâreke'yi müteakip yeniden teçhiz ve yeniden takviye edilerek üzerimize saldırmıştı. Hâlbuki 5 senelik harpte bîtab ve perişan kalan Türk ordusunun elinden Mütâreke ile bütün silahı ve bütün kudreti alınmış ve bu yaralı, bîtab ordu tamamen dağılmıştı. Yunanistan'ın arkasında bütün Avrupa vardı. Avrupa'nın galip devletleri onun müttefikiydi, her şey ve herkes onun dostu, tarafındadır. Hâlbuki bizim ne ordumuz vardı, ne müttfikimiz; ne silahımız vardı, ne zahiremiz. Bize Avrupa düşman, başımızdaki hükümet düşman, sağ düşman, sol düşman, kara düşman, su düşmandı.

Yunanistan Harb-i Umûmî'den sonra bir iki misli büyümüş, hâlbuki biz Mütâreke ile silahımızı teslim ettikten sonra beş altı misli küçülmüştük. Onun elinde hududu genişlemiş bir ülke, bizim elimizde her taraftan kırılmış bir vatan vardı. Ona her cihetten bir imdat ve kuvvet geliyor, bize her taraftan gaile ve uğraşma çıkıyordu.

İşte iki buçuk sene Yunanla biz bu şerait içinde çarpıştık. İki buçuk sene içinde o, İzmir'den Sakarya'ya geldi ve biz İzmir'den Sakarya'ya çekildik. Artık burada son harbi verdiği vakit, elinde fazla olarak Anadolu'nun yarısı ve bizim elimizde hepsinden feci olarak yarım bir Anadolu vardı. Onun elindeki Anadolu en mamûr, en zengin bir kısımda, Anadolu'nun en iyi şoseleri orada, en mebzûl (bol) şimendiferleri orada, en bereketli, en mütenevvi' mahsulâtı hep orada idi. Sakarya'ya kadar gelen düşman, Yunanistan'ın ve Garbî Trakya'nın askerlerinden başka, istila ettiği yerlerdeki bütün yerli Rumları ve İstanbul'un gönüllü fırkalarını peşine takmış adeden büyük bir tefevvuk (üstün olma) temin ederek öyle gelmişti. Sakarya'ya kadar gelen düşmana bütün yollar açık ve denizler açık, İngiltere'nin hazineleri ve İngiltere'nin mühimmat fabrikaları açıktı. Sakarya'ya kadar gelen düşman Kütahya ve Eskişehir'i alan, Kütahya ve Eskişehir'e doğru muzafferane yürüyen, zaferin verdiği gururla mest ve mahmur, kuvve-i maneviyesi yükselen bir düşmandı.

Hâlbuki bizim ordu, Kütahya ve Eskişehir'den sonra Sakarya'ya kadar çekilmiş bir orduydu, adeden tefevvuku, ne silah itibarıyla fâikiyeti mevcuttu, kemiyeti az, teçhizatı noksan, menâbii fakirdi. Düşmanın sayısız vapurlarına bedel bir iki yelkenli, düşmanın elindeki mebzûl şimendiferlere bedel birkaç bozuk yol, düşmanın binlerce ve binlerce otomobillerine bedel kaplumbağa yürüyüşlü kağnılar vardı...

Düşmanın vinçlerle çıkardığı mühimmatı biz ahalinin sırtında çıkarıyor, düşmanın vapurla taşıdığı teçhizatı bir merkeplerin sırtında sev ediyor, düşmanın kamyonlarla yığıldığı askeri biz çarıklarla gönderiyorduk. Bir tarafta yağmur yerine kurşun, kurşun yerine gülle, gülle yerine zelzele yağdıran bir düşman; diğer tarafta her gülleye bir kurşun, her kurşuna bir süngü, her süngüye bir yumrukla mukabele eden Anadolu ordusu:

Yok, dünyada hiçbir ordu, düşman kadar müsait şerait içinde ve yine dünyada hiçbir ordu bizim kadar fena bir mahrumiyet içinde harp etmedi. Hiçbir milletin tarihinde Sakarya Harbi gibi müsavatsız bir harp, Sakarya Harbi gibi kağnıya bedel tank, tanka bedel kağnı harbi yapılmadı. Öyle iken düşman nasıl oldu da makhûr (kahrolmuş) ve münhezim ve biz nasıl oldu da galip ve muzaffer olduk? Oh, bunun bütün sırrı tek bir kelimededir: Ruhun kuvveti.

Düşmanlar her şeyi hesap ettiler, askerlerinin miktarlarını, mühimmatın bolluğunu, vesaiti mebzûliyetini her şeyi hesap ettiler. Fakat onlar Türk ruhundaki enginliği ve o enginlikteki kudreti hesap etmediler. Bu harp yalnız zalim bir mağlubiyetin, haksızlık ile adaletin, istila ile müdafaanın bir harbi değil, bu harp aynı zamanda maddiyat ile maneviyatın bir harbi oldu. Bu harpte yalnız put ile hilâl değil, şirk ile vahdaniyet, tahakküm ile istiklâl değil, bu harpte madde ile ruh da birbirleriyle çarpıştı. Madde ki görünen bir kütle, ölçülen ve hesap edilen bir kuvvettir. Görülüp hesap edildiği için, madde bu harpte çok mağrur ve emindi. Ruh ki görünmez bir sır, ölçülmez bir kuvvettir. Görülüp ölçülemeyen her şey gibi esrarlı ve muammalı kaldı. Madde ki her şeyi hesapla yapar, 10 Eylül'de Ankara'da vereceği ziyafeti hesaplamıştı, ruh ki yapacağı şeyi söylemez, aynı ziyafetin hesaplandığı günde düşmanı Sakarya'nı garbında kovalıyor. Madde ve ruh münâzaâsı diye bir şey var mı, bilmem, eğer varsa Sakarya harbinden sonra yalnız

biz değil bütün dünya da anladı ki madde bir kere daha makhûr ve münhezim ve ruh bir kere daha galip ve müteâlidir!

İsmail Habib

17 Eylül 1337

Numara: 285

Tebliğ-i Resmî: 16 Eylül 337

Ricat Eden Düşman İstikametini Tebdile Mecbur Ediliyor

Takip hareketimiz devam ediyor-Düşmanın zayıtı her türlü tahminin fevkindedir-Düşman zulmü gün geçtikçe artıyor.

Takip hareketimiz ilerlemektedir. Sivrihisar istikametinde çekilen düşman kuvvetleri cenuptan ve Sivrihisar'daki kıtaatımızdan gördüğü tazyik üzerine Sarayköy istikametine hareketini tebdil etmiştir. Muharebe mıntıkasında terk ettiği binlerce defnedilmemiş maktullerden ve esir ifadatından düşmanın tahminin fevkinde zayıt verdiği tezahür etmiştir. Düşman çekilirken rast geldiği köyleri yakmakta ve kadınlar da dâhil olduğu halde İslam ahaliyi cebren beraber götürmektedir. Bu ahalinin akıbeti meçhuldür.

Bütün Vatanda Umûmî Seferberlik

Mağlup düşmanı Anadolu içerisinde en son neferine kadar imha için 14-15 Eylül sene 337 tarihinden itibaren umûmî seferberlik.

Ankara: 15-Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretleri âtıdeki emirnameyi tamim buyurmuşlardır. 14-15 Eylül sene 337 nısfından itibaren bütün vatanda umûmî seferberlik ilan edilmiştir. Mağlup düşmanı Anadolu içerisinde en son nefere kadar tard u imha için ilan ettirilen bu seferberlikte istihdâf edilen gayeye varıncaya kadar lüzüm hâsıl oldukça silâhaltında bulunan sınıflardan mâadâ esnân-ı (muhtelif zamanlar) irbayı (çoğaltma) taht-ı silaha celp olunacaktır. Taht-ı silaha celp edilecek sınıfları Müdafaa-i Milliye Vekâleti temin ve icap eden makamata tebliğ eyleyecektir. Bilumum vekâletlere, ordu, müstakil kolordu, mıntika kumandanlıklarına tebliğ edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Mustafa Kemal

Yunan Kralları İzmir'den Kayıklara Atlayıp Kaçıyorlar

Ankara 15-(AA) İzmir'den alınan mevsûk malumata nazaran Yunan ordusundan her gün yüzlerce firar vukuu bulmaktadır. İzmir ve civarında asker kralların çokluğu hasebiyle asayiş kalmamıştır. Şarkî Trakya'dan getirilerek cepheye sevk edilen fırka efradının kısm-ı azami firar ettiğinden fırka tamamen feshetmiştir. Yunanlar İzmir'de asayiş temin etmek üzere bahriye efradı çıkarmıştır. Firariler kayıklarla adalara savuştuklarından buna mani olmak için sahil bahriyelilerin kontrolü altına alınmıştır. Cepheden İzmir'e gelen yaralıların ahali ile ihtilâti (karışık görüşmek) şiddetle memnudur. Çünkü mecrûhlar Türklerin çok şiddetle harp etmekte olduklarından bahsederken halkın maneviyatını kırmakta imişler. Elyevm İzmir'de bahren bilumum eşya ve yolcu münakalât (nakiller) münkati bulunmaktadır.

Düinkü Tebliğ-i Resmî

Sol cenahımız Sivrihisar'ı işgal ile pek çok mühimmat iğtinam etti.

15 Eylül 337'ye ait tebliğ-i resmîdir. Takip hareketimiz takip etmektedir. Sol cenahta Sivrihisar'ı işgal eden kıtaatımız düşmana ağır zayıat verdirerek 2'si zabıt olmak üzere 100'e karîn (çok yakın) esir almış ve pek çok mühimmat, erzak, esliha, hayvan, otomobil vesaire iğtinam almışlardır. Sivrihisar'da düşmanın ahalden toplayarak hapsettiği 400 kadar köylü tahlis edilmiştir. Düşman çekilirken Sazablar ve civarındaki köyleri yakmışlardır.

15-9-37 Harp Raporu

1-Garp Cephesi Karahisar civarında bulunan düşmanın 5 fırkalık kolu Sivrihisar istikametinde ricata devam etmektedir.

2-Fahoğlu şimalinden Sivrihisar istikametinde ilerleyen kıtaatımız 13 Eylül 37'de Sivrihisar'a baskın yaparak 400 kadar neferden mürekkeb düşman kuvvetini perişan bir surette tard ve kısmen Sivrihisar'ı işgal etmiştir. Şehirde erzak, eşya ve malzeme ve esliha depoları kilitli muhteviyatı ile iğtinam edilmiş, 3 otomobil ve birçok hayvan alınmış 2 zabıt ve 5 nefer esir edilmiştir. Firar eden düşman efradı takip edilmektedir. Şehirde bulunan üserâ tahrîs edilmiştir.

Erkân-ı Harbiye-i Umûmîyye Reisi: Fevzi

18 Eylül 1337

Numara: 286

Tebliğ-i Resmî: 17 Eylül 337

Kıtaatımız Kartal Dağı'nı İşgal Etti

Bir tayyare daha iğtinam ettik-Düşman ordusu başkumandanlarının talimatı dâhilinde pek büyük fecâyi' irtikâb etmektedir-Bu mezalimin hesap ve intikamını inşallah pek kanlı surette alacağız.

Kıtaatımız Mihaliççık garb-ı şimalindeki Kartal Dağı'nı dün işgal etmiştir. Düşmandan bir tayyare daha iğtinam olunmuştur. Düşman ricat ederken bugün dahi köylerimizi yakmakta devam etmiş ve İslam ahaliye her türlü mezalim yapmakta bulunmuşlardır. Muntazam bir plan dâhilinde icra edilen umûmî tahribatın ve imha siyasetinin Yunan ordusu başkumandanlığının talimatı dâhilinde yapıldığı üsera ifadesiyle teyit etmiştir.

Papulos Sivrihisar'da Nişanlarını Da Bıraktı

Sivrihisar'da alınan birçok ganaimden mâ-adâ Papulos'un 5 tane nişanını da iğtinam ettik.

Gunaris'in Beyanâtı

Taarruz etmemeleri kuvvetsizliğinden değil, askerlerine istirahat ettirmek için verdikleri karar neticesi imiş. Fakat acaba kahraman ordumuzun önünde kaçarken palikaryalar istirahat edecekler mi?

Ankara 16-(AA) Patris gazetesi 10 Eylül sene 337 tarihli nüshasında Başvekil Gunaris'in cepheden avdet eden harbiye müsteşarı İstiradyos ile görüştüktan sonra gazetecilere beyanâtı atide bulunduğu gibi yazıyor: Ordunun taarruzlarından bir hafta evvelki şiddetten eser kalmamış ise de bu hal kuvvetsizliğimizden değil harbi idare eden kumandanların verdiği karardan ileri gelir.

Müdahale İçin Toplanmışlar

Türk ordusunu muzafferiyetini duyar duymaz Avrupalılar müdahale için Londra'da toplanıyorlar. Acaba Yunanlar maazallah bir muzafferiyet kazansalardı bu kadar acele edecekler miydi?

Ankara 16-(AA) Roma'dan bildiriliyor: Türkiye Yunan meselesine ait tevsit (ortaya koyma, vasıta etme) ve müdahale şeklini kat'î surette kararlaştırmak üzere müttefikler Eylül'ün 15'inde (dün) Londra'da toplanacaktır.

Cehenneme Kadar

Ecnebi gazete muhabirlerinden biri Eskişehir’de Kral Konstantin ile mülakatta bulunuyor. Kral memnun ve mağrurdur, başı yukarıda ve sözleri yüksektedir. Çünkü ordusu Kütahya ve Eskişehir’e girdi. Onun bu zaferi yanında “Marn Harbi” bir hiç, onun kudret-i askeriyesi yanında “General Foch” bir gölge, onun bu ileri yürüyüşü yanında İskender seferleri bir efsanedir!

Muhabir krala soruyor:

-Ankara’ya gidecek misiniz?

Kral cevap veriyor:

-Bu ordu ile Ankara’ya değil, cehenneme kadar giderim!...

Evet ordu ile nerelere kadar gidilmez, o ordu ki yalnız iki alayıyla Umûmî Harb’i kazanmıştı, o ordu ki yalnız bir darbe ile Kütahya ve Eskişehir’i almıştı, o ordu ki şimdi de bir ileri yürüyüşle Ankara’ya kadar gidecekti. Başında Konstantin gibi bir İskender bulunan o ordunun önüne kim ve ne hâil (engel) olabilirdi?

O ordunun önünde artık Türkler değil, dağlar ve taşlar duramazdı; dağlar ve taşlar değil, cehennem zebanileri bile duramazdı... İskender’in, elinde kudret olsa güneşi de fethedecekmiş öyle mi? İşte Kosti ilan ediyor: “Önüme cehennem bile çıksa zapt ederim!”

Muhabir yine soruyor:

-Peki Ankara’yı aldıktan, Millîcileri dağıttıktan sonra ne yapacaksınız?

Kralın dudaklarında manalı bir tebessüm uçuyor:

-Ben Onikinci Konstantin’im!

Evet o, Onikinci Konstantin’dir. Bütün Bizans’ın varisidir. Ankara’dan sonra yapacağı şey tabîî İstanbul’u düşünmektir. Eylül’ün 5’inde Ankara’da Büyük Millet Meclisi binasında beyanatta bulunacağı gibi, ondan sonra bilmem hangi ayın çarşambasında da Ayasofya’da ayin yapacak!

Zaten Atina kralı olması dolayısıyla eski Yunanistan’ın bütün şaşaası onda. İskender’in yürüdüğü yollarda at koşturduğu için onun bütün mirası onda, Onikinci Konstantin olduğu için de Bizans İmparatorluğu’nun bütün hukuku hep onda toplamıştı. Kral Konstantin deyip geçmemeli, Perikles’in tacı onun, İskender’in tahtı onun, Bizans’ın saltanatı hep unundu. Şimdi ordusuna “Yürü!” emrini verdi mi eski Yunanistan’ın şaşaası, İskender’in saltanatı Bizans’ın İmparatorluğu tarihin mezarı

içinden kefenlerini yırtarak, hep birden ayağa kalkacaklardı. O, ordusuna “İleri!” emrini verince bütün o ölü ve çürümüş tarihler dirilecekler ve Sakarya kıyısında hâlâ ayakta durmaya çalışan bir tarih devriliş ölecekti!

-Ankara’ya gidecek misiniz?

-Ankara ne demek? Bu ordu ile cehenneme giderim!

Şimdi anlaşıldı ki kral hakikaten doğru söylemiş. Kendisi değilse de ordusu cehenneme kadar gitti. Kralın ufak bir hatası varsa cehennemin mesafesinde yanılmasıdır. O, “Ankara’ya değil, Sivas’a değil, icap ederse cehenneme kadar giderim!” derken cehennemi çok uzakta Ankara’dan, Sivas’tan daha ileride sanıyordu. Hâlbuki ordusu Sakarya’ya gelince cehennemin nerede olduğunu çabucak anladı. Meğer kralın çok uzakta zannettiği cehennem Eskişehir’le Ankara arasında imiş ve Sakarya denilen ırmak meğer o cehennemin lavdan ve ateşten akan bir ırmağıymış. Sakarya’nın arkasındaki tepeler meğer cehennemin nâr ü nirânını püskürten birer yanardağıymış. Kralın hakkı var, hem yerden göğe kadar hakkı var. “Bu ordu ile cehenneme kadar giderim” diyor değil mi? Zaten canilerin, hunhârların eli kanlı günahkârların gideceği yer cehennemden başka neresidir?

Köy yakan, çocuk kesen, cana kıyan, insan doğrayan Yunan sürüleri de işte Sakarya’nın cehennemine geldi. Sakarya’nın ölüm ve elem cehenneminde o sürüler cinayetlerinin cezasını, kasaplıklarının kefaretinin, hunhârlıklarının azabını çekiyor.

-Bu ordu ile cehenneme kadar giderim!

Çok doğru söyledin, Onikinci Konstantin! Ordun o cehenneme kadar geldi, o cehennemin içine girdi ve şimdi o cehennemin içinden çıkamıyor, hâlbuki sen kaçtın, cehennemin ateşinden korkarak Bursa’ya kaçtın, ordunla beraber cehenneme kadar gelmek değil, ordundan çok evvel uzaklara kaçtın. Eğer Onbirinci Konstantin gibi sende de kendini feda edecek kadar bir cesaret olaydı, şimdi sen de çoktan onun gittiği yere giderdin...

Zararı yok, Onikinci Konstantin, ölüm cehenneminden kaçtın, fakat hicap ve zillet cehennemine gittin; kim bilir ikinci cehennemin azabı belki birincisinden daha fazladır!

İsmail Habib

19 Eylül 1337

Numara: 287

Tebliğ-i Resmî: 18 Eylül 337

Kıtaatımız Seyitgazi civarında Kırgız Dağı'nda takip ve ihâta hareketimiz devam ediyor-İslamköy yakınında akıncılarımız demiryolu, telgraf ve telefon hattında mühim tahribat yaptı.

Düşmanın garba ricatı ve kıtaatımızın takip ve ihâta hareketi devam etmektedir. Kıtaatımız Seyitgazi civarındaki Kırgız Dağı'na kadar ilerlemişlerdir. Dumlupınar civarına akın yapan süvarilerimiz İslamköy yakınında demiryolu üzerinde mühim tahribat yapmış, telefon ve telgraf hattını kat'î etmiştir.

Akşam Harp Raporu

Düşman hangi noktada ihâta ediyor- İhâta kollarımız düşman derisinde- Şimalden inenler Pozanköy'e vardılar-Cenuptan ilerleyen süvari kollarımız da Alpu köyüne ilerliyor.

1-Süvari kıtaatımız Mihaliççık garb-ı şimalindeki Kartaltepe şimalinde, Pozanköy istikametinde düşman kollarına doğru ilerlemektedir. Mihaliççık civarında düşmanın bir fırka kadar piyade üç alay kadar süvarisi bulunduğu tahmin edilmiştir.

2-Bugün Sakarya garbına geçen kıtaatımız Ağıravzı, Biçer, Demirköy, Akçabey hattına kadar ilerlemiş ve yalnız Sarayköy garbında düşmanın bir alay kadar piyadesine tesadüf edilerek tard edilmiştir. Nokta-i sairede düşmana temas edilmemiştir.

3-Cenuptan Sakarya boyunca düşman gerilerine doğru süvari kolordumuz Mahmudiye ve Hamidiye ve garp üzerini işgal etmiş, Alpu istikametinde şimale doğru ilerlemekte bulunmuştur.

4-Afyon ve Sandıklı cephelerinde sükûnet vardır. İslamköy istikametine giden akıncı müfrezelerimiz İslamköy civarındaki demiryollarında mühim tahribat yapmış ve telgraf ve telefon hattını kat'î etmiştir.

20 Eylül 1337

Numara: 288

Tebliğ-i Resmî: 19 Eylül 337

Bütün Cephede Düşmanı Takip Ediyoruz

Düşman Mihaliççik ve civar köyleri yakıyor. Bütün cephede düşmanın takibi devam ediyor. Sağ cenahta garba ricat eden düşman Mihaliççik kasabasıyla civar köyleri yakıyor.

Bursa'da Şura-yı Harp

(Panik) çareleri düşünüyorlar.

Ankara 18-(AA) Bursa'da kralın riyasetinde bir şura-yı harp akdedilmiştir. Papulos mecliste bulunarak vaziyeti izah etmiştir.

Yerli Rumların Firarı

Yunan ordusundaki yerli Rumlar tebdil-i câme (elbise) ile savuşmaya başladı.

Ankara 18-(AA) Yunan ordusundaki yerli Rumlar tebdil-i kıyafetle firar etmektedirler. Bursa taraflarına kaçan yerli Rumların tekrar askere alınması için sarf edilen mesai akîm kalmıştır. Patrikhane ve İstanbul'da Yunan kumandanlığının tazyiki üzerine Yunan tabiiyetine geçmiş olan Osmanlı Rumları asker olmaktan istinkâf (kabul etmemek) etmekte ve tabiiyet-i Osmaniye'de bulduklarını iddia eylemektedirler.

Eskişehir'de Tutunamayacaklar

Ankara 18-(AA) İstanbul'daki ecnebi mahâfilinden Yunan ordusunun ricatı, bozgun haline mukalib olduğunu ve kuvve-yi maneviyesini büsbütün kaybeden Yunan askerlerinin Eskişehir'de tutunamayacakları beyan edilmektedir.

21 Eylül 1337

Numara: 289

Tebliğ-i Resmî: 20 Eylül 337

Takip Ve İhâta Harekâtımız Devam Ediyor

Süvarilerimiz Eskişehir civarında-Demiryolunun tahribi-On bir otomobil iğtinam ve mürettebatı esir-Seyitgazi'nin işgali-Düşman Eskişehir semtindeki köyleri yakmakta-Düşman kurtulmak için mezbuhanede bulunmaktadır.

Eskişehir istikametinden ilerleyen süvarilerimiz Katisaban civarında düşmanla muharebeye tutuşmuş ve Agapınar istikametinde ilerleyerek demiryolu, telgraf ve telefon hattını tahrip etmiştir. Agapınar'dan Seyitgazi'ye giden bir düşman otomobil koluna taarruz ederek ekmek yüklü 11 otomobil iğtinam ve mürettebatı esir edilmiştir. Diğer kıtaatımız ufak müsâdemelerden sonra Seyitgazi'yi işgal ve burada

düşmana ait mühim miktarda cephane, erzak, eşya iğtinam etmiştir. Düşman ricat ederken Eskişehir semtindeki bütün köyleri yakmakta ve zî-hayat (canlı) hiçbirini bırakmayarak yağma ve katliamlar icra ve kadınlara her yerde tecavüz etmektedir.

Düşman Tebliğlerinin Yalanları

Düşman tebliğlerinin birçok mevâddda yalanı-Düşmanın bütün taarruzları ileri arazide kırılmış ve Ankara'ya kadar ihzâr olunan mevâzı'-ı müteaddideye hacet kalmaksızın düşman mecalden düşmüş ve henüz isti'mâline lüzum görülmeyen ihtiyat kıtaatımızla mukabil taarruza geçilerek düşman Sakarya garbına atılmıştır.

Ankara 20-(AA) Sakarya Meydan Muharebesi'ne ait 7-13-14 Eylül tarihli düşman tebliğ-i resmîlerinde hakikate mugayir (ayıkırı) olarak tasvir edilen hususatın tashihine lüzum görülmemiştir.

Evvela Sakarya Meydan Muharebesi düşmanın 7 Eylül tarihinde tebliğinde dediği gibi 15 günde Yunanların Sakarya şarkına birleşmesiyle hitam (son, nihayet) bulmamış ve birinci Türk mevâzı' müdafaasıyla Polatlı, Çelik Dağ'ı katiyen düşman tarafından işgal edilmemiştir.

Sakarya garbında birleştiğini bildiren 13-14 Eylül tarihli Yunan tebliğinde bunu tekzip edecek mahiyette ise de bunlar dahi hilaf-ı hakikattir. Malumdur ki düşman Sakarya garbında tutunamayarak ricata devam etmektedir. Düşman tebliğlerinde gördüğüm mevkiden başlayıp Sakarya şark sırtlarında takip ederek Göksü imtidâdınca Kanlıgöl'ün dirseğindeki tepelere kadar imtidâd-ı hat ile bu hattın gerisinde 20 kilometre amîkinde (derin) mıntika-i müstahkeme diye tavsîf (vasıflandırma, niteleme) edilen kısım-ı arazi tel örgülerle takviye edilmiş bir manzume-i müstahkeme olmayıp menzil-i müdafaamızı teşkil eden Çelik Dağ, Basrikale, Polatlı, Haymana yaylası cenub-u şarkî ilerisinde harp sahasından ibaret bazı tepelere düşmana fazla telefât verdirmek için avcı hendekleri yapılmıştı. 23 Ağustos 337'de başlayarak 11 Eylül 337'de düşmanın hezimet-i kat'îyesi ve ricatı ile hitam bulan 21 gün devam eden Sakarya Meydan Muharebesi filhakika mevzii iş bu ileri kısmında ve hemen daima açık arazide vukuu bulmuş ve muharebe mevzii muharebatı şeklinde değil tamamıyla sahra muharebatı mahiyetinde olmuştur. Düşmanın bütün taarruzları ileri arazide kırılmış ve Ankara'ya kadar ihzâr olunan mevâzı'-ı müteaddideye hacet kalmaksızın düşman bimecal düşmüş ve henüz

isti'maline lüzüm görülmeyen ihtar kıtaatımızla mukabil taarruza geçilerek düşman Sakarya garbına atılmıştır. Umûmî takip harekâtımız sürat ve maharetle inkişâf etmekte ve her tarafta acı kin maneviyatı tamamen mütezelzil (sallanan) yekdiğerinden irtibatsız düşman garba doğru sürülmekte ve peyderpey esir edilmektedir. Düşmanın Sakarya Meydan Muharebesindeki zayıtı şimdiye kadar vâki' olan muharebattan çok büyüktür. Muharebe meydanlarında ricat yollarında terk ettiği müteaddid top ve pek çok makineli tüfek, esliha, tayyare, otomobil, mazeme-i tıbbiye, teçhizat ve eşya kısım kısım toplandırılmaktadır. Bu harpte kıtaatımızın gösterdiği cesaret ve fedakârlıklar her türlü takdirin fevkindedir.

22 Eylül 1337

Numara: 290

Tebliğ-i Resmî: 21 Eylül 337

Düşman Eskişehir Garbında Takip Olundu

Süvarilerimiz düşman gerilerinden harekâtında devam ediyor. Eskişehir şarkındaki mevâzı'na kadar takip olunan düşmanın bu mevâzı'nın ilerisinde terk ettiği dümdârlar tazyikimiz neticesinde garba ricata mecbur kalmıştır. Düşman aksamı arasında ve gerilerinde süvarilerimizin harekâtı devam etmektedir.

Yunanlar Müdahale İçin Propagandaya Başladı

Ankara 21-(AA) Yunanlar Sakarya Meydan Muharebesi'ni kaybettikten sonra propaganda sahasında faâliyete koyulmuştur. Harbi kaybetmekle tahdîs (söyleme, anlatma) edecek elem akıbetlerin önüne bu suretle geçmeye çalışmışlardır. Bu kabil (kabul edilen, olabilir) faâliyetlerden almak üzere Atina'dan 15 Eylül 37 tarihli (Patris)e şu telgrafname çekiliyor: "Yunan süferâsından (sefirler) harbiye nezaretine gelen raporlara nazaran Avrupa pâyitahtlarında Anadolu harbi hitam bulmuş addedildiği takdirde müzakerat-ı siyasiyeye ibtidâr (bir işe süratle başlama) için zamanın münasip olup olmadığı hakkında müzakerat cereyan etmektedir. Bu mesele hakkında her ne kadar bir tebliğ icra edilmiş ise de bu hareket daha resmî bir mahiyet kesb ettiği takdirde mesele ümerâ-yı askeriyeden (yüksek rütbeli askerlere verilen ad) rical-i siyasiyenin salahiyetine intikal edecektir. O halde Ankara'nın işgali bir hedef-i siyasi ve askeri teşkil etmekte olduğu cihetle muharebeye hitam bulmuş nazarıyla bakılacaktır. Gerek İstanbul Rum matbuatınının Atina'dan aldıkları bu emsali

telgraflar, gerek Cemiyet-i Akvam'ın müdahalesini davet için Yunan ricali tarafından sarf edilen mesaiye dair Havas Ajansı'nın ve İngiliz menbainın haberleri Sakarya Muzafferiyetimizin Yunanları fevkalade müşkül bir vaziyete düşürmüş ve Atina Hükümeti'nin harici bir müdahaleye dört gözle muntazır (gözleyen, bekleyen) olduğunu göstermektedir.

Bolu Ahalisinin Bir Vatanperverlik Numunesi

Ankara muhabir-i mahsusamızdan vârid olan bir mektuptur: Bolu ahali içtima-ı umûmîyede verdikleri karak ile cepheyi ziyaret etmek ve aralarında topladıkları hediyeği gazi kardeşlerine tevzi' (dağıtmak) eylemek üzere ahiren bir heyet-i mahsusa gönderildi.

24 Eylül 1337

Numara: 291

Tebliğ-i Resmî: 23 Eylül 337

Seyitgazi civarında düşmanın tardı-Denizli mıntıkasında taarruzumuz.

Ankara 23-(AA) Tarihli tebliğ-i resmîdir. Seyitgazi civarında (okunamadı). Kıtaatımız şiddetli müsâdemat neticesinde zayıat-i mühime verdirerek düşmanı tard etmiş ve bir miktar esir almıştır. Üserâ düşmanın (okunamadı) kurtarma için müsta'cilen celp ve sevk ettiği mürettebi fırkaya nasbolunmadıklarını ifade etmişlerdir. Denizli mıntıkasında düşman Karamıza ve Hasköy karyelerinde zayıatla tard edilmiş ve takibat-ı şedîde üzerine yakmış olduğu camilerden sürdüğü kimselerle beraber bir hayli maktul terk ederek firar etmiştir.

Yunanların Propagandası

Ankara 22-(AA) Taarruzlarının akamet (neticesizlik) ve mağlubiyet-i tamlarıyla neticelenmesi üzerine Yunanlar resmî ve nim resmî vasıtalarla güya Ankara'nın askeri ve siyasi bir hedef teşkil etmediği ve Yunan ordusunun Ankara'yı işgal fikrinde olmadığı ilan bu suretle hezimetlerinin hariçte tevellüd ettiği suitesiri kısmen olsun izaleye çalışıyorlar. Hâlbuki Yunan taarruzu devam ederken kral Kostantin tarafından bir İngiliz zabıtine vukuu bulan ve Deyli Telgraf'ta intişar eden âfideki beyanat-ı taarruzun hedefini ve bugünkü Yunan ricatının manasını pek ala göstermektedir. "Vaziyet-i askeriyemiz şayan-ı takdirdir. Eğer Türkler bir meydan muharebesini kabul ederlerse Yunan ordusu asıl hareketinden uzaklaşmış olmasına

rağmen Kemal Paşa kuvvetlerini imha edecek ve Ankara'yı alarak şimendifer hattını ve cephaneliklerini tahrip ettikten sonra Ankara'nın 30 kilometre garbındaki mevâzi'-ı müstahkemeye çekilecektir.”

Anadolu'nun Muzafferiyet Bayramı

Sakarya muzafferiyeti üzerine Anadolu'nun her tarafında günlerce tezahürat yapıldı.

Ankara 21-(AA) Kahraman ordumuzun Sakarya Muzafferiyeti Anadolu'nun her tarafında bayram gibi tes'id (tebrik etme, sevinç) edilmiştir. Cide, Keskin, Hacıbektaş, Gümüşköy, Safranbolu, Zile, Çarşamba, Kars, Zülkadiriye, Pozantı, Düzce, Boğazlıyan, Kayseri, Mardin, Midyat, Iğdır, Macidiye, Erzincan, Ekin, Sungurlu ve sair merkezden aldığımız telgrafnamede günlerce tezahürat yapıldığı bildirilmektedir.

25 Eylül 1337

Numara: 292

Tebliğ-i Resmî: 24 Eylül 337

Düşman Karahisar Mıntıkasında Mağlup Edildi

Düşman Eskişehir şarkında toplanmakta-Düşman Afyonkarsahisar cephesinde ricat ediyor-Bolvadin ve Çay kasabalarını istirdâd ettik-Sandıklı mıntıkasında dahi düşman ricat ediyor.

Ankara 9-(AA) Tarihli tebliğ-i resmîdir: Garp Cephesi'nde ricat eden düşman Eskişehir şarkında toplanmaktadır. Seyitgazi Muharebesi'nde mağlup edildiğini dün bildiren düşmanın, ahiren Trakya'dan celbeden mümtaz fırkası olduğu fazla zayıat verdiği anlaşılmıştır. Afyonkarahisar'da Çay ve Bolvadin kasabalarındaki düşman, tazyik neticesinde ricata mecbur olmuş ve bu iki kasabamız istirdâd olunmuştur. Takibe devam edilecektir. Sandıklı mıntıkasında kıtaatımız Karacaarslan, Paşaköy hattını işgal etmiş ve oradaki düşman Balmahmud istikametine ricata icbâr edilmiştir.

26 Eylül 1337

Numara: 293

Tebliğ-i Resmî: 25 Eylül 337

Eskişehir şarkında düşmana topçu ve makineli tüfek baskını-Bolvadin'de 5 makineli tüfenk iğtinam ettik.

Ankara 25-(AA) Eskişehir şarkında tahkimat yapmakta olan düşmana topçu, makineli tüfek ateşi baskınıyla zayıt verdirildi. Afyonkarahisar mıntikasında Çay ve Bolvadin’de ricata icbâr edilen düşmandan beş makineli tüfenk iğtinam olunmuştur.

(Times) Da Nihayet Anladı

Şimdiye kadar daima Yunanların Anadolu’yu mağlup edeceğini yazan (Times) gazetesi artık Yunanların Anadolu’yla başa çıkamayacağını yazıyor.

Yapılan İşin Azameti

Evvelce Sakarya Harbi’nin en hâdd (keskin) ve hummalı devrelerinde Sakarya Harbi’nin ehemmiyetinden bahsederken, harplerdeki ehemmiyetin neticelerdeki büyüklükle ölçüleceğini söylemiştim. Tarih, harplerin ehemmiyetini yalnız çarpışan kuvvetleri adedi ve akan kanların miktarıyla değil, o harplerin yaptığı neticelerin derecesiyle ölçüyor. Tarihin mini mini Sırpsındığı Harbi, dünyanın tarihini ikiye bölen İstanbul’un fethinden belki daha büyüktür! Çünkü birincide, Osmanlı tarihinin o ilk ehl-i salîb ordusu muvaffak olaydı; bu 7 asırlık tarih, belki Hüdavendigâr’ı son padişah kaydedecekti.

Hâlbuki Fatih İstanbul’un fethinde muvaffak olmayadı, kurûn-ı vustâ (ortaçağ) kapanması yalnız 3, 5 sene teehhür etmekten başka bir netice hâsıl olacak değildi. Çünkü nasıl olsa biz İstanbul’u alacak ve nasıl olsa Bizans göçüp gidecekti. Ayasofya’dan çan sesi yerine müezzin sesi duyulması, vâkıâ cihan vukuatını ikiye biçen büyük bir vakadır. Fakat onun büyüklüğü, neticesinde değil kendisinde tecelli ediyor. Fatih mesela 10 sene bekleseydi İstanbul’u belki karadan gemi yürütmeden de alırdı!

Tarihimin Mohaç Zaferi şüphesiz en şaşaalı en parlak bir zaferdir. Çünkü o harbi biz Tuna’nın doğduğu yerlerde yaptık ve dünyanın en kalabalık ordularından biri, Boğaziçi sularının kıyısından Tuna’nın aktığı yerlere kadar gitti. Lâkin krallar kralı Şarlken’in ordularını mağlup eden o zafer, neticesi itibariyle tarihimin hiç de en büyük harbi değildir. Çünkü Kanunî, orada muvaffak olmayadı, 5 sene sonra yine aynı kuvvetle bir ordu ile aynı yerlere gidebilirdi?

Kara Mustafa Paşa, Viyana muhasarasında hemen hemen muvaffak olacakken sakîm (yanlış) bir tedbir yüzünden ricata mecbur kaldığı için mütelehif (hüzünlü olan) olanlar ve dizini dövenler var. Peki Paşa Viyana’yı alaydı ne olacaktı,

madem ki 50 sene sonra Peşte'yi bile terk ettik! Yok, müverrihler harplerin azametini anlatmak için harplerdeki bizâtihi büyüklük ile netice itibarıyla olan büyüklüğü tefrik etmelidirler. Büyük harpler tarihte yeni bir cereyan veren harplerdir. Herkesin kulağı Vaterlo'nun şaşaaıyla doldu. Harp tarihleri dehâ ile sebatın bu kanlı mücadelesini sahifelerle değil, ciltlerle anlatıp bitiremiyor. Hâlbuki Valingtan'ın sebatı Napolyon'un dehâsına galip gelmeseydi, askerliğin o en büyük dehâsı 5 sene sonra yine mağlup olacaktı!

Buna mukabil Avrupa tarihleri bile Puvatya Harbi'ni şöylece yazıp geçiştiriyorlar. Fakat Avrupa Hıristiyanlığı ile Endülüs İslâmlığının Fransa cenub-ı garbîyesinde yaptığı bu mücadele, bin Vaterlo'dan daha mühimdir. Çünkü orada Hıristiyan ordusu muzaffer olmayaydı Avrupa'nın haritası da Avrupa'nın mukadderatı da baştanbaşa değişecekti.

İşte harplerin ehemmiyeti hakkındaki bu mıkıyâsı Sakarya Harbi'ne de tatbik edince derhal anlarız ki Sakarya'nın kıyılarında yükselen zafer, tarihimizin en irtifâlî bir şâhikasıdır. Vâkıâ bu harp Mohaç gibi Tuna'nın doğduğu yerlerde yapılmadı. Bu harbin yapıldığı yer bu saltanatın doğduğu yerlerin bile gerisindedir. Fakat tarih Sakarya'yı Mohaç'tan yüksek görecektir; çünkü birincisi kemâlini bulmuş bir saltanatın son şaşaaı, ikincisi ise zevâlini bulmuş bir tarihin tekrar doğuşudur. Mohaç şerefli bir yokuşun sonu, üç asırlık bir inişin iptidasıdır. Sakarya ise uzun bir inişin hâtimesi ve yeni bir çıkışın mukaddimesi oldu! Tarihim Mohaç'ta kemâlini, Sakarya'da zevâlini bitiriyor, orada genç bir tarih ihtiyarladı, burada ihtiyar bir tarih gençleşiyor.

Ne şiir yapıyorum, ne teşbih. Sakarya Harbi her cihetten ve her noktadan tarihimin en büyük zaferidir. O, bizatihi büyüktür, çünkü burada 200.000'den fazla silah çarpıştı ve 200.00'den fazla silah Sakarya Nehri'ni kızıl bir renk ve Haymana'nın semâsına kanlı bir yangın manzarası verdi.

O, harbin müddet-i devamı itibarıyla da büyüktür: Çünkü meydan harpleri içinde en fazla devam etmesiyle meşhur olan "Mukden" muharebesi bile, Sakarya Meydan Harbi kadar uzun sürmedi. O, gaye itibarıyla da büyüktür: Çünkü hiçbir harpte hak ile haksızlık, istila ile müdafaa, hırs ile istiklâl bu kadar açık çarpışmadı.

Sakarya Zaferi, o zaferi kazanan ordunun suret-i terkifi itibariyle de büyüktür. O ordu, Halifelerin iradeleriyle, sadrazamların faâliyetiyle, nazırların emriyle değil, Halifelerin muhalefetine, sadrazamların hiyanetine, nazırların mûmânaatına (engel olma) rağmen, doğrudan doğruya bu milletin kendisinden, bu milletin kendisinden, bu milletin kendi intibahı ve kendi azmiyle doğdu. Sakarya Zaferi tarafeyn ordularının çarpıştığı şerait itibariyle de büyüktür. Dünyada hiçbir harp bu kadar gayrimüsâvi şerait altında yapılmadı ve tarihimizin hiçbir harbinde biz, bu kadar teçhizata karşı bu kadar vasıtasızlık içinde harp yapmadık. Bütün dünya tarihi zırha bedel göğsün, tanka bedel kağınının çarpıştığı ilk defa Sakarya Harbi'nde ve göğsün zırha, kağınının tanka galebesini ilk defa Sakarya Zaferi'nde gördü.

Sakarya Harbi tevlîd ettiği netice itibariyle de tarihimin en büyük harbidir. Çünkü düşman emeline muvaffak olaydı İzmir ve Trakya'yı değil, İznik'ten Afyonkarahisar'ına kadar olan yerleri de alacaktı, yalnız oraları değil İstanbul'u da alacaktı. Bizans hortlayacak, Pontus dirilecek ve tarihim gömülecekti.

Artık ne vatan ne vatandaş, vatan bir malikâne, vatandaşlar birer köle... Artık ne sancak ne istiklâl, sancak şafağın hemşiresi değil, mâtemin ve siyahlığın timsali, istiklâl, ruhların sürûru değil boyunların kemendi ve bileklerin kelepçesi...

Artık ne ezan, ne cami, narin endamlı minare yerine kubad gövdeli çan kuleleri, Allah'ın tevhidi yazılı camiler yerine, teslisin putları asılı erganûn ve ayin mabedleri...

İşte Sakarya Zaferi bütün bunları tersine çevirdi. Biz, o zaferle yalnız alınacak yerleri değil, alınan yerlerin de halâsını temin ettik. Bu zaferle bize, Eskişehir ve Bursa'nın değil, İzmir ve Edirne'nin de yolu açıldı. Biliyoruz ki artık Ayasofya'nın dört minaresi yerine dört çan kulesi yapılacak değildir. Bu zaferle bütün dünya anladı ki Bizans'ın gömüldüğü mezar ebedî bir mezardır. Oradan hiçbir şey hortlayamaz. Bir, Sakarya Zaferi'yle yalnız bir vatan, yalnız bir istiklâl değil, bütün İslâm âleminin istiklâlini de kurtardık...

Biz Sakarya Zaferi'yle... Fakat neye sayıp duruyorum. Sakarya yalnız üç asırlık bir inişin müntehası ve yeni bir çıkışın iptidası değil, Sakarya bütün Asya tarihinin yeni bir sahifesi, bütün İslâm âleminin yeni bir dönük noktası oldu.

İsmail Habib

27 Eylül 1337

Numara: 294

Tebliğ-i Resmî: 26 Eylül 337

Eskişehir Şarkında Düşmana Taarruzla Tard Edildi

Karaköy istasyonuna baskın-Düşman çekildikleri köyleri yakıyor ve canavarca katliamlara devam ediyor.

Eskişehir şarkında düşman kıtaatı taarruz edilerek zayıyla tard edilmiştir. Akıncılarımızın Eskişehir'in şimal-i garbîyesindeki Keskin karyesinde bulunan düşman müfrezesine baskın yaparak dağıtmış ve birkaç hayvan igtinam edilmiştir. Süvarilerimiz Bozüyük şimalindeki Karaköy istasyonuna baskın yaparak düşmana zayıla verdirmiş ve bir miktar esir alınmıştır. Düşman bir mutad çekildiği köyleri yakmakta ve küçük çocuklar ve kadınlar dâhil katliam etmektedir. Mezalim ve fecâyi' setr için köylerden evvel hüsn-ü muamele olduğuna dair cebren mazbata almaktadır.

Hâkimiyet-i Milliye'nin Makalesi

Askerimizin gözü ocak başında değil düşman peşindedir. İcap ederse nasıl bir kış harbi yapacağından şüphe edenler geçenki kış ortasında Ermenistan'a karşı kazanılan zaferi düşünsünler.

Ankara 25-(AA) Hâkimiyet-i Milliye başmakalesinde Avrupa efkâr-ı umûmîyesi bugünkü vaziyet ve himayelerden kandırarak İstanbul ile oyalanmak isteyen Yunanların kış harbi ihtimaline dair işâa ettikleri haberlerden bahsle:

Kostantin'in Ankara'ya girmek, Türk ordusunu kırmak ve buna muvaffak olmazsa bile Sakarya boyunda istihkâmlar kurarak askerini Eskişehir'de kışlatmak maksadıyla 40-50 bin insan zayılatına mal olan son taarruzu ihtiyâr ettiğini ve maksadına eremediğini beyan ediyor ve Kostantin'in garp emperyalizmi için kanından, hayatından ve malından daha fazlasını sarf etmeye takati kalmadığını söyleyerek diyor ki:

Harp topraklarımızda oluyor. Elimizden gelen bütün fedakârlıkları şimdiye kadar olduğu gibi bundan seve seve ibzâl (bol kullanma, esirgememe) edeceğiz. Askerimizin gözü Yunanlar gibi ocak başında değil düşman peşindedir. Ve bu askerinin kış harbinde yaz ve bahar harbi gibi mükemmel ve ulvi olacaktır. Bundan

şüphe edenler varsa geçen sene şark ordumuzun kış ortasında kazandığı zaferi düşünsünler.

Yunan Mecrûhları

Ankara 26-(AA) Zabit ve neferden ibaret bir mecrûh kafilesi daha İzmir'den Pire'ye nakledildiği Atina'dan İstanbul'a bildiriliyor.

28 Eylül 1337

Numara: 295

Tebliğ-i Resmî: 27 Eylül 337

Eskişehir Şarkında Düşman Birçok Nokatda Çekilmeye Mecbur Edildi

Süvarilerimizin muhtelif nıkatda muvaffakiyetli baskınları-1 tayyare iskât ve sağlam olarak iğtinam ettik.

Ankara 27-(AA) Eskişehir şarkında düşman kıtaatına yapılan tazyik ile birçok noktadan çekilmeye icbâr edilmiştir. Süvarilerimizin Eskişehir şimalindeki Matlub köyünde ve bunun şimal-i garbîyesindeki İtburnu'nda ve Bilecik şimalinde Cumali ve İlyasca arasında bulunan düşman müfrezelerine baskın yaparak bunları dağıtmış ve esir almıştır. Afyonkarahisar mıntıkasında Balmahmud civarında akıncılarımız demiryolunu muhtelif yerlerinden tahrip etmiştir. Cephemiz gerisinde düşmanın bir tayyaresi iskât edilerek râkibleri esir ve tayyare sağlam olarak iğtinam olunmuştur.

29 Eylül 1337

Numara: 296

Tebliğ-i Resmî: 28 Eylül 337

Düşman Eskişehir Şarkındaki Mevziilerinden Tard Edildi

Karahisar'da müsâdeme-Melun düşman köylerimizi yakmakta devam ediyor.

1-Alpköy cenubundan başlayarak Aziziye, Latife istikametinde imdat eden sırtlarda esaslı tahkimata teşebbüs eden düşman siperlerine atmaya muvaffak olmadan mevziilerine terke icbâr edilmiştir.

2-Afyonkarahisar mıntıkasında müsâdemât devam etmektedir. Bu mıntıkada düşman köylerimizi bit mutad yakmakta ve bu maksat için hususi müfrezeler istihdam etmektedir.

Başkumandanlarımız

Mustafa Kemal Paşa Hazretleri cepheye azîmet ettiler.

Ankara refikimizin verdiği malumata göre başkumandanımız Mustafa Kemal Paşa Hazretleri Müdafaa-i Milliye ve Dâhiliye Vekili Refet Paşa Hazretleri'yle birlikte Eylül'ün 25. Pazar günü cepheye hareket etmişlerdir.

Paşa Hazretleri'nin haklarında hiçbir merasim icra olunmaması hakkında verdikleri emre rağmen yine istasyonda birçok halk, mebuslar ve erkân-ı hükümet hazır bulunmuşlardır.

II.4.10. 1337 (1921) Yılı Teşrîn-i Evvel (Ekim) Ayı Haberleri

1 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 297

Tebliğ-i Resmî: 30 Eylül 337

Eskişehir Yakınında Düşmanla Lehimize Müsâdemât

Eskişehir yakınında çekildiği ikinci hattında tahkimat yapan düşmanla kıtaatımız arasında lehimize müsâdemât devam etmiştir.

Afyonkarahisar mıntıkasında topçu ve piyade ateşi olmuştur. Düşman Çoban karyesini yakmıştır.

Yunan Kundakçılığı

Yunanlar kaçtıkları yerlerde birçok köylerimizi kasabalarımızı yakıyor ve hıyanetin envaini icra ediyorlar.

Ankara 29-(AA) Ordumuzun ahiren istirdâd eylediği mahallerde ve hatta Yunan sürülerinin masum ve silahsız ahaliye reva gördükleri zulm ve îzâya (eziyet etmek) dair tespit edilebilen vâki' uzun ve hazin sayfalar teşkil ediyor. Resmî raporlara istinaden bu fecâyî'lerden birkaçını aşağıda naklediyoruz.

1-Yunanlar Güzelcekale'yi tahrip ile camii şerifi yakmışlar, Kur'an-ı Kerim'i yırtarak bu hareketlerine mani olmak isteyen iki genç Müslümanı öldürmüşlerdir.

2-Şerikli, Katrancı, Bayragır, Yenimehmedli köylerini yakıp yıkmışlar. Eşya mevâşî, vesait-i nakliyyeyi yağma ve gasbetmiş, kadın ve kızların namuslarına taarruz etmişlerdir. Koyunyayla, Sarayköy, Ağırarazi, Üçbaşlı Halil, Oğlanbabanur, Sazak, Yarıkcı, Ömerköy, Berlenlütfiye, Dağcı, Demirci, Ortaklar, Kuşcağız, İğnecik, Melek köyleri yakılmış ve bu köylerle Teke, Köseler karyeleri yağma edilmiş erkeklerden birçoğu öldürülmüş, kadın ve kızlara tecavüz olunmuştur.

3-17 Eylül'de Mihaliççık kasabası kâmilen 9 Eylül'de Bilecik tekrar Yunanlar tarafından yakılmış, ahalinin malları gasbedilmiştir. Yunanlar Sarıköy istasyonunu da ateşlemiştir.

4-Etler, Katrancı'dan Kürthacı köyüne kadar olan tarlaların kâffesi, Sivrihisar, Mihaliççık hattının şarkında köylerin mahsulâtı kâmilen yakılmıştır.

5-Eylül'ün üçünde Üzümbağ'da bulunan Prens Andrea ve General Papulos süvarilerimizin bir gece baskınından bin müşkülât yakalarını kurtarmışlardır. Bunun üzerine Üzümbağ karyesi civarında Karaoğlu köyünün ahalisi Yunan karargâhını Türklere haber vermekle itham olunarak kâmilen evlere doldurup diri diri yakmışlardır.

2 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 298

Tebliğ-i Resmî: 1 Teşrîn-i Evvel 337

Kıtaatımız Afyonkarahisar'ı Kenarında

Geceli gündüzlü devam eden yağmalara rağmen kıtaatımız Karahisar mıntıkasında Süleymanlı-Karaarslan hattında düşmanı şehrin kenarına kadar tard ve takip eylemiştir.

3 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 299

Tebliğ-i Resmî: 2 Teşrîn-i Evvel 337

Karahisar Şimendiferi Garptan Kesildi

Harbin merkez sıkleti Afyonkarahisar'da-Şimendiferi şehrin garp tarafından kat' (kesme, ayırma) ettik-Burada mühim vaka arefesindeyiz.

2 Teşrîn-i Evvel 37 tarihli resmî tebliğdir: Eskişehir şarkında keşif faâliyeti olmuş, topçumuz tarafından düşman ordugâhlarına ateş baskını yapılarak zayıat verdirilmiştir. Afyonkarahisar mıntıkasında Susuz karyesi şarkındaki Güzelik Dağı'na taarruz eden düşman zayıatla tard edilmiştir. Bal Mahmud civarındaki düşmana taarruz eden kıtaatımız düşmanın şimendifer hattını şimale atmıştır.

4 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 300

Tebliğ-i Resmî: 3 Teşrîn-i Evvel 337

Karahisar'da Muharebat Devam Ediyor

Eskişehir şarkında keşif faâliyeti olmuştur. Devam eden yağmalara rağmen Afyonkarahisar'ı mıntıkasında müsâdemât devam ediyor. Cenuptan ilerleyen kıtaatımız düşmanı ilk mevâzı'ndan tard ederek şimale yürümüştür.

5 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 301

Tebliğ-i Resmî: 4 Teşrîn-i Evvel 337

Eskişehir Şimalindeki Tazyikatımızı Durdurmak İçin Düşmanın Sol Cenahıyla Yaptığı Taarruz Tard Edildi

Eskişehir şimalinde Bozdağı'nda bulunan düşman sol cenahını şimalden tazyik etmekte olan kıtaatımıza karşı düşmanın mukabil taarruzları tard olunmuştur. Süvarilerimizin bu kıtaatımızla düşman kıtaatı arasında Afyonkarahisar civarında müsâdemât devam etmiştir.

Yunan Mecerûhları (30) Binden Çok Fazla

Yalnız Bursa'da 30.000 mecrûh var.

Ankara 3-(AA) Nevlogos gazetesi resmî raporlara atfen Sakarya Muharebesi'nde Yunan mecrûhlarının 16.000 kişiyi mütecaviz bulunduğunu yazıyorsa da Tevhid-i Efkâr'ın Bursa muhabiri yalnız Bursa'ya 30.000 mecrûh geldiği bildiriliyor.

6 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 302

Tebliğ-i Resmî: 5 Teşrîn-i Evvel 337

Bozdağı'nda düşman taarruzu tard edildi-Afyonkarahisar'da topçu piyade ateşi-Döger'de bir kıtaatımız.

Eskişehir cephesinde Bozdağı mıntıkasında taarruzunu tekrar etmek isteyen düşman zayıatla tard olunmuştur. Afyonkarahisar mıntıkasında tarafeyn arasında piyade ve topçu ateşi devam etmiştir. Döger istasyonu cenubunda Beyköy civarında cephanen nakleden düşman kollarına taarruz eden süvarilerimiz muhafızlarına birçok zayıat verdirerek bu kolları dağıtmış ve düşmanın on ikinci fırkasına mensup bir miktar esir alınmıştır.

9 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 304

Tebliğ-i Resmî: 8 Teşrîn-i Evvel 337

Düşman Gerilerde Tecmi' (Bir Yere Toplamak) Ediyor

Bu tecmi' firar-ı mukaddes mi?

Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında topçu ve piyade ateşi teati edilmiş ve düşmanın geride bazı tecmi'atı görülmüştür.

Afyonkarahisar mıntıkasında keşif faâliyeti olmuştur.

10 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 305

Tebliğ-i Resmî: 9 Teşrîn-i Evvel 337

Eskişehir mıntıkasında düşman bazı köylerimizi tahliyeye mecbur etti-Afyonkarahisar'ına düşman şimalden kuvvet sevkine mecbur oldu.

Eskişehir mıntıkasında keşif faâliyeti olmuş ve kıtaatımızın tazyiki ile düşman bazı köyleri terk ile daha garba çekilmiştir. Afyonkarahisar mıntıkasında süvarilerimizin sebûkbâr (yükü hafif, ağırlıksız) kıtaatımızın teçhizatı mütemadiyen karşısında düşman şimalden bazı kuvvetlerini bu mıntıkaya celbetmeye mecbur olmuştur.

İzmir'de Yunan Mezalimi

Son hezimetten sonra Yunanlar çılgınca mezalime devam ediyor.

Ankara 9-(AA) Yunanların İzmir'de Müslümanlara karşı yapmakta oldukları tazyikat, son mağlubiyet üzerine daha ziyade şiddet kesbetmiştir. Yunan devriyesi İzmir'e ithali men edilen İstanbul gazeteleri taharrî bahanesiyle birçok Müslüman evlerini geceleyin basmakta ve sahiplerine hakaret ve işkence ile muamele etmektedir. Yunanlar Eylül'den itibaren İzmir ve mülhakatında temettu' (kâr) vergisi tahsiline başlamışlardır.

Ankara 9-(AA) İzmir sokakları cepheden firar eden Yunan askerleriyle dolmuş ve şehrin inzibatı büsbütün münhall (boş kalan) olmuştur. Birçok Yunan firarisi üzerlerine elbise-i askeriyelerini çıkarmaya lüzum görmeyerek dükkânlarda hizmetçilik ve meyhanelerde garsonluk etmektedirler.

Ankara 9-(AA) Vârid olan haberlere nazaran Yunanlar İzmir'i bilumum Türk mekâtib-i (mektepler) tâliyesini set etmişlerdir. İptidai muallimlerden aylardan beri

maaş verilmemekte ve bu yüzden birçok mektepler kapanmaktadır. Yunanlar İzmir darulmuallimiyesini de lagvederek yeni bir idadi açmışlar ve muallimelerini kendi adamlarından liyakatsiz bazı kimseleri tayin etmişlerdir.

11 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 306

Tebliğ-i Resmî: 10 Teşrîn-i Evvel 337

Düşman Ricata Hazırlanıyor

Eskişehir mıntıkasında Çalbaşı tepesinde ve cephenin sair aksamında top ve makineli tüfek ateşi teati olunmuş ve cephe gerisinde düşman tarafından ika' olunan devamlı yangın dumanlı müşahede olunmuştur. Afyonkarahisar mıntıkasında sağ cenahta müsâdemât devam etmiştir. Döger istasyonu civarında bir süvari kıtaatımız düşmanın süvari müfrezesine baskın yapmıştır.

Eskişehir'in Tahliyesi

İtalyan gazeteleri Yunanların Bursa'ya doğru çekildiklerini ve yakında Eskişehir'i tahliye edeceklerini yazıyor.

12 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 307

Tebliğ-i Resmî: 11 Teşrîn-i Evvel 337

Afyonkarahisar Çevriliyor

Muharebe şiddetlendi-Bilecik'te düşmanı tard ve takip ettik-Karahisar şarkında düşman şehre kadar atıldı-Karahisar garbında da düşman taarruzları.

Kocaeli mıntıkasında sınıf-ı muhtelifeden mürekkeb bir düşman müfrezesi Bilecik şimalindeki kıtaatımıza taarruz etmiş ise de mukabil taarruzumuzla tard ve takip olunmuştur. Afyonkarahisar mıntıkasında sağ cenahta bütün gece devam eden şiddetli muharebat neticesinde düşman Karahisar'ın hemen şarkındaki mevziilerine sürülmüştür. Karahisar garbındaki kıtaatımız Sağırlı, Kırcaarslan hattında düşman taarruzları def etmiştir.

Kundakçı Cani Köylerimizi Yakmakta Devam Ediyor

Ankara 10-(AA) İşgal havalisinde zulüm ve vahşetlerine devam eden Yunanlar Eylül'ün 30'uncu günü Orhangazi'ye merbût Sandıklı, Reşadiye, Hamzaoğlu karyelerini yakmışlardır.

13 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 308

Tebliğ-i Resmî: 12 Teşrîn-i Evvel 337

Karahisar'da düşman Mukabil Taarruzları Zayıtla Tard Edildi

Bozdağı'nda bir baskınımız-Dumlupınar'da şimendifer ve hudut-u muharebeyi tahrip ettik.

Eskişehir mıntikasında Danişmend civarında tahkimat yapan düşmana zayıt verdirmiş ve Bozdağı'nda Sulukaraağaç civarındaki düşmana baskın yapan bir müfreze düşmanı firara icbâr etmiş ve bir miktar mevâşî iğtinam eylemiştir.

Afyonkarahisar mıntikasında şehrin bir saat civarına kadar tard edilen düşman tahkimat yapmakta ve Karahisar garbında Sağırlı, Karacaarslan hattında gerilerini tehdit eden kıtaatımıza düşman beş tabur piyade, bir alay süvari ile taarruzunu tekrar etmiş ise de mühim zayıtla tard edilmiştir. Yalnız bir taarruzumuzun cephesinde 100'ü müteceviz maktul bırakmıştır. Süvarilerimiz Dumlupınar civarındaki muhtelif mahallerden demiryolunu ve birkaç kilometrelik hudut-u muharebeyi tahrip etmiştir.

15 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 309

Tebliğ-i Resmî: 13 Teşrîn-i Evvel 337

Bütün Cephelerde Yangın

Düşman Eskişehir ve Afyon cepheleri gerilerindeki köyleri yakıyor.

14 Teşrîn-i Evvel 337 tarihli tebliğ-i resmîdir: Eskişehir mıntikasında topçu ve makineli tüfek ateşi teati edilmiş ve keşif faâliyeti olmuştur. Düşman Kırçalı, Danişmend köylerini yakmıştır. Gökdere, Hasanbey çiftliği ve Carlum istikametlerinde keşif dumanları görülmüştür. Afyonkarahisar mıntikasında İslamköy cenubunda yangınlar müşahede olunmuştur.

16 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 310

Tebliğ-i Resmî: 15 Teşrîn-i Evvel 337

Bütün Cephelerde Topçu ve Piyade Ateşi Teati Edilmiştir

Eskişehir mıntikasında piyade ve makineli tüfek ateşi teati olunmuştur. Afyonkarahisar mıntikasında topçu ateşi olmuştur.

Yunan Karargâh-ı Umûmîyesi İzmir'e Naklolunuyor

Ankara (AA) İstanbul'da münteşir Rumca Takidormus gazetesinin 12 Teşrîn-i Evvel tarihiyle Bursa'dan aldığı bir telgrafnamede şimdiye kadar Eskişehir'de bulunan Yunan karargâh-ı umûmîyesinin İzmir'e nakledileceğini bildiriyor. Karargâh-ı umûmî heyetinin 12 Teşrîn-i Evvel'de Mudanya'dan hareket edeceğini dün haber verdiğimiz Esmiya isimli Yunan vapuruyla İzmir'e gideceği ilave olunmaktadır.

17 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 311

Tebliğ-i Resmî: 16 Teşrîn-i Evvel 337

Seyitgazi cenubunda ilerlemek isteyen düşman geldiği yere def edildi-Eskişehir'de ateş teatisi-Karahisar'da düşman tahkimatla uğraşiyor.

Eskişehir mıntıkasında Bozdağı'nda piyade ateşi teati edilmiş ve keşif faâliyeti olmuştur. Seyitgazi cenub-u garbîyesinde Catlı üzerinde Numanoluk istikametine yürüyen süvari ve piyadeden mürekkebi bir düşman müfrezesine taarruz eden süvarilerimiz bu kuvveti geldiği yere ricata mecbur eylemiştir. Afyonkarahisar mıntıkasında düşman tahkimatla meşguldür.

18 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 312

Tebliğ-i Resmî: 17 Teşrîn-i Evvel 337

Eskişehir mıntıkasında piyade ve makineli tüfek ateşi ve keşif faâliyeti olmuştur.

Yunan Çapulculuğu

Köylerde İmam ve Muhtar Mühürlerini De Alıyorlar

Ankara 17-(AA) Yunanlar Sakarya'dan ricatları esnasında Haymana ve Sivrihisar kaza tâbi bazı karyelerin imamı muhtar-ı evvel ve muhtar-ı sâni resmî mühürlerini alıp, beraber götürmüşlerdir. Düşmanın bununla icabında kendi lehinde bu mühürlerle memhûr (mühürlü) mazbatalar tesnî etmek maksadında bulunduğu anlaşılmıştır.

19 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 313

Tebliğ-i Resmî: 18 Teşrîn-i Evvel 337

Cephelerde piyade ateşi ve keşif faâliyeti-Düşman merkezdeki bazı köyleri yakıyor.

Eskişehir mıntıkasında fasılalı piyade ateşi kat'i edilmiştir. Düşman Döger istasyonunun şarkındaki büyük yayla köylerini yakmış ve ahalinin mevâşîsini gasbetmiştir.

Afyonkarahisar mıntıkasında keşif müsâdemâtı olmuştur.

20 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 314

Tebliğ-i Resmî: 19 Teşrîn-i Evvel 337

Yanaz ve Çivril Mıntıkasında Akıncılarımızın Faâliyet

Afyonkarahisar'ında topçu ve piyade ateşleri.

Afyonkarahisar mıntıkasında topçu ve piyade ateşi teati olunmuş ve akıncı müfrezelerimiz Yanaz ve Çivril mıntıkasındaki düşman muharebe hatlarını kat'i ve tahrip ve bu civardaki müteferrik düşman kuvvetlerine taarruz ederek bunları tard etmiştir.

22 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 315

Tebliğ-i Resmî: 21 Teşrîn-i Evvel 337

Eskişehir mıntıkasında bir baskınımız-Uşak mıntıkasında pusuya düşürülen düşman-Çivril'de düşman perişan edildi.

Eskişehir mıntıkasında keşif müsâdemâtı olmuştur. Numanoluk civarında düşmana baskın yapılarak telefât verdirilmiştir. Uşak mıntıkasında Şabanköy'ü civarında pusuya düşürülen bir düşman müfrezesine zayıat verdirilerek bir miktar bomba iğtinam olunmuş ve esir alınmıştır.

Çivril civarında müfrezemize takarrüb eden düşman perişan edilmiştir.

23 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 316

Tebliğ-i Resmî: 22 Teşrîn-i Evvel 337

Denizli mıntıkasında taarruz eden düşman mukabil taarruzumuzla ağır zayıata giriftâr ederek dağıttık ve makineli tüfenlerini iğtinam ettik.

Eskişehir cephesinde keşif faâliyeti, Afyonkarahisar cephesinde topçu ateşi olmuştur. Denizli mıntıkasında bir düşman müfrezesi Çubuk Dağ'ı şimal eteklerine takarrüb etmek istemiş ise de tarafımızdan yapılan mukabil taarruzla birçok maktul terk ederek dağılmış ve makineli tüfekleri iğtinam olunmuştur.

24 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 317

Tebliğ-i Resmî: 23 Teşrîn-i Evvel 337

Eskişehir mıntıkasında piyade, topçu makineli tüfek ateşleri olmuştur.

25 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 318

Tebliğ-i Resmî: 24 Teşrîn-i Evvel 337

Kocaeli mıntıkasında keşif müsâdemâtı, Eskişehir mıntıkasında topçu ateşi olmuştur. Denizli mıntıkasında keşif müsâdemâtı olmuştur. Düşman siperlerini tel örgü ile mevânî' (engeller) ile takviye etmektedir.

26 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 319

Tebliğ-i Resmî: 25 Teşrîn-i Evvel 337

Eskişehir mıntıkasında Bozdağ'nda keşif müsâdemâtı ve topçu ateşi, Afyon mıntıkasında topçu ateşi ve tayyare faâliyeti olmuştur.

27 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 320

Tebliğ-i Resmî: 26 Teşrîn-i Evvel 337

Döğer İstasyonundaki Taarruzumuz-Karahisar Yakılıyor

Kocaeli mıntıkasında keşif müsâdemâtı Bozdağ mıntıkasında piyade ve makineli tüfek ateşi olmuştur. Döğer istasyonu şarkında süvarilerimiz bir düşman süvari müfrezesine hücum ederek bir miktar esir almıştır. Yine bu civarda tesadüf edilen bir düşman müfrezesi baskınla dağıtılmış ve bir miktar hayvan ve teçhizat iğtinam olunmuştur. Afyonkarahisar mıntıkasında bu sabah Afyonkarahisar şehrinin muhtelif mahallerinde düşmanın yangın ıka' ettiği müşahede edilmiş ve infilak sedaları duyulmuştur. Uşak mıntıkasında keşif müsâdemâtı olmuştur. Bu mıntıkada düşman tahkimatını takviye etmektedir.

29 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 321

Tebliğ-i Resmî: 28 Teşrîn-i Evvel 337

Afyonkarahisar Yine Yanıyor

Bütün cephede fasılalı topçu ateşi olmuştur. Afyonkarahisar kasabasında bu sabah da yarım saat devam eden bir yangın müşahede olunmuş ve Afyon'un hemen şarkındaki Çavdarlı köyü de düşman tarafından yakılmıştır.

30 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara: 322

Tebliğ-i Resmî: 29 Teşrîn-i Evvel 337

Cephenin muhtelif aksamında fasılalı piyade ve topçu ateşi teati edilmiştir.

31 Teşrîn-i Evvel 1337

Numara:

323

Toptan Hal!

Birinci İnönü'nden sonra Loyd Corc (Lloyd Geroge) Avam Kamarasında bir nutuk irâd etmiş ve demiş ki: “ İstanbul’u Türklere bıraksak, onların İzmir ve Trakya’nın gitmesine ses çıkarmayacakları bize İstanbul’dan temin edilmişti. Hâlbuki İstanbul’u bıraktık, hâlâ İzmir’i istiyorlar, İzmir’i de versek Trakya’yı isteyecekler.” İngiliz başbakanı bununla bizim ne kadar hârîs olduğumuzu, bir verseler iki isteyen bir millet bulunduğumuzu anlatmak istemişti! Hâlbuki İzmir ve Edirne bizim için yalnız birer vatan cüz’ü değil bütün bir vatandı. Biliyorduk ki onlar giderse bütün bir vatan gidecek; çünkü İzmirsiz Anadolu ciğersiz bir vücut, Edirnesiz İstanbul vücutsuz bir ruh demektir. İzmir’de Yunan, Anadolu’nun ciğerinde bir hançer ve Çatalca’da Yunan, İstanbul’un eşiğinde bir tehditti. Biz onları istemekle yalnız hakkımızı değil yaşamının asgari imkânını istemiş olmuyorduk. Fakat Yunan? İşte asıl hırs hem de en hayâsız ve alçakça hırs orada idi. Ve bu hırs bütün dünyanın gözü önünde perde perde inkişâf etti. Yunan’a Garbî Trakya’yı verdiler, İzmir’i verdiler, Şarkî Trakya’yı verdiler. Yunan Çatalca’ya ve Manisa’ya geldi, fakat doydu mu? Hemen bütün Yunan gazeteleri İzmir ve Edirne’nin işgalini bir gaye değil, bir adım telâkki ettiler. İzmir ve Edirne’nin alınışı büyük Yunanistan ba’s-ü ba’del-

mevtinin daha bir mukaddimesiymiş. Asıl gaye Kızılırmak'a kadar bütün yarı Anadolu'yu almak, İstanbul'u ilhak etmek, eski Bizans'ı bütün eski hudutlarıyla tekrar diriltmekti! Venizelos cebinde "Sevr" Muahedesi Atina'ya geldiği vakit birçok intizarlara hedef oldu, fakat memleketi neden fazla tevsî' ettin, küçük Yunanistan'ı neden tehlikeli surette genişlettin diye değil, İstanbul'u niye almadın, yarı Anadolu'yu neden ilhak edemedin, Pontus'u niye diriltemedin diye! Venizelos, mebusan meclisinde o meşhur nutkunda bu hararetle vatandaşlarını şu suretle teskine çalıştı: "Bütün meseleleri biz bitirmeye çalışmayalım, biraz da evlat ve ahfâdımıza (oğullar) halledilecek mesâil bırakalım!"

İşte İzmir işgalinin bütün Anadolu'yu ne için baştanbaşa ilahî bir hamle ile sarstığını anlamak isteyenler, Giritli diplomatın o sözlerindeki manânın derinliği ve fecâatını düşünsünler. Bütün Anadolu açıkça anlamıştı ki Yunan İzmir'e ayak basmakla, giden yalnız bir şehir değil, gidecek olan bütün bir vatandı. Venizelos'un bitiremediğini ondan sonrakiler bitirecek, onların yapamadığını onların ahfâdı yapacak, Anadolu'da ve Çatalca'da bulunan Yunan, o büyük gayelerine varıncaya kadar bu böyle devam edecekti. Venizelos düştü, lâkin onun yerine gelen Konstantin, Venizelos'un "evlat ve ahfâdımıza bırakalım" dediği mesâilin hepsini toptan halletmeye kalktı. Konstantin ki İsviçre'deyken Venizelos'un siyasetini tehlikeli görüyordu. Konstantin ki Atina'ya gelince Yunanlara sulh verecekti. O, bunu yapamayınca başka şey yaptı. Venizelos'un yarım bıraktığı işi bitirmeye kalktı. Kral Eskişehir'e girdikten sonra Yunanın artık Sevr Muahedesi'ne riayet edemeyeceğini ilan etti. Biliyoruz ki Loyd Corc (Lloyd George) da "galip bir devlet artık Sevr Muahedesi'ne riayet edemez" sözüyle bunu teyit etmişti. Yunan, Sakarya üzerine ilerlerken Yunanistan'ın yeni şeraitini artık bütün dünya öğrenmiş ve bütün dünya gazeteleri yazmıştı. İznik'ten başlayan ve Eskişehir ve Karahisar'ı da alan bir hudut!

Konstantin zaten Onikinci Konstantin değil miydi? Artık Bizans diriliyor, Ayasofya beş asırdır mahrum kaldığı çana kavuşuyordu! Trakya'da mümtaz bir "Paleolog" fırkası teşkil edildi. Yunan ordusu muzafferan Ankara'ya girerken bu mümtaz fırla da bir hamlede İstanbul'u zapt edecekti. Ne bir kelime mübalağa, ne bir kelime hayal yapıyorum Eskişehir'e kolayca giren ve Ankara ya da sühûletle gireceğine emin olan kral arlık evlât ve ahfâda iş bırakmak istemiyordu İşle bunun

içindir ki Başkumandan Papulas dahi bir ecnebi gazetesi muhabirine alenen teminat verdi: ! Türklerle bütün mesâili artık toptan halledeceğiz!” Yani Papulas artık Türkiye’de gayr-ı müstahlis Rumluk bırakmayacaktı. Venizelos’un âtiye terk etiği hesabât.,bize Sakarya’da indirecekleri darbeden sonra artık toptan halledilecekti. Artık Yunanın nazarında âtî değil "hal” vardı! Sakarya hezimetini bütün bu imalı, bir fiske ile arka arkaya devrilen iskambil kâğıtları gibi, alt üst etti. Evvela İstanbul’a veda ettiler. Bir İngiliz zabiti bakınız bir ineniz gazetesinde ne yazdı: "Kazandığı zaferle Yunanları İstanbul’a girmekten men ettiği için biz İngilizler Mustafa Kemal Paşa’ya teşekkür etmeliyiz"

Artık ne Eskişehir ve Karahisar’a kadar Anadolu’nun ilhakı, ne Pontus’un dirilmesi ne Bizans’ın hortlaması düşünülmüyordu. Hatta Gunaris’in seyahati, etrafındaki tereşşuhâttan (sızıntı haber) anlıyoruz ki Yunanistan Sevr Muahedesinde bile fedakârlığa ve tadilata hazırdır. Gunaris’in de bütün Yunanistan’ın da şimdi temine çalıştıkları şey, âtiye ait bir ümit kazanmaktır. Anadolu’da şöyle böyle ilişkileri kalsın onlar bununla iktifa edecekeler. Lâki işte biz buna razı değiliz. İstiyoruz ki âtiye ait artık aramızda bir ilişki kalmasın: Papulas “âti değil hal” dedi. Bu sökmeyince şimdi Gunaris “hal değil âti ” diyor. Biz de şimdi Papulas’ın sözüne iştirak ediyoruz. Âti değil hal!

Artık her şey toptan halledilsin. Bu toptan hallin çaresi nedir? Bunu bundan sonraki makalelerde yine görüşeceğiz. Yalnız Avrupa pâyitahtlarında kapı kapı dolaşan Gunaris’e şimdilik şunu söyleyelim ki, Türkçede bir darbimesel vardır. Biz “Yanlış hesap Bağdat’tan döner” deriz. Yunanistan da kendi lisanına şu darbimeseli kaydederse her şeyden evvel yine kendisi kârlı çıkacaktır: “Yanlış hesap Sakarya’dan döner!”

İsmail Habib

II.4.11. 1337 (1921) Yılı Teşrîn-i Sâni (Kasım) Ayı Haberleri

1 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 324

Tebliğ-i Resmî: 30 Teşrîn-i Evvel 337

Eskişehir’de Bomba, Makineli Tüfek Ateşleri ve Keşif Faâliyeti

Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında gece ve gündüz piyade, makineli tüfek ve bomba ateşleri teati edilmiş ve cephemize takarrüb etmek isteyen düşman keşif kolları ateşimizle tard edilmiştir.

Tebliğ-i Resmî: 31 Teşrîn-i Evvel 337

Uşak Mıntıkasında Bir Müfrezemiz Düşman Süvarisini Tard Etti

Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında keşif müsâdemâtı olmuştur. Uşak mıntıkasında bir müfrezemiz bir düşman süvarisini Şabanköy’ü şimal sırtlarına tard etmiştir.

Yunanların Mezalimi

İzmir şehri müstesna olarak her yerde tazyik ve her yerde fecâyî’.

Ankara 29-(AA) İzmir’den aldığımız mevsûk malumata nazaran Yunanlar İzmir şehri müstesna olmak üzere bütün işgal mıntıkasındaki erkek kadın Müslüman ahali kâmilen Yunan ordusunun hizmetinde istihdam ettiriyorlar. Asayişin temini bahanesiyle İslam ahaliye türlü türlü tazyikat yapıyor. İşgal sahasındaki Türk mukadderatını muhtelif bahane ve vesilelerle İslam ahalişi teb’id ve İzmir şehri haricindeki Türk gençleri mürettep çeteler tarafından imha edilmektedir.

2 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 325

Tebliğ-i Resmî: 1 Teşrîn-i Sâni 337

Cephenin muhtelif aksamında keşif müsâdemâtı olmuş ve topçu, makineli tüfek ateşleri teati edilmiştir.

Başkumandanlık Müddeti

Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri’nin Başkumandanlıklarının müddetini Büyük Millet Meclisi 3 ay daha temdîd eylemiştir.

Ankara 1-(AA) Büyük Millet Meclisi dünkü içtimaında Mustafa Kemal Paşa Hazretleri’nin Başkumandanlıkları müddetini üç ay daha temdîdine karar vermiş, bu hususta bir kanun kabul etmiştir. Kanun 5 Teşrîn-i Sâni sene 337 tarihinden itibaren 3 mâh daha temdîd olunmuştur.

5 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 327

Tebliğ-i Resmî: 4 Teşrîn-i Sâni 1337

Bütün cephelerde keşif faâliyeti-Bir tayyaremizin muvaffakiyetli bombardımanı.

Eskişehir mıntıkasında keşif müsâdemâtı olmuş ve Sarıcailyas civarında düşmandan bir miktar eşya iğtinam edilmiştir. Bir tayyaremiz Seyitgazi garbında müctemi' (toplu, bir araya gelmiş) düşman kıtaatına muvaffakiyetli bir surette müteaddid bombalar atmıştır. Afyon mıntıkasında Çandarlı ve Savuran civarında düşman keşif kolları tard edilmiştir. Bir Yunan küçük zabiti cephemize iltica etmiştir.

6 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 328

Tebliğ-i Resmî: 5 Teşrîn-i Sâni 1337

Süvarilerimizin Balmahmud civarında baskını-Diğer cephelerde keşif faâliyeti.

Garp Cephesi'nde Gemlik civarında ve cephenin diğer aksamında keşif müsâdemâtı olmuş ve Afyonkarahisar garbında süvarilerimiz Balmahmud ile Beşkem arasındaki şimendifer hattının mühim aksamını ve bir köprüsü tahrip ve bir miktar muharebe malzemesi iğtinam etmişlerdir. Çivril mıntıkasında Bağlı Köprüsü'ne takarrüb etmek isteyen düşman tard edilmiş ve Aydın mıntıkasında Yenipazar civarında bir düşman kıtaati maktullerini terk ederek dağılmıştır.

7 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 329

Tebliğ-i Resmî: 6 Teşrîn-i Sâni 1337

Düşman Kocaeli mıntıkasında Pazarköyü'nün hemen şimalinde Hamzalı ve Gemlik cenubunda köyleri yakmıştır. Eskişehir mıntıkasında 5/6 gecesini düşman fasılalı topçu ateşi yapmış ve tarafeyn arasında piyade ateşi teati edilmiştir.

8 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 330

Tebliğ-i Resmî: 7 Teşrîn-i Sâni 1337

Eskişehir mıntıkasında Bozdağ civarında tarafeyn arasında piyade ve makineli tüfek ve bomba ateşleri teati edilmiştir. Akin'e giren küçük bir kıtaatımızla düşman arasında müsâdeme ve cephenin aksamında keşif faâliyeti olmuştur.

9 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 331

Tebliğ-i Resmî: 8 Teşrîn-i Sâni 337

Garp Cephesi'nin muhtelif aksamında keşif faâliyetleri ve müsâdemeleri olmuş Çukurlar istasyonu şarkına ilerleyen bir müfrezemiz düşmandan bir miktar erzak iğtinam etmiştir. Menderes boyunca bazı nıkatda tarafeyn arasında piyade ateşleri teati edilmiştir.

10 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 332

Tebliğ-i Resmî: 9 Teşrîn-i Sâni 337

Düşman Müfrezesi Toplarını, Yaralılarını, Maktullerini Bırakarak Kaçtı

Eskişehir mıntıkasında Bozdağı'nda düşmanla sabaha kadar bomba ve makineli tüfek ateşi teati edilmiştir. Döğer istasyonu şarkında sınıf-ı selâseden mürekkeb bir düşman müfrezesine piyade ve makineli tüfek ateşi baskını yapan süvarilerimiz bu kuvveti dağıtmış ve düşman meydanda toplarını ve birçok maktul, mecrûh ve hayvan terk ile firar etmiştir. Çivril mıntıkasında piyade ve makineli tüfek ateşi olmuştur.

13 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 333

Tebliğ-i Resmî: 10 Teşrîn-i Sâni 337

Bütün Cephelerde Keşif Faâliyeti

Kocaeli mıntıkasında keşif kolu müsâdemesi olmuş, düşmana zayıat verdirilmiştir. Garp Cephesi'nde Bozdağı'na da fasıllı piyade ve makineli tüfek, topçu ateşi olmuş Karlıgöl şarkında düşmanla müsâdeme eden süvarilerimiz bir miktar hayvan ve makineli tüfek iğtinam etmişlerdir. Afyon mıntıkasında keşif müsâdemâtı olmuştur.

11 Teşrîn-i Sâni 337 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Garp Cephesi'nde düşman keşif kolları tard ve bazı düşman siperleri işgal edildi. Afyonkarahisar'ında bir baskınımız.

Garp Cephesi'nde hatlarımıza takarrüb etmek isteyen düman keşif kolları tard ve takip edilerek düşman siperlerinin bazı aksamı işgal edilmiştir. Afyon

mıntıkasında Ağıntepe'ye baskın yapan bir müfrezemiz düşmanın muhalefetine rağmen tel örgülerini bomba tertibatını tahrip ederek avdet etmiştir.

12 Teşrîn-i Sâni 337 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Keşif faâliyetleri gittikçe artıyor.

Kocaeli mıntıkasında Köprühisar civarında keşif kolu müsâdemâtı olmuş ve düşmandan esir alınmıştır. Garp Cephesi'nde piyade ve topçu ateşi, Afyon cephesinde tayyare faâliyeti olmuştur.

14 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 334

Tebliğ-i Resmî: 13 Teşrîn-i Sâni 337

Kocaeli mıntıkasında İznik Gölü civarında mevziilerimize takarrüb etmek isteyen bir düşman kuvveti tard edilmiştir. Garp Cephesi'nde muhtelif mahallerde fasıllı makineli tüfek ve topçu ateşi olmuş ve Afyonkarahisar civarında Kalecik Tepe'si civarındaki mevziilerinde geceleyin düşman makineli tüfek ve bomba ateşleri yapmıştır.

15 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 335

Tebliğ-i Resmî: 14 Teşrîn-i Sâni 337

Eskişehir mıntıkasında Akpınar civarında pusuya düşürülen bir düşman keşif kolu imha ve Seyitgazi civarında cephemize takarrüb etmek isteyen bir düşman müfrezesi ricata icbâr edilmiştir. Afyonkarahisari'nda düşman ordugâhlarına tayyarelerimiz tarafından müessir surette bombalar atılmıştır.

16 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 336

Tebliğ-i Resmî: 15 Teşrîn-i Sâni 337

Kocaeli mıntıkasında Gemlik şimalinde Hıdırıye köyünü yakmak teşebbüsünde bulunan bir düşman kuvveti zayıyla tard edilmiştir. Garp Cephesi'nde diğer aksamında keşif müsâdemâtı ve tayyare faâliyeti olmuştur.

17 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 337

Tebliğ-i Resmî: 16 Teşrîn-i Sâni 337

Garp Cephesi'nde Bozdağı'nda ve Porsuk cenubundaki keşif faâliyetlerimizle düşman arasında piyade, makineli tüfek ve topçu ateşi olmuştur.

19 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 338

Tebliğ-i Resmî: 18 Teşrîn-i Sâni 337

Eskişehir'de Bir Taarruzumuz

Bir kısım düşman siperlerini az zamanda zapt ve işgal ettik-Döger'de bir düşman nakliye kolunu süvarilerimiz dağıtarak müteaddid eşya ve levazım iğtinam ettik-Diğer cephelerde keşif faâliyeti.

Garp Cephesi'nde Bozdağı'nda fasıllı piyade ateşi olmuştur. Eskişehir civarında taarruz eden kıtaatımız az zaman zarfında düşmanın bir kısım siperlerini zapt ve işgal etmiştir. Döger istasyonu şarkında bir düşman nakliye koluna tesadüf eden süvarilerimiz müteaddid nakliye arabası, bir miktar esliha ve eşya, erzak ve hayvan iğtinam etmiştir. Afynkarahisar mıntıkasında Çavdarlı civarında bir düşman keşif kolu tard edilmiş ve Çivril mıntıkasında keşif müsâdemâtı olmuştur.

Dünkü Tebliğ-i Resmî

Eskişehir mıntıkasında Danişmend civarında keşif müsâdemâtı ve fasıllı topçu ateşi olmuştur. Seyitgazi civarında düşman siperlerine taarruz eden kıtaatımız düşmanı tard ile siperleri zapt etmiş,2 makineli tüfek ve bir miktar esir almıştır. Düşman siperlerde birçok maktul terk etmiştir. Menderes mıntıkasında hafif piyade ateşi olmuştur.

İzmir Denizi Müslüman Cesetleriyle Dolu

İzmir'de balıkçılar, boğulup denize atılan kardeşlerimizin cesetlerini ağlarıyla çıkarıyorlar.

Ankara 18-(AA) Ahiren İzmir'de Giritli Müslüman balıkçıların ağlarına takılarak 9 ceset çıkarmıştır. Ayaklarına birer demir parçası bağlı bulunan bu cesetlerin Yunanlar tarafından işgal sahasında toplanıp esir namıyla İzmir'e sevk ve bu suretle şehit edilmiş bigünah köylülerimize ait olduğu anlaşılmıştır.

20 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 339

Tebliğ-i Resmî: 19 Teşrîn-i Sâni 337

Her Cephede Faâliyet

Bozdağı'nda keşif faâliyeti-Eskişehir civarında zapt edilen düşman siperlerinde 32 maktul sayıldı-Afyon'da bir baskınımız-Çal mıntıkasında bir düşman karakolunu kaçırdık.

Garp Cephesi'nde Bozdağı'nda tarafeyn arasında piyade, makineli tüfek ve topçu ateşleri teati olunmuştur. Ve cephemize takarrüb etmek isteyen düşman keşif kolları tard ve siperlerine kadar takip olunmuştur. Eskişehir civarında düşman mevâzi'na taarruz ve siperleri işgal eden kıtaatımız tarafından 2 makineli tüfenk bir miktar teçhizat ve telefon malzemesi iğtinam edilmiş ve düşman siperlerinde 2'si zabıt olmak üzere 32 maktul sayılmıştır. Bu mıntıkada düşmanın tahkimatta istihdam ettiği köylülerden 10 şahıs kurtulmuştur. Afyonkarahisar mıntıkasında bir keşif kolumuz düşmandan 2 esir almış ve bu baskınla müfrezemiz düşman siperleri önündeki tel örgülerinden bir kısmını tahrip etmiştir. Çal mıntıkasında bir düşman karakoluna zayıtla firara icbâr eden bir müfrezemiz düşmandan bir miktar telefon malzemesi vesaire iğtinam etmiştir.

21 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 340

Tebliğ-i Resmî: 20 Teşrîn-i Sâni 337

Bütün Cephelerde Keşif Faâliyeti Olmuş ve Muhtelif Ateşler Teati Edilmiştir

Kocaeli mıntıkasında Köprühisar ve Pazarköy civarında keşif müsâdemâtı olmuştur. Düşman keşif kolları tard edilmiştir. Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında piyade ve topçu ateşi olmuştur. Çal ve Çivril mıntıkasında Menderes boyunca piyade ateşi teati edilmiştir.

22 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 341

Tebliğ-i Resmî: 21 Teşrîn-i Sâni 337

Eskişehir mıntıkasında görülen düşman keşif kolları tard edilmiştir. Çivril ve Çal mıntıklarında piyade ateşi teati edilmiştir.

23 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 342

Tebliğ-i Resmî: 22 Teşrîn-i Sâni 337

Kocaeli ve Eskişehir cihetlerinde ilerlemek isteyen düşman tard ve def edildi.

Kocaeli mıntıkasında Pazarköy şimalinde ilerlemek isteyen bir düşman kuvveti mukabil taarruzumuzla tard edilmiştir. Eskişehir mıntıkasında piyade ateşi teati edilmiştir. Ve Eskişehir şimalinde İnhisar'a ilerleyen düşman müfrezesi ricata icbâr edilmiştir.

24 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 343

Tebliğ-i Resmî: 23 Teşrîn-i Sâni 337

Sandıklı ve Menderes Mıntıkasında Muvaffakiyetli Baskınımız

Porsuk şimalinde fasılalı topçu ve piyade ateşi teati edilmiştir. Sandıklı mıntıkasında bir süvari müfrezemiz Bozdağı'nı aşarak Selçuklar'a girmiş ve oradan Sivaslı'ya muvaffakiyetli bir baskın yaparak avdet etmiştir. Çal mıntıkasında Menderes Nehri'ni muhtelif noktadan geçen müfrezelerimiz 2 bölük kadar düşman kuvvetini bilmüsâdeme tard etmişlerdir. Düşman birçok maktul ve mecrûh terk etmiş, bir miktar silah ile telefon makineleri ve bomba ve eşya-yı saire iğtinam edilmiştir.

26 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 344

Tebliğ-i Resmî: 24 Teşrîn-i Sâni 337

Eskişehir şarkında piyade ve süvariden mürekkebi bir düşman müfrezesi ateşlerimizle tard edilmiştir. Afyon mıntıkasında tarafeyn arasında teati edilen piyade ve topçu ateşlerimiz gece geç vakte kadar devam etmiştir. Çal mıntıkasında düşman takviye kıtaatı olmasına ve havanın muhalefetine rağmen müfrezelerimiz düşmanı tard ederek Şeyhelvan ve Sullar köylerini bilmüsâdeme işgal eylemiştir. Düşmandan 2 mitralyöz manlusu, bir hayli esliha ve mühimmat-ı eşya daha iğtinam edilmiş ve bir miktar esir alınmıştır. Şeyhelvan Dağı'nda düşmanın 30 kadar maktulu tadâd edilmiştir.

25-11-37 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Eskişehir mıntıkasında Çalbaşı sırtlarında hafif ve fasılalı piyade ateşi teati olunmuştur. Afyonkarahisar ve Çal mıntıklarında keşif faâliyeti olmuştur.

27 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 345

Tebliğ-i Resmî: 26 Teşrîn-i Sâni 337

Eskişehir mıntikasında Bozdağı'nda görülen düşman efradı vukuu bulan müsâdemede maktullerini terk ederek siperlerine firara mecbur olmuşlardır. Afyonkarahisar mıntikasında siperlerdeki düşmanın gece müteaddid defalar sürekli tüfenk, bomba tenvîr tabancası isti'mal ettiği görülmüştür. Aydın mıntikasında keşif faâliyeti olmu ve cepheye hatlarımıza uç Yunan neferi iltica etmiştir.

28 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 346

Tebliğ-i Resmî: 27 Teşrîn-i Sâni 337

Eskişehir mıntikasında düşman tesirsiz topçu ateşi yapmıştır. Çal mıntikasında müsâdemât devam etmektedir. Aydın mıntikasında bir düşman keşif kolu pusumuza uğramış ve bir kısmı itlaf edilmiştir.

29 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 347

Tebliğ-i Resmî: 28 Teşrîn-i Sâni 337

Afyon mıntikasında baskınlarımız-Menderes'te bir düşman kuvvetinin tardı. Porsuk şimalinde tarafeyn arasında piyade ateşi olmuştur. Bir akıncı müfrezemiz Afyon şimal mıntikasında bulunan düşman ileri karakollarını basmış, zayıat verdirerek bunları dağıtmış, silah, cephane ve bazı eşya iğtinam eylemiştir. Diğer bir keşif müfrezemiz aynı mıntıkda bir düşman kuvvetini mukabil taarruzumuzla tard olunmuştur.

30 Teşrîn-i Sâni 1337

Numara: 348

Tebliğ-i Resmî: 29 Teşrîn-i Sâni 337

Afyon garbında düşmanın ileri karakolunu basarak dağıttık. Menderes'te yanaşmak isteyen düşman müfrezesi tard edildi.

Eskişehir mıntikasında fasılalı topçu ve piyade ateşi olmuştur. Afyon mıntikasında bir akıncı müfrezemiz Afyon garbında bir düşman ileri karakolunu basarak dağıtmıştır. Menderes mıntikasında hatlarımıza yanaşmak isteyen bir düşman müfrezesi ateşlerimizle tard edilmiştir.

Yunan Kundakçıları

Kundakçılar yakıyorlar, yıkıyorlar.

Ankara 28-(AA) Yunanlar Bilecik köprüsü civarında un fabrikasıyla Bilecik'teki değirmeni tahrip etmiş ve alanın kısm-ı azamını yakmışlardır. Köprühisar cenub-u şarkîyesindeki İlyasbey köyünün ahaliden tahliyesi Yunanlar tarafından talep edilmiştir.

II.4.12. 1337 (1921) Yılı Kânûn-ı Evvel (Aralık) Ayı Haberleri

1 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 349

Tebliğ-i Resmî: 30 Teşrîn-i Sâni 337

Eskişehir mıntıkasında piyade ve topçu ateşi teati edilmiştir. Afyon mıntıkasında keşif faâliyeti olmuştur.

3 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 350

Tebliğ-i Resmî: 1 Kânûn-ı Evvel 337

Kocaeli mıntıkasında ileri hatlarımıza takarrüb etmek isteyen bir düşman kolu zayıat verdirilerek tard edilmiştir. Eskişehir mıntıkasında topçu ateşi faâliyeti olmuştur.

1 Kânûn-ı Evvel 337 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında piyade ve topçu ateşi teati edilmiştir. Afyon mıntıkasında keşif faâliyeti olmuştur.

Kütahya'da Yunan Mezalimi

Kütahya'da Yunanlar tazyiklerini artırmışlar ve bundan bilistifade yağmacılığa başlamışlardır. Bundan evvelki nüshalarımızın birinde kaydettiğimiz münevverân (aydınlatılmış) memleketten Atina'ya sevk edilen zevâtın başka 40-50 kişi daha tevkif ve hapsedilmişlerdir. Bunlar miyanında milletperver olmak üzere Yakup Çelebi Dergâhı pöst-nişîn (tekke şeyhi) Şeyh Ahmet, Camii Kebir İmamı Hattat Hafız Ahmet Efendi, Yarımzade Ahmet, Saatçi Celal, Hafız Ali Efendiler gibi esna-yı işgalde çıkamayan zevât da vardır. Yunanlar tarafından Kütahya mutasarrıflığına getirilern Kütahya eşrafından ve Hürriyet İtilaf Fırkası azasından

Hocazade İbrahim ismindeki hain-i vatan bir beyanname neşrederek Kemalistlerden kurtulduklarını ve halife namına hareket eden Yunanların adaletinden emin olunmasının ilan etmek denâetinde bulunmuştur. Bu alçağın babası Rasih İstanbul'da ve İzmir'de ve kendisi de memleketinde Yunanlar hesabına çalışıyorlar. İnşallah yakında cezalarını göreceklerdir. Bunların ilan ettikleri Yunan adaleti yağmacılık, ırza tecavüz, katl ve imhadır.

4 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 351

Tebliğ-i Resmî: 3 Kânûn-ı Evvel 337

Kocaeli mıntıkasında Yenişehir civarında mevâzı'mıza yanaşmak isteyen bir düşman kuvveti ricata icbâr edilmiştir. Afyon mıntıkasında keşif kollarımız Afyon garbında düşman siperlerine muvaffakiyetli baskınlar yapmıştır.

6 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 352

Tebliğ-i Resmî: 4 Kânûn-ı Evvel 337

Eskişehir mıntıkasında Porsuk cenubunda ileri karakollarımıza yanaşmak isteyen bir düşman kuvveti tard edilmiştir. Çal ve Sarayköy mıntıklarında mukabil topçu ateşi olmuştur.

5 Kânûn-ı Evvel 1337'ye Ait Resmî Tebliğdir

Eskişehir şarkında bir düşman süvari kuvveti tard edilmiştir. Afyon mıntıkasında mukabil ateş teatisi olmuş ve mevzi-i düşman hareketleri tarassud edilmiştir.

7 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 353

Tebliğ-i Resmî: 6 Kânûn-ı Evvel 337

Eskişehir mıntıkasında düşman tesirsiz topçu ateşleri yapmıştır. Afyonkarahisar mıntıkasında tayyare faâliyeti olmuştur. Sarayköy mıntıkasında piyade ve makineli tüfek ateşi teati edilmiştir.

8 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 354

Tebliğ-i Resmî: 6 Kânûn-ı Evvel 337

Gemlik mıntıkasında Elmalıdağ civarında düşman pusularına tarafımızdan baskın yapılmış, bunların samanlıkları yakarak içindekiler itlaf edilmiştir. Pusu mıntıkasında devamlı piyade ve topçu ateşi olmuştur.

10 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 355

Tebliğ-i Resmî: 6 Kânûn-ı Evvel 337

Eskişehir şarkında tarafeyn arasında topçu ateşi teati edilmiştir. Afyon mıntıkasında bir baskın yapan müfrezemiz Afyon garbındaki düşman siperlerini işgal etmiştir.

9 Kânûn-ı Evvel 337 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Eskişehir şarkında düşman müfrezeleri siperlerine kadar takip edildi.

Kocaeli mıntıkasında Pazarköy civarında ileri hatlarımıza takarrüb etmek isteyen düşman keşif kolları tard edilmiştir. Eskişehir şarkında kuvvetli müfrezelerle ileri mevâzi'mıza yanaşan düşman dağınk bir halde zayıatla eski mevâzi'larına tard ve müfrezelerimiz tarafından siperlerine kadar takip edilmiştir.

11 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 356

Tebliğ-i Resmî: 9 Kânûn-ı Evvel 337

Afyon şimalinde bir akıncı müfrezemizin pususuna uğrayan bir düşman kuvvetine 30'u mütecaviz maktul verdirilmiştir. Afyon garbında bir keşif kolumuz tesadüf ettiği bir düşman müfrezesini şimale tard ve takip eylemiştir.

12 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 357

Tebliğ-i Resmî: 11 Kânûn-ı Evvel 337

Eskişehir mıntıkasında keşif kolları müsâdemâtı olmuştur. Çal mıntıkasında tahkimatla meşgul düşman efradı ateşlerimizle dağıtılmıştır. Bir akıncı müfrezemiz bu mıntıkada bir düşman karakolunu basmıştır.

13 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 358

Tebliğ-i Resmî: 12 Kânûn-ı Evvel 337

Gemlik civarındaki 2 düşman karakoluna baskın yapan müfrezemiz düşmana bir hayli zayıat verdirmiş ve bazı eşya iğtinam eylemiştir. Eskişehir şarkında piyade ve topçu ateşi teati edilmiştir.

14 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 359

Tebliğ-i Resmî: 13 Kânûn-ı Evvel 337

Eskişehir şarkında piyade ve topçu ateşi olmuştur. Afyon şimalinde bazı köylerden düşmanın gasp ettiği mevâşî ve hayvanat istirdâd edilmiştir. Aydın mıntikasında bir karakolumuza takarrüb etmek isteyen düşman tard edilmiştir. Sisam'dan kayıkla Kuşadası civarında sahile takarrüb etmek isteyen Yunan eşkıyası bilmüsâdeme tard edilmiştir ve eşkıyadan bazıları denize düşmüştür.

Yunan Şenâatleri

Tüccarların dörtte üçü Türk ve Müslüman olan İzmir'imizde bir Türk ticaret odasına giremiyor.

15 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 360

Tebliğ-i Resmî: 14 Kânûn-ı Evvel 337

Porsuk mıntikasında keşif faâliyeti olmuştur. Afyon şimalinde bir düşman keşif kolu tard ve takip olunmuştur. Sarayköy mıntikasında piyade ve topçu ateşi olmuştur.

Yunanlar Üserâmıza Canavarca Muamele Ediyor

Zabitan ve efradımızı ihtilâttan (görüşme) menediyorlar. Sivil halkımız da dâhil olduğu halde taşlar üzerinde üserâmızı aç bırakıyorlar. Zalimlere elbette bir gün hesap soracağız.

17 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 361

Tebliğ-i Resmî: 15 Kânûn-ı Evvel 337

Kocaeli mıntikasında keşif faâliyeti olmuştur. Muhtelif akıncı ve baskın müfrezelerimiz Afyon şimalinde 2 düşman karakolunu basmış, bunlara zayıat verdirmiş ve bir kısmını geri siperlerine kadar takip ile bir hayli cephanesini, eşya

iğtinam eylemiştir. Bir keşif kolumuz Uşak cenub-u şarkîyesinde bir düşman müfrezesine baskın yaparak bir miktar esir almıştır.

15 Kânûn-ı Evvel 337 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntkasında ileri hattımıza yanaşan bir düşman kuvveti mukabil taarruzla ve zayıatla tard edilmiştir. Afyon garbında kuvvetli bir düşman süvari kuvveti keşif kollarımızın pususuyla düşman esir, maktul ve bir miktar hayvan terk ederek firar etmiştir.

Yunan Ordusu İçin İngilizler Mühimmat ve Malzeme Vermekte Devam Ediyorlar

Ankara 15-(AA) Vârid olan malumat-ı mevsûkaya nazaran İngilizler Yunan ordusuna malzeme-i mühimmat ve teçhizat-ı harbiye hususunda muavenete devam ediyorlar. Mundan mâ-ada İngilizler tarafından bazı eşhâsa mektuplar gönderildiği ve bu suretle neşr-i fesada çalıştığı haber alınmıştır.

18 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 362

Tebliğ-i Resmî: 17 Kânûn-ı Evvel 337

Eskişehir mıntkasında fasılalı piyade ve topçu t-ateşleri olmuştur. Çal mıntkasında bir akıncı müfrezemiz tesadüf ettiği bir düşman keşif kolunu bilmüsâdeme imha etmiştir. Bilecik istikametinde düşmanın bazı köyleri yakmakta olduğu görülmüştür.

Yunan Zayıatı

Sakarya'da Yunan Zayıatı (35.000) Kişi

Ankara 17-(AA) Son Yunan resmî neşriyatına nazaran maktul ve mecrûh dâhil olmak üzere Yunanların Sakarya Muharebeleri'ndeki zayıatı 35.000 kişidir.

19 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 363

Tebliğ-i Resmî: 18 Kânûn-ı Evvel 337

Kocaeli mıntkasında keşif müsâdemâtı olmuştur. Afyon mıntkasında bir keşif kolumuz düşmanın telefon hattını tahrip etmiştir.

Yunanların Eskişehir'de Tahliye Hazırlıkları

Yunanlar, partinin kayıp eylediğine kanaat getirmiş, ordunun arkasından gelen bezirgânlar da telaş içinde geldikleri yerlere avdete başlamışlardır.

Eskişehir'den firar ederek gelen Hasan Ağa Yenişehir'in son günlerdeki vaziyeti hakkında bize atide şayan-ı dikkat malumat verdi:

Son günlerde Eskişehir'de yerilen Yunanlar da büyük bir tebdil-i efkâr hâsıl olmuştur. Cem'i (toplanma) nas (insanlar) olan kahvehanelerde bile Yunanlı zabitan ve efrat partinin kendilerince kaybolduğundan bahsederek kumandanlarına küfür etmekte ve Anadolu'da beyhude kan döktüklerine nedâmet (pişmanlık) göstermektedir.

Bunların bu meyusiyetlerini gören, Yunan ordusuyla gelen İstanbul ve yerli Rum tüccarları da getirdikleri malları denk yapmakta, Müslüman tüccarlarla itilaf etmeye uğraşmaktadırlar. Rum ve Ermeni aileleri kabile kabile İstanbul'a gitmektedirler. Eskişehir'de buğday, tiftik ve yapağı sevkiyatına büyük germî verilmiştir. Artık, Eskişehir Yunanlara kalmayacağını anlayan Rumlar, bilhassa başlarında öteden beri Türk dostu olmakta maruf Hıristaki olduğu halde Yunan zabitan ve efradı ile yerli meskûnlar tarafından Müslüman mahallelerine vâki' olan tecavüzata bir nihayet verilmesi için Yunan kumandanlığı nezdinde teşebbüsatta bulunmuştur. Şunu da söyleyelim ki: Hıristaki ve Rum papazı İngilizler Eskişehir'deyken harekât-ı milliye bidâyetinde tahliye teklifi için Müslüman heyeti ile beraber giderek Türklerle asırlardan beri kardeşçe yaşadıklarını kendilerince (İngilizlerle) Hıristiyanların refah içinde yaşamaları matlûb (istek, istenilen şey) ise, müdahale etmemelerini, Eskişehir'den gitmelerini söylemiştir. Hülasa, Yunanlarda kuvve-yi maneviye kalmadığı, Yunan ordusuyla gelen bezirgânlar da geldikleri yerlere telaş içinde taşınmaktadır. Yunan ordusu kamyonları da Eskişehir'i terk eden muhacirlerin emvâllerini, emvâl-i metruke addederek bir şey bırakmadan bekletmekte devam ediyorlar. (Yeni Gün)

20 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 364

Tebliğ-i Resmî: 19 Kânûn-ı Evvel 337

Kocaeli mıntıkasında keşif kolları arasında müsâdeme olmuştur. Eskişehir şarkında mevziimiz ilerisinde bir düşman kuvveti tard edilmiştir. Sarayköy mıntıkasında piyade ateşleri olmuştur.

21 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 365

Tebliğ-i Resmî: 20 Kânûn-ı Evvel 337

Kocaeli ve Eskişehir mıntıklarında tarafeyn arasında piyade ve topçu ateşleri teati edilmiştir. Eskişehir şarkında keşif kolumuz bilmüsâdeme bir düşman kıtasını tard ederek 1 maktul verdirmiş ve esir almıştır.

24 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 367

Tebliğ-i Resmî: 22 Kânûn-ı Evvel 337

Eskişehir mıntıkasında tayyare faâliyeti olmuştur. Afyon mıntıkasında mütekâbil piyade ve topçu ateşleri teati edilmiş ve fazlaca tayyare istikşafatı olmuştur. Aydın mıntıkasında bir keşif kolumuz Menderes kenarına takarrüb eden bir düşman müfrezesini zayıat verdirek tard eylemiştir.

Tebliğ-i Resmî: 23 Kânûn-ı Evvel 337

Kocaeli mıntıkasında keşif müsâdemeleri olmuştur. Eskişehir mıntıkasında bir akıncı kolumuz Nazif Paşa köyüne bir baskın yapmış ve bu arada ağır hizmetlerde çalıştırılmakta olan çocuk ve ihtiyarlardan mürekkeb ahaliyi tahlis eylemiştir. Afyon mıntıkasında pusu takip eden bir keşif kolumuz bir düşman müfrezesini tard ve takip ederek bir miktar zayıat verdirmiştir.

25 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 368

Tebliğ-i Resmî: 24 Kânûn-ı Evvel 337

Kocaeli mıntıkasında postalarımıza ve ileri hatlarımıza takarrüb etmek isteyen muhtelif düşman kıtaları kâmilen ve zayıatla püskürtülmüştür. Tayyarelerimiz Afyon ve Uşak önlerinde muvaffakiyetli istikşaf yapmışlardır.

Aydın Yanıyor!

Kundakçı Yunanlar Aydın'ımızın hükümet konağını ateşe verdiler.

Ankara 22-(AA) Aydın'da mühim bir yangının vukuu müşahede edilmiştir. Söke'den bildirildiğine nazaran Yunanların Aydın hükümet konağını ihrâk ettikleri tahmin edilmektedir.

26 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 369

Tebliğ-i Resmî: 24 Kânûn-ı Evvel 337

Kocaeli mıntıkasında keşif kollarımıza takarrüb eden bir düşman kuvveti ateşimizle tard ve takip edilmiştir.

Afyon mıntıkasında pusu tertip eden bir keşif kolumuz düşmana zayıat verdirmiştir.

Yunan Canavarlığı

Kendi halinde çalışan kardeşlerimizi şehit ediyorlar.

Ankara 24-(AA) Bir hafta evvel Seyidköy civarında kömür yakmakla meşgul 6 Müslüman, Yunan jandarmalarıyla birkaç yerli Rum'un tecavüzatına maruz kalmışlardır. Masum köylülerden 3'ü firar ederek hayatlarını kurtarabilmişlerdir.

27 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 370

Tebliğ-i Resmî: 26 Kânûn-ı Evvel 337

Kocaeli mıntıkasında görülen düşman müfrezeleri Pazarköy ve Gemlik istikametlerine tard olunmuştur.

Afyon mıntıkasında keşif müsâdemâtı olmuştur.

28 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 371

Tebliğ-i Resmî: 27 Kânûn-ı Evvel 337

Eskişehir mıntıkasında keşif müsâdemâtı olmuştur.

Afyon mıntıkasında bazı düşman harekât ve faâliyeti olmuştur.

29 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 372

Tebliğ-i Resmî: 28 Kânûn-ı Evvel 337

Eskişehir mıntıkasında fasılalı piyade ve topçu ateşleri teati edilmiş ve bir keşif kolumuz düşmandan esir almıştır.

Afyon mıntıkasında mevzii harekâtları olmuştur.

**Zavallı Dindaşlarımız Tahammül-fersâ (Tahammül Yıpratın) Bir Tazyik
Altında Kıvraniyor**

Ankara 28-(AA) Arazi-i meşguledeki dindaşlarımızın vaziyeti her gün daha tahammül-fersâ bir şekil iktisâb ediyor. Bir Rum aleyhinde şahadet eyleyen bir Müslüman katl ve imha ile tehdit olunmakta veya yalancılıkla itham olunarak tevkif ve işkence edilmektedir. En muteber bir İslam en adi ve sabıkalı bir Rum'un tezvîrât (yalan dolan şeyler) ve müfterîyanesiyle (iftira atan) derhal tevkif ve mahkûm edilmekte olduğundan birtakım Rumlar bilhassa köylerde Müslüman eşrafına musallat olarak vasi mukayesede soygunculuk yapmaktadırlar.

31 Kânûn-ı Evvel 1337

Numara: 373

Tebliğ-i Resmî: 29 Kânûn-ı Evvel 337

Kocaeli mıntıkasında keşif kolları müsâdemeleri olmaktadır.

Eskişehir mıntıkasında hududumuza yanaşmak isteyen düşman kuvvetleri bilmüsâdeme tard edilmiştir.

30 Kânûn-ı Evvel 337 Tarihli Resmî Tebliğdir

Kocaeli mıntıkasında hatlarımıza takarrüb etmek isteyen kuvvetli bir düşman müfrezesi ateşlerimizle tard edilmiştir

Afyon garbında bir keşif kolumuz bir düşman nakliye kıtaatı dağıtılmıştır.

Çal mıntıkasında keşif müsâdemesi olmuş ve düşmandan esir alınmıştır.

II.4.13. 1338 (1922) Yılı Kânûn-ı Sâni (Ocak) Ayı Haberleri

1 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 374

Tebliğ-i Resmî: 31 Kânûn-ı Evvel 337

Kocaeli mıntıkasında keşif kollarımız esir almışlardır.

Eskişehir mıntıkasında keşif müsâdemâtı olmuş ve bir keşif kolumuz bir düşman müfrezesini zayıat ile siperlerine kadar tard ve takip eylemiştir.

**İstanbul'daki İki Yunan Heyeti Birbirleriyle Gayri Telâkileşirken (Karşılaşma)
Memleketimiz Mutazarrır Oluyor, İstanbul Hükümeti Bunların Def ü Tardını
Talep Ediyor**

Ankara 31-(AA) Aldığımız malumata göre İstanbul'da Yunan ve biri Venizelos ve diğeri Kostantin'e taraftar olan iki Yunan heyet-i askeriyesi arasında daimi bir mücadele mevcuttur. Her iki heyet kendi aralarında mütekâbilen tevkifat icra ederek şehrin emniyet ve asayişini tehlikeye maruz bırakmakta ve bu yüzden birçok münasebetsizlikler tahaddüs (meydana gelmek) etmektedir. İstanbul Hariciye Nezareti Düvel-i Müttefika komiseri nezdinde teşebbüsatta bulunarak bir Türk şehri olan İstanbul'da bu kâbil münasebetsiz ahvâle meydan verilmemesi ve her heyet-i askeriyenin İstanbul'dan teb'idini rica etmiştir.

Yunan Canavarlarının Yaptıkları

Yalnız İzmit ve civarında (155) milyon lirayı müteceviz hasarat-ı maddiye 530 hetk-i ırz, izale-i bıkır, 1194 şehid, 151 mecrûh, 314 esir ve kayıp vardır. Canavarlık bütün Türk ırkını mahve yürüyor.

Ankara 31-(AA) Büyük Millet Meclisi'nin dünkü içtimasında İzmit mebusu Şükrü Bey'in sual-i taksiri üzerine Dâhiliye Vekili Fethi Beyefendi İzmit havalisindeki Yunan fecâyi'ne dair atideki beyanatta bulunmuştur:

Yunanların geçmiş oldukları yerlerde ettikleri tahribat-ı ırz ve namusa ve mukaddesata vukuu bulan tecavüzatın her türlü tahmin ve tasavvurun fevkinde ve tarihte misli görülmemiş olan bu cinayetlerin yerli Rumların da iştirak ettiklerini söylemiştir. Dâhiliye Vekili Beyefendi Yunanların yalnız istiklal ve hürriyetimizi almış değil aynı zamanda hayat-ı iktisadiyemizi de mahvetmek ve halkı her türlü medar-ı maişetten (yaşama, ömür) mahrum bırakmak gayesini takip ettiklerini heyecanlı bir lisanla izah ettikten sonra yalnız İzmit, Adapazarı, Karamürsel, Kandıra ve Yalova kazalarındaki tahribat ve tecavüzata dair olarak tespit edilebilen atideki erkâmı (rakamlar) okumuşlardır. Emvâl-ı menkule zayıatı 92.350.840 lira, emvâl-i gayrimenkule zayıatı 63.603.250 lira, izale-i bıkır, 196 şehit edilen, 1194 cürûh (yaralar) edilen, 151 esir ve kayıp 314 Fethi Bey müteakiben bu harabeleri eski haline irca' (eski haline döndürmek) ve tamir edilmesini vesait-i hazıra ile gayrimümkün bulunduğunu yani ma'mafih (öyle olmakla beraber) sefaleti bir

dereceye kadar tahfif ve imarat için tanzim edilen kanun layihalarının encümenlerce tetkik edilmekte olduğunu beyan ile bu hasaratın ne suretle tazmin ettirileceğine dair Hariciye Vekâleti'nden izahat verilmesini iktiza edeceğini ilave etmiştir.

2 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 375

Tebliğ-i Resmî: 1 Kânûn-ı Sâni 338

Eskişehir mıntıkasında keşif müsâdemeleri olmuş, Afyon ve Çal mıntıklarında makineli tüfek ve bomba ateşleri teati edilmiştir.

Düşman Yalanları

Yunan, köylerimizden cebren alıp bin türlü fecâyî'e maruz bıraktığı ahalemizi âleme iltica ettiler diye gösteriyor.

Ankara 1-(AA) Düşmanın işgal mıntıkası dâhilindeki köylerden cebren alıp götürdüğü ve muhtelif hizmetlerde kullandığı eşhâs ve ahaliyi tebliğ-i resmîlerinde esir ve mülteci diye kayıt ve ilan etmekte olduğu alınan muhtelif ve müteaddid haberlerle teyit edilmektedir.

3 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 376

Tebliğ-i Resmî: 2 Kânûn-ı Sâni 338

Afyon mıntıkasında mevzilerimize yaklaşmak isteyen piyade ve süvariden mürekkeb bir düşman müfrezesi ateşimizle dağınık bir halde avdete icbâr edilmiştir. Bir keşif kolumuz bir düşman postasını basarak düşman siperlerine girmiş birçok cephaneye ve eşya iğtinam eylemiştir.

İzmir'de Yunan İdaresi

Tayms, İzmir'in Yunan elinde pek fena bir hale düştüğünü itiraf ediyor.

Ankara 2-(AA) 16 Kânûn-ı Evvel tarihli Tayms'ta intişâr eden bir mektupta âfideki malumat dermîyan ediliyor. İzmir'deki Türk idaresi şüphesiz çürük idi. Lakin mukayese edilince Yunan idaresinin daha fena olduğu tezahür ediyor. İzmir'de İslam köylüleri yanlarında birkaç arkadaş olmaksızın köylerinden uzaklaşmıyorlar. Yunan işgalinden beri İzmir'de vazâif-i (vazifeler) belediye tamamen terk edildi. Sokaklar pis ve berbat bir haldedir. Şehrin tenvîratı da pek fenadır.

Çünkü Yunan belediyesi İngiliz kumpanyasıyla kontratını temdîd eden imtina' ediyor. Harpten evvel yollar pek fena olmakla beraber kabil-i istifade idi. İzmir'le Çeşme arasından altmış mil tulündeki yol evvelce pekiyi olduğu halde bugün harap olmuştur. Üç sene evvel pek mükemmel v muntazam olan Manisa yolu bugün ancak mürûre (bir yerden bir yere geçme) salihdir. Ticaret tamamen durmuştur. Bilhassa bir zamanlar mümtaz bir mevki tutan İngiliz tüccarları tamamıyla iflas etmişlerdir. Ve bilmuavenet işe başlayacak bir halde değildir. Yunan idaresi elindeki İzmir âtîsi pek mesut görünmüyor. Ve İngiliz ticareti şayan-ı merhamet bir halde bulunuyor.

4 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 377

Tebliğ-i Resmî: 3 Kânûn-ı Sâni 338

Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında piyade ve topçu ateşi teati olunmuş, Afyon mıntıkasında keşif müsâdemeler olmuştur.

5 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 378

Tebliğ-i Resmî: 4 Kânûn-ı Sâni 338

Cephelerde keşif müsâdemâtı olmuştur.

Kütahya'da Yunan Tazyiki

Kütahya'da Yunanlar daimi bir surette mezalim ve tazyikat icra ediyorlar. Bu defa mevsûk olarak aldığımız haberde Kütahya sâbık belediye reisi Asım Bey'e yapmış oldukları işkence neticesi mûmâ-ileyh müteessiren vefat etmiş ve 50-60 kadar hizmet-i şâkide (hiddetli ve şevketli) istihdam edilmek üzere dayak ve süngüler altında Karahisar cephesine gönderilmiştir.

7 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 379

Tebliğ-i Resmî: 5 Kânûn-ı Sâni 338

Eskişehir mıntıkasında Porsuk şimaline ilerlemek isteyen düşman ateşimizle tard olunmuştur.

Diğer mıntikalarda sükûnet vardır.

5 Kânûn-ı Sâni 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Kocaeli mıntıkasında keşif kolları müsâdemeleri olmuştur.

Afyon garbında ileri müfrezelerimize yanaşan kuvvetli düşman keşif müfrezeleri bilmüsâdeme ve zayıatla tard edilmiştir.

9 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 381

Tebliğ-i Resmî: 8 Kânûn-ı Sâni 338

Eskişehir mıntıkasında piyade ve makineli tüfek ateşleri teati edilmiştir. Ve cephenin aksam-ı sairesinde şayan-ı kayd bir hadise olmamıştır.

Zabitan ve Şüheda Ailelerine Yardım Komitesi

Ankara 8-(AA) Cephede bulunan zabitan ailelerine şüheda ailelerinin hayat ve maişetlerini tanzim ve tehvîn (kolaylaştırma) için Büyük Millet Meclisi azasından bazı zevât arasından teşekkül eden komite dün ilk içtimainı akd ile mezkûr ailelerin meskûn mevâdd-ı iaşe ve mahrukât (yakacak) ihtiyaçlarını ve kendilerine mesai sahaları temin hakkında mukarrerat ittihaz eylemiştir. Diğer taraftan bu sınıf ailelerin miktar ve vaziyet-i hazıralarına ait malumatın cemi' ve telakki kararlaştırılmıştır.

10 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 382

Tebliğ-i Resmî: 9 Kânûn-ı Sâni 338

Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında mütekâbilen ateş teati edilmiş ve Afyon mıntıkasında bazı düşman hareketleri tesadüf edilmiştir.

Bugün Birinci İnönü Muzafferiyetimizin Sene-i Devriyesi

Ankara bu mübeccel (yüceltilen) günü tes'id için hazırlanıyor.

Ankara 9-(AA) Yarın Birinci İnönü Muzafferiyetimizin sene-i devriyesidir. Millî azim ve mukavemet Yunan tecavüzatına karşı ilk olarak büyük bir zaferle tenvic (borç bilmek) ettiği bu şerefli sene-i devriyesi tes'id için şehrimizde hazırlıklar yapılmaktadır. Kıtaat-ı askeriye yarın öğleden sonra şehri dolaşacak ve saat 10'da Büyük Millet Meclisi önünde bir resmigeçit yapılacaktır.

Fevzi Paşa Hazretleri'nin Beyanâtı

Düşman Tahkimatla Meşguldür-Son Bir Tecrübe Tali Girişmesine Karşı Ordumuzda Lazım Gelen Tedbirleri İttihaz Etmiştir.

Ankara 9-(AA) İcra Vekilleri Heyeti Reisi Fevzi Paşa Hazretleri Hâkimiyet-i Milliye gazetesine beyanat-ı âfide bulunmuştur:

Türkiye her zaman olduğu gibi şimdi de kendisini kuvvetli hüsn ettiği gibi şu anda da sulha mahiyattır (mahiyetler, esaslar). Fakat sulh için milletimizin çizdiği sabit bir program vardır: Misak-ı Millî! Bu programı hakikate is'al (ulaştırmak) için maddi, manevi bütün kuvvetlerimizi sarfa muhayâ (bölünemeyen bir şeyi nöbetleşe kullanma) bulunmaktayız. Düşman bütün cephesinde tahkimat ile meşgul ve Sakarya'daki zayıyatını durdurmak ile meşguldür. Son bir tecrübe-i tali girişmesine karşı ordumuzda lazım gelen tedbirlerini ittihaz etti.

Bandırma Çerkesleri Yunan'a İsyân Etti

Ankara 9-(AA) Bandırma ve havalisindeki Çerkesler Yunan idaresine karşı kıyâm (ayaklanma, isyan) etmişlerdir. Hakkı Çavuş isimli bir Çerkes'in kumandasında bulunan 200 kişilik bir Çerkes kuvveti şekâvetin tenkîli (uzaklaştırma, sindirme) için kendilerine iltihâk eden mitralyözle mücehhez 500 Yunan asâkirinin (askerler) silahlarını almışlar ve bilmüsâdeme Yunanlar 300'ü mütecaviz zayıyat verdirmişlerdir.

Bir İngiliz Gazetesinin Mütalaatı

Yunanlar er geç ve ne kadar gecikirse o kadar fazla dûcâr-ı ızdırıp olmak üzere İzmir'i tahliye edeceklerdir.

Ankara 9-(AA) Mahbestergadegan gazetesi bir baş makalesinde diyor ki: Yunan Hükümeti'nin Sevr Muahedesi'yle bahsederken Anadolu aksam-ı muvasala (ulaşmak, erişmek) kalmakta ısrar edemeyeceği inkârdır. Bu babda iki makul sebep vardır: Bir kere o mıntıkada bir Rum ekseriyeti yoktur. Ve İzmir etrafında tahdîd (hudut tayin etme) edilebilecek hiçbir mıntıka-i keşif bir Yunan ekseriyeti arz etmez.

Sânîyen (ikinci): Kendi hükm-ü idarelerine tevdî' olunan Türklere suimuamele etmiştir. İzmir'e müteallik (alakalı) Sevr Muahedesi mevâddının en büyük hatası Yunanların lehine Türkler darbına bir müsavâtsizlik (denklik) ihdası idi. Türkler, Yunan Hükümet ve idaresinin Anadolu'daki mevcudiyetin gayrikabil tahammül bir dereceye getirinceye kadar ne suretle olursa olsun mücadele-i hazıraya devam edeceklerdir. Bunun içindir ki Yunanistan geç ve ne kadar gecikirse o kadar fazla dûcâr-ı ızdırıp olmak üzere Anadolu'yu tahliye edeceklerdir.

11 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 383

Tebliğ-i Resmî: 10 Kânûn-ı Sâni 338

Eskişehir mıntıkasında Porsuk cenubunda ilerlemek isteyen piyade ve topçudan mürekkebe bir düşman müfrezesi bilmüsâdeme tard edilmiş ve düşmandan esir alınmıştır.

Çal mıntıkasında düşman keşif müfrezeleri topçu ateşimizle dağıtılmıştır.

İki Kardeşimiz Daha Kurşuna Dizildi

Ankara 10-(AA) Bu ayın birinci günü Hüsnü ve Tefik isimli iki Müslüman daha Kuva-yı Milliye taraftarı oldukları töhmetiyle kışla meydanında kurşuna dizilmiştir.

12 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 384

Tebliğ-i Resmî: 11 Kânûn-ı Sâni 338

Afyon mıntıkasında topçu ateşi olmuş ve cephenin diğer aksamında şayan-ı kayd bir hadise olmamıştır.

Birinci İnönü Zaferimizin Ankara'da Tes'idi

Mustafa Kemal, Fevzi, Refet ve İsmet Paşalar hazeratının (hazretler) mütalaatı.

Ankara 11-(AA) Dün Birinci İnönü Zaferi'mizin sene-i devriyesi münasebetiyle şehrimizdeki kıtaat-ı askeriye musikalarıyla (mızıka gibi ses çıkartan bir çalgı aleti) şehri dolaşmışlar ve Büyük Millet Meclisi önünde parlak bir resmigeçit icra etmişlerdir. Başkumandan Mustafa Kemal Paşa meclis önünde geçit-i resmini temaşa etmişler ve her müfrezeye ayrı ayrı merhabalarla iltifat eylemişlerdir. Dünkü ve bugünkü gazeteler Birinci İnönü Muzafferiyetimizin sene-i devriyesini tes'iden hararetli makaleler neşretmişlerdir. Hâkimiyet-i Milliye gazetesi müracaat ettiği büyük kumandanlarımızın bu hususta mütalaatını neşrediyor. Mustafa Kemal Paşa Hazretleri şu cevabı göndermiştir: Birinci İnönü muvaffakiyeti Yunanistan'ın amâl-ı müfredesine (tek, çok olmayan) verilmiş ilk tokattır. Müdafaa-i Milliye Vekili Refet Paşa diyor ki: Birinci İnönü millî ve olgun ilk tecelli günü bugün Birinci İnönü günüdür. Bugün aziz şehitlerimizi rahmetle yâd edelim. Alınlarımız kahr ve sürûrla

(sevinç), yükselen kollarımız vicdanlarımız aynı necip hislerle dolsun. Fakat bugün henüz hitama ermemiş vazifemizi tamamlamak için bir daha ve biraz daha birbirimize sarılalım. Mazide yaptıklarımızdan ziyade âtîde yapacaklarımızı düşünelim. Hakiki bir iman ve itikat ile el ele ve kat'î adımlarla ileri yürüyelim. Ve yalnız ilerisini düşünelim. Bugünün hürmetine Allah'tan dua ediyorum: şehitlerimize rahmet gazilerimize nusret versin!

Garp Cephesi Kumandanı İsmet Paşa suret-i cereyanı hikâye ettikten sonra diyor ki: Yunanlara beraber maddeten ve manen dâhilden ve hariçten bize musallat olmuş olan bütün düşman ricat ediyor. Davamızın en büyük tehlikesine mahiyetindeki kutsiyet ve milletimizin ruhundaki fazilet kuvvetle galebe etmiş idi. Büsbütün yeni bir devir başladı.

14 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 385

Tebliğ-i Resmî: 12 Kânûn-ı Sâni 338

Eskişehir mıntıkasında topçu ateşi olunmuştur. Afyon mıntıkasında ileri karakollarımıza takarrüb eden bir düşman kuvveti püskürtülmüştür.

13 Kânûn-ı Sâni 338 Tarihli Resmî Tebliğ

Porsuk şimalinde ileri müfrezelerimizle müsâdeme eden bir düşman kuvveti zayıyla tard edilmiştir.

Afyon mıntıkasında tayyare faâliyeti olmuştur.

Tokat Civarındaki Rum Eşkîyaları Kâmilten Tenkîl (Ortadan Kaldırma) Edildi

100 maktul ve 700 kişi teslim oldu.

Ankara 12-(AA) Bir müddetten beri Tokat havalisinde Yaylacık ormanında nahs (uğursuzluk) ederek civardaki İslam köylerine tecavüzat-ı şenâatkârane bulunan Rum eşkıyası tenkîl edilmiştir. İhâta edilen eşkıya 100'ü müteceviz maktul verdirilmiştir ve 700 kişi derdest edilerek Yaylacık ve civarı şekâvetten tazhîr (arkaya atma, ihtimal) edilmiştir. Dâhiliye Vekâleti'nden Tokat mutasarrıflığına beyan-ı teşekkür olunmuştur.

Yunan Ordusunda Soğuktan Pek Çok Telefât Var

Cephe gerisinde firariler-İzmir'de Yunan neferleri silahlarını satıyorlar.

Ankara 12-(AA) Eskişehir taraflarında 120 kadar Yunan askerinin soğuktan telef olduğu haber alınmıştır. Cephe gerilerinde asker firarileri takım takım çeteler teşkil ederek eşkıyalık yapmaktadırlar. İzmir’de birçok Yunan neferlerinin esliha ve cephane ve malzemelerini kasten satmakta oldukları bildirilmektedir.

Bayındır Dağları’nda Ahali ve Yunan Kıtaatı Arasında Dört Gündür Şiddetli Müsâdeme Oluyor

Ankara 12-(AA) Topla takviye edilmiş düşman müfrezelerinin Bayındır Dağları’nda dört günden beri ahali ile şiddetli müsâdemeler yaptıkları ve zeybek kıyafetine girmiş olan Yunan neferlerinin bu civardaki Türk köylerini ihrâk ve ahaliyi katlettikleri haber alınmıştır.

15 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 386

Tebliğ-i Resmî: 14 Kânûn-ı Sâni 338

Kocaeli mıntkasında düşmanın bazı köyleri yaktığı tarassud edilmiştir. Eskişehir mıntkasında keşif faâliyeti olmuştur. Menâtk-ı sairede sükûnet vardır.

İngilizlerin Yardımı

İngilizler bir taraftan konferansta şark sulhunu temin edeceklerini söylerken bir taraftan da Yunan ordusunu teçhiz ve teslihe devam ediyorlar.

Ankara 13-(AA) İngilizlerin Yunanlara muavenet-i askeriyelerinde de devam etmektedirler. Son günlerde İngiltere’den celp edilen makineli tüfenkleri hâvî (ihtiva eden) birkaç otomobilin İzmir’e ihraç edildiği mevsûkân müstahberdir.

16 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 387

Tebliğ-i Resmî: 15 Kânûn-ı Sâni 338

Porsuk şimalinde bir düşman taburu ateşimizle tard edilmiştir ve keşif kollarımız bu mıntkada düşmandan esir almışlardır.

Afyon mıntkasında sükûnet vardır.

Yunan Hizmetkârları

Bursa’da Hürriyet ve İtilafçıların meluniyetleri.

Bu defa mavsûkân istihbar aldığımızı göre Bursa’nın işgali üzerine Yunanlar ve Ferid Hükümeti tarafından vilayet müftülüğüne getirilen Hacı Ömer ile

Gümölcineli İsmail'in valiliği zamanında Evkâf Müdürlüğü'nde bulunarak bu defa her nasılsa Bursa'ya gelen Hafız İsmail Hakkı'nın (Lastikçi kadı damadı) eser-i meluniyetleri olarak erbâb-ı namusundan ve fedakârlığından ve Camii Kebir imamı Hafız Necip, Hazret-i Emr-i Buhari imamı Vecihi ve Karabaş Tekkesi şeyhi Nazif Efendiler İzmir'e Yunan üserâ karargâhına i'zâm (büyütme, büyütölme) kılınmışlardır. Düşmana rehberlik eden bu alçaklar da acaba Müslüman kanı yok mudur? İnşallah yakın bir ayda bu gibi hayâsız vatansızlar cezalarını görecekler.

17 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 388

Tebliğ-i Resmî: 16 Kânûn-ı Sâni 338

Kocaeli mıntıkasında keşif müsâdemeleri olmaktadır. Eskişehir ve Afyon mıntıklarında bazı düşman kıtalarının mevzii harekâtı tesadüf edilmiştir.

Trakya Cemiyeti'nin Mektupları

Trakya Cemiyeti devletten Yunanların Trakya'da yatığı fecâyi' tahkik için bir heyet gönderilmesini talep ediyor.

İstanbul 15-(AA) Trakya Cemiyeti İtilaf-ı Fevkalade Komiserlikleri'ne ve Cenevre Salib-i (haç) Ahmer Cemiyeti riyasetine gönderdiği mektuplarda Trakya Ahali-i İslamiyesinin Yunan Hükümeti tarafından dūçâr olduğu katl ve i'tisafâtı ve tahrip olunan karyelerle havali-i mezkûrede imha siyasetine matuf vakayı birer birer tadâd ettikten sonra komiserlerden Trakya'ya beynelmilel bir heyet-i tahkikiye irsalini ve Salib-i Ahmer riyasetinden ahali-i mezkûreye muavenet-i insaniyede bulunulmasını rica eylemişlerdir.

Bâb-ı Âli'nin Notası

Bâb-ı Âli Yunanların hayırsızlıklarından hükümetlerin nazar-ı dikkatini celp ediyor.

İstanbul 15-(AA) Bâb-ı Âli İtilaf-ı Fevkalade Komiserleri'ne bir nota tevdi' etmiştir. Notada Yunan Hükümeti tarafından sürgünlere ait bir hayli kıymettar asâr-ı (izler, alametler) âtîkanın Atina'ya naklolunarak fûrûht (satış) edildiği ve Bursa'da Yeşil Camii Şerifinin çinilerinin Yunan zabitanı tarafından birer birer sökülerek Atina'ya gönderildiğini ve bu halin memleketi bir kısım servetinden mahrum eylediği gibi sanat ve tarihi nakta-i nazarından işbu asârı âtîkanın bütün milletimizce

mukaddes addolunması lazım geleceğini beyan ederek imha edilmeleri için tedâbir-i lâzımenin ittihazı hususunda hükümet matbaalarının celb-i dikkatlerini rica ederiz.

18 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 389

Tebliğ-i Resmî: 17 Kânûn-ı Sâni 338

Kocaeli mıntıkasında piyade ve topçudan mürekkeb bir düşman kuvveti çekilmeye icbâr edilmiş ve düşmandan bazı eşya iğtinam olunmuştur.

Eskişehir şarkında düşmanın Fevziye köyünü yakmışlardır.

Kazım Paşa

Yeni Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım Paşa Ankara'ya vâsıl oldu.

Ankara 17-(AA) Cephede bulunan yeni Müdafaa-i Milliye Vekili Kazım Paşa bu sabah şehrimize muvâsalat etmiş ve istasyonda Müdafaa-i Milliye Erkânı ve mebusandan bazı zevât ile bir müfreze-i askeriye tarafından istikbal edilmiştir.

Yunan Çeteleri Müslüman Katline Devam Ediyor

İstiryadis'ten talimat alan bu çeteler cephe gerisindeki Türk köylerini yakıyor, ahaliyi katliam ediyorlar.

Ankara 17-(AA) Mevsûk membadan istihbaratımıza nazaran Yunanlar cephe gerisindeki tedhiş siyasetlerine tekrar başlamışlardır. Aydınli yerli Ermeni ve Rum çeteleri Çerkeslerle birleşerek Müslüman ahaliye karşı her türlü şenâati irtikâb etmektedirler. Geçen ay zarfında Ermeni ve Rum çeteleri rüesası İzmir'e azimetle Yunan fevkalade komiseri İstiryadis'ten talimat almışlardır ve ortadan kaybolmuşlardır. Bu çetelerin mümkün olduğu kadar çok miktarda köy yakmaya ve Müslüman öldürmeye memur edildiği haber alınmıştır.

19 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 390

Tebliğ-i Resmî: 18 Kânûn-ı Sâni 338

Kocaeli mıntıkasında keşif müsâdemâtı olmuştur. Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında piyade ve topçu ateşleri teati edilmiştir.

21 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 391

Tebliğ-i Resmî: 19 Kânûn-ı Sâni 338

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında mukabil devriye ateşlerinden başka şayan-ı kayd bir hadise yoktur.

20 Kânûn-ı Sâni 338 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında ileri hatlarımıza takarrüb etmek isteyen düşman keşif kolları tard edilmiştir. Afyon ve Çal mıntıklarında fazla topçu ateşi teati edilmiştir. Eskişehir şimal mıntıklarında bazı düşman neferleri hatlarımıza iltica etmiştir.

Yunan Ordusunda Dizanteri Hastalığı İstila-kâr Bir Şekilde

Ankara 19-(AA) Yunan ordusunda dizanteri hastalığının istila-kâr bir şekil aldığı İstanbul gazeteleri yazıyor.

22 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 392

Tebliğ-i Resmî: 21 Kânûn-ı Sâni 338

Kocaeli ve Eskişehir mıntıklarında mukabil ateş teati edilmiştir.

Çanakkale Livasının Tahliyesi

Boğazlar mıntıkasına dâhil olan Çanakkale livasındaki bilumum kazalar Yunanlar tarafından olunuyor.

Ankara 21-(AA) Dünkü İstanbul gazetelerinin yazdığına nazaran Çanakkale livası boğazlar mıntıkası dâhilinde addedildiğinden vâki' olan tebligat üzerine Yunanların taht-ı işgalinde bulunan mezkûr mıntıka dâhilindeki Çanakkale livamız bilumum kaza ve nahiye Yunanlar tarafından tahliye edilmiş ve Bâb-ı Âli mezkûr mahallere miktar-ı kâfi memur, polis ve jandarma göndermiştir.

23 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 393

Tebliğ-i Resmî: 22 Kânûn-ı Sâni 338

Kocaeli mıntıkasında düşman keşif müfrezeleri tard edilmiştir. Eskişehir ve Afyon mıntıklarında şayan-ı kayd bir şey yoktur.

Yunanlar Tal'alarını Bir Kere Daha Deneyecekler!

İzmir muhabir-i mahsusamızın mühim işâratı: Yunan hazırlıkları, cepheye nakliyat, İzmir'deki içtimaları, Yunan emeline hizmet eden hainler ne yapıyorlar? Yunan hastahaneleri, Yunan cepheleri.

(Yeni Gün) refikimiz yazıyor: İzmir muhabir-i mahsusamız 25 Kânûn-ı Evvel tarihli ve Kuşadası muhabirimizin vasıtasıyla dün idarehanemize vârid olan şu mühim mektubu göndermişlerdir:

Yunanların Askeri Faâliyeti:

“Buradan cepheye mühimmat ve malzeme sevkiyatı kemâl-ı faâliyetle devam etmektedir. Rıhtıma hemen her gün yeni bir vapur yanaşiyor. Ve mühim miktarda mühimmat çıkarıyor. Bu vapurların ekseriyesi İngiliz benderesine (büyük iskele) hamildir. İzmir Rumlarının beyanatına nazaran Yunanlar tal’alarına bir kere daha denemek arzusundadırlar. Yunanların yeni taarruz istikameti Nazilli cihetleri olacakmış.

Yunan cephesinde vaziyet ve firarlar:

Yunan cephesinde vaziyetin pek fena olduğunu da bildirmek isterim. Efrad-ı askeriye firarları devam etmektedir. Yalnız İzmir civarında 40.000 firari vardır. Firarların miyanında alay kumandanları bile bulunmaktadır. Hükümet bunlardan pek ziyade endişe etmektedir. Harp istemeyen bu firarilerle hemen her gün müsâdemeler olmaktadır. Geçenlerde cepheye bulunan süvari alayı isyan etmiştir. Bu isyanlar nihayet bastırmaya muvaffak oldular. Fakat tam 3.000 süvariyle geriye çektiler. Bunlar elyevm İzmir’e getirilmiş bulunmaktadır. Yunanlar cephedeki mühim boşluklarını doldurmak için bir sınıfı daha taht-ı silaha almak fikrindedirler.

Yunan hastahanelerine sefalet:

Cepheye sefalet fevkalade olduğu kadar buradaki hastahanelerin hali de perişandır. Yaralıların çokluğundan hastaların ikisi üçü aynı yatakta yatırılmaktadır. İzmir hastahaneleri bodrum katlarına kadar doldurulmuşlardır. Alaşehir’de 9 büyük hane tahliye ettirilerek hastane haline kalb (bir halden diğer bir hale çevirme) edinmiştir.

Rum ekâbirlerinin (en büyükler) bir içtima:

Birkaç gün evvel burada bir içtima oldu. Rum ekâbiri fevkalade komiser (İstiryadis)in evinde toplandılar. Kral ve Gunaris aleyhinde olmak üzere yapılan bu içtimada İstiryadir’in iradeyi ele alması, Anadolu’nun katiyen tahliye edilmesi vesaire mevzu bahsolmuş, Midilli ve Sakız’da başlayan kıyam hareketlerini mevsûk

bir membain bana verdiği malumata göre bu itimaya iştirak eden Rum ekbiri idare etmektedir. Maksat Gunaris kabinesini ve Kralı devirmektir.

Yunan emeline hizmet eden hainler:

Bazı hainlerin burada Yunan himayesine girdikleri ve geçenlerde erkes Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti unvanıyla bir cemiyet teşkil etmiş ve Yunan idaresini arzu eder bir beyanname neşreylemiş oldukları malumdur. Bu hainler şu sırada Yunanların himayesi altında müstakil bir hükümet teşkil etmek gayesini takip ediyorlar. Hatta aralarında bir de hükümet-i muvakkati (geçici) teşkil etmişler. Namuslu Çerkeslerin itirazlarına karşı bir reddiye hazırlamakta oldukları söylenen bu hainler Avrupa'ya da murahas göndererek Yunan amline hizmet edince bazı mtalebeta bulunmak fikrinde imişler. İzmir'deki cemiyetlerinin (Biga), (Nazilli) vesaire iki yerde de şubelerini amişlardır. Aynı zamanda Rumlarla iştirak eden bu melunlar zeybek elbiseli çeteler teşkil etmiş ve İslam köylerine karşı her türlü şenati irtikb etmekte bulunmuşlardır. Yunanlar bunlarla birlikte Balıkesir ve civarı ahaliyi mahv u perişan etmektedirler. Mevskan aldığım malumata göre de bunların bazıları Anadolu ilerinde sokulmak ve oralarda her türlü fenalığı irtikb etmek hususunda bazı mukarrerat ittihaz etmişlerdir. Yunan aml-i meluniyesinin birer hdimi (hizmet eden) olan bu alçaklara karşı hakiki namuslu Çerkesler yer yer isyan etmişlerdir. Yunan Hükümeti isyanların tenkiline asi Edhem'i memur etmiştir. Bu isyanların en çok şiddet kesbettiği yer Bandırma havalisidir.

24 Knn-ı Sn 1338

Numara: 394

Tebliğ-i Resm: 23 Knn-ı Sn 338

Eskişehir ve Afyon mntıkalarında tarafeyn arasında ateş teati edilmiştir.

al mıntıkasında bir düşman keşif kolu ateşimizle tard edilmiştir. Afyon şarkında hatlarımıza yeniden düşman neferleri iltica etmiştir.

25 Knn-ı Sn 1338

Numara: 395

Tebliğ-i Resm: 24 Knn-ı Sn 338

Eskişehir mıntıkasında ileri karakollarımıza takarrüb etmek isteyen düşman kuvveti ateşimizle ve zayıat verdirilerek tard edilmiştir.

Afyon mıntıkasında düşmanın mevzii hareketleri tarassud edilmiştir.

Çal mıntıkasında piyade ateşleri teati olunmuştur.

26 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 396

Tebliğ-i Resmî: 25 Kânûn-ı Sâni 338

Eskişehir mıntıkasında piyade ve otomatik tüfenk ateşleri teati edilmiştir.

Afyon mıntıkasında bir keşif kolumuz düşmanın ileri karakollarına baskın yapmıştır. Diğer mıntıkalarda sükûnet vardır.

Yunan Canavarlığı

Ankara 25-(AA) Hasbülvazife Manisa'nın Bozdağı'na giren aşar memuru Adil Efendi Rum çeteleri tarafından parça parça edilmek suretiyle şehit edilmiştir. Aynı zamanda Rum ve Ermeni çeteleri Güldeğın karyesini geceleyin basarak 5'i erkek ve 2'si kadın olmak üzere 7 Müslüman'ı şehit etmişlerdir.

28 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 397

Tebliğ-i Resmî: 26 Kânûn-ı Sâni 338

Eskişehir mıntıkasında bir düşman kuvveti ateşimizle dağıtılmıştır ve zayıat verdirilmiştir.

Afyon mıntıkasında keşif faâliyeti olmuştur.

Kocaeli mıntıkasında keşif kollarımıza bazı düşman neferleri daha iltica etmişlerdir.

27 Kânûn-ı Sâni 338 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında devamlı topçu ateşi olmuştur.

Afyon mıntıkasında bazı düşman hareketi ve faâliyet-i mahsus olmuştur.

İzmir'de Yunan İhtilâl Çeteleri Katliama Devam Ediyor

Ankara 25-(AA) Yunanların İzmir'de muhtelif çeteler ve ihtilâl cemiyetleri namıyla müteaddid teşkilât vücuda getirdikleri ve bu cemiyetlere merbût eşhâs ve kuvvetlerin İzmir ve civarında katliam yapmakta oldukları memba-ı mevsûkadan istihbar edilmiştir.

İzmir Civarındaki Müslüman Köyleri İzmir'e İltica Ettiler

Ankara 27-(AA) İzmir’de teşekkül eden bir çete İzmir ve civarında Müslümanlara tecavüze başlamıştır. İki hafta evvel 6 Müslüman katledilmiş ve Karşıyaka’ya tâbi Sancak karyesi kısmen ihrâk edilmiştir. Derebaşı civarında yeniden 6 Müslüman daha şehit edilmiştir. İzmir civarındaki İslam köyleri ahalisi takım takım İzmir’e iltica etmektedir.

Çanakkale’nin Tahliyesi

Ankara 27-(AA) Vakit gazetesi Çanakkale livası tahliyesi için Yunanistan’ a verilen mühletin bu ay sonunda hitam bulacağı ve şimdiye kadar livanın dörtte ikisinin Yunanlar tarafından tahliye edilmiş olduğu yazıyor.

Yunan Çapulculuğu

Ankara 25-(AA) Yunan askerleri İzmir’de gazete ve beyanname bahanesiyle birçok Müslüman evlerini yakmakta ve tahribat esnasında ellerine geçen zikıymet eşyayı gasp etmektedirler.

29 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 398

Tebliğ-i Resmî: 28 Kânûn-ı Sâni 338

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında tarafeyn arasında ateş teati edilmiştir.

Yunan Ordusunda Firar Arttıkça Zulüm De Artıyor, Ahali-i Müslimden Gasp Edilen Sürüler Atina’ya Gönderilmekte Devam Olunuyor

Ankara 28-(AA) Vârid olan haberlere nazaran Yunan ordusunda firar vakaları tezâyid (artmak) etmekte ve İzmir’in havalisindeki mezalim ve fecâyi’ de aynı nispette artmaktadır. Yunanların Eskişehir’den itibaren işgal sahasından toplayıp İzmir’e götürmekte oldukları sürülerin hâlâ arkası olmamıştır. Ahali-i Mislimden gasp edilen bu hayvanat İzmir’den Yunanistan’a sevk olunmaktadır.

İngilizlerin Muavenetleri

Kıbrıs’taki cephanelerle beraber İzmir’e 2 vapur cephaneye daha çıkartıldı.

Ankara 28-(AA) İngilizlerin Kıbrıs’taki depolarında bulunan ağır topçu cephanesi kâmilen Yunanlara teslim ettikleri ve cephaneler İzmir’e ihraç edildiği Kânûn-ı Sâni ayında iki İngiliz vapurunun ayrıca İzmir’e yeniden mühimmat çıkardığı mevsûkan haber alınmıştır.

30 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 399

Tebliğ-i Resmî: 29 Kânûn-ı Sâni 338

Kocaeli mintikasında bir düşman kuvveti ile müsâdeme eden bir keşif kolumuz düşmana bir hayli zayıat verdirerek tard eylemiştir.

Afyon mintikasında mukabil topçu ateşleri teati edilmiştir.

Yunan Ordusunda Harpten Yılan Efrat Mütemâdiyen Kaçıyor

Ankara 29-(AA) Yunan ordusundan firar eden efrattan bazıları İzmir'den Kıbrıs'a geçiyorlar. Bunlar harpten yorulup usandıklarını söylüyorlar.

31 Kânûn-ı Sâni 1338

Numara: 400

İsmet Paşa Hazretleri'nin Beyanâtı

Vakit refikimizin baş murahhası Ahmet Emin Bey Konya'ya giderken cephede İsmet ve Ali İhsan Paşalar hazeratıyla mülakat etmiş ve müşarünileyhin ber-vech-i âfî beyanatta bulunmuşlardır:

Bu nispetle ordumuzun ihtilafı halli için bir tek çıkar yol vardır ki o da Yunan ordusunu dûçâr olduğu mağlubiyetle kat'î bir şekilde tamamlamaktan ibarettir. Bunu yapacağız. Yunanlar bihal mağlup edeceğimize en kat'î delil bu hususta şimdye kadar kat ettiğimiz mesafedir. Bu mesafeyi pek müşkül şerait dâhilinde kat ettik, vazifemiz bundan sonra daha sühûletle ifa edebilecektir. Çekeceklerimiz çektiklerimizden azdır. Çok olsa da behemehâl bilcümle müşkülata iktihâm (göğüs germe, karşı koyma) edecek davamıza sahip olduğumuzu ispat eyleyeceğiz. Birçok senelere baliğ olan hayat-ı askeriyemde hiçbir zaman temas ettiğim askerın kuvve-i maneviyesini, azim ve iradesini, fedakârlığını bu kadar bariz ve yüksek görmedim. Garp Cephesi Kumandanları'ndan Ali İhsan Paşa ile de görüştüm. Müşarünileyh de İsmet Paşa gibi lisan etti ve dedi ki: Sathı muhakeme edenlerin, bütün manasıyla gevşemiş kimselerin düne kadar mahal addettikleri şeyler kısmen tahakkuk etmiştir. Vazifemize devam edecek geri kalanlarını da ifa edeceğiz.

II.4.14. 1338 (1922) Yılı Şubat Ayı Haberleri

1 Şubat 1338

Numara: 401

Tebliğ-i Resmî: 30 Kânûn-ı Sâni 338

Eskişehir mıntıkasında keşif kollarımız düşman ileri karakollarına baskın yaparak zayıt verdimiş, bazı eşya iğtinam eylemiştir. Afyon mıntıkasında keşif faâliyeti ve müsâdemeleri olmuştur.

31 Kânûn-ı Sâni 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Afyon mıntıkasında keşif kolları arasında müsâdemeler olmuştur. Diğer mıntikalarda sükûnet vardır.

İzmir Evkaf-ı İslamiyesi Yunanlar Tarafından Zapt Edildi

Ankara 31-(AA) Yunanlar İzmir'de Evkaf-ı İslamiye vâridâtını (gelir, kâr) zapt etmişlerdir. Evkafa ait vâridât Yunanlar tarafından alındığı cihetle İzmir Evkaf Daiesi'ni kapatmışlardır. Yunanlar Evkaf Daiesi ile mütevellilerine ait nakdi mevkuftan (vakfedilmiş) altmış bin lira ile suyollarına meşrût (şartlı) 30.000 lirayı da gasp etmişlerdir.

2 Şubat 1338

Numara: 402

Tebliğ-i Resmî: 1 Şubat 338

Afyon mıntıkasında bir düşman kuvveti ateşimizle dağıtılmıştır. Cephenin aksam-ı sairesinde sükûnet vardır.

Yunan Soygunculuğu

Yunan hırsızları meşgul arazimizdeki bütün müessesatımızı soyuyorlar.

Ankara 1-(AA) İzmir'deki Evkaf-ı İslamiye vâridâtını zapteden Yunanlar Menemen'deki (okunamadı) fabrikası hâsılatının evkafa ait hususunu da almaktadırlar. Yunanlar diğer taraftan Aydın ve Nazilli'de 100.000 kova yağ imal edilen dükkânları ve 2.000 dönümü mütecaviz incir bahçelerini gesp etmişlerdir. Büyük meşrûtalari alan camiler kaplanmış harabeye yüz tutmuştur. İki ay evvel evkaf sandığından 4.000 lira alındığı gibi evkafın 40.000 liralık vâridâtı ve incir ve zaytin ambarı da gasbolunmuştur.

Zavallı Kardeşlerimiz Yunan Canavarlarının Her Gün Yeni Bir Taarruzuna

Hedef Oluyor

Ankara 1-(AA) Mevsûkan haber aldığımızı nazarın Yunanlar İzmir civarında Balıkesir ve Sındırgı mıntıklarında ahaliye yapmakta oldukları zülum ve işkenceleri

tezyîd eylemiştir. Kuva-yı Milliye'ye mensup oldukları bahanesiyle yeniden birçok aileleri tevkif ve birçoklarını Manisa hâpishanelerine sevk etmişlerdir. Bunların tekmil-i emvâli ve eşyası gasp ve bir kısmı İzmir'e naklolunmuştur. Kadın ve çocuklardan ibaret olan kabilelerdeki gayr-i kabil tasavvur-ı fecâyi' ve şenâatlerine kurban oldukları mevsûkan müstahberdir.

İzmir İçinde Bir Çete 7 Kardeşimizi Şehir Ediyorlar

Ankara 1-(AA) 30 kişilik müsella Rum çetesi İzmir'de Karşıyaka'ya bağlı Sancaklı köyünü basarak bir hanede 6 erkek ve 1 kadın olmak üzere 7 Müslümanı şehit etmiştir.

5 Şubat 1338

Numara: 404

Tebliğ-i Resmî: 4 Şubat 338

Eskişehir mıntıkasında piyade ateşleri teati olunmuş ve cepheni aksam-ı sairesinde şayan-ı kayd bir hadise olmamıştır.

6 Şubat 1338

Numara: 405

Tebliğ-i Resmî: 5 Şubat 338

Eskişehir mıntıkasında piyade ve makineli tüfek ateşleri teati edilmiştir.

Afyon mıntıkasında bazı düşman kıtalarının mevzii hareketleri tarassud edilmiştir. Diğer mıntıklarda sükûnet vardır.

7 Şubat 1338

Numara: 406

Tebliğ-i Resmî: 6 Şubat 338

Eskişehir mıntıkasında devamlı piyade ve bomba ateşleri ve mütekâbil topçu ateşleri teati edilmiştir. Bir düşman keşif müfrezesinin hatlarımıza takarrüb teşebbüsü ateşlerimizle men ve tard olunmuştur.

Ezine'de Yunan Mezalimi

Mevlüt okumak bile biçarelerin tevkifine mucip oluyor.

Ankara 5-(AA) Yunanların Ezine mıntıkasında ahali-i İslamiyeye ika' eyledikleri zûlum-ı tazyik tahammülsüzdür. Müslümanlar Yunan bayrağını selamlamaya icbâr muhtelif vesile ile haps ve tazyik edilmekte. 21 Kânûn-ı Sâni'de

Ezine Camii şerifinde şühedâ ve ervâhına (ruhlar) atfen mevlüt okutturulması Yunan memurlarına camide Mustafa Kemal Paşa'ya dua edildiği şeklinde ihbar edilmiş ve bunun üzerine eşraftan birkaçı ile muallim ve muallimelerden 3 kişi tevkif edilmiştir. Halkın maruz kaldığı zulüm ve i'tisaf kaza kaymakamı ve müftü tarafından protesto edilmiş ise de hiç tesiri görülmemiştir.

Yunan Hazırlanıyor

Yunanın her vakit tekrar ettiği oyunlar malumdur. Sulhtan bahsederken haince taarruz ederler. Aldanmayalım.

Ankara 5-(AA) 3 tarihli Atina telsizi Yunanistan'da yine iki sınıf askerın taht-ı silaha alındığını tebliğ etmektedir. Yunanistan bir taraftan Avrupa'da 90 memur-u mümessilleriyle ve satın alınmış bazı refikalarla sulh taraftarı olduğunu işâaya yeltenirken diğer taraftan istihzarat-ı askeriye de bulunduğunu ihbar etmekle taraftar olduğu hakkındaki iddiaları iddiaları bilzat ve bilfiil cerh ve tekzip etmektedir.

8 Şubat 1338

Numara: 407

Tebliğ-i Resmî: 7 Şubat 338

Eskişehir mıntıkasında düşman mevâzı'mıza tesirsiz topçu ateşi icra eylemiştir. Afyon ve Çivril mıntıklarında keşif müsâdemâtı ve tayyare faâliyeti olmuştur.

Cephede Tahkimat

Bütün Kütahya halkı cebren tahkimat yapmak üzere cepheye sevk olunuyor.

Ankara 7-(AA) Yunanların Kütahya ahalisini tahkimat yaptırmak için cepheye sevk etmekte ve ancak beşer lira mukabilinde bu mecburiyetten muaf tutmakta oldukları mevsûkan müstahberdir.

Irz ve Din Düşmanı Caniler Cebren Müslüman Kızlarını Tanassur

(Hıristiyanlaştırma) Ettiriyorlar

Ankara 7-(AA) Yunan zulüm ve vahşetinin milletimizin mukaddesatına kadar tecavüz eylediğine dair hergün yeni yeni haberler vârid olmaktadır. Bu cümleden olmak üzere Yunanlar Çeşme ahalisinden bir Müslüman kızını cebren tanassur ettirerek İzmir'e götürmüşlerdir. Bu zavallı elyevm İzmir polis müdiriyetinde

bulunmaktadır. Şimdiye kadar tekrar eden bu kabil vakanın adedi 20'yi tecavüz etmiştir.

9 Şubat 1338

Numara: 408

Tebliğ-i Resmî: 8 Şubat 338

Bütün cephelerde seyrek ateşler teati edilmiş ve başka şayan-ı kayd bir hadise olmamıştır.

Yunan Sahtekârlıkları

Yunanlar arazi-i meşguleden cebren mazbata toplamakla uğraşıyorlar.

Ankara 8-(AA) Yunanlar işgal sahasındaki ahaliyi yeniden tazyike ve kendi lehlerinde tanzim eyledikleri mazbataları cebren imza ettirmeye başlamışlardır. Her mıntıkada olduğu gibi bu defa da Çivril Belediyesi vasıtasıyla bin türlü cebr ve tazyik ile beyan-ı memnuniyet mazbataları istihsâl edildiği haber olmaktadır. Bu kâğıt parçaları cihan-ı efkâr-ı umûmîyesinde Yunan yalancılığının gayr-ı kabil inkâr vesikaları olarak kalacaktır.

11 Şubat 1338

Numara: 409

Tebliğ-i Resmî: 9 Şubat 338

Eskişehir mıntikasında düşman keşif kolları tard olunmuştur.

Çivril mıntikasında bir düşman kuvveti keşif kollarımızın ateşiyle tard ve takip edilmiştir.

10 Şubat 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında fasıllı piyade ve topçu ateşleri teati edilmiştir.

Çivril mıntikasında keşif faâliyeti olmuştur.

12 Şubat 1338

Numara: 410

Tebliğ-i Resmî: 10 Şubat 338

Afyon mıntikasında keşif kolları arasında müsâdeme olmuştur. Cephenin aksam-ı sairesinde sükûnet vardır.

Yunan Ordusu İflas İçinde

Bütün memba-ı askeriyesi tükenen Yunanlar şimdi de şimendifer neferlerini cepheye getirmek istiyorlar.

Ankara 11-(AA) Yunanlar Aydın şimendifer kumpanyalarında müstahdem Rum memurlarından 19 ve 20 yaşında bulunanların bir ay talim ile Yunan ordusu emrine verilmesi talep etmişlerse de mezkûr kumpanyalar muamelat-ı umûmîyenin sekteye uğrayacağından bahsle buna itiraz etmişlerdir. Cihat-ı askeriye icabı, mevcut şimendifer bölükleri vasıtasıyla bu noksanın telafi edileceğini bildirmiş ve mesele henüz neticelenmemiştir.

İzmir'deki Hırsızlar Kralın Oturduğu Adadaki Eşyaları Da Aşırmişlar

Ankara 11-(AA) İzmir'de Karşıyaka'da Kral ve veliahtın ikametlerine tahsis olunan hanedan mümaileyhümanın ikametleri esnasında birçok kıymettar eşya çalınmıştır. Mezkûr hanenin sahibi ahiren eşyay-yı mahsusasını istirdâd veya tazmin ümidiyle Atina'ya gitmiştir.

Şimdi De Muhtariyet

İzmir'deki palikaryalar şimdi de muhtariyet hevesine düştüler.

Ankara 11-(AA) Ayın üçüncü günü akşam karanlıkta kasaba şimendiferiyle Bahçehane istasyonuna bir hayli mecrûh gelmiş ve derhal istasyon dâhil ve haricinde mürûr u ubur (geçmek, atlamak) men ederek mecrûhlar hastahanelere sevk olunmamıştır. Mecrûhların ifadelerinden Elvanlar ilerisinde vukuu bulan muharebede mağluben Kuyucuk üzerine çekilmeye mecbur kalan Yunanların bir hayli telefata verdikleri anlaşılıyor. Er geç Anadolu'dan çıkarılacaklarını hüsn etmeye başlayan Yunanlar havali-i meşgulede Rumları muhtariyet hülyalarıyla oyalamaya ve bu vaade sarf-ı mesaiye koyulmuşlardır. Geçenlerde Manisa'da sırf Rum ahaliye tertip ettikleri mıntıkada irad-ı nutuk eden hatipler şu suretle idare-i kelam etmişlerdir: *“Bizler ne Yunan ve ne de Türk idaresinde kalmak istemeyiz. Arzu ve emelimiz doğrudan doğruya muhtariyet suretiyle yaşamaktadır. Bu hakkı Avrupa devletlerinden isteriz.”*

13 Şubat 1338

Numara: 411

Tebliğ-i Resmî: 12 Şubat 338

Bütün mevziilerde mevzi ateşleri ve keşif faâliyetleri olmuştur.

Zalimler Pençesinden Kurtulmaya Muvaffak Olan 5 Zabitimiz

Ankara 11-(AA) Atina telsizinden: Nafi, İrfan, Süleyman ve diğer ikisinin ismi meçhul bazı esir Türk zabiti firara muvaffak olmuştur. Bunların sahte ecnebi pasaportlarıyla firarlarına ve vesait etmekle mühim 2 kişi taht-ı tevkife alınmıştır.

Müslümanları Soymak İçin

Ankara 12-(AA) Atina telsizinden: Meclise nezaret-i firariye ahiren silâhına davet edilen 1910 senesi sınıfına mensup Müslümanlar bedel-i askeri mukabilinde silâhına alınmakta istisna edilecektir.

14 Şubat 1338

Numara: 412

Tebliğ-i Resmî: 13 Şubat 338

Eskişehir şarkında fasıllı piyade ayteşi teati edilmiştir. Afyon mıntıkasında sükûnet vardır.

Melunane Bir Tehdit

Er geç Anadolu'yu tahliye mecbur olduklarını anlayan Yunanlar meşgul-u arazinin harabeye dûçâr olacağını, yani canavarca sürdürdüğü yetmiyormuş gibi kudurmuşça etrafa saldıracağını ilan ediyorlar.

Ankara 13-(AA)Anadolu'nun azim ve mukavemeti karşısında işgal ettikleri havaliyi er geç tahliye mecbur kalacaklarını hissetmeye başlayan Yunanlar son günlerde gayet gülünç ve bimana çarelere başvurmakta ve Yunan ordusunun tahliyesinde bahsle ikâ' ve irtikâba karar verdikleri fecâyi' için efkârı şimdiden hazırlamaktadır. Ezcümlle "Nevlogos" gazetesinin İzmir muhabirine atfen neşrettiği şu telgraf Yunanların melun tasavvurlarını bir vakte adolunabiliyor.

"Garbî Anadolu'nun Yunan ordusu tarafından tahliye edildiği hakkında şayiat-ı ahali arasında azim-i galeyana mucip olmuştur. Ordu fedakârlıkları mütekâbilinden istihsâl ettiği ziyamı hiçbir surette kabul etmeyecektir. Çekildiği noktada memleketin hurraisını muhakkak olacağı kanaati mevcuttur."

15 Şubat 1338

Numara: 413

Tebliğ-i Resmî: 14 Şubat 338

Eskişehir mıntıkasında bir müteddid mukabil ateşler teati edilmiştir. Çivril mıntıkasında bir keşif kolu ateşlerimizle dağıtılmıştır. Afyon ve Çivril mıntıklarında tayyare faâliyeti olmuştur.

16 Şubat 1338

Numara: 414

Tebliğ-i Resmî: 15 Şubat 338

Kocaeli mıntıkasında kuvvetli bir düşman müfrezesi ileri hatlarımıza takarrüb etmek istemiş ise de mukâbelemizle tard olunmuştur. Afyon ve Çal mıntıklarında mütেকâbilen tayyare faâliyeti olmuştur.

18 Şubat 1338

Numara: 415

Tebliğ-i Resmî: 16 Şubat 338

Afyon mıntıkasında bazı düşman kıtaatının mevzi hareketleri tarassud edilmiştir. Çal mıntıkasında bir düşman keşif kolu ateşimizle tard edilmiştir. Eskişehir mıntıkasında hatlarımıza bazı düşman nüfrezeleri iltica eylemiştir.

17 Şubat 1338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında teati edilen mukabil piyade ateşlerinden mâ-adâ cephede şayan-ı kayd bir hadise olmamıştır.

19 Şubat 1338

Numara: 416

Tebliğ-i Resmî: 18 Şubat 338

Eskişehir mıntıkasında ileri hatlarımıza yanaşmak isteyen bir düşman kuvveti ateşimizle tevkif ve tard edilmiştir. Afyon mıntıkasında topçu ateşi teati edilmiştir.

20 Şubat 1338

Numara: 417

Tebliğ-i Resmî: 19 Şubat 338

Eskişehir mıntıkasında piyade ateşi olmuştur. Sarayköy mıntıkasında topçu ateşi teati edilmiştir.

Şark ve Garp

Gittikçe kuvvetlenen Türkiye ordusu baharda Yunanları Eskişehir-Karahisar hattından atacak ve Yunanlar inayet-i Hakk'la mağlup ve mahkûr edilecektir.

Ankara 19-(AA) Ebuka gazetesi şark ve garp ünvanlı başmakalesinde Puvankara'nın işbaşına gelmesi üzerine Şark Meselesi'nin ve Avrupa muvazenesi (denge) meselesinin mevzubahs olmaya başladığını ve Puvankara'nın Loyd Corc tarafından bu hususta gösterilen arzularını gerçekleştirmeye çalıştığını beyan ile diyor ki: Bahr-ı sefid sevâhilinin (sahiller) vaziyet-i ahiresi vazih ve kat'î bir safhaya dâhil olmamıştır. Garbın şark siyaseti henüz tespit olmamıştır. Ve Alman Rus meselesi muallâktadır. Sevr Muahedesi tadil edilecektir. Türkiye ordusu baharda Yunanları Eskişehir-Karahisar hattından atacak ve günden güne kuvvetlenen Türk ordusu karşısında Yunanlar mağlup ve mahkûr olacaktır. Halkın adem-i devamı Yunanlar için elzemdir. Türkiye meşru olarak Anadolu'nun ve kısmen Trakya'nın tahliyesini istiyor. Bu hak inkâr edilemez. Yalnız boğazların serbestisi temini şarttır. Son Ankara Muahedesi'yle Fransa'nın müzaheratını kazanan Türkiye elyevm İngiltere hatta İtalya için tadil edilecek Sevr Muahedesiyle Bahr-ı Seyf'de İtalya'yı mutazarrır (zarar gören) eden Yunan bu zararları ödeyeceklerdir.

Yunan Canavarlığı

Hasta kadınlarımız bile bin türlü işkence altında.

Ankara 19-(AA) İzmir'de mahpus İslam kadınları gureba hastanesinde yatırıldıkları vakit muhafazalarına memur jandarmalar tarafından envai hakaret ve tecavüzata maruz kalmaktadırlar. Bazen de peçeler bilintizam açık bırakılarak hastaların hayatına suikast edilmektedir. Yunan memur ve jandarmalarının hasta kadınlara karşı irtikâb ettikleri bu tecavüz cemaat-i İslamiye tarafından Yunan Hükümeti nezdine protesto edilmişse de semere hâsıl olmamıştır.

21 Şubat 1338

Numara: 418

Tebliğ-i Resmî: 20 Şubat 338

Eskişehir şarkında devamlı piyade ve makineli tüfek ateşleri teati edilmiştir. Afyon garp mıntıkasında keşif kollarımız küçük bir düşman kuvvetini tekip eylemiştir.

Çal mıntıkasında topçu ateşi faâliyeti olmuştur.

22 Şubat 1338

Numara: 419

Tebliğ-i Resmî: 21 Şubat 338

Eskişehir mıntıkasında bir mutad piyade ateşleri teati olunmuştur. Bu mıntıkada bazı düşman kuvvetlerinin keşif teşebbüsleri tard edilmiştir. Diğer mıntikalarda sükûnet vardır.

Yunan Mu'tenîleri (İtina Eden)

Yunanlar Avrupalıların gözlerini boyamak için şarlatanlıklarını tezyîd ediyorlar.

Ankara 20-(AA) Mevsûkna haber aldığımızı göre Yunan dâhiliye nazırı Trakya ve İzmir havalisindeki Rumlara mu'tenîler yaptırmak suretiyle Avrupa devletlerinin Trakya ve İzmir hakkında Türkiye lehinde vermeleri muhtemel bulunan kararın şimdiden ptotesto edilmesini havalı-i mezkûredeki Yunan memurlarına emr eylemiştir.

23 Şubat 1338

Numara: 420

Tebliğ-i Resmî: 22 Şubat 338

Kocaeli mıntıkasında ileri hatlarımıza tekarrüb etmek isteyen bir düşman keşif kolunu tard ve takip eden keşif kollarımız biri zabıt olmak üzere düşmana bir miktal maktul verdirmiş ve esir almıştır.

Afyon şimalinde bir keşif müfrezemiz bir düşman kuvvetine baskın yaparak zayıat verdirmişlerdir. Afyon ve Çivril mıntikalarda tayyare faâliyeti olmuştur.

Loyd Corc'un Beyanâtı

Türkiye ile seriyyen sulh akdi lüzumunu takdir ederim.

Ankara 22-(AA) Loyd Corc Avam Kamarası'ndan demiştir ki: *“Türkiye ile seriyyen sulh akdi lüzumunu takdir ederim. Hariciye nezareti sair devletlerle müttehiden (beraberce) lazım gelen tedâbiri ittihaz etmiştir. Fakat akd edilecek sulh-ı hakkaniyete muvaffak olmalıdır.”*

25 Şubat 1338

Numara: 421

Tebliğ-i Resmî-Son Haberleri

23 Şubat 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında piyade ve topçu ateşleri teati edilmiştir. Afyon mıntıkasında keşif faâliyetleri olmuştur.

24 Şubat 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Kocaeli mıntıkasında lehimize keşif müsâdemeleri olmuştur. Afyon mıntıkasında ileri mevâzı'mıza yaklaşmak isteyen bir düşman kuvveti ateşlerimizle tevkif ve tard edilmiştir.

27 Şubat 1338

Numara: 423

Edirne'mizde Cani Yunanlar Katliam Yapıyorlar

Ankara 25-(AA) Yunanların Edirnemizde katliam yaptıkları hakkında İstanbul'da bir şayia-ı devran etmiştir.

Tebliğ-i Resmî-Son Haberleri

26 Şubat 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Kocaeli mıtıkasında ileri hatlarımıza takarrüb etmek isteyen piyade ve süvariden mürekkeb düşman kuvvetleri ateşimizle tard edilmiştir. Sarayköy mıntıkasında düşman Otakça cenub-ı garbîyesinde Kızlak köyü 25-2-38 saat altı sularında yakmaya başlamış ve yangın gece dâhi devam etmiştir.

Yunan Neferleri Cepheye Gönderirseni Mustafa Kemal Paşa'ya Teslim

Olacağız Diye Bağırıyorlar

Ankara 23-(AA) Birkaç gün evvel asker firarlarından olup cepheye sevk edilmek üzere 200 Yunan neferi "*bizi beyhude cepheye göndermeyiniz, biz Mustafa Kemal Paşa'ya teslim olacağız*" diye bağırılmışlardır.

İzmir Hapishanesinde Şedîd Müsâdemâtı

Ankara 23-(AA) İzmir hapishanesinde 15 Şubat'ta mühim bir vaka olmuş ve hapishane bir gün akşama kadar askeri muhasara altına alınarak birkaç saat mütemâdiyen silah isti'mal edilmiştir. Mahpuslardan ikisi Müslüman olmak üzere 4 kişi maktul ve 8 kişi mecrûh düşmüştür. Filhakika rütbesi refi' (yüksek) ve hapishaneye ika' edilen bir zabitin mahkumen mevkuf bulunan 400' mütecaviz asker firarisi başına toplanarak "*artık İzmir Türkiye'ye verildi, bizi burada ne tutuyorlar, tahliye istiyoruz*" diye bazı mütalebatta bulunmuş olduğu ve vakanın bundan tahdîd (sınırlamak) ettiği haber alınmıştır.

28 Şubat 1338

Numara: 424

Tebliğ-i Resmî-Son Haberleri

27 Şubat 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında teati olunan ateşlerden başka cephenin aksam-ı sairesinde şayan-ı kayd ir hadise olmamıştır.

Yunan Gazetelerinin Hükümetlerine Tavsiyesi: “Türkler Yeni Bir Harekete Başlamadan Anadolu’dan Çekilerek Askerimiz Terhis Edelim”

Ankara 27-(AA) Atina’da çıkan Rizospotis gazetesi Anadolu hakkındaki Fransız suret-i tavsiyesinin İngilizler tarafından esas itibariyle kabul edildiğine dair neşerdilen haberlerin Yunan Hükümeti’nce takzip edilmediğini ve hükümetin ehliyetsizliği yönünden Yunan milletinin başına bütün bu felaketlerin geldiğini beyan ediyor ve İngilizlerin bilâ-kayd ü şart (kayıtsız şartsız) İzmir’in tahliyesi tavsiyesinde bulduklarını, Anadolu’daki mağlubiyetlerin ve sulhun geri kalmasının sebebi Yunan istilacılığı olduğunu ilan ederek diyor ki: “*Türkler yeni bir harekete başlamadan çekilelim ve askerlerimizi terhis edelim. Bütün Yunan ahalisi bunu arzu eylemektedir.*”

II.4.15. 1338 (1922) Yılı Mart Ayı Haberleri

1 Mart 1338

Numara: 425

Resmî Tebliğ -Son Haberleri

28 Şubat 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında sükûnet vardır. Çivril mıntıkasında bir keşif kolumuzla düşman keşif kolu arasında müsâdeme olmuş ve düşman kuvveti tard edilmiştir.

Düşman Azim-i Millet Karşısında Makhûr (Kahrolmuş) Olacağını Anlayınca

Evet, düşman azim-i millet karşısında makhûr olup mutlaka Anadolu’dan çıkacağını anlayınca istilası altında bulunan mahalleri yakarak harap edeceğini ileri sürmeye başladı.

Günden güne tezahürat eden hak ve hakikat ve iman ve azimimizin düşmanın arzu ve ihtirasatını kırdı. Hiç ümit etmediği bir kitle-i milliye, kartopu gibi yuvarlandıkça büyüyen ve mukâvemeti artan bir kuvvetin önünde düşman şaşırđı. Etekleri ateş aldı, her kapıya başvurmaya başladı. Efendisinin yine bir fırlıdak çevireceğinden ümit var oldu. Fakat bunların hepsi boşa çıktı. Türk'ün tehdit ve entrikalara ehemmiyet vermeyecek derecede aklını başına topladığı ve tâbir-i imaniyesiyle eski camların bardak olduğunu önce de tezahür etti.

2 Mart 1338

Numara: 426

Resmî Tebliğ -Son Haberleri

1 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında piyade ateşleri teati edilmiştir. Afyon mıntıkasında tarafeyn keşif faâliyeti olmuştur. Tayyarelerimiz muvaffakiyetli istikşafıflar yapmışlardır.

5 Mart 1338

Numara: 427

Resmî Tebliğ -Son Haberleri

4 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Kocaeli mıntıkasında keşif kolu ateşlerimizle tard olunmuştur. Afyon mıntıkasında keşif kollarımız hatlarımıza yanaşmak isteyen düşman müfrezelerini tard eylemiştir. Ve düşmandan esir almışlardır. Eskişehir mıntıkasında bazı düşman neferleri hatlarımıza iltica eylemiştir.

Yunan Müşköl Vaziyeti ve Son Tecrübesi

Ankara 4-(AA) Yunan efkâr-ı umûmîyesinde pek azami tereddürler, kasvetler hâsıla gelmektedir. Fransa'nın vaziyeti ve ihtilaflarından bıkmış usanmış olan orduya hâsıl olan tebdil-i efkâra çare ve bilhassa para için aylardan beri Avrupa'da dolaşan Gunaris ve Baltacis'in adem-i muvaffakiyeti Yunanisatan'ı büyük endişelere sevk etmektedir. Zira İngiltere, Yunanistan'ı yalnız kaldığı ve artık Yunanistan lehine istediği gibi hareket edemeyeceğini beyan etti. Yunanistan ya son defa tali harbi recrûbe etmek ve yahut divanece hülyalardan vazgeçmek şıkları arasında kalmıştır. Bu şıkların her ikisi de bugün iş başında bulunanlar için aynı derece mühlik (helak

eden) olduğundan Yunanların son bir ümit olarak tâli harbe tecrübeye karar verecekleri zannolunuyor.

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

2 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında topçu ateşleri teati edilmiştir. Afyon mıntıkasında bir düşman keşif kolunun ileri karakollarımıza yanaşmak teşebbüsü ateşimizle akîm bırakılmıştır ve tard edilmiştir.

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

3 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Kocaeli mıntıkasında düşman ileri karakollarına baskın yapan müfrezelerimiz düşman keşif kollarını tard eylemişler ve bazı eşya ve esliha iğtinam etmişlerdir.

6 Mart 1338

Numara: 429

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

5 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Kocaeli ve Afyon mıntıklarında tarafeyn arasında ateşler teati edilmiştir. Çivril mıntıkasında bir düşman kuvvetinin hatlarımıza doğru hareketi men edilmiştir. Bir akıncı kolumuz Menderes şimalinde düşmandan bir miktar esir almıştır.

Ermeniler Yunan Ordusuna Gönüllü Yazılıyor

Ankara 4-(AA) İzmir, Bandırma, Bursa Ermenilerinden Yunan ordusuna asker kaydı için çalışmaktadır. İzmir'den 2.000 Ermeni toplanmıştır.

Yunan Taarruz Edecekmiş!

Nisan ibtidâ'sında (başlangıç) taarruza başlamak için planları varmış.

Ankara: 5-(Hususi Telgrafımız) Yunanlar bir taraftan sulh taraftarı olduklarına cihanı kandırmaya çalışırken bir taraftan da hummalı bir surette iztihzarat-ı harbiyede bulunuyorlar. Yunan ordusunun Nisan ibtidâ'sında taarruz etmek için plan hazırladığını istihbar ettim.

7 Mart 1338

Numara: 430

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

6 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Kocaeli mıntıkasında ileri hatlarımıza takarrüb etmek isteyen bir düşman kuvveti bilmüsâdeme tard edilmiştir.

Afyon ve Çivril mıntıklarında keşif ve tayyare faâliyeti olmuştur. Düşmanın Yenişehir mıntıkasında Cumalı köyünü yaktığı görülmüştür.

8 Mart 1338

Numara: 431

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

7 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Kocaeli mıntıkasında topçu ile mücehhez bir düşman kuvveti ileri karakol hatlarımıza taarruz etmek istemiş ise de ateşlerimiz ve mükâbil tesirlerimizle ziyat verdirerek ricata icbâr edilmiş ve takip edilmiştir.

Afron garp mıntıkasında makineli tüfeklerle mücehhez ve Rum çetelerle takviye edilerek keşif karakollarımıza yanaşmak isteyen bir düşman kuvveti de bir hayli maktûl ve mecrûh verdirilerek tard edilmiştir.

Çivril mıntıkasında bazı düşman neferleri hatlarımıza iltica etmişlerdir. Bir keşif kolumuz Afyon, Eskişehir şimendifer hattında tahribat yapmıştır.

Yunan Ordusunda Faâliyet

İstanbul 6-(AA) Miralay Sariyani İstanbul'da Rum müdafaa-ı milliye komitesiyle itilafa çalışıyor. 36 zabıt cepheye getirmiştir. Müdafaa-ı milliye, efrad-ı askeriyesi de tamamlayarak Bursa'ya gönderilecektir. Mevâki'-i (mevkiler) meşgule ahalisinden 32 yaşından 50 yaşına kadar olan Rumlar gönüllü yazılmaktadır.

9 Mart 1338

Numara: 432

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

8 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında piyade ateleri, tayyare faâliyeti olmuş ve Afyon mıntıkasında bazı düşman kıtalarının mevzi-i hareket ve faâliyetleri tarassud edilmiştir.

Harp mi, sulh mu?

Son günlerde Yunan'ın propaganda şebekeleri yine faâliyete geldi. Düşmanımızın çok zamandan beri ezcümle son iki senedir tecrübe ettiğimiz en mühim bir silahı var: Sulh propagandası',

Askerî taarruzlarda civanmertlik ve kahramanlık meydanında muvaffak olamayan Yunanlar, hemen yüzgeri ediyor. Ve mertlikle, erkeklikle bükemediği kolu kancıklıkla ve siyasetle bükmeğe ona pes dedirtmek için ne kadar şeytanî vesâiti varsa müracaata ediyor. Şimdiye kadar üç dört defa tecrübe ettik. Ne vakit ki Yunan propaganda şebekeleri faâliyete gelir, sulh lafı Avrupa siyasî oyununun ağzından akmaya ve Yunan gazeteleri sulh sözünü allayıp pullamaya başlarsa onun arkasından mutlaka hâinâne ve melûnane bir Yunan taarruzu başlıyor. Filhakika son Sakarya mülhime-i küberâsında bütün kudret-i harbiyesini kaybederek makhûr olan Yunan neferlerinin sulhtan başka bir şey dilediği yoktur. Fakat başlarındaki hükümet zevâhiri kurtarmak palikarya kibrine halel getirmemeli için bir sürü gibi olsa da karşıda durmak herhalde defolup gitmekten daha hayırlı olduğunu zannediyor. Erli geçli ve her halde kahraman ordumuzun savletiyle tahliyeye mecbur olacağı Anadolumuzda birkaç gün daha fazla kalmayı, birkaç şehit ve masum kanı daha içmeyi, beş on Türk ve Müslüman hanûmânı daha söndürmeyi kendi menfaatlerine muvafık görüyorlar. Filhakika Girit isyanı, Avrupa'da para bulamamak, kıtaat arasında isyan zuhur etmek gibi her birisi başlı başına Yunan bina-yı hükümetinin göçmesine birer saik olan pek çok vekâyî var. Fakat ne olsa Kostî hükümetinin şimdiki şerâit dâhilinde bu öaceraya devam etmekten başka çaresi yoktur.

Hüsnü

11 Mart 1338

Numara: 433

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

9 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında piyade ateşleri teati edilmiştir. Afyon mıntıkasında düşman siperlerine baskın yapan müfezelerimiz düşmana zayıat verdirmişlerdir ve esir almışlardır.

10 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli ve Eskişehir mıntıklarında mukabil ateşler teati olunmuştur. Afyon mıntıkasında bazı düşman kıtaatının mevzi hareketleri tarassud edilmiş ve bu mıntıkada tayyare faâliyeti olmuştur.

**Müslüman Kardeşlerimiz Hergün Bin Bir Çeşit Bahane İle Öldürülmeye
Devam Olunuyor**

Ankara 9-(AA) Yunanlar Balıkesir, Gümölcine ve İzmir havalisinde bazı Türkleri tevkif ve işkence ile 3 kişiyi öldürmüşlerdir.

12 Mart 1338

Numara: 434

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

11 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında ileri hatlarımıza yanaşan bir düşman kuvveti bilmüsâdeme geldiği yere tard edilmiş ve düşmanın bir hayli maktul bıraktığı görölmüştür. Afyon garp mıntıkasında bir keşif kolumuz düşman siperlerine girerek bir miktar eşya ve teçhizat iğtinam ettiği gibi, Sarayköy mıntıkasında diğere bir keşif kolumuz da bir düşman kuvvetini pusuya düşürerek zayıat verdimiş ve bir miktar esliha iğtinam eylemiştir.

Yunan Zülüm ve Fecâyi'

Ankara 11-(AA) Yunanlar Soma civarında Turhallı karyesini Ermeni çetelerine bastırarak ahaliyi soymuşlardır. Kozalı'dan 2 çoban, Hacı Yusuf köyünden 2 erkek katledilmiş 2 kızın bikri izale edilmiştir. Boncuk köyü baştanbaşa yağma edilmiştir. Yunan Kırkağaçlı Ali Reşat Bey'le ağabeyi idam, Muktizade İbrahim Şükrü, Ali Ömer Sadık, Azmi Bey'ler birer sene ceza ve Saffet Efendi 15, Sındırgı Müftüsü Sadık Efendi 7 seneye mahkûm edilmiştir. İdam cezaları İzmir Müftüsü'nün teşebbüsü üzerine müebbet küreğe tahvil edilmiştir.

Orduya Selam

Mukaddes ve fedakâr ordu! Bütün Anadolu, bütün Âlem-i İslâm seni gözlüyor, sana ümit bağıyor. Senin harekâtına, senin büyük harikalarına emin ve mutmain hücum gücünü, hücum saatini bekliyor. İzmir'in, Bursa'nın yeşil zümrüt dağlarında, mis kokulu bağlarında boyunları bükölmüş, elleri Allah'ına doğru açılmış, yüz binlerle müllet yetimi kızlar, analar, babalar, babaları melunlar

tarafından öldürülmüş, zalimlerin elinde, zülm ve işkencelerin altında gece gündüz ah u efgan eden garip ve matemzade yavrular; nişanlıları, erkekleri millet ordusuna geçmiş yüz binlerle firkatzade, hasretzede zavallılar, Atina kenarlarında, Kafkas Dağlarında, Galiçya ve Sina'da at oynatan milletin büyük günlerini yaratan kahraman ihtiyarlar seni bekliyorlar.

Anadolu'nun her tarafında yalnız senin verdiği teselli ile yaşayan yüz binlerle muhacirler, seni bütün aşk ve muhabbetle seven, gece ve gündüz senin üzerine titreye, senin için beş vakit namazda Allah'ına niyaz eden milyonlarla Türk, yüz milyonlarla Müslüman hep seni bekliyor.

Sen Türklük ve İslâmlık için aziz diyarlarımızın tahlîsi için saf, nezih ve mukaddes kanını en büyük semahatla ibşâr ederken, öte tarafta o, senin eksiklerini tamamlamaya, sana lazım olan bütün levazımatı ihzara çalışıyor. Koşuyor, yoruluyor, maddî ve manevî ve hayatî bütün varlığını sana vakfediyor. Ancak ve ancak Allah'tan ve senden imdat bekliyor.

Hüsnü

13 Mart 1338

Numara: 435

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

12 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında piyade ateşi teati edilmiş ve Afyon ve Çivril mıntıklarında tayyare faâliyeti olmuştur. Menderes mıntıkasında bir akıncı kolumuz bir hayli esir getirmiştir.

Marmara Sahillerinde Yunan Fecâyi'ni İdame İçin Tertibat Alıyorlar

Ankara 12-(AA) Yunanlar Marmara sahillerine 2.000 kişilik bir kuvvet göndermişler. Bu kuvvet muhtelif kollardan, güya çeteleri imha maksadıyla ve agleb-i (daha kuvvetli) ihtimal Edremit'ten itibaren o havaliyi tarayacaktır.

14 Mart 1338

Numara: 436

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

13 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında tarafeyn arasında topçu ateşleri teati edilmiştir. Eskişehir mıntıkasında keşif kolumuz düşmandan yeniden esir almıştır. Çivril mıntıkasında bir düşman kuvveti keşif kollarımız tarafından takip ve tard edilmiştir.

Yunan Çeteleri Yerli Rum ve Ermenilerden Teşkil Ettiği Çeteler Müslümanlara Görülmedik Fecâyi' Tatbik Ediyorlar

Ankara 12-(AA) Yunan yerli adalı Rumlardan İslam kisvesi altında teşkil etmekte ve bunlara ahali-i İslamiyenin hayvanatını gasp ve peşkeş eylemekte ve Erzurum, Muş ve Bitlis havalisi halkından bazı Ermeniler gönüllü olarak Yunan ordusu hattına giriyorlar. Bu suretle Yunan hizmetine dâhil olan Ermenilerin miktarı 155 nefere baliğ olmuştur. Bunlar orduya mal edilmeyerek çete halinde çalıştırılmaktadır. Erdaş isimli bir Ermeni tarafından idare edilen 150 kişilik bir çete Kırkağaç, Soma ve Akhisar havalisinde Müslüman köylerine taarruz eylemektedir.

İzmir'e Çıkarılan İngiliz Topları

Ankara 13-(AA) Buvaryal namlı İngiliz vapurunun İzmir'e 15 adet bomba topu ve el bombaları ihraç ettiği haber alınmıştır.

15 Mart 1338

Numara: 437

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

14 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Cephenin aksam-ı umûmîyesinde mukabil ateşler teatisinden başka bir hadise yoktur.

Yunan İstihzaratı

İzmir'e sevkıyat-ı askeriye yapıyorlar.

Ankara 14-(AA) Yunanlar İzmir'e sevkıyat-ı askeriyeye başlamışlardır. 4 Mart'ta İzmir'e getirilen bir tabur 8 Mart'ta Uşak cephesine sevk edilmiştir. 8 Mart'ta İzmir'e dört tabur asker daha getirilerek (Punta) iskelesine çıkarılmışlardır. İngiliz filosuna mensup benderinde s8 Mart'ta İzmir limanına gelmiştir. Diğer bazı İngiliz gemilerinin de geleceği İzmir'den bildiriliyor. Bu gemilerin vürûdu (geliş) İzmir'de muhtelif surette teksir edilmektedir.

16 Mart 1338

Numara: 438

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

15 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında keşif kollarımız tarafından tertip olunan pusuya düşman müfrezesi zayıat vererek ricat etmiştir.

Afyon ve Çivril mntıklarında mütekâbilen piyade ve topçu ateşleri teati olunmuştur.

Tarruza Başlayacaklarmış, Kabine-i Buhrane Halolunuyormuş

Ankara 15-(AA) Atina'dan bildiriliyor: Anadolu'ya harekât-ı taarruziye ettirmek için Yunanlar tedârikat-ı harbiyeye kemâl-i germî ile devam etmektedirler. Kabine-i buhranın halli te'hîre (geciktirme) uğramayacaktır.

Bugün 16 Mart: İstanbul'un İşgalinin Sene-i Devriyesi

İki sene evvel bugün, İngilizler İstanbul'da devâir-i resmîyemizi (resmî daireler) basmak ve birçok kardeşlerimizi katlederek 6 asırlık muazzam Payitâhtımız İstanbul'u işgal ettiler. Bütün Türklük ve İslamlık âleminin matemli bir günü olan bugünü gazetemiz, kemâl-i tesirle karşılar ve İslamlık ve Türklüğün pek yakın bir âfide dini emellerine kavuşarak mesud ve müreffeh bir hayat-ı saadete kavuşmasını Cenab-ı Hak'tan temenni eyler.

18 Mart 1338

Numara: 439

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

16 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Kocaeli mıntıkasında ileri karakollarımız hattına yanaşmak isteyen bir düşman kuvveti ricata icbâr edilmiştir.

Afyon mıntıkasında bir keşif kolumuz düşman siperlerine bazı eşya iğtinam eylemiştir.

17 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Kocaeli mıntıkasında keşif kollarımız bir düşman kuvvetini bilmüsâdeme tard eylemiş ve düşmandan bir miktar esliha ve teçhizat iğtinam eylemiştir. Diğer bir keşif kolumuz Eskişehir mıntıkasında aynı vecihle düşman keşif kollarını mecbur-u ricat eylemiş, bir hayli iğtinam eylemiştir.

Menâtik-1 sairede dâhil lehimize keşif müsâdemeleri olmuştur.

19 Mart 1338

Numara: 440

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

18 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

17-18 Mart 38 gecesi düşmanın Kocaeli mıntıkasında ileri karakollarımız hattına yanaşmak isteyen bir düşman müfrezesi bilmüsâdeme zayıatla tard edilmiştir.

Diğer mıntikalarda yalnız keşif faâliyetleri olmuştur.

20 Mart 1338

Numara: 441

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

19 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında keşif kolları arasında müsâdeme olmuş ve düşman keşif kolu tard edilmiştir.

Afyon mıntıkasında baskın müfrezemiz düşman siperlerine baskın yaparak zayıat verdimiş ve esir elde etmiştir. Düşmanın Nazilli ile Aydın arasında Eskihisar köyü ile bunun garb-ı cenubiyesinde Elvanlı köyünü ihrâk eylediği görülmüştür.

Sandıklı'da Evlad-ı Şühedâ Komisyonu

Ankara 19-(AA) Sandıklı evlad-ı şühedânın talim ve terbiyesine çalışmak maksadıyla bir komisyon teşkil olunmuştur.

21 Mart 1338

Numara: 442

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

20 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Kocaeli mıntıkasında keşif kollarımız muvaffakiyetli istikşaf yapmışlardır. Eskişehir ve Afyon mıntıklarında piyade ve bomba ateşleri teati edilmiş ve bu mıntikalarda ziyadece tayyare faâliyeti olmuştur.

23 Mart 1338

Numara: 444

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

22 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında ateş teati olunmuş, Kocaeli ve Afyon tarafında keşif faâlyeti olmuştur.

Yunan Çapulculuğu, Köylerde Ne Varsa Bütün Hepsini Soyuyorlar

Ankara 20-(AA) Yunanlar Afyonkarahisar mıntıkasında Ümraniye, Koloru, Işıklar, Kaleli, Süleymanlı, Çobanlar, Çalidar, Salar, Kalkara, Cebirhan, Halçukuru, Nuribey, Değirmen, Elvanlı, Büyükkalecik, Karaarslan, Sugülen karyelerinde 289 manda, 477 merkep, 1274 öküz, 1240 inek, 264 manda malağı, 316 karasığır, 1259 tavuk, 395 hindi, 912 arı kovanı, 28.000 yumurta, 951 parça kilim ve keçe, 323 takım yatak ve yorgan, 18.840 koyun, 2776 keçi, tarlalardan sap halinde olarak 6152 araba arpa ve buğday, 21.742 kilo arpa 26.000 kilo sair zahire, 5728 parça bakır kabı, 9303 parça cam kereste, 1505 kaf elbise, 2032 altın lira, 2512 liralık evrak-ı nakdiye, 33 pulluk ve1 miktar tüfek ve bıçağı götürmüşler ve 378 hane, 2762 samanlık yakmışlardır.

Yunan Canavarları 6 Yaşında Bir Müslüman Kızına Fiil-i Şenî Yapıyorlar

Ankara 22-(AA) İki Yunan efzunu Salihli'nin Hamidiye mahallesinde mukîm (ikamet eden) Arnavut düşmanın 6 yaşlarında Fahriye isimli beslemesini sokakta yakalayarak boş bir haneye götürmüşler ve suret-i cebriye ve vahşiyane de birkini izale etmişlerdir. Bir çocuğa karşı irtikâb olunan bu vahşet raporuyla tahakkuk etmiş ve mecrumlar hakkında tahkikat bile yapılmamıştır.

25 Mart 1338

Numara: 445

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

22 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında piyade ve topçu ateşleri teati olunmuştur. Menderes mıntıkasında bir akıncı kolumuz düşmandan bir miktar esir almıştır.

İzmir'de Yunanlar Telaş İçerisinde

Antalya 21-(AA) Anadolu gazetesinin istihabarata nazaran İzmir'de Yunanların telaş ve endişeleri son dereceye varmıştır. Umûmî askeri kumandanlığı neşrettiği bir emirde havali-i meşgulede eşhâs tarafından şehir ve kasabalar arasında mektub-ı teatinin men edildiği, hilafında hareket edenlerin divan-ı harbe teslim edileceklerini beyan eylemektedir. 3 sene evvel güya Hristiyanları katletmiş olmak

töhmetyyle Aydın divan-ı harbince idama mahkûm edilen Adil, Mehmedoğlu Ahmet Çavuş'la Hacı Berberoğlu Ahmet, Yaşaroğlu Süleyman, Gülleoğlu Eyyüp geçen Cuma günü Aydın'da saliben (asarak) idam olunmuştur.

26 Mart 1338

Numara: 446

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

25 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Afyon mıntıkasında düşman siperlerine sokulan bir keşif kolumuz tesadüf ettikleri düşman karakollarına zayıat verdirmiler ve bir miktar hayvan iğtinam eylemişlerdir. Bir akıncı kolumuz Nazilli civarında demiryolu ve telgraf hattını tahrip eylemiştir. Düşmanın Gemlik civarında Emirik ve yahut Adli karyesini ihrâk ettiği tarassud edilmiştir.

27 Mart 1338

Numara: 447

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

26 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Kocaeli mıntıkasında düşman siperlerine giren keşif kolumuz düşman siperlerinden birçok bomba, eşya ve teçhizat iğtinam eylemiştir. Diğer bir keşif kolumuz Afyon garbında bir düşman kuvvetini bilmüsâdeme tard eylemiştir. Bir akıncı kolumuz Aydın civarında yaptığı baskında düşmana haylice maktul ve mecrûh verdirilmiştir. Düşmanın Gemlik mıntıkasında Reşadiye köyünü yaktığı tarassud edilmiştir.

28 Mart 1338

Numara: 448

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

27 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Afyon mıntıkasında tarafeyn istikşafat faâliyeti olmuştur. Sarayköy mıntıkasında Menderes'i geçmeye teşebbüs eden makineli tüfenklerle mücehhez ve çetelerle takviye edilmiş bir düşman kuvveti zayıat verdirilerek ve perişan bir surette tard edilmiş ve bazı ganâim elde edilmiştir.

29 Mart 1338

Numara: 449

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

28 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında mütekâbilen piyade ve topçu ateşleri teati edilmiş ve cephede ziyadece tayyare faâliyeti olmuştur.

Afyon garp mıntıkasında bir keşif kolumuz düşmandan esir almıştır.

Menderes mıntıkasında bir akıncı kolumuz tren hattında tahribat yapmıştır.

Afyon mıntıkasında hatlarımıza yeniden bir miktar düşman efradı iltica eylemiştir.

30 Mart 1338

Numara: 450

Resmî Tebliğ-Son Haberleri

Bugün İkinci İnönü Zaferimizin Yıl Dönümüdür

Bir sene evvel bugün Yunan ordusu İnönü'nde ikinci defa mağlup ve münhezim edilmişti. İsmet Paşa Hazretleri (Metris Tepe'den gönderdiği zafer-i beşâret (müjde) telgrafında düşmanın binlerce maktulleriyle doldurduğu muharebe meydanına silahlarımıza terk etmiştir) buyuruyordu. Bir sene evvel düşmanı bu kahr-ı darbeyi indiren ordumuzun yakınında evvelkilerden daha azimetli ve daha vâsi' (geniş, bol) darbeler indireceğine imanımız kat'îdir.

Hiçbir milletin yapmadığı ve yapamadığı gayr-ı kabil tasavvuru fedakârlılardan sonra iş bu mesud neticeye vâsıl olduk. Milletın bütün kuvve-i maddiye ve maneviyesi bir nokta etrafında toplanarak, yalnız düşman din ve canımızı memleketlerimizden çıkarmak ve tam bir istiklal sahibi olmak gayesiyle bütün Türk kalplerinin bir kalp gibi çarptığı şu günde (Sevr) Muahedesi'nden hiçbir farkı bulunmaya mütâreke teklisi karşısında kalıyoruz. "Mondros" mütârekesinin esna-yı akdinde samimane surette elini düşmanlarına uzatan Türk milleri mütârekenin imzası kurumadan yapılan tecavüz ve tasallutları unutmamıştır.

Bize teklif edilen kontrol komisyonlarının ne olduğunu daha iki sene evvel tecrübe ettik. Mondros Mütârekesi mucibinde toplanan bu komisyonlar o vakit milletimizin esbâb-ı mukâvemeti kesretmiş ve memleketimizin harben istilasını kabul olmayan birçok aksamı, bu komisyon marifetiyle işgal olunmuştur.

Ve yine, bu kontrol komisyonlarıdır ki zalim Yunana Türk milletini boğazlatmak için bütün esbâbı hazırlamış ve Yunan'a "buyurun" demişti. İşte şimdi Avrupa bize yine aynı mütârekeyi teklif ediyor. Bizim Sevr'den ağzımız yandığı için yoğurdu bile üfleyerek yemeye mecbur olduğumuz şu günde Avrupa yine aynı kaptaki sütü önümüze sürüyor.

(Misak-ı Millî) esasatını temin etmeyecek ve ordularımızı kontrol altına alacak olan böyle bir teklifi Türk milleti katiyen kabul edemez. Ordumuzun içerisine girip bütün esrâr-ı askeriyemizi öğrenerek Yunan'a bildireceğine ve aynı zamanda bütün maddi ve manevi kuvvetlerimizi göstermeye çalışacağına katiyen emin bulunduğumuz böyle bir kontrole, böyle bir mütârekeye karşı Türk milleti bütün nefretiyle mukâbele eder.

Gazetemiz İkinci İnönü'nün yıl dönümü olan bu aziz ve mesud günü aziz ve muhterem halkımıza tebriken bugünün meselesi olan bu mütâreke meselesi hakkındaki Avrupa amâlinin ne olduğu izahı kendisine en büyük vazife telakki eder. Son söz olarak söyleyelim ki; bu şerait gerek mütâreke ve gerek sulh yapmak şimdiye kadar yaptığımız bütün fedakârlıları mahvetmek demektir. Böyle bir teklifi kabul edecek bir tek Türk ve Müslüman yoktur.

29 Mart 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir şarkında bir keşif kolumuzla düşman karakolları arasında vâki' olan müsâdemede düşmana bir miktar maktul verdimiş ve teçhizat iğtinam olunmuştur.

Afyon ve Çivril mıntıklarında mütেকâbil ateşler ve tayyare faâliyeti olmuştur.

II.4.16. 1338 (1922) Yılı Nisan Ayı Haberleri

1 Nisan 1338

Numara: 451

30 Mart 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntikasında tarafeyn arasında piyade ve topçu ateşleri teati olmuştur. Afyon mıntikasında keşif ve tayyare faâliyeti olmuştur.

31 Mart 38 Tarihli Resmî Tebliğdir

Cephenin aksam-ı muhtelifesinde tarafeyn arasında teati olunan mukabil ateşlerden başka şayan-ı ehemmiyet vaka yoktur.

Muzaffer Orduyu Gazi Başkumandanımız Teftiş Ederken

Ankara 30-31 Mart-(AA) İkinci İnönü Muzafferiyeti yıl dönümünün Garp Cephesi ordularında suret-i tes'idi hakkında cephedeki muhabirimizden âtîdeki telgrafname vârid olmuştur.

Bugün 30 Mart'ta İkinci İnönü Zaferi'nin yıl dönümü münasebetiyle memleketin her tarafında yapılan bayramın Garp Cephesi ordularında tezahürü da pek parlak umûmî teftişleri münasebetiyle cephede bulunan Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretleri bugün cephe gerisinde ihtiyat-ı kıtaattan bir kısmının bayramında hazır bulunmuştur.

2 Nisan 1338

Numara: 452

1 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntkasında keşif ve baskın kollarımız düşman mevâzı'na kadar ilerleyerek düşman tel örgülerini tahrip ve bazı eşya ve teçhizat iğtinam eylemiştir.

Eskişehir şimal-ı garbîyesinde ileri hatlarımıza takarrüb etmek isteyen bir düşman kuvveti bilmüsâdeme zayıatla tard ve def edilmiştir.

Yunan Canileri Yüzlerle Kardeşimizi Diri Diri Yakıyorlar

Ankara 1-(AA) Yunanlar Aydın'ın Kütük nahiyesine tâbi Karaköy karyesinde 156 Türk'ü köyün mescidine doldurarak kâmilen yakmışlardır. Urla kazasında türeyen Kaptan Yorgi şimdiye kadar Urla, Karaburun ve Seferhisar kazalarında 140 Müslüman köyünü yakmış, vilayeti yağma etmiştir.

3 Nisan 1338

Numara: 453

2 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntkalarında mütekâbil ateş teati edilmiştir.

Menderes mıntkasında nehri geçmek isteyen bir düşman müfrezesi zayıatla tard edilmiştir.

5 Nisan 1338

Numara: 455

4 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Afyon garp mıntıkasında ileri karakollarımıza takarrüb etmek isteyen bir düşman kuvveti ateşimizle tard edilmiştir. Diğer bir keşif kolumuz bu mıntıkada bir düşman kuvvetini firara icbâr edere, bazı eşya ve teçhizat iğtinam eylemiştir. Menâtık-ı sairede sükûnet vardır.

İzmir'de Büyük Bir Şaşkınlık Hükümfermâ

Ankara 4-(AA) Düvel-i Müttefika'nın teklifatı İzmir Rumları arasında büyük bir şaşkınlık tevellüd etmiştir. Yunanlar İzmir gazetelerine tahliye teklifi hakkında bir kelime bile neşr ettirmemektedir. Yalnız Rum gazeteleri ile lüzum olmamıştır. Serlevhaları altında sonuna kadar mukâvemetin mukarrer olduğunu ve Yunan rical-i askeriyesinin Anadolu'nun tahliyesine razı olmadıklarını yazıyorlar.

6 Nisan 1338

Numara: 456

5 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında piyade ve topçu ateşleri teati edilmiştir. Afyon garp mıntıkasında bir keşif kolumuz bir düşman kuvvetini pusuya düşürerek otuzu mütecaviz maktul ve mecrûh verdirmiş ve düşmandan makineli tüfek iğtinam eylemiştir. Afyon ve Çivril mıntıklarında tayyare faâliyeti olmuştur.

8 Nisan 1338

Numara: 457

6 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Afyon mıntıkasında düşman keşif müfrezeleriyle müsâdeme eden bir keşif kolumuz düşmana zayıat verdirmiş ve bunları tard eylemiştir. Bu mıntıkada ileri hududumuz arasında devamlı ateşler teati olunmuştur.

Afyon garp mıntıkasında bir akıncı kolumuz düşmandan bazı teçhizat ve eşya iğtinam eylemiştir.

7 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında düşmanın bazı mevzii hareketleri ve nakliyat faâliyeti görülmüştür. Kocaeli mıntıkasında keşif kollarımız düşmandan esir elde etmişlerdir. Çivril mıntıkasında Menderes'i gören bir akıncı kolumuz bir düşman karakoluna

baskın yaparak bir hayli maktul ve mecrûh verdirmiş ve bir miktarını da esir etmiştir. Düşmandan ayrıca birçok esliha iğtinam olunmuştur.

Yunan İstihzaratı

Hazırlıklar-İzmir'de içtimalar-Meyusiyet-Faâliyet.

Ankara 6-(AA) Vârid olan mevsûk malumata nazaran Paris Konferansı'nın in'kiadından (akdetme) beri Yunanlar istihzarat-ı hariyelerine fevkalade germî vermişlerdir. İzmir'deki teşkilât-ı milliye hemen hergün içtimalar akd eylemekte ve tedarikata faâliyetler devam eylemektedir. Atina'daki müttefik sefirler tarafından Yunan Hükümetine tebliğ edilen Asya-yı Sagire'nin (küçük Asya) tahliyesi hakkında konferans hakkını Yunan Hükümeti İstiryadis'e bildirmiş. İstiryadis'in bu hususta devâir-i hükmüne vâki' olan tebligatı memurin ve ketebe (kâtipler) üzerinde fevkalade elim bir tesir tevellüd etmiştir. İzmir dâhilinde telefon ve telgraf hattının teksîr (parçalama) edilmekte olduğu ve faâliyetin asabi ve umûmî bir şekil aldığı bildirilmektedir.

9 Nisan 1338

Numara: 458

8 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntikasında Gemlik civarında bir baskın müfrezemiz mevâzı'na girerek düşmana otuzu mütecaviz maktul verdirmiş, esir yakalamış ve bir miktar ağır ve hafif makineli tüfek ve bir hayli esliha ve eşya-yı askeriye iğtinam eylemiştir.

Afyon garbında Sivaslı mıntikasında keşif kolumuz bir düşman kuvvetiyle müsâdeme ederek bir hayli zayıat verdirdikten sonra yeniden bir miktar esir almış, makineli tüfek ve teçhizat-ı saire iğtinam eylemiştir.

Yunanlar İzmir'de Kilise Yapıyorlar

Ankara 8-(AA) Yunanlar İzmir'de askeri hastanenin cephesinde müsâdif sahildeki bahçeye bir kilise inşa etmektedirler. Kilisenin duvarları ikmal edilmiş ve dâhili aksamı kalmıştır.

Yunan Ordusundan Firarlar

Ankara 8-(AA) Yunan ordusunda firar vukuatı tezâyüd etmektedir. 26 Mart'ta cepheden İzmir'e bir vagon dolusu firari ve asi gönderilmiştir.

Yunanların Hazırlıkları

Ankara 8-(AA) İzmir'deki Yunan mahâfil-i askeriyesi ile teşkilât-ı milliye tarafından istihzarat-ı harbiyeye germî verilmektedir. 25 Mart'ta bir Yunan vapuru İzmir'e 5 adet ağır top daha getirmiştir.

10 Nisan 1338

Numara: 459

9 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıkalarında mukabil ateş faâliyetleri olmuştur. Menderes mıntıkasında bir akıncı kolumuz bir düşman karakoluna baskın yaparak düşmana zayıt verdirip, yeni esir, esliha ve bomba iğtinam ile avdet eylemiştir. Düşmanın Nazilli civarında Kereviz köyünü yaktığı görülmüştür.

11 Nisan 1338

Numara: 460

10 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında piyade ve makineli tüfek ateşleri olmuştur. Afyon mıntıkasında bazı düşman kıtaatının hareket ve faâliyetleri müşahede edilmiştir.

Zülum ve Fecâyi' Gün Geçtikçe Kesb-i Şiddet Ediyor

Ankara 10-(AA) Yunanlar işgal sahasında zülum ve bazılarını teşdîd etmişlerdir. Biçare köylülerimiz tahammülsüz ızdıraba dûçâr olmaktadır.

İzmir'de Faâliyet

Hülya üzerine yapılan binalar çabuk yıkılıyor.

Ankara 10-(AA) Yunanlar İzmir'deki mülki ve askeri inşaata devam eylemektedir. Askerler için hangarlar, hastalar için muvakkat barakalar inşasına ve yollar telgraf ve telefon hatları tesisine hummalı bir surette çalışılmaktadır.

Afyon ve Eskişehir Tahliyesine Taraftar Değillermiş

Ankara 10-(AA) Vârid olan haberlere nazaran Yunanlar Afyon cephesine fasıllı bir surette trenle sevkiyata devam eylemektedirler. Kasaba hattıyla da az çok sevkiyat-ı askeriyede bulunuyorlar, hadisatın efradın kuvve-i maneviyesi üzerinde acı ve elim tesirler tevellüd ettiği ve Paris Konferansı mukarreratında orduya malumat verilmemeye çalışıldığı bildirilmektedir.

12 Nisan 1338

Numara: 461

11 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Bütün cephede düşmanın mevzi hareketleri tarassud edilmiştir. Ve fazlaca tayyare ve keşif faâliyetleri olmuştur. Çivril mintikasında bir keşif kolumuz düşman ileri karakollarına bir miktar zayıat verdirmiştir.

Yunan İçerisindeki Zavallı Din Kardeşlerimizin Hali Pek Tahammülsüzdür

Ankara 11-(AA) İstihbarat-ı mevsûkamıza nazaran Yunanlar Müslümanlara karşı şiddetli takibat ve mezalim yapmakta bir devamdırlar. Atina'daki Müslüman her gün nazırlara giderek protestolarda bulunmakta ve nazırlar lazım gelenlere tebligatta bulunacağını tekrar eylemekte iseler de ne protestoların ne de hükümet tarafından vâki'olan vaadlerin semeresi görülmemektedir.

İzmir'de Katoliklere Tecavüz

Ankara 11-(AA) Iraktaki Yunan memuru Yunan efrad-ı askeriyesi tarafından Katolik Hıristiyanı vâki' olan tecavüzün tebdil-i kıyafet etmiş olduğundan süphe edilmediğini söylemiştir. İtalyan ve İngiliz mümessilleri tahribat ve telvîsatı (kirlenme, pisletmeler) aynen görmüş ve fotoğraflarıyla tespit ettirmişlerdir. Yunan merkez kumandanı taziye vermek için müracaat etmiş ise de İtalyan sefâin-i harbiyesi süvarisi Yunan kumandanını kabul etmemiş ve İtalyan mümessili aynı maksatla konsoloshaneye gelen İstiryadis'e bu gibi vaka-i müesefeden dolayı taziye kabul edilmeyeceğini ve meseleyi hükümet matbaasına bildireceğini beyan etmiştir. İzmir Katolikleri umûmîyetle büyük bir heyecan ve infial içindedirler.

13 Nisan 1338

Numara: 462

Yunan Ordusu İhtiyaç İçinde Kıvranıyor

Ankara 12-(AA) Atina muhabir-i mahsusamızın işâratına nazaran Anadolu'ki Yunan ordusu erkân-ı harbiye reisi Palis Mart sonunda Atina'ya gitmiş ve gece gündüz Erkân-ı Harbiye Umûmîyye Heyeti ile Başvekil ve Harbiye Nazırı ile mülakatlarda bulunarak cephedeki ordunun ihtiyacını izah ve bu ihtiyacı gayr-ı kabil müsamaha olduğunu iddia etmiştir. Rivayete nazaran Yunan ordusunun her nokta-i nazardan ihtiyacatı vâsi'dir. Gerek zabıt ve gerek efrat bu mahrumiyetlere müşkülâtlarla katlanmaktadırlar.

Afyon ve Eskişehir'in Tahliyesi İçin Yunan Harbiye Nazırının Mülakatı

Ankara 12-(AA) Yunan harbiye nazırı Tutukis, Fransa maslahat-güzâr (elçi namına işleri yapan vazifeli) mülakatta bulunmuştur. Mülakat münhasıran Afyon, Eskişehir hattının tahliyesi hakkındaki Ankara Hükümeti'nin cevap-ı notası etrafında cereyan etmiştir. Alınan haberlere göre Yunan Hükümeti sulhun tesisi için sarf edilen mesai hilafında hareket etmeyecektir.

15 Nisan 1338

Numara: 463

13 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntıkasında keşif müsâdemeleri olmuştur. Eskişehir ve Afyon mıntıklarında keşif kollarımız muvaffakiyetli istikşaf yapmışlardır. Bir baskın müfrezemiz Afyon garbında düşman siperlerine girmiş ve buradaki düşman kıtaatını zayıf verdirerek tard eylemiştir. Bir akıncı müfrezemiz bir düşman kuvvetini tard ve civar köylerden düşmanın gasp ettiği mevâşîyi istirdâd eylemiştir.

14 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında mütekâbil ateşler teati edilmiştir. Afyon ve Seyitgazi mıntıklarında düşmanın mevzi-i harekât faâliyeti devam eylemektedir. Bu mıntıklarda keşif müfrezelerimiz muvaffakiyetli istikşaf yapmışlardır.

16 Nisan 1338

Numara: 464

15 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Afyon mıntıkasında mütekâbil ateşler teati olunmuştur. Afyon mıntıkasında bir keşif kolumuz bir düşman kuvvetiyle müsâdeme ederek zayıf verdirmiş ve bir miktar esir almıştır. Çivril mıntıkasında tayyare faâliyeti olmuştur. Afyonkarahisarı'nda 12 saat devam eden bir yangın müşahede edilmiştir.

Yunanların Son Tehditi

Mütâreke teklifinden beri Yunanlar yeri bir terâne (nâme, ahenk) tutturdular. Merkezi İzmir'de olmak üzere bir müdafaa-i millîye komisyonu teşkîl ettiler. Anadolumuzun tahliyesi için devletler tarafından vukubulan teklif üzerine bu komite son perdeden atmaya, Avrupa'yı tehdide başladı. Yunan ordusu Anadolu'yu tahliyeye mecbur kaldığı zaman bu komite işgali altındaki yerleri müdafaa

edecekmiş! Birçok zengin Rumlar bu komiteye mühim miktarda nakdî muavenette bulunmuş, kiliseler bütün altın, gümüş avansını avânilerini (zaman, vakit) bile bu yolda sarf etmeye amade imiş. Bu teşkilatı bütün işgal altındaki yerlerimize tamim için çalışıyorlarmış. Yunan generalleri bu teşkilatı taht-ı idarelerine almışlar. Hâsılı kendi gazetelerinin şarlatanlıklarına bakılırsa Avrupa, Yunan'a Anadolu'dan çık dediği vakit İzmir'de bu palikaryalar kıyametler koparacak. Filhakika kuru gürültüye pabuç bırakacak asırda değiliz. Bu çorbacıların taşkınlığına soğuk su serpmek, hiddetlerini teskin edecek gün yakındır.

Hüsni

17 Nisan 1338

Numara: 465

16 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında tarafeyn ileri müfrezeleri arasında devamlı ve fasıllı ateşler teati edilmiştir. Çivril mıntıkasında keşif kollarımıza takarrüb etmek isteyen bir düşman kuvveti müsâdeme ile tard edilmiştir. Menderes nehrini geçen bir akıncı kolumuz bir düşman ileri karakolunu basarak zayıat verdirmiş ve bazı eşya iğtinam eylemiştir. Dün düşmanın Cevizli köyünü yaktığı ve yangının 3 saatten fazla devam ettiği görülmüştür.

18 Nisan 1338

Numara: 466

17 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Bütün cephede keşif kolları müsâdemâtı olmuştur. Ve keşif müfrezelerimiz muvaffakiyetli istikşafatta bulunmuşlardır.

Çal mıntıkasında Neşelvan ve Sereller köyleri civarında büyük yangın dumanı müşahede edilmiştir.

İzmir'de Yunan Yaygaraları ve Nehb (Yağma) ve Garesleri (Açlık) Son

Dereceyi Buldu

Ankara 17-(AA) İzmir Rumlarında yas ve endişe gayr-i kabil tarif bir dereceye vâsil olmuştur. Teşkilât-ı milliye gasbane denilecek bir surette muhtelif esnaf ve amele heyetlerine cebren azami mukayesede vergiler tarh (koyma, düzenleme) ve tahsil ediyorlar. Un tüccarlarında 10.000 lira alınmış ve şehri 2.500

lira taahhüt ettirmiştir. Rum amelesi teşkilâta ayda 250 lira vereceklerdir. Rum amele cemiyeti Amerika amelesi cemiyetine hitaben bir beyanname neşrederek müzaheret istemiştir. Asya-yı Sagire kadınlar cemiyeti de Rum kadınlarına hitaben Asya-yı Sagire'nin müdafaası için her fedakârlığa âmâde olmaları lüzumu dairesinde beyanname neşretmiştir. İzmir muhitinde çete faâliyetlerini hususi bir surette tezyîd eylemiştir. Mülhakatta teşkilât-ı milliye şubeleri açılmış ve Avrupa ve Amerika rical-i matbuat ve müessesatına hitaben protestonameler görülmüştür. Paris'te Amerika'da İtalya'da ve Londra'da teşkilât mümessilleri tayin olunmuştur. İzmir'deki İngiliz ticaret mümessilleri de Yunan teşkilâtına yardım etmektedirler.

Ankara 16-(AA) İzmir'de 12 Nisan'da umumi Ermenilere silah dağıtılmış ve tertibat bütün gün devam eylemiştir.

19 Nisan 1338

Numara: 467

17 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında tarafeyn arasında mukabil ateşler teati olunmuştur. Bir akıncı kolumuz Afyon garbında düşmandan esir elde etmiştir. Bir akıncı kolumuz Afyon garbında düşman karakoluna baskın ve zayıat verdirmiştir.

20 Nisan 1338

Numara: 468

19 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında ileri karakollarımıza takarrüb etmek isteyen bir düşman süvari kuvveti ateşlerimiz tard edilmiştir. Afyon mıntıkasında tayyare faâliyeti olmuştur.

İzmir Fransız Konsolosunun Delâletiyle (Yol Gösterme) Yunanlara Bir Muhtıra

Ankara 17-(AA) Yunanlar İzmir gümrüklerinde bulunan İslam tüccarlarına ait emvâli ve Müslüman müesseseler ve arabacılarla köylünün hububatının topladıklarından haberdar olan İzmir Fransız konsolosu mezkûr şehirdeki düvel-i saire konsolosları nezdine davet ile onlarla müzakeratta bulunmuştur. Memleketin hayat-ı ticariye ve ziraiyesini baltalayacak olan bu gasp ve zulme bir nihayet verilmesi ve müttefiken kararlaştırılarak Yunan Hükümetine bir muhtıra verilmiştir.

Jandarmaları Da Hırsızlarla Beraber

Ankara 17-(AA) Uzun zamandan beri maaş alamayan İzmir'deki Yunan jandarmaları milletdaşları olan hırsız ve yan kesiciler ile beraber mahalle ve çarşılarda bulunan Müslüman dükkânlarını geceleyin açmakta ve bulduklarını aşırırmaktadırlar. Balıkesir muhitindeki Yunan jandarmaları da ahaliye bin türlü işkence yapıyorlar.

Cephede Mühim Sevkiyatta Bulunmuşlar

İstanbul 17-(AA) Yunanların mütârekeden evvel cephe çok miktarda efrat ve mühimmat sevk ettikleri bildiriliyor.

25 Nisan 1338

Numara: 469

İki Kardeşimiz Daha

İstanbul 22-(AA) Manisa'da Yunanlar tarafından 2 Türk daha idam edilmiştir.

Yunanlar Hazırlanıyor

Ankara 25-(AA) İzmir'den bildiriliyor: Mütâreke ve sulh sözlerine rağmen Yunanlar suret-i mütemâdiyede cephedeki boşlukları doldurmaya çalışmakta ve efrad-ı cedideyi mağazalardan ve evlerden alarak depolara sevk ettirmektedir.

Ermeniler Askere Gitmek İstemiyor

Ankara 24-(AA) İzmir'den aldığımız mevsûk malumata nazaran Asya-yı Sagire, teşkilât-ı milliye ile bazı zabitan İzmir Ermenilerine müracaatla muavenet-i nakdiye talep etmişlerdir. Ermeni cemaatinden haiz-i salahiyet olan eşhâs bu müracaata cevaben suret-i kat'îyede asker vermemek şartıyla mümkün mertebe muavenet ve müzaheret-i lâzımede bulunacaklarını beyan etmişlerdir. Ma'mafih Yunan Hükümeti'nin İzmir Ermenilerinden de asker alacağı mevzubahs müzakeredir. Ermeniler İstanbul'a bir adam göndererek muamele-i askeriye maruz kalmamak için Düvel-i Muazzama mümessillerine vaziyeti izah ile muavenet talebinde bulunmuşlardır.

26 Nisan 1338

Numara: 470

25 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında mukabil keşif kolları müsâdematı olmuştur. Menderes mıntıkasında makşneli tüfenklerle mücehhez bir düşman kıtaatı Söke istikametinden ilerlemek istemiş ise de zayıatla tard edilmiştir.

27 Nisan 1338

Numara: 471

26 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Çivril mıntıkasında bir düşman kuvvetinin ileri karakollarımıza takarrübü men olunmuştur.

Söke mıntıkasında Söke şarkına ilerlemek ve Menderes cenubuna geçmek isteyen düşman müfrezeleri zayıatla tard edilmiştir.

Yunan Canavarlığı

Ankara 25-(AA) İzmir mülhakatından Cuma ovasında Masaf Koyuncu karyesinde birçok yerlerinden bıçak ve kurşunla öldürülmüş bir Müslüman naşı bulunmuştur. Alaşehir'in Oran nahiyesinde 6 kişilik bir Yunan müfrezesi tarlalardan tesadüf eylediği 3 Müslüman kızını bıçaklarını izale ettikten sonra şehit etmişlerdir.

İzmir'de Ekseri Rumlar Türk İdaresinin Avdetini İstemektedirler

İstanbul: 26-(AA) Morningpost gazetesine İzmir'den bildiriliyor: Rumların çoğu Türk idaresinin avdetini istemektedirler. Türkler Hıristiyanlara bazen suimuamele etmişlerse de doğrusu bu muameleleri bilmukâmele icra etmişlerdir. Anadolu'yu Türk ve Yunan mıntıklarıyla ayırmak muhtemeldir. Böyle bir tefrik Selanik gibi İzmir'in de mahvı mucip olur. Hakikat şudur ki Anadolu Türkiye'nin kendisidir.

29 Nisan 1338

Numara: 472

19 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında keşif müsâdemeleri ve piyade ve bomba ateşleri olmuştur. Çivril mıntıkasında keşif kollarımıza takarrüb eden bir düşman kuvveti zayıat verdirilerek tard edilmiştir. Söke mıntıkasında top ve makineli tüfenklerle takviye edilmiş bir düşman kuvvetiyle müfrezelerimiz arasında müsâdeme olmuş ve düşman Söke istikametine çekilmiştir.

28 Nisan 38 Tarihli Tebliğ-i Resmîdir

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında piyade ve topçu ateşleri teati olunmuştur. Söke mıntıkasında zuhur eden bazı düşman çeteleri 7 maktul ve 20'yi mütecaviz mecrûh verdirilerek dağıtılmıştır.

30 Nisan 1338

Numara: 473

19 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında ileri mevâzı'mıza takarrüb etmek isteyen bir düşman kuvveti tard edilmiştir. Afyon mıntıkasında tayyare faâliyeti olmuştur. Düşmanın 29-4-38 saat 11.45'te İnamlar köyünü yaktığı görülmüştür.

Yunan Tebliğinin Yalanları

Ankara 29-(AA) 17 Nisan tarihli Yunan tebliğ-i resmîyesinde Çivril cephesinde taarruz eden bir bölüğümüzün bütün malzemesini terk ederek tard edildiği mukadderdir. Bu haber tamamıyla yalandır. Anadolu Ajansı tekzip-i keyfiyetle ordu cephesinde böyle bir hadise vukuu bulmadığını beyan ve ilana mezundur.

II.4.17. 1338 (1922) Yılı Mayıs Ayı Haberleri

2 Mayıs 1338

Numara: 474

30 Nisan 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında ileri hududuna takarrüb etmek isteyen bir düşman kuvveti tard edilmiş ve düşmanın birçok yaralı naklettiği tarassud olunmuştur.

Çivril mıntıkasında karakollarımıza baskın teşebbüsünde bulunan bir düşman kuvveti bir hayli telefata vermiştir. Ve düşman tard olunmuştur.

1 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğdir

Cephenin aksam-ı muhtelifesinde mütekâbil ateşler teati olunmuş ve bazı mıntıklalarda tayyare faâliyeti olmuştur.

Söke mıntıkasında iskele civarında bir düşman kuvvetinin karaya çıkma teşebbüsü sahil postalarımızın ateşiyle def ve tard olunmuştur.

Yunan Faâliyet-i Askeriyesi

Ankara-(Muhabir-i Mahsusumuz) Yunanlar bugünlerde istihzarat-ı askeriyelerine ellerinden geldiği kadar azami bir sürat vermeye çalışmaktadırlar. Bazı malumata göre Yunanlar bu sefer taarruza geçmeye macbur kalırsa hedef Konya istikameti imiş.

3 Mayıs 1338

Numara: 475

Cephedeki Hadisat Olacakmış

Ankara 2-(AA) Atina'dan 28 tarihiyle Perverosa bildiriyor. Bazı emarata nazaran cepheye yeni hadisat vukuu bulmak üzeredir. Harbiye nezaretinin müsta'cel bir emriyle mezun zabitanın 28 zarfında cepheye azimetleri tebliğ edilmiştir. Kanaat-ı mevcudeye göre yeni mintikalarda sirayet etmek üzere bu günlerde cepheelerde faâliyet tekrar edecektir.

Sonu Gelmeyen Katl

Ankara 2-(AA) 13 Nisan'da Urla mülhakatında Efeler ve Bademler karyeleri arasında Urla, Sivaslıoğlu Kasap Hasan ile Kızıldağ Kerim Ağa damadı ve biraderi Rumlar tarafından vahşiyane bir surette itilaf edilmiştir. 14 Nisan'da eski İzmir'de koyun gütmekle meşgul Çoban Ali şehit edilmiştir. 15 Nisan'da Basmahane'den eşya yüklenmiş bir araba ile 12 yaşında bir kız çocuğu götürülmüştür. Şikâyete ve takibata rağmen çocuk kayıptır.

Yunan Vahşileri İzmir'de Paskalya (Hıristiyan Bayramı) Mübasebetiyle Camilerimizi Kurşun Yağmuruna Tutuyorlar

Antalya 29-(AA) Anadolu gazetesinin İzmir'den aldığı malumata göre Paskalya'da silah-ı endâhtının memnuniyetine rağmen Yunan jandarmalarından başlayan endâht seri ve umûmî bir şekil almıştır. Ezan vakitleri Hisar camisine çekilmesi mutad bayrak hedef edilerek mabedimiz kurşun yağmuruna tutulmuş ve binlerce kurşunla cami-i şerifin kubbesi ve alemi tahrip edilmiştir. Kasaba müftüsü, hâkimi ve bazı eşrafı ile Bergama müftüsü ve eşrafını Manisa'ya getirilerek taht-ı tevkife alınmışlardır. Bunlar bir aydan beri aç ve sefil bir hayat geçirmektedirler.

4 Mayıs 1338

Numara: 476

3 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında bir düşman kuvveti topçu ve makineli tüfek ateşleri himayesinde ileri karakollarımıza yanaşmak istemiş, zayıatla tard olunmuştur. Bu mıntıkada makinalı tüfekleriyle beraber düşman neferleri ileri karakollarımıza iltica etmişlerdir.

Eskişehir mıntıkasında düşmanın müdafaasız köylerimize bisebep yaptığı ateşten birkaç kere yeniden harap olmuştur. Diğer mıntikalarda sükûnet vardır.

6 Mayıs 1338

Numara: 477

4 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında mukabil ateşler teati olunmuş ve bu mıntikalarda tayyare faâliyeti olmuştur.

Menderes mıntıkasında bir düşman keşif kolu ateşlerimizle bir miktar maktul bırakarak firara icbâr olunmuştur.

5 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında fazla piyade ve bomba ateşleri teati olunmuştur. Çivril mıntıkasında keşif kollarımız düşman ileri karakollarına baskın yaparak zayıat verdirmişlerdir. Söke mıntıkasında ileri karakollarımıza yanaşmak isteyen bir düşman süvari kuvveti zayıatla tard edilmiştir.

7 Mayıs 1338

Numara: 478

5 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında muhtelif noktalarda piyade ve makineli tüfek ateşi teati edilmiştir.

Çivril mıntıkasında bir düşman kuvvetinin ileri hatlarımıza takarrüb teşebbüsü ateşlerimizle def edilmiştir ve düşman takip olunmuştur.

8 Mayıs 1338

Numara: 479

6 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli ve Eskişehir mıntıklarında ileri hududumuza takarrüb etmek isteyen bazı düşman müfrezeleri ateşimizle tard edilmiştir. Cephenin aksam-ı sairesinde mütekâbil ateşler teati olunmuştur.

Başkumandanlık Müddeti

Büyük Millet Meclisi evvelki günkü içtimanda 3 ay daha temdîd olundu.

Ankara 7-(AA) Büyük Millet Meclisi dünkü içtimanda Başkumandanlık müddetinin 3 ay daha temdîdi takarrür (karar kılma) etmiştir.

9 Mayıs 1338

Numara: 480

8 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıkalarında ileri hududumuza yanaşmak isteyen bazı düşman kuvvetleri ateşlerimizle tard edilmiş ve Afyon mıntıkasında tayyare faâliyeti olmuştur.

10 Mayıs 1338

Numara: 481

10 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir cephesinde düşmanın müdafaasız köylere billüzum yaptığı topçu ateşinden birkaç kadın ve çocuk şehit olmuştur. Afyon mıntıkasında tayyare faâliyeti olmuştur.

11 Mayıs 1338

Numara: 482

10 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Sandıklı mıntıkasında bir akıncı müfrezemiz Karaca üzerinde bir düşman karakoluna baskın yapmış ve efradını kısmen itlaf etmiştir. Cephenin aksam-ı sairesinde piyade ve makineli tüfek ateşi teari edilmiştir.

13 Mayıs 1338

Numara: 483

11 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıkalarında mütekâbil ateşler teati edilmiştir. Çal mıntıkasında ileri karakollarımıza yanaşmak isteyen bir düşman kuvveti ateşimizle tard olunmuştur.

12 Mayıs 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında keşif kolu müsâdematı olmuştur. Çal mıntıkasında ileri karakolumuza taarruza çalışan bir düşman kuvveti ateşimizle tard edilmiştir.

İzmir İşgali Münasebetiyle

İzmir fecâyi'-i işgalinin üçüncü sene-i devriyesi olan Mayıs'ın 15'inci Pazartesi günü şehrimizde yapılacak olan mitingin muvaffakiyetle cereyan etmesi için lazım gelen müzakerat ve tertibatta bulunmak üzere gece teravîh namazından sonra belediyede içtima edilmesi takarrür ederek icap eden zevâta belediye riyasetinden tezkereler yazılmıştır.

14 Mayıs 1338

Numara: 484

13 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında keşif kolu müsâdemeleri olmuş ve mütekâbil ateşler teati edilmiştir.

Palikaryaların Her Vakitteki İftiralarından Biri

Ankara 13-(AA) Atina telsizi 27 Nisan tarihli bir tebliğinde Söke mıntıkasında Bagaryazı namındaki Rum köyünde birçok kızlarının müfrezelerimiz tarafından dağa kaldırıldığını ve bunlar hakkında müzakerede bulunmak üzere Yunanlar tarafından gönderilen Söke müftüsünün tarafımızdan tevkif olunduğunun ve 7 Rum'un katledildiğini neşr ve işâa etmektedir. Müfrezelerimiz tarafından hiçbir Rum kızı kaçırılmadığı ve hiçbir Hıristiyan öldürmediği gibi Söke müftüsünün geldiğinde tarafımızdan alıkonmadığına dair olan havadiste asıl esastan ayırır. Anadolu Ajansı tesniât (uydurma) ve tezvîrâtan (yalan dolan şeyler) ibaret olan bu havadisi suret-i kat'îyede red ve tekzip eder.

15 Mayıs 1338

Numara: 485

14 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntıkasında siperlerimize yanaşmak isteyen bazı düşman piyade ve süvari kıvvetleri ateşimizle dağıtılmış ve zayıat verdirilmiştir.

Gemlik mıntıkasında ileri sürülen bir akıncı müfrezemiz bir düşman karakoluna taarruzla kısm-ı mühimini itlaf eylemiştir.

Eskişehir mıntıkasında keşif müsâdematı olmuş ve birkaç düşman neferi hatlarımıza iltica eylemiştir. Sandıklı mıntıkasında ileri postalarımızla düşman arasında müsâdeme vukuu bulmuş ve düşman tard eylemiştir.

Bugün İzmir İşgalinin Sene-İ Devriyesine Müsâdif Millî Matem Günümüzdür

Üç senedir harikalar yaratan milletimizin mücadelatı bu felaket yıl dönümünü nihayetine erdirmeye mütekefildir. İnşallah gelecek sene bugünü İzmir'imiz için kurtuluş bayramı yapacağız.

16 Mayıs 1338

Numara: 486

Dünkü Miting

Dün İzmir işgalinin sene-i devriyesi olması hasebiyle öğleden sonra büyük bir miting akd olunmuş ve üç yıldır düşman ayakları altında kalan sevgili İzmir'imizin bütün meşgul memleketimizin hülasası için tezahüratta bulunmuştur.

İzmir İçin Ankara'da Büyük ve Muazzam Miting

Ankara 15-(AA) Bugün öğleden sonra saat iki buçukta Büyük Millet Meclisi önünde muazzam bşr içtima akd olunacak. İzmir azası ve İzmir mebuslarından bazı zevât tarafından nutuklar irâd edilecektir. Geceleyin belediye tiyatrosunda İzmir yurdunca bir müsâmere verilecektir.

17 Mayıs 1338

Numara: 487

16 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında keşif kolu müsâdemeleri olmuş ve mütekâbil ateşler teati olunmuştur.

Eskişehir ve Sandıklı mıntıklarında yeniden bazı düşman neferleri hatlarımıza iltica eylemiştir.

18 Mayıs 1338

Numara: 488

17 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntıkasında siperimize yanaşmak teşebbüsünde bulunan bir düşman müfrezesi ateşimizle tard edilmiştir.

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında piyade ve makineli tüfek ateşleri teati olunmuştur.

20 Mayıs 1338

Numara: 489

18 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında fasılalı piyade ve makineli tüfek ateşleri teati edilmiştir. Ve bazı mıntıklarda tayyare faâliyeti olmuştur.

19 Mayıs 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Eskişehir mıntıkasında mütekâbil ateşler teati olunmuş ve birkaç düşman neferi hatlarımıza iltica eylemiştir.

Afyon mıntıkasında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

21 Mayıs 1338

Numara: 490

20 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında mütekâbil ateşler teati olunmuştur.

22 Mayıs 1338

Numara: 491

21 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında mütekâbil piyade ve makineli tüfek ateşleri icra olunmuştur.

İngilizler Alalen Yunan Taraftarlığı

Ankara 21-(AA) İngiltere avam kamarasında Yunan taraftarlığıyla maruf azadan birinin Menderes havalisi haakındaki bir sualine cevap Yunanlar tarafından bu menânıkta mezalim yapıldığına dair olan Türk iddiasının teyit ettiği ve Türklerin rehine olarak bazı Rumları içerilere sevk ettikleri hükümete beyan edilmiştir. Şakavo Tribon gazetesine nazaran İstanbul'daki İstanbul komiserliğine Londra'dan çekilen bir telgrafnamede şimdiye kadar Andolu'da Hıristiyan mezaliminden bahsla neşriyat ve dosyaların cem'iyetle bunların telgrafla bildirilmesi emredilmiştir. Londra Hükümeti mezakim hakkında İstanbul'dan alacağı telgrafları parlamento okuyarak hükümetin şark sulhunda ve bilhassa ekalliyetler meselesindeki nokta-i nazarın haklı olduğunu ispatla ve bu suretle İngiliz ve dünya efkârının müzaheretini temine

çalışacaktır. Bundan sonra da nokta-i nazarını müttefikine kabul ettirmemize Türkiye'ye karşı bitaraflık Yunanistan'a manevi müzaheret namı altında tamamiyle bir muvenet politikası takibi lüzumunu mü'teliflere (uygun, denk) bildirilecektir.

23 Mayıs 1338

Numara: 492

21 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında mütekâbil ateşler teati olunmuştur.

Çivril mıntıkasında hatlarımıza yanaşmak isteyen bir düşman kuvveti ateşlerimizle tard olunmuştur.

24 Mayıs 1338

Numara: 493

22 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntıkasında hatlarımıza ilerlemek teşebbüsünde bulunan bir düşman müfrezesi tard edilmiştir. Eskişehir ve Afyon mıntıklarında mütekâbil ateşler teati olunmuştur.

İngilizlerin Son Oyunu

İkik gündür Anadolu Ajansı bize yine İngilizlerin yeni bir oyununu tebliğ ediyor. Anadolu'daki Hıristiyanlara mezalim yapıyormuşuz. Bu mezalimi tahkik için heyet göndermeyi düşünmüşler ve bu heyetin kabulü için de hükümetimize müracaat edeceklermiş.

İnsan bu haberleri okuyunca cidden insanlık ünvanı altında bu adamlarla birleştğine teessüf ediyor, nefret ediyor. Asırlarla süren bu iftiralar, bu bühtânlar karşısında Türkiye'nin çektiği âlâm ve mesâib nihayetsizdir. Yüzlerle senedir hemen her dört, beş senede bir defa tekrar edilen ve Hıristiyan Avrupa'nın mazhar-ı tasvib olan bu plan Türksye'ye daima zarar vermiştir. Helen son zamanlarda Türkiye'yi taht-ı ceberut ve zulmünde bulundurduğu Âlem-i İslâm'ın alemdarı olan Türksye'yi mahv ve münderis etmei en büyük umde ittihaz eden İngilizin elinde en büyük silah budur.

Hüsnü

25 Mayıs 1338

Numara: 494

23 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephelerde mütekâbil piyade ve makineli tüfek ateşleri yapılmıştır.

31 Mayıs 1338

Numara: 495

29 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli ve Eskişehir mıntıklarında keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

Çal mıntıkasında ileri karakollarımıza yanaşmak isteyen bir düşman müfrezesi ateşlerimizle tard edilmiştir.

30 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir mıntıkasında ileri karakollarımıza yanaşmak isteyen bir düşman müfrezesi ateşlerimizle avdete icbâr edilmiştir.

Afyon mıntıkasında piyade ve makineli tüfek ateşleri icra edilmiştir.

II.4.18. 1338 (1922) Yılı Haziran Ayı Haberleri

1 Haziran 1338

Numara: 496

31 Mayıs 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında ileri karakollarımıza takarrübe çalışan bir düşman kolu ateşlerimizle tard edilmiştir. Afyon mıntıkasında mütekâbil ateşler teati olunmuş ve birkaç düşman neferi hatlarımıza iltica eylemiştir. Çal mıntıkasında bir akıncı müfrezemiz tarafından düşmana baskın yapılmış ve zayıat verdirilmiştir.

İzmir Havalisinde Tahkikat

İngiltere, Fransa'nın teklifini kabul etti.

Ankara 31-(AA) Ajans Harlis bildiriyor: İngiltere Hükümeti Yunanların İzmir havalisindeki karekatı hakkında tahkikat icrasına dair olan Fransız teklifini kabul etmiştir.

3 Haziran 1338

Numara: 497

1 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında siperlerimize takarrüb etmek teşebbüsünde bulunan bir düşman kolu ateşlerimizle tard edilmiştir.

Afyon mıntıkasında fasılalı bir surette ateşler teati olunmuştur.

2 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında tarafeyn arasında mevzii ateşleri olmuştur. Menderes'i geçmek isteyen bir düşman keşif kolu zayıyla tard edilmiştir.

İzmir Yurdu'nda Miralay Nafiz, Binbaşı Edip Beylerle Sarı Efe Şerefine Ziyafet

Ankara 1 Haziran-Şehrimizde bulunan ilk İzmir mücahitleri Miralay Nafiz, Binbaşı Edip Beylerle İsmail Efe şerefine dün İzmir Yurdu tarafından bir çay ziyafeti verilmiştir. Ziyafette İzmir azasından ve mebusundan bazı zevât hazır bulunmuş ve bayram münasebetiyle Garp Cephesi Kumandanı İsmet Paşa Hazretleri tarafından İzmir Yurdu'na gönderilen âtîdeki tebrik telgrafnamesi: *“Düşman hançeri altında eğilen kardeşleri bir an evvel kurtarmak hasretiyle mütemadiyen yanan ve hazırlanan orduların kumandanı olarak takdim-i tebrikat eylerim.”*

4 Haziran 1338

Numara: 498

3 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında keşif kuvvetleri faâliyeti olmuştur. Cephenin aksam-ı sairesinde mütekâbil piyade ve makineli tüfek ateşleri yapılmıştır.

5 Haziran 1338

Numara: 499

4 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Gemlik mıntıkasında düşman mevâzı'na tarafımızdan topçu ateşleri icra edilmiştir. Sandıklı mıntıkasında hatlarımıza yeniden birkaç nefer iltica eylemiştir.

6 Haziran 1338

Numara: 500

5 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında katşılıklı piyade ve makineli ateşler olmuştur. Aydın mıntıkasında bir akıncı müfrezemizin pususuyla düşman efradı itlaf ve birkaç hayvan iğtinam eylemiştir.

**Mezalim Tahkikatı Aynı Zamanda Türk ve Yunan Mıntıklarında İcrası İçin
İngiltere Ve Fransa Müttehid-ül (Birlikte) Fikir Etmiş**

İstanbul 5-Paris'ten bildiriliyor: İngiltere ve Fransa Anadolu'daki mezalim tahkikatının aynı zamanda Türk ve Yunan mıntıklarında icrası hususunda müttehid-ül fikirdirler.

Yunan Hükümeti İzmir ve havalisindeki tahkikat için devletler tarafından vukuu bulan telkini kabul etti.

7 Haziran 1338

Numara: 501

6 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında müttekâbil ateşler teati olunmuştur.

8 Haziran 1338

Numara: 502

7 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin aksam-ı muhtelifesinde karşılıklı piyade ve makineli tüfek ateşleri olmuştur. Hemen üç harp seffnesinden (gemi, vapur) ve harp gemilerinden mürekkeb düşman donanması Samsun'a gelerek saat üçten beş buçuğa kadar kasabayı bombardıman etmiş ve ahaliye ait gazhane ve bazı imkân-ı dûcâr hasar olmuş ve ahaliden bir miktar zayıat vukuu bulmuştur. Topçularımızın mukâbelesi üzerine düşman gemileri uzaklaşmıştır.

10 Haziran 1338

Numara: 503

8 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında piyade ve makineli tüfek ateşleri teati olunmuştur. Aydın mıntıkasında Menderes'i geçmek isteyen bir düşman keşif kolu ateşimizle tard olunmuştur.

9 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında postalarımıza takarrüb teşebbüsünde bulunan düşman kuvvetleri tard edilerek birkaç nefer esir alınmış ve esliha ve bir miktar hayvan iğtinam olunmuştur. Aydın mıntıkasında Menderes'i geçmek isteyen bir düşman keşif kolu tard edilmiş, bir akıncı müfrezemiz ayrıca birkaç nefer esir

almıştır. Bir düşman kuvveti Sarı karyesini kısmen yakmış ise de müfrezelerimiz tarafından tard olunmuştur.

11 Haziran 1338

Numara: 504

10 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında karşılıklı piyade ve makineli tüfek ateşleri olmuştur. Afyon mıntıkasında tayyare faâliyeti olmuştur.

Yeni Yunan Kumandanı İzmir'e Gelerek Vazifesine Başlamıştır

Abkara 9-(AA) Yeni Yunan başkumandanı Hacyanisti İzmir'e gelmiş ve vazife-i cedidesine başlamıştır. Yakında Hacyanisti'nin Atina'ya avdet edeceği ve bu sahanın müstakil harekâtın tanzimine ma'tûf (yöneltilmiş, isnad olunmuş) olduğu hükümet taraftarı gazeteler yazıyorlar. İstiryadisçiler Papulos'un tebdilinden memnun değildirler.

Tahkika Meselesi Hakkında Tan'ın Mülakatı

İstanbul 9-(AA) Tan gazetsi Amerika'nın Anadolu tahkikatına iştirakı hakkındaki haberin resmen Fransa'ya tebliğinden bahsle tahkikatın aynı zamanda Yunan işgali elindeki mahallerde de icrasına dair olan Fransız nokta-i nazarının tefrik ettiğini çünkü Amerikan notasında da tahkikatın iki taraflı olması lüzumu beyan edildiğini yazıyor.

12 Haziran 1338

Numara: 505

11 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında mukabil ateşler teati olunmuştur.

13 Haziran 1338

Numara: 506

12 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında karşılıklı piyade ve makineli tüfek ateşleri olmuş, ileri karakollarımıza yanaşmak isteyen bir düşman keşif kolu tard edilmiştir. Afyon mıntıkasında tayyare faâliyeti olmuştur. Aydın mıntıkasında bir akıncı müfrezemiz şimendifer köprüsünü muvaffakiyetle tahrip etmiştir.

Hacyanisti'nin Emir Buyurması

Yunan başkumandanı ordusuna ittihat tavsiye ediyor.

Ankara 12-(AA) Yeni Yunan başkumandanı Hacyanisti ordusuna hitaben bir emr-i yevmi (bir gün) neşrederek orduyu şarktaki Hıristiyanların esaret boyunduruğundan istihsâl-ı (elde etmek) mesai müddetiyesine devama davet eylemektedir. Emr-i yevmi şu satırlarla hitam bulunuyor: Bütün zabitan ve efraddan ittihat-ı tam ve itaati-i kâmile müsavât-ı adalete ve bitefrik isterim, ancak bu suretle orduya tevdî' edilmiş olan emr-i zan tamamen kemaline muvaffakiyet hâsıl olur.

14 Haziran 1338

Numara: 507

13 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıkalarında fasılalı ateşler teati edilmiştir. Çivril mıntıkasında birkaç düşman neferi hatlarımıza iltica eylemiştir.

İzmir'de Rum Çeteleri Sonuna Kadar Müdafaa Diye Palavereyi Basıyorlar

Ankara 13-(AA) Bodrum'dan bildirildiğine göre teşkilâtını ikmâl edip Asya-yı Sagire Rum Müdafaa Heyeti Anadolu'nun tahliyesi hakkındaki neşriyat-ı protestoya ve Türkler tarafından Söke'nin tahliyesi esnasında Hıristiyanlara mezalim yaptıklarına dair ifsâdât-ı (kargaşalıklar, fesatlıklar) germî vermiştir. Türk mezaliminden bahs ile kâr-dân (işbilir) kelimelerle gönderilen protesto telgrafında Asya-yı Sagire'nin tahliyesi kararı protesto edilmiştir. İzmir'in Rum matbuatı sonuna kadar müdafaa hakkındaki neşriyatta bulunmaktadırlar.

15 Haziran 1338

Numara: 508

14 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıkalarında lehimize keşif kolu müsâdemâtı olmuş ve Afyon cenubunda birkaç nefer esir alınmıştır. Cephenin muhtelif aksamında yeniden hatlarımıza birkaç düşman neferi iltica eylemiştir.

17 Haziran 1338

Numara: 509

15 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında mevzii ateşler olmuş ve bazı müfrezelerimiz tarafından düşman hatlarına muvaffakiyetli baskınlar yapılmıştır.

16 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğdir

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında fasılalı ateşler teati olunmuştur. Aydın mıntıkasında bir akıncı müfrezemiz bir düşman kuvvetine baskın yaparak zayıat verdirmiştir.

İzmir'deki Palikaryalar Şimdi De Müslümanlarla Teşrik-i Mesai Etmeye Çalışıyorlar

Bodrum 14-(AA) 3 tarihli İzmir'den bildirildiğine nazaran Asya-yı Sagire'nin Rum Müdafaa-i Milliye Cemiyeti azasından Kozmos Gazetesi sahibi Bargaki ve tüccardan Aleksandır Pezir ve arkadaşları İzmir İslam eşrafına müracaatla İzmir'in muhtariyeti için müştereken çalışmayı teklif etmişlerdir. Rumlar kendileri de tevhid-i mesai hususunda bazı İslamlardan muvaffakiyetnameler istihsaline çalışmakta ve bu babda haber dahi isti'mal eylemektedirler.

18 Haziran 1338

Numara: 510

17 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında karşılıklı piyade ve makineli tüfek ateşleri olmuştur. Aydın mıntıkasında 16 Haziran 38 sabahı iki düşman torpidosu limanı bir müddet bombardırman etmiştir.

İzmir Havalisinde Yunan Şenâati

Bodrum 17-(AA) İzmir'den mevrûd malumat-ı mevsûkaya nazaran Yunan askerleri Torbalı'ya tâbi Tahtalıköyü'nden 4 İslam kızını dağa kaldırarak bir gün bir gece beraberlerinde gezdirip bikrini izale eyledikten sonra salıvermişlerdir. İki gün evvel Aydın hattından İzmir'e yüz üç numaralı tren külliyetli mecrûh götürmüştür.

19 Haziran 1338

Numara: 511

18 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir ve Afyon mıntıklarında mütekâbil ateşler teati olunmuştur. Aydın mıntıkasında ileri karakollarımıza takarrüb etmek isteyen bir düşman müfrezesi zayıatla tard edilmiştir.

Tahkikat Meselesi Devletlerarasındaki Müzakerat Terakki (Yükselme, İlerleme) Ediyormuş

İstanbul 18-(AA) Londra’da bildiriliyor: Türklerle Rumlara atfedilen mezalim hakkında tahkikatta bulunmak üzere Britanya, Amerika, İtalya hükümetmeli mümessillerinden müteşekkül olarak Anadolu’ya komisyonlar azamı hususundaki itilafat bir dereceye kadar terakki etmiştir. Londra’da efkâr-ı umûmîye tetkikinin mahdud bir müddet içinde mesela son on iki ay zarfında vukuu bulan hadiseye ihzar ettirilmesi lehinde bulunmaktadır. Bu müddet zarfında Türklerle İzmit’te mükâleme (konuşma) girişilmesi teklifinin nazar-ı itibara alınması hususunun hiçbir vechle amili neticeler vermeyeceğini Şark Meselesi’nin tavsiyesine doğru ilerlemek için yegâne çarenin bundan birkaç ay evvel müttetiklerinin Paris’te muvafık gördükleri teklifatın bunlar tarafından kabulünden ibaret bulunduğu mütalaası dermîyan edilmektedir.

20 Haziran 1338

Numara: 512

19 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında fasılalı ateşler olmuştur. Afyon mıntıkasında lehimize keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Söke mıntıkasında Kavala limanın Bahren vâki’ olan düşman teşebbüsü mukabil taarruzumuzla kâmilten tard ve düşman gemilerine ilticaya mecbur edilmiştir.

Amerika’nın İştirakı Hakkında Hâkimiyet-i Milliye Refikimizin Mütalaatı

Ankara 18-(AA) Hâkimiyet-i Milliye gazetesi başmakalesinde Amerika’nın Anadolu’da tahkikat icrası hakkındaki İngiliz teklifine muvafakat eylemesine beyan-ı teessüf ederek diyor ki: Eğer maksad-ı insaniyet, adalet, hak ise pek ala Amerika başta olmak üzere hakiki bitaraf devletlerden umûmî tahkik heyeti teşekkül ederek dünyanın her tarafıdan hâkim, mahkûm ekseriyeti ekalliyet (azınlık) olan birilerini kafesinde tahkikat icra etsin. Türkiye İngilte’ye hem zalim hem muharip hem de hâkim olmak hakkını veremez. Bununla biz Amerika’yı da kırmış olacağız. Buna pek müteessifiz. Ne yapalım, kabahat bizim değildir.

21 Haziran 1338

Numara: 513

20 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında karşılıklı ateşler olmuştur. Afyon mıntıkasında yapılan keşif kolu müsâdemeleri ilw düşmana zayıat verdirilmiş ve birkaç hayvan, silah, bomba iğtinam olunmuştur. Aydın mıntıkasında Menderes’i geçmek isteyen bir düşman keşif kolu tard edilmitir.

Yunan Zalimliği

Alaşehir havalisinde merkeplere varıncaya kadar vesait müsadere ediliyor.

Bodrum 20-(AA) İzmir’den bildirildiğine göre Yunanlar Alaşehir havalisinde yeniden mekâre (yük hayvanı) toplamaya başlamışlardır. İşe yarasın yaramasın bütün hayvanlara vazîa (adi, bayağı) edilmekte ve şehre kiraz getşren kadınların yegâne vasıta-i maişetleri olan merkepleri bile müsadere olunmaktadır.

Müslüman Kıfesindeki Caniler

Söke havalisinde de köyleri tasalluta başladılar.

Ankara 20-(AA) İzmir’den bildiriliyor: Edhem partisine mensup 20 kadar teşkilâtçı Söke’ye azimetle oradan bir miktar jandarma alarak boğaz istikametine harek etmişler ve Türk çeteleri aramak bahanesiyle bu havalideki İslam köylerini soymaya başlamışlardır.

22 Haziran 1338

Numara: 514

21 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntıkasında cephemize takarrüb etmek isteyen kuvvetli bir düşman keşif müfrezesi ateşimizle tard olunmuştur. Eskişehir mıntıkasında piyade ve makineli tüfenk ateşi teati olunmuş ve keşif kollarımız düşmandan bazı hayvanat iğtinam eylemiştir.

24 Haziran 1338

Numara: 515

22 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında lehimize keşif müsâdemâtı vukuu bulmuş ve Çivril mıntıkasında pusuya düşürülen bir düşman müfrezesine bir hayli zayıat verdirilmiştir.

23 Haziran 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Cephelerde alelaide ateş ve keşif faâliyeti olmuş ve Aydın mıntıkasında Menderes'i geçmek isteyen bir düşman postası ateşlerimizle tard edilmiştir.

Hain Bursa Müftüsü İzmir'de Bir Melanet Peşinde Gidiyor

Bodrum 20-(AA) İzmir'den bildiriliyor: Bursa müftüsü İzmir'i gelmiştir. Merhum Bursa'nın muhtariyetini talep ve Yunan ordusunun işgaline beyan-ı memnuniyet için Bursa'da bir miting akd ettirerek bu mitinge riyaset eylemiştir. İzmir'de dahi böyle bir melanet icrasına çalışacağı me'muldur (beklenen).

25 Haziran 1338

Numara: 516

Büyük Millet Meclisi Yunan Vahşet ve Cinayetlerini Bütün Cihan Nezdinde

Protesto Ediyor

Türkiye Büyük Millet Meclisi millet-i mütemeddinden (medeni) hükümetleri nezdinde teşebbüsât-ı müessede bulunarak bütün bir insaniyet tarihi için leke teşkil eden kan yatağıyla ihdâs olunan bu müthiş işkencelere artık nihayet verdirilmek esbâbını istikmâl (tamamlama) eylemelerini rica eder.

26 Haziran 1338

Numara: 517

25 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephelerde ateş ve keşif faâliyeti olmuştur. Kocaeli mıntıkasında müteaddid düşman efradı postalarımıza iltica eylemişlerdir. Çivril mıntıkasında Menderes şimalinde bir düşman kuvveti ordugâhına muvaffakiyetli baskın yapan müfrezemiz, düşmana birçok zayıat verdirmiş ve bir miktar üserâ ve ganâimle avdet eylemiştir.

Mustafa Kemal Paşa Hazretleri Cephelerdeki Teftişatı İkmâl İle Ankara'ya

Avdet Eylemiştir

Ankara 25-(AA) Cephdeki teftişatı ikmâl eyleyen Başkumandan Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri dün akşam şehrimize avdet aylemişler ve İcra Vekilleri Heyeti Reisi ve azasıyla rical-ı mebusandan birçok zevât tarafından istikbâl (gelecek zaman, birini karşılama) edilmiştir.

İzmit'in Sene-i Devriyesi

Geçen sene 23 Haziran'da Yunanlar İzmit'i tahliyeye mecbur olmuşlardır. İzmitliler bu büyük bayramı tes'id ediyorlar.

Ankara 25-(AA) Yunanların İzmir'i tahliyelerinin sene-i devriyesi olan 23 Haziran'da İzmir'te muazzam bir ihtifâl (merasim) yapılmış. Yunan vahşet ve şenâatine kurban giden 400 şehidin makberesinde hatm-i şerif, tilavet ve Fatiha'lar ithaf olunmuştur.

İzmir'deki Yunan İdaresi

Bodrum (AA) İzmir'deki Rum ahali Yunanların Asya'yı Sagire'yi tahliye edeceklerine inanmış ise de muhriyet idarenin kabul ve tesis edileceğinden emin görünmüyorlar.

27 Haziran 1338

Numara: 518

26 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Muhtelif cephelerde keşif kolu ateş ve tayyare faâliyeti olmuştur.

Hacyanisti Nutuk Söylerken

Yunan efradı, etrafını alarak harp daha ne kadar sürecek diye sormuşlar.

İstanbul 25-(AA) Yunan başkumandanı Hacyanisti teftiş esnasında Afyon'da bir nutuk irâd ederken asker tarafından poyraza poyraza diye alayla karşılanmıştır. Sulh avazlarıyla başkumandanı ihâta eden asker son saatin geldiğini ellerindeki silahların bundan böyle işlemeyeceğini Türklerin takibinden korkanlar için cepheyi terk edip gideceklerini bildirerek netice için daha ne kadar müddet beklemek lazım geldiğini sormuşlardır.

28 Haziran 1338

Numara: 519

27 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Muhtelif cephelerde keşif kolu ve tayyare faâliyeti olmuş ve mütekâbil ateşler teati edilmiştir.

Yunanlara Yakışır Cinayetler

Yunanlar şühedâmıza bile tarihin kaydetmediği canavarlıklar yapıyorlar.

Ankara 17-(AA) Söke mıntıkasında vukuu bulan bir müsâdemede şehit düşen 4 neferimiz Yunanlar tarafından gözleri oyulduğu, kulaklarının kesildiği ve alt tenâsülleri kat'i olunarak ağızlarına konulduğu suret-i kat'îyyede tahkik ve tespit olunmuştur. Yunanların şühedâmıza karşı bu fecâyi' irtikâb ettirdikleri her yerde

mükerreren görülmekte olduğundan ancak Yunanlılara mahsus olan bu vahşet ve şenâatle üzerine efkâr-ı umûmîye cihanın nazar-i dikkatini celbedemez.

29 Haziran 1338

Numara: 520

28 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephelerde bir mutad ateş ve keşif kolu faâliyeti olmuştur. Düşman Afyon mıntıkasında Köseler çiftliğini yakmış ve bu mıntıkada keşif kollarımız düşmandan bazı hayvanat iğtinam eylemiştir.

II.4.19. 1338 (1922) Yılı Temmuz Ayı Haberleri

2 Temmuz 1338

Numara: 521

29 Haziran 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntıkasında cephemize takarrüb etmek isteyen bir düşman postası zayıatla tard olunmuştur. Seyitgazi mıntıkasında yeniden düşman efradı iltica eylemiştir. Aydın mıntıkasında Menderes’i geçmek isteyen bir düşman postası geri püskürtülmüştür.

30 Haziran 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Cephelerde ateş ve keşif faâliyeti olmuştur. Söke civarında 29 Haziran 38’de bütün gün devam eden bir yangın tarassud edilmiştir.

Başkumandanımız Teftişleri Esnasında Büyük Kumandanımız Kıtaata Taarruza Hazır Mısınız? Sualini Sormuş ve (Hazırız Paşa Hazretleri!) Cevabını Almıştır

Vakit refikimizin muharriri (yazar) Başkumandan Mustafa Kemal Paşa Hazretleri’nin Kocaeli garbını teftişleri esnasında vukuu bulan ihtisaratını gazetesine yazıyor ve Paşa Hazretleri’nin kıtaatı teftişlerini tasvir ediyor.

Yunan Firarileri

Afyon havalisinde 455 kadar Yunan firarisi birleşmiş o havalinin asayışi bütün ihlal olunmuştur. (Hacyanisti) bunların tenkîli için iki tabur asker göndermişse de pekiyi müsellaah olan ve hatta yanlarında zabitleri de bulunan bu firarilere kuvve-i tenkîle arasında vukuu bulan müsâdemenin neticesi henüz belli değildir.

3 Temmuz 1338

Numara: 522

1 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Muhtelif mıntıkalarda lehimize keşif müsâdemâtı olmuştur. Seyitgazi civarında Yağbasan köyüne gelen bir düşman müfrezesi ahaliden 13 kişiyi beraber alarak götürmüş ba'de (sonra) düşman topçusu aynı köyü ateş altına almıştır. Aydın civarında Menderes'e takarrüb etmek isteyen bir düşman müfrezesi postalarını tarafından tarafından zayıyla tard edilmiştir.

2 Temmuz 338 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntıkasında hatlarımıza takarrüb etmek isteyen küçük süvari kıtaları ateşle tard olunmuştur. Eskişehir mıntıkasında Bal Mahmut istikametinde bir yangın tarassud edilmiştir. Çal mıntıkasında bir baskın müfrezemiz düşman mevziini tahliye icbâr eylemiştir.

Yunan Mezalimi

Söke köylerinde yüzlerle kardeşimiz daha şehit edildi.

Ankara 1-(AA) Aydın Hilal-i Ahmer ve Müdafaa-i Hukuk heyetlerince yapılan tahkikat neticesinde Söke'nin 4, Gümüş'ten 9, Urgan'dan 1, Murtalı'dan 29, Üzümlü'den 19, Uzungöz'den 20, Karaağaç'tan 74, Tatarlar'dan 5 kişinin Yunanlar tarafından suret-i fecâyi'de şehit edildiği sabit olmuştur. Bunlar miyanında altı aylık bir yaşında çocuklar da mevcut olduğu kız ve kadınların ırzlarına tecavüz olunduktan sonra katlettikleri anlaşılmaktadır.

5 Temmuz 1338

Numara: 524

4 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephelerde bir mutad keşif kolu ve ateş faâliyeti.

Geridekilere Düşen

Yüzbinlerce evlad-ı vatan ileride göğüslerini siper ederek vatanı ve bizleri kurtarmaya çalışırken geridekilere ve bizlere ve ezcümle refah ve saadet içerisinde bulunan kısmımıza düşen pek büyük, pek vicdanî vazifeler var. Bunlar ifa ediyor muyuz? Kemâl-ı samimiyetle itiraf edelim. Her halde vatanın bizden istediği şekil ve siyakatta fedakârlıkta bulunmuyoruz.

İleridekiler, o kahraman ve nezih kitle yüzünü düşmanlara doğru çevirmiş, en saf ve en âli hislerle mütehassıs olarak gece gündüz sefil düşmana kahhar darbesini vurmaya düşünüyor. Ordu ve onu teşkil eden efrad hiç şüphe yoktur ki vatanın en âli ve en fedakâr evladıdır.

Geridekilerden köylümüz ve fakir sınıf halkımız, onlar da en yüksek hissiyatla mütehassıs. Hiçbir kalemin a'mâka (derinlikler) nüfuz edemediği Türk köylüsünün büyük kalbi bu harbi bütün aşk ve hararetiyle idame ettiriyor.

Yüksek alınlı ve kahraman yaratılışı köylülerin uhdesine düşen vazifeleri büyük bir iştiyakla ifa ediyor ve bütün fikrini, zikrini bu mübareze-i hayat işgal ediyor. Evvelki harplerden sarfinazar canı düşmanların harim-i saffetimize ayak bastığı günden beri Türk köylüsünün gösterdiği hüdapesendane azim ve metanetini, hiçbir tarihin kaydedemediği say ve gayret biz şimdi içinde bulunduğumuz içtimamıyla takdir edemiyoruz. Allah'ın bu yüksek ve büyük insanını âtîde tarih takdir edecektir. Bütün uluvv-i cenap ve fezâil hakkına malik olan halk kitemiz köylümüz, hiç şüphe yok ki bu mücadele-i muazzamada doğrudan doğruya amil olmuş ve olmakta bulunmuştur.

İleridekiler vatana olan borçlarını ödüyorlar ve indallah ve indelicâb mergub ve mümtaz ölüyorlar. Gerideki köylü ve çalışan sınıfımız, onlar da ellerinden geldiği, güçlerinin yettiği kadar fedâkarlık ibrazıyla uhdelere düşen vazifeyi ifa ediyorlar. Geri kalanlarımız, münevverler, tüccarlar, hocalar vesaire bunlar da vazifesini ifa ediyorlar mı? Geride kalanlarımız, cümlemiz elimizi vicdanımıza koyalım ve kemâl-i hisabla düşünelim. Hakikaten şu büyük ve mukaddes mücadelede ifa ettiğimiz vazife nedir? Evet, kabul edelim, hepimiz bir vazife yapıyoruz. Kimimiz memleketin iktisadiyatını, kimimiz de irfanına ve içtimaiyatına hizmet ettiğimizi sanıyoruz. Fakat bu hizmetlerimiz bu vazifelerimizi ifa edişimiz hiçbir fedâkarlık hududuna kadar ilerlemiyor. Menfaati maatteessüf her şeyden üstün görüyoruz. Bu büyümlü ve ulvî mücadelede bilenlerimize, anlayanlarımıza herhalde anlamaz, cahil dediğimiz köylüye nispetle daha güzel ve daha ağır vazifeler düşer. Fakat maatteessüf biz bu fedâkarlık meselesinde arz ettiğimiz gibi köylünün kâ'bına bile yetişemiyoruz.

Hüsni

6 Temmuz 1338

Numara: 525

5 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Bir takım kadar düşman efradı hatlarımıza iltica etti. Kocaeli mintikasında cephemize takarrüb etmek isteyen bir düşman bölüğü zayıyla tard olunmuştur. Bu mintikada bir takım kadar düşman efradı silahlarıyla tarafımıza iltica etmişlerdir.

Sandıklı mintikasında pusuya düşürülen bir Yunan süvari takımına zayıyla verdirmiş ve bir miktar esliha vesair iğtinam olunmuştur.

Aydın mintikasında Osmanköyü ormanı düşman tarafından yakılmıştır.

Düşmandan öteden beri tahkimat ve yol inşaatı gibi hizmetlerde Müslüman ahaliyi bilhassa tehlikeli mintikalarda kullanmakta ve bu hususta cebren isti'mal etmekte idi. Ahiren düşman Müslüman kadınlarını da aynı mintikada şiddetle çeliştirmeye başladığı tarassud edilmiştir.

8 Temmuz 1338

Numara: 526

6 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephelerde bir mutad ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

7 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

1-Eskişehir mintikasında düşmanın bir baskın teşebbüsü tard edilmiş ve tarafımızda bilmukabil teşebbüse bir sınıf-ı takım kuvvetindeki düşman müfrezesi imha edilerek düşman siperlerine girilmiş ve bir miktar esir alınmıştır.

2-Seyitgazi civarında yeniden 5 düşman neferi postalarımıza iltica eylemiştir.

3-Menderes mintikasında bir düşman teşebbüsü ateşle tard edilmiştir.

9 Temmuz 1338

Numara: 527

8 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephelerde alelade ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

İngiliz Vapurları Yunan'a At Vesaire Taşımakta Devam Ediyor

Adana 17-(AA) Mevsûk haberlere nazaran İngiliz bandıralı vapurlar İzmir'e at vesaire taşımakta berdevamdır. Bu cümlelerden olmak üzere yine İngiliz bandıralı bir vapur 30 Haziran'da İzmir rıhtımına birçok Arap atı çıkarmıştır.

Yunan Zulüm ve Takibatı

İstanbul: 8-(AA) Yunanlar İzmir’de yeniden tazyikata başlamışlar ve dava vekili Bekir Behlül, Haram Ferit ve Ragıp Beylerle Müslüman ekâbirinden birçoğunu tevkif etmişlerdir. Yerli Rumlar ve Ermeniler Türklere karşı taşkınlıklarını artırmışlardır. İzmir’de hayat-ı umûmîye tamamen durmuştur.

İzmir’de Rumlar Hüzün ve Yas içinde

Antalya 8-(AA) Vârid olan mevsûk malumata göre İzmir’de bilhassa yerli Rumlar arasında şedîd bir yas ve infial vardır. Herkes akıbetin ne olacağını ve harp etmek daha ne zamana kadar devam edeceğini yekdiğerinden sormaktadır. Şiddetli bir buhran-ı iktisadi halkın memnuniyetsizliğini tezyîd eylemektedir.

10 Temmuz 1338

Numara: 528

9 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

1-Cephenin muhtelif aksamında ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

2-Eskişehir mıntıkasında düşmanın bir baskın teşebbüsü zayıatla tard olunmuştur.

3-Sandıklı mıntıkasında yeniden bazı düşman efradı tarafımıza iltica eylemişlerdir.

Sevgili Bursa’mızın İşgali Sene-i Devriyesi

Şühedâmızın ruhuna mevlüd-ü şerif okundu, muzafferiyetimiz için dua oldu.

Ankara 9-(AA) Dün Bursa’nın Yunanlar tarafından işgalinin üçüncü sene-i devriyesine müsâdif bulunduğundan gazeteler bu hazin sene-i devriye münasebetiyle neşriyat-ı vatanperveranede bulunmaktadır. Bursa Yurdu tarafından dün akşam Hacı Bayram-ı Veli Camii Şerifi’nde mevlüd-ü şerif kıraat ettirilmiş ervâh-ı şihedaya Fatihalar ithaf olunarak ordumuzun muzafferiyetine dualar edilmiştir.

Hacyanisti Kumandanları İzmir’e Davetle Meclis-i Askeri Yapacak

Ankara 9-(AA) Yunan başkumandanı Hacyanisti’nin İzmir’e giderek kumandanlarını davet ve meclis-i askeri akd edeceği Atina’dan bildiriyor.

11 Temmuz 1338

Numara: 529

10 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

1- Cephede keşif ve ateş faâliyeti olmuştur.

2- 9/7/38 öğleden evvel Afyon mıntıkasında vukuu bulan bir muharebe-i havada tayyarelerimiz bir düşman tayyaresine nâzil (inmek) icbâr etmiştir.

12 Temmuz 1338

Numara: 530

11 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephede ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

13 Temmuz 1338

Numara: 531

12 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

1-Cephede alelade ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

2-Çivril mıntıkasına bir düşman müfrezesi pusuya düşürülmüş ve zaiyat verdirilmiştir.

15 Temmuz 1338

Numara: 532

14 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephede keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

16 Temmuz 1338

Numara: 533

Bir İngiliz Kaptanı Türk Ordusuna Mühimmat Naklettiği Töhmetyile Yunan Divan-ı Harbi Tarafından Kurşuna Dizildi

Bodrum 14-(AA) İzmir ve Mersin hattında işleyen sefâin-i tüccariyesinden İngiliz bandıralı Benterekcerya vapurunun birinci kaptanı Henry'e Antalya'dan Türk ordusuna ait top tüfek ve asker naklettiği töhmetyile İzmir divan-ı harbi tarafından geçen Perşembe günü kurşuna dizdirilmiştir.

17 Temmuz 1338

Numara: 534

15 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephelerde ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

16 Temmuz 338 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephelerde ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

İzmir Komisitleri

Yunan komünistleri sosyalistler namına çevirmekte oldukları dolapları meydana çıkarmaktadırlar.

İzmir komünistleri Paris'te münteşir (Ormanite) gazetesine zîrdeki mektubu göndermişlerdir:

Az çok yakın bir zamanda resmî Yunanistan ile Ankara Hükümeti arasında sulh akd olunacağını ve Küçük Asya'nın Kostantin kıtaatı tarafından tahliye edileceği istidâ' (yardım istemek) eden bir avuç Rum milletperver ve sermayedar İzmir metropoliti başta olduğu halde ruhban sınıfının muavenet ve müzaheretiyile müdafaa-i milliye namı altında bir teşkilât vukua getirmiştir ki bunun maksat ve gayesi Türklerin Asya-yı Sagire'ye avdet etmelerine silah kuvvetiyle mecbur etmektedir.

Bu teşkilât kendilerini daha iyi istinâ' için Türk barbarlığını ileri sürerek amele ve köylü sınıfını kemal-ı şiddetle dûçâr zulüm ve tazyik etmekte ve garp emperyalizminin iştilgal eylemiş olduğu yangını temdîd eylemek için bütün cihana beyannamelere protestolar, istinâ'nameler ve tegditnameler irsâl eylemekte ve milletlerin hukuku ve adalet prensipleri ile oynamaktadırlar. Eğer 15 gün evvel sözde İzmir sosyalist partisi ve işbirliği namı altında toplanan bir hayat tarafından bütün Avrupa amele ve sosyalist teşkilâtına hitaben İzmir emekçi sınıfının müdahalesi için bir beyanname gönderilmiş olsaydı müdafaa teşkilâtçılarının çevirmekte oldukları fırlıdak ve fesat depolarına karşı lakayd kalabilirdik.

Binaenaleyh burada bir sosyalist partisi ve işbirliği namı altında hiçbir teşkilât mevcut olmadığı ve mevzubahs olan ve sosyalist ve işçilere atf olunan beyannamenin en kötü emperyalistlerden müteşekkül müdafaa-i milliye komitesi tarafından tertip edilmiş olduğu beyan ve ilan etmeyi bir vazife adederiz. Bizim, İzmir'deki komünistlerin fikri Moskova'daki üçüncü enternasyonel kongresi hususunda Yunan komünist partisi tarafından beyan olunan fikrin aynıdır. Biz birgün sulhun hemen akdi taraftarı ve Asya-yı Sagire sefirinin ve Anadolu'daki emperyalist harbinin şiddetle aleyhindeyiz. "İzmir komünistleri."

18 Temmuz 1338

Numara: 535

17 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntıkasında bazı köylerin mevrûatını yakmak maksadıyla ilerleyen iki düşman bölüğü tard edilmiştir. Ve ateş faâliyeti olmuştur.

Söke'de Yunan Canavarlarının Yaptığı Mezalim

Ankara 17-(AA) İstibarat-ı mevsûkamıza nazaran Söke muhacirlerinden Hasip oğlu Muhtar Söke'ye girdikleri zaman Yunanlar bazı mahalleri yaktıklarını kendilerinin Söke kazasında Yunan mahallesinde 2 hanenin yağma ve ihrâk edildiği ve ailelerini bırakarak kaçtığını Söke Muhacirin Komisyonu'nda ifade etmiştir. Aynı mahallede ikamet eden ve işgalde yağmaya uğradıktan sonra canını kurtarmak için firar eden Halil oğlu Halil bu ifadeyi teyit etmiştir. Söke'nin Karaağaçlı karyesinde 3 nefer Topal Hasan oğlu Bayram, Yörük İbrahimogullarından Hasan oğlu Mahmut, Kuru Ahmet oğlu Bayram Ali diyor ki: Biz ilk işgalde yani 1 Mayıs'ta köyde idik. İşgal başlar başlamaz katl başladı. Öldürülen erkekler ve kadınlar şunlardır. Hacı Veli oğlu Ali ile kerimesi, Hatip oğlu Dede Mustafa ile hemşire ve eniştesi, Mehmet, Ali Ahmet Çavuş oğlu Mehmet, Pazarlı oğlu Mustafa, Gümüşlü oğlu Ali, Kararmış oğlu Takanuş, Koca Mehmet oğlu ailesi ve kerimesi, Kır Ali oğlu Hüseyin ve geride kalanlar kaçtık. Hayatımızı bu suretle kurtarabildik. Altı ay sonra Söke'yi işgal etti. Avdet eyledik. Eşyamız ve hayvanatımız tamamen gasp ve yağma edilmiştir. Söke'nin son işgalinde dahi Karaağaçlı karyesinde Yunanlar 3 kişiyi süngü ve kurşunla katletmiştir. 8 kişi işkence ve dayak ile öldürüldü. 2 kadına taarruz eyledikten sonra katledilmiştir. Kuyuya ve Menderes'e atılarak katledilen Müslümanlardan birinin cesedi Menderes'ten çıkmıştır. Söke'nin işgalinde Süleyman damında 3 erkek, 5 kadın ve Söke civarında 13 erkek kurşunla ve bıçakla feci bir surette şehit edilmişlerdir. Çukurköy karyesinden 7, Burgaz'dan da 4 Müslüman haneleri yakılmıştır. Yunanlar Söke'ye dâhil olduğu gün bilumum Müslüman mağaraları ve evleri yerli Rumlarla askerler tarafından yağma edilmiştir.

19 Temmuz 1338

Numara: 536

18 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

1-Cephenin aksam-ı muhtelifesinde mukabil baskın teşebbüsâtı ve keşif kolu müsâdemâtı olmuştur.

2-Düşman ekinleri yakmakta devam ediyor.

20 Temmuz 1338

Numara: 537

19 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Düşman Kocaeli mıntıkasında bazı köyleri yakmıştır. Diğer mıntikalarda alelade ateş faâliyeti olmuştur.

Yunanların Balıkesir’de Zulümleri

3 kişi idam, diğerleri küreğe mahkûm edilmiştir.

Ankara 19-(AA) Yunanlar Temmuz’un 2’sinde Balıkesir’den 81 Müslümanı mahfuzan İzmir’e sevk etmişlerdir. Bunlar miyanında Arabacızade Hafız Ahmet gibi beş on ma’ruf (tanınmış) zevât vardır. Menfilerden (sürgün) 3’ü idama, bir kısmı müebbet küreğe ve diğerleri de muhtelif cezalara mahkûm edilmiştir. Ve doğruca Girit Adası’na sevk olunmuşlardır.

22 Temmuz 1338

Numara: 538

20 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntıkasında bazı düşman ordugâhlarına tarafımızdan müessir topçu ateşi baskını yapılmıştır. Sandıklı mıntıkasında yeniden yedi Müslüman neferi postalarımıza iltica eylemiş ve pusuya düşürülen bir düşman müfrezesine zayıat verdirilmiştir. Menfeyn miyanında zabıt de vardır. Sivaslı ve Burgaz civarındaki köyler ahalsi düşman sulüm ve tazyikattan bîzâr (bıkmış) olarak civar dağlara ilticaya mecbur olmuşlardır. Aydın mıntıkasında Menderes’e takarrüb etmek isteyen düşman postaları geri tard olunmuştur.

21 Temmuz 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Cephenin muhtelif aksamında keşif kolu müsâdemâtı ve mütekâbil ateş faâliyeti olmuştur. Düşman Kocaeli mıntıkasında İznik Gölü şimal sahilinde ve Bazarköy civarındaki zeytinliklerle Uşak civarında Şabanköy ve Düzkişla ormanları ve Aydın mıntıkasında Söke şarkındaki ova aksamını yakmaktadır.

24 Temmuz 1338

Numara: 539

22 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında fasılalı ateş teati edilmiş ve Çal mıntıkasında düşman mevzi gerisindeki ormanların muhtelif mahallerinden yakıldığı tarassud edilmiştir.

23 Temmuz 1338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Cephenin aksam-ı muhtelifesinde keşif kolu müsâdemâtı olmuş ve muhtelif mahallerde yangınlar tarassud edilmiştir.

25 Temmuz 1338

Numara: 540

24 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

1-Cephenin bir mutad ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

2-Düşmanın bir nakliye gemisi Fethiye limanına girmek ve kasabaya ateş etmek istemiş ise de toplarımızın birkaç isabeti üzerine ve ters istikamete avdete mecbur olmuştur.

3-Afyon şimal ve şarkında bulunan muhtelif köylerin mevrûâtı ile Çivril mıntıkasında Sarıbaba köyünün düşman tarafından yakıldığı tarassud edilmiştir.

26 Temmuz 1338

Numara: 541

25 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

1-Cephelerde ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

2-Afyon mıntıkasında Çıbıkrak köyünün düşman tarafından yakıldığı görülmüş ve Afyonkarahisar'ın İzmir ve İstanbul istasyonları civarında bir yangın tarassud edilmiştir.

27 Temmuz 1338

Numara: 542

26 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

1-Cephenin muhtelif aksamında ateş ve keşif faâliyeti olmuş Seyitgazi mıntıkasında düşmanın bir baskın ateşi tard olunmuştur.

2-Eskişehir mıntıkasında birkaç düşman neferi tarafımıza iltica eylemiştir.

3-Söke kasabası dâhilinde dumanlı bir yangın tarassud edilmiştir.

29 Temmuz 1338

Numara: 543

27 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin aksam-ı muhtelifesinde piyade ve topçu ateşi faâliyeti olmuştur. Düşman tarafından yakılan orman ve mevrûât ve köylerde yangınlar halen devam etmektedir. Aydın'ın iki kilometre garbında başlayan yeni bir yangının kasabaya doğru tevsî' ettiği görülmüştür.

28 Temmuz 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Söğüt mıntıkasında bir düşman postasına muvaffakiyetle baskın yapılarak zayıat verdirilmiş ve bazı esliha ve malzeme iğtinam olunmuştur. Diğer mıntikalarda alelade keşif kolu müsâdemâtı olmuştur. Cephenin aksam-ı muhtelifesinde düşman tarafından ikâ' olunan yangınlardan bir kısmı sönmüş, bir kısmı devam etmektedir. Afyon cenub-u garbîyesinde yeni bir yangın tarassud edilmiş ve Aydın garbında devam eden yangının tevsî' eylemesiyle buradaki düşman postalarının kasabaya çekildikleri tarassud edilmiştir.

30 Temmuz 1338

Numara: 544

29 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephelerde ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

II.4.20. 1338 (1922) Yılı Ağustos Ayı Haberleri

1 Ağustos 1338

Numara: 546

31 Temmuz 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephelerde ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

2 Ağustos 1338

Numara: 547

1 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephelerde ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

İzmir'de Muhtariyet İlanı

Ankara 1-(AA) Bordo telsizinin dünkü tarihle tebliğ ettiğine nazaran Pazar günü sabaha İzmir'de Yunan fevkalade komiseri tarafından muhtariyet ilan olunmuştur.

Ankara 1-(AA) Tan gazetesinin istihbarına nazaran Yunan Hükümeti'ni Pazar günü İzmir'de bir beyanname neşrederek Anadolu'da işgal altında bulunan menâtkın tekrar Türkiye tâbiyetine geçmeyeceğini ve buralarda Yunan ordusunun kefalet ve muhafazası altında muhtar bir hükümet teşkil olunacağını ilan etmiştir.

3 Ağustos 1338

Numara: 548

İzmir'deki Muhtariyet İstiryadis'in Beyannamesinde Parlamentoda Bahsedilmiyor

Ankara 2-(AA) İzmir'de muhtariyet ilan eden İstiryadis ahaliyi mahalli meclisler ihdâsına ve Yunan ordusunu Türkiye'ye karşı müdafaa temin ettiğinden dâhili asayişe memur bir milis kuvveti teşkiline davet ediyor. Beyannamede parlamentodan bahsedilmiyor.

8 Ağustos 1338

Numara: 549

3 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cepheler ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

4 Ağustos 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Cepheler ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

6 Ağustos 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Cephede keşif müsâdemâttı olmuştur. Düşman Aydın mıntikasındadır. Taht-ı işgalinde bulunan aksamdaki mezrûâtı yakmaktadır.

7 Ağustos 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

Cephede keşif müsâdemâttı olmuştur.

9 Ağustos 1338

Numara: 550

Bâb-ı Âli Muhtariyet İlanın Protesto Etmiş

Fransa da protesto için İtalya, İngiltere'ye müracaat etmiş.

Ankara 8-(AA) Bâb-ı Âli Yunanlar tarafından Anadolu'nun muhtariyet ilanını itilaf etmedikleri nezdinde protesto etmiştir. Fransa Hükümeti muhtariyet ilanının protestosu için İngiltere ve İtalya'ya müracaat etmiştir.

10 Ağustos 1338

Numara: 551

9 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında keşif müsâdemâtı olmuş ve Afyon mıntıkasında düşman hududunda şayan-ı dikkat faâliyet ve harekât tarassud edilmiştir. Aydın mıntıkasında düşman bazı zeytinlikleri yakmıştır.

Hacyanisti Avdet Etti

Ankara 9-(AA) Yunan başkumandanı Hacyanisti Tekfur Dağı'ndan İzmir'e hareket etmiştir.

İzmir Muhtariyeti ve İstanbul İşgali Hakkında Loyd Corc'a Sorulan Suallere Karşı Yalnız Başını Salladı

İstanbul 8-(AA) Loyd Corc 31 Temmuz'da avam kamarası'ndan bir suale cevaben demiştir ki Yunan muhtırasında muvaffakiyetimiz olmadan İstanbul'a girilmeyeceği hakkında teminat yoktur. Yalnız Baltacıs bu yolda teminat vermiştir. Başvekil İzmir muhtariyetinin tecvîz (caiz görme) edilmeyeceğinin Yunanistan'a sarâhaten (açık ve sahih olarak) ihtar edilip edilmediği ve Yunan ordusunun İstanbul'a yürümesinin tevkif olunup olunmayacağı hakkındaki suallere cevap vermeyerek sadece başını sallamıştır.

12 Ağustos 1338

Numara: 551

10 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin aksam-ı muhtelifesinde muvaffakiyetli keşif müsâdemâtı olmuştur. Afyon mıntıkasında 3 düşman neferi postalarımıza iltica etmiştir.

Bâb-ı Âli Protesto Etmiş

Ankara 10-(AA) Bâb-ı Âli İzmir'de Yunanlar tarafından muhtariyet ilanının Türkiye'nin hukuk hâkimiyetine bir teşkil ettiğiinden ve muhtariyet beyannamesinden fiilen ve hukuken hiçbir kıymete haiz olmadığından bahsle keyfiyet-i müttefikler nezdinde protesto etmiştir.

Yunanların Hafî Kararları

Ordu hükümet-i muhtariyeye devr olunarak Müslümanlar da askere alınacak.

Ankara 10-(AA) İzmir'den mevrûd malumata nazaran Yunan meclis-i vükelâsınca hafî mukarrerat icabı olarak Anadolu'daki Yunan ordusu yeni hükümet-i

muhtariyeye devr olunacaktır. Söylendiğine göre İstanbul'dan Mekri'ye kadar tevsî'-i musammim (azimli olan) olan hükümet-i muhtariye için yerli Rumlardan 30-40 bin kişilik yeni bir ordu teşkili ve bu meyanda geri hizmetlerde kullanılmak üzere Türklerin de askere celbi ve mesarif-i harbiyeye havali-i muhtariyede sakin umûm ahalinin teşviki mukarrerdir.

13 Ağustos 1338

Numara: 553

11 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntıkasında hatlarımıza takarrüb etmek isteyen bir bölük kadar düşman piyadesi tard olunmuştur. Cephenin aksam-ı sairesinde keşif ve ateş faâliyeti olmuştur. Kocaeli mıntıkasında Pevhak derbendi istikametinde ve Hüsnü Paşa mıntıkasında Balbasan istikametinde ve Sandıklı mıntıkasında Sinan Paşa ve Dumlupınar istikametlerinde yangınlar tarassud edilmiş ve Nazilli Kuyucuk kasabalarında 11-8-38'de başlayan yangınlar halen devam etmekte bulunmuştur.

14 Ağustos 1338

Numara: 554

12 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Bilecik mıntıkasında ve Porsuk cenubunda mevzimize karşı ilerlemek isteyen küçük düşman kıtaatı ateşlerimizle tard edilmiştir. Düşman cephenin muhtelif aksamında yangınlar ikâ'ına devam etmektedir.

15 Ağustos 1338

Numara: 555

14 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında keşif müsâdemâtı olmuş ve cephemize takarrüb etmek isteyen hafif düşman kıtaatı ateşimizle tard edilmiştir.

16 Ağustos 1338

Numara: 556

15 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında tarafeyn arasında piyade ve makineli tüfek ateşi teati edilmiş ve 2 düşman neferi kıtaatımıza iltica eylemiştir.

Yunanlar Hatt-ı Fâsıladan (Aralık, Ara) Birkaç Kilometre Geriye

Çekilmişlerdir, Yerlerine Jandarma İkame (Oturma) Edilmekte

İstanbul 14- Hatt-ı fâsıladaki Yunanlar birkaç kilometre geri çekilerek yerlerine jandarma ikame edilecektir. Şimale çekilen kıtaattan bir kısmı güzergâhtaki Müslüman köylerini tahrip ve mevâşisini zapt eylemiştir. Mukaddemâ (önceden, eski) hududu geçipte maktul düşman üç Yunan askerinin öğleden sonra jandarmalarımız tarafından süngülediği hakkındaki Yunan iddiası müttefikeyn komisyonunun yaptığı feth-i meyyitte (otopsi) tahkik etmiştir. Buna rağmen Yunan delegeleri imza etmemiştir.

17 Ağustos 1338

Numara: 557

16 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin aksam-ı muhtelifesinde keşif ve ateş faâliyeti olmuştur.

Mukâvemet Harbi

Yunanlar bu harbi artık mukâvemet harbi olarak tasvir ediyor.

Ankara 16-(AA) Atina muhabiribiz işâr ediyor: General Matakasas'dan mâ'ada topçu miralayı Hurunis dahi Nemibros gazetesinde neşreylediği makalede Türk Yunan davasının tamamiyle bir mukâvemet meselesi şekline girmiş olduğunu yazarak Yunan mukâvemetini tezyîd için şimdiye kadar yorulmuş olan Yunan ordusunun eski Yunanistanlı sınıflarını terhis ve yerlerine henüz harbe girmemiş Asya-yı Sagire Rumlarını seferber etmek lüzumunu yazıyor.

19 Ağustos 1338

Numara: 558

17 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin muhtelif aksamında keşif müsâdemâtı ve Menderes şimaline geçen müfrezemiz düşman şimendifer telgraf ve telefon hatlarını tahrip eylemiştir.

20 Ağustos 1338

Numara: 559

17 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Cephenin aksam-ı muhtelifesinde keşif müsâdemâtı olmuştur.

18 Ağustos 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

1-Kocaeli mıntıkasında İzmit Körfezi'nde görülen düşman torpidosu ateşle tard edilmiştir.

2-Sarayköy mıntıkasında takviye edilen akıncılarımız Menders'i geçerek bir istasyonu işgal etmiş ve istasyonda bir hayli ganâim elde etmiş, bir miktar esir almıştır.

3-Aydın mıntıkasında Menderes'e takarrüb etmek isteyen düşman postaları tard olunmuştur.

21 Ağustos 1338

Numara: 560

19 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

1-Eskişehir mıntıkasında İnhisar civarında düşmanın bazı küçük teşebbüsâtı tard olunmuştur.

2-Sarayköy mıntıkasında akıncı müfrezelerimiz Menderes şimalinde kemâl-ı muvaffakiyetle icra-yı harekât etmekte bulunmuştur. Bu mıntıkada düşmanın mukabil teşebbüsâtı tard edilmiş ve Nazilli şimendifer hattı muhtelif mahallerinden tahrip eylemiştir. Şimdiye kadar düşmandan 3 zabıt 26 nefer esir alınmış ve 100'e karîb (yakın) maktulü sayılmış ve Burhaniye istasyonundaki külli miktarda cephan ve erzak elimize geçmiştir.

3-Diğer mıntikalarda keşif faâliyeti olmuştur.

22 Ağustos 1338

Numara: 561

21 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Sarayköy mıntıkasında bir deve ile birçok hayvanat, esliha ve cephan iğtinam ettik.

1-Kocaeli ve Eskişehir cephesinde sükûnet vardır.

2-Afyon cephesinde düşmanın bir gece ateşi tard olunmuştur.

3-Sarayköy mıntıkasında Menderes şimalinde akıncılarımız muvaffakiyetli akınlarına devam etmiştir. Nazilli ile Sultanhisar arasında bir şimendifer köprüsü daha tahrip olunmuştur. Ve bir miktar esir alınmış bir deve koluyla birçok binek ve mikreb (çift sürmede kullanılan saban) hayvanatı silah cephan hafif makineli tüfenk vesaire iğtinam olunmuştur.

İzmir'de Beş On Hainin Yaveleri

İzmir'deki Malum Hainlerin Umûm Çerkeslik Namına Yedikleri Herzeler (Boş Söz)

Ankara 21-(AA) Atina telsizi tebliğ ediyor: İzmir Çerkesleri vaziyet-i hazirelerine dair İstanbul'dan î'tâ' (vermek) olunan haberlere karşı uzun bir beyanname neşrederek kendilerini Türk idaresini terk ile Yunan idaresini tercihe sevk eden esbâbı izah etmekte ve memleketlerinin emniyeti tehdit edecek her şeye karşı aynı safta harp edeceklerini beyan eylemektedirler (Anadolu Ajansı). Her millet arasında bulunduğu gibi Çerkesler miyanında mevcut olan üç beş kişinin faâliyetini bütün Çerkesliğe izafe etmek Yunan ricaline mahsus garaiblerdir (tuhafılilar). Meselenin tekzip ve tevzihe değeri olmamakla beraber Yunanların ne gibi bayağı ve (okunamadı) müracaat ettiklerine bir delil olmak üzere kayda şayan bulduk.

23 Ağustos 1338

Numara: 562

22 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kocaeli mıntıkasında keşif müsâdemâtı olmuş ve düşmana hayli zayıat verdirilmiştir. İzmit Körfezi'ne girmek isteyen düşman torpidsu ateşimizle tard edilmiştir. Eskişehir şarkında bir yangın görülmüştür.

24 Ağustos 1338

Numara: 563

23 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

1-Sarayköy mıntıkasında yeniden bir miktar esir alınmıştır.
2-Söke'nin cenubunda Buran sahiline takarrüb etmek isteyen bir düşman torpidosu ateşimizle tard olunmuştur.
3-Yenişehir garbında ve Aydın cenub-u garbîyesinde yangınlar tarassud edilmiştir.

26 Ağustos 1338

Numara: 564

24 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Eskişehir mıntıkasında hatlarımıza yanaşmak isteyen bir düşman müfrezesi topçu ve piyade ateşlerimizle tard edilmiştir.

Cephenin aksam-ı sairesinde ateş ve keşif faâliyeti olmuştur.

25 Ağustos 338 Tarihli Resmî Tebliğdir

1-Kocaeli mıntıkasında Rum köyü civarındaki düşman mevâzı' bilhücum zabtedilmiş, Vezirhan istikametinde vukuu bulan bir düşman taarruzu tard edilmiştir. Düşman meydan-ı muharebede birçok zabıt ve efrat maktul bırakmıştır.

2-Eskişehir ve Afyon mıntıklarında keşif faâliyeti olmuştur.

3-Çal mıntıkasında Menderes'i geçen bir düşman müfrezesi Menderes şimaline tard ve takip olunmuştur.

Arazi-i Meşgulede Düşman Ahali-İ İslamiyeyi Altı Yedi Yaşlarındaki Çocuklara Varıncaya Kadar Angaryada İstihdam Ediyor

Bodrum 24-(AA) Arazi-i meşgulede Türklere karşı düşman mezalimi devam etmektedir. Kazalarda ahali alalen şehirlerden harice çıkamıyorlar. Burhaniye'den gelen yolcuların ifadesine nazaran bütün Müslümanlar Yunan Hükümet-i Askeriyesi tarafından her gün beşer ve sekizer saat resmen angaryada kullanılmaktadır. Hidemât-ı askeriye cebren ahaliye gördürülüyor. Altı yedi yaşlarında erkek ve kız mektep çocukları bile haftada dörder gün mekteplerinden alınarak çadırlarda fişenk temizlemekte istihdam olunmaktadır. Düşman ordusunu bazı kıtaatında açlık yüzünden serkeşhane harekât baş göstermektedir. Taşralarda, buğday, arpa, bakla gibi ele geçirilebilen bütün erzak cebri şekilde bilabedel ve vaz'-ı yed (el koymak) muamelesi devam ediyor. Şehirdeki kumaş gibi eşya aynı suretle zapt ve müsadere olunmakta Fransa ve İtalyan himayesinde bulunan tüccar ve esnafın eşyası dahi bundan istisna edilmemektedir. İzmir'de konsoloshaneler her gün mallarına vaz'-ı yed olunmuş, birçok şikâyetçiler müracaat eylemektedirler.

Düşman Saflarındaki Hainler Bize İltica Edecek Düşman Neferlerini Men Ediyorlar

Ankara 24-(AA) Eskişehir muharebesinden sonra düşman mıntıka-i işgalinde kalan Çeçengençli Çerkes Emin 150 kadar a'vânesiyle Yunanlara arz-ı hizmet etmiş ve eylevm Seyitgazi mıntıkasında Yunanlarla beraber ordumuz aleyhine isti'mal-i silah etmekte bulunmuştur. Yunanlar bu kabil hainleri bilhassa Yunan askerlerinin tarafımıza ilticalarına ve geriye firarlarına mani olmak gibi bir vazifede kullanılmaktadırlar. Son günlerde iltica eden Yunan efradı tarafımıza geçmek üzere

bulunan birçok arkadaşlarının merkûm Emin tarafından derdest ve ilticadan men edildiklerini söylüyorlar.

27 Ağustos 1338

Numara: 565

26 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

1-Kocaeli mıntıkasında lehimize keşif müsâdemâtı olmuştur.

2-Seyitgazi ve Afyon cephelerinde düşmanın mevzi-i müstahkemesi aleyhine topçu ile takviye edilen bazı kıtaatımız tarafından baskınlar muvaffakiyetle neticelenmiş ve düşman mevzi-i müstahkemesinin bazı aksam-ı mühimmesi işgal olunmuştur. Bir hayli esir elimize geçmiştir.

Garp Cephesi'nde Harp Başladı, Nusret Allah'tan

Bütün cephelerde kahraman ordularımız canı ve müstel (zırhlı) düşmanla çarpışmaktadır.

İki gündür tebliğ-i resmîlerimizin bildirdiğine göre Garp Cephesi'nde harp başlamıştır. Bugünkü tebliğ-i resmîmiz ise Seyitgazi ve Afyon mıntıkasındaki bazı düşman mevâzi'-ı müstahkemesinin kahraman kıtaatımız tarafından işgal edildiğini tebliğ etmektedir. Heyet-i Vekiliye Reisi Rauf Beyefendiden makam-ı vilayete gelen telgrafta da kahraman ordularımızın bütün cephede düşmanla çarpışmakta olduğu ve fedakâr milletimiz için mukadder olan mesut günler inşallah artık yaklaşmakta olduğu bildirilmektedir. Allah'ın inayetiyle ve Peygamberimiz Efendimiz Hazretleri'nin şefaatiyle zafer bizimdir. Üç yıldır düşman ayakları altında kıvranmakta olan milyonlarla dindaşlarımızın halâs ve rehâsı (kurtuluş) yaklaşmıştır. Kahraman ordularımıza nusret ve muzafferiyet temenni ederim.

İcra Vekilleri Reisi Hüseyin Rauf Beyefendi'nin telgrafları ber-vech-i âtîdir:

Kastamonu Vilayetine:

Bugün sabahtan itibaren Garp Cephesi'nde muharebe başlamıştır. Kahraman ordumuz namus ve istiklal-i vatani kurtarmaktan ibaret olan ulvi vazifeyi ifa için Tevfikat-ı Sübhaneye istinaden tekmil-i cephede canı ve müstel düşman ile çarpışmaktadır. Hadise bu sabah Büyük Millet Meclisi'ne arz edilmiş ve Meclis-i Heyet-i Umûmîyesi amâl-i milletten mülhem (ilham edilme, içine doğma) olarak ordularımızın muzafferiyetine Cenab-ı Hakk'tan niyaz eylemiştir. Cidâl-i (karşılıklı

mücadele, savaş) milletin bidâyetinden beri zafer-i kat'înin istihsâli için maddî, manevî, bütün kuvvetlerini ibzâl (bol kullanma) eyleyen fedakâr milletimiz için mukadder olan mesut günler inşallah artık yaklaşmıştır. Bütün kumandanları, zabıtları ve neferleriyle evlatlarımız ve kardeşlerimizden mürekkep bir manzume-i (tertipli) şehâmet (yiğitlik) olan ve tarih-i beşer muvâcehesinde (yüzleşme) lekesiz ve en mukaddes bir davanın tahkiki onurunda fi biiznillah ordumuz için Nusret-ül Lillah tazarru' (bir şeye gizlice yaklaşmak) edelim. Ve mabed-i mübarekemizdeki kemâl-i hüsu ve ihlâs ile niyaz-ı muvaffakiyet eyleyelim. Bütün memurin ve fedakâr halkımızın maddeten ve manen yardıma devam eyleyerek mücahede-i milliyeden nasipdar olmalarını rica ederim, efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İcra Vekilleri Reisi Hüseyin Rauf

28 Ağustos 1338

Numara: 566

27 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

(Afyonkarahisar) kahraman ordumuz tarafından işgal edildi.

Dünden beri başlayan harekât-ı taarruziyemiz devam etmektedir. Ordumuzun sol cenah-ı düşmanın bir seneden beri tahkim ve tel örgüleri ile takviye etmiş olduğu üç sıra siperlerden mürekkep müstahzar mevâzi' tamamen zapt ve düşmanın mükerrer mukabil taarruzlarını süngü hücumlarıyla tard ederek Afyonkarahisar'ı işgal etmiştir. Üserâ ve ganâim çoktur. Ordumuzun merkez ve sağ cenahında da harekâtımız inkişaf etmektedir.

29 Ağustos 1338

Numara: 567

28 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Ordumuz (40) kilometre ilerledi.

Şimdiye kadar (25) top ve birçok malzeme iğtinam ettik.

Bütün cephelerde harekât-ı taarruziye takibimiz 28'de kemâl-ı muvaffakiyetle inkişaf etmiştir. Ordumuzun merkez ve sol cenahı 40 kilometre ilerlemiştir. Ordumuzun sağ cenahında da harekât-ı taarruziye devam olunmaktadır. Şimdiye kadar düşman otomobiliyle ağır toplarla beraber 25 top ve birçok makineli tüfek ve

cephane iğtinam olunmuştur. Düşman Afyonkarahisarı'nın İslam mahallesinin büyük bir kısmını ve Afyon civarında birçok köyleri ihrâk etmiştir.

Ehemmiyete Haiz Değilmiş!

Kahraman ordumuzun önünden kaçarken alelen ehemmiyeti yok diyorlar.

Ankara: 28-(AA) Atina telsizi 26 Ağustos tarihiyle tebliğ ediyor. Salâhiyettar mahâfil-i askeriye son günlerde vukuu bulan düşman tarruzlarının hiçbir ehemmiyete haiz olmadığı ve bu hücumlarının il'ab-ı (oynatma) ihtimal Venedik Konferansı'nın arafe-i in'kiadından Türkler lehinde bir tesir ve intiba uyandırmak maksadını istihdâf eylemekte bulunduğu fikri kanaattir.

30 Ağustos 1338

Numara: 568

29 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Ordumuz Dumlupınar-Altuntaş Civarında.

Dumlupınar'ın müstahkem bir tepesi iskât edildi-Mühimmat dolu 2 tren, 7 tayyare, 1 otomobil kolu, 1 deve katarı iğtinam edildi-Kıtaatımız Uşak-Alaşehir arasında icra-yı harekât ediyor.

1-Ordumuz harekât-ı taarruziye ile takviyesine devam etmişler ve ileri kıtaatımız Altuntaş ve Dumlupınar civarına muvasalat etmişlerdir.

2-Ordumuzun sağ cenahında muharebat devam etmektedir. Merkezinde düşman gerilerine düşen süvarilerimiz bir kısım düşman kıtaatına atlı hücumları imha etmiş ve külliyetli malzeme ile 1 otomobil kolu iğtinam eylemiştir. Sol cenahta kuvvetlerimiz Dumlupınar mevâzi'-ı müfrezesinin en müstahkem ve metin nokat-ı mahsusamızdan birini teşkil eden dekele (gururlanıp emre uymayan) süvariye hücumlarla iskât eylemiştir. Bugün akşam bu cenahta yeniden mühimmat dolu 2 tren, 7 tayyare iğtinam olunmuş ve Uşak ile Alaşehir arasında icra-yı harekât eyleyen kuvvetlerimiz düşmanın bazı müessesatını ve 27 develik bir katarını zapt ve iğtinam eylemiştir. Düşmanın bu muharebatta da bigünah halka icra-yı zulüm i'tisافتan hali kalmadığı ve müteaddid Müslüman köylerini ihrâk, ahalisini katl ve imha eylediği ve bazı mahallerde ve ezcümle Altuntaş civarında Ulucak karyesinde çocuk ve kadınlar da dâhil olmak üzere tekmil-i ahali-i camilere doldurmak suretiyle ihrâk vahşetini irtikâb eylediği görülmüştür.

Büyük Millet Meclisi'ne Gazi Başkumandanımızın Telgrafı

İstihzaratımız her nevi vesait-i fenniye ve mevani' (engeller) ferye (yaramaz iş) ile teçhiz ile takviye edilen düşman mevani' bazen bir saatten az zaman zarfında iskadını temin etmiştir.

Ankara 29-(AA) Büyük Millet Meclisi'nin dünkü içtimasında Başkumandan Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerin'den vârid olan âtîdeki telgrafname kıraat olunmuş ve şiddetli alkışlar arasında heyet-i umûmîye namına cevap yazılması takrir etmiştir:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaset-i Celilesine

İki günden beri bilâimkita (kesintisiz) devam eden muharebat neticesinde düşmanın Afyonkarahisar'ın mevzini iskad ve Afyonkarahisar'ımız istirdâd olunmuştur. Üserâ, ağır ve hafif top, muhimmat ve her nevi malzemedan ganâim çoktur. Düşmanın Müteaddid mevâzî'nin her biri birkaç hatta mürekkeb olduğundan kıtaatımız birçok müstahkem hatları müteakiben iskad mecburiyetinde bulunmuştur. İstihzaratımız her nevi vesait-i ferye ve mevani'-i ferye ile teçhiz ile takviye edilen düşman mevâzî'nin bazen bir saatten az zaman zarfında iskadını temin ettiği gibi asker ve zabıtamızın müselle-i cihan olan besâlet (yiğitlik) ve şecâati bu defa dahi tezahür ve teyit etmiştir. Kumandanlarımızın sevk ve orduda düşman kumanda heyetine fâikiyeti bariz bir surette mütecellidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularının müstesna kıymet ve kabilyeti sebebiyle meclis-i âliyi tebrik ederim. Başkumandan Mustafa Kemal

II.4.21. 1338 (1922) Yılı Eylül Ayı Haberleri

2 Eylül 1338

Numara: 570

31 Ağustos 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Ordumuz Kütahya, Gördes ve Banaz havalisinde.

Ordumuz her tarafta harekât-ı takibiyesine devam ediyor. İleri kıtaatımız Kütahya, Gördes, Banaz havalisine varmıştır. Yeniden külli miktar sahra ve cebel topları ve müteaddid binek otomobilleri ve kamyonlar, telsiz istasyonu ve her nevi

malzeme-i harbiye iğtinam olunmuş ve birçok esir alınmıştır. Üserâ miyanında müteaddid ümerâ ve zabitan vardır.

1 Eylül 38 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Harekât-ı takibiye devam ediyor.

Gördes ve Çivril'i işgal ettik-Düşman Uşak ve Eskişehir'i yakıyor.

1-Ordularımız 1-9-38'de harekât-ı taarruza ve takibiyesine devam etmektedirler. Sağ cenahta ve merkezde muharebat devam etmektedir. Sol cenahta düşmanı takip eden kuvvetlerimiz Gördes ve Çivril kasabalarını işgal etmiştir. ,

2-Yeniden ganâim elimize geçmiş birçok esir alınmıştır.

3-Her tarafta ordularımız önünde çekilmekte bulunan düşmanın İslam ahaliye envai mezalim ve ihtisafa-ı katl ve bu meyanda Eskişehir ve Uşak'ta yangınlar ihdâs eylediği ve Uşak ovasındaki köyleri yaktığı görülmüştür.

Ali Fuat Paşa Hazretleri'nin Telgrafı

Kütahya, Gördes, Çivril işgal edildi. Alınan top (200)ü mütecavizdir.

Kastamonu Müdafaa-i Hukuk Riyaseti'ne:

Afyon'un zabtından sonra düşman aksam-ı külliyesi üç dört günlük pek kanlı muharebelerde kâmilen mahv ve perişan edilmiş, Kütahya, Gördes, Çivril 31 Ağustos 38'de zabtedilmiştir. Şimdiye kadar alınan top miktarı 200'ü mütecavizdir. Üserâ ve ganâim tekabül (karşılık olma, karşılama) kadardır.

3 Eylül 1338

Numara: 571

2 Eylül 38 Tarihli Resmî Tebliğ

Kahraman muzaffer ordumuz Uşak ve Eskişehir'i istirdâd etti.

Bugün dahi harekâtı taarruziye devam eden sağ cenahımızla Eskişehir'i ve sol cebahımızla Uşak'ı bilâişgal harekât-ı taarruziyemizin birinci safhası kemal-ı muvaffakiyetle itmâm (tamamlama) olunmuştur.

Uşak'ta takriben 2.000 hanenin Yunan mevki kumandanlığının emri ve nezaretiyle suret-i mahsusada ihrâk ve yüzlerce kadın ve çocuğu beşeriyetin yüzünü kızartacak her türlü vahşetlerle katl ve ifna' edildikleri tahakkuk etmiştir.

**Gazi ve Muzaffer Başkumandanımız Fedakâr Milletimize, Kahraman
Ordularımıza Beyannameleri**

Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir İleri!

Zalim ve mağrur düşman ordusunun anâsır-ı (unsurlar) asliyesi akıllara dehşet verecek kat'iyetle imha edildi.

Ankara 2-(AA) Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri fedakâr milletimize ve kahraman ordularımıza hitaben âtîdeki beyannameleri neşr buyurmuşlardır.

Büyük Asil Türk Milleti!

Garp Cephesi'nde 26 Ağustos'tan beri başlayan harekât-ı taarruziyemizin Afyonkarahisar, Altıntaş, Dumlupınar ovasında büyük bir meydan muharebesi halinden beş gün beş gece devam etti. Türkiye Büyük Millet Meclisi orduları şecâati, şiddeti, tevkifatı Sübhaniye vesilesiyle güçlü oldu. Zalim ve mağrur düşman ordusunun anâsır-ı (unsurlar) asliyesi akıllara dehşet verecek kat'iyetle imha edildi. Teşkilât ve teçhizat gibi muzafferiyatı ismi münhasıran milletimizin şimdiden (okunamadı) olan imanından vücut bulan ordularımızı fedakârlıklara layık olarak size takdim ediyorum. En büyük kumandan en genç neferine kadar ordularımızda hâkim olan fikir milletin gösterdiği vazife uğruna şehit olmaktadır. Bunu muharebe meydanında yakından müşahede ederek büyük millete haber veriyorum. Milletimizin bünyesindeki kudret ve mefkûreyi üç buçuk yıl evvel refika-i mesaim ile ifade etmekten başlayarak tahammülsüz müşkülât içinde devam eden mücahedemizin (okunamadı) tezahür ediyor. Milletimizin rey ve idaresine iskât eden her işin neticesi millet için haber ve saadet olduğu tebşîrdir. Milletimizin istikbali emindir ve nusret-i mev'udiyesi (söz verilmiş) ordularımızın istihsâl etmesi muhakkaktır. 1 Eylül 37. Büyük Millet Meclisi Reisi ve Başkumandan Mustafa Kemal.

4 Eylül 1338

Numara: 572

Düşman Fecâyi' ve Mezalimini Protesto

Rauf Beyefendi, memleket-i meşgulede düşman tarafından irtikâb edilen şeni' mezalimini protesto ediyor.

Ankara 1-(AA) Memleket-i meşgulede düşman tarafından irtikâb edilen vahşet-i mezalime dair Hamdi Bey vasıtasıyla düvel-i mütemeddin süferâ ve mümessillerine tevdî' edilen protestoname suretidir:

Zîrde vaziülümza Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti İcra Vekilleri Heyeti Reisi ve Hariciye Vekâleti Vekili hususat-ı âtiyeyi hükümetlerince bildirmek üzere zat-ı devletlerine arz ile kesb-i şeref eyler. İnönü ve Sakarya muharebelerinde sonra ricata icbâr ettikleri zaman ikâ' ettikleri gibi tahliyeye mecbur oldukları bütün mevâkide Yunanların icra ettikleri mezalim mezkûr muharebatta ve civarlarını terk etmeden evvel İslam mahsulâtının kısm-ı azamı ile mücavir köyleri ihrâk ve ahalisini katletmiştir. Bazı mevkide bilhassa Altuntaş civarında Ulucak karyesinde kadınlar ve çocuklar da dâhil olduğu halde ahali camilere kapatılarak diri diri ihrâk Dumlupınar Muharebesi esnasında düşman Hamurköy'ü ve Çalköy'ü kâmilten ihrâk ve ahalisini kısmen katl kısmen diri diri ihrâk ve diğerlerini de müthiş işkenceler icra etmiştir. Dumlupınar da kısmen ihrâk edilmiştir. Bütün ordumuzun taht-ı işgalinde bulunan gayr-ı muharip Müslümanları müretteb bir plan dâhilinde aynı surette katl ve imha harîkleri ihdâs edeceği meczûm (kesin niyet edilmiş) bulunmakla bu fecâyî' ihtiyâr ve bu gibi cinayat hakkındaki takbihât (ayıplamalar) alenen izhar ederken zîrde vaziülümza... Hükümeti ve matbuatının Yunan kıtaatının göstermekte oldukları vahşete bir nihayet vermek üzere Yunan Hükümeti üzerinde insaniyet namına bir tazyik icrasına teşebbüs edeceklerini ümit eder. Türkiye Büyük Millet Meclisi İcra Heyeti Reisi ve Hariciye Vekâleri Vekili Hüseyin Rauf.

Şaşkınlık Alametleri

Afyonkarahisarın'da yedikleri kahhar darbe Yunanlara ne söyleyeceklerini unutturuyor.

Ankara 1-(AA) 31 tarihli Bordo telsizinden: Afyonkarahisarında vukuu bulan taarruza Fransız zabitlerinin iştirak ettiği ve tayyarelerinin Fransız zabitanı tarafından idare olunduğu Yunan matbuatında görülen neşriyat üzerine Fransa'nın Atina sefiri Yunan Hükümeti'ni protesto etmiş ve hariciye nazırı bu havadisi suret-i kat'îyede tekzibe mecbur olmuştur.

5 Eylül 1338

Numara: 573

3 Eylül 38 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Taarruzumuz inkişâf ediyor-İnönü'nde muharebeler.

Bugün ordumuzun sağ cenahında harekât-ı taarruziye inkişâf etmiştir. İnönü civarında muharebe olmaktadır. Sol cenahta düşmandan bir miktar esir ve top alınmıştır.

Yunan Zulüm ve Fecâyi'

Vahşi düşman masum Müslümanlara yapmadık fecâyi' bırakmıyor.

Ankara 3-(AA) Mağlup düşman gerek ricat esnasında ve gerek cephe gerilerinde masum ahaliye irtikâb ettikleri zulüm ve vahşet hakikaten dil-sûzdur (yürek yakan). Köyleri, Yunanlar tarafından ihrâk olunan Balad, Goncagülü, Oracıklı ahalisinden 200 nüfus Karacasu kazasına iltica etmişlerdir. Düşman zulmüne tahammül edemeyerek dağlara düşen Nazilli ahalisinden 9 eşhâs, 18 nüfus Ağustos'un 28 ve 29'uncu geceleri Bozdoğan havalisinde iltica etmişlerdir. Mültecilerin iskân ve iaşeleri temin edilmiştir.

Afyonkarahisarı'mızda Livanın Meşgul Aksamının İstirdâdı Münasebetiyle Yapılan Tezahürat

Afyonkarahisar 3-(AA) Livanın istirdâdı münasebetiyle Mevlevi dergâhında ervâh-ı şühedâyâ atfen mevlüd-ü nebevi kıraat olunmuştur. Cuma namazında kasaba halkı belediye dairesi önünde içtima ederek tezahürat-ı mesratkârane (adet çokluğu) bulunmuş ve kahraman ordumuzun muzafferiyet-i kat'îyesi hakkında dua edilmiştir.

Düşman Karahisar'dan Kaçarken

Afyonkarahisar 3-(AA) Düşman kaçarken Afyon'da İzmir istasyonu ve civarında bulunan kulüp binasını ahz-ı asker şubesie ait 1 bina ile 2 otel, 12 hane, 12 ticaret deposu ve hükümet dairesi civarında 1 mescid, 45 dükkân, 8 kahve, 1 fırın ve Girit muhaciri için hükümetçe yapılan evlerden 107 hane, 10 dükkân, 2 kahvehaneyi yakmış Mecidiye mahallerinde 3 haneyi yakmış, Hamidiye mahallesinde 3 evi tahrip etmiştir. Düşman kasabadan mevcut Rum ve Ermenileri kâmilen beraber götürmüştür. Hükümet binasının pencere ve çerçeveleriyle kapılarına ufak tefek tahribata ve mefruşatının kısım-ı azamı zayiata uğramıştır.

6 Eylül 1338

Numara: 574

5 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Ordumuz sol cenahımızda Alaşehir'imizi istirdâd eyledi. Sağ cenahımızda harekât-ı taarruziyemiz muvaffakiyetle devam ediyor. Pazarköy'ün işgali.

Ordumuz sağ cenahında harekât-ı taarruziye muvaffakiyetle ilerlemektedir. Gemlik şarkında Pazarköy muharebat neticesinde zabt u işgal olunmuştur. Sol cenahta Alaşehir istirdâd olunmuş yeniden bir hayli ganâim ve üserâ elde edilmiştir. Düşman Alaşehir ve civar ova köylerini de yakmış ve buralarda da dağlara çekilip kurtulamayan ahali-i İslamiyeyi kısmen diri diri yakmak ve kısmen öldürmek suretiyle katl ve ifna' eylemiştir.

Bütün Cephelerde Ricat

6 Eylül tarihli Yunan tebliği yalnız bu kadar söyleyebiliyor.

Ankara: 5-(AA) 6 Eylül tarihli bütün tebliğ-i resmîsinde Yunan ordusunun bütün cephede ricat etmekte berdevam olduğu beyan edilmektedir.

7 Eylül 1338

Numara: 575

Son dakika: Memba-ı resmîyeden istihbar eylediğimize nazaran düşman bütün cephelerde bir inhilâl-ı (dağılma) tam içerisinde olarak karmakarışık kaçmaktadır. Ordumuz silah omzunda Yeşil Bursa'mıza güzel İzmir'e doğru ilerlemektedir. Yine resmî membadan aldığımız teminata göre pek yakında Bursa ve İzmir'imize kavuşacağız.

Bütün Düşman Orduları Mahvoldu

Düşman tam bir inhilâl içinde-Düşman ordusunun artık bir müfreze kadar ehemmiyeti kalmadı-Serseri ser-âzâd (başiboş) bir ordu bekayası-Düşman silahlarını ve cephanelerini atarak kaçıyor.

Ankara 6-(AA) Kahraman ordumuzun savlet ve besâlet karşısında tamamıyla mağlup ve münhezim olan düşman ordusu aylarca uğraşarak tahkim ettiği mevâzi'nı topların mühimmat ve vesait-i harbiyesini terk ederek perişan ve emr-i kumandadan mahrum bir halde ricat eylemektedir. İnihilâl-i tam içinde bulunan düşman bir orduya ve hatta bir kıta-i askeriye mahsus manzara-i intizamı çoktan kaybetmiştir. Her türlü ümitten ve maneviyetten mahrum düşman efradı silah ve cephanesini atarak firar ediyor ve serseriyane dağlarda doluyor. Bu ser-âzâd-ı düşman bekayasını kıtaatımız tarafından takip edilmektedir. Caniyane emellerinin iflas-ı kat'îyesi

önünde ne yapacağını şaşırın düşman ricat ve firar yolu üzerindeki şehir ve köylerimizi ateşe vermekte ve masum ve silahsız ahaliye tahammülsüz vahşet ve şenâatler irtikâb etmektedir. Yolları yakılan ve servetleri soyulan bu mazlum kardeşlerimizden yüzlercesi de diri diri yakılmak suretiyle şehit edilmiştir.

**Yunan Kanı Dökülmemek İçin Üç Yıldır Dökülen Türk Kanlarına Göz Yuman
İngiltere Şimdi Kan Dökülmek İçin Müzakereye Başlıyor**

Ankara 6-(AA) Dünkü tarihli Bordo telsizi tebliğ ediyor: Rubetr Ajansı'na nazaran Britanya Hükümeti hali hazırda yeni kanlar dökülmesinin önüne geçmek üzere Türkiye ve Yunanistan arasında bir mütâreke akdi ve bu hususta bir teşebbüste bulunmak ihtimalinin tetkiki için Fransız ve İtalyan Hükümetleriyle müşavere etmektedir.

9 Eylül 1338

Numara: 576

7 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Sağ cenahta Yenişehir kıtaatımız tarafından işgal olundu. Sol cenahta Ahmetli'yi işgal ile düşmanı garba doğru tard eyledik. Düşman gerek Salihli'yi gerekse Salihli'ye civar olan bilcümle kurâyı yakmış ve bir mutad ahali-i Müslimeyi beşeriyette misli görülmeyen şenâat ve fecâyâtla katl ve ihrâk eylemiştir.

Mebusumuz Besim Bey'den Gece Yarısı Alınan Telgraf Suretidir: Kavuştuk.

Tafsilâtı Tebliğde Bekleyiniz.

(Kavuştuk) Müjdesi şüphesiz ki İzmir'e aittir. Akşama kadar resmî tebliğin de bu büyük müjdeyi vereceğini ümit eyliyoruz. Büyük müjdenin resmen tebliği anında muhterem halkımıza ilave suretinde bildireceğimiz tabiidir. Üç yıllık fedakârlığın semerelerini iktitâf (toplama) etmeye başladık. Aziz halkımıza müjdeler!

Bursa İstikametinde Takip Devam Ediyor

Sol cenahta (Salihli)yi işgal, Nazilli ve Buldan'ı düşmandan tathîr (temizleme) ettik.

Ordumuzun sağ cenahında Bozüyük civarındaki harekât-ı taarruziyemiz muvaffakiyetle neticelenmiş ve Bozüyük tarafımızdan işgal olunmuştur. Bursa istikametinde takibe devam olunmaktadır. Merkezde Simav istikametinde tard edilen düşman takip edilmemektedir.

Sol cenahta Salihli'yi işgal eyledik. Ve Buldan Nazilli mıntıkası düşmandan tathîr eyleyerek bir miktar top ve cepbane ele geçirdik. Düşman Menderes civarındaki köyleri kâmilen ihrâk ettiği görülmüştür. Alan, Buldan, Alaşehir civarındaki karyede yapmış olduğu mezalim ve tahribat tasvirin fevkindedir.

Yenişehir Kıtaatımız Tarafından İşgal Edildi

Sol cenahta Yenişehir kıtaatımız tarafından istirdâd edildi.

İzmir'de Ecnebi Donanmaları

İstanbul 6-(AA) Atina'dan 5 Eylül tarihiyle işâr ediliyor: İzmir'de donanmaların cemi' devam etmektedir. Dün de Amerikan filosu İzmir'e gitmiştir. Harbiye nazırı Nuşutakis erkân-ı harbiye-i umûmîye ile General Policetakus İzmir'e azimet etmişlerdir.

İzmir'de Büyük Telaş

İstanbul 5-Vârid olan malumata nazaran İzmir'de büyük bir telaş mevcuttur. Cepheden gelen firariler vaziyetin ümitsiz olduğunu söylemekte ortada bir yerde toplanarak kıral Kostantin ve diğer Yunan kumandanları aleyhinde nümâyişler yapmaktadır. Yunan zabıtası şehrindeki karışıklıkların önüne geçememiş, bunun üzerine İstiryadis Düvel-i Müttefika konsoloslarına asayişin muhafazası mesuliyetini deruhde eylemekten aciz bulunduğunu bildirmiştir. Gerek tahliye edilen havaliden gelen muhacir ve gerek yerli Rumlar akın akın adalara ve Yunanistan'a savuşmaktadır.

11 Eylül 1338

Numara: 577

Tebliğ-i Resmîlerimiz

8-9 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Ordumuzun sağ cenahında İnegöl istirdâd olunmuş ve düşmanın Bursa şarkında "Aksu" mevzi-i müstahzarasının ileri hududu tarafımızdan zapt ve işgal edilmiştir. Bursa istikametinde harekâta devam olunmaktadır. Merkezde "Sındırgı" Bigadiç istirdâd olunmuş ve ileri kıtaatımız Balıkesir havalisine alınmıştır. Sol cenahta "Turgutlu", "Ödemiş" istirdâd olunmuş ve ileri kıtaatımız "Manisa" civarına varmıştır. Düşman tahliye mecburiyetinde kaldığı bilumum şehir ve karyelerimizi Turgutlu, Manisa kasabalarıyla civar kurâyı yakmış ve ahalisine en ağır ve imhakâr

mezalimi tatbik ettirmiştir. Düşman kıtaatı suret-i mahsusada tertip ettiği müfrezeler ile kurâ ve kasabayı yağma eylemekte mebânî ve mescidi teker teker mevâdd-ı müştail (alevlenen) dökerek yakmakta, yangından kaçan ahali üzerine ateş indirmekte ve bu suretle birçok masum halkı ateşler içinde bırakmaktadır. Düşmanın ahali-i Müslimeye karşı tatbik ettiği bu imha-ı vahşete ilzamen (susturmak) muharebat-ı safhada aldığı esirlerimiz ki kısım-ı azamını yollar üzerinde öldürerek terk eylediği görülmüştür. Düşmanın ordusunda İngiliz zabitanı bulunduğu anlaşılmıştır.

10 Eylül 338 Tarihli Resmî Tebliğ

Düşmanın bir alayını ve bir bataryasını kâmilen esir ettik.

1-Bugün İzmir'in cenub-u garbîyesinde Seydiköy'ünde düşmanın bir alayı ve bir bataryası kâmilen süvarimiz tarafından esir edilmiştir.

2-Bursa mıntıkasında harekât devam etmektedir.

Ankara: 9-10 Eylül 338 tarihli Anadolu Ajansı müsta'celdir.

Muzaffer ordumuzun kahraman süvarileri bugün Cumaertesi öğleden evvel 10.30'da sevinç ile gözyaşları arasında İzmir'e dâhil olmuştur. Anadolu Ajansı 3 seneyi müteceviz bir devr-i iftirâktan (ayırılma) sonra anavatana kavuşan güzel yurdumuzu meserretle (sevinç) selamlar. Hâsıla ordumuz ve azimkâr millete şükran ve tebriklerini arz eyler.

İzmirimizin Teslimi İçin İzmir'de Konsolosların Kumandanlığımıza

Müracaatları

8-9 Eylül: Ankara telsiz istasyonu İzmir limanında bulunan Fransa'nın Adgargına Karavuzu telsizinden âtîdeki tebliğ alınmıştır. İzmir müttefikeyn general konsoloshanelere şehrin teslimi için en yakın Türk kuva-yı muntazaması kumandanıyla derhal müzakerata girişmeyi arzu eder. Gönderecekleri mümessillere aliyyül acele bir mahal-i mülakat tayini rica eyler.

Başkumandanımızın Cevabı

İzmir'in teslimi için konsolosların telgraflarına verilen cevap.

Ankara: 9-Düvel-i Mittefikanın İzmir konsolosları tarafından şehrin teslimini müzakere etmek üzere bir mahal tayini hakkında telsizle vâki' olan müracaata başkumandanlık canib-i salahiyetince verilen cevap sureti ber-vech-i zîrdir:

Telgrafnameniz alındı. Mümessillerinizi İzmir Turgutlu kasaba şosesiyle kasabaya göndermeniz bir yanlışlığa mahal kalmamak üzere otomobillerinde beyaz bayrak bulundurmak muvafık-ı ihtiyat olur.

İmza

Türk Başkumandanı

12 Eylül 1338

Numara: 578

9 Eylül 338 Tarihli Resmî Tebliğ

Muzaffer ordumuz ahalinin fevkalade tezahüratı arasında İzmir'imize dâhil oldu.

Bugün ordumuz düşmanın İzmir şarkındaki son mükâvemetini dahi kırarak sabah saat 10 evvel itibaren ahalinin fevkalâde tezahüratı arasında İzmirimize dâhil olmuştur. Birçok, top, mühimmat, üserâ ganâîm ve zahire ele geçirilmiştir. İzmir'de asayiş tamamen temin edilmiştir. Bursa ve Torbalı cihetlerinde harekâtımız düşman aleyhine devam etmektedir.

Muzaffer Başkumandanımızın Ordulara Tamimi

İlk hedefe muvasâlanızı hürmet ve takdir ile yâd ederim. Orduların bundan sonra verilecek hedeflerin istihsâline de tehâlük (bir işe istekli olarak atılama) ü fedakâraneyi göstereceğine itimadım ber-kemâldır (mükemmel).

Ankara 11-(AA) Başkumandan canib-i siyasîyesince ordulara gönderilen tamim sureti ber-vech-i âtîdir:

İlk verdiğim Akdeniz hedefine varmakta gösterdiğiniz gayret ve fedakârlığı hürmet ve takdir ile yâd ederim. İstihsâl olunan büyük muzafferiyetle amâl-ı hakiki olan hamiyetli arkadaşlarıma kemâl-ı samimiyetle beyân-ı teşekkür ve tebrikât ederim. Orduların bundan sonra verilecek hedeflerin istihsâline de tehâlük (bir işe istekli olarak atılama) ü fedakâraneyi göstereceğine itimadım ber-kemâldır. Başkumandanlık.

Güzel Bursamızın Tahfisi Münasebetiyle Dün Gece Yine Şehrimiz Sürûr (Neşeli Yer) ve Şetârete (Şenlik) Gark Oldu

Bir haftadır tevâlî (devam etme) eden büyük muzafferiyetler şehrimizi sürûrlara gark etmiş ve üç senedir her türlü fedakârlığın tamamını iktitâf (bir sonuç alma) ettiğini görerek sevinçlerle kucaklaşmıştır.

Dün saat 10'a doğru gelen hususi telgraflar akşam da Anadolu Ajansı'nın verdiği telgrafla resmen teyit etmiş ve Bursamız kahraman muzaffer ordularımıza kapılarını açmıştır. Bir gün evvel İzmir'e ve bir gün sonra sa Bursamıza kavuştuğumuzu işiten bütün halk sokakları dolduruyor ve her taraf fenerlerle donatılıyordu. Bu gece belediye pek büyük şenliklere sahne olmuş ve gece sabahlara kadar şehrimiz şevk ü sürûr içinde çalkalanmıştır. Resmî mebâniden mâ-adâ hususi mebâniden birçokları da fenerle tezyîn (süsleme) edilmişti. Ezcümle Siyazoğlu Hafız Efendi bulunduğu mshsleri tezyîn ettirmişve İncitepe'si pek ziyade donatılmıştır. Ordumuzun gösterdiği bu mucize zafer karşısında, secde-i şükranı kapanan halkımız Allah'ın inayetiyle bundan sonra ağlamayacak daime gülecektir.

Güzel Bursamızın İşgali Ankara'da Pek Büyük Tezahüratla Karşılandı

Ankara 11 Eylül-(AA) Bugün Büyük Millet Meclisi'inde Müdafa-i Milliye Vekili Kazım Paşa Hazretleri Bursa'nın ordumuz tarafından istirdâd edildiğini izah-ı tebşîr eylemiş ve şiddetle alkışlanmıştır. Yeşil yurdumuzun istihlâsı Ankara'da yirmi bir pare top endâhtıyla derha ilan edilmiş ve her tarafta tezahürat-ı sirenkârane başlamıştır.

Anadolu Ajansı: Büyük Milletimize ve onun halâs-kâr (kurtarıcı) ordusuna takdim ve tebrikât eyler.

(Aydın) Da İstirdâd Edildi

Ankara refikimiz Aydın'ın da istirdâdını yazıyorlar.

Ankara: 11-(AA) Bugünkü gazeteler Aydın'ın dahi ordumuz tarafından istirdâd edildiğini yazmaktadırlar.

Ordumuz İzmirimize Girince Hemen Düşmanın Bahren Münâkalesini (Taşıma, Ulaştırma) Kat' Etmiş ve Pek Çok Ganâim Elde Etmiştir

İzmir: 10-(AA) Dün kıtaatımız düşmanı İzmir şarkında son mukâvemetini kırarak düşmanla beraber şehre dâhil olmuş ve düşmanın denizle muvasala ve münâkalesine tamamen kat' eylemiştir. İzmir'de hesaba gelmeyecek kadar top, tüfenk her nevi malzeme ve erzak elde edilmiştir. Ahali-i İslamiye ordumuzun İzmir'e muzafferen duhûlü (içeri girme) münasebetiyle cevâmi' (camiler) ve mesâcidde (mescidler) Cenab-ı Hakk'a tahmîdatta (hamdetme) bulunmuş ve zalim düşmanın pençesinden kendilerini kurtarmış olan Büyük Millet Meclisi Hükümeti ile

Başkumandan ve kumandanlarının ve bütün ordumuzun tevfiyat-ı Sübhaniyeye mazhariyetten dolayı şükranına kapanmıştır.

13 Eylül 1338

Numara: 579

İzmir'in Tahliyesi Hitam Bulmuş!

Yunan harbiye nazırı böyle beyanda bulunuyor.

Ankara 11-(AA) Bordo telsizi dün tebliğ ediyor: İzmir'den avdet eden harbiye nazırı Etikukudis İzmir'in tahliyesi hitam bulduğunu beyan etmiştir. Atina Anadolu'dan gelen mecrûh ve mültecilerle doludur.

16 Eylül 1338

Numara: 581

İzmir'e Bir Heyet-i Sıhhiye Gönderiliyor

Ankara 13-(AA) Hilâl-ı Ahmer Murahhaslığı dördüncü bir heyet-i sıhhiyenin İzmir'e azimetine karar vermiştir.

11'inci Yunan Fırkasını Esareti

İstanbul 13-(AA) 11'inci Yunan fırkası Mudanya civarında esir edilmiştir. Atina'dan bildirildiğine göre şimdiye kadar kayıp olan Terikveys kolordusuna mensup müstakil fırka Mudanya'ya vâsil olarak Trakya'ya gönderilmiştir.

Yunan Kundakçılığında Camilerimiz De Kurtulmuyor

Ankara 14-(AA) Yunanların ricatı esnasında irtikâb ettikleri cinayet ve tahribat-ı mebnî ve müessesat-ı diniye de şamilidir. İzmir havalisindeki köy ve kasabalarda 150 cami birçok tekkeler ve ezcümle Sarıköy'de karfın meşhur Akyunus, Emr-i Ahi Şeyh karyesinde Lala Şahin, Sivrihasar Tekye karyesinde Karacaahmet gibi tekkeler de Yunanlar tarafından tamamen ihrâk ve takrip edilmiştir.

17 Eylül 1338

Numara: 582

14 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

İzmir'deki yangın söndürüldü.

1-Ordularımız her tarafta harekât-ı taarruziyelerine devam ediyorlar.

2-İzmir'de ika' olunan harekât bugün askerlerimiz tarafından itfâ olunmuştur.

İzmir'de Dehşetli Bir Yangın

Frenk ve Ermeni mahalleleri mahvoldu.

Ankara 16-(AA) Bordo telsizi: 15 tarihiyle tebliğ ediyor: İzmir’de dehşetli bir yangın çıkmıştır. Çarşamba günü öğleden sonra zuhur eden yangın Perşembe günü öğle üzeri tahribata devam eylemekte olduğu İzmir’den bildiriliyor: Frenk ve Ermeni mahalleleri mehv u harap olmuştur. Ecnebi sefâin-i harbiyeleri mültecilerle doludur.

18 Eylül 1338

Numara: 583

Tebliğ-i Resmîlerimiz

Adalar Denizi’ne kadar garbî Anadolu düşmandan tathîr edildi.

Marmara istikametlerinde kuvvetlerimiz Kirmasti-Edremit hattını geçtiler.

İzmir’de çıkan yangının Ermeni Rum teşkilât-ı milliyesi tarafından ika’ edildiği tahakkuk etmiştir.

Üç, dört gündür tebliğ-i resmîlerimizin tehire uğradığı malumdur. Bugün (11, 15, 16) tarihli tebliğler gelmiştir. 15 tarihli tebliğe nazaran müsellah Rum çeteleri Urla’yı da yakmışlardır. Tebliğ-i resmîlerimiz ber-vech-i âtîdir:

11 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Ordumuzun sağ cenahında ve merkezinde harekât-ı taarruziye devam etmektedir. Sol cenahta Urla şube-i ceziresinin düşmam tathîri ameliyesine devam olunuyor.

15 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

1-Balıkesir’i işgal eden kıtaatımız Bandırma istikametinde takibata devam ediyor.

2-İzmir yangının Ermeni ve Rum teşkilât-ı milliyesince ika’ olunduğu tahakkuk etmiştir. Birçok eşhâs cürm-u meşhud halinde yakalanmıştır. Harîkzedeler hükümetçe muavenet edilmektedir.

3-Urla’nın tarafımızdan işgalinde mektep ve kilise de Tahsin etmiş bulunan müsellah çeteler kasabaya ateş vererek tasdî’ (rahatsız etme) etmişlerdir. Yangının itfâsına çalışılıyor.

16 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

İzmir vilayeti dâhilinde Adalar Denizi’ne kadar imtidâd (uzayıp gitme) eden teknil-i garbî Anadolu düşmandan tathîr ve istirdâd olunmuştur. Marmara

istikametinde harekât-ı taarruziyeye devam eden kuvvetlerimiz Kimasti-Edremit hattını geçmişlerdir.

Yunan Vahşet ve Cinayati

Hâlâ kardeşlerimizi katl ve ihrâk ederek kaçırıyorlar.

Ankara: (AA) Yunanlar ricatı esnasında köy ve kasabalarımızı yakıp yıkmak ve ahali-i masumeyi bin çeşit işkencelerle katl ve imha eylemekte berdevamdır. Söke'yi ateşe verilerek çekilen Yunanlar Kuşadası'ndan firar ederken beraberinde sürükleyip götürdükleri ahali-i İslamiye'den 40 kişiyi katl ve bir kısmını da ihrâk etmek suretiyle şehit eylemişlerdir. Irz ve namus-u mukaddesata yapılan tecavüzat kayda gelmeyecek kadar çoktur. Düşmanın terke mecbur olduğu bütün havalide aynı kabahatleri irtikâb eylediği muhtelif mahallerden mevrûd telgrafnamelerden anlaşılmaktadır. Ezcümle İstanbul muhabirimiz 16 Eylül 337 tarihli bir telgrafta şu malumatı veriyor: Yunanlar Bandırma'da yüzlerce kadın ve kızın ırzına tasallutta bulunup Müslüman erkekleri beraberinde götürmüşlerdir. Bu haberi veren Fransız muhâfili cebren götürülen bu dindaşlarımızın Yunanlar tarafından tamamıyla öldürüldüğünü zannetmektedir. Anadolu Ajansı: bütün cihan-ı medeniyetin gözü önünde irtikâb edilmekte olan bu cinayati ve cihan-ı umûmî nezdinde bir daha protesto eder ve en imtidâd-ı akvamın bile hürmet ettiği namus-u mukaddesatın garbî Anadolu'da çirkin bir surette çiğnediğine celb-i defy eyler.

19 Eylül 1338

Numara: 584

17 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Bandırma da işgal edildi.

İskelelerde sıkıştırılan düşman her cinsten külliyetli ganâîm ve üserâ terkine icbâr edilmiştir.

Kuvvetlerimiz 17-9-38 saat 2'de Bandırma'yı istirdâd ve işgal eylemiştir. Marmara ve Adalar Denizi'ndeki irtikâb iskelelerinde sıkıştırılan düşman zayiata uğratılmış, her cinsten külliyetli ganâîm ile üserâ terkine icbâr edilmiştir.

Mudanya'daki Muvaffakiyetimiz: Üserâ ve Ganâîm

1 general, 100 zabıt, 2.000 nefer esir, labüdd (gerekli) ganâîm.

Esirler Bursa'ya nakledilmiştir. Düşmanın Trakya'daki alaylarını da evvelce getirdiği anlaşılmış, Trakya'dan getirilen altı cîl (cemaat, kuşak, nesil) ve dört büyük top iğtinam edilmiştir.

Mudanyamızın istirdâdı ile alınan üserâ ile ganâim edilen levazım hakkında evvelki gün geç vakit elde ettiğimiz malumatı dünkü nüshamızda derc etmiştik. Mudanya vesair mahallerdeki muvaffakiyetimiz hakkında dün alınan malumatı istihsâl eyledik.

21 Eylül 1338

Numara: 586

18 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Bandırma ve Edremit havalisinde harekât-ı taarruziyemiz devam eylemektedir.

19 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Kütahya havalisinde harekât-ı taarruziyemiz devam olunmaktadır.

19 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Anadolu sevâhiline muharip birtakım küçük adalarla İzmir limanının müdâhiline ehemmiyet-i mahsusaya haiz Kösten Adası tarafımızdan işgal olunmuştur.

Kaçmaya Başladılar

İstanbul'da, hain Rumlarla hain itilafçıların birçoğu memleket-i ecnebiyeye kaçmaya başladılar.

Ankara 18-(AA) İstanbul Rumlarından ve itilafçılardan birçoğu memleket-i ecnebiyeye gitmek üzeredirler.

23 Eylül 1338

Numara: 587

21 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Midilli Adası'ndaki düşman sefâinine tayyarelerimiz tarafından bombalar atılmıştır.

22 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Mühim bir hadise olmamıştır.

Yüz Bin Asker Zayi Etiler

Deyli Telgraf İngiliz gazetesi Atina'dan aldığı haberlerle böyle yazıyor.

İstanbul 20-(AA) Deyli Telgraf gazetesi Atina'dan aldığı malumata atfen Yunanların son mağlubiyetlerinde 100.000 asker zayi ettikleri yazıyor.

24 Eylül 1338

Numara: 588

22 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Yunanların esna-i vahşetlerinde (okunamadı) ahali-i İslamiyeye karşı ika'-ı fecâyi' ve mezalim irtikâb ettikleri ve bu meyanda (okunamadı) kasabasını tek bir hane kalmamak suretiyle kâmilen ihrâk ve imha eyledikleri musemmim (zehirleyici) raporlarla anlaşılmaktadır.

Uşak'tak Yangında 1785 Hane, 634 Dükkân, 16 Cami Yanmıştır

Ankara 19-(AA) Uşak'ın istirdâdı esnasında Yunanlar tarafından kasabada ika' edilen yangında 1785 hane ile 634 dükkân ve 16 cami ve 1 mescid yandı.

25 Eylül 1338

Numara: 589

Dindaşlarımız Çanakkale'de

Berlin telsizinin tebliğine nazaran pişdârlarımız Çanakkale Boğazı'ndadır.

Ankara 23-(AA) Berlin telsizi 22 tarihiyle tebliğ ediyor: Anadolu Ajansı'nın İstanbul'da haber aldığına nazaran Türk pişdârları Çanakkale Boğazı'na girmişlerdir ve Çanakkale şehrine dâhil olmak üzere bulunuyorlar.

Son Yunan Teşkilâtı Anadolu'dan Tard Edildi

Ankara 23-(AA) Anadolu'daki son Yunan teşkilâtı Pazartesi günü eski mevkiinden vapurlara irkâb edildi.

26 Eylül 1338

Numara: 590

Ankara'ya Katillerden, Canilerden Bir Kafile Geldi

Bunlar Yunan cinayetlerini idare eden zabitlerdir.

76 katil ve 3 kadın gelmiştir. Üniformaları birisinin miralay, ikisinin kaymakam dokuzunun binbaşı ve diğerlerinin muhtelif rütbede olduklarını gösteriyordu.

Bir iki haftadan beri bekliyorlardı, nihayet dün kısmen gönderildiler: Bunlar “esir” maskesi altında ihbâs (haspetme) bulmuş katillerdi.

27 Eylül 1338

Numara: 591

25 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Adalar Denizi’nden Ayvacık kazasının Tuzlaçaymenbaı civarına çıkarılan müsellağ şakîler takip ve tenkîl olunmaktadır. Çanakkale kasabasında bazı yangınlar tarassud olunmaktadır.

28 Eylül 1338

Numara: 592

26 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Şayan-ı ehemmiyet bir havadis yoktur.

Bursamız Yangından Nasıl Kurtuldu

Melun caniler nasıl Bursamızın ihrâkına teşebbüs etmişler-Fransız ve İtalyanların şiddetli müdahalesi üzerine Bursamız kurtulmuştur.

Ankara 26-(AA) Ajans bildiriyor: Yunan erkân-ı harbiyesi vahşet esnasında Burya’yı ihrâk etmeyi kararlaştırmıştı. Bursa’daki Fransız konsolosu ile Fransız ve İtalyan memurlarının şiddetli müdahalesi üzerine bu generali bu yangın emrini almaya mecbur olmuş ve bu suretle Bursa yakılmaktan kurtulmuştur. Bursa ahalişi bu suretle Fransız konsoloshanesi önünde tezahüratı müteşekkiranede bulunmuştur.

Çanakkale Ahalisi İngilizler Tarafından Tehcir Olunuyor

İstanbul 25-(AA) Çanakkale kazası ahalişi İngilizler tarafından tehcir olunuyor. Bugün İstanbul’a 3.000 muhacir gelmiştir.

30 Eylül 1338

Numara: 593

29 Eylül 338 Tarihli Tebliğ-i Resmî

Şayan-ı ehemmiyet bir havadis yoktur.

Yunan Fecâyi’ Tespit Olunuyor

Yalnız Uşak ve mülhakatında 8.132 hane, 869 dükkân, 199 cami yanmış 13.488 kardeşimiz şehit edildiği gibi 3.210’nu da beraberinde götürülmüştür.

III. BÖLÜM

İNCELENEN GAZETE HABERLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

III.1. GENEL DEĞERLENDİRME

Basın organları, özellikle de gazeteler, yeri geldiğinde bir mücadele silahı olarak çok etkin kullanılabilir bir faktördür. Özellikle radyonun ve televizyonun henüz icat edilmediği bir dönemde gazetelerin önemi daha da iyi anlaşılır. Bir topluma fikir aşılama, toplumun psikolojisine müdahale etmede büyük önem taşıyan basın silahı, Millî Mücadele döneminde oldukça yoğun bir şekilde kullanılmıştır.

İşte Açıksöz gazetesi de Millî Mücadele döneminde işgallere karşı, Millî Mücadele hareketinden yana tutumuyla, bir grup vatanperverin kullandığı kalem silahıdır. Halkın bağımsızlığa kenetlenmesini ve inancını sağlamlaştırmak, diğer taraftan da muhaliflerine gözdağı vermek, gazetenin yayın politikasının ana hatlarını oluşturmuştur. Gazete cephe haberlerini verirken Millî Mücadele taraftarı olduğunu haykırmaktan çekinmemiş, cephe kayıplarından bahsederken Türk tarafının kayıplarını sivil, Yunan kayıplarını da asker olarak vermiştir. Bu haber yöntemi, Türk tarafı açısından moral vericiyken, Yunan tarafı için moral bozucu olmuştur. Açıksöz gazetesi, sadece Kastamonu'da değil, Batı Karadeniz ve Marmara bölgesine kadar etkili olmuştur. Dolayısıyla sadece Türk halkının okuduğu bir gazete olmamıştır. Rum ve Yunanların bu gazetede yazılardan haberleri olması muhtemeldir. Bu da onlara Yunan ordusunun başarısızlık sürecini yakın takibini yapmaya imkân sunmuştur.

Açıksöz gazetesi, bu incelenen dönemde sadece bölgesel nitelikte haber yapmakla yetinmemiştir. Her ne kadar haber alma imkânları kısıtlı da olsa tüm yurtla özellikle de Batı Anadolu ile ilgili haberleri yayınlamıştır. Yunanlarla cephede sıcak savaş olmadığı dönemde de gazete, yayın politikasına işgal bölgesindeki Türk halkının o bölgeden kaçırılmak için yapılan zulümlere dikkat çekmiştir. Açıksöz gazetesinde, Yunanın Batı Anadolu'daki işgali milletin umudunu kırmamış, Açıksöz gazetesi milletin gözü kulağı olarak dikkat toplamıştır. Milletin tek vücut olması için sürekli yayın yapmış ve düşmanın kısa bir zamanda Anadolu'dan atılacağına inanmış

ve inandırmıştır. Açıksöz gazetesi, yayın hayatında Millî Mücadele taraftarı gazetelerin de haberlerine ehemmiyet verdiği gibi kendi yayın akışına da yansıtmıştır.

Ocak 1921-Eylül 1922 arası Türk ve Yunan kayıpları ile ilgili Açıksöz gazetesinde net rakamlar, elbette resmî belgelerdekiler kadar sağlıklı olmayıp dönem hakkında bilgi sahibi olmaya yardımcı olmuştur. Ancak, gazetenin bu emeği de önemlidir. Açıksöz gazetesi, haberleriyle kendi bölgesini adeta Betü Cephesi'nin bir parçası haline getirmiştir. Sıradan bir gazete hüviyetine hiç bürünmeyip, istikrarlı bir yayın politikası olmuştur. Bu politika elbette millî bir görüşle örtüşmüştür. Açıksöz, sınırlı imkânların moral bozukluğuna takılmayıp, bağımsızlık için mücadele etmiştir. Açıksöz gazetesinin bu onurlu mücadelesi onun, Türk tarihinde ayrı bir yere sahip olmasını sağlamıştır.

Yunanlar, düzenli ordu kurulup, I. İnönü'de mağlup olana kadar İtilaf Devletleri'nden aldığı sözde işgal hakkı olan İzmir ile yetinmeyip, İç Anadolu'da Polatlı'ya kadar ulaşmışlardır. Bu arada geçtikleri bütün mahalleri de yakarak barbarca hareket etmişlerdir. Yunanların geçtikleri yerleri yakması aslında buralarda kalıcı olmadığını kendisinin de bilmesidir. Çünkü Yunanlar kalıcı olarak yerleşme imkânları olsa işgal ettiği bölgeleri daha mamur hale getirmeye çalışabilirlerdi. Gerçi Yunanlar yakıp yıkarak Türk halkının umudunu kırmaya ve mücadelesini engellemeye çalışmışlardır. Yunanlar Türk halkına psikolojik tahribatta bulunmuşlar ve bunda da bir dereceye kadar başarılı olmuşlardır. Çünkü Türkiye'deki azınlıklardan olmayıp da bağımsızlık için mücadele etmek yerine inanç zaafiyeti gösteren yerli halktan bazı kimseler görülmüştür. Buna çarpıcı bir örnek olarak Konya'da isyan çıkaran Konya valisi ve yanındaki birkaç çapulcu, Denizli'de düşman lehine casusluk yapan bir belediye başkanının İstiklal Mahkemesi'nce idam edilmesini gösterebiliriz. Görünen o ki, sadece Hıristiyan azınlıklar değil, yerli halktan idareciler de inanç zaafiyeti göstermiş ve bunun bedelini ödemişlerdir. Yunanlar işgal altına aldığı bölgelerde her türlü çirkinliği yapmaktan geri durmamıştır. Masum silahsız halka saldırmak, bayanların namusuna musallat olmak, yaşlı çocuk ayırt etmeden katletmek, diri diri insan yakmak, Müslüman halkın ayağına demir bağlayıp denize atmak, Yunanların vahşiliğinden en masum

olanlarından bazılarıdır. Hatta Yunan işgaline karşı her hangi bir müdahalede bulunmayan Osmanlı devlet memurları ve yakınlarını da vahşiyane bir şekilde katletmişler veya tevkif etmişlerdir. Yunanlar köy muhtarlarının mühürlerini çalarak sahte evrak hazırlamaya koyulmuşlardır. Bu da Yunanların hiç bir şekilde savaş hukukuna riayet etmediklerini göstermiştir. Yunanların yine sözde işgal hattında bulunmayan Marmara Adaları'nda da mezalimleri görülmüştür. Yunanlar işgal bölgesinde sadece insan öldürmekle yetinmeyip, işgali altında bulunan mahallerde soygunculuk faaliyetleri gerçekleştirmiş ve her türlü canlıya vahşice saldırmışlardır. Bu iş için İzmir merkezli Teşkilat-ı Millîye namında bir örgüt kurmuş ve bu örgütle çeteleri yönetip işgal için para toplamıştır. Hatta Yunan askerleri kendi krallarını mallarını da çalmışlardır. Yunanlar, masum halkın hayatını idame etmesini engelleyip, işgalini kabul ettirmek için, silahsız halkın parasını, bayanların ziynet eşyasını, menkul ve gayrimenkulünü, nakliye araçlarını ve hatta hayvanını dahi gasp etmişler, götüremediklerini de telef etmişlerdir. Yunanlar bu soygunculuktan elde ettiklerinin bir kısmını kendileri kullanmış, bir kısmını Atina'ya yollamışlar ve bir kısmını da yerli Rumlara dağıtmışlardır. Tüm bunlar yetmezmiş gibi Yunanlar esir ettikleri birçok Müslüman'ı cephe hizmetlerinde kullanmışlar ve buna en güzel örnek olarak 20.000 sivil Türk'ün ordunun geri hizmeti için yol yapımında kullanmasını gösterebiliriz. Yunan vahşiliğinden hayatını kurtarabilenler, dağlara, ormanlara kaçarak yaşamaya çalışmışlardır. Açıksöz gazetesinin 3 Eylül 1921 tarihli 273. sayısında, İstanbul Muhacir Müdüriyeti'nin çıkardığı "Siyah Kitap"'tan bahsedilmiş ve bu kitap Yunan vahşetinden kaçan Türk muhacirlerinin maruz kaldığı zulmü anlatmıştır.

Yunanlar Müslüman esirlere insanlık dışı muamele etmiş, onları aç bırakarak işkence yapmışlardır. Yunanlar bir kısım esirleri de Atina'ya sevk etmişlerdir. Tüm bu insanlık dışı olaylar yaşanırken bütün dünya, insanlık neredeydi bilinmez ama Hıristiyan halkın güya zulüm gördüğü gerekçesiyle Anadolu'ya Yunanları salanlar oradaydı. Oysa Yunanlar İzmir'deki Katolik Hıristiyanlara da zulüm yapmışlardı. Bu da Yunan işgalinin asıl maksadının Hıristiyan halkı zulümden kurtarmak değil, İtilaf Devletleri'nin emperyalist emellerine hizmet etmek olduğunu göstermiştir.

Halka dinî baskı yapmak isteyen Yunanlar, işgal ettikleri bölgelerde camileri bombalatmış, camide ibadet edenlere haince saldırmıştır. Yunanlar bayram kutlamak bahanesiyle bile camileri kurşuna tutmuşlardır. Yunanlar bir yandan da İzmir’de kilise inşa etmeye çalışmıştır. Yunanlar yerli Müslüman halkı din değiştiremeye zorlamıştır. Daha 14 yaşındaki bir Müslüman kızını zorla Hıristiyan yapıp, nikâhlamaya kadar bu alçaklık hareketi görülmüştür.

Yunanlar işgal sahasında ticarî hayatı da baltalamış, Bursa’da Türk ticari hisselerinin değer kaybetmesi için ellerinden geleni yapmış ve İzmir’de Müslüman tüccarlardan vergi toplamışlardır. Bu sırada bazı İstanbullu Rum ve Ermeni tüccarlar savaş bölgesindeki kıtlıktan faydalanarak ticaret yapıp zengin olmaya çalışmışlardır. Fakat Yunanların kesin mağlubiyetiyle hayalleri suya düşmesi üzerine geri İstanbul’a dönmüşlerdir.

Yunanlar Millî Mücadele hareketini kırma çabalarında, askerî müdahale ile tamamen hedeflerine ulaşamayacaklarını biliyorlardı. Bunun için sürekli saldırıp, mücadele azmini kırmak ve Mondros’tan daha ağır ve kabul edilemeyecek olan Sevr Muahedesi’ni dayatmayı amaçlıyorlardı. Yunanlar eğer amaçlarına ulaşırsalardı, tek kurşun atmadan istediklerinden daha fazlasına sahip olacaktı.

Yunanlar işgal ettikleri bölgelerdeki Osmanlı güvenlik güçlerini saf dışı bırakarak kendi polis ve jandarmalarını yerleştirmiştir.

İstanbul Rumlarının bir kısmı da Millî Mücadele döneminde Yunanlara yardım etmişlerdir. İstanbul Rumları ve Etnik-i Eterya Cemiyeti Yunan ordusuna maddî kaynak oluşturmaya çalışmışlardır. Hatta İngiliz ve Fransız polisleri cemiyetin depolarında Yunan ordusuna gönderilmek üzere silah bulmuştur. Cephede Türk askerlerinin eline geçen ganimetler de bu bilgileri doğrulamıştır. Gazetenin 164. sayısında bu konuya değinilmiştir. Söğüt’lü 250 Rum’un Yunan ordusuna kılavuzluk ettiği, “*Beslediğimiz Kargalar*” başlığıyla haber verilmiştir. Bundan başka Yunan ordusundan esir alınan yerli Rumların bir kısmı İstiklal Mahkemesi’nde idam edilmiştir. Batı Anadolu’da Yunan işgalini destekleyen, asker veren sadece Rumlar değildi. Ermenilerin de o dönemde Rum çeteleriyle ortaklaşa vahşetler gerçekleştirdiği görülmüştür. İzmir’de Rumlar Yunan ordusuna hizmet etmek istemezken 2.000 Ermeni gönüllü olarak Yunan ordusuna yazılmıştır. Doğu

Anadolu'dan gelen bir kısım Ermeniler de Batı Anadolu'da çetecilik faaliyetinde bulunmuşlardır. Bu olaylar, 1915 tehcirinin doğru bir hamle olduğunu bir kez daha göstermiştir. Bununla birlikte, Türklerle birlikte yaşayan Rumların bir kısmı Yunan işgali döneminde Yunanla işbirliği yaparken, bir kısmı da ev ve iş yerlerine Türk bayrağı ve Mustafa Kemal Paşa'nın fotoğraflarını asarak Yunan işgaline tepki göstermişlerdir. Onlar da Yunan'ın kalıcı ve adil olmadığını anlamışlardır. Bu tepkinin Bursa'da görülmesi de ilginç olmuştur. Çünkü Bursa o dönemde işgal altında ve Bursa'da Rum nüfusu da kalabalıktır.

Anadolu'da Rum ekseriyeti artırma ve Anadolu'da Türk Müslüman nüfusunu ya öldürüp ya da resmen yurttan kaçırma politikaları, Yunanlar tarafından büyük önemle ifa edilmeye çalışılmıştır. Tıpkı sonraları Kıbrıs'ta olacağı gibi Anadolu'da Rum nüfusunu çoğaltmak, dolayısıyla olası plebisitte kazançlı çıkmak için Yunanistan'dan Kafkasya'dan Anadolu'ya Rum nüfusu getirmişlerdir. Yunanlar o dönemde bu iş için 5.000.000 dirhem maddî kaynak ayırdıkları Açığsöz'ün 173. sayısında yazılmıştır.

Açıksöz gazetesinin 225. sayısında Yunan'ın artık kendi namına savaşaacağı yazılmıştır. Demek ki Yunanların bundan önce "başkalarının" hesabına çalışıyorlarmış.

Yunanlar, Rumların çoğunlukta olduğu bölgede uzun müddet tutunmuştur. Nitekim 15 Mayıs 1919'dan 9 Eylül 1922 arası İzmir'i elinde tutmuştur. Yunanlar, İç Anadolu'ya hatta Ankara'ya kadar ilerlemek istemişlerdir. Yunanların bu ilerleyişleri uzun sürmemiştir. Yerli halkın çoğunun Rum olmaması, Yunan işgalinin de uzun sürmemesine sebep olmuştur. Düşman Batı Cephesi'nden çekilmesi elbette bir anda olmamıştır. İlk önce keşif çarpışmaları, ardından da savaşlarla Yunan taarruzdan savunmaya geçmiş, buna mukabil Türk ordusu da saldırıya geçmiştir. Yunanlar, yavaş yavaş cepheye, ardında da geriye doğru gerilemişlerdir.

I. İnönü Zaferi'nden sonra Yunanlar işgal ettikleri bölgede duraklayıp peyderpey geriye yani İzmir bölgesine çekilmeye başlamıştır. Yunan ordusu bu geri çekilme döneminde ise, tahliye ettiği bölgedeki Rumları silahlandırmak suretiyle çeteler oluşturup, Yunan komutanları talimat vererek, zulüm faaliyetlerine devam etmiştir.

Açıksöz gazetesi Millî Mücadele’de iç isyanlar hakkında da haber yazmıştır. Çerkes Ethem’in düzenli birliklere karşı gelmesi ve TBMM’ye itaatsizlikte bulunması gazetede işlenmiştir.

Eskişehirliiler, I. İnönü’de şehit olan ve yaralanan askerlerin ailelerine yardım için büyük bir seferberlik başlatmıştır. Bu kampanyada toplam 850 lira para toplanmıştır. TBMM 9 Ocak 1922’de cephede bulunan askerlerin ailelerine yardım etme kararı almıştır. O dönemin maddi ve manevi durumunu göz önüne aldığımızda bu girişimler gerçekten de şayan-ı takdirdir.

TBMM’nin Millî Mücadele hareketinin başarıyla sonuçlanması için asker toplama çabası da gazetede görülmüştür. 6 Eylül 1921’de 1881, 1882, 1883 doğumlu olanlar acilen askere çağırılmıştır. Bu celb döneminde Hıristiyanlar para karşılığında askerlikten muaf tutulmuştur. Sakarya Meydan Muharebesi’nden önce Tekâlif-i Millîye emirleri, gazeteden de ilan edilmiştir. 2 Kasım 1921’de Mustafa Kemal Paşa’nın Başkumandanlık müddeti 3 ay daha uzatılmıştır. Daha sonra 8 Mayıs 1922’de ikinci kez 3 ay daha Başkumandanlık müddeti uzatılmıştır. Millî Mücadele döneminde istikrarlı zafer dönemi için gerekli her tedbir alınmıştır.

TBMM Hükümeti’nin başarıları, dış imajını artırmıştır. Ankara Antlaşması ve Moskova Antlaşması gibi siyasî zaferler, İngiltere’nin Türkiye politikasında değişiklik yapmasına neden olmuştur. İngiltere, Yunan işgalini destekleme konusunda yalnız kalmıştır. Bu konudaki gelişmeler gazetede, İngiltere Başbakanı Lloyd George’un Londra Konferansı’ndaki gerçek niyetlerini destekleyen açıklamalarda bulunması şeklinde haber edilmiştir. Lloyd Georde, İngiltere’nin konferanstaki asıl maksatlarının Türk-Yunan taraflarını birbirine bırakma olduğunu söylemiştir. Bununla birlikte Yunanlar, işgale ivme kazandırmak ve işgal sahasını genişletmek için sürekli Londra Konferansı’na tesir etmeye çalışmışlardır. Buna mukabil, Yunan zulmünün Batı Anadolu’da gittikçe şiddetlenerek devam ettiği süreçte TBMM, sürekli Batılı Devletlerle müzakere ederek Yunan vahşetini dile getirmiş, Türk milletinin haklılığını duyurmaya çalışmıştır.

3 yıl Anadolu’da Yunanın yaptığına sessiz kalan İngiltere, Türk ordusunun muvaffakiyetleri üzerine ateşkes için girişimlere başlamak istemiştir. Daha sonraları

Yunanların Anadolu'yu silahla alamayacağını anlayan İngiltere, gerçek amacına ulaşmak için Anadolu'da komünist propagandaya başvurmuştur.

Yunanların cephedeki hezimetleri Batı Anadolu'daki kendi halkını da kötü etkilemiştir. İzmir Rumları Yunan ordusunda asker olmayacaklarını belirtmiş, Yunan idaresinde kalmayıp muhtariyet istemiş ve bazen de İstanbul'a ve Batılı devletlere protestolar çekerek durumlarını bildirmeye çalışmışlardır. 1922 Nisan'ının sonuna gelindiğinde İzmir Rumları artık Türk idaresi yeniden istediklerini belirtmişlerdir. Hali hazırda silâh altında bulunan Yunan askerlerinin de isyan ettikleri görülmüştür. Yunan askerleri cepheye gitmek istememeye başlar ve *“Eğer cepheye gönderilirse Mustafa Kemal Paşa'ya teslim olacağız”* demişlerdir. Yunanların cephedeki hezimetleri, İzmir'deki Yunan serkeşlerini 50.000 kişilik bir miting toplayacak kadar etkilemiştir. Nitekim Yunan ordusu için Anadolu'da uzun ve başarısız bir savaş silsilesi askerlerin maneviyatını bozmuştur. Yunan ordusunun sürekli mağlubiyeti ve askerlerdeki moral bozukluğu, Yunanistan'daki kralı cepheye gelmeye sevk etmiştir. Kral büyük bir Anadolu seferi adına debdebe ile İzmir'e gelmiştir. Fakat kralın gelmesi de Yunan maneviyatını düzeltmemiş, 1922'nin Ocak ayında İzmir'de yaklaşık 40.000 Yunan askeri firar etmiştir. Yunanların cephedeki zayıfları artınca harp okulundan daha mezun olmamış, ikinci veya üçüncü sınıf öğrencilerini cepheye salmak zorunda kalmıştır. Yunanların Anadolu'daki mağlubiyetleri sonucu yaralı asker sayısında büyük artış olmuştur. Bu yaralıları tedaviye Anadolu'daki Yunan hastaneleri yetmeyince gemilerle Yunanistan'a götürmek zorunda kalmışlardır. Hatta o dönemde Yunan işgalinde bulunan İzmir ve Bursa'nın büyük bir hastane haline aldığı görülmüştür. Yunan ordusunda yiyecek ve su sıkıntısı olmuş ve dizanteri hastalığı yayılmıştır. Esir Yunan askerlerinin cebinde arpa ve buğday taneleri çıkmıştır. Özellikle Sakarya yenilgisinden sonra Rumlar patrikhanenin emirlerini dinlemeyerek elbise değiştirip askere gitmemeye çalışmışlardır. Yunan ordusundan firar edenlerin bir kısmı İzmir'de muhtelif ticarethanelerde çalışmaya ve silahlarını satmaya başlamışlardır. Bu durumu gören Yunanlarda moral bozukluğu hat safhaya çıkmıştır. Yunan Hükümeti ve askerî kanadı bu uygulamadan ileride kaçınmaya çalışsa da Yunan halkı sonraki dönemlerde de yaralı askerlerin durumundan haberdar olmuştur. Böylece Yunanların askere alınması da daha güç hale gelmiştir. Diğer

taftan da Yunanistan'daki askerler Anadolu'da çarpışmaktan çekinmiş ve Yunanistan'da sulh sesleri yükselmeye başlamıştır. Yunanların cephedeki yenilgileri, Yunanistan'daki yönetime de sirayet etmiştir. Gunaris hükümeti ile muhalefet arasında sıklıkla tartışmalar gerçekleşmiştir. Yunan Hükümeti işlevinde kayıplar görülmüş, Yunan meclisi Kralcı ve Venizeloscu olarak ikiye ayrılmıştır. Gazetenin 163. sayısında Kalayaropulos hükümetinin düştüğü yazılmıştır. Bundan başka savaşın maddî külfeti artınca, Yunanistanda tarımsal ürünlerin fiyatı artmış ve Yunan Ziraat Bakanı istifa etmek zorunda kalmıştır. Barış isteğinin ortaya çıkmasında Yunanistan'da iç karışlıkların etkisi olduğu görülmüştür.

Yunanlara her zaman kucak açan İngilizler, Yunanların işgal mahallerinde yaptığı mezalimi araştırma isteyen Hilal-ı Ahmer (Kızılay) mensuplarına engel olmuşlardır. Ayrıca İzmir'de bir caminin Yunanlar tarafından tahrip edildiği, İzmir müftüsü tarafından şikâyet edilince İngiliz temsilcisi Açıksöz'ün 165. sayısında *“vaktiyle Türkler Hıristiyanlara böyle yaptılar, şimdi de Yunanlar size yapıyorlar”* cevabını vermiştir. Yine İngilizler Yunan askeri birliklerine İngiliz subayı vererek, teşkilatlandırıp askeri tekniklerle işgali hızlandırmaya çalışmışlardır. İstanbul'da İngiliz torpidosu Yunan'a cephe temin etmiştir. Bundan başka kış aylarında güç kaybeden Yunan ordusu için, Kıbrıs'ta toplanan iki vapur cepheye İzmir'de Yunanlara teslim edilmiştir. İngiliz bankaları da Yunanlara kredi açmış, savaş için lazım gelen parayı vererek, Batı Anadolu'nun işgaline desteğini bir kez daha belirtmiştir. Hâlbuki General Franklin'in 20 Haziran 1921'de gazetede yayınlanan rapora göre, Yunanın Bursa ve havalisinde yaptığı mezalimdir ve yerli Türk ve Müslüman halk, yaşamını sürdürmek için İstanbul'a hicret etmek zorunda kalmıştır. Bu rapor Açıksöz'den önce Fransız Enformasyon gazetesinde yayınlanmıştır. Bundan İtilaf Devletlerinin kamuoyunda sağduyulu olan ve haklıdan yana olan kesimin olduğu anlaşılabilir.

Millî Mücadele hareketi yabancı basın da dikkatini çekmiştir. Fransız gazetelerinin Millî Mücadele'nin haklılığını belirten haberler yazdığı görülmüştür. İngiliz Times gazetesi, İzmir'deki Yunan işgal yönetimin çok kötü olduğunu yazmıştır. Anadolu'da yaşanan haksızların devam ettiği dönemde Fransız yazar Madam Golis, Yunanların haksız işgalinden sürekli bahsetmiş, Millî Mücadele

hareketinin haklılığını dile getirmiştir. Madam Golis, yazdıklarını birebir yerinde teşhis etmek için Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde bulunmuştur.

3 Haziran 1921'de Antalya ilimizin İtalyan işgalinden kurtulduğu gazeteden bildirilmiştir. Ardından 21 Haziran'da Sakarya ve Sapanca'nın, 29 Haziran'da ise İzmit'in müjdesi verilmiştir. İzmit'in düşman işgalinden kurtulmasıyla 50.000 Rum İzmit'ten göç etmiştir. Bu Rumların ekseriyeti yine çok uzağa değil, Trakya Bölgesi'ne iskân edilmiştir. Ayrıca bu göç hareketinde sadece Rumlar değil Ermenilerin de olduğu görülmüştür. Samsun'da da bunların haricinde düşmanla işbirliği yapan ve Pontus hayalinde olan Rumlar da göç ettirilmiştir. Göç eden Rum ve Ermenilerin işgal döneminde yaptıkları, işgalden sonra yerli halka içtimai yaşamda sorun çıkaracağı düşünülmüştür. Yunana aldanarak işgale çanak tutmuş olan Rum ve Ermeniler, topraklarından göç ederek yanlış saf tutmamın bedelini yaşadıkları toprakları terk ettirilerek ödemişlerdir.

2 Ağustos 1922'de İzmir'de Yunanlar muhtariyet ilan etmişlerdir. İstanbul Hükümeti, Fransa ve İtalya bunu protesto etmişlerdir. Yunanlar İzmir'de muhtariyetle beraber yeni bir ordu oluşturmaya başlamışlardır. Bu oluşumun içinde yerli Müslümanları da olmasını istemişlerdir. Yunanlar, ordunun geri hizmetlerinde 5-6 yaşlarındaki çocukları dahi kullanmışlardır.

Açıksöz gazetesinde, 17 Haziran 1921'de Bilecik ve Köprühisar'ın, 21 Temmuz 1921'de Yalova ve Pazarköy'ün, 13 Eylül 1921'de Sakarya'nın, 17 Eylül 1921'de de Sivrihisar'ın düşmandan kurtuluşu yazılmıştır. 27 Ağustos 1922'de Afyon'un, 2 Eylül 1922'de Eskişehir ve Uşak'ın, 9 Eylül 1922'de İzmir'in kurtuluşu yazılmıştır. İzmir'in Türk tarafına geçmesiyle Rumlar alelacele Adalar'a, Yunanistan'a kaçmaya başlamışlardır. 12 Eylül 1922'de Aydın'ın 18 Eylül'de Balıkesir'in, 25 Eylül 1922'de Çanakkale'nin kurtuluşu yazılmıştır.

Yunan işgalinde kalan Türk ve Müslüman halk gerçekten zor bir hayat yaşamışlardır. Bir yandan işgalcilerin baskısı, bir yandan da çaresizlik vardır. Yunanlar bu masum halkın yönetimle bütün ilişkilerini kesmek için her yola başvurmuşlardır. Bu durum, vergi toplamaya ve ordunun geri hizmetinde istihdam etmeye kadar gitmiştir. Zaten ellerinde avuçlarında hiçbir şey kalmayan halk bu baskılara nukavemet edecek durumda değildir. Ayrıca o bölgede ticaret yapan Türk

halkı bu baskılar ve tecavüzler neticesinde bırakın ticaret yapmayı kendi canlarını bile koruyamayacak kadar çaresiz kalmışlardır. Hiç şüphesiz bu ortam zengin Rum tacirlerinin işine yaramıştır.

Ankara Hükümeti bu zorlu Millî Mücadele döneminde cephede çarpışan askerlerle sık sık görüşmüştür. Milletvekilleri münasip zamanlarda Batı Cephesi'ne gidip asker ve milletin moralini yüksek tutmaya çalışmışlardır. Meclis ile cephe arasında teati edilen telgraflar gazetede yayınlanmıştır. Telgraflarla hem cephenin hem de meclisin morali yükselmiş, kesin zafere olan inanç artmıştır. Bu görüşmelerin gazetede yayınlanması, dolayısıyla halkın bu mücadelenin beyhude yere olmadığı konusunda bir noktada toplama açısından önem taşımıştır.

1917 ihtilalinden sonra Ruslar önce Heyet-i Temsiliye ile daha sonra da Ankara Hükümeti ile işbirliği yapmışlardır. Çünkü ihtilalin oturması için hem Ankara'nın desteğine hem de Ankara üzerinden Batılı Devletler'e gözdağı vermek isteyen Rusya bu ilişkiyi çok önemsemişlerdir. Bunun neticesinde Ruslar, Millî Mücadele'ye destek verdikleri gibi 16 Mart 1921'de imzalanan Moskova Anlaşması'yla Ankara Hükümeti'nin siyasî varlığını kabul eden önemli bir müttefik olmuşlardır. Ruslar, Yunanların İzmir ve bölgesini haksız yere işgal ettiklerini birçok kere dile getirmelerinin yanı sıra Anadolu'daki mezalimin boyutunu farklı ortamlarda gözler önüne sermişlerdir. Bu mezalimlere şahit olmuş bir Rus süvarisi gördüklerini Anadolu Ajansı'na aktarmış, Açıksöz gazetesi de bu haberi kendi sütunlarında yayınlamak için şu ifadelerle yer verilmiştir: *“İzmit'te çoluk çocuk ve kadınlardan ibaret bir kafîle bir haneye doldurularak kâmilten diri diri ihrâk edilmiş ve daha bunun gibi birçok mazlumun burun ve kulakları kesilmek suretiyle irtikâb-ı vahşet ve şenâat edilmiştir.”* Görüldüğü gibi Yunan mezaliminin vahşilik derecesini sadece Türkler tanıklık etmemiş birçok yabancı gözlemci de buna tanıklık etmiştir.

Açıksöz gazetesinde incelenen haberlerde yoğunlukla Batı Cephesi işlenmekle birlikte dönem dönem de memleketin genel asayîşi ve genel durumu ile ilgili haberler yer almıştır. Gazete çıkarılış maksadına uygun olarak Millî Mücadele'nin başarılması yolunda halkın maneviyatını yüksek tutarak hem Millî Mücadele'nin kazanılmasına katkıda bulunmuş hem de amacını gerçekleştirmiştir.

SONUÇ

Bir dönemin aydınlatılmasında resmî belgelerin önemi ne ise bir toplumun sosyal hayatının aydınlatılmasında ve yönlendirilmesinde basının rolü aynıdır. Hatta basının ulaştığı kitle düşünüldüğünde üstlenilen görevin önemi daha da iyi anlaşılmaktadır. Sürdürülen bir davanın halka ulaştırılması, davanın haklılığının savunulması ve davanın desteklenmesine en önemli katkıyı basın organları yapmaktadır. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda basın silahının etkisi ve gücü daha net ortaya çıkmaktadır.

Millî Mücadele'nin en zor döneminde yayın hayatına başlayan Açıköz gazetesi de vazifesini yerine getirmek için tüm imkânsızlıklara rağmen var gücüyle mücadele etmiştir. Bir davanın kazanılmasında cephedeki askerin görevi ne kadar kutsal ise toplumun dava ile ilgili aydınlatılmasında ve davanın desteklenmesinde basın da rolü aynı derecede kutsaldır. Açıköz gazetesi bu kutsal davanın kazanılmasında üzerine düşen sorumluluğu en iyi şekilde yerine getirmiştir. İşgal altındaki Batı Anadolu cephe haberlerinin günbegün halka aktarılmasında, Yunanların haksız işgallerini hem Türk halkına hem de yabancı temsilciliklere ulaştırılmasında önemli rol oynamıştır. Özellikle işgal bölgesinde halkın hem moral hem de iâşe olarak desteklenmesinde öncülük etmiştir. Bunun yanı sıra düşman ordusu üzerinde olumsuz etki oluşturmak için düşman kayıplarını ağır, Türk kayıplarını az göstererek olumsuz propaganda yöntemini bilinçli bir şekilde kullanmıştır. Bununla hem Türk halkının Millî Mücadele'ye inancını ve desteğini sağlamış hem de işgal güçlerinin motivasyonu üzerinde psikolojik çözülmeyi gerçekleştirmiştir.

İşgal altında bulunmayan Kastamonu'da yayınlanan Açıköz gazetesinin, bölgesel bir düşünce yapısı olmamış, bütün vatanın sorumluluğunu üstlenmeye çalışmıştır. Bunu çok iyi idrak edip, Türk milletinin bağımsızlığa olan inancını, millî bir dava etrafından ne kadar çabuk kenetlendiğini, bazen gazeteyi çıkaracak kâğıt bulamamasına rağmen dört sayfa yerine tek sayfa olarak ve bazen de gazeteyi ücretsiz dağıtarak halkın Millî Mücadele'den haberdar olmasını sağlamıştır. Tüm bu katkıların da etkisiyle Millî Mücadele başarıyla sonuçlanmıştır

SÖZLÜK

A'kab: Arkası Sıra	Basiretkarane: Önceden Görme
A'kab-1 Zafer: Zaferin Arkası Sıra	Bayrak-1 Keşide: Bayrak Çekmek
A'vâne: Taraftar	Bedmaye: Soyu Bozuk, Ahlaksız
A'mâk: Derinlikler	Bedmest: Çok Sarhoş
Afâk: Ufuklar	Bender: Büyük İskele
Agleb: Daha Kuvvetli	Ber-hevâ: Kaybolma
Ahfâd: Oğullar	Ber-kemâl: Mükemmel
Ahvâl: Haller, Durumlar	Bersâbık: Eskiden Olduğu Gibi
Ahz-1 Asker: Askerlik Şubesi	Ber-vech-i Âtî: Aşağıda Olduğu Gibi
Akamet: Neticesizlik	Ber-vech-i Zîr: Aşağıda Olduğu Gibi
Akîm: Neticesiz	Besâlet: Yiğitlik
Alât-1 cerhâ: Yaralama Aletleri	Beşâret: Müjde
Alâyiş: Gösteriş	Beşûş: Güler Yüzlü
Amâl: İşler	Betâet: Yavaşlık
Amel: Çalışmak	Beyanat-1 Âtî: Aşağıdaki Beyan
Amîk: Derin	Bidâyet: Başlangıç
Anâsır: Unsurlar	Bil'âhire: Sonradan
Ârî: Ayrı, Hür	Bilâimkîta: Kesintisiz
Arz-1 Dehâlet: Aman Dilemek	Bilâ-kayd ü şart: Kayıtsız Şartsız
Asâkir: Askerler	Bilcümle: Hepsi
Asâr: İzler, Alametler	Bilumum: Bütün
Ashâb: Sabip Olanlar	Bîzâr: Bıkmış
Asya-yı Sagire: Küçük Asya	Câme: Elbise
Avâmil: Sebepler	
Avâni: Zaman, Vakit	
Avdet: Dönen	
Azîmet: Gitme	
Ba' de: Sonra	

Cem'i: Toplanma	Dûcâr: Maruz Kalmak,
Cenub-ı Garbîye: Güneybatı	Yakalanmak
Cenub-ı Şarkîye: Güneydoğu	Duhûl: İçeri Girme
Cerh: Yaralama	Dümdâr: Ordunun Geriden
Cesâmet: İrilik	Gelen Emniyet Kuvveti
Cevâmi': Camiler	Düvel-i İtilâfiye: İtilaf
Cevval: Hareketli	Devletleri
Cidâl: Karşılıklı Mücadele,	Ebniye: Binalar
Savaş	Ecânib: Ecnebler
Cîl: Cemaat, Kuşak, Nesil	Efzûnî: Çokluk, Fazlalık
Cürûh: Yaralar	Ekâbir: En Büyükler
Darb-ı Mesel: Atasözleri	Ekalliyet: Azınlık
Darb-ı Nefy: Sürgün Etmek	Elyevm: Hâlâ
Dehâlet: Aman Dilemek	Elzem: Daha Gerekli
Dekele: Gururlanıp Emre	Emvâl: Mülkler
Uymayan	Endâht: Atma
Delâlet: Yol Gösterme	Endişnâk: Endişeli
Denâet: Adilik	Engîz: Koparan
Derâhim: Dirhemler	Enîn: Acıdan İleme
Derc: İçine Almak	Erkâm: Rakamlar
Dermiyân: Ortaya Koymak	Erkan-ı Harbiye-i Umûmîyye
Deruhde: Üstlenme	Riyaseti: Genelkurmay
Desise: Hile	Başkanlığı
Devâir: Daireler	Ervâh: Ruhlar
Devâir-i Resmîye: Resmî	Erzel: Rezil
Daireler	Esâtîrî: Uydurma Hikâyeler
Devriye: Gezici Karakol	Esbâb: Sebepler
Dil-aver: Yiğit	Eshâm: Hisseler
Dilhırâş: Yürek Parçalayan	Eslîha: Silahlar.
Dilirâne: Yiğitçesine	Esnân: Muhtelif Zamanlar.
Dil-sûz: Yürek Yakan	Eşhâs: Şahıslar
	Etbâk: Rütbe

Evâmir: Emirler	Hânman: Ev Bark
Evfak: Daha Uygun	Harekât-ı Takibiye: Takip
Fâik: Üstün	Hareketleri
Faikiyet: Üstünlük	Harîm: Kutsal Olan Şeyler,
Farzımuhâl: Olmayacak Bir	Harem
Şeyi Olacakmış Gibi Kabul	Harîsi: Bir şeye fazla düşkünlük
Etmek.	Hasbelzarure: Zaruri Olarak
Fâsıla: Aralık, Ara.	Havace: Hocalar
Fecâyi': Musibetler	Hâvî: İhtiva Eden
Ferâiz-i Diniye: Farz İbadetler	Havsala: Anlayış
Ferye: Yaramaz İş	Hazerat: Hazretler
Fesâne: Asılsız Şeyler Söyleyen	Herze: Boş Söz
Feth-i Meyyit: Otopsi	Hetk: Rezil Etme
Feverân: Galeyan Etme	Heyet-i Murahhas: Devlet
Fevvâre: Fıskiye	Adına Yetkili Heyet
Fezâhi: Rezaletler	Heyhat: Yazık
Fidyeye-i Necat: Kurtuluş Fidyesi	Hidemât: Hizmetler
Filvâki: Hakikatte	Hitam: Son, Nihayet
Fürûht: Satış	Hunhar: Kan Akıtan
Galebe: Galip Gelmek	Hunîn: Kanlı
Ganâim: Ganimetler	Hûnzirâne: Kanlı
Garaibler: Tuhaflılar	Hurde Haş: Param Parça
Garb-ı Şimal: Kuzeybatı	Hükümfermâ: Hüküm Süren
Gares: Açlık	Î'ta: Bahşetmek
Gayz: Öfke	Î'tâ': Vermek
Germî: Kızgınlık	Î'tisafât: Haksızlıklar
Giriftâr: Yakalanmış	Î'zâm: Büyütme, Büyütülme
Habâset: Kötülük	Î'zâm: Göndermek
Hâdim: Hizmet Eden	İbda': Emsalsiz Bir Şey
Halâs: Kurtuluş	Yapmak
Halâs-kâr: Kurtarıcı	İblâğ: Ulaştırma
Hâmil: Sahip Olma, Taşıma	İbtidâ': Başlangıç

İbtidâr: Bir İşe Süratle Başlama
İbzâl: Bol Kullanma
İcbâr: Zorlama
İcra-yı Şenâat: Kötülük Yapma
İçtima-1 Mukarrer:
Kararlaştırılmış Toplantı
İdhâr: Hakir Görme
İfadât: İfadelet
İfna': Mahvetmek
İfrâğ: Şekillendirme
İfsâdât: Kargaşalıklar
İğfâl: Yanıltma
İğtinam: Ganimet Alma
İğtişâş: Karışıklık
İhâta: Kuşatma
İhbâs: Haspetme
İhfâ': Saklamak
İhrâk: Yakmak
İhsâs: Duyurmak
İhtifâl: Merasim
İhtilâc: Çapıntı
İhtilât: Karışıp Görüşmek
İhtiyâr: Seçmek
İhtizâr: Can Çekişme
İhzâr: Hazırlamak
İka': Yapma
İka'-yı Mezalim: Mezalim
Yapma
İkame: Oturma
İktifâ': Yetinme
İktihâm: Göğüs Germe, Karşı
Koyma

İktisâb: Edinme
İktitâf: Bir Sonuç Alma
İktitâf: Toplama
İl'ab: Oynatma
İltihâk: Katılma
İmtidâd: Uzayıp Gitme
İmtina':Yapmama, Geri Durma
İn'kiad: Akdetme
İnâs: Kadınlar
İndirâs: Kökten Yıkılma
İnhilâl: Çözülme
İnhizâm: Yenilme
İnkişâf: Meydana Çıkma,
Açılma
İntac: Netice Verme
İntihâ': Sona Erme
İntihâb: Seçme, Seçilme
İntisâb: Mensup Olmak
İntişâr: Yayılmak
İrâd: Getirmek, Söylemek
İrba: Çoğaltma
İrca': Eski Haline Döndürmek
İrcaf: Yalan Haber Yaymak
İrkâb: Bindirme
İrtikâb: Bir İşe Girişmek
İs'al: Ulaştırmak
İskât: Sükût Ettirme, Düşürme
İsti'mâl: Kullanma
İstîâb: İçine Sığma
İstibâhât: Mubah Görme
İsticvâb: Sorguya Çekmek
İstid'â': Dilekçe

İstidâ': Yardım İstemek	Karîb: Yakın
İstihdâf: Hedeflemek	Karin: Yakın, Hısım
İstihkar: Hakir Görmek	Karye: Köy
İstihsâl: Elde Etme	Kasvere: Yaşça Büyük
İstihzâ': Alay Etmek	Kat'î: Kesin
İstikbâl: Gelecek Zaman, Birini Karşılama	Kat'i: Kesme, Ayırma
İstikmâl: Tamamlama	Kattâl: Çok Katleden
İstikrâz: Ödünç Veya Faizle Para Alma	Kâzib: Yalancı
İstikşafat: Keşfetmeye Çalışma	Kesb-i Şiddet: Şiddetlenmiş
İstimdâd: İmdat	Kesret: Çokluk
İstinâd: Güvenme	Keşide: Çekme
İstinkâf: Kabul Etmemek	Ketebe: Kâtipler
İstirdâd: Geri Alma	Kısm-I Mütebâkî: Arta Kalan
İstivâ: Kaplama, Örtme	Kıyâm: Ayaklanma, İsyan
İşâa: Duyurma	Kurâ: Köyler
İtfâ: Bastırma	Külliyet: Çokluk
İtmâm: Tamamlama	Labüdd: Gerekli
İttihaz: Bahane Etme	Lâyemût: Ölmez
İz'ac: Rahatsız Etmek	Mâ'ada: Başka
Îzâ: Eziyet Etmek	Ma'mafih: Öyle Olmakla Beraber
Kabil: Kabul Edilen, Olabilir	Ma'rûf: Bilinen
Kâffe: Bütün	Mâ-adâ: -Den Başka
Kahkar: Katı, Sert	Mâh: Senenin On İkide Biri, Ayun Yirmi Sekiz, Yirmi Dokuz, Otuz Veya Otuz Bir Günlük Zamanı.
Kâin: Mevcut	Mahâfil: Toplantı Yeri
Kalb: Bir Halden Diğer Bir Hale Çevirme	Mahiyad: Mahiyetler, Esaslar
Kâni: Kanaat Etmek	Mahnûk: Boğularak
Kani': İnanmış	Mahrukât: Yakacak
Kâr-dân: İşbilir	Maişet: Yaşama, Ömür
Kargır: Taşla Yapılan	

Makalat: Bahisler, Söyleyişler	Menfûr: Nefret Edilen
Makhûr: Kahrolmuş	Merbût: Bağlı
Mânia: Engel	Merkum: Adı Geçen
Manidâne: Engelleyici	Mesâcid: Mescidler
Manzume: Tertipli	Mesâil: Meseleler
Maslahat-Güzâr: Elçi Namına	Mesrat: Adet Çokluğu
İşleri Yapan Vazifeli	Meşhud: Görülen
Masûn: Korunan	Meşiyet: Dilemek
Matlûb: İstek, İstenilen Şey	Meşrût: Şartlı
Mazbût: Zabt Olunmuş	Metânet: Kararlılık
Maznun: Zannedilen	Mev'ud: Söz Verilmiş
Me'mul: Beklenen	Mevâdd: Varlıklar
Me'sûre: Rivayet Edilme	Mevâki': Mevkiler
Mebânî: Binalar	Mevâki'-i Muhtelif: Muhtelif
Mebde': Başlangıç	Mevkiler
Mebdel: Başlangıç	Mevani': Engeller
Mebnî: Bir Şeye Dayanan	Mevâşî: Küçük Ve Büyükbaş
Mecrûh: Yaralı	Hayvanlar
Meczûm: Kesin Niyet Edilmiş	Mevâzî': Mevziler
Medâ: Gaye	Mevâzî'-ı Asliye: Asıl
Medâ: Nihayet	Mevziler
Mefâhir: İftihar Edilecek	Mevâzî-ı Müstahzaraya:
Mefsedet: Fesatlık	Hazırlanmış Mevziler
Mehlek: Helak	Mevkuf: Tutuklu
Mekâre: Yük Hayvanı	Mevkuf: Vakfedilmiş
Mekâtib: Mektepler	Mevrûd: Gelen
Memâlik: Memleketler	Mevsûk: İnanılır
Memâlik-i Meşgule: İşgal	Mezalim-i Vahşiyane: Vahşi
Olunmuş Memleketler	Zulüm
Memhûr: Mühürlü	Mezbuhane: Çırpınma
Menâbi': Kaynaklar	Mezbûl: Zayıf
Menâtık: Bölgeler	Mezkûr: Adı Geçen Yer
Menfî: Sürgün	

Mezrûât: Ekili Yerler
Mikreb: Çift Sürmede
Kullanılan Saban
Miyân: Arada, Ortada
Mu'tenî: İtina Eden
Mu'tezim: Giden
Muavenet: Yardım
Mufarakat: Ayrılmak
Mugayir: Ayıkırı
Mugfel: Aldatılmış
Muhadder: Tesettürlü
Müslüman Kadın
Muharrir: Yazar
Muhâsamat: Düşmanlık
Muhasımane: Düşmanca
Muhayâ: Bölünemeyen Bir
Şeyi Nöbetleşe Kullanma
Mukabil: Karşılık
Mukaddemâ: Önceden, Eski
Mukavemeti: Direnme
Mukîm: İkamet Eden
Mûmâ-İleyh: Adı Geçen
Munkalib: Değişen
Muntazır: Gözleyen, Bekleyen
Murâkabe: Denetleme
Musammim: Azimli Olan
Musavver: Tasvir Edilmiş
Museumim: Zehirleyici
Musika: Mızıkâ Gibi Ses
Çıkartan Bir Çalgı Aleti
Musirr: Israr Eden
Mutad: Alışılmış
Mutâlebât: İstekler

Mutazarrır: Zarar Gören
Mutmain: İçi Rahat Olmak
Muttasıl: Aralıksız
Muvâcehe: Yüzleşme
Muvakkat: Geçici
Muvakkit: Zaman Tayini
Muvasala: Ulaşmak, Erişmek
Muvazene: Denge
Muzmahil: Perişan Olmuş
Mü'telif: Alışık
Mü'telif: Uygun, Denk
Mübayaa: Satın Alma
Mübeccel: Yüceltilen
Mücrim: Suçlu
Müctemi': Toplu, Bir Araya
Gelmiş
Müdrık: Anlayan
Müessir: Etki Eden
Müfrede: Tek, Çok Olmayan
Müfterî: İftira Atan
Mühlik: Helak Eden
Mükâleme: Konuşma
Mülâhâza: İyice Düşünüp
Tetkik Etmek
Mülâhaza: İyice Düşünüp
Tetkik Etmek
Mülâzım: Teğmen
Mülâzım-ı Sâni: Teğmen
Mülhakat: Bir Merkeze Bağlı
Olan Yerler
Mülhem: İlham Edilme, İçine
Doğma

Münakalât: Nakiller	Müteharriken: Yakılarak
Münâkale: Taşıma, Ulaştırma	Müttekâbilen: Karşılıklı Olarak
Münker: Son Bulma	Müttekaid: Emekli
Münderic: Yer Alan	Mütemadiyen: Devamlı Surette
Münevverân: Aydınlatılmış	Mütemeddin: Medeni
Münhall: Boş Kalan	Mütesânid: Dayanma
Münhezim: Yenilmiş	Mütevakkıf: Bekleyen
Münhezimen: Yenilerek	Mütezâyid: Artan
Müntesir: Dağılan, Saçılan	Mütezelzil: Sallanan
Mürekkeb: Oluşan	Müttefikeyn: Müttefikler
Mürûr: Bir Yerden Bir Yere Geçme	Müttehid: Beraberce
Müsâdeme: Çarpışma	Müttehid: Birleşik
Müsâdif: Rastlayan	Müttehid: Birlikte
Müsâlif: Biriyle Birlikte Seyreden	Müvellid'ül-mâl: Hidrojen Gazı
Müsavât: Denklik	Müzâheret: Yardım Etme
Müsellah: Silahlı	Nahs: Uğursuzluk
Müsta'celen: Acele Olarak	Nâ-Kabil: Olamayacak
Müstahzara: Hazırlanmış	Nâkısâ: eksik
Müstel: Zırhlı	Nâkus: Hıristiyanlarda İbadet Vaktini Bildirmek Üzere Çalınan Çan
Müstenid: Bir Şeye Dayanma, Bir Şeye Delil	Namesbuk: Benzeri Görülmemiş
Müsterhim: Niyaz Eden	Namütenahi: Sonsuz
Müşârün-ileyh: Adı Geçen Kişi	Nas: İnsanlar
Müteaddid: Birden Fazla	Nâzil: İnmek
Müteallik: Alakalı	Necat: Kurtuluş
Mütebâkî: Arta Kalan	Nedâmet: Pişmanlık
Müteessif: Kederlenen	Nefy: Sürgün Etmek
Müteferrik: Çeşitli	Nehb: Yağma
Müteharrık: Parçalanan	Nısf: Yarım
Müteharrik: Yakılan	Nisâb: Asıl, Esas

Nisyân: Unutma	Sebûkbâr: Yüku Hafif,
Nokat: Noktalar	Ağırlıksız
Nümâyîş: Gösteri	Sefâin: Gemiler
Pâyâmâl: Çiğnenme	Sefîne: Gemi, Vapur
Pelîd: Pis, Murdar	Semeredâr: Verimli
Pîşdâr: Öncü	Ser-Âzâd: Başiboş
Pôst-nişîn: Tekke Şeyhi	Serkerde: Haydut
Râci: Ait	Setr: Gizleme
Radde: Derece	Setr: Hat, Saf
Râkib: Vasıtaya Binen	Sevâhil: Sahiller
Ramad: Kül	Sevkuiceyş: Birliklerin Sevk
Râsıd: Gözetleyen	İşini İdare Etme
Refi': Yüksek	Seyl: Şiddetle Gelen
Rehâ: Kurtuluş	Seylâbe: Sel Suyu
Rey'-el-ayn: Kendi Gözüyle	Sıyânet: Korunma
Görerek	Sirkat: Çalma
Rüchân: Üstünlük	Sukut: Düşürme
Rüchân-I İrade: Üstün İrade	Sulbîyyet: sertlik
Rüesâ: Reisler	Süferâ: Sefirler
Salib: Haç	Sühûlet: Kolayca
Saliben: Asarak	Sürûr: Neşeli Yer
Sânî: İkinci	Sürûr: Sevinç
Sarâhaten: Açık ve Sahih	Şâhika: Zirve
Olarak	Şakî: Haydutluk Yapan
Sarfîh: Açık, Belli	Şâki: Hiddetli Ve Şevketli
Satvet: Ezici Kuvvet	Şayi': Duyulmuş
Savlet: Saldırma	Şecaat: Yiğitlik
Savlet-i Mezbuhanê: Son	Şecat: Yiğitlik
Çırpınma, Saldırı	Şecî: Cesur
Sebât: Kararlılık	Şedîd: Şiddetli
Sebât-ı Caniyane: Canilikte	Şehâmet: Yiğitlik
Kararlılık	Şekavet: Haydutluk

Şemme: Çok Az Şey	Tahmîl: Birisine Bir Suç
Şenâat: Kötülükler	Yüklemek
Şeni': Kötü	Tahrîs: Hırslandırma
Şetâret: Şenlik	Tahşid: Yığma
Şilin: Eski İngiliz Lirasının	Takarrüb: Yanaşmak
Yirmide Biri Olan Para Birimi.	Takarrür: Karar Kılma
Şimal-ı Şarkîye: Kuzeydoğu	Takbihât: Ayıplamalar
Şirken: Ortaklaşa	Tanassur: Hıristiyanlaştırma
Şose: Çakıl Taşlı Yol	Tarassud: Gözetleme
Ta'di: Darlık Vermek	Tard: Uzaklaştırma
Ta'dîl: Aslına Zarar Vermeden	Tarh: Koyma, Düzenleme
Değiştirmek	Tarîk: Yol
Ta'lîk: Askıya Almak	Tasallut: Musallat Olmak
Taalluk: Bağlılık	Tasavvurlarını: Tasarlama
Tadâd: Sayma	Tasdî': Rahatsız Etme
Tafsilât: Etraflı Olarak	Tassur: Güçleştirme
Açıklamalar	Tathîr: Temizleme
Tafsilât-ı Mütemmîme:	Tavsîf: Vasıflandırma,
Tamamlayan Açıklamalar	Niteleme
Tahaddüs: Meydana Gelmek	Tavzîh: Açıklama
Tahammül-Fersâ: Tahammül	Tayran: Uçma
Yıpratın	Tazarru': Bir Şeye Gizlice
Taharrî: Araştırma	Yaklaşmak
Tahattur: Unutma	Tazhîr: Arkaya Atma, İhtimal
Tahdîd: Hudut Tayin Etme	Te'hîr: Geciktirme
Tahdîd: Sınırlamak	Te'lîf: Uzlaştırma
Tahdîs: Söyleme, Anlatma	Teb'id: Sürgün
Tahfif: Hafifletme	Tebdil-i Hevâ: Hava
Tahlîs: Kurtarma	Değişikliği
Tahmîd: Hamdetme	Teberruât: Bağışlar
Tahmîl: Birisine Bir Suç	Tebşir: Müjdeleme
Yüklemek	Tebyîn: Açığa Vurma

Tecdîd: Yenileme	Tesânüd: Dayanışma
Tecmi': Bir Yere Toplamak	Teslîh: Silahlandırma
Tecrîd: Ayırma	Tesniât: Uydurma
Tecvîz: Caiz Görme	Teşdîd: Şiddetlendirme
Tecziye: Cezalandırma	Teşebbüsât-ı Men'îye:
Tedâbir: Tedbirler	Engelleme Girişimleri
Tedâbir-i Mahsusa: Özel	Teşevvüş: Karışıklık
Tedbirler	Teşmîl: İçine Alma, Kapsama
Tedâfü': Defetme	Teşriî: Kanun İle Yapma
Tehâlük: Bir İşe İstekli Olarak	Tevakkuf: Duraklama
Atılama	Tevâlî: Devam Etme
Tehvîn: Kolaylaştırma	Tevdî': Bırakmak
Tekabül: Karşılık Olma,	Tevellüd: Doğma, Doğum
Karşılama	Tevfikân: Uyarak
Tekâsül: Gevşeklik	Tevsî': Genişletme
Tekmîl: Tamamlama	Tevsit: Arabuluculuk Yapma
Teksîr: Parçalama	Tevsit: Ortaya Koyma, Vasıta
Telâki: Karşılaşma	Etme
Telefat-ı Külliye: Çok Kayıp	Tevzi': Dağıtmak
Telvîsat: Kirletme, Pisletmeler	Tezâyüd: Artmak
Temâdî: Devam	Tezkâr: Hatırlama
Temâşâ: Hoşlanarak Bakma	Tezvic: Evlendirme
Temdîd: Sürdürmek	Tezvîrât: Yalan Dolan Şeyler
Temettu': Kâr	Tezyîd: Artırma
Tenkîh: Nikâhlama	Tezyîn: süsleme
Tenkîl: Uzaklaştırma, Sindirme	Tul: Boy
Tenvic: Borç Bilmek	Ubur: Geçmek, Atlamak
Tenvîr: Aydınlatma	Ukrane: Netice Alamama
Terakki: Yükselme, İlerleme	Umûr: İşler
Terâne: Nâme, Ahenk.	Uryân: Çıplak
Tereşşuhât: Sızıntı Haberler	Usât: Asiler
Tes'id: Tebrik Etme, Sevinç	

Ümerâ-yı Askeriye: Yüksek	Vesait-i Nakliye: Nakliye
Rütbeli Askerlere Verilen Ad	Vasıtaları
Üserâ: Esirler	Vusula: Ulaşma
Üstâd: Ustaca	Vürûd: Gelme, Geliş
Vâki': Gerçekleşen	Yave: Yaygara
Vârid: Gelen	Yevm: Bir Gün
Vâridât: Gelir, Kâr	Zahâir: Zahireler
Vâsıl: Ulaşan	Zâhib: Zanna Kapılmak
Vâsi': Geniş, Bol	Zamm: Ekleme, Artırma
Vaz'-ı Yed: El Koymak	Zayıat-i Azami: En Fazla
Vazâif: Vazifeler	Kayıp
Vâzıh: Açık, Belli	Zevâl: Güneşin Batmaya
Vazîa: Adi, Bayağı	Doğru Dönmesi Anı
Vazyid: Yerleştirme	Zevât: Şahıslar
Velvele: Gürültü	Zî-Hayat: Canlı
Vesâik: Vesikalar	Zîr ve Zîr: Altüst
Vesâik-i Resmîye: Resmî	Zîr: Aşağı
Belgeler	Zîrüzeber: Alt Üst
	Zükûr: Erkekler

KAYNAKÇA

I. ARŞİV KAYNAKLARI

I.1. TBMM Mikrofilm Arşivi.

I.2. Kastamonu İl Halk Kütüphanesi Arşivi.

II. MÜRACAAT ESERLER

DEVELLİOĞLU, Ferit; *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara, 2002.

SAMİ, Şemsettin; *Kâmûs-ü Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul, 2010.

PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimler Sözlüğü*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2004.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2012.

III. RESMÎ KAYNAKLAR

Meclis-i Mebusan Zabıt Ceridesi, Devre: 1, C. 3, TBMM Basımevi, Ankara, 1982.

TBMM GCZ, Devre: 1, C. 1, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara, 1985.

TBMM, ZC, Devre: 1, C. 2, TBMM Basımevi, Ankara, 1981.

TBMM, ZC, Devre: 1, C. 4, TBMM Basımevi, Ankara, 1981.

TBMM, ZC, Devre: 1, C. 8, TBMM Basımevi, Ankara, 1945.

TBMM, ZC. Devre: 1, C. 24, TBMM Matbaası, Ankara, 1960.

TBMM, ZC, Devre: 1, C. 12, TBMM Matbaası, Ankara, 1958

TBMM, ZC, Devre: 2, C. 2, TBMM Matbaası, Ankara, 1961.

IV. SÜRELİ YAYINLAR

IV.1. Gazete

Açıksöz Gazetesi

V. BELGESEL ESERLER

ATATÜRK, Mustafa Kemal; *Nutuk*, II, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1969.

- ATATÜRK, Mustafa Kemal; *Nutuk*, III, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1969.
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, I, TTK Yayınları, Ankara 1997.
- Atatürk'ün Tamim, Telgraf ve Beyannameleri IV*, TTK Yayınları, Ankara 1991.
- Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi I, Mondros Mütârekesi ve Tatbikâtı*, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1999.
- Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, İdari Faâliyetler* (15 Mayıs 1919– 2 Kasım 1923), VII, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1975.
- Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi, II, III. Ks.*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1966.
- Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi, II, VI. Ks.*, IV. Kitap, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1969.
- Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi, II, V.Ks.*, II. Kitap, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1995.
- Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi, II, VI. Ks.*, II. Kitap, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1995.
- Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi, II, VI. Ks.*, III. Kitap, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1995.
- Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi, II, IV. Ks.*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1973.
- Genelkurmay Başkanlığı, *Türk İstiklâl Harbi, Batı Cephesi, II, VI. Ks.*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1995.
- Genelkurmay Başkanlığı, *Türk Tarihi İçinde Atatürk ve Cumhuriyet*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2001.

VI. ARAŞTIRMA ESERLER

- AÇIKSÖZCÜ, Hüsni; *İstiklâl Harbinde Kastamonu*, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, 1933.
- AĞAOĞLU, Samet; *Kuvayı Milliye Ruhu*, Kaynak Yayınları, İstanbul 1999.

- AKGÜN, Seçil; “Mudanya Silah Bırakışmasında Yabancı Temsilciler”, *70.Yılında Mudanya Mütârekesi ve Uluslararası Sonuçları, Bildiriler*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa 1993.
- AKIN, Veysi; *Trakya'nın Türklere Devir Teslimi*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1996.
- AKIZ, Metin; *Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi (1920-1923)*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2006.
- AKKILIÇ, Yılmaz; *Kurtuluş Savaşı'nda Bursa*, Bursa Kültür Sanat Turizm Vakfı Yayınları, Bursa, 1997.
- AKMAN, Eyüp; *Açıksöz Gazetesi'ne Göre Kastamonu İstiklâl Mahkemeleri*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2005.
- AKŞİN, Sina; *İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadelede Mutlakiyete Dönüş (1918-1919)*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1992.
- AKŞİN, Sina; *Kısa Türkiye Tarihi*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2009.
- ALTINAL, Şengül; *Basının Kamuoyu Oluşturma İşlevine Örnek Olarak: Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi(1920-1934)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1992.
- APAK, Rahmi; *İstiklâl Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu*, TTK Basımevi, Ankara, 1990.
- APAK, Rahmi; *Yetmişlik Bir Subayın Hatıraları*, TTK Yayınları, Ankara, 1988.
- ARABACI, Caner; *Konya Basın Tarihi*, Palet Yayınları, Konya, 2009.
- ARI, Betül; *Atatürk, Basın ve Minber Gazetesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008.
- ARI, Oğuz; *İzmir'de Kitle Haberleşmesi*, Sosyal Bilimler Derneği Yayınları, Ankara, 1972.

- ARIKAN, Zeki; *Mütâreke ve İşgal Dönemi İzmir Basını (30 Ekim 1918- Eylül 1922)*. TTK Basımevi, Ankara, 1989.
- ARMAOĞLU, Fahir; *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi*, Alkım Yayınevi, İstanbul, 2004.
- ARSLAN, Ali; *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Rum Basını*, Truva Yayınları, İstanbul, 2005.
- ARSLANOĞLU, Osman Oğuzhan; *Nasrullah Kadı ve Kastamonu Kent Tarihindeki Yeri*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2011.
- ATAY, Falih Rıfki; *Çankaya*, Pozitif Yayınları, İstanbul, 2004.
- AVANAS, Ahmet; *Millî Mücadele'de Konya*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1998.
- AYAN, Esra; *H. 1330/M. 1912 Tarihli Erciyes Gazetesi'nin 30-42. Sayıları (Transkripsiyon ve Değerlendirmesi)*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2006.
- AYBARS, Ergün; *İstiklal Mahkemeleri*, Zeus Kitabevi, İzmir, 2006.
- AYBARS Ergün; *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I*, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1984.
- AYDEMİR, Şevket Süreyya; *Tek Adam*, II, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2007.
- AYDIN, Nurhan; "İstiklal Savaşında Atatürk'ün Stratejisi", İlk Adımdan Cumhuriyet'e Milli Mücadele Sempozyumu Bildirileri, (Editör: Osman Köse), Step Ajans, İstanbul, 2008.
- AYDINEL, Sıtkı; *Güneybatı Anadolu'da Kuva-yi Milliye Harekâtı*, Vadi Yayınları, Ankara, 2008.
- AYHAN, Bünyamin; *Atatürk ve Basın*, Palet Yayınları, Konya, 2009.
- AYKUT, Fahri; *İstiklâl Savaşı'nda Kütahya ve Eskişehir Muharebeleri*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2006.
- BARAN, Tülay Alim; *Vasıf Çınar ve İzmir'e Doğru Gazetesi Yazıları*, Arma Yayınları, İstanbul, 2001.

- BASTEM, Murat; *Büyük Taarruz'da Hava Muharebeleri*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar, 2010.
- BAŞKAN, Hatice; *Türk Basınının Fransız İşgali Altındaki Maraş'ı İşlemesi (15 Eylül 1919-11 Şubat 1920)*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş, 2006.
- BAYIN, Bilgen; *Millî Mücadele Döneminde Edirne (1918-1922)*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2005.
- BAYKAL, Hülya; *Türk Basın Tarihi (1831-1923)*, Afa Matbaacılık, İstanbul, 1994.
- BELEN, Fahri; *Türk Kurtuluş Savaşı, Askerî, Siyasî, Sosyal Yönleriyle*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1983.
- BIYIKLIOĞLU, Tevfik; *Trakya'da Millî Mücadele*, I, TTK Yayınları, Ankara, 1955.
- BİLGİ, Nejdet; "Millî Mücadele'nin Başlarında İstanbul'da Yayınlanan Türk Dünyası Gazetesi", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C. 10, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir, 1995.
- BİLGİ, Nejdet; "Mütâreke Döneminde İsmail Hâmi (Danışmend) Tarafından Yayınlanan Memleket Gazetesi", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C. 8, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir, 1992.
- BULĞU, Sefer; *Açıksöz Gazetesinin 1920-1921 Yıllarına Ait Konu Başlıklarının Fihristi*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2001.
- BULUT, Hüseyin; *İstikbâl Gazetesi Dizini (1921-1923)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 1994.
- CEBESOY, Ali Fuat; *Millî Mücadele Hatıraları*, Temel Yayınları, İstanbul, 2000.

- CEYLAN, Abdullah; *Sırat-ı Müstakim ve Sebilürreşat Mecmuaları Fihristi*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1991.
- COŞAR, Ömer Sami; *Millî Mücadele Basını*, Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, İstanbul, 1964.
- COŞKUN, Alev; *Kuvayı Milliye'nin Kuruluşu*, Yenigün Haber Ajansı Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- COŞKUN, Alev; *Samsun'dan Önce Bilinmeyen 6 Ay İşgal, Hüzün, Hazılık*, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul, 2011.
- ÇAKIR, Hamza; *Osmanlıda Basın İktidar İlişkileri (Azınlık Basını, Türkçe Basın, Dış Basın)*, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2002.
- ÇAKMAK, M. Ali; “Ali Çetinkaya”, *Kurtuluş Savaşı'na Yön Verenler*, Gazi Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1994.
- ÇALIŞLAR, İzzettin; *İstiklâl Savaşı Hatıraları Sakarya Meydan Muharebesi'nde 1 inci Grup*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2006.
- ÇALIŞLAR, İzzettin; *İstiklâl Savaşı Hatıraları, Gediz, Kütahya ve İkinci İnönü Muharebeleri'nde 6linci Tümen*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2006.
- ÇALIŞLAR, İzzettin; *Sakarya'dan İzmir'e Kadar 1 inci Kolordu*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2007.
- ÇERKEZ ETHEM'İN ANILARI, Nokta Kitap Yayınları, İstanbul 2008.
- ÇİFTÇİ, Fazıl; *Mahallî Basın Işığında Milli Mücadelede Kastamonu ve Çevresi, C. 1*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Kastamonu, 2006.
- DEMİR, Ömer; *Öğüt (Tahlilî Fihrist – İnceleme – Metin)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2007.
- DEMİRCİOĞLU, Aziz; *100 Yıllık Kastamonu Basını 1872-1972*, Doğrusöz Matbaası, Kastamonu, 1973.
- DOĞANAY, Rahmi; *Millî Mücadele'de Karadeniz (1919-1922)*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2001.

- DÖNMEZ, Cengiz; *Millî Mücadeleye Karşı Bir Cemiyet: İngiliz Muhipler Cemiyeti*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1999.
- DUMAN, Hasan; *Osmanlı-Türk Süreli Yayınları ve Gazeteleri (1828-1928) I*, Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı, Ankara, 2000.
- ERDEM, Nilüfer; *Yunan Tarihçiliğinin Gözüyle Anadolu Harekâtı 1919-1923*, İstanbul Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Basılmış Doktora Tezi, İstanbul, 2009.
- ERDOĞAN, Mubahat, *Millî Mücadele'de Kütahya ve Çevresindeki Savaşlar*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2006.
- EROĞLU, Hamza; *Türk İnkılâp Tarihi*, Mili Eğitim Basımevi, Ankara, 1982.
- ERSAYDI, Alper; *Alemdar Gazetesine Göre Mütâreke Dönemi Başında İttihatçılar ve İttihatçılık*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.
- ERTUĞ, Hasan Refik; *Basın ve Yayın Hareketleri Tarihi, C. I*, Yenilik Basımevi, İstanbul, 1970.
- ESKİ, Mustafa; *Mustafa Necati Bey'in Kastamonu'daki Çalışmaları*, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1990.
- ESKİ, Mustafa; *Cumhuriyet Dönemi'nde Bir Devlet Adamı Mustafa Necati*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1999.
- ESKİ, Mustafa; *Hüsnü Açıksöz'ün Makaleleri*, Önder Matbaacılık, Ankara, 2008.
- ESKİ, Mustafa; *İsmail Habib Sevük'ün Açıksöz'deki Yazıları 1921-1922*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1998.
- ESKİ, Mustafa; *Kastamonu Basınında Millî Mücadele'nin Yankıları*, TTK Yayınları, Ankara, 1995.

- ESKİ, Mustafa; *Kurtuluş Savaşı'nda Yunanlılar ve Anadolu Rumları Üzerine Makaleler (Açıksöz Gazetesi)*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1999.
- ESKİ, Mustafa; *Millî Mücadele'de Mehmet Akif Kastamonu'da*, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1983.
- FEYZİOĞLU, Turhan; *Atatürk Yolu*, TTK Yayınları, Ankara, 1987.
- GALANTİ, Avram; *Türkler ve Yahudiler Tarihi*, Tan Matbaası, İstanbul, 1947.
- GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE POSTA*, PTT Genel Müdürlüğü, Ankara, 2007.
- GERÇEK, Selim Nüzhet; *Türk Matbuatı*, (Derleyen: Ali Birinci), Gezin Kitapevi, Ankara, 2002.
- GİRGİN, Atilla; *Cumhuriyet Döneminde Türkiye'deki Yerel Basının Gelişmesi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1997.
- GÖRGÜLÜ, İsmet; *On Yıllık Harbin Kadrosu 1912-1922*, TTK Yayınları, Ankara, 1993.
- GÜLMEZ, Nurettin; *Kurtuluş Savaşı'nda Anadolu'da Yenigün*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1999.
- GÜNER, Zekâî; KABATAŞ, Orhan; *Millî Mücadele Dönemi Basını ve Beyannameleri*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1990.
- GÜNER, Zekâî; *Millî Mücadele Başlarken Kamuoyu (Basın, Siyasi Partiler, Cemiyetler)*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1999.
- GÜNEŞ, İhsan; *Birinci TBMM'nin Düşünce Yapısı (1920-1923)*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2007.
- GÜRAN, Ali Ergin; *Kuva-yı Seyyareden Kuva-yı Milliye'ye Yeni Dünya (Seçmeler)*, Katkı Yayınları, İstanbul, 1976.
- GÜREL, Makbule; *Mütâreke Döneminde Minber Gazetesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2003.

- GÖKÇEN, Salim; *Türkiye’de Rum-Yunan Vahşet ve Terörü*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- HAYTA, Necdet; *Tarih Araştırmalarına Kaynak Olarak Tasvir-i Efkâr Gazetesi (1278/1862-1286/1869)*, TTK Basımevi, Ankara, 2002.
- İŞİK, Tevfik; *Anadolu Ajansı ve Türk Medyasına Katkısı (Yazılı Basın 2005 Yılı Değerlendirmesi)*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2006.
- İLGÜREL, Mücteba; *Millî Mücadele’de Balıkesir Kongreleri*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1999.
- İNAL, Necmi; *Türkiye Cumhuriyeti Trakya Kara Sınırları*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.
- İNÖNÜ, İsmet; *Hatıralar*, (Yayına Hazırlayan: Sabahattin Selek), Bilgi Yayınevi, Ankara, 2006.
- İNUGUR, M. Nuri; *Basın ve Yayın Tarihi*, Der Yayınları, İstanbul, 2005.
- İSKİT, Server R.; *Türkiye’de Neşriyat Hareketleri Tarihine Bir Bakış*, Devlet Basımevi, İstanbul, 1939.
- İSKİT, Server; *Türkiye’de Matbuat İdareleri ve Politikaları*, Başvekâlet Basın ve Yayın Umûm Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1943.
- İSTİKLAL HARBİ’MİZDE PTT*, Ptt Genel Müdürlüğü, Ankara, 2009.
- JAESCHKE, Gotthard; *Türk Kurtuluş Savaşı Kronolojisi*, TTK Yayınları, Ankara, 1989.
- KABACALI, Alpay; *Başlangıçtan Günümüze Türkiye’de Basın Sansürü*, Gazeteciler Cemiyeti Yayını, İstanbul, 1990.
- KANSU, Mazhar Müfit; *Erzurum’dan Ölümüne Kadar Atatürk’le Beraber*, II, TTK Yayınları, Ankara, 1997.

- KARAL, Enver Ziya; *Birinci Cihan Harbi'nden Lozan Muahedesine Kadar Türkiye'nin Siyasi Olayları*, Yeni Türkiye Yayınları, İstanbul, 1959.
- KAVAKLI, Nurhan; *Bir Gazetenin Tarihi*, Aksam, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2005.
- KAYA, Erol; *Mustafa Kemal Atatürk'ün İlk Gazetesi Minber*, Ebabil Yayıncılık, Ankara, 2007.
- KAYA, Halit; *Refet Bele'nin Askerî ve Siyasi Hayatı (1881-1963)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Basılmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008.
- KAYABAL, Hacı; *Belgelerle Mudanya Mütârekesi'nin Bilinmeyen Yönleri*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2011.
- KILAĞIZ, Nuran; *Türk Siyasî Hayatında 1965 Seçimleri*, Berikan Yayınevi, Ankara, 2007.
- KİLİ, Suna; *Türk Devrim Tarihi*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2006.
- KOLOĞLU, Orhan; *Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi*, Pozitif Yayınları, İstanbul, 2006.
- KOLOĞLU, Orhan; *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Basın*, İletişim Yayınları, İstanbul, 1994.
- KÖPRÜLÜOĞLU, Adem; *Kastamonu Vilayet Gazetesinde Milli Mücadelenin Yansımaları*, İstanbul Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.
- KÖSTÜKLÜ, Nuri; *Millî Mücadele'de Denizli, Isparta ve Burdur Sancakları*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1999.
- KÖYLÜ, Murat; *1919-1922 Döneminde Türk Ordusu İkmal Sistemi İle Yunan İkmal Sisteminin Karşılaştırılması*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Basılmamış Doktora Tezi, İzmir, 2006.

- KÜMBÜL, Bengi; *Tercüman-ı Hakikat Gazetesine Göre Osmanlı Ermenileri (1914-1918)*, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2005.
- KÜRKÇÜOĞLU, Ömer; *Türk-İngiliz İlişkileri (1919-1926)*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi, Ankara, 1978.
- LEWİS, Bernard; *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, Çeviren Metin Kıratlı, TTK Yayınları, Ankara, 2000.
- MANGO, Andrew; *Atatürk Modern Türkiye'nin Kurucusu*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2007.
- MİLLÎ MÜCADELE TARİHİ I*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005.
- MÜDERRİSOĞLU, Alptekin; *Kurtuluş Savaşı Malî Kaynakları*, Maliye Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1974.
- MÜJDECİ, Mustafa; *Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'nde Cumhuriyet Fikri, Oluşumu Gelişimi, (1920-1924)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara, 2008.
- MÜMTAZ ŞÜKRÜ EĞİLMEZ'İN HATIRALARI*, Milli Mücadele'de Bursa, Tercüman Yayınları, İstanbul, 1981.
- MÜTERCİMLER, Erol; *Bu Vatan Böyle Kurtuldu*, Alfa Yayınları, İstanbul, 2006.
- ORAL, Fuat Süreyya; *Cumhuriyet Basın Tarihi 1923-1973*, Sanayî Nefise Matbaası, Ankara, 1973.
- ORAL, Fuat Süreyya; *Türk Basın Tarihi 1919-1965*, Doğu Matbaacılık, Ankara, 1968.
- ORAN ARSLAN, Nebahat; *Birinci Dünya Savaşında Türkiye'deki Rus Savaş Esirleri*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- ÖNDER, Mehmet; *Millî Mücadelenin Yanında ve Safında Öğüd Gazetesi*, Güven Matbaası, Ankara, 1986.
- ÖZALP, Kazım; *Millî Mücadele 1919-1922*, TTK Basımevi, Ankara, 1988.

- ÖZÇELİK, İsmail; *Milli Mücadele’de Anadolu Basınında Güney Cephesi*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2005.
- ÖZGEN, Özden; *Kurtuluş Savaşı’nda İznik Cephesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2007.
- ÖZKAYA, Yücel; *Milli Mücadele’de Atatürk ve Basın (1919-1921)*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2007.
- ÖZTOPRAK, İzzet; *Kurtuluş Savaşında Türk Basını*, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara, 1981.
- ÖZTOPRAK, İzzet; *Türk ve Batı Kamuoyunda Milli Mücadele*, TTK Yayınları, Ankara, 1989.
- PEHLİVANLI, Hamit; *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Askeri Polis Teşkilâtı*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1992.
- PTT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, *Geçmişten Günümüze Posta*, Ankara, 2007.
- SALIŞIK, Selahattin, *Kurtuluş Savaşı’nın Gizli Örgütü Mim Mim Grubu*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1999.
- SARIHAN, Zeki; *Kurtuluş Savaşı Günlüğü*, III, TTK Yayınları, Ankara, 1995.
- SARIHAN, Zeki; *Kurtuluş Savaşı Kadınları*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2007.
- SELEK, Sabahattin; *Anadolu İhtilâli*, I-II, Kastaş Yayınları, İstanbul, 1987.
- SELEK, Sabahattin; *Milli Mücadele (Ulusal Kurtuluş Savaşı)*, II, Örgün Yayınları, İstanbul, 1982.
- SONYEL, Salahi. R; *Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika*, I, TTK Yayınları, Ankara, 1995.
- SOYSAL, İsmail; *Türkiye’nin Siyasal Antlaşmaları*, I, 1920-1945, TTK Yayınları, Ankara, 2000.
- SÖYLEMEZ, Faruk; *Açıksöz Gazetesinin Milli Mücadele’ye Katkısı*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1987.

- SÜRMEĒĒ, Serpil; *Milli M¼cadele'de Tekâlif-i Milliye Emirleri*, Atat¼rk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1998.
- S¼T, Rasim; *İzmir'in İşgalinden Sakarya Meydan Muharebesi Sonuna Kadar (1919–1921) Batı Cephesi İkmal Sistemi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstit¼s¼, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon, 2008.
- ŞAPOLYO, Enver Behnan; *T¼rk Gazeteciliği Tarihi Her Y¼n¼yle Basın*, G¼ven Matbaa, Ankara, 1971.
- ŞİMŞİR, Bilal N.; *İngiliz Belgelerinde Atat¼rk (1919-1938)*, IV, TTK Yayınları, Ankara, 1984
- ŞİRİN, Funda Selç¼k; *Falih Rifkı Atay (1893-1950)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstit¼s¼, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara, 2009.
- TANSEL, Selahattin; *Mondros'tan Mudanya'ya Kadar I*, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1973.
- TAŞ, Necati Fahri; *Erzincan M¼tarekesi ve Brest-Litovsk*, Özyurt Matbaacılık, Ankara, 1995.
- TAŞ, Necati Fahri; *Nureddin Paşa ve Tarihi Gerçekler*, Nehir Yayınları, İstanbul, 1997.
- TEKELİ, Safa; *Atat¼rk ve Anadolu Ajansı*, Anadolu Ajansı Yayınları, Ankara, 2005.
- TEPE, Cemal; *Milli M¼cadele D¼nemi Anadolu Basını (1918–1923)*, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstit¼s¼, Basılmamış Seminer Çalışması, 2010.
- TOPUZ Hıfzı; *II. Mahmut'tan Holdinglere T¼rk Basın Tarihi*, Remzi Kitapevi, İstanbul, 2003.
- TOPUZ, Hıfzı; *100 Soruda T¼rk Basın Tarihi*, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1973.
- T¼KİN, Firuzan H¼srev; *Basın Ansiklopedisi*, Kulen Basımevi, İstanbul, 1973.
- T¼RKER, Hasan; *T¼rk Devrimi ve Basın 1922-1925*, Dokuz Eyl¼l Yayınları, İzmir, 2000.

- TÜRKGELDİ, Ali Fuad; *Mondros ve Mudanya Mütarekeleri*, Türk Devrim Tarihi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1948.
- TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİ I, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2009.
- ULUSUOY, Mümtaz; *İstiklâl Harbinde 2 nci Kolordu*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2006.
- URAL, Selçuk; *Mondros Mütarekesi ve Doğu Vilayetleri*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- UZUN, Zübeyir; *Milli Mücadele’de Çerkez Ethem ve Kuva-yı Seyyare’nin Faaliyetleri (1919–1920)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2008.
- VANDEMİR, Baki; *Türk İstiklâl Savaşı’nda Sakarya’dan Mudanya’ya*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2006.
- VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet; *İlk Meclis ve Milli Mücadele’de Anadolu*, Çağdaş Yayıncılık, İstanbul, 1990.
- YALÇIN, E. Semih; *Atatürk’ün Millî Dış Siyaseti*, Berikan Yayınevi, Ankara, 2009.
- YAŞAR, Muammer; *Anadolu’da İlk Türk Gazetesi (Envâr-ı Şarkıyye)*, TTK Basımevi, Ankara, 1971.
- YEL, Selma; *Yakup Şevki Paşa ve Askerî Faaliyetleri*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2002.
- YETKİN, Çetin; *Türkiye’de Yunan Vahşeti*, Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Yayınları, Antalya, 2006.
- YILMAZ, M. Serhat; *II. Meşrutiyet Devri Kastamonu Basın Tarihi (1908-1918)*, Berikan Yayınevi, Ankara, 2008.
- YİRSUTİMUR, Dilşad; *Zonguldak Basın Tarihi (1923-2007)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2008.

VII. MAKALELER

- AKIN, Veysi; “Mudanya Mütarekesi ve Trakya’nın Kurtuluşu”, *Türkler Ansiklopedisi*, C.16, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002. s. 219-229.
- AKKUŞ, Turgay; “Kurtuluştan Sonra Bursa’da Yayınlanan Gazete; Ertuğrul”, *Bursa Araştırmaları Kent Tarihi ve Kültür Dergisi*, Bursav Yayınları, C. 1, (Mayıs 2003), s. 11-27.
- ARI, Kemal; “Atatürk’ün Yazarlığı ve Gazeteciliği”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, C. 5, S. 13, 2006, s. 3-23.
- AYBARS, Ergün; "Mudanya Mütarekesi'nin İngiliz Basımında Etkisi", *70.Yılında Mudanya Mütarekesi ve Uluslararası Sonuçları, Bildiriler*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa, 1993, s. 65-79.
- BERBER, Engin; “Kurtuluştan Sonra İzmir’de Yunan İşgal Dönemine Tepkiler”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, S. 8, C. 3, (Mart 1987), s. 443-460.
- BIYIK, Asım; “Türk İstiklal Harbi, Sakarya Meydan Muharebesi (23 Ağustos-13 Eylül 1921)”, *Askerî Tarih Belgeleri Dergisi*, C. 42, S.96, Ankara, 1993.
- BULUT, Hüseyin; “Anadolu Basımında İstikbâl Gazetesi”, *Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 23, Erzurum, 2004, s.263-273.
- ÇAPA, Mesut; “Milli Mücadele Döneminde İstikbal Gazetesi”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, C. 3, S.10, 1992, s. 135-168.
- ESKİ, Mustafa; “Kastamonu’da Yapılan İlk Kadın Mitingi”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 9, S. 27, (Temmuz-Kasım 1993), s. 653-662.
- ESKİ, Mustafa; “Kazım Karabekir Paşa’nın Kastamonu’dan Geçışı”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 11, S. 32, (Temmuz 1995), s. 433-441.

- ESKİ, Mustafa; “Mütareke Sonrasında Kastamonu'ya Gelen Önemli Kişiler”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 15, S. 45, (Kasım 1999), s. 1039-1089.
- FINDIKOĞLU, Ziyaeddin Fahri; “XIX. Asırda Türkçe Matbuat ve Osmanlı”, *Yıldız Gazeteleri, Gazetecilik Enstitü Dergisi*, Sayı: 2, (Kasım 1961), s. 115-141.
- İSLAM, İbrahim, “Millî Mücadele’ye Muhalif Bir Gazete: “Ferdâ”, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.12, Y. 2009, s. 158-174
- GÖKÇEN, Salim; “Dogmatik Yunan Paranoyası "Anadolu'da Rum Soykırımı"”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* S. 31, Erzurum, 2006, s. 73-92.
- KAYA, Erol; “Milli Mücadele’de İzmir’e Doğru Gazetesi”, *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 3/1, (Winter 2008), s. 296-314.
- KELEŞYILMAZ, Vahdet; “Bir Kuva-yı Milliye Gazetesine Göre Türk Barışı ve İngiltere”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, C. 3, S. 12, Y. 1993, s.249-264.
- KILAVUZ, Nuran; “Kahramanlıktan Vatan Hainliğine, Çerkez Ethem, Kuvve-i Seyyare’nin Teşkili ve Tasfiyesi”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.21, S. 1. Elazığ, Y. 2011, s. 273- 288.
- ÖZÇELİK, Mücahit; “Açıksöz Gazetesinde Sakarya Savaşı”, *Tarihin Peşinde -Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S. 6, Y. 2011, s. 195-214.
- ÖZKAYA, Yücel, “Milli Mücadele Başlangıcında Basın ve Mustafa Kemal Paşa’nın Basınla İlişkileri ”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C.1,S.3, Ankara, 1985, s. 871–911.

- SÖYLEMEZ, Faruk; “Millî Mücadelede Kastamonu Basını”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Dergisi Atatürk Yolu*, C. III, S. 12, Ankara, 1993, s. 411-416.
- TAŞ, Necati Fahri; "İzmir'in Kurtuluşu Sonrasında Gelişen Hâdiseler", *Askerî Tarih Bülteni Dergisi*, S. 41, Ankara, 1996, s. 59-66.
- TAŞ, Necati Fahri; “Mondros Mütarekesi Sonrasında Anadolu'nun Görünümü”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, S. , C. 13, (Kasım 1997), s. 725-759.
- TAŞ, Necati Fahri; “Osmanlı Devleti'nde Azınlık Cemiyetlerinin Kurulması ve Bulgar İttihâd-ı Muallimîn Cemiyeti”, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, IV, S. I, Y. 2002. s. 65-87.
- TAŞ, Necati; “Millî Mücadele Döneminde Rum Ayaklanması”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 12. S. 34, (Mart 1996), s. 87-101.
- TEVETOĞLU, Fethi; “Atatürk'le Okyar'ın Çıkardıkları Gazete: Minber”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 5, S. 13, 1988, s. 180-193.
- UCA, Alaattin; “Erzurum'da Millî Mücadele Döneminde Yayınlanan Albayrak Gazetesi'ndeki İlânlar”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 42, Erzurum 2010, s. 259-282.
- ULUSAN ŞAHİN, Şayan; “Bazı Arşiv Belgelerinde ve Ahenk Gazetesi'nde Çin-Japon Savaşı (1894-1895)”, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 1, S. 2, 2003, s. 79-91.
- URAL, Selçuk; “Ali Galip Olayı'nın Millî Mücadele Taraftarı Gazetelerdeki (İrade-i Milliye ve Albayrak) Yankıları”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S. 29-30, Y. 2002, s. 159-174.
- URAL, Selçuk; “Millî Mücadele'de Yunanlılaştırma Hareketi'nin Siyasi Kolu: Yunan Fevkalade Komiserliği”, *Atatürk*

Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S. 18,
Y. 2001, s. 309-319.

YALÇIN, E. Semih; “Mütareke Döneminde Mustafa Kemal Paşa'nın
İstanbul'daki Faaliyetleri (30 Ekim 1918-16 Mayıs' 1919)”
Ankara Üniversitesi, Tarih Araştırmaları Dergisi, C.17, S. 28,
Y.1992, s. 173-206.

YAVUZ, Nurcan; “Doğu Anadolu'daki Ermeni Mezaliminin Brest -
Litovsk Barış Görüşmelerinde Protestosu”, *Ankara Üniversitesi
Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, C. 4, S.
15, Y. 1995, s. 381-406.

YAZICI, Nesimi; “Hasan Basri (Çantay) ve Ses Gazetesi”, *Ankara
Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu
Dergisi*, C. 3, S. 12, Y. 1993, s. 431-445.

YEL, Selma; “Yakup Şevki Paşa'nın Erzurum'dan Ayrılışının
Sebepleri ve İstanbul İle Ankara Arasında İrtibât Tesis Etmeye
Çalışması”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve
Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 3, Y. 1991, s. 379-387.

Tablo-1 Açıksöz Gazetesine Göre Şehit Olan Türk ve Müslümanlar

İl	Kadın	Erkek	Cinsiyeti Yazılmayan	Toplam
Afyon	1		3	4
Aydın		28	587	615
Balıkesir			6	6
Bilecik	84	26	66	176
Bolu			3	3
Bursa	15	25	30	70
İzmir	3	17	372	392
Kocaeli			1.499	1.499
Konya			2	2
Kütahya			1	1
Manisa	2	9	27	38
Sakarya	4	7		11
Uşak	2		13.488	13.490
Genel Toplam	111	112	16.084	16.307

Tablo-2 Açıksöz Gazetesine Göre Yaralanan Türk ve Müslümanlar

İl	Kadın	Erkek	Cinsiyeti Yazılmayan	Toplam
Afyon	2			2
Bilecik	4	23		27
Bursa			25	25
İzmir			8	8
Kocaeli			151	151
Manisa			3	
Sakarya	13			13
Genel Toplam	19	23	187	229

Tablo-3 Açıksöz Gazetesine Göre Tevkif, Taciz, Hapis ve Tehcire Maruz Kalan Türk ve Müslümanlar

İl	Kadın	Erkek	Cinsiyeti Yazılmayan	Toplam
Aydın			11	11
Balıkesir			428	428
Bilecik			492	492
Bursa			801	801
Çanakkale			3	3
Eskişehir			213	213
İzmir	4	84	231	319
Kocaeli			844	844
Kütahya			50	50
Manisa			313	313
Sakarya			99	99
Uşak			3.210	3210
Genel Toplam	4	84	6.695	6.783

Tablo-4 Açıksöz Gazetesine Göre Gasp Edilen Paralar

İl	Lira	Altın Lira
Afyon	2.512	2.032
Aydın	54.000	
Bilecik	1.958.998	
Denizli		430
İzmir	42.500	
Kocaeli	155.000.000	
Sakarya	50.000	
Genel Toplam	157.108.010	2.462

Tablo-5 Açıksöz Gazetesine Göre Gasp Edilen Hayvanlar

İl	Büyükbaş Hayvan	Küçükbaş Hayvan
Afyon	3.596	24.182
Aydın	100	4.000
Bilecik	815	2.110
Genel Toplam	4.511	30.292

Tablo-6 Açıksöz Gazetesine Göre Gasp Edilen Zahireler

İl	Büyükbaş Hayvan	Küçükbaş Hayvan
Afyon	3.596	24.182
Aydın	100	4.000
Bilecik	815	2.110
Genel Toplam	4.511	30.292

Tablo-7 Açıksöz Gazetesine Göre Yakılan Bina vb Gayrimenkuller-1

İl	Köy	Hane	Okul ve Medrese	Cami
Afyon	5	378		
Aydın	17			
Bilecik	1	3.675	8	37
Bursa	14	2.838	14	47
Çanakkale	1			
Denizli	1			
Eskişehir	4			
İzmir	383			1
Kocaeli	2			
Manisa	81	2.273	1	10
Muğla	1			
Sakarya	2			
Uşak	6	8.132	2	199
Genel Toplam	518	17.296	25	294

Tablo-8 Açıksöz Gazetesine Göre Yakılan Bina vb Gayrimenkuller-2

İl	Dükkân	Samanlık	Fırın	İstasyon	Fabrika	Kahvehane	Tarla
Aydın							20.000m2
Bilecik	926	30	10		21		
Bursa	40		1			40	
Denizli				1			
Eskişehir				1			
Uşak	869		1			10	
Genel Toplam	1.835	30	12	2	21	50	20.000m2

Tablo-9 Açıksöz Gazetesine Göre Ölen Yunan Askerleri

İl	Er	Rütbeli	Rütbesi Yazılmayan	Toplam
Afyon			130	130
Aydın	80	274	13	367
Balıkesir			300	300
Bursa	49	1	8	58
Denizli			100	100
Eskişehir			183	183
Kocaeli			685	685
Konya			430	430
Sakarya			700	700
Uşak			44	44
İnönü Muharebeleri'nde			18.000	18.000
Sakarya Muharebesi'nde			16.000	16.000
Genel Toplam	129	275	36.593	36.997

Tablo-10 Açıksöz Gazetesine Göre Yaralanan Yunan Askerleri

İl	Er	Rütbeli	Rütbesi Yazılmayan	Toplam
Aydın			100	100
Uşak			50	
İnönü Muharebeleri'nde			10.000	10.000
Sakarya Muharebesi'nde			30.000	30.000
Genel Toplam			40.150	40.150

Tablo-11 Açıksöz Gazetesine Göre Esir Düşen Yunan Askerleri

İl	Er	Rütbeli	Rütbesi Yasılmayan	Toplam
Afyon			5	5
Bursa	2.000	102		2.102
Denizli	26	3		29
Eskişehir	5	3	115	123
İzmir	93	7		100
Kocaeli	1		648	649
Konya	29	2	60	91
Genel Toplam	2.154	117	828	2.595

Tablo-12 Açıksöz Gazetesine Göre Yunan Ordusundan Alınan Ganimetler

Cinsi	Miktarı
Uçak	16 Adet
Otomobil	35 Adet
Top	225 Adet
Makineli Tüfek	9 Adet
Tüfek Mermisi	30 Sandık
Top Mermisi	11 Sandık
Hayvan	1.705 Adet
Erzak	100 Arabalık

Tablo-13 Açıksöz Gazetesinde Adı Geçen Yabancı Şahıslar

Adı	Açıklama
Venizelos	Yunan Başbakanı
Kral Kostantin	Yunan Kralı
Papulos	Yunan Başkumandanı
Prens Andrea	Yunan Kolordu Komutanı
Gunaris	Yunan Savunma Bakanı
Dimitri Papagir	Yunan Yüzbaşı
Kalayaropulos	Yunan Başbakanı
Hırstohulos	Yunan Binbaşı
Bendurulapulos	Yunan Bursa Cephesi Komutanı
Hırstaki	Rum Tüccar
İstiryadis	Yunan Fevkalade Komiseri
Baltacis	Yunan Dışişleri Bakanı
Tutukis	Yunan Savunma Bakanı
Hacyanisti	Yunan Başkumandanı
Bargaki	Kozmos Gazetesi Sahibi
Aleksandır Pezir	Rum Tüccar
Petrlis	Yunan Ziraat Nazırı
Rolatonin Rovlor	İtalyan General
Kont Esforça	İtalya Dışişleri Bakanı
Franklin	Amerikalı General
Lloyd George	İngiliz Siyasetçi

Tablo-14 Açıksöz Gazetesinde Adı Geçen Yabancı Basın İsimleri

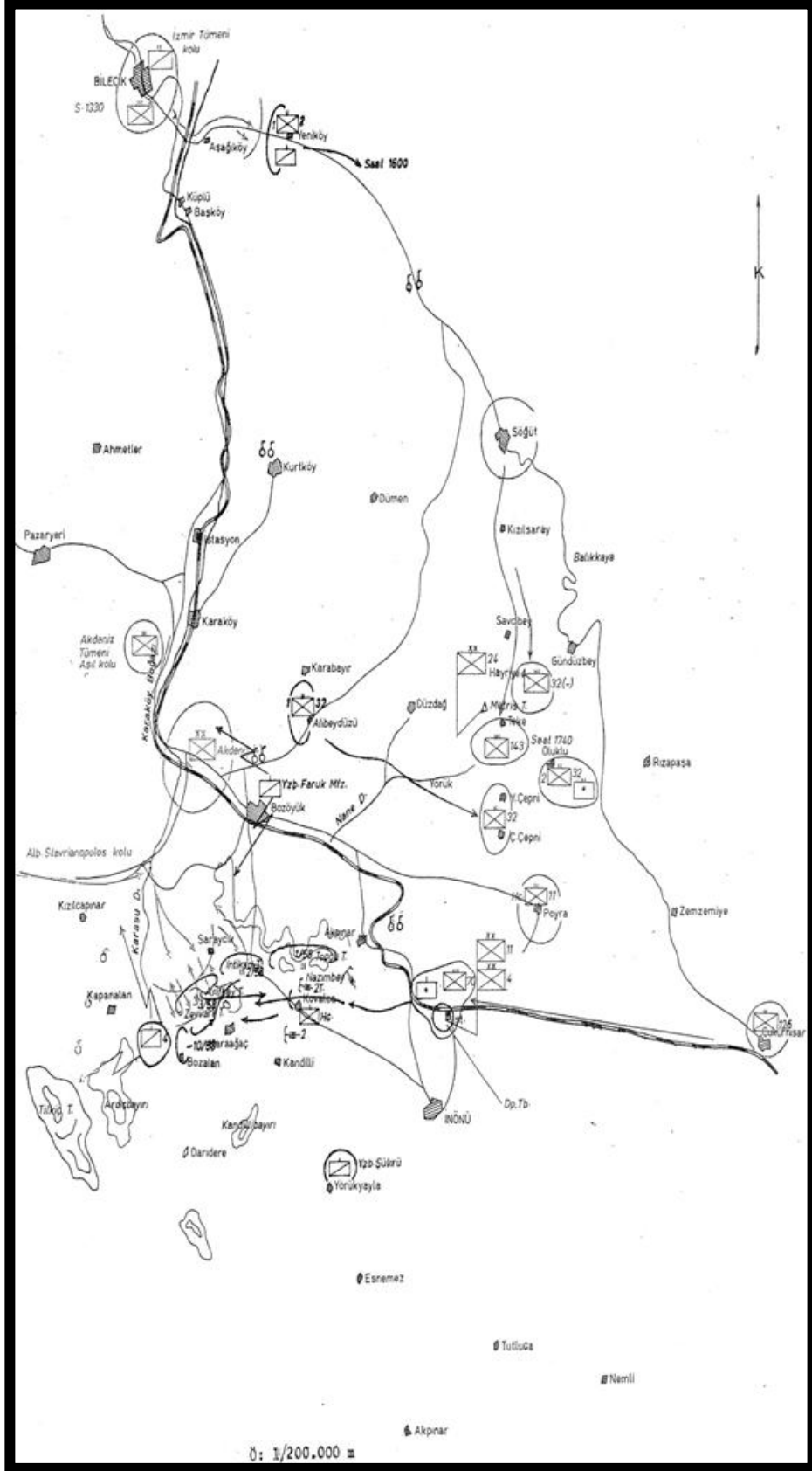
Adı	Yayın Dili
Patris Gazetesi	Yunanca
Atina Telsizi	Yunanca
Deba Gazetesi	Yunanca
Efl Telsizi	Yunanca
Nevlogos Gazetesi	Yunanca
Birvedes Gazetesi	Yunanca
Nemibros Gazetesi	Yunanca
Bosfor Gazetesi	Yunanca
Pronya Gazetesi	Yunanca
Nahyedrumas Gazetesi	Yunanca
Perverosa Gazetesi	Yunanca
Sarıyani Gazetesi	Yunanca
Rizospotis Gazetesi	Yunanca
Takidormus Gazetesi	Yunanca
Politiye Gazetesi	Yunanca
Kozmos Gazetesi	Yunanca
Deyli Telgraf Gazetesi	İngilizce
Times Gazetesi	İngilizce
Morningpost Gazetesi	İngilizce
Mahbestergadegan Gazetesi	İngilizce
Ajans Horlis	İngilizce
Fransız Telsizi	Fransızca
Bordo Telsizi	Fransızca
Enformasyon Gazetesi	Fransızca
Ormanite Gazetesi	Fransızca
Berlin Telsizi	Almanca

Tablo-15 Açıksöz Gazetesine Göre Adı Geçen Yer İsimleri

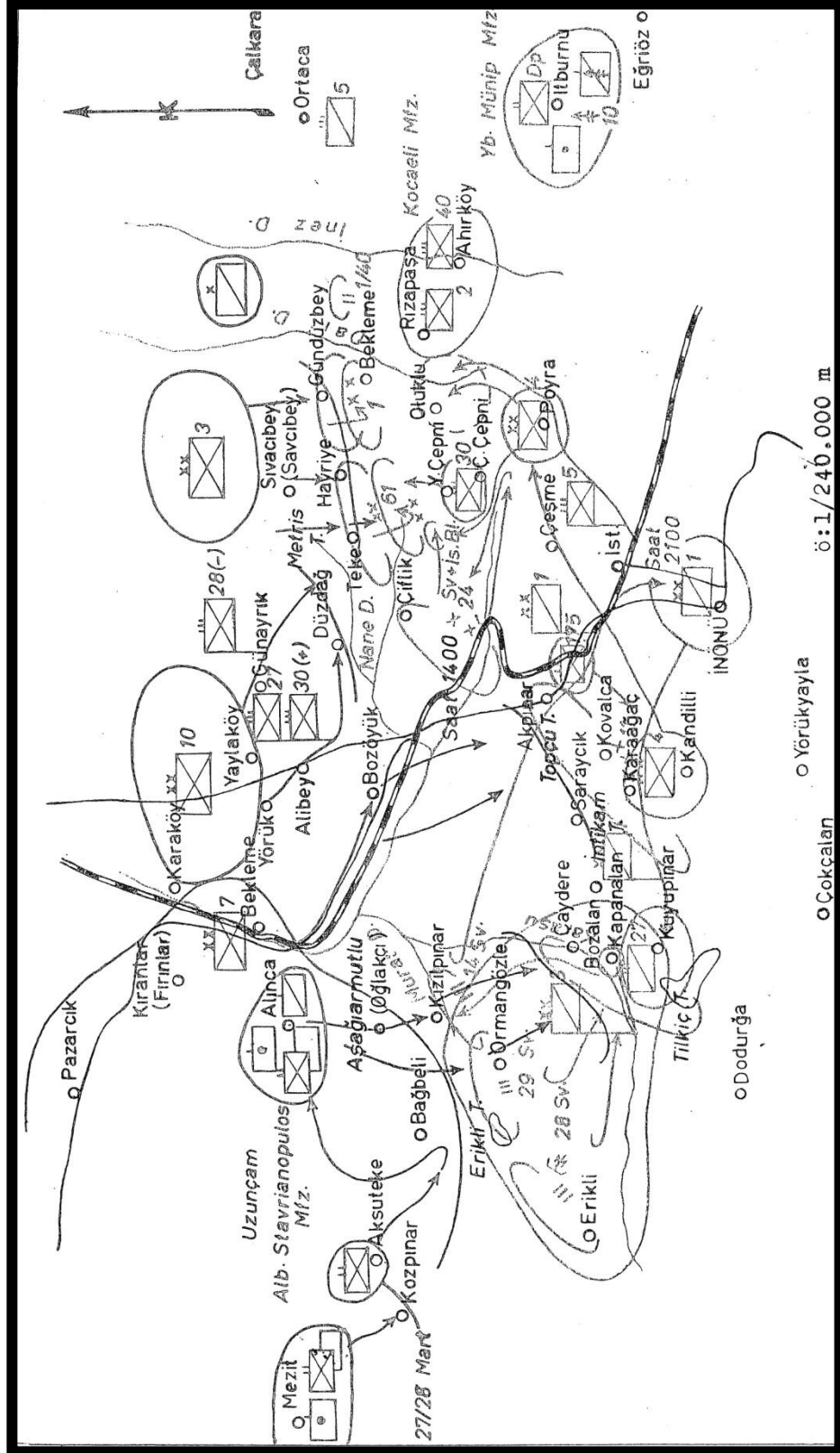
İl	Adı Geçen Yerler
Adalar	Midilli Adası, Sakız Adası, Girit Adası, Kösten Adası, Marmara Adaları.
Afyonkarahisar	Çobanlar, Sancaklı, Mihail, Karaarslan, Sandıklı, Dinar, Kuruçay, Cakköyü, Sürmeli, Döger İstasyonu, Işıklar, Balmahmud, Güzellik Dağı, Susuz, Sağırılı, Karacaarslan, İslamköy, Beşkem, Çandarlı, Savuran, Ağın-tepe, Ümraniye, Koloru, Işıklar, Kaleli, Süleymanlı, Çobanlar, Çalidar, Salar, Kalkara, Cebirhan, Halçukuru, Nuribey, Değirmen, Elvanlı, Büyükkalecik, Karaarslan, Sugülen, Çıbıkrak.
Ankara	Polatlı, Kule, Karagöl, Güzelcekale, Beylikköprü, Duanya, Çekirdeksiz, İzniyeli, Üçpınar, Çelik Dağ, Şerikli, Bayragır, Yenimehmedli.
Antalya	
Aydın	Menderes, Söke, Sultanhisar, Kütük, Çay, Bolvadin, Datça, Balatcık, Germencik, Tire, Eşikler, Köşk, Arpadereköy, Büyükeli, Yeditoprak, Nazilli, Yenipazar, Kuşadası.
Balıkesir	Sındırgı, Bigadiç, Bandırma, Çilakçe, Kamçı, Edremit.
Bilecik	Söğüt, Bozüyük, Pazarcık, Metris Tepe, Hamidiye, Murat Vadisi, Nazif Paşa, Buzhane, Kılınclı, Alibey, Düzsaraycık, Peylerzu, Çakırpınar, Kiverler, Mahan, Selüz, Huzurveren, Küplü, Şükraniye, Gümüşdere, Yarhisar, İlyasbey, Ganik, Orkuca, Kuduzbey, Hasandere, Düzdağı, Serhoca, Samri.
Bolu	Seyitköy.
Bursa	Yenişehir, Orhangazi, Koyunhisar, Duma, Bab-ı Sultan, Köprühisar, İnegöl, Yemencek, Ziva Deresi, Babasultan, Pazarköy, Apollon Gölü, Kabapınar, Orhan, Dereköy, Aliesma, Pınarboğazı, Cellatlık, Reşadiye, Mamure, Burçin, Akçalar, Kalemeye, Öncükur, Kolgal, Çekirge, Beşevler, Dövmeköy, Süleymanbey, Keşişler, Koçköy, Orhaneli, Nilüfer Çayı, Kabaçınar, Mermercik, Damaköy, Kadı Yaylası, Keşiş Dağı (Uludağ), Mudanya, Cumalıkızık, Tahtalı, Ağaçhisar, Beyce, Sandıklı, Reşadiye, Hamzaoğlu, Hıdıriye, Cumalı, Kirmasti.
Çanakkale	Yenice, Biga, Ezine.
Denizli	Sarayköy, Çivril, Guben, Tosunlar, Çal, Çubukdağ, Sivaslı, Bağlı Köprüsü, Şeyhelvan, Sullar,

	Neşelvan, Sereller, Buldan.
Eskişehir	İnönü, Fevziye, Seyitgazi, Sivrihisar, Kırgız Dağı, Yaz, Yalıkaya, Kartal Dağı, Mihaliççik, Bozdağ, Çalbaş Tepesi, Danişmend, Sulukaraağaç, Catlı, Numanoluk, Sarıcailyas, Akin, Porsuk, İnhisar.
İstanbul	Karamürsel, Çubuklu, Beykoz, Tepeören, Şile, Kayışdağı, Sultançiftliği.
İzmir	Kınık, Menemen, Çorakkapı, Karşıyaka, Topyatağı, Kukar, Araphanı, Foça, Urla, Çeşme, Karaburun, Seferihisar, Torbalı.
Kocaeli	İzmit, Kandıra, Demirci Köyü, Kuzuçayı, Ahudağ, Bahçecik, Döngel, Şükranıye, , Tavuklar Köprüsü, Değirmendere, Âşıklar, Ballıkaya, Hasır İskelesi, Dereyolu, Seymen İskelesi, Tepetarla, Kalapak, Acısu, Arslanbey, Gura, Karapınar, Merdegöl, Boyalıca, Gülova.
Kütahya	Dumlupınar, Çamyurdu, Gediz, Kızıldağ, Adranos Çayı, Uskura, Gelisa Mehmed, Museviler, Mişeköy, Çarıklar, İspatlar, Aşağıyüzköy, Hamidler, Arıcılar, Erikyokter, Yüzköy, Tatar İhsaniye, Kızılcaköy, Aslıhanlar, Başova, Şahmelik.
Manisa	Gördes, Akhisar, Kabaçınar, Borlu, Salihli, Bezirgânlı, Alaşehir, Akçaolan, Mermer, Soma, Kırkağaç, Karaağaç, Süleymanlı, Çobanhasan, Kayacık, Borlu, Ahmetli, Dağdere.
Muğla	Fethiye, Kazıklı İskelesi, Katrancı.
Sinop	Ayancık.
Uşak	Ahadköy, Niyaz, Derbend, İslamköy, Cumbur, Deveçayı, Kızılcaköy, Çalışlar, Çavuşlar, Bahadır, Işıklı Bağı, Günay İstasyonu, Sinan Paşa, Çaycıköy, Göynükviran, Elvanlı, Eşme, Şabanköy.
Sakarya	Gündüzbey, Geyve, İncili, Adapazarı, Sapanca, Trabzonlu, Ballıkaya, Poyrazlılar, Kuruzlu, Söğütlükebir, Karamankoca, Serdivan, Hacımercan, Büyükderbend, Hamidiye, Mahmudiye, Kamereli, Ağıravzı, Biçer, Demirköy, Akçabey.
Kastamonu	Cide
Konya	Çerkesköy, Altuntaş, Oyuktepe, Peteroğlan, Koroğlu Kalesi, Akşehir, Çıkot.
Yalova	Armutlu, Davutpaşa.
Zonguldak	

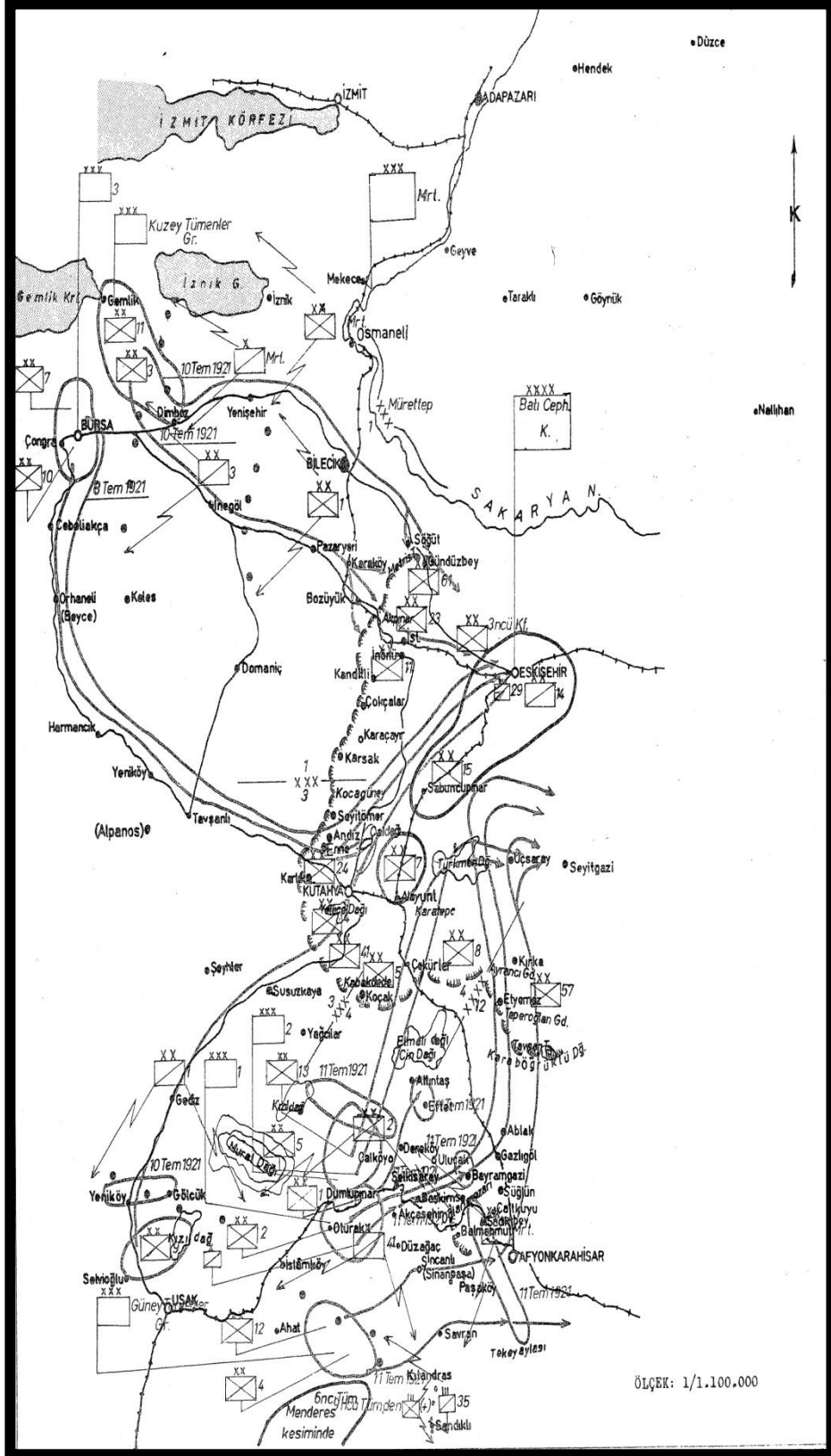
Ek-1 I. İnönü Muharebesi Mevzileri, *Türk İstiklâl Harbi*, II, Batı Cephesi, III. Kısım, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1966.

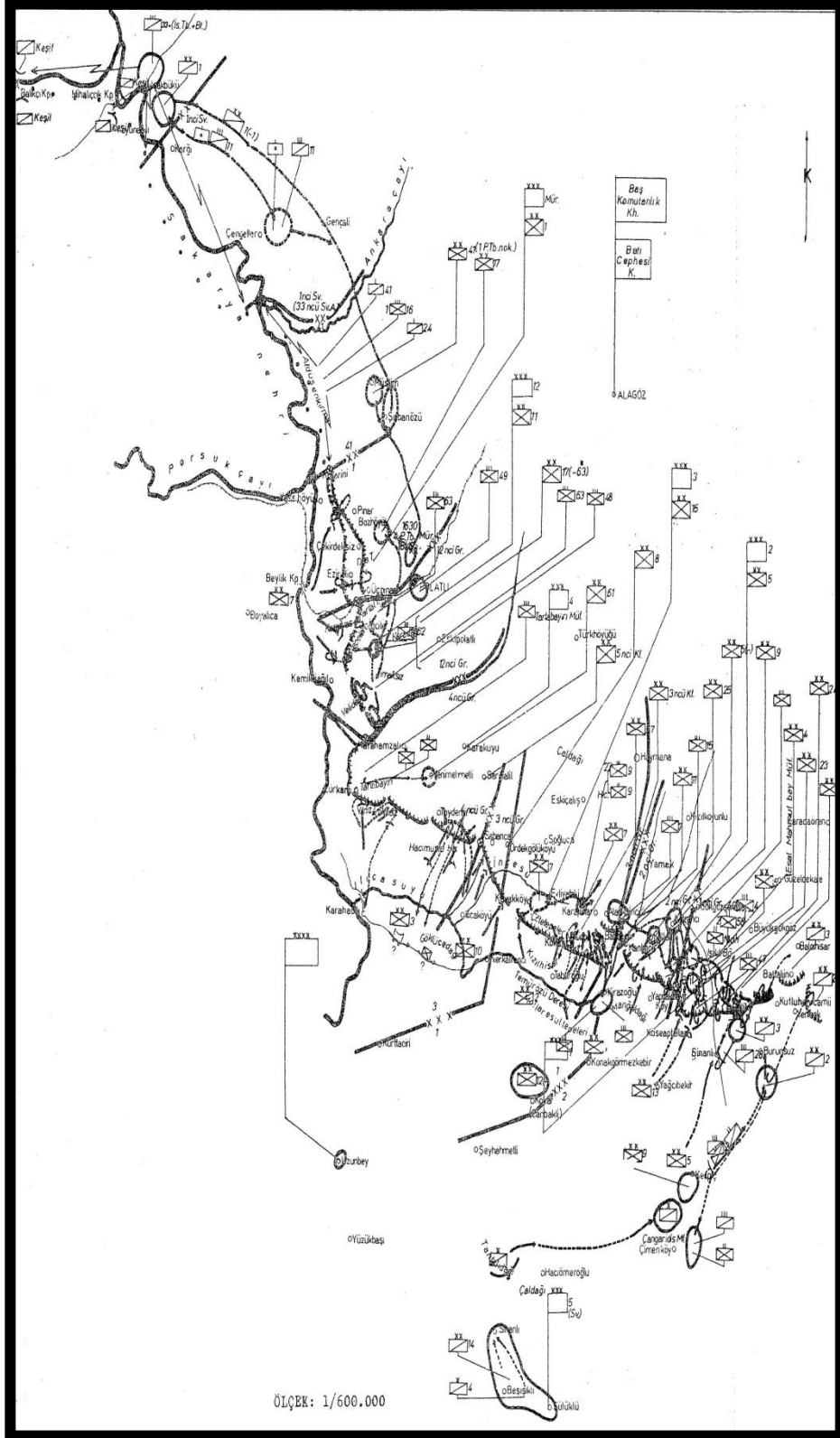
Ek-2 II. İnönü Muharebesi Mevzileri, *Türk İstiklâl Harbi*, II, Batı Cephesi, III. Kısım, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1966.

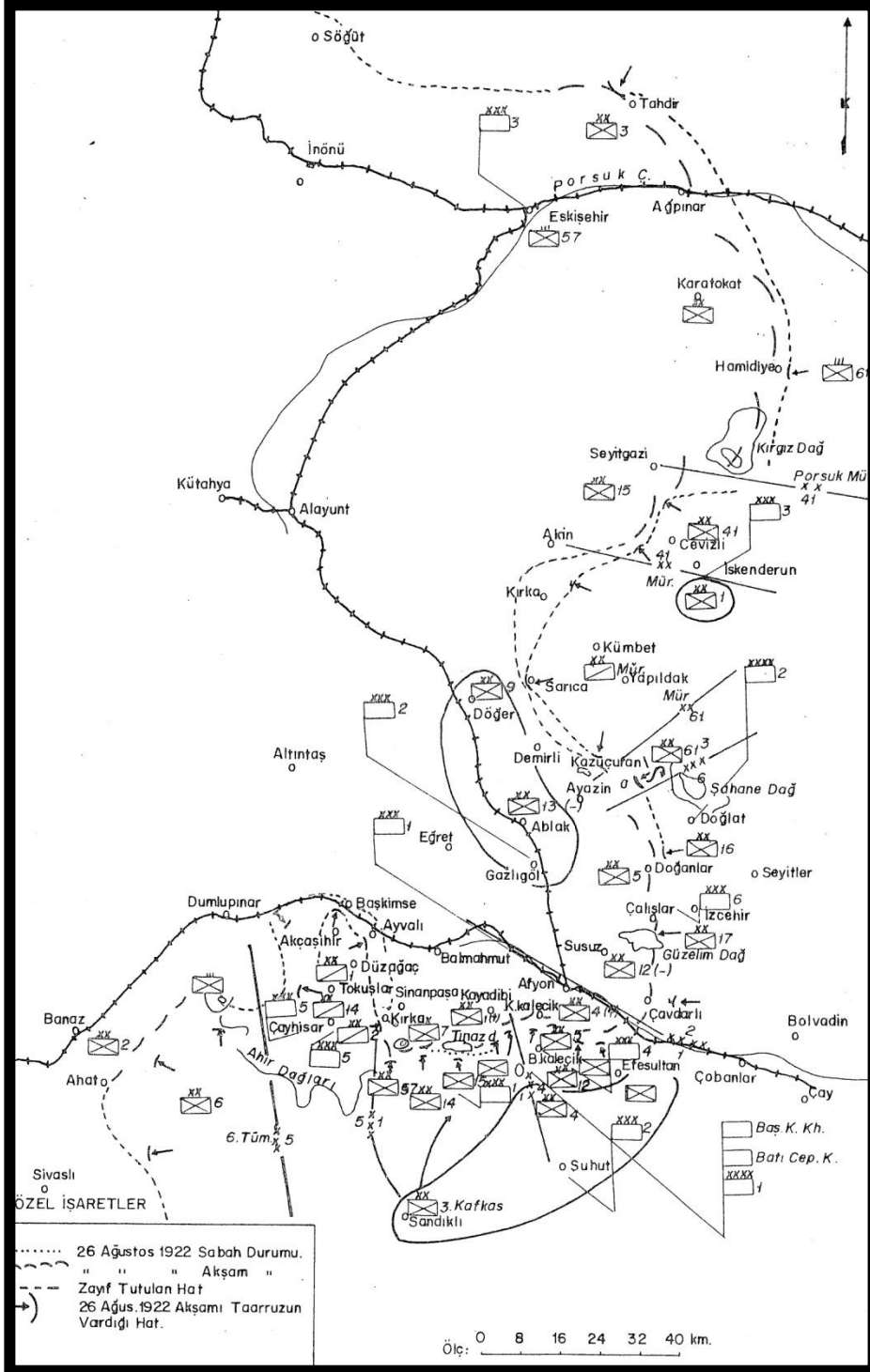
Ek-3 Kütahya-Eskişehir Muharebeleri Mevzileri, *Türk İstiklâl Harbi*, II, Batı Cephesi, IV. Kısım, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1974.

Ek-4 Sakarya Meydan Muharebesi Mevzileri, Türk İstiklâl Harbi, II, V. Ks., 2. Kitap, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1972.

Ek-5 Başkomutanlık Meydan Muharebesi Mevzileri, *Türk İstiklâl Harbi*, II, Batı Cephesi, VI. Kısım, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1995.

11 Eylül 1922

11 Eylül 1922

Açıksöz

11 Eylül 1922

Deniz Sinekliği Birladise Malesi

Deniz Sinekliği Birladise Malesi... deniz sinekliği birladise malesi...

Bilgi Rasi: 9 Kanon Tafi 338

Bilgi Rasi: 9 Kanon Tafi 338... bilgi rasi: 9 kanon tafi 338...

Fuzi Basha Hazeretl Nik Biyati

Fuzi Basha Hazeretl Nik Biyati... fuzi basha hazeretl nik biyati...

Tofe Ealle Qomiyehi

Tofe Ealle Qomiyehi... tofe ealle qomiyehi...

Yeki Mervehit Marhamesi

Yeki Mervehit Marhamesi... yeki mervehit marhamesi...

Can Qofur Anesinde

Can Qofur Anesinde... can qofur anesinde...

Deniz sinekliği birladise malesi... fuzi basha hazeretl nik biyati... tofe ealle qomiyehi... yeki mervehit marhamesi... can qofur anesinde... deniz sinekliği birladise malesi...

Deniz sinekliği birladise malesi... fuzi basha hazeretl nik biyati... tofe ealle qomiyehi... yeki mervehit marhamesi... can qofur anesinde... deniz sinekliği birladise malesi...

Deniz sinekliği birladise malesi... fuzi basha hazeretl nik biyati... tofe ealle qomiyehi... yeki mervehit marhamesi... can qofur anesinde... deniz sinekliği birladise malesi...

Deniz sinekliği birladise malesi... fuzi basha hazeretl nik biyati... tofe ealle qomiyehi... yeki mervehit marhamesi... can qofur anesinde... deniz sinekliği birladise malesi...

Deniz sinekliği birladise malesi... fuzi basha hazeretl nik biyati... tofe ealle qomiyehi... yeki mervehit marhamesi... can qofur anesinde... deniz sinekliği birladise malesi...

چهارشنبه ۱۷ ذی القعدة ۱۳۲۹ ۲۱ تیر ۱۳۲۷

اچيق سوز

چهارشنبه ۲۲ گوز ۲۰ ۱۳۲۷

سازماني: احمد هددي
چاپخانه: عبيدالله حسيني
توزيع: ۲۰۰ آيو آيو
توزيع: ۲۰۰ هريره

جماعت ماندا ماركون كتر اونور مستقل فكرل شنه

سازماني: احمد هددي
چاپخانه: عبيدالله حسيني
توزيع: ۲۰۰ آيو آيو
توزيع: ۲۰۰ هريره

قهرمان اولادله :

دستگاه و اربابيه ايشته قزاق
دشمنه يازونيك بر مثال
آنك برون ايچون فدودري سنن
پورو قهرمان ايشي جان
پورو : بر گزامل افغان ، ايلي
سوزگونك اوپونيكسون جلال
ايه روس بونكه ده دشنه
آنري قزاقا اياقلاسون جمال
الله : الله ، دويوب الا ايلي
او ملون ، سورويه اورلانني سال
اوچسي هريره منجه دستنه
دوشنده كوسته قزاق بريال
اوتد : اون سننه يلازوني اوتد
اطمئنين خريف ، ايشته جلال
سوزگونك اوتد ، ايچون
پورو قهرمان ايشي جان
براسون ساتانكده ، ايشته ايلوم
ايشته ، سوزگونك ، سوزگونك ايل
جربه ، ايشته ، سوزگونك ايل
ايشته ، ايشته ، ايشته ، ايشته
ايشته ، ايشته ، ايشته ، ايشته
ايشته ، ايشته ، ايشته ، ايشته
ايشته ، ايشته ، ايشته ، ايشته
ايشته ، ايشته ، ايشته ، ايشته

رساننده اوتجاغ قازاكي

انقر : ۳۰ - (۱ - ۱) - موسقوا
تلميزي يونان حركتده سوزگونك
ايشته ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك

بالقاندلده يونان عليهنده كي ترتيبات

يونان چترليك ترتيباتك واسع
چون اولدي ده سوزگونك ايشته
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك

سازماني:

۳۰ - (۱ - ۱) - موسقوا
تلميزي يونان حركتده سوزگونك
ايشته ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك
سوزگونك ، سوزگونك ، سوزگونك

اوتچنجى سەنە — بوسىردى : ۲۸۲

سالى

۱۱ مىھرىم ۱۳۴۰ ۱۳ ۱۳۳۷ھ

سەھىپە ئوتۇز : ۱۰۰ جۈملىسى ۳۰۰

۱۰۰ نۇسخەسى ۱۰۰۰ پارادىر

ساھىبى ئوتۇز : خەلىق جۈملىسى

مىھرىم ۱۳۴۰ ۱۳ ۱۳۳۷ھ

۱۰۰ نۇسخەسى ۱۰۰۰ پارادىر

اچىقسۆز سۆز

مەھكىمە

مەھكىمە تەرىپىدىن ئېلان قىلىنغان كىتابى

مۇھەررور مۇزىفەر مۇھەررىر

مۇزىفەر مۇھەررىر

اردو مۇزىق قىشقىق مۇزىقى

۹ - ۲۷ گە ئارىلىق قىشقىق مۇزىقى بىر ئاجىز ۋە دېمۇراتىف مۇزىق بولۇپ تەشەببۇس قىلىندى.

مۇھەررور مۇزىق مۇھەررىر

مۇھەررىر مۇزىق مۇھەررىر

مەھزىنە مۇھەررىر

مۇھەررىر مۇزىق مۇھەررىر

بويۇك والھى ظفر

بويۇك والھى ظفر

مۇھەررىر مۇزىق

مۇھەررىر مۇزىق مۇھەررىر

جىھە كرىسىنىك غىلىنى

جىھە كرىسىنىك غىلىنى

مۇھەررىر مۇزىق

مۇھەررىر مۇزىق مۇھەررىر

بويۇك والھى ظفر

بويۇك والھى ظفر

مۇھەررىر مۇزىق

مۇھەررىر مۇزىق مۇھەررىر

